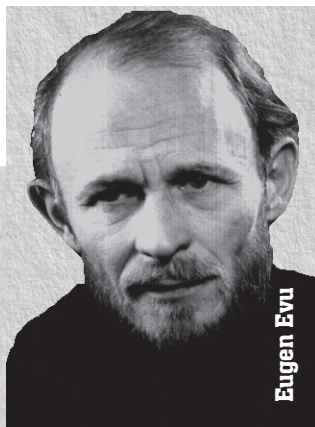

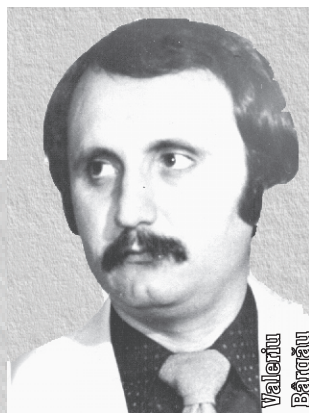
EDITURA REALITATEA ROMÂNEASCĂ - 2008

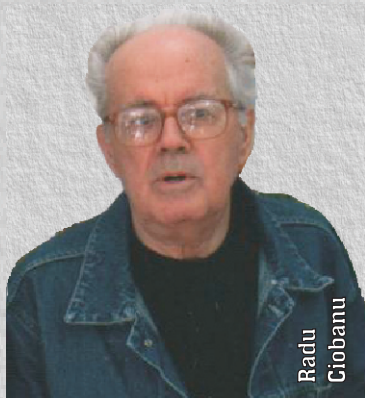
ȘTEFAN NEMECSEK

Eugen Evu

Valeriu
Bărgău

Radu
Ciobanu

Paulina POPA

LITERATURA HUNEDOREANĂ

(de la începuturi până în prezent)

scriitori hunedoreni

volumul III

Ștefan NEMECSEK

**LITERATURA HUNEDOREANĂ
(de la începuturi până în prezent)**

©Copyright –

Editura **REALITATEA ROMÂNEASCĂ** și autorul

Toate drepturile sunt rezervate

Editurii **REALITATEA ROMÂNEASCĂ**

VULCAN, 336200, Str. Mihai Viteazu, nr. 24, bl. 17, sc. E, ap. 1-2

Jud. Hunedoara – ROMÂNIA

Tel./Fax: 0254-571089, Tel.: 0723321466

Reproducerea integrală sau parțială - digitală, mecanică, fotocopiere sau în orice alt mod - a conținutului acestei lucrări este posibilă numai cu acordul prealabil în scris al autorului sau al Editurii **REALITATEA ROMÂNEASCĂ**.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

NEMECSEK, ȘTEFAN

Literatura hunedoreană : (de la începuturi până în prezent) / Ștefan Nemecek. – Vulcan: Realitatea Românească, 2008

3 vol.

ISBN 978-973-88752-1-0-3

Vol. 3. – ISBN 978-973-88752-3-4

821.135.1.09(498-35 Hunedoara)

Editor:

ing. Daniela MIKLOS

Coperta:

ing. Elisabeta KOCSIK
ing. Daniela MIKLOȘ

Tehnoredactare computerizată:

ing. Cristian NEMECSEK
ing. Zoltan MIKLOS

Culegere text:

Mădălina CĂPRAR

Corectură:

Ioan VELICA

LITERATURA HUNEDOREANĂ (de la începuturi până în prezent)

Ștefan NEMECSEK

**LITERATURA HUNEDOREANĂ
(de la începuturi până în prezent)**

VOLUMUL III

SCRIITORI DIN ȚINUTUL HUNEDOAREI

**Editura REALITATEA ROMÂNEASCĂ
- 2008 -**

A

**Ionel AMĂRIUȚEI
Albert I. AMLACHER
Gheorghe ANGHEL**

IONEL AMĂRIUȚEI

Născut la 23 noiembrie 1935, în orașul Panciu. Studii liceale în orașul natal. Autodidact. În 1953, este nevoit să părăsească orașul natal și se stabilește la Deva, apoi la Călan, unde ocupă, în mod provizoriu, un post de muncitor necelificat. Provizoratul a durat 37 de ani, până la pensionarea sa în 1990. A debutat cu versuri, în timpul satisfacerii stagiului militar, în revista „Viața militară”. Debutul editorial în 1972, cu volumul de versuri „Claviaturi”, apărut la

Editura Litera. A făcut numeroase înregistrări la Radio București, Timișoara, Iași, Cluj. I s-au tipărit versuri în diferite antologii.

Colaborări:

„România literară”, „Orizont”, „Transilvania”, „Astra”, „Familia”, „Tribuna”, „Steua”, „Ateneu”, „Literatorul”, „Convorbiri literare”, „Cronica”, „Ritmuri hunedorene”,

„Orientul latin”, „Opinii culturale”, „Observator” (Munchen), „Scânteia”, „Drumul socialismului”, „Cuvântul liber” etc.

Lucrări publicate:

Claviaturi. – București: Editura Litera, 1973, 63 p.+1 f. portr.

Vinovat de plecarea cocorilor: versuri.

București: Editura Litera, 1987. – 48 p.

Privind printr-un ochian întors. – Deva: Călăuza, 1999. – 70p. – (Lucian Blaga).

Referințe: Bîrla, Georgeta, Ionel Amărieuței – colecționar și poet. „Sunt un industriaș al visului” – În Cuvântul Liber – 12, nr. 2850, 23 feb. 2001, p. 5

Chirica, Neculai. Profil: Ionel Amărieuței.

În: Ritmuri Hunedorene, iul. 1979, p. 14.

Ciobanu, Radu. Poet în toamnă. Ionel Amărieuței la 60 de ani. – În: Opinii Culturale. – nr. 1, 1996, p. 6-7.

Evu, Eugen. Poezia mărturisirii lumii. – În Semne: - 1, nr. 2, iun. 1999, p. 7.

Sârbu, Aurelian. „Privind printr-un ocehan întors”. – În Arhipelag. -2, nr. 2-3 – 4, 1999, p.26, 27.

Susan, Dumitru, Ionel Amărieuței. „Vinovat de plecare cocorilor”. – În: Drumul socialismului. -40, nr. 9538, 17 iul. 1988, p. 2

AMLACHER ALBERT I.

Născut la 24 decembrie 1847, în orașul Orăștie (Broos), județul Hunedoara, într-o familie de imigranți din regiunea Amlach (Austria), care s-a stabilit, pe la mijlocul secolului al XVIII-lea, în zona Orăștiei. Între 1855-1858, urmează cursurile Școlii Confensionale Evanghelice CA (Luterane), în orașul natal. Frecventează cursurile Liceului Săsesc Evanghelic din Sibiu (1859-1863), și ale Liceului Săsesc din Sighișoara (1864-1867). Student la „Herzoglich- Sachsische Gesamt Universität” din Jena, Facultatea de Filosofie și Teologie (1868); student la „König Friedrich Wilhelm Universität”, Berlin (1869); la „Herzoglich Badische Ruprecht – Carolinesche Universität”, Heidelberg (1871). Doctor în filosofie și magistrul în arte libere (1872). În 1873, intră în învățământ la Orăștie. Director adjunct la Școala Confesională Evanghelică din Orăștie (1874). În 1875, refuză o catedră, respectiv conducerea Liceului din Speyer (Germania), deși ar fi primit un salariu anual de 20 de ori mai mare decât la Orăștie. Obține diploma în teologie (1877). Membru fondator al Asociației Carpatine (Karpatenverein) (1880), care a încercat să antreneze intelectualii și alte categorii sociale în activitatea de turism. În semn de prețuire pentru activitatea depusă, cabana de pe muntele Surianu s-a numit la începutul secolului al XX-lea, „Cabana Albert Amlacher”. Ocupă al doilea post de predicator la Sebeș (1882). Este ales preot evanghelic la Romos (1891). Membru de onoare al Asociației Cercetătorilor în Istoria Austriei (1894). Membru de onoare al Asociației Istorice și Arheologice a Comitatului Hunedoara (1897). Este menționat în „Lexiconul scriitorilor”, editat de dr. Friedrich Schuller (1902). În 1924, s-a pensionat ca preot, și se retrage la Orăștie.

Moare la 14 ianuarie 1939, la venerabila vârstă de 92 de ani.

Colaborări:

În total sunt cunoscute aproape 50 de periodice:

„*Amicul Familiei*”, (*Gherla*), „*Banater Tageblatt*”, „*Berliner Deutsche Literaturzeitung*”, „*Berliner Lokalanzeiger*”, „*Berliner Neueste Nachrichten*”, „*Berliner Tageblatt*”, „*Berliner Zeitung am Mittag*”, „*brassoii Lapok*”, „*Brooser Generalanzeiger*”, „*Die literarische Welt*”, „*Familia*”, „*Frankfurter Zeitung*”, „*Gartenlaube*” (*Leipzig*), „*Gazeta Transilvaniei*”, „*Hannoverscher Kurrier Illustriertes Sonntagsblatt*” (*Stuttgart*), „*Lipziger Tageblatt*”, „*Neppendorfer Blätter*”, „*Neuer Volkskalender*”, „*Pester Lloyd*”, „*Pesti Napló*”, „*Prager Presse*”, „*Rândunica*” (*Sibiu*), „*Szászváros es Vidéke*”, „*Siebgürgische Tageszeitung*”, „*Telegraful Româin*” (*Sibiu*), „*Tribuna Sibiului*”, „*Über Land und Meere*”, „*Verlang Drotleff*” (*Hermannstadt*), „*Verlag Schönlein*”, (*Stuttgart*), „*Waldheims Illustrierte Blätter*” – *Wien*.

Lucrări publicate:

(Schite și nuvele)

1866- Ein Abend im Zigeunerlager (O seară în tabăra Țiganilor); Der Graf von Rodt (Contele din Rod).

1868 – Eine Luchs Jagd in den Karpaten (O vânatoare de râși în Carpați); Gefunden (Găselnița); Im Elsaß Europas (În Alsacia Europei); Eine gefährliche Ringeltaubenjagd (O vânatoare periculoasă de guguștiuci); Eine Gemsjagd auf dem Retezat (Vânatoare de capre negre în Retezat); Auf einem sächsischen Bauernhof (O gospodărie țărănească săsească); Eine Dachsjagd (O vânatoare de viezure); Der Schatz des Augustus in die kleine Walachei (O excursie în mica Valahie);

Am Heiratsbaum (La copacul nunții); Hirtenleben in den Karpaten (Viața de cioban în Carpați).

1870 – Eine Bärenjagd in den Karpaten (O vânătoare de urși în Carpați); Sturm auf den Adriatischen Meer (Furtună în Adriatica); in der Krähenhütte (În coliba ciorilor); An der unteren Donau (Pe cursul inferior al Dunării); Eine Steppenjagd (O vânătoare în stepă); Ungarisches Hirtenleben (Viața de păstor maghiar); In der Geisterschenke (La hanul fantomelor); Ein Blick in den Orient (O privire asupra orientului).

1879 – Auf der Audorfer Alm (Pășunea alpină de la Gura Râului); Ein Tag unter Strolchen (O zi printre pierde-vară); Der Schwarze Schmuggler (Contrabandistul negru); Auf Leben und Tod (Pe viață și pe moarte).

1880 – Der Schwammfischer von Spalmadore (Pescarul de bureți din Spalmadore); Der Goldfresser (Mâncătorul de aur); Eine Fischotterjagd (O vânătoare de vidre).

1881 – Im Weißen Morast (În mlaștina albă); Weihnachtsabend unter Wolfen (Ajun de Crăciun printre lupi).

1883 – Der Wolfstoter (Ucigașul de lupi); Das Haust an der Halde, Eine Geschichte aus den Karpaten. Siebenb. Volksfr, nr. 50, 1893, p. 312-313, 321-322, 328-330, 335-336, 347-348. (Casa de pe coastă); Der Hammeldieb. (Hoțul de berbeci).

1884 – Um eines Baumes Dicke (Cu grosimea unui copac); Der Schlickläufer (Alergătorul printre noroaie); Der Schmuggler von Torbole (Contrabandistul din Torbole); Von Wildpferden entführt (Răpit de caii sălbatici); Das Kalte Herz (Inima rece).

1886 – Das Ochsenkreuz (Jugul bouului); Die Glückskugel (Glonteale norocului).

1893 – Galizische Bauernhochzeit (Nunta Țărănească galițiană);

1901 – Aus dem Lande der Huzulen (Din Țara Huțulilor); Gesucht (Căutat).

Lucrări istorice:

1876 – Ein urkundlicher Beitrag zur ältesten Geschichte des Brooser Kapitels (Contribuție la istoria ce mai îndepărtată a construcției bisericești din Orăștie).

1879 – Die Türkenschlacht auf dem Brootfelde, Hermannstadt. Josef Drotleff Buchdruckerei und Papierhandlung (Lupta cu turcii pe Câmpul Pâinii); Aus der „guten alten Zeit“ einer Sachsenstadt. Hermannstadt, Buchdruckerei Josef Drotleff (Din „îndepărtatele vremuri“ ale unui vechi oraș săsesc).

1880 – Urkundenbuch zur Geschichte der Stadt und des Stuhles Broos (Culegere de documente cu privire la istoria orașului și a scaunului Orăștiei).

1886 – Die Geschichte der zweiten Zerstörung Mühlbachs durch die Türken, 1661 (Istoricul celei de a doua distrugerii a Sebeșului de către turci, 1661).

1907 – Kellings Untergang im Türkeneinfall von 1438 (pieirea Câlnicului în urma năvălirii turcilor din 1438).

1908 – Zwei Urkunden zur Geschichte der Bulgaren in Baumgarten (Două documente cu privire la istoricul bulgarilor din Bungard).

1912 – „Rumes. Aus Vergangenheit und Gegenwart einer siebenbürgisch sächsischen Dorfgemeinde“ Hermannstadt, Buchdruckerei W. Krafft (Romos. Din trecutul și prezentul unei comunități rurale săsești din Ardeal).

1922 – Kelling im Unterwald (Câlnicul din Ținutul Pădurii de Jos).

Contribuții la istoria culturii:

1883 – Damasus Dürr. Ein evangelischer und Dechant des Unterwälder kapitels aus dem Jahrhundert der Reformation. Hermannstadt, Druck von Josef Drotleff. (damasus Dürr).

1888 – Heimatorte der nach Mühlbach und Umgebung eingewanderten Baden-Durlacher (Localitățile de baștină ale emigranților de la Sebeș și împrejurimi, proveniți din Ținutul Baden – Durlach); Die Dakischen Slaven und die Csergeder Bulgaren von Dr. J.L. Pic und dr. A. Amlacher, Praga, Verlag der Königl Böhm Gesellschaft Wissenschften (Slavii dacici și bulgarii din Cserged).

1889 – Die Familie Erisman in Mühlbach (Familia Erisman din Sebeș).

1904 – Verzeichnis der Grabdenkmäler der ev. Pfarrkirche in Mühlbach (Indexul monumentelor funerare din Biserica parohială evanghelică din Sebeș); Das Mühlbacher Altarwerk. – În: Kbl, nr. 27,1904, p.35-41. (Opera altarului din Sebeș); Zur Baugeschichte der ev, Pfarrkirche in Mühlbach. (Contribuții la istoricul construcției bisericii parohiale evanghelice din Sebeș).

1931 – Der Student von Rumes. – În : Neuer Volkskal, nr. 42, 1931, p. 109-121. (Studentul din Romos).

1932 – Der Jesuit. – În: Neuer Volkskal, nr. 43, 1932, p. 114-129. (Iezuitul).

Itinerare de munte:

1885 – Ein Ausflug in das Mühlbachgebirge. Hermannstadt; Druck von Jeseff Drotleff (O excursie în Munții Sebeșului).

1889 – Wanderunger im Mühlbachgebirge. Hermannstadt, Buch-druckerei Josef Drotleff (Drumeții prin Munții Sebeșului).

Referințe:

Dr. Albert Amlacher. Zu senem 90. Geburtstag. Siebenb. – În: Deutsches Tageblatt. – 64, nr. 19405, 1937. (Dr. Albert Amlacher. La a 90-a aniversare).

Dr. Albert Amlacher. Siebenb. – În: Deutsches Tageblatt. – 66, nr. 19727, 1939; Kirchliche Blätter. 31, nr. 58, 1939.

Dr. Albert Amlacher. Biobibliografie. Deva: Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu”, 1997. – 18p. – (Multigr).

Ad multos annos!(Dr. Albert Amlacher). În: Vjschr. – 60, nr. 324-325, 1937. (La mulți ani!).

Aus Stadt und Land. Siebenb. – În: Deutsches Tageblatt. – 55, nr. 16378, 1928. (Din oraș și țară).

Baciu, Petru. Orăștia de la târg, reședință de scaun și oraș, la municipiu: Compendiu monografic – Deva, 1995, p. 115, 116.

Bibliografia relațiilor literaturii române cu literaturile străine în periodice (1856-1918). Cuvântul înainte de Zoe Dumitrescu – Bușulenga. Lucrare coordonată de Ioan Lupu și Cornelia Ștefănescu, întocmită de Luminița BeiuPaladi, Ana – Maria Brezuleanu, Catrinel Pleșu. – București: Editura Academiei R.S.R. – Vol. I – 1980.

Candrea, I.A.; Adamescu, Gheorghe. Dicționarul enciclopedic ilustrat. București: „Cartea Românească” (1926-1931), 1948 p. p. 491).

Conrad Gustav Abschied. – În: Deutsche Tagespost. – 17, nr. 262, 1924. – (Bun rămas).

Diaconovici, C. Enciclopedia română, vol. I – Sibiu: Editura W. Krafft, 1898, p. 147.

Enciclopedia istoriografiei românești. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 33.

Iliescu, Ion; Istrate Tiberiu. Orăștie 750. Deva: Casa Județeană a Corpului Didactic, 1974, p. 31, 35, 36, 43, 84, 8, 86, 87, 178, 188, 189.

Lădar, Valentin. Medalion Albert Amlacher. În: Revista Orăștiei. Serie Nouă. – 1, 1990, p. 4.

Martini, Johann. Ein Abschiedsgruss. În: Kirchliche Blätter. 16, nr. 481, 1924. (Un salut la despărțire).

Minerva. Enciclopedie română cu peste 1000 clișee în text, 100 hărți simple, 10 hărți color și 50 planșe artistice. – Cluj – Napoca: Editura Comitetului de Redacție al Enciclopediei Române Minerva, 1929, p. 61.

Orăștia în spiritualitatea românească. Culegere de texte. Ediție îngrijită, prefațată și note de Aurelia Baciș și Petru Baciș. Orăștie: Casa Corpului Didactic Deva. Despărțământul „Astra” Orăștie, 1993, p. 120.

Predescu, Lucian. Enciclopedia „Cugetarea”. – București: Editura „Georgescu Delafras”, 1940, p. 28.

Piringer, Otto. Dr. Albert Amlacher. – În: Neuer Volkskal. – 51, nr. 73-74, 1940; Mit 1 Abb. Kal Siebenb Volkswirtschaftlicher. 71, nr. 89-90, 1941.

Rommel, Frantz. *Dr. Albert Amlacher – ein brooser Publizist und Historiker.* – În: Volk und Kultur, nr. 6 (iun), 1969, p. 32-33.

Revai Nagy Lexikona: Az ismeretek enciklopediaja. – Budapesta, 1911. – Vol. I, p. 511.

GHEORGHE ANGHEL

Născut la 7 aprilie 1935, în satul Șard, județul Alba. A urmat școala primară în satul natal, apoi Liceul „Mihai Viteazul” din Alba – Iulia; studii pedagogice la Școala Pedagogică din Deva. Absolvent al Facultății de Filologie – Istorie a Universității „Victor Babeș”, din Cluj, promoția 1958. Profesor, muzeograf, director la Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. Doctor în istorie (1977). A efectuat săpături arheologice la cetățile feudale din județul Alba; a reorganizat Muzeul Unirii în 1968; redactor responsabil al anuarului „Apullum”. A beneficiat de o bursă de studii în Germania (1993); a participat la 8 congrese internaționale; a publicat peste 60 de studii în periodice de specialitate.

Colaborări:

„Apulum”, „Sargeția”, „Magazin istoric”, „Unirea”, „Drumul socialismului” și altele.

Lucrări publicate:

Alba – Iulia. Ghid turistic. – București, 1965. (în colaborare).

Cetăți medievale în sud-vestul Transilvaniei. – București, 1969. (în colaborare cu I. Berciu).

Cetăți medievale din Transilvania. – 1972 *Orașul Alba Iulia în epoca medievală* - 1975.

Alba. Ghid turistic al județului. – 1982.

Fortificații medievale de piatră din sec. XIII-XIV. – Cluj-Napoca, 1986.

Alba Iulia. - București: Sport-Turism, 1987.

De la Vechea Metropolie a Transilvaniei la Episcopia de la Alba Iulia. – 1993.

Referințe:

Orăștie. Enciclopedie. – Deva,: Editura Corvin, 2001.

Scriitori contemporani. Alba Iulia,: 1998, p. 10.

B

Sânziana BATIȘTE
Ovidiu BĂJAN
Ioan Dodu BĂLAN
Valeriu Bârgău
Vlaicu BĂRNA
Raisa BOIANGIU
Teresia (Lia) BOLCHIȘ-TĂTARU
Valeriu BORA
Sebastian BORNEMISA
Angela BOTEZ
Ion BREAZU
Ion BUDAI DELEANU

SÂNZIANA BATIȘTE

S-a născut la data de 4 noiembrie 1943 în localitatea Brad, județul Hunedoara. Numele real este Maria - Felicia Moșneang. Părinții erau oameni simpli, dar cu multă înțelepciune. Tatăl, Dimitrie Moșneang originar din Semlac Județul Arad, de profesie tâmplar și mama Margareta Moșneang,

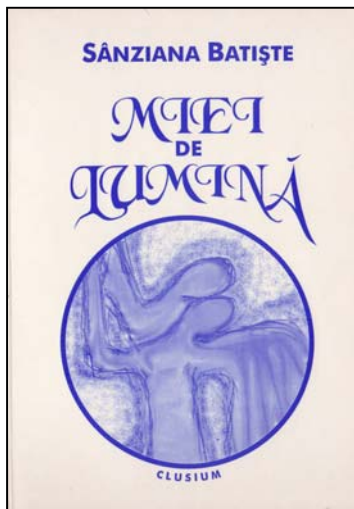
născută Cerna, din Cugir, județul Alba, casnică.

În perioada 1950-1954 a urmat cursurile școlii elementare mixte din Brad. A absolvit apoi Școala Medie „Avram Iancu” din Brad în anul 1961, Mereu preocupată de lărgirea universului cultural, de a ști cât mai mult și de toate, descoperindu-și înclinațiile către cuvântul scris, urmează cursurile Facultății de Filologie secția română-spaniolă din cadrul Universității Babeș Bolay din Cluj-Napoca.

Experiență profesională :

Din 1967, prin repartiție guvernamentală este profesoară în Someș-Odorhei, jud. Sălaj. Contribuie la îmbunătățirea bazei didactico-materiale a școlii, realizând un cabinet funcțional, amenajând, organizând științific și conducând o bibliotecă școlară, care depășește în anul 2000

numărul de 7000 de volume. Inițiază și conduce un cenaclu literar și prima revistă școlară din localitate „Dumbrava minunată”, care apare timp de peste un deceniu.

Împreună cu o colegă învățătoare, inițiază și conduce un cerc de pictură pe sticlă, metaloplastie și pirogravură, organizând expoziții remarcate pe plan local, județean, cu ecou în presa națională pentru copii. Are o activitate metodică foarte bogată (referate, comunicări, lecții deschise în cadrul a nenumărate cercuri pedagogice, la Someș-Odorhei și Jibou, participarea în

comisii de admitere etc.). Pregătește promoții de elevi care au intrat cu rezultate bune și foarte bune în licee prestigioase din Jibou, Zalău, Cluj-Napoca, Baia-Mare, Satu Mare, Cehu-Silvaniei, Alba Iulia, Târgu Mureș, ceea ce le-a facilitat accesul la studii postliceale de diferite grade.

- 1983 - obține gradul didactic I (cu nota 10), lucrarea metodico-științifică având tema „Modelarea umană prin studiul literaturii” (conducător științific, lector doctor Sergiu Pavel Dan);

- 1988 - promovează examenele și colocviile Cursurilor de perfecționare a pregătirii profesionale organizate de Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, obținând media generală 10;

- Din 1967 până în 2000, anul pensionării, este notată cu nota maximă la toate inspecțiile și evaluările anuale. În 2001 se restabilește în orașul natal, Brad.

- Din anul 2001 până în anul 2005 este profesoară suplinitoare la următoarele școli: Școala Mircea Sântimbreanu, Brad, Școala gimnazială Sabin Oprean, Bucuresci, Școala Gimnazială După Piatră, Școala Gimnazială Luncoiu de Jos. La Școala Mircea Sântimbreanu, cu elevii unei clase a V-a, editează revista „Pomul cu poezii” (v.Valentine și Mărțișoare, în săptămânalul „Euro-Obiectiv”, 21-27 febr.2003).

Activitate literară:

Debut absolut: în „România literară”, din 7 noiembrie 1968, cu poezia „Pentru când vii”, semnată Bianca Mireș.

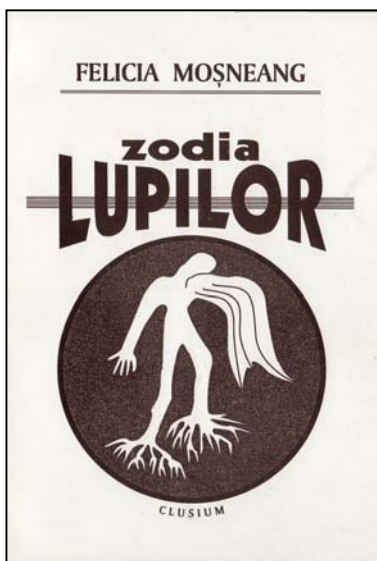
Primele grupaje de poezii, semnate cu actualul pseudonim, au apărut în „Luceafărul” din 14 sept.1985 și 13 mai 1989, selectate și prezentate de Gabriela Negreanu și Ion Gheorghe.

Debut în proză: în revista „Flacăra”, nr,25, 1995 la rubrica „Mașina de scris”, cu schița „Marginea”, prezentată de Alex.Ștefănescu “[...]Schița MARGINEA are anvergura epică a unui roman și intensitatea lirică a unui poem[...]”

Titluri onorifice: Diplomă de excelență, oferită de PRIMĂRIA MUNICIPIULUI BRAD, în anul 2003.

Din anul 2000, membră a UNIUNII SCRITORILOR DIN ROMÂNIA.

Pentru semnarea unor cărți sau alte scrieri a folosit pseudonimele: Bianca Mireș și Sânziana Batiște.

Opera tipărită până în prezent:

„**Zodia Lupilor**” - versuri, Felicia Moșneang, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 1999, 80p., coperta Lucian Andrei, după ideea autoarei;

„**Miei de lumină**” - versuri, Sânziana Batiște, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 1999, 80p., ilustrația copertei aparține autoarei;

„**Doine și dore**” - versuri, Sânziana Batiște, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 2001, 80p., ilustrația copertei aparține autoarei;

„**Dulce Arizona**” - proză scurtă, Sânziana Batiște, Editura Călăuza, Deva, 2002, 88p., concepția copertei aparține autoarei;

„**Odaie sub cer**” - versuri, Sânziana Batiște, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca 2007, 125p., ilustrația copertei Gheorghe Pârcălăboiu;

„**Pășunile zeilor. Haiku. Les pâturages des dieux**” Sânziana Batiște, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007, 82p., ilustrația copertei Gheorghe Pârcălăboiu.

Cenacluri frecventate: SILVANIA, Zalău, jud. Sălaj.

Aprecieri pozitive care au încurajat-o în demersul literar:

Doinaș, Ștefan Augustin, în „Familia”, nr.5 și nr.13, 1975;

Gheorghe, Ion, în „Luceafărul”, 14 sept. 1985 și 2 august 1986;

Negreanu, Gabriela, în „Luceafărul”, 13 mai 1989 („...un limbaj puternic articulat, univers tematic propriu, știința compunerii poemelor... lirism percutant)

Referințe critice:

În periodice:

STĂNESCU, Nichita, „De Felicia”, în ORIZONT, nr. 2, 1981;

SUCIU, Iuliu, „Literatură și artă”. Poeți din Sălaj, în „ȘCOALA NOASTRĂ”, nr.1, 1993;

MUREȘAN, Viorel, în POESIS, nr.10-11-12,1994;

ȘTEFĂNESCU, Alex. „Ieșirea din anonim:Felicia Moșneang”, în FLACĂRA, nr.25, 1995;

TUDORACHE, Tatiana, „Sub semnul Lupilor”, în VATRA, nr.6, 1999;

BOERESCU, Dan Silviu, „Felicia Moșneang,Zodia Lupilor”, în ART-PANORAMA,

LAZĂR, Florin, „Felicia Moșneang, Zodia Lupilor”, în STEAUA, nr.5-6, 1999;

ARIEȘANU, Ion, „Miniaturi critice”. Sânziana Batiște, „Miei de lumină”, în ORIZONT, 17 martie 2000;

TĂUTAN, Viorel, Felicia Moșneang, Zodia Lupilor, in LIMES, nr.3, 2000;

GYORFI-DEAK, Gyorgy, „Despre doruri și dore”, în TRANSILVANIA JURNAL, 3 martie 2001;

BORȘOS, Mihai, Felicia Moșneang, „Zodia Lupilor și Miei de lumină”, în ARHIPELAG, nr. 1-2, 2000;

EVU, Eugen, „O scriitoare, trei cărți”, în EURO OBIECTIV, nr.29, 2002;

BRETEANU, Harold, „Dulce Arizona sau „souvenir” din țara lui”escu...”,in PROVINCIA CORVINA,nr.27,2003;

DARADICI, LADISLAU, „Natură moartă cu suflet de fecioară”, în ARHIPELAG, nr.1-2,2002;

GYORFI-DEAK,Gyorgy, „Eternitatea, secundă cu secundă”, în CAIETE SILVANE, nr.9(33), octombrie 2007;

EVU, Eugen, Sânziana Batiște, „Pășunile zeilor.Haiku. Les Pâturages des dieux”, în PROVINCIA CORVINA, nr.10(47), martie 2008.

Alte referințe, în volume:

RAZBA, Maria, „Personalități Hunedorene.Oameni de cultură,artă,știință,tehnică și sport(sec.XV-XX)”, Ediția a II-a,revăzută și adăugită, Editura Emia, Deva, 2004;

BĂLAȘ, Lucia, BODIȘ, Ottilia, coordonator Florica Pop, Oameni de seamă ai Sălajului.Dicționar biobibliografic,editat de Biblioteca Județeană IONIȚĂ SCIPIONE BĂDESCU, Sălaj, vol.II L-Z, Zalău, 2006;

NEAG, Romulus. „Monografia municipiului Brad”. Editura CORVIN, Deva, 2004;

CUVINTE.Almanah literar 2006, UNIUNEA SCRIITORILOR DIN ROMÂNIA, FILIALA CLUJ,Ed.CASA CĂRȚII DE ȘTIINȚĂ, Cluj-Napoca, 2006;

TOMA-DAMȘA,Maria, „Atentat la lectură (eseuri, analize, sinteze)”, Biblioteca „Provincia Corvina”, Hunedoara, 2004;

GYORFI-DEAK,Gyorgy, „Istorie și isterii literare”, <http://www.NetSF.org>, 2004. BRAD, iulie 2008

„Profunzime caldă a unui spirit subtil, modelat în încercări. Maturitate nobilă. Vitralii închingate în rama de fier a durerii.”

Maria Vărcioreanu, pe coperta doi a volumului „Pășunile zeilor – Haiku”

„Versul frumos e o duminică a muncii. Mâna ce-l scrie a asemuitoare limbii ce-l vorbește. E gâtul lebedei. Gâtul lebedei seamănă cu trupul lung al plofului. Este atât de lung,

de prelung, încât el nu este spânzurat; lațul razei de seta îl sărută.

Nichita Stănescu „De Felicia” în Orizont, nr. 2, din 15 ianuarie 1981.

„Schița... schița *Marginea* are anvergura epică a unui roman și intensitatea lirică a unui poem. În câteva zeci de rânduri autoarea face vizibile, ca la lumina unui blitz figurile mai multor personaje, fiecare cu destinul său...”

Alex Ștefănescu „Ieșirea din anonim: Felicia Moșnenag” în Flacăra, nr. 25/1995.

„Poezia Feliciei Moșneang e una ce *decorează* un interior ce stă sub semnul unei melancolii de toamnă târzie, în odaia ce seamănă cu un *fulg uriaș*, tânjind spre lumină, încojurată de *fierăstraiele nopții*. Se compune sub acest demonism al luminii și umbrelor o sensibilitate aparte a unei poezii feministe, în care singurătatea și visarea, iubirea și spectrul morții, un soi de bovarism ce atinge ființa, trimit înspre o imagine a unui alt spațiu ce trebuie cucerit. Volumul Feliciei Moșnenag convinge chiar la debutul lui prim claritatea expresiei și sinceritatea scopului propus, acela de a afec poezie, de a se confesa în fața unei oglinzi imaginare, de a avea tăria de a spune *eu* unie instanțe ce își va fi mereu egale. Cartea pe care o avem în față stă sub o altă zodie decât cea propusă de autoare, și anume a talentului poetic ce își va urma cu siguranță, drumul ascendent.”

Florin Lazăr, „Felicia Moșneang: Zosia Lupilor” în Steaua, nr. 5-6 din 1999

OVIDIU BĂJAN

Debut revuistic : revista Kilometrul Zero – Hunedoara prezentat de Eugen Evu; ziarul Renașterea Hunedoarei”-1990, Publică în „ Mașina de scris” prezentat de Alex Ștefănescu. Colaborează la reviste literare din zonă poeme, eseuri, cronici, reportaje, și este activ în mișcarea literară de după Revoluție, fiind elogiios primit de critici și cititori. Poezia lui este

spontană, pe registrul expresiv al temelor esențiale: iubire, decadentă, tragism existențial, pamfletar- anti habotiuică . Se exprimă egal în forma prozodică clasic-modernă și versul liber, whitmanian . Emigrează temporar pentru a munci și a cunoaște lumea în Occident (Germania, Franța, Irlanda)

Debut editorial:

“Clasic și omăt” -
poeme, Editura Signata
Timișoara- 2002;

“Îngerul vidanjor” -
poeme, Editura Călăuza v.b,
2006

„Creațiile lui Ovidiu Băjan sunt unice și departe de a fi receptate de ingratele noastre „elite” clientelare. Atitudinea frustră, tranșantă, șocantă și nonconformistă i-a „impacientat” pe mulți dar i-a încântat pe cititori și este fără îndoială poetul cel mai important al zonei de mare fertilitate creativă care este Hunedoara, Transilvania... Băjan are talent nativ dar și cultivat filozofic și nutrit voluptuos de o rar-întâlnită ardoare de a comunica., Predominanța erosului, demitizarea pseudo-valorilor, încrâncenarea superbă cu care atacă hamletian și virulent- caustic, postmodernist, cripto-comunismul la nivel de celulă (...), cât și furia „ engleză” a rebelului scârbit de ipocrizie și sfertodoxism, îl conturează și îl situează , fie și numai după primele două cărți, în plutonul executiv (!) al douămiiștilor români.

Eugen Evu

ION DODU BĂLAN

Născut la 5 octombrie 1929, în satul Vaidei, comuna Romos, județul Hunedoara, fiul lui Ioan Bălan și al Anei, născută Pavel- țărani. Urmează Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie și Liceul „Sfântu Sava” din București (1941-1949). Studii universitare la Facultatea de Filologie a Universității din București, avându-l ca profesor pe Tudor Vianu (1949-1953). După absolvirea facultății, își începe cariera didactică la Universitatea din București: asistent (1954-1959), lector (1960-1967), conferențiar (1967-1972), profesor (din anul 1972) la Catedra de Litreratură Universală, apoi la cea de Literatură

Română. Debut în revistele „Avântul” și „Viața Românească” (1953-1958). A susținut seminarii de literatură română și universală (1954-1960). Debutează editorial, în anul 1955, cu studiul „Influențe folclorice în poezia noastră actuală”, o cercetare asupra surselor și modalităților lirice contemporane. Apare sub îngrijirea sa, volumul „literatura populară” de Mihai Eminescu, cu care inițiază colecția „Miorița” la Editura Tineretului (1956). Redactor la „Tânărul scriitor” și redactor șef adjunct la revista „Luceafărul” (1961-1967). Lector la Universitatea din Toulouse – Franța. (1967-1968; 1968-1969). Își ia doctoratul cu teza „Viața și opera lui Octavian Goga” (1968). Vicepreședinte al Consiliului Culturii și Educației Socialiste (1969-1977). Premiul Academiei Române „Bogdan Petriceicu Hașdeu”, pentru monografia „Octavian Goga” (1971). Premiul Uniunii Scriitorilor pentru cartea „Copilăria lui Icar” , o evocare a vieții și morții lui Aurel Vlaicu (1976). Debutează ca poet, cu placheta „Neliniștea fântâniei”, lirică de inspirație diversă în manieră tradițională (1978). Profesor la Universitatea din București (1979-1989). Șeful Catedrei de Literatură a Universității București (1986-1990). Rector al Universității din București (oct. 1989 – ian. 1990). Predă cursuri de literatură română contemporană la Secția „Biblioteconomie” și „Limbi străine” a Universității București (1991). Actualmente este șeful Catedrei de Limbă și Literatură Română la Universitatea „Spiru Haret” și președintele Academiei de Cultură Națională „Dimitrie Gusti” din București. I s-a acordat titlul de „Cetățen de Onoare” al municipiului Orăștie (1999). A condus mai mulți ani un cerc științific studentesc, a ținut lecții și seminarii la cursurile de vară de la Sinaia. A participat cu comunicări la sesiunile științifice ale cadrelor didactice. A fost timp de doi ani secretar de redacție la „Analele Universității București”. A participat în diverse comisii de admitere la doctorat, a condus lucrări de

doctorat, dintre care cinci au fost publicate. A îngrijit, prefațat și postfațat lucrări de folclor, antologii de poezie patriotică, edițiile „O.Goga” (1963,1964, 1965, 1967, 1970, 1972, 1976, 1978, 1980, 1985, 1987, 1989); „George Coșbuc” (1962, 1964); „Ioan Slavici” (1963, 1972); Aron Cotruș” (1978, 1985); „Vasile Alecsandri. Poezii populare” (1956, 1960); „Mihai Eminescu: literatura populară” (1956); Șt. O. Iosif” (1975,1978) ș.a.

Colaborări:

„Țara”, „Națiunea”, „Vocea României”, „Tomis”, „Adevărul literar și artistic”, „Tânărul scriitor”, „Luceafărul”, „Gazeta literară”, „Contemporanul”, „Astra”, „Flacăra”, „România literară”, „Viața Românească”, „Steaua” „Limba și literatura română”, „Ramuri”, „Buletinul Societății de Științe Filologice din RPR”, „Revistă de istorie și Teorie Literară”, „Pentru Patrie”, „Opinia națională” ziarele: „Scânteia”, „România Liberă”, „Munca”, „Steagul Roșu” etc.

Lucrări publicate:

Influențe folclorice în poezia noastră actuală. – București: E.S.P.L.A., 1955, 110 p. – (mica bibliotecă critică).

George Coșbuc. Un nouveau moment dans l'évolution de la poésie roumaine. – Bucarest, 1960. – 17 p. (Université de Bucarest. Cours d'été et colloques scientifiques. Sinaia, 25 juillet – 25 août 1966).

Delimitări critice (Cronici literare). București: Editura pentru Literatură, 1964. 359 p. + 1 f.portr.

Octavian Goga. Micromonografie. București: Editura Tineretului, 1966.-192 p. cu ilustr. + 8 f.p.l.

Valori literare, (Eseuri asupra literaturii române). București: Editura pentru Literatură, 1966. -340 p.

Condiția creației: Portrete. – București: Editura pentru literatură, 1968. -311 p.

Octavian Goga. Monografie. Traduit du roumain par Maurice Florescu. Traduction des vers Aurel George Moeșteanu. București: Editura Meridiane, 1970.-204 p.

Cuvintele au cuvântul: Eseuri. – Iași: Editura Junimea, 1971. -216 p.

Octavian Goga. Monografie. – Ediția a 2-a. București: editura Minerva, 1971. -430 p. +26 f.pl. – (Universitas).

Ethos și cultura sau vocația tinereții. București: Editura Aslatros, 1972. – 432 p. (Altitudini).

Copilăria unui Icar. (Aurel Vlaicu). Coperta și ilustrații de Damian Petrescu. București: Editura Ion Creangă, 1974.-96 p. cu ilustr.

Artă și ideal. Critică literară. – București: Editura Eminescu, 1975. – 328 p.

Octavian Goga. Monografie. – Ediția a 3-a. București: Editura Minerva, 1975. -472 p. +32 f.pl. portr. Ilustr. Facs.

La politique culturelle en Roumanie. Paris, Les Presses de l'UNESCO, 1975. – 70 p + 4 f.pl. – (Versiune engleză, 1981).

Copilăria lui Icar. (Aurel Vlaicu). Ediția a -2a adăugită. – București: Editura Ion Creangă, 1976. – 176 p. Cu ilustr.

În focarul timpului. Studii critice. Desenul și coperta de Petre Hagi. – București: Editura Eminescu, 1978. – 124 p.

Die kindheit eines ikarus. (Aurel Vlaicu). Aus dem Rumänischem von Hedi Hausev. Bukarest: Ion Creangă Verlag, 1978. -168 p. Cu ilustr.

Poezia românească între 1990-1978. București, 1978. – 25p. Multigr. – (Universitatea din București. Cursurile de vară și colocviile științifice. – Brașov, 23 iul. – 18 aug. 1978).

Constelații diurne. – București: Editura Albatros, 1979.-399 p.

A concise history of Romanian literature. Scientific referent: dr. Alexandru Piru. Adapted into English by Andrei Bantos. Bucharest, E.S.E., 1981. 120 p. – (Academy of Social and Political Science).

Arbori pentru veșnicii. Poezii. – București: Editura Eminescu, 1981.

Resurecția unui poet: Aron Cotruș. București: Editura Minerva, 1981.-240 p + 10 f.pl.

Copilăria unui Icar. La un veac de la nașterea lui Aurel Vlaicu. – Ediția a 3-a revăzută și adăugită. – București: editura Ion Creangă, 1982. – 208p:il. – (A apărut și în limbile maghiară și germană).

Țara omeniei. (studii și eseuri). – București: Editura Militară, 1983. -21 p.

Pietre pentru templul lor. Evocări, studii literare, articole. – București: editura Cartea Românească, 1985. -399 p.

Ioan Slavici sau Roata de la Caru Mare. București: Editura Ion Creangă, 1986. 88 p. il.

Ei l-au cunoscut pe Aurel Vlaicu. București: Editura Ion Creangă, 1986. 88 p. il.

Peisaj interior. Versuri – București: Editura Eminescu, 1986. -115 p.

Repere critice. – București: Editura Eminescu, 1988. - 304 p.

Aron Cotruș: Monografie. – București: Demiurg, 1994. -144 p. – (Metropol).

Cutremur de suflet. Poeme. – București: Editura Fundației „România de Măine”, 1996. -163 p.

Momente ale liricii românești în sec. XX. – București: Editura Fundației „România de mâine”, 1994-p. 332.

Lexicon de limbă și literatură română veche. – București: Editura Fundației „România de mâine”, 2000 – p. 64

Istoria Literaturii Române: Note de curs . – vol. I, Epoca veche și postmodernă. – București: Editura Fundației „România de Mâine”, 2001.

Colaborări la lucrări colective:

Culegere de texte literare. –vol. 1-2. Manual pentru clasa a X-a. – București: Editura Didactică și Pedagogică, 1957 – 1959. – (În colaborare cu Dan Hăulică). Vol. I 1957. – 384 p.; vol. 2 1959. – 136 p.

Dicționar enciclopedic român. – Vol. I-IV. București: Editura Politică, 1962-1966. (Colectivul de literatură română).

Rumania. – București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1977. – 296 p. – Cap. La cultura rumana. – p. 243-276.

Tratatul de istorie al literaturii române.

Coordonatori: Ion Dodu Bălan, C. Ciopraga, D. Micu. – Vol. 5 – 1200p.

Dicționarul dramaturgilor români . Scriitori români: Mic dicționar / Mircea Anghelescu, Georgeta Antonescu, Ion Dodu Băla. Coordonare și revizie științifică Mircea Zăciu, M. Papahagi și A. Sasu. – București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, 528 p.

Lexicon de limbă și literatură română veche. București: - Editura Fundației „România de Mâine”, 2000. – 64 p. (în colaborare cu Ion Toma, Anba Maria Botnaru).

Traduceri (în colaborare cu Pavel Mocanu):

Myślinski, Wiesław, Piatră peste piatră. Roman . – București: Albatros, 1989.

Proskurin, Piotr. Destin. Vol. 1-2. – București: Univers, 1989.

Referințe:

Bibliografia literaturii române 1948-1960.

Sub redacția acad. Tudor Vianu. – București: Editura Academiei RPR, 1965, p. 181.

Dicționar analitic de opere literare românești A-D /Coordonare și revizie științifică: Ion Pop. – București: Editura Didactică și Pedagogică, 1998, p. 81, 85, 193.

Dicționar cronologic. Literatură română. Coordonator: I. C. Chițimia și Al. Dima. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 339, 483, 557, 581, 659, 662, 729, 763.

Dicționar de literatură română. Scriitori, reviste, curente. Coordonator: Dim. Păcurariu. – București: Univers, 1979, p. 502.

Literatură română. Ghid bibliografic. Partea a 2-a: Scriitorii (A-L). – București: Biblioteca Centrală Universitară București, 1982, p. 99-100.

Lotreanu, Ion. *Creație și implicare.* București: Editura Albatros, 1976, p. 170 – 172.

Martin, Aurel. *Paranteze.* – București: Editura Eminescu, 1981, p. 161-163.

Martin Aurel. *Metonimii.* – București: Editura Eminescu, 1974, p. 367-370.

Mic dicționar enciclopedic. – București: Editura Enciclopedică Română, 1972, p. 1072.

Piru, Alexandru. *Varia: previziuni și controverse,* - București: Editura Eminescu, 1972, p. 247, 523-526.

Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană.* Ediția a 2-a revăzută și adăugită. București: Editura Albatros, 1977, p. 69-70.

Rotaru, Ion. *O istorie a literaturii române.* Vol. 3. 1944-1984. – București: Minerva, 1987, p. 7,21, 253,247-250,253.

Stănescu, C. *Poeți și critici*. – București: Editura Eminescu, 1972, p. 95-101.

Stănescu, C. *Jurnal de lectură*. – București: Editura Eminescu, 1988 p. 206-209.

Stănescu, C. „*Pietre pentru templul lor*”. În: Flacăra, 34, nr. 39, 27 sept. 1985, p.1.

Vărgolici, Teodor. *Profil literar*. – În: România literară. -22, nr. 40, 5 oct. 1989. p. 8.

Voiculescu, Marin. *Eternitatea spiritului românesc*. – Iași: Junimea, 1985, p. 7 – 20.

Vrânceanu, Dragoș. *Materia literară și idealurile ei*. – București: Editura Minerva, 1976, p. 100-104.

Zaciu, Mircea; Papahagi, Marian; Sasu Aurel, *Dicționarul scriitorilor români*. București: Editura Fundației Culturale Române, 1995. – vol. I A-C, 1995, p. 219-221.

„Atent la ierarhiile constituite, Ion Dodu Bălan reține din literatură trecutul, cu și în limitele previzibilității – din cea a prezentului, autori și opere care să întrunească simultan condiția permanenței, a valorii sigure și necontroversate, a cotei gata adjuocate, alături de condiția unui mesaj politic, moral, civic, etnic – cu suficiente garanții de a se impune recunoașterii, pe cât posibil unanime, dar neapărat oficială”.

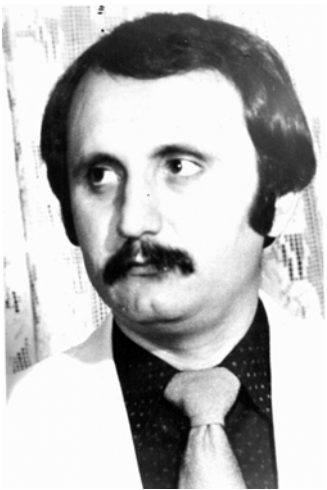
(Zaciu Mircea Papahagi, Marian; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români*. – București: Editura Fundației Culturale Române, 1995. – Vol. I, A-C, - p. 220).

„Descălecător din ținutul Orăștiei, dintr-un sat al cărui nume contrast. Vaidei, sugerează asprele vremuri și realități din istoria Transilvaniei, Ion Dodu Bălan a purtat neîntrerupt, în cugetul și simțirea sa, dragostea și devotamentul pentru neamul românesc din această parte a țării, pentru cei ce i-au cântat poătimirea și nădejdiile de mai bine . Exegezele sale „Octavian goga” și „Resurecția unui poet: Aron Cotruș, sunt fundamentale, elaborate cu

obeictivitate și profunzime analitică, în baza unei documentări temeinice, exhaustive. Volumele de studii, eseuri și comentarii literare publicate până acum „Delimitări critice” „Valori literare”, „Condiția creației”, „Portrete”, „Ethjos și cultură”, „Artă și deal”, „Constelații diurne”, „Țara omeniei”, „Pșietre pentru templul lor”, „Repere critice” demonstrează că Ion Dodu Bălan, ca istoric literar, nu s-a cantonat într-o anumită zonă și într-o anumită epocă din evoluția literaturii române.” (Teodor Vârgolici. – În: România literară. – 22, nr. 40,5 oct. 1989, p. 8).

VALERIU BÂRGĂU

S-a născut la 7 martie 1950, în satul Mileștii de Jos, comuna Parincea, județul Bacău, din părinții Valeria și Neculai. La vârsta de 4 ani, mama sa moare, tatăl își formează o altă familie, iar Valeriu și sora sa Mioara, rămân în grija bunicii dinspre mamă. După o copilărie grea, urmează școala Militară de la Sibiu, iar după absolvire este repartizat la Brăila. În 1971, este exclus din cadrele active al MAI din cauza criticilor și poziției pe care a luat-o față de

Tezele din iunie de la Mangalia al C.C. al P.C.R. în ceea ce privește ideologia, restrângerea și controlul traducerilor din literatura străină etc. Este trimis să lucreze ca docher în portul Brăila, apoi, în 1972 ajunge la Hunedoara (unde se afla și sora sa) și nu se poate angaja decât ca muncitor necalificat în Combinatul Siderurgic, singura unitate care l-a acceptat să câștige o pâine. Mai târziu, în 1980, i se permite să dea examen și să devină inspector principal la Paza militarizată iar după desființarea acesteia, inspector la Intreprinderea de Panificație Hunedoara. După revoluție își întemeiază ziarul propriu.

Debutează în 1969, în revista „Ateneu” recomandat de poetul Ovidiu Genaru și de prozatorul George Bălăiță. În 1971 primește premiul pentru poezie al publicației „Înainte” a Armatei a II-a.

În 1972 devine membru al Cenaclului literar „Flacăra” al Scriitorilor din Hunedoara. Dar este exclus pe motiv că... purta barbă. În 1973 este reprimat în Cenaclul Flacăra condus pe atunci de scriitorul Neculai Chirica. În 1974 obține Premiul I pentru poezie , la festivalul de Poezie de la Costești-Sarmiszegetusa. În 1974, laureat al premiului pentru poezie al revistei „Luceafărul” a Uniunii Scriitorilor. Totodată începe o colaborare statornică la revista „Luceafărul” sub îndrumarea poetului Ion Gheorghe. În 1976 înființează la Hunedoara Cenaclul „Lupta” al Sindicatului din Combinatul Siderurgic, cenaclu în care a adunat în jurul său toți tinerii poeți ai Hunedoarei, organizând cu membrii acestuia o serie de deplasări în țară. În 1977, primește premiul pentru debut al Editurii „Cartea Românească”, pentru volumul în manuscris „Floarea soarelui sau Mâna de lucru”. Juriul care i-a acordat premiul era compus din Marin Preda, Ion Caraion, Mircea Ciobanu, Florin Mugur, Cornel Popescu. În același an este Laureat al Premiului UTC, pentru poezie.

În 1978, se petrece debutul său editorial cu volumul premiat la Editura „Cartea Românească”

În 1979 este Laureat pentru Poezie pe anul 1978, al CC al UTC. Ion Caraion scrie atunci în revista „Luceafărul” celebrul articol „Fabulosul râu” despre poezia lui Valeriu Bârgău, articol republicat în volumul „Jurnal I”.

În 1980 devine membru al Uniunii Scriitorilor din România. Ion Caraion îi face primele mărturisiri că dorește să plece din țară și îi solicită chiar asigurarea unui alibi.

În 1981 se căsătorește cu poeta Mariana Pândaru și au un băiat, Daniel. Se mută de la Hunedoara la Deva.

În 1982 este exclus din colegiul revistei „Ritmuri” pe motiv că a fost în relații de colaborare cu Ion Caraion, deoarece acesta fugise din țară.

În 1984, devine președintele Cenaclului „Ritmuri” din Deva.

Între 1984 - 1988 a participat la taberele tinerilor scriitori, desfășurate la Oradea, Vâlcea, Focșani, Iași, Timișoara, Deva, Reșița, Suceava etc.

În 1985 primește din partea lui Ion Cristoiu rubrica „Scriitorii tineri și cărțile lor” în Suplimentul literar-artistic al „Scânteii Tineretului”, rubrică de critică literară, în care a scris despre scriitorii tineri, membri ai Generației '80.

În 1987, în revista „Tribuna” primește din partea prozatorului Vasile Sălăjan, rubrica de interviuri cu tinerii scriitori, colegi ai săi de generație, sub titlul „Generație și Creație”.

În 1988 primește premiul pentru Interviu, al revistei „Tribuna” din Cluj.

În 1989 încearcă din nou să intre în presă, dar ca și până atunci este refuzat categoric din pricina dosarului. Participă la manifestația revoluționarilor din Deva din 25 decembrie, însă cu toate acestea nu și-a luat titlul de revoluționar, mulțumindu-

se doar că a fost martor al acestor evenimente. În primăvara aceluiași an primește titlul de OM AL ANULUI PENTRU LITERATURĂ, și este prezentat în Who's Who Internațional Authors and Writers, ediția 1989.

În 1990, împreună cu un grup de colegi de scris lansează inițiativa tipăririi unui ziar independent. Dezamăgit de ieșirile unora, împrumută bani și la 1 februarie 1990, înființează primul ziar particular din județul Hunedoara, ziarul „Călăuza”. Primul număr s-a vândut în totalitate, tirajul fiind de 60.000 de exemplare. Deoarece nu exista legislație adecvată, ziarul „Călăuza” a apărut ca firmă „socialistă, cu brevet de la finanțele publice. Concomitent a fost înființată și Editura „Călăuza”. Este director al publicației și editurii „Călăuza”.

În 1992 devine membru al Uniunii Ziaristilor Profesioniști.

Între 1994-1996, înființează și revista de cultură „Constelația Dragonului”.

În 1996, fondează la Deva revista de cultură „Ardealul literar și artistic”.

În 1998 i-a fost decernat Premiul general „Gheorghe Magheru” al Fundației cu același nume.

În 1999 înființează și conduce Tipografia „Călăuza” din Deva.

În anul 2000 La Editura „Călăuza” înființează și îngrijește colecția „Poeți români definitivi”. În același an primește Ordinul de Merit „Gheorghe Magheru”. Tot atunci primește și marele premiu al Societății „Mihai Eminescu” din Sydney, Australia, pentru poezie și pentru revista „Ardealul literar și artistic”.

În 2001, modifică numele ziarului „Călăuza” în „Călăuza noastră” și al revistei „Ardealul literar și artistic” în „Ardealul literar”.

În anul 2004 apare în dicționarul ”Bacăul literar”. În același an este inclus în DICȚIONARUL GENERAL AL LITERATURII ROMÂNE, editat de Academia Română.

Colaborări: Luceafărul, Tribuna, Ateneu, Steaua, familia, România literară, Contemporanul, Flacăra, Astra, Convorbiri literare, Cronică, Viața Românească, Lumina (Iugoslavia), Mihai Eminescu (Sydney, Australia,) Poesis, Bucovina literară, Lumina lină (New York) etc.

A publicat circa 2056 de articole în revistele din țară, cronici literare, recenzii, atitudini, critică și istorie literară, interviuri etc.

Prezent în mai multe antologii de poezie.

Cărți apărute: Epistolele tânărului Theodosie, fiul lui Neagoe Basarab (1976, Deva) • Floarea soarelui sau Mâna de lucru – versuri – (Cartea Românească, 1978) • Alfabetul straniu în care vă vorbesc – (Cartea Românească, 1980) • Jurnal de uzină – reportaje – (Cartea Românească, 1981) • Tulburarea naturii – versuri – (Editura Facla, 1982) • Plantele din fereastră – versuri – (Editura Albatros, 1984) • Steaua de pământ – reportaje – (Editura Eminescu, 1985) • Noima de aur – versuri – (Editura Cartea Românească, 1986) • Poezii în zori – poezii pentru copii – (Editura Ion Creangă, 1988) • Semne particulare – roman – (Editura Facla, 1988) • Sfârșitul lumii – versuri – (Editura Călăuza, 1992) • Apocalipsa după Valeriu – versuri – (Editura Helicon, 1996) • Generația ’80: Precursori & urmași – critică literară – Editura Călăuza, 1999) • Directorul de conștiințe – o convorbire cu Mircea Ciobanu – (Editura Călăuza, 2003) • Alfabetul straniu – antologie – (cartea Românească, 2005).

Lucrări în colaborare: Utopia profesorului Dunca – roman – în colaborare cu Neculai Chirica (Editura Eminescu, 1983).

În 3 ianuarie 2006, în urma unui accident vascular și după o grea suferință, trece în neființă, la numai 55 de ani.

referinte critice :

“Dacă tot s-a întâmplat să fiu cel care a propus editarea volumului „Floarea soarelui”, la concursul din 1977 al editurii „Cartea Românească”, apoi un an mai târziu după lansarea lui și după ce cartea s-a numărat printre cele distinse cu un important Premiu pentru poezie, îngăduit să-mi fie a spune câteva cuvinte privitoare la Valeriu Bârgău, autorul său.

Cu talentul, Bârgău vine de la sine de acasă, bineînțeles, n-am nici un merit altul eu decât acela că mi-a fost dat să-l întâlnesc printr-o întâmplare, la un moment dat, și să mă bucur de ea. și de el...

Într-o descendență oarecare din Whitman, cu atât mai convingător cu cât relegă artificiile, dar nici înclinarea aceasta nu-i de transformat în program, fără complexe, Valeriu Bârgău comentează, descrie, divide în nuanțele ei destule, ascultă și psihanalizează materia. Pe cea înghețată, pe cea uscată ca pulberea, pe cea ursuză (a muntelui), pe cea din poem, pe cea neobosită, pe cea plină de bășici de rezervă, de motoare, de guri, care dă junghiuri în coaste, care stă în genunchi pe albiile fluviilor noi, care – umplută excedentar – se scutură... „prin orașe/ până scapă de primejdia lunilor octombrie, noiembrie”...

După cum simultan, cine zice Dumnezeu a zis și Dracu, tot astfel zice și spirit cine a zis materie, nici nu se poate altcumva, iar intuiția poetului merge la sigur atunci când formulează și observă cum permanent „materia cea nouă așază materia veche”, nou și vechi și fiind mereu ceva complementar, mereu aproximativ, o veșnicie remaniată când cu o viață când cu o alta, un râu necurmat scoțând la soare meandre și varietăți temporare dintr-o călătorie eternă...”

Ion CARAION, „Jurnal 1”, volumul 1, București, Editura „Cartea Românească”, Pag. 246-251

“Poet al combustiiilor manifeste, al conglomeratelor lingvistice, al structurărilor prin noțiuni viguroase, Valeriu Bârgău a debutat în anul 1978 cu o carte în care uzina și muncitorul erau elemente poetice unificatoare de o reală forță existențială, făcând obiectul unui lirism de rară prospețime, arteziană.

Atras de experiențele și programele avangardei și având o matură conștiință scriitoricească, Valeriu Bârgău reușește în cărțile următoare să-ți extindă cu suplețe teritoriul poetic mult peste cel al începutului editorial.

Limbajul și elementele, încărcătura cu multiple referințe, impun în poezia sa reliefulurile unor concordanțe specifice între imaginarul poetic și datul vieții, sondând arheologiile teluricului. Cuvântul are rolul unui instrument, dar, în egală măsură al unei energii pe care să o măsoare...”

Ioan VIERU, „Tomis”, nr.11,1989.

„Cum Valeriu Bârgău, mereu pe fază, intempestiv cu măsură, deși se poartă elegant, și fructuos în sfera generalizărilor, deci a principiilor, îl provoacă pe Mircea Ciobanu să coboare în concret. Fie privindu-i biografia (familie, studii, redactor ș.a.), fie nominalizând scriitorii români după caz: Arghezi, Ion Barbu, Blaga, Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Marin Preda, Augustin Buzura, Sorin Mărculescu, Dan Laurențiu, A.E. Baconsky, Dana Dumitriu, Petru Dumitriu, N.D. Cocea ș.a...., precum și critici literari: Călinescu, N. Manolescu, Marian Popa...

Marian BARBU: revista „DORUL”, Danemarca, anul XV, Nr. 178, ianuarie 2005, pag.64-65

Valeriu Bârgău este un interlocutor năbădăios. Are în el demonul curiozității și nu lasă discuția să lânzezească, să obosească nici o clipă, intervenind uneori chiar intempestiv, dar insistând a aduce convorbirea pe făgașul pe care el dorește să o ducă...”

Constantin CUBLEȘAN: „*Caligraf*”, nr.49, Martie, 2005, pag. 2.

„...aceeași încordare spre relevarea lirică a lumii și a corespondențelor dintre muncitori și poet a fost repede curmată, în locul ei ivindu-se o tensiune de tip pantagruelic spre producerea și absorbirea de imagini, metafore înlănțuite cu o fervoare proprie delirului, asociațiuni lexicale insolite, juxtapuse fără să comunice între ele, un întreg vacarm de „blitzuri” imagistice, întretăindu-și fulgere de diverse culori și intensități, constituindu-se într-un scop în sine...”

Laurențiu ULICI „*Literatura română contemporană*”, Editura „*Eminescu*”, 1995, pag. 249-250.

„Într-un astfel de context degajat, poetul se rostește, recurgând la un imaginar avântat, nu o dată tangent la expresionism: „Un popor însetat a fost găsit între urechile ierbii/ trăgând după sine rădăcinile satului prin huma de-acasă / o mie de sori au încălecat cocoșul ce sparge noaptea/ în două,/ pe stinghia lui de lemn – împietrită împărăție – / se cuvine să stăm/ până ce se tocesc sub pământ/ toate cântecele casei dinspre ziuă” (Satul în toamnă). Tradiționalul conflict sat – oraș e atins doar în fugă, surdinizat: „A stat de vorbă cu elementele îndelung/ Era o imagine de continent singuratică;/ și nici acum nu înflorise liliacul/ alungat cu pietre de cetățenii orașelor scufundate” (Pilda astrologului). În schimb apare, ca un factor al modernizării unui motiv bătătorit și prea adesea

degradat, însă conținând germeni puternici de regenerare, mentalitatea ecologică.

Față de simpla reacție pasivă a regretului unui mirific tărâm părăsit, se înscrie reacția activă a conservării: „Vreau să salvăm puțina lumină albă/ cu dinții albi, coloana vertebrală albă/ visul mai alb decât marmora în care-și face loc/ de adăpost, sturzul” (Cântec despre substanță).

Dar dincolo de o asemenea punctuală asumare tematică, putem vorbi la Valeriu Bârgău despre o modelare a sensibilității în așa fel încât aceasta să funcționeze într-un chip specific, aidoma unui aparat din care ies obiecte având un anume tipar. O elementaritate rodnică a eului de rustică sorginte se vedește în accentul pus pe concretețe, pe materialitatea expresă a tropilor, care capătă o plasticitate mustoasă precum un omagiu adus materiei...”

Gheorghe GRIGURCU „Ardealul literar” nr.3, 2005, pag.8-9;

...„Tulburarea naturii” (1982) vedește o sinteză echilibrată a celor două maniere conturate anterior. În volumele următoare – „Plantele din fereastră” (1984), „Noima de aur” (1986), „Sfârșitul lumii” (1992). „Apocalipsa după Valeriu” (1996) –, poezia lui Bârgău, consecventă unei formule bine „rodite”, dobândește un spor de echilibru, autenticitate și pregnanță, șlefându-se fără transformări majore...

DICȚIONARUL GENERAL AL LITERATURII ROMÂNE, Academia Română, Editura Univers Enciclopedic, 2005, pag.457.

VLAICU BÂRNA

Născut la 4 decembrie 1913, în satul Crișan, comuna Ribița, județul Hunedoara dintr-o familie de moți. Urmează cursurile Liceului „Avram Iancu” din Brad promoția 1932. Și continuă studiile la Facultatea de Litere din București. Debut literar, cu versuri, în revistele: „Azi”, „Viața literară”, „Familia”, „Litere” etc. (1934). I se acordă premiul „Ionel Pavelescu” al S.S.R. pentru sonet (1935). Debut editorial, cu volumul de poezie „Cabane

albe”, cu un portret de Mac Constantinescu, în colecția revistei „Azi”, la Editura „Cartea Românească” (1936). Publică volumul de poeme „Brume”, la Editura „Miron Neagu”, din Sighișoara (1940). Apare la București, sub conducerea sa, la 21 mai 1941, revista „Arta”. Colaboratori: Emil Giurgiucă, Cezar Petrescu, I. Vlasiu, Tudor Arghezi, Ion Pillat, N. Carandino. A condus câteva reviste, cu profil miscelaneu și cu o existență relativ scurtă: „Arta nouă” (1942 - 1943), „Câmpia Libertății” (1944) și „Viața nouă” (1942 - 1943). Paralel cu activitatea publicistică, publică volume de poezii inspirate din tradiția și locurile natale: „Turnuri” (1945), „Minerii din satul Crișan”, un reportaj rimat (1949); „Tulnice în munți”, versuri de notație reportericească, ale cărui ciclu, care poartă numele volumului, evocă figura lui Horia și alte chipuri ale trecutului de luptă transilvănean (1950); „Cerbul roșu”, un vast poem închipuind o

monografie poetico-istorică a satului natal (1956). Are două încercări de proză istorică: „Romanul Caterinei Varga” (1960) și „Când era Horea împărat” (1962). Cu volumul „Ceas de umbră” poetul se apleacă stăruitor către închegarea unor metafore noi și expresive (1966). La Editura „Minerva” publică volumul de poezie „Cupa de aur” (1970), iar la Editura Cartea Românească îi apar: „Corabia de fum” (1971), „Grăuntele timpului” (1976), „Poligonul de tir” (1984), în care poetul este un cântăreț al deziluziilor și al înstrăinării. La Editura Eminescu publică volumele de poezii „Auster” (1973), „Patria mea, plai al Mioriței” (1977), „Sandala lui Empedocle” (1980) și „Monotonia metronomului” (1985). La Editura „Dacia” din Cluj-Napoca îi apare volumul de poezii patriotice „Cântec despre țară” (1987) iar în 1988, la Editura Albatros, volumul „Între Capșa și Corso”, cuprinzând amintiri despre tot ceea ce cunoscut el din lumea scriitorilor de prin anii '30 încoace. La 20 mai 1994, cu prilejul „Zilelor scriitorilor zărăndeni”, scriitorul este omagiat, la Brad, de către concetățenii săi. Cu această ocazie a avut loc prima ediție a Festivalului de poezie „Vlaicu Bârna”, (ajuns în prezent la ediția a V-a), și i s-a decernat titlul de „Cetățean de Onoare” al municipiului Brad. A fost membru al Uniunii Scriitorilor din România. În 1998, la 24 iunie, i se acordă de către Academia „Carpatica” din București, Medalia „Academia Carpatica”, pentru merite culturale excepționale, împreună cu Premiul „Cultura Militans”. A făcut parte și a condus numeroase delegații ale Uniunii Scriitorilor la diferite congrese ale scriitorilor, din mai multe țări europene, precum și în cadrul acordurilor culturale pe care Uniunea Scriitorilor le avea cu diferite țări. A murit la 11 martie 1999. După propria-i dorință, rămășițele sale s-au întors, la 14 martie, în pământul satului natal din Țara Moșilor.

Lucrări publicate:

Cabane albe. Versuri. Cu un portret de Mac Constantinescu – București: Editura Cartea Românească, 1936. – 89 p. – (Colecția revistei „Azi”).

Brume. Poeme. – Sighișoara: Editura Miron Neagu, 1940. – 96 p

Turnuri. Versuri. – București: Fundația pentru Literatură și Artă, 1945. – 148 p.

Minerii din satul lui Crișan. – București: E.P.L.A., 1949. – 32 p. - (Cartea poporului, 57).

Cerbul roșu. Poem. – București: E.P.L.A., 1956. – 151 p.

Romanul Caterinei Varga. Copertă și ilustrații de Abodi Naghi Bela. – București: Editura Tineretului, 1960. – 356 p. + 10 f. pl. + erată.

Arcul Aurorii. Poeme. – București: Editura pentru Literatură, 1962. – 160 p. + 1 f. portr.

Când era Horia împărat. – București: Editura Tineretului, 1962. – 216 p. cu ilustr.

Ceas de umbră. Poeme. – București: Editura pentru Literatură, 1966. – 160 p. + 1 f. portr.

Cupa de aur. Poeme. Prefață de Traian Stoica. Ediție îngrijită de autor. – București: Minerva, 1970. – 295 p.

Pământ al patriei. Versuri. – București: Editura Militară, 1970. – 128 p. (Columna).

Corabia de fum. – București: Editura Cartea Românească, 1971.

Auster. – București: Editura Eminescu, 1973. – 79 p.

Grăuntele timpului. Poeme. – București: Editura Cartea Românească, 1976. – 140 p.

Patria mea, plai al Mioriței. Poeme. București: Editura Eminescu, 1977. – 176 p.

Sandala lui Empedocle. – București: Editura Eminescu, 1980. – 104 p. +1 f. portr.

Poligonul de tir. – București: Editura Cartea Românească, 1984. – 116 p.

Monotonia metronomului. Versuri. București: Editura Eminescu, 1985. – 104 p.

Cântec despre țară. – Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1987. – 76 p.

Între Capșa și Corso. – București: Editura Albatros, 1998.

Lucrări apărute în volum:

Laudă limbii române. – În: Ca o vatră limba noastră. – București: Editura Eminescu, 1982, p. 62-63.

Glasurile lui Întâi Decembrie. – În: Antologia Unirii 1918 – 1983. Versuri. București: Editura Cartea Românească, 1983, p. 270-271.

Toamnă transilvană. – În: Pământule de-acasă. – București: Editura Eminescu, 1983, p. 58.

Satul românesc în poezie. Antologie și postfață de Florentin Popescu. – București: Editura Albatros, 1994, p. 213.

Traduceri:

Go-Mo-Jo. Scrieri alese. Traducere de Anda Boldur și Vlaicu Bârna. – București: E.S.P.L.A., 1955. – 411 p.

Karacelov, Liuben. Povestiri. În românește de Constantin Velichi. Traducerea versurilor de Vlaicu Bârna. București: E.S.P.L.A., 1956. – 472 p. (Clasicii literaturii universale).

Meliusz, József. Cântec despre anul 1437. Cronică în versuri. Traducere de Vlaicu Bârna. – București: E.S.P.L.A., 1957. – 107 p.

Micklewicz, Adam. Poezii. În românește de Vlaicu Bârna, Miron Radu Paraschivescu și Virgil Teodorescu. –

București: E.S.P.L.A., 1957. – 208 p. + 1 f. portr. (Clasicii literaturii universale).

Referințe:

Baconsky, Leon. *Vlaicu Bârna*. – În: Steaua, 34, nr. 12, dec. 1983, p. 19.

Bibliografia literaturii române. Sub redacția lui Tudor Vianu. – București: Editura Academiei Române, 1965, p. 166-167.

Vlaicu, Bârna. *Bibliografie*. – Deva: Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu”, 1994. – 25 p. multigr. – (Personalități hunedorene).

Bibliografia relațiilor literaturii române cu literaturile străine în periodice. (1919 - 1994). Ana Maria Brizuleanu, Ileana Mihăilă, Viorica Nișcov – București: Editura Seculum, 1997, ref. 610, 672, 2290, 2335, 2987, 2993, 6232.

Călinescu, George. *Literatura nouă*. Craiova: Editura Scrisul Românesc, 1972, p. 51-55.

Ciobanu, Radu. *Vlaicu Bârna. 1913 – 1999*. În: Arhipelag. – 2, nr. 1 mar. 1999, p. 71-72.

Cristea – Enache, Daniel. *O altă respirație: Vlaicu Bârna. „Între Capșa și Corso”* – În: Adevărul Literar și artistic, 20 iul. 1999, p. 5.

Crohmălniceanu, Ovid S. *Literatura română între cele două războaie mondiale*. Vol. 2. București: Editura Minerva, 1974, p. 512-514.

Dicționar cronologic. Literatura română. Coordonator: I. C. Chițimia și Al. Dima. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 274, 380, 404, 412, 428, 455, 461, 518, 533, 574, 634, 651, 735, 749.

Dicționar de literatură română. Scriitori, reviste, curente. Coordonator Dimitrie Păcurariu. – București: Minerva, 1979, p. 54-55.

Florea, Rodica. *Vlaicu Bârna – 70.* – În: România literară, 16, nr. 49, 8 dec 1983, p. 10.

Istrate, Ion. *Romanul „Obsedantului Deceniu” (1945 - 194): o radiografie alfabetică.* – Cluj-Napoca: Editura Diamandia, 1995, p. 65.

Lazăr, Ioachim. *Vlaicu Bârna (1913 - 1999).* – În: Sargetia, 27, 2, 1997 – 1998, p. 755-757.

Literatura română. Ghid bibliografic. Partea a doua: Scriitori (A-L). – București: Biblioteca Centrală Universitară, 1982, p. 109-110.

Literatura română contemporană. Vol. I. Poezia. – București: Editura Academiei Române, 1985, p. 191-195.

Manu, Emil. *In memoriam. Despărțirea de Vlaicu Bârna.* – În: Adevărul literar și artistic. – 8, nr. 463, 6 apr. 1999, p. 5.

Micu, Dumitru. *Literatura română în secolul al XX-lea.* – București: Editura Fundației Culturale Române, 2000, p. 164, 163.

Negoïtescu, I. *Istoria literaturii române.* Vol. I (1800 - 1945). – București: Editura Minerva, 1991, p. 264, 339.

Papu, Vlad. *Neîmpăcata căutare a poetului.* – În: Viața Românească. – 78, nr. 7, iul 1983, p. 83-84.

Petroveanu, Mihail. *Traietorii lirice.* București: Editura Cartea Românească, 1974, p. 101-105.

Piru, Alexandru. *Panorama deceniului literar românesc 1940 – 1950.* – București: E.P.L., 1968, p. 99-100.

Piru, Alexandru. *Poezia românească contemporană. 1950 – 1975.* – Vol. I. Generația vârstnică. – București: Editura Eminescu, 1975, p. 158-161.

Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană.* – Ediția a doua revizuită și adăugită. – București: Editura Albatros, 1977, p. 76, 77.

Popescu, Florentin. *O istorie anecdotică a literaturii române.* – București: Editura Seculum. – Editura Vestala, 1995, p. 181, 184, 192.

Rotaru, Ion. *O istorie a literaturii române.* Vol. 3. 1944 – 1984. – București: Editura Minerva, 1987, p. 111.

Sârbu, Aurelian, „Între Capșa și Corso”. În: Arhipelag. – 2, nr. 2-3-4, 1999, p. 25.

Steinhardt, N. *Critică la persoana întâi.* Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1983, p. 94-97.

Stolnicul, Simion. *Portrete lirice.* – În: Steaua, 20, nr. 9, 1969, p. 59-64.

Stoica, Traian. *Poezia lui Vlaicu Bârna.* În: Steaua. – 21, nr. 7, 1970, p. 39-42.

Șindrilaru, Florin. *Antologia poeziei românești culte. De la Doseftei până în 1993.* – București: Editura Teora, 1998, p. 462.

Ștefănescu, Cornelia. *Vlaicu Bârna.* – În: Luceafărul, nr. 24, 23 nov. 1963, p. 3.

Tomuș, Mircea. *Carnet liric.* – București: E.P.L.A., 1969, p. 41-43.

Zalis, Henri. *Risipitorul de amintiri.* – În: Contemporanul – 10, nr. 18, 4 mai 2001, p. 5: il.

„Alegându-și calea poeziei tradiționaliste, Vlaicu Bârna cîntă iubirea trecută, prin eroziunea vremii, deznădejdea discretă a trecerilor fără întoarcere, comuniunea cu patria și istoria, cu eroi transilvani, cu trecutul din care selectează cronicari și observatori reflexivi al realului istoric, elementele definiției ale spiritualității românești unitare. Ruinele, cetățile, vestigiile evului mediu autohton, ieșind învingătoare din înfruntarea cu Timpul, sunt în volumul „Tulnice”, simbolul existenței naționale, al încrederii în trimful binelui. Vlaicu Bârna este o voce a munților săi natali,

cântând Transilvania la intersecția mitului cu istoria... Stăruie în versurile lui Vlaicu Bârna obsesia măreției tragice a figurilor lui Horea, „Moșul din Albac”, al lui Crișan, „ortacul lui Horia și Cloșca”, al lui Avram Iancu. Pe lângă unele alunecări în retorism și notație reportericească ocazională, volumele „Minerii din satul lui Crișan” (1949), „Tulnice în munți” (1950), „Cerbul roșu” (1956), „Arcul Aurorii” (1962), precum și romanele de inspirație istorică „Romanul Caterinei Varga” (1960), și „Când era Horea împărat” (1962) încheagă, cu o solemnitate spontană, arta poetică a patriei... După concentrarea esențelor pure ale poeziei sale în „Cupa de aur” a antologiei din 1970, Vlaicu Bârna continuă în volumele următoare: „Corabia de fum” (1971), „Auster” (1973), „Grăuntele timpului” (1976), „Patria mea, plai al Mioriței” (1977). „Sandala lui Empedocle” (1980) să sprijine universul liric pe aceiași stâlpi de boltă durați, cu stăruință, de-a lungul mai multor decenii: legământul cu patria, autentic și pur, (dialogul) cu marile umbre ale istoriei, evocarea spațiului paradisiac al Apusenilor natali, dialogul neliniștit cu durata.” (Florea, Rodica. **Vlaicu Bârna – '70**. – În: România literară. 16, nr. 49, 8 dec 1983, p. 10.)

RAISA BOIANGIU

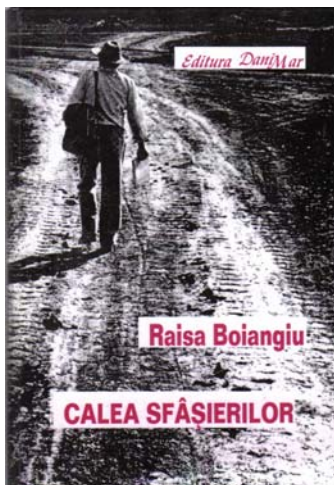

S-a născut la 1 septembrie 1934 în satul Speia din Basarabia. Urmează Școala Primară din Craiova, localitate unde s-a refugiat împreună cu mama sa în 1941, tatăl fiind deportat în Siberia. Își continuă studiile la Liceul de Fete „Elena Cuza” din Craiova pe care îl absolvă în 1953. Urmează cursurile Facultății de Română-Istorie a Institutului Pedagogic din București între anii 1953-1955. În anul 1958 absolvă Facultatea de Filologie din cadrul Universității București. Este prezentă la catedră ca profesoară și directoare la Școala Generală nr. 3 Hunedoara până în anul 1977 când se transferă prin concurs la Liceul Industrial nr. 2 Hunedoara, unde funcționează până la pensionare, în anul 1990.

A participat la Cenaclul Flacăra în cursul anilor 1972, 1989 și Cenaclul Sinteze din Deva. A activat ca actor amator interpretând diferite roluri în piesele „Nota zero la purtare”, „Viața nouă” – piesă cu care obține premiul I pe țară în 1956, „Doctor în filosofie”, „Titanic vals”, „Gaițele”.

A debutat în revista Familia în anul 1971 cu poezii remercate de poetul Ștefan Augustin Doinaș. A publicat apoi în periodice, povestiri, fragmente de roman, poezii și articole de specialitate. În 1979 a câștigat un concurs la Editura Albatros,

unde a și debutat în 1982 cu „Zantiala, fiul pământului” un roman istoric despre zona Hunedoarei în vremea lui Burebista.

Din pricina „conținutului ideologic necorespunzător” (din „Cartea albă a Securității”) i-a fost interzis să mai publice și alte manuscrise, deși referatele apreciative n-au lipsit. După 1989, i-a apărut romanul „În zbuciumul vântului” (1998) despre tinerețea unei doctorițe la început de carieră, bine primit de cititori și critica literară și la finele anului 2000 îi apare volumul de proză scurtă „Insula tăcerii”.

Colaborări:

„Familia, „Plai Hunedorean”, „Gazeta Învățământului”, „Contemporanul”, „Ritmuri Hunedorene”, „Tribuna”, „Provincia Corvina”, „Provincia”, „Orient Latin”, „Arhipeleag”, „Cuvântul Liber”, Expres magazin” ș.a.

Lucrări publicate:

„**Zantiala fiul Pământului**”, roman, București, Editura Albatros, 1982, 126 pg.

„**În zbuciumul vântului**” roman, Craiova, Editura Vlad & Vlad, 1998, 128 pg.

„**Insula tăcerii**”, proză scurtă, Deva, Editura Călăuza, 2001, 114 pg.

„**Fuga neterminată**”, Timișoara, Signata, 2002, 216 pg.

„**Calea Sfâșierilor**”, Deva, Editura Danimar, 2005, 184 pg.

„**Splendorile agoniei**”, Deva, Editura Danimar, 2006, 210 pg.

Referințe critice:

Valeriu Bârgău „O scrisoare consemnată în „Cartea Albă a Securității” în „Călăuza”, luna mai 2001.

Ștefan Augustin Doinaș, „Raisa Boiangiu” în „Familia” nr. 1, ianuarie 1971.

Eugen Evu „Omanul zbuciumului interior” în „Provincia Corvina” nr. 8-9, mai 1999.

Ana Maria Mărilă „Raisa Boiangiu” în „Arhipeleag”, nr. 2,3,4, 1999.

Ioan Urdă, „Despre activitatea ca artistă a Raisei Boiangiu” în „Provincia Corvină”, octombrie, 1999.

TERESIA(LIA)BOLCHIȘ-TĂTARU

În ziua de vineri, 3 Iulie 1935 pe la amiazi, pe o zi toridă de "cuptor" a venit pe lume în casa parohială greco-catolică din Silvașul de Sus/Hațeg, județul Hunedoara, Munții Poiana Ruscă, unde tata, Gheorghe Bolchiș era preot. Mama, Valeria, născută Costin era casnică, absolventă a Școlii Pedagogice din Sighetu Marmăției, dar n'a profesat crescându'și cei patru copii dintre care eu sunt cea mai mare. Ambii părinți sunt "de neam" din Săcălășenii Chioarului (azi greșit, jud. Maramureș) descendenți din voievozii Maramureșului.

A copilărit în Silvaș până la cinci ani, când în Martie, 1940, părinții săi s'au strămutat "mai spre casă" în Nordul Ardealului, în Boinești, apoi în Trip/Țara Oașului, unde tatăl a primit parohie.

A făcut școala primară, în Boinești, apoi cls.I-a de Gimnaziu, 1945/46, la Baia Mare, după care a fost mutată la "Liceul "Doamna Stanca" din Satu Mare, devenit după reforma comunisto-sovietică a învățământului românesc: Liceul de Fete Român, pe care l-a absolvit în 1952, cu 11 clase. Când a venit pe lume ursitoarele cele bune i-au dăruit cu un creion bont, infectat cu un microb ce te îmbolnăvește pentru o viață, îți pregătește mereu stâncă lui Sisif și numai rareori te duce spre Câmpiile

Elisee. Ca urmare, "când voi fi mare, mă voi face să... spun povești! ca și părinții mei", , îi plăcea să spună Tresiei, dar nimeni nu prea știa ce meserie ar putea fi asta.

Dar la ora când se formează sentimentele politico-morale, a dat peste societate "realismul socialist" în cultură și artă și "arta cu tendință" comunistă, care au retezat brutal aripile puiului de rândunică ce abia încercau a se deschide spre soare. Așa, părăsind cu durere literatura, respectiv literatura minciunii și a adulației partinice demente, și-a căutat refugiu în știință crezând că gâza este peste tot Pământul, Hexapoda, dar s-a înșelat amarnic. Datorită nivelului său politico-ideologic tovrășesc scăzut, n-a știut că dacă tovarășul Stalin a decretat că, gâza socialistă are sau poate avea șapte, nouă, zece, ba chiar și treisprezece "pode," picioare prinse pe torace, este *o realitate*, "ce nu se discută, tovrășii" În "Pravda" sovietică iar la noi în "Scânteia" o armată de trepăduși dovedeau că tov Stalin are dreptate.

Așa, în 1952, s-a înscris la Facultatea de Științe Naturale-Chimie a Universității "Victor Babeș" din Cluj, devenită "Babeș-Bolyai" după revoluția anticomunistă din Ungaria, Oct.1956, pe care a absolvit-o cu examen de stat, în Iunie, 1956.

A lucrat în învățământul socialist, ca profesoară de biologie-chimie, la Baia Mare, 20 de ani.

După ce aproape două decenii nu s-a mai ocupat de literatură, în ușoara perioadă de liberalizare de la finele anilor 60, și-a făcut ucenicia literară în cenaclul "Nord" din Baia Mare unde se înființau și se desființau reciproc după toate regulile exigenței literare. A început să publice în presa locală. A debutat în 1969 cu schița "Lumini sângerii" puțin tovrășescă, necesară pentru debut(!) în suplimentul literar-artistic "Maramureș" al ziarului local: "Pentru socialism". Cu un reportaj turistic am debutat pe plan național, în "România pitorească" tot în 1969.

În cadrul "activității culturale" obligatorie pentru cadrele didactice, a dus o activitate susținută de ocrotire a naturii și protecție a mediului, în cadrul acțiunii "Almanah cultural" organizat de sufleteștii culturali, (ex politrucci), presa și oamenii de cultură, aprobat de partid.

În 1956 s-a căsătorit cu ing. Mihai Tătaru, oșan din Trip, căsătorie din care au rezultat doi copii: Mihai-Ovidiu și Sanda-Maria.

În 1976 a părăsit România socialistă împreună cu cei doi copii, soțul nu i-a urmat.

În Occident/Germania unde a obținut statutul de refugiat politic am lucrat ca botanist la Übersee-Museum din Bremen unde a început chiar o teză de doctorat. A continuat alergarea pe două piste, botanica și literatura, până când s-a mutat în Augsburg, landul german Bavaria, unde primind un serviciu de o jumătate de zi, a depus botanica dedicându-se total microbului scrisului. A încercat să recupereze anii răpiți de comunism, scriind mai multe cărți într-un ritm alert.

Cărți publicate:

- **Baia Mare**, ghid turistic, Oficiul Național de Turism, Agenția Maramureș, 1967(broșură).

- **Ocrotirea naturii în Maramureș**. Comitetul pentru Cultură și Artă, 1970, colaborare cu Ion Nădioșan.

- **Monumente ale naturii din Maramureș**. coautoare, Editura Sport-Turism, București, 1976

- **Comoara pierdută**, schițe literare, albe, gri, negre, albastre. Editura Ion Dumitru Verlag, München, 1988. Recenzii: șapte, în presa din exil și la radio BBS/Londra, Radio Europa Liberă/Munchen și Radio Vatican.

- **Maramureș leagăn românesc**. Editura Nistru, Bruxelles, 1989. Recenzii, două, presa din exil.

- **Ieșirea la Lumină**, carte de rugăciuni, în colaborare cu teolog Victor Bolchiș, Augsburg, 1991.

- **Terminologia botanică creștină la poporul român** - Studiu etnobotanic - Omagiu profesorului Alexandru Borza, Augsburg, 1993. Recenzii, opt. în presa din exil și din țară.

- **Comoara pierdută**, ediția II-a, Editura "Viața Creștină", Cluj, 1997. Recenzii trei, presa din țară.

- **Floarea de piatră**, povești ecologico-creștine. Editura Gutinul, Baia Mare, 1997. Recenzii două.

- **Legende botanice creștine românești** (culegere) în colaborare cu prof. dr. C-tin Drăgulescu, Sibiu, Editura Gutinul, Baia Mare, 1998. Recenzii, trei.

- **"Liceu cimitir al tinereții mele..."** vol. I. memorialistică, Editura Gutinul, Baia Mare, 1998. Recenzii, trei.

- **Maramureș - mândria și durerea noastră**, vol I și II, coordonatoare, Editura Gutinul, Baia Mare, 2001. Recenzii șapte + o broșură, comentarii.

- **Amintiri silvășene. Portretul uni sat hațegan din anii 30**. Editura SigNata, Timișoara, 2001. Recenzii, trei.

- **Aparițiile și mesajul Sfintei Fecioare de Lourdes**, Augsburg, 2003. Recenzii, două.

- **Comoara pierdută**, ediția a III-a, Editura Criterion Publishing, Norcross, USA, 2004, Recenzii, două.

- **Anii noștri de școală. Sovietizarea 1948-1956**. Editura Criterion Publishing, USA, 2004. Lucrare premiată de **LiterArt XXI**, 2004, Asociația Internațională a Scriitorilor și oamenilor de Artă Români, USA. Recenzii, patru.

- **Măriuca**, roman, Editura Gutinul, Baia Mare, 2005. Recenzii, șapte.

- **Lacrimarium**, poeme, Biblioteca Provincia Corvina, 2005.

- *Tragedia Oașului și a Maramureșului*. Convorbiri cu Teresia B. Tătaru, pag. 247-294 și *Teroare în Țara Oașului* -

Memoriile preotului Gheorghe Bolchiș (puse la dispoziție de fiica sa, Dna Teresia B.Tătaru) pag.295-323, în **Cartea neagră a ROMÂNIEI 1940-1948**, de Liviu VĂLENAȘ, Editura Vestala, București, 2006

- **Maramureș- mândria și durerea noastră**, vol.III, Edizurs Gutinul Baia Mare, Decembrie 2007. Recenzii trei.

- **Calendarul naturii** - carte pentru copiii de școală primară, Editura Gutinul, Baia Mare.

- **Restituiri**, roman finalizat pentru tipar, Ed. Criterion Publishing,

Noi **premiu** internaționale pentru scriitorii hunedoreni la Giardini Naxos, Sicilia-Italia, 2007.

Proză scurtă:

Premio speciale per il miglior racconto in Romeno: BOLCHIȘ-TATARU, Teresia: "Desigur, nu era decât vântul..." Nova Provincia Corvina, Anul XI-Nr.8(45)sept.2007, Serie nouă, pag.50.

Autori maramureșeni, dicționar biobibliografic, Biblioteca Județeană "Petre Dulfu" Maramureș, Editura Umbria, Baia Mare, 2000. **Teresia B.Tătaru**, pag. 534-535.

Câteva publicații în germană: două științifice, 1986 și trei schițe literare în: **ZUAGROASTE, Rumänische Prosa aus München und Bayern. Sammlung Observator-Hefte, München 1995**. Herausgegeben von Radu Bărbulescu.

Colaborări, la Radio Europa Liberă, emisiunea "Tinerama", 1976-1980, sub pseudonimul, Mara Mădăleanu. La ziarul românilor din Canada, "Cuvântul românesc", 1977-1989, sub pseudonimul Cornelia Baltag, apoi din 1986 sub numele adevărat, Teresia B.Tătaru.

La: Săptămâna müncheneză, Observator München, Curentul, Perspective, Apoziția (München), Lumea Liberă (New York), Căminul românesc (Geneva), Balada(Bonn) Origini(USA). În țară: Viața Creștină (Cluj),Unirea și Cultura

creștină(Blaj), Provincia Corvina(Hunedoara),Aurora(Oradea) în presa baimăreană: Pro Unione, Graiul și Glasul Maramureșului, Informația zilei de Maramureș.

Membră a Cercului cultural-artistic "Apoziția" München; Membră LiterArt -XXI, USA, Membră a Asociației Botaniștilor din Schwaben/Augsburg; Membră UCIP(Union Catholique Internationale de la Presse);Membră în Colegiul redactional al revistei de cultură "Pro Unione" Baia Mare și a revistei "Provincia Corvina, Hunedoara.

Doă maxime, îndrumare de viață și model: "Ad majorem Dei gloriam" Sf.Ignațiu de Loyola(Spre mai mare mărirea lui Dumnezeu) și "Eu nu sunt decât o unealtă în mâna lui Dumnezeu" Mutter Tereza de Clacutta.

VALERIU BORA

Pseudonime: **V.B. Iasmin, V. Dorna, Melin, Dafin, O. Lupeneanu** și altele.

Născut în anul 1890, în localitatea Crivobaria, județul Caraș Severin. A urmat cursurile Gimnaziului Superior Greco-Catolic din Blaj, apoi Teologia la Blaj și Lugoj (1911-1915). Devine preot greco-catolic în satele Homorod și Vaidei, județul Hunedoara, până în anul 1919. În 1920, a urmat cursurile pregătitoare la Educație fizică, de pe lângă Universitatea din Cluj, devenind profesor. După terminarea studiilor este numit profesor la Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie (1922-1948). În 1948 se pensionează și se retrage la Șibot, jud. Alba. A debutat în literatură în anul 1910, în ziarul „Unirea” din Blaj. Editorial,

a debutat cu lucrarea *Truda noastră. Sfaturi și îndemnuri pentru popor*, în 1917, la Arad. Este unul dintre inițiatorii „Societății scriitorilor Români din Ardeal”, în care scop lansează în revista „Cosânzeana” o anchetă la care au răspuns mulți scriitori de seamă. A avut relații literare și prietenești cu personalități marcante ale vremii: N. Iorga, L. Rebreanu, I. Agârbiceanu, E. Isac, I. Gorun, L. Blaga, N. Crainic, Aron Cotruș, L. Lovinescu, G. Bogdan-Duică, iar mai târziu cu compozitorul I. D. Chirescu, care a creat câteva melodii pe versurile sale. În preajma Unirii de la 1 Decembrie 1918, publică în ziarul „Libertatea” de la Orăștie poeziile „la Alba Iulia” (nr. 3, 28 nov. 1918) și „Cântarea Carpaților” (nr. 5, 29 nov. 1918). Participă la Marea Unire, citește mulțimii, de pe una din tribunele adunării poezia: „Cântec nou național”. Ca scriitor, este mai mult un poet local, creația sa se integrează în poezia vremii, fiind o expresie a țărânimii din Ardeal. După 1944, a scris mult, dar a publicat foarte puțin, celelalte lucrări ale sale găsindu-se în manuscris.

A murit la 30 iulie 1976 (1978), în comuna Șibot, județul Alba.

Colaborări:

„Unirea”, „Românul”, „Dacia Traiană”, „Patria”, „Țara noastră”, „Societatea de mâine”, „Gândirea”, „Drapelul”, „Eu și Europa”, „Gazeta Hunedoarei”, „Mișcarea literară”, „Sfarmă piatră”, „Neamul românesc”, „Frontul plugarilor”, „Libertatea”, „Solia Dreptății” etc.

Lucrări publicate:

Truda noastră. Sfaturi și îndemnuri pentru popor. – Arad, 1916.

Visează pământul. Versuri. – Orăștie, 1922.

Când purtam cu mine soarele. Versuri. Sibiu, 1928. -23 p.

Drapele și lauri. – Deva, 1939.

Imperiale. - Versuri. – Deva, 1940.

Omagiul dascălilor. Două poeme. – Orăștie, 1942.

Referințe:

Baciu, Petru. *20 de ani de la moartea poetului Valeriu Bora.* – În: *Palia Expres*, nr. 3, dec. 1996, p. 2.

Baciu, Petru. *Orăștia. De la târg, reședință de scaun și oraș, la municipiu.* Compendiu monografic. – Orăștie, 1995, p. 122-123.

Iliescu, I; Istrate, Tiberiu, *Orăștie- 750.* Deva: casa Județeană a Corpului Didactic, 1974, p. 192-193.

Lovinescu, Eugen. *Istoria literaturii române contemporane. 1900-1937.* București: Editura Socet, 1937, p. 84.

SEBASTIAN BORNEMISA

Născut în 12/24 iunie 1890, în comuna Burjuc, județul Hunedoara. Studii liceale la Orăștie și Brașov. Își continuă studiile la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din Budapesta (1909-1913), unde își va lua doctoratul (1914). În 1909, se stabilește la Orăștie. A fost un animator al vieții culturale, înrudit, prin căsătorie, cu familia marelui cărturar, preotul Ioan Moța. La Orăștie, a condus două instituții de seamă: Editura națională, cu un

aport remarcabil la dezvoltarea literaturii române și una din principalele reviste literare românești din Ardeal, „Cosânzeana” (1911-1915).

De numele și activitatea sa, în perioada Orăștiei, se leagă și apariția „Almanahul scriitorilor de la noi”, (1912), o lucrare de istorie și critică literară, care-și propune să prezinte pe toți scriitorii mai importanți aflați în viață. Sunt prezentați 46 de scriitori (Aron Cotruș, L. Rebreanu, O. Goga, Șt. O. Iosif, I. Agârbiceanu, alături de scriitorii hunedoreni – Vasile Osvadă, Gavril Todica și alții – cuprinzând scurte date biografice și prezentarea cărților tipărite). Un debut excelent al său a fost realizat cu volumul „Cele mai frumoase poezii populare” (Orăștie, 1912), care deschide seria altor câteva interesante volume publicate mai târziu la Cluj. A fost autor de lucrări literare și traducător, un asiduu culegător de poezie populară. Majoritatea culegerilor de folclor au fost publicate mai întâi în revistele „Cosânzeana” sau „Lumea și țara”, apoi în mai multe cărțile folclorice. A desfășurat o muncă susținută ca președinte al Societății Secției Social-Economice a Astreii. În 1912, se mută la Cluj, de unde-și continuă activitatea literară. După 1918, a deținut mai multe funcții, în două rânduri este deputat în Parlamentul României (1919-1920) din partea Partidului Național, iar între 1926-1927, din partea Partidului poporului, calitate pe care a onorat-o în mod exemplar. A fost primar al Clujului în (1931-1932) și (1938-1940), ministru secretar de stat (decembrie 1937-februarie 1938) în guvernul Octavian Goga, președintele Sindicatului Presei Românești din Ardeal și Banat, vicepreședinte al Ligii Antirevizioniste Române din Ardeal.

Arestat în 1950, a murit la 16 iulie 1953, în Închisoarea de la Sighet.

Colaborări:

„Cosânzeana”, „Foaia interesantă”, „Lumea și țara”, „Libertatea”, „Patria”.

Lucrări publicate:

Almanahul scriitorilor de la noi. – Orăștie, 1912. -212 p.

Catalogul „Livrăriei Naționale”. – Orăștie: Tipografia Nouă, 1911. -104 p +XVI p.

Cele mai frumoase poezii populare. Orăștie: Editura Librăriei Naționale „s Bonemisa”, 1912. -163 p. – Ediția a 2-a. Orăștie, Editura Librăriei Naționale „S Bornemisa”, 1926. – 32 p.

Cântece de dor și jale adunate din popor. Cluj-Napoca: Editura „Lumea și Țara”, 1926. – 32 p.

Nouăzeci și opt de cântece de dragoste. Cluj, 1926. -42 p. – (Colecția Biblioteca populară „Lumea și Țara”).

O sută patru chiuituri de la joc. – Cluj, 1926. – 42 p. – (Colecția populară „Lumea și Țara”).

Duhul cel rău. Roman. – Cluj, 1927.

Durerile Ardealului. – Cluj, 1927.

Sufletu-mi de odinioară versuri. – Cluj, 1929.

Strigături de joc. – Cluj: Editura Lumea și Țara, f.a. – 32 p. (Colecția Biblioteca populară „Lumea și Țara”).

Referințe:

Bibliografia românească modernă. 1831 – 1918. –Vol. 1. – București: Editura Științifică și Enciclopedică 1986, p. 421.

Baciu, Petru. *De la reședință de scaun și oraș la municipiu.* Orăștie, 1995, p. 117.

Baciu, Petru. *Un cărturar orăștian peste care nu se așterne uitarea: Sebastian Bornemisa.* În: *Palia Expres.* – 4, nr. 3, feb. 1999, p. 3.

Constandin Clemente. *Lada de zestre, Obiceiuri și tradiții din județul Hunedoara.* Deva: Destin, 1998, p. 103-106.

Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor români.* – Vol. 1. – București: Saeculum, 1998. p. 94.

Datcu, Iordan; Stroescu, S.C. *Dicționarul folcloriștilor.* – București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 103-105.

Hagiu, I. *Dicționar al presei literare românești.* – București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1987.

Iliescu, Ion; Istrate, Tiberiu. *Orăștie 750.* Deva: C.C.D., 1974, p. 192.

Kalustian, L. *Simple note.* – București: *Memoria închisorii Sighet.* – București: Editura Eminescu 1985, p. 201-203 Fundația Academică Civică, 1999, p. 186. Editura Eminescu, 1985, p. 201-203.

Roșca, Nuțu. *Închisoarea elitei românești.* Compendiu. – Baia Mare: Editura Gustinu SRL, 1998, p. 52.

ANGELA BOTEZ

S-a născut la data de 12 august 1943, în Deva, județul Hunedoara, în familia unui funcționar în comerț de religie ortodoxă. Este căsătorită cu Victor Botez, ziarist, doctor în filosofie al Universității București și are un fiu Cristian Botez, fizician, cercetător în Statele Unite ale Americii.

A absolvit cursurile Liceului Decebal din Deva, secția reală, cu premiul special pe școală. A reușit printre primii cinci candidați în urma susținerii examenului de admitere la Facultatea de Filosofie din București. A beneficiat în tot cursul facultății de „bursa de merit Tudor Vladimirescu”. Termină

cursurile facultății ca șefă de promoție la egalitate cu alți doi colegi, fiind repartizată de Institutul de Filosofie al Academiei Române.

La început a lucrat în domeniul care a pasionat-o: gnoseologie și filosofia științei. În cadrul integrării între învățământ și cercetare a desfășurat activitate didactică în aceeași specialitate. Este doctor în filosofie din anul 1978. În anul 1982 i s-a acordat premiul Simion Bărnuțiu al Academiei Române.

Este cercetător principal gradul I și șef de sector (filosofia științei) la Institutul de Filosofie și Psihologie Constantin Rădulescu Motru al Academiei Române; redactor șef al „Revistei de Filosofie” și „Revue roumaine de philosophie”. În activitatea de cercetare de 40 de ani a scris și editat un impresionant număr de cărți (peste 30), a publicat peste 250 de studii și articole, a susținut peste 60 de comunicări în țară și străinătate. A reușit o fructuoasă colaborare pe baza schimburilor interacademice cu specialiști din Anglia, SUA, Suedia, Franța, Germania, China, pe teme de filosofia științei, a mentalului și de filosofie post modernă.

Colaborează cu oameni de știință români importanți din cadrul Comitetului Român de Istoria și Filosofia Științei – DLMFS – a cărui vicepreședinte este de multă vreme. A căutat și reușit să valorifice în țară și peste hotare ideile și concepțiile unor filosofi români de marcă: Lucian Blaga, D.D. Roșca, Ștefan Lupașcu. Face parte din societăți internaționale de filosofie, din Consilii de conducere, din colegii de redacție la reviste din SUA și Anglia. Din anul 2001 a primit dreptul de a

conduce doctorate, având deja mai mulți absolvenți și peste 10 doctoranzi în coordonare.

Este autoarea unui număr semnificativ de lucrări: „Cărți de autor – 12, volume editate – 18, studii și articole în lucrări colective și în reviste de specialitate – 200, cărți și studii publicate peste hotare – 9, comunicări publicate în documentele congreselor internaționale – 25. Traduceri: cărți – 4, articole – 26, abordând domenii de mare actualitate și dificultate a filosofiei contemporane (Epistemologie, Filosofia Științei, Filosofia mentalului, Filosofie post-modernă, Filosofia Culturii, Istoria Filosofiei Românești).

În cadrul temelor de cercetare care au preocupat-o în mod deosebit, Angela Botez a realizat câteva abordări teoretice originale cu privire la:

1.Reforma actuală a gnoseologiei din perspectiva raționalismului și pragmatismului, a realismului, a modernismului și postmodernismului, a noilor metafizici, cuantică, probabilistică, relativistă.

2.La cele trei modele posibile ale Dinamicii Științei (cumulaționist, mutaționist, sistemic) și la Rolul Analogiilor între revoluția științifică, mutația biologică – revoluția politică în abordarea istoriei Științei (Tema doctoratului din 1978 considerat un succes); la existența în istoria spiritualității umane a unor concepte integrative specifice paradigmei culturale, pe care le-a caracterizat și definit (înaintea altor autori), încă din 1980, prin extinderea perspectivei paradigmei Kuhniene;

3.La caracterizarea specificului spiritualității secolului al XX-lea, considerând-o pluralistă, holistă, relativistă, complementaristă.

4.La plasarea marilor filosofi români Lucian Blaga, Mircea Florian, Ștefan Lupașcu, C Noica, D.D. Roșca, în cadrul Patternului contemporan al Filosofiei Occidentale.

5. La teme specifice filosofiei mentalului și ale epistemologiei științelor cognitive.

6. La caracterizarea și cuprinderea noii filosofii ai științei din Marea Britanie în curentele specifice sfârșitului de secol al XX-lea.

Valoarea lucrărilor Angelei Botez a fost validată de numeroase recenzii în țară și străinătate, includerea în *Philosophers Index*, de consemnări bibliografice în *Who's who in the World*, *Hubners Who is who* și în cel din România, de invitații la Congrese și simpozioane naționale și internaționale, de participare ca *Visiting Profesor* la Inter Universitatea din Dubrovnic, Universitatea din Oxford și cea din Warwick, City University of New York, Arizona State University, de cooptarea în societățile internaționale GAP, EASST și 4S. Comunicările trimise au fost publicate în documentele a 21 congrese internaționale printre care cele care și-au derulat lucrările în Germania, Austria, Croația, Rusia, Anglia, Suedia, Spania, SUA, Italia, Turcia etc.

Poziția în cadrul Institutului de Filosofie i-a permis Angelei Botez abordarea unor domenii noi și controversate încă precum filosofia postmodernității sau filosofia mentalului legate de științe computeriale, științe cognitive și științele comunicării. În prezent, cercetarea domeniului a luat amploare și la noi, cursuri masterate, școli de vară, comisii ale Acedemiei Române, ocupându-se de filosofia științelor computeriale, de neuroștiință și filosofia conștiinței. Preocupările Angelei Botez și contribuțiile sale în aceste direcții se întind pe parcursul a două decenii și jumătate. Cele șase lucrări monografice, fiecare cu un amplu studiu introductiv și o bogată bibliografie în domeniu pe care le-a publicat - *Dialectics, System, Science* (1980), *Epistemologia, Științelor sociale* (1981), *Metamorfoze în filosofia științei* (1988), *Realism și relativism* (1993), *Filosofia Mentalului*.

Intenționalitate și experiment (1996), Filosofia conștiinței și științele cognitive (2003) – cuprind studii fundamentale ale unor gânditori de vârf cu care a colaborat direct: Donald Davidson, H. Putman, Ut Place, I. Niiniluoto, Er. Rorty, R-M. Chisholm, W. Newton Schmit, David Papineau, fapt ce dovedește că există posibilități ale românilor de a se mișca normal în lumea filosofică internațională. În volumul „Filosofia conștiinței și științele cognitive” a reușit să cuprindă studii fundamentale ale altor personalități de prim rang cum ar fi Searle, F.R. Crik (Premiul Nobel pentru descoperirea ADN-ului) și Koch, Kharlmens, Rosental, Dennett, Churchland, Flanagan, Amoroso, Ramsey dintre americani, Hinderich, Hacker, Mellor, R. Harre, Carne dintre englezi. A organizat pe această temă de mare interes simpozioane internaționale, Mind and conscio usness, la Uiniversitatea Mării Negre, *Philosophy of Knowledge* la Insatitutul de Filosofie (Sectorul de filosofie a științei) cu CHFST/DLMFS, Comisia Academiei Române de Științele Cogniției și Facultatea de Filosofie .

O altă temă principală avută în atenție de Angela Botez se referă la tipurile de raționalitate și problemele raționalismului de care s-a ocupat în mai multe dintre lucrările sale dintre care amintim cărțile publicate la Editura Academiei sub egida Institutului de Filosofie și a CRIFST: *Euristică și structură în știință (1978), Privire filosofică asupra raționalității științifice (1983), Simetrie și asimetrie în univers (1992)* și mai nou *Construcție și deconstrucție în filosofia americană contemporană (2006)*. Amintim doar câteva nume ale celor care au contribuit la editarea acestor volume: Ioan Ioviț Popescu, Mircea Flonta, Teodor Dima, Alexandru Boboc, Ilie Pârvu, Cătălin Zamfir, Vasile Tonoiu, Mihai Drăgănescu, Alexandru Balaban, Solomon Marcus, în prezent toți academicieni în secția de filosofie sau în secțiuni științifice ale Academiei Române. Modelul raționalității ce se contura în

viziunea de atunci a Angelei Botez rămâne și astăzi cel al existenței unor forme diferite de raționalitate umană. Angela Botez a fost mereu preocupată de necesitatea cercetării contextului descoperirii în strânsă legătură cu contextul validării a fundamentelor logice cu cele psihologice în cunoașterea științifică, a dimensiunii structurale cu cea euristică, toate bazate pe un tip de raționalitate care unifică elementele logice, psihologice și analogice ale gândirii științifice.

Tematica postmodernă este al treilea domeniu în care a lucrat. Ar putea să pară o schimbare de accent dar în fond reflectă o continuitate deoarece o preocupă noile curente tot în legătură cu filosofia cunoașterii, cu filosofia științei. În context, putem menționa volumul „*Metamorfoze actuale în filosofia științei*”, carte care relevă modalitatea în care deschiderea epistemologiei spre orizontul ontologic ca și spre cel axiologic, apare drept efect al marilor înfruntări dintre perspective cumulaționist empirice și cele mutaționist istorice drept cauză pentru multe dintre reorientările cele mai recente din filosofia științei, sesizând numeroasele încercări de îmbinare a celor două orientări: cea empiric-cumulativă cu cea istorist-mutaționistă, care produc așa numitele cotituri: *lingvistică, sociologică, pragmatică* toate îndreptate într-un fel sau altul spre orientări sintetizatoare , holiste, sistemice. Înfruntarea celor două paradigme epistemologice a dus la o mai acută punere a problemelor subiectivității în știință , motiv pentru care a renăscut disputa realism- relativism. Alte lucrări scrise în sfera aceluiași preocupări ar fi *Concepte integrative- antice, moderne, postmoderne*, și mai nou un curs și o carte intitulate *Postmodernismul în filosofie*. Atenția Angelei Botez este atrasă în aceste lucrări de teme legate de nașterea paradigmei postmoderne la sfârșitul secolului al XX-lea și de conceptele ei

integrative; diferența de construcție post-poziție, pluralism, textualism, holism, antireprezentationalism etc.

A reușit să aducă în discuție teme esențiale în filosofia actuală care la noi erau de multe ori nu numai contestate ci chiar negate din direcția filosofilor convinși de adevărul pozițiilor pozitivistă, empirice, logiciste. Astfel de teme au fost puse în discuție de Angela Botez la întâlnirile pe care le-a avut cu filosofi din Anglia, constatând că deși acolo adeptii școlii analitice sunt în mod deosebit prețuiți, există un puternic curent de filosofie a științelor computeriale precum și o atracție spre filosofii relativiste, postmoderniste și chiar feministe. Despre pluralitatea orientărilor și tipul de paradigmă filosofică din Marea Britanie a publicat trei lucrări: „Filosofi britanici la sfârșitul secolului al XX-lea (2001); Șapte călătorii filosofice în Marea Britanie (2002); „Filosofia în paradigma culturii Britanice” (2004).

O altă temă de cercetare agreată de Angela Botez a fost istoria filosofiei românești, domeniu în care a scris o serie de cărți și studii. Titlurile cărților: Un secol de filosofie românească (2005); Arhitectura sistemului și conceptele integrative blagiene (2004); Dimensiunea metafizică a operei lui Blaga (1996); L. Blaga – cunoaștere și creație (1986); Cultură, creație, valoare – motive dominante ale filosofiei românești (1983) ș.a.

În „Revista de filosofie” nr. 5-6/1999, pe care a editat-o în calitate de redactor șef a încercat să accentueze prin 12 medalioane locul filosofilor români în cadrul spiritualității filosofice generale. Angela Botez susține faptul că filosofii români interbelici nu au fost mai prejos decât scriitorii români interbelici, pictorii români interbelici, muzicienii și alte categorii de creatori. Se poate susține că există o paradigmă culturală specific românească, valoroasă prin împărtășirea anumitor mari valori universale și prin participarea creatoare la

dezvoltarea lor. De analiza și expunerea lui Lucian Blaga peste hotare. Angela Botez s-a preocupat cu predilecție reușind chiar să deschidă mai multe uși pentru receptarea unor idei de-ale sale de o mare semnificație actuală în lumea anglofonă. A publicat cărți și studii în limba engleză despre Blaga on-line și la Purdue Unif Press în revista „Appraisal” Anglia.

Traducerea în limbi de circulație internațională, mai ales în engleză a operei filosofice a lui Lucian Blaga s-a dovedit a fi un proiect realist a lui Angela Botez. Organizând simpozionul *Filosofia stilurilor culturale în secolul XX (Centenarul Lucian Blaga) în 1995* s-a putut constata interesul deosebit al unor specialiști străini pentru ideile filosofului român. În urma invitației de a participa la acest simpozion chiar Thomas Kuhn s-a exprimat că ar fi interesat să participe la o astfel de dezbatere. Alți gânditori de marcă cu care Angela Botez a derulat o bogată corespondență referitor la ideile lui Lucian Blaga cu privire la antinomia transfigurată și categoriile stilistice, au fost Rorty Ricoeur, Hamermas, Granger, Margolis, David Bloor Eliot Sober și alții care au apreciat astfel de idei în contextul filosofiei contemporane. C. O. Schrag, R. T. Ellen și Ramsey Eric au scris articole și studii despre concepția lui Blaga prezentându-l comparativ cu Polany și Emerson în contextul transformărilor actuale postanalitice și postmoderne ale filosofiei. Astfel de încercări de a-l face cunoscut pe Blaga au contribuit, la circulația în lume a ideilor născute în spațiul românesc.

De o atenție deosebită s-a bucurat comunicarea Angelei Botez pentru Congresul de Filosofie de la Boston cu titlul *Blaga și Polany – filosofi ai cunoașterii* care a apărut și într-un volum virtual pe internet. De curând o carte intitulată „*Blaga’s Antology: Psihology, Poems, Aphorism*” a apărut sub formă de CD în Anglia cu ajutorul lui R.T. Allean, filosof britanic care îngrijește editarea lucrărilor lui Polany în Anglia. La

invitația Angelei Botez Allen a vizitat de trei ori România, preocupându-se de opera lui Lucian Blaga. Revista *Appraisal* editată de Allen a dedicat un număr întreg filosofului român. Este publicat și un volum despre Lucian Blaga în SUA. Dar așezarea axiologică a lui Blaga în lume depinde de receptarea lui acasă. Angela Botez a încercat să prezinte ideile lui Blaga, folosind metoda comparatistă, încercând în același timp să cunoască multe dintre comentariile filosofilor români cu privire la Blaga. Despre Blaga, sistemul, conceptele și polemicile sale Angela Botez a scris în anul 2004 o lucrare cu titlul „*Conceptele integrative și arhitectura sistemului blagian*” care a cunoscut o reeditare cu importante completări în 2006.

Ajunsă la conducerea Revistei de Filosofie a Academiei Române, Angela Botez intenționează să o aducă la nivelul la care a fost această „Revistă” în perioada interbelică și chiar mai mult. Se împlinesc 100 de ani de când Rădulescu Motru a înființat publicistica filosofică prin revista „*Studii filosofice*” transformată în 1923 în „*Revista de Filosofie*”. De atunci, în diferite moduri, chiar sub dictaturi, revista a apărut și a păstrat preocupările serioase de filosofie. Primii pași de revigorare au fost făcuți cu reluarea oficială a editării „*Revue Roumaine de Philosophie*” prin care Angela Botez a reușit realizarea unor schimburi cu 50 de reviste prestigioase din lume. Trebuie subliniat faptul că revistele de filosofie au din ultimii ani și un prestigios colegiu internațional consultativ. Strădaniile Angelei Botez sunt îndreptate spre realizarea mediatizării relevanței importanței și specificului publicisticii filosofice academice, în contextul cultural românesc și între revistele lumii. În acest sens, a reușit organizarea sărbătoririi *Revistei de Filosofie* și a elaborat un volum monografic despre *Revista de Filosofie la 80 de ani*.

Un alt aspect al activității științifice este colaborarea rodnică cu specialiștii străini în domeniile epistemologiei,

filosofiei științei și filosofiei mentalului. A tradus și publicat patru cărți și 5 volume de studii precum și numeroase articole ale unor filosofi cunoscuți. Poartă corespondență și a invitat în țară filosofi renumiți din Anglia cu preocupări în aceste direcții. Din Londra, Cambridge, Oxford, Toronto, Amsterdam, Chicago, New York, Phoenix. A obținut copy-right pentru lucrări actuale semnificative și asentimentul pentru organizarea unor simpozioane bilaterale și internaționale de filosofia științei. A îngrijit traducerea unor cărți din limba engleză: *Raționalitatea științei* de W. Newton-Smith; *Comprehensiunea științei sociale* de R. Trigg, *Resursele raționalității* de C. O. Schrag,; *Cât de liber ești, problema determinismului*, de Teg Honderich la care se adaugă numeroase alte studii. A lucrat în colegii de redacție din străinătate și ca director de curs la Universitatea Mării Negre.

I-au fost publicate studii în volume și reviste din străinătate în Olanda, Anglia, SUA, Germania, Rusia, China, Bulgaria. A fost citată în cărți și reviste din Franța, Anglia, SUA, Ungaria, Bulgaria.

A condus secții la congrese de logică, metodologie și filosofia științei. A participat cu drept de vot la Adunarea Generală a Federației Internaționale a Societăților Filosofice de la Brighton și la Adunările Generale a IUHPS/DLMPS din Uppsala, Cracovia și Oviedo când a fost aleasă membru a CRIFST.

Angela Botez este vicepreședintă a Comitetului Român de Istoria și Filosofia Științei și membră în societăți internaționale de Sociologia și Filosofia Științei cu sediul în SUA, membru titular al secției de filosofie și psihologie a Academiei Oamenilor de Știință, membră în societățile naționale, *Asociația de Filosofie Analitică* și *Societatea Kant și Internațională GAP* – Gesellschaft für Analytische Philosophie, 4S, EAST- European Association for Science and

Technplogy, membră în colegiul revistei „Man and World” – SUA și „Appraisal”- Anglia, „Noesis” și „Noema” România. În această calitate a organizat sesiuni și simpozioane și s-a preocupat de dezvoltarea cercetărilor de filosofie, istoria și a sociologia științei și de colaborarea cu specialiști străini în domeniu.

A realizat călătorii de documentare și schimb de experiență științifică în Anglia (de 8 ori la Universități din Oxford, Cambridge, Warwick, Edinburg, Nottingham, Cardiff, în Germania, la Munchen și Hamburg, în SUA (New York și Phoenix) în China Academia de Științe Sociale, Institute din Beijing și Xian. A primit numeroase invitații de participare la dezbateri și congrese de filosofia științei din SUA, Franța, India, Italia, Rusia, Polonia, Croația, Ungaria, Bulgaria etc. A participat la peste 50 de manifestări științifice internaționale cu tematică filosofică.

A acordat consultanță în cadrul Colegiului de redacție de la redacția publicațiilor pentru străinătate „România” unde a căutat să popularizeze lucrări valoroase din filosofia românească tradițională și contemporană. A propus și coordonat personal numere din Revista română (în 4 limbi de circulație internațională) destinate următoarelor personalități și teme: Lucian Blaga, Mircea Florian, filosofi români ai culturii, antropologie filosofică, culturală și folclor românesc.

Activitatea didactică a Angelei Botez depășește trei decenii, fiind vorba de cursuri, seminarii, examene, la Facultățile de Matematică, Cibernetică, Chimie Industrială, Automatică la Universitatea București, Universitatea Politehnică, ASE, Universitatea Ovidiu, SNSPA ș.a. Face parte din Consiliul Științific al Institutului de Filosofie, ocupând funcția de președinte al Consiliului în perioada integrării cercetării cu învățământul între anii 1980-1984. Face parte din

Consiliul Științific al Departamentului de Științe Sociale a Universității Politehnice București.

În decursul activității i-au fost acordate următoarele premii și granturi

Premiul Academiei „Simion Bărnuțiu” 1982

Premiul Societății „Lucian Blaga” Cluj Napoca 1982

Premiul Uniunii Scriitorilor Filiala Transilvania pentru exegeneză blagiană, Tîrgu Mureș, 2003

Premiul și Medalia „21st Century Award for Achievement” IBC Cambridge 2001

Woman of the Year ABC SUA– 2004

Federation of Inttelectuels Grant (1985)

British Council Grant (1988)

Gesellschaft fur Analytische Philosophie Grant (2000),

Deutsche Forschungsgemeins-chaft Grant (1989),

Granturi ale Academiei Române GAR: 1998, 2000, 2001-2002, 2003-2004, 2005-2006, Grant CNCSIS 2004-2006.

Cărți apărute:

„Euristică și structură în știință”, 1978

„Dialectica creșterii științei. O abordare epistemologică”, 1980,

„Dialectics – Sistem – Science”, 1982

„Metamorfoze actuale în filosofia științei”, 1988

„Realism și relativism”, 1993

„Filosofia mentalului”, 1996

„Dimensiunea metafizică a operei lui Blaga”, 1996

„Concepte integrative – antice, moderne, postmoderne”, 1997

„Filosofi englezi la sfârșitul secolului al XX-lea”, 2000

„Filosofia conștiinței și științele cognitive”, 2002

„Șapte călătorii filosofice în Marea Britanie”, 2002

- „Filosofia în paradigma culturii britanice”, 2004
„Arhitectura sistemului și conceptele integrative
blagiene”, 2004
„Revista de filosofie la 80 de ani. Caiet aniversar”,
2004
„Un secol de filosofie românească”, 2005
„Postmodernismul în filosofie”, 2005
„Confluente filosofice în perspectivă culturală –
Lucian Blaga”, 2006
„Construcție și deconstrucție în filosofia americană
contemporană”, 2006
„40 ani de cercetare științifică. Mapamond
filosofic”, 2006
„Filosofi ai secolului al XX-lea. Dicționar”, 2007

ION BREAZU

Născut la 4 aprilie 1901, în Mihalț, județul Alba. Studii liceale la Liceul „Sf. Vasile” din Blaj și la Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie (1920), unde și-a luat bacalaureatul. În timpul liceului a condus cercul literar „Mihai Eminescu”. A urmat cursurile Facultății de Filologie din Cluj (1920-1924). Redactor la „Societatea de mâine” (1924 - 1926), arhivar la Arhivele Statului. Profesor universitar la Cluj (1925 - 1926). Între 1926 – 1928, se află la Școala Română din Franța, asistent suplinitor la Laboratorul de Fonetica Experimentală; a condus biblioteca și Secția bibliografică a Muzeului Limbii

Române; asistent suplinitor de lingvistică, din 1931, secretar la „Astra”, din 1936, conferențiar de „Istoria Literaturii Române Moderne”, din 1943, cercetător științific la Filiala Cluj a Academiei Române (1951 - 1955); profesor universitar. A elaborat valoroase lucrări de istorie literară, critică, publicistică, care vor alcătui șase volume intitulate „Studii de literatură română și comparată”, în care a făcut numeroase trimiteri la cultura, presa și activitatea literară a Orăștiei.

A decedat la Cluj, la 11 mai 1958.

Colaborări:

„*Transilvania*”, „*Almanahul literar*”, „*Anuarul arhivei de folclor*”, „*Cosânzeana*”, „*Gazeta ilustrată*”, „*Luceașărul*”, „*Studii și cercetări de istoria artei*”, „*Tribuna*”, și altele. A editat „*Bibliografia periodicelor*” (1929 - 1930) și „*Bibliografia publicațiilor*” (1931 - 1935).

Lucrări publicate:

Bibliografia periodicelor 1929 – 1930.

Scoala română din Franța. – București: f.e, 1930. – 10 p. cu ilustr. – (Extras).

Jules Michelet și folclorul românesc. București: Imprimeria Națională, 1933. 13 p. – (Extras).

Viața literară românească în Ardealul de după Unire. – Cluj: Editura Minerva, 1934. 24 p.

Literatura Tribunei. (1884 - 1895). Partea I. Proză. – București: Imprimeria Națională, 1936. 111 p. – (Extras).

Povestitori ardeleni și bănățeni până la Unire. – Cluj: Editura Cartea Românească, 1937.

Bibliografia publicațiilor 1931 – 1935. București: Imprimeria Națională, 1938. 89 p.

Versuri populare în manuscrise ardeleni vechi. – București: Imprimeria Națională, 1939. 32 p.

Lupta românilor din Transilvania pentru limbă. – Sibiu, 1943. – 30 p.

Literatura Transilvaniei, 1944.

Studii de literatură română modernă și comparată. – 2 vol. – Cluj: Editura Dacia. Vol. 1. – 1970. – 575 p.; - Vol. 2. – 1973. 463 p.

Referințe:

Brateș, Radu. *Oameni din Ardeal.* București: Editura Minerva, 1973, p. 142 – 149.

Bucur, Marin. *Istoriografia literară românească.* – București: Editura Minerva, 1973, p. 477 – 479.

Curticeanu, Mircea. *Ion Breazu (1901 - 1958).* Schiță bibliografică. – În: Tribuna, nr. 19, 10 mai 1973, p. 15.

Dicționar de literatură română: scriitori, reviste, curente. – București: Editura Minerva, 1979.

Dicționar cronologic. Literatură română. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 241, 510, 643.

Gafița, Viniciu. *Bibliografie de literatură română pentru copii.* București: Editura Ion Creangă, 1978.

Hinescu, Ana; Hinescu, Arcadie. *Oameni de ieri și azi ai Blajului.* – Blaj: Editura Eventus, 1994, p. 38.

Literatură română. Ghid bibliografic. Partea a II-a. Scriitori (A-L). – București: Biblioteca Centrală Universitară, 1982, p. 169, 169.

Predescu, Lucian. *Enciclopedia Cugetarea.* București: Editura Cugetarea, 1940, p. 129.

Zaciu, Mircea; Papahagi, Marian; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români.* Vol. 1: (A-C) – București: Editura Fundației Culturale Române, 1995, p. 371 – 374.

ION BUDAI DELEANU

Născut la 6 ianuarie 1760, la Cigmău, județul Hunedoara, în apropierea Orăștiei, primul din cei zece copii ai preotului unit Solomon Budai. Urmează școala primară din satul natal. Se înscrie la gimnaziul din Blaj, pe care l-a absolvit în anul 1777, fiind coleg cu Samuieel Vulcan, Efreem Klein, Petru Maior. Studiul riguros al limbilor clasice constituie o bază pentru vasta sa cultură umanistă de mai târziu. Urmează cursurile Facultății de Filosofie a Universității din Viena, (1777). Este primit bursier la Colegiul greco-catolic „Sf. Barbara” din Viena, în locul rămas vacant după moartea – la 12 septembrie 1777 – a teologului român Petru Kuzsir. Îl întâlnește aici pe Samuil Micu, duhovnic și prefect de studii al colegiului (1778). Se înscrie în anul I al Facultății de Teologie, a Universității din Viena (1780). Își însușește aici elemente de logică, etică și metafizică. Este preocupat de studierea limbilor romanice: spaniola, franceza, italiana. Aprofundează studiul limbilor clasice. A absolvit Facultatea de Teologie cu calificativul „primae clasis” (1783). Revine la Blaj, unde rămâne o perioadă de timp. Asistă la conflictul dintre S. Micu, Gh. Șincai, P. Maior, G. Peterloky, cu episodul Ion Bob. Refuză hirotonisirea și în urma neînțelegerii cu același episcop, părăsește Blajul revenind la Viena. Urmează aici, probabil, cursurile Facultății de Drept, încheiate, se pare, la Erlau, unde își ia doctoratul în teologie (1784). Termină elaborarea unui dicționar german – român, lucrare lexicografică necesară în școlile normale din Transilvania, Banat și Bucovina. Lucrează la un lexicon român – german. Este copist cu ziua la Cancelaria Aulică de Război. Ocupă oficial psotul de psalt la Biserica greco-catolică „Sf. Barbara”. Apare lucrarea „Carte trebuincioasă pentru dascălii școalelor de jos românești neunite

în chesaro-crăeștile țări de moștenire” – 2 vol. (Vol. 2, 1786), în traducerea sa (nesemnată) (1785). Ocupă prin concurs postul de secretar la Tribunalul Provincial din Lwow. Desfășoară o intensă activitate de traducător. Termină traducerea primei părți a Codului Civil („Rânduiala judecătorească de obște”), a Codului Penal, făcută la cererea Comisiei Aulice de Compilații, precum și a două patente de cetățenie (1787). Este tipărit primul „Dicționar german – român juridic și administrativ”, la alcătuirea căruia își aduce contribuția alături de Vasile Balș, Georg Oechsner. Amintită în catalogul bibliotecii sale, lucrarea nu a fost încă găsită. Apare la Viena, „Pravila de obște asupra faptelor răle și a pedepsirii lor” (1788) și la Lwow, „Obșteasca judecătorească rânduială de criminal” (1789). Primește un concediu de șase săptămâni, pe care-l prelungește medical, încă cu cinci luni, până la 2 februarie 1791. Absența sa îndelungată rămâne încă un domeniu deschis ipotezelor. Se presupune c-ar fi fost în Transilvania, unde alături de fratele său, Aron, și de alte personalități de frunte ale vieții politice transilvănene, participă la redactarea cunoscutului „Supplex Libellus Valachorum” (1791), cu autoritatea celui care cunoștea legile și normele administrative ale timpului. De acum, până spre anul 1800, sunt elaborate lucrările sale istorice. Acestei perioade îi aparține și „Disertatio historica de origine slavorum” (1790). Se căsătorește la Lwow, cu Mariana de Mikolaewicze, de la care va avea un fiu și două fiice (1793). Se naște prima sa fiică, Suzana, căsătorită ulterior cu Ludovic Lewandowski, cel care, mai târziu, va corespunda cu Gheorghe Asachi, în problema manuscriselor lui Budai – Deleanu (1794). Este înaintat către Serviciul Secret de Informații din Viena un denunț împotriva „funcționarului Budai” din Lwow, ca participant la activități subversive împotriva guvernului. Cercetările oficiale resping identificarea funcționarului chesaro-crăiesc cu acel „oarecare Buday” (1795). Este numit în funcția de consilier la Tribunalul

provincial din Lwow (1796); termină redactarea primei variante a „Țiganiadei”, începută în perioada 1794 – 1796 (1800). Începe traducerea noului Cod Penal al Imperiului, elaborat între 1803 – 1804, traducere terminată în 1807. Apare la Cernăuți, în traducerea sa, noul Cod Penal, în două volume: „Carte de pravilă ce cuprinde legile asupra faptelor răle și a călcărilor grele de poliție” (vol. I) și „Carte de pravilă asupra grelelor călcări a politiceștilor orânduiei atingătoare de poliție” (vol. 2). Termină, la Lwow, redactarea gramaticii sale în versiune latină, cu titlul „Fundamenta grammatices linguae romanicae seu ita dictae valachicae usui tam domesticorum quam extraneorum accomodata” (1812). Apare la Cernăuți „Cartea legilor pravililor de obște pângărești” – în trei volume, traducerea românească a noului Cod Civil austriac, elaborat de prof. Franz Zeiller. Traducătorul român oficial este Toma Moldovan, dar, de fapt, redactarea românească aparține lui Budai – Deleanu. I se oferă de către Mitropolitul Veniamin Costache al Moldovei un post de profesor la Seminarul de la Socola din Iași, dar nu răspunde chemării, probabil, din cauza vârstei prea înaintate. Din această perioadă datează verisunea românească a gramaticii sale cu titlul „Temeiurile gramaticii românești” și un comentariu al acestei versiuni „Dascălul românesc pentru temeiturile gramaticii românești”, tom. I (lucrare neterminată) (1815). În anul 1818, pimește din partea comisiei pentru revizuirea cărților din Lwow „imprimatur” pentru dicționarul său german – român și român – german, pe care a încercat să-l publice încă din 1784. Petiția, adresată împăratului, pentru a obține sprijin material necesar apariției lucrării sale, este respinsă l 3 iulie 1818. Cere, alături de frații săi, Cancelariei Aulice din Transilvania, acordarea rangului nobiliar, cerere ce i se aprobă la 9 iulie 1820, cu titlul „Budai de Cigmău”. Se stinge din viață la 24 august 1820, la Lwow. Lasă spre păstrare, prețioasele sale manuscrise, fiicei sale

Suzana. Gheorghe Asachi achiziționează manuscrisele lui Budai – Deleanu, pe care le transmite Bibliotecii Centrale a Statului (1868).

Lucrări publicate:

Țiganiada sau tabăra țiganilor I. (Prologul și Epistolie închinătoare). – În: Buciumul Român. – Iași, 1875. Editat de Th. Codrescu.

Țiganiada sau tabăra țiganilor II. (Textul și notele). – În: Buciumul Român. – Iași, 1875. Editat de Th. Codrescu.

Țiganiada sau Alexandria ai țigănească. O prea frumoasă povestire în 12 părți sau cântări și vro 5.000 de stihuri scrisă acum o sută de ani de prea iscusitul Ion Budai – Deleanu, iar acum din nou scoasă și pe înțeles întocmită de Virgil Onițiu, - Brașov: Editura Librăriei Ciurcu, 1900, 216 p.

Țiganiada. Poemă eroi-comică în 12 cânturi de I. Budai – Deleanu – București: Editura Librăriei Leon Alcalay, 1914. VII + 238 p. – (Biblioteca pentru toți: 891 - 892). Ediție îngrijită de Gheorghe Adamescu. Text reprodus după „Buciumul Român”.

Țiganiada. (B) Poemă eroi-comică în 12 cânturi publicată în forma definitivă din 1800 – 1812, cu introducere, indice de nume și glosar de Gheorghe Cardaș. București: Editura Casa Școalelor, 1925. XLI + 1 f + 500 p.

Țiganiada. (B) Poemă eroi-comică în 12 cânturi, publicată în forma definitivă din 1800 – 1812 cu introducere, indice de nume și glosar de Gheorghe Cardaș. Ediția a 2-a: Textul modernizat și introducerea întregită. București: Istitutul de arte grafice „Oltenia” 1928, LXXX + 514 p.

Țiganiada sau Alexandria ai' țigănească. O prea frumoasă povestire în 12 părți sau cântări în vreo 7.000 de stihuri. Scrisă acum 140 de ani de prea iscusitul Ion Budai – Deleanu. Iar acum din nou scoasă și împodobită cu multe

ilustrații. – Prefață de Gh. Bogdan – Duică. Sibiu. 1930. – XVI + 299 p.

Țiganiada. Poemă eroi-comică în 12 cânturi. – Ediție îngrijită de Mihai I Procopie. – Cernăuți, 1931. extras din revista „Analele Dobrogei”, 1931.

Țiganiada sau tabăra țiganilor. – Ediție îngrijită de Ion Pillat. – București. – 1935. 60 p. – Reeditată în 1938 și 1943.

Țiganiada: Poemă eroi-comică, în 12 cânturi. - Ediție îngrijită de Gheorghe Cardaș. – București: (1944). – 355 p.

Țiganiada: Poemă eroi-comică cu un studiu introductiv de Ion Manole. – București: ESPLA, 1950. – 237 p. + 1 f. – (Biblioteca pentru toți).

Țiganiada sau tabăra țiganilor, poemation eroi-comico satiric alcătuit în douăsprezece cântece de Leonachi Fianeu, îmbogățit cu multe însemnări și luări aminte critice, filosofice, istorice, filologice și gramaticale de către Mitru Perea și alții mai mulți, în anul 1800. ediție îngrijită de J. Byck. Studiu introductiv de Ioan Oană. București: ESPLA, 1953. – 448 p. + 3 f. pl. + erată. – (Clasicii români).

Țiganiada sau tabăra țiganilor. – Ediție și glosar de J. Byck: Cu o prefață de Ioan Oană. – București: ESPLA. 1956. – 2 Vol. (Biblioteca pentru toți). – Vol. 1. – 308 p.; Vol. 2. – 304 p.

Țiganiada sau tabăra țiganilor. – Ediție și glosar de J. Byck: Cu un studiu de Paul Cornea. – Ediția a 2-a. – București: ESPLA. 1958. – 2 Vol. – (Biblioteca pentru toți). – Vol. 1. – LXIY + 232 p.: Vol. 2. 272 p.

Țiganiada. Antologie, prefață și note finale de Rpmul Munteanu. – Ediție îngrijită de prof. J. Byck. – București: Editura Tineretului, 1962. – 288 p. – (Biblioteca Școlarului, 43).

Țiganiada. – Ediție și glosar de J. Byck. Ilustrații de Aurel Stoicescu. – București: Editura pentru Literatură, 1976. – 360 p. cu ilustr.

Țiganiada sau tabăra țiganilor. – Ediție critică de Florea Fugariu; Studiu introductiv de Romul Munteanu. – București: Editura Tineretului, 1969. – 2 Vol. – (Lyceum: 65, 66). – Vol. 1. – 328 p. Vol. 2. – 328 p.

Țiganiada sau tabăra țiganilor. – Ediție îngrijită de Florea Fugariu. – București: Editura Minerva, 1973. – 400 p.

Opere. – Ediție critică de Florea Fugariu. Studiu introductiv de AL. Piru. – București: Editura Minerva, 1974 – 1975. – 2 Vol. Vol. 1.: Țiganiada (B), 1974. – LXXIII + 534 p.: Vol. 2.: Țiganiada (A); Trei viteji. 1975. 415 p.

Țiganiada: cântul X (fragment). – În: Antologia Unirii. 1918 – 1983. Versuri. București: Editura Cartea Românească. 1983. – p. 18-24.

Țiganiada (fragment) – În: Școala Ardeleană. – Ediție critică, note, bibliografie și glosar de Florea Fugariu. Introducere de Dumitru Ghișe și Pompiliu Teodor. București: Editura Minerva, 1983. – p. 256-315.

Țiganiada. Studiu introductiv, tabel cronologic și bibliografie selectivă de Ioana Em. Petrescu. – Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1984. – 402 p. – (Bibliografie Școlară).

Țiganiada. Tabel cronologic, comenariu, texte alese și bibliografie selectivă de Al. Gh. Olteanu. – București: Editura Pracion, 1995. – 200 p. – (Mica bibliotecă critică).

Trei viteji: poemă eroi-comică în patru cânturi, publicată pentru prima oară, după manuscrisul original, de Gheorghe Cardaș. București: Institutul de arte grafice, 1927 (pe copertă 1928). – 133 p.

Trei viteji: poem satiric. Cu o prefață de Em. C. Grigoraș. – București: Editura Ancora. – 1928. – XXXIV + 124 p. (Biblioteca Universală: 154-155).

Trei viteji. – Ediție și glosar de J. Byck. Cu un studiu introductiv de Ion Oană. București: ESPLA, 1956. – 168 p. (Biblioteca pentru toți).

Trei viteji. – Ediție și glosar de J. Byck. Cu o prefață de Ion Oană. – Ediția a 2-a. București: ESPLA, 1958. – 144 p. (Biblioteca pentru toți).

Trei viteji (fragment). – În: Cântarea României. Antologie. – București: ESPLA, 1966. – p. 61-63.

Poezii: Balade, imnuri, cântece, legende publicate cu o prefață de Em. C. Grigoraș. București: Casa Școalelor. 1943. – 99 p. Extrase din „Țiganiada” și „Trei viteji”.

Dascălul românesc pentru temeurile gramaticii românești. – În: Bulgăr Gheorghe, Scriitori români despre limbă și stil. – București, 1957.

De originibus populorum Tansylvanie = Despre originile popoarelor din Transilvania. – Ediție de Ladislau Gyémant: Cu o introducere de Ștefan Pascu și Ladislau Gyémant; Note și traducere de Ladislau Gyémant. – București: Editura Enciclopedică, 1991 – 1992. – 2 Vol. – Vol. 1. 1991 – XCI + 338p.; Vol. 2. 1992. – 560 p.

Lexiconul românesc-nemțesc. Prefață reprodusă și comentată de Elena Stângaciu. În: Limba română. – 9, nr. 2, 1960.

Scrieri inedite. – Ediție îngrijită, studiu introductiv, note și comentarii de Iosif Pervain. – Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1970. – 239 p.

Transpuneri în proză:

Codrin Ștefan. Țiganiada sau tabăra țiganilor: poem eroi-comico, satiric de Ion Budai-Deleanu, într-o recitare (transpunere în proză) de Șerban Codrin. – Cluj-Napoca: Dacia, 1944.

Scrieri lingvistice. Text stabilit și glosar de Mirela Teodorescu; Introducere și note de Ion Gheție. – București: Editura Științifică, 1970. – 216 p. + 4 f. facs.

Referințe:

Adamescu, Gheorghe. *Dicționar enciclopedic ilustrat „Cartea Românească”.* București, 1931, p. 1546.

Adamescu, Gheorghe. *Istoria literaturii române.* – București: Editura Librăriei „Leon Alcalay”, (f.a.). – (Biblioteca pentru toți; 846, 850).

Baciu, Petru. *Orăștia de la târg, reședință de Scaun și oraș – la municipiu.* Compendiu monografic. – Orăștie, 1995, p. 108-110.

Bărlea, Ovidiu. *Folclorul în „Țiganiada” lui Ion Budai-Deleanu.* În: Studii de folclor și literatură. – București, ESPLA, 1967, p. 497 – 567.

Bibliografia literaturii române; Sub redacția lui Tudor Vianu. – București: Editura Acaedemiei R.P.R. 1965, p. 212-214.

Blaga, Lucian. *Gândirea românească în Transilvania în secolul al XVIII-lea.* București: 1966. – 230 p.

Blaga, Lucian. *Opere.* (Vol. 12). – București: Editura Minerva, 1995, p. 165-177.

Bogdan – Duică, G. *Despre „Țiganiada” lui I. Budai-Deleanu. Partea I. Înfrângerile germane: Studiu literar.* – București: I. V. Socec, 1902. – 42 p. (Extras).

Boldan, Emil. *Vlad Țepeș, figură centrală în epopeea „Țiganiada” a lui Ion Budai-Deleanu.* – București: f.e. 1971. 15 p. (Extras).

Bratu, Sabin. *Locul „Țiganiadei” în istoria ideologiei noastre literare.* – În: Bratu, Sabin. Ipoteze și ipostaze: Pentru o teorie a istoriei literare. – București: Editura Minerva, 1973, p. 219-253.

Ion Budai-Deleanu. Studii și comunicări. București, 1971. – (Societatea de Științe filologice din România).

Ion Budai-Deleanu. (interpretat de: N. Balotă, Ovidiu Bârlea, Lucian Blaga... Studii critice); Studiu introductiv, antologie, tabel cronologic și bibliografie de Rodica Chiriacescu. – București: Editura Eminescu, 1980. – 259 p. (Biblioteca critică).

Ion Budai-Deleanu. Bibliografie. Deva: Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu” Deva, 1996. – 38 p. (Multigr.).

Călinescu, George. Istoria literaturii române de la origini până în prezent. București: Fundația pentru Literatură și Artă, 1941, p. 81-85.

Cândea, Virgil. Mărturii românești peste hotare. Mică enciclopedie. – București: Editura Enciclopedică, 1991. Vol. 1. – p. 78, 85, 92, 293, 295.

Cornea, Paul. Studii de literatură modernă. București: Editura pentru Literatură, 1962, p. 5-78.

Datcu, Iordan; Stroescu, Sabina. Dicționarul folcloriștilor. – București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 91-93.

Densusianu, Aron. Cercetări literare. – Iași: Editura Librăriei Școalelor. Frații Șaraga, 1887. – p. 245-287; - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1983, p. 192-231.

Densusianu, Ovid. Literatura română modernă. Școala latinistă. – Ediția a 4-a. București, 1925. – Vol. 1, p. 11-27; 96-109.

Diaconovich, C. Enciclopedia română. Vol. 1. – Sibiu: Editura și tiparul lui W. Krafft, 1898, p. 620.

Dicționarul esențial al scriitorilor români. – Coordonatori: Mircea Zăciu, Marian Papahagi, Aurel Sasu. – București; Albatros, 2000, p. 118-121.

Freiberg, Medeea. Motivul „Don Quijote” în poemul „Trei viteji” al lui Ion Budai-Deleanu. – În: Freiberg,

Medeea. Probleme de literatură comparată și sociologie literară. – București: Editura Academiei R.S.R., 1970. p. 167-173.

Gheție, Ion. *Opera lingvistică a lui Ion Budai-Deleanu.* – București: Editura Academiei R.S.R., 1966. – 123 p.

Gregorian, Mihail. *Versiunile „Țiganiadei” lui Ion Budai-Deleanu.* București: f.e., 1967. – 17 p. – (Extras).

Iliescu, Ion. *Elemente locale în creația lui Ion Budai-Deleanu.* – București: f.e., 1967. 17 p. – (Extras).

Iorga, Nicolae. *Istoria literaturii române în secolul al XVIII-lea.* (1688-1821). Ediția a 3-a. – București, 1969.

Istoria literaturii române. De la Școala Ardeleană la Junimea. – București: Editura Academiei R.S.R. – Vol. 2. p. 66-88.

Ivașcu, George. *Istoria literaturii române.* București: Editura Științifică, 1969. – Vol. 1. p. 323-330.

Jucan, Grațian. *Ion Budai-Deleanu* (Contribuții bibliografice). – București: f.e., 1964. – 9 p. – (Extras).

Kellog, Frederick. *O istorie a istoriografiei române.* – Iași: Institutul European, 1996, p. 38-44.

Lungu, Ion. *Idei iluministe în „Țiganiada” lui Ion Budai-Deleanu.* – În: Din istoria filozofiei în România. București, 1957. Vol. 2. p. 157-181.

Lungu, Ion. *Școala Ardeleană, mișcare ideologică național iluministă.* – București: Editura Minerva, 1978, p. 130-135.

Lungu, Ion. *Școala Ardeleană: mișcare culturală națională iluministă.* – București: Editura Viitorul Românesc, 1995, p. 121-127.

Manolescu, Nicolae. *Istoria critică a literaturii române.* Ediție revizuită. București: Editura Fundației Culturale Române, 1997. – Vol. 1., p. 140-150.

Marcu, Alexandru. *Dante în „Țiganiada” lui Budai-Deleanu.* București: Imprimeria Națională, 1938. 12 p. (Extras).

Marcu, Alexandru. *Un motiv din Tasso în „Țiganiada” lui Ion Budai-Deleanu.* București: Imprimeria Națională, 1938. 14 p.

Mitu, Mihai. *Opera lui Ion Budai-Deleanu în contextul relațiilor culturale și științifice româno-slave:* teză de doctorat; Conducător științific Al. Graur. – București: f.e., 1970. 379 p. – (Litografiat).

Munteanu, Romul. *Contribuția Școlii Ardelene la culturalizarea maselor.* București: Editura de Stat Didactică și Pedagogică. – 1962.

Munteanu, Romul. *Iluminismul: Antologie, studiu introductiv și note bibliografice de Romul Munteanu.* – București: Editura Albatros, 1971.

Ortiz, Ramiro. *Per la istoria della cultura italiana in Romania.* – București, 1916.

Papadima, Ovidiu. *Iostaze ale iluminismului românesc.* – București: Editura Minerva, 1975, p. 163-189.

Pervain, Iosif. *Studii de literatură română.* – Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1971, p. 129-191.

Petrescu, Ioana Em. *Ion Budai-Deleanu și eposul comic.* – Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1974, 232 p.

Petrescu, Ioana Em. *Probleme de literatură comparată și sociologie literară.* București: Editura Academiei R.S.R., 1970, p. 161-165.

Piru, Alexandru. *Istoria literaturii române de la origini și până în 1830.* – București: Editura Științifică și Pedagogică, 1977.

Piru, Alexandru. *Literatura română premodernă.* – București: Editura pentru Literatură, 1964, p. 85-134.

Popovici, Dimitrie. *Literatura română în epoca luminării.* (Curs litografic). – Cluj, 1938, 1939.

Popovici, Dimitrie. *La littérature roumaine a l'époque des Lumières.* Sibiu, 1945.

Popovici, Dimitrie. *Studii literare.* – Vluj: Editura Dacia, 1972. – Vol. 1. p. 260-263; 463-486.

Predescu, Lucian. *Enciclopedia Cugetarea.* – București: Editura Cugetarea, 1940, p. 136.

Prodan, David. *Supplex Libbelus Valachorum.* – București, 1967.

Prodan, David. *Încă un Supplex Libbelus românesc.* 1804. – Cluj: Dacia, 1970.

Protopopescu, Lucia. *Noi contribuții la biografia lui Ion Budai-Deleanu.* Documente inedite. – București: Editura Academiei R.S.R., 1967. – 308 p cu facs.

Radu, C. *Influența italiană în „Țiganiada” lui Ion Budai-Deleanu.* Cu o prefață de Ramiro Ortiz. – Focșani: Editura Librăriei V. Nanu, 1925. – 81 p.

Rosseta Del Conte. *Limiti e caratteri dell'influenza italiana nella „Țiganiada” di I. Budai-Deleanu.* – În: Omagiu lui Iorgu Iordan. – București, 1958.

Rosetti, Al.; Cazacu, B. *Istoria limbii române literare. De la origini până la începutul secolului al XIX-lea.* – București: Editura Științifică, 1961. – Vol. 1., p. 401-425.

Rotaru, Ion. *Forme ale clasicismului în poezia românească până la Vasile Alexsandri.* – București: Editura Minerva, 1979, p. 117-154.

Rotaru, Ion. *O istorie a literaturii române. De la Epoca luminilor până la Junimea.* Ediția a 2-a revizuită și adăugită. – Galați: Editura Porto – Franco, 1994, p. 26-53.

Ruffini, Mario. *La scuola latinista romana. (1780 - 1871).* Studio storico-filologico. Roma, 1941.

Scarlat, Mircea. *Istoria poeziei românești.* București: Editura Minerva, 1982. – Vol.1, p. 215 – 223.

Scriitori români. Dicționar. Coordonare și revizie științifică Mircea Zăciu în colaborare cu Em. Papahagi și A. Sasu. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 100-106.

Sorohan, Elvira. *Introducere în opera lui Ion Budai-Deleanu.* – București: Editura Minerva, 1984. – 295 p.

Strempe, Gabriel. *Catalogul manuscriselor românești. B.A.R. 1601 – 3100.* București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1983. – Vol. 2, p. 6, 268-271.

Tănase, Alexandru. *O istorie umanistă a culturii române. De la umanismul renașcentist la iluminism.* – Iași: Editura Moldova, 1995. – Vol. 2. p. 316-325.

Teodor, Pompiliu. *Evoluția gândirii istorice românești.* – Cluj: Editura Dacia, 1970, p. 79-83.

Tohăneanu, G.I. *dincolo de cuvânt: studii de stilistică și versificație.* – București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1976, p. 91-117.

Vaida, Mircea. *Ion Budai-Deleanu.* București: Editura Albatros, 1977. – 172 p. + 4 f. facs.

Vianu, Tudor. *Probleme de stil și artă literară.* – București, 1955, p. 181-183.

Zăciu, Mircea; Papahagi, Matian; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români: (A-C).* – București: Editura Fundației Culturale Române, 1995, p. 393-398.

„Ceea ce caracterizează pe Ion Budai-Deleanu ca poet, este că el cel dintâi a înțeles marea însemnătate a mitologiei și tradițiunilor noastre naționale pentru poezia română. Aceasta-l înalță cu atât mai mult, căci pe acel timp, pe la începutul acestui secol, nu numai la noi, dar nici la popoarele culte nu se

deșteptase încă această atențiune pentru tradițiunile populare.”

Aron Densusianu. O muză cenușăreasă. În: Cercetări literare, 1887, p. 245

„Budai-Deleanu este un om cu desăvârșire occidental, fără a pierde nimic din spiritul țaranului ardelean. O simplă ochire prin opera și notele lui încredințează că avea o conștiință desăvârșită a literaturii clasice, apoi a celei italiene, de bună seamă a literaturilor, germană, franceză, poate engleză (cita pe Milton și pe istoricul Gibbon). Însă temiul culturii lui îl formează clasicitatea și literatura italiană, foarte la modă în vremea aceea la Viena prin Metastasio, (al cărei „Temistocle” începe a-l traduce), Costi și Lorenzo de Ponte.”

George Călinescu. Istoria literaturii române de la origini până în prezent. – Ediția a 2-a. – București: Editura Minerva, 1982, p. 76.

„Operă de idei prin excelență, „Țiganiada” pune în lumină resursele literare bogate ale unui scriitor înzestrat cu un adevărat geniu verbal. Poetul pribegit aduce în scormonirea valorilor stilistice ale limbii române aceeași îndrăzneală pe care a demonstrat-o Eminescu mai târziu... într-o epocă în care gramaticile limbii noastre erau foarte puține și pline de confuzii, iar legile pe care le enunțau erau destul de vagi, „Țiganiada” este mărturia unor căutări fertile, receptivitatea pentru cuvântul nou interferându-se cu interesul pentru arhaisme și elementele locale din regiunea Hunedoarei.”

Romul Munteanu, Studiu introductiv. În: Budai Deleanu, Ion. Țiganiada. București: Editura Tineretului, 1969, Vo. 1, p. 53-54.

C

**Neculai CHIRICA
Radu CIOBANU
Petrișor CIOROBEA
Constandin CLEMENTE
Dan CONSTANTINESCU
Nicolae CREPCIA
Horea Ovidiu Alin CRIȘAN
Monica CUCU**

NECULAI CHIRICA

Născut la 6 decembrie 1920, în satul Hilița, comuna Costuleni, județul Iași. Urmează Liceul la Iași, apoi Facultatea de Drept din București (1947 - 1949). Ofițer activ de cavalerie, invalid de război (1941). Profesor de fizică-chimie și științe naturale în fostul raion Topoloveni, Argeș; avocat pledant la Topoloveni (1955 - 1960). În 1960, se stabilește

la Hunedoara, unde a funcționat ca șef serviciu juridic la Consiliul Popular Municipal (1961 - 1980); avocat pledant la Judecătoria Hunedoara (1960). Debutază în literatură, în 1936, cu poemul “Ștefan către Bogdan”, în revista “Cuget Moldovenesc”, care apărea la Iași, poem republicat de Nicolae Iorga, în revista “Neamul românesc către popor”, nr. 14-15, din iul. – aug. 1940. În perioada 1960 - 1985, este președintele Cenaclului “Flacăra” al scriitorilor din municipiul Hunedoara. Membru al Uniunii Scriitorilor din România – Asociația Scriitorilor din Brașov (din 1971). Debutază ca traducător, în 1974, cu “Sonete”, de William Shakespeare, prima traducere

integrală în românește, apărută la Editura Minerva, în colecția “Biblioteca pentru toți”. În anul 1983, debutează cu volumul de sonete “Simfonie în albastru”, dovedind o desăvârșită tehnică a formelor fixe. În 1985 și 1993, i se acordă Premiul de poezie al Filialei Uniunii Scriitorilor din Brașov.

S-a stins din viață la Hunedoara, în anul 1995.

Colaborări:

“Astra”, “Neamul Românesc”, “Orizont”, “Ramuri”, “Ritmuri”, “Contemporanul”, “România literară”, “Flacăra”, “Secolul XX”, “Steaua”, “Luceafărul”, “Transilvania”, “Tribuna”, “Viața Românească”, “Ritmuri hunedorene”, “Constelația Dragonului”, “Scânteia”, “Drumul socialismului”, “Flacăra Hunedoarei”, “Cuvântul liber” etc.

Redactor la antologiile literare:

“Însemnări noi pe vatra veche”, “Pasărea de foc” (1976), “Panteonul nestinsei iubiri” (1976), “Privind prin flacăra” (1981).

Colaborator la antologiile:

“Încredere” (1964), “Luceferi de metal” (1966), “Dăruire” (1973), “La lumina zilei” (1979).

Lucrări publicate:

Lâna de aur. – Deva: Comitetul de Cultură și Educație Socialistă al Județului Hunedoara, 1978. – 16 p.

Simfonia în albastru. – București: Editura Carta Românească, 1984. – 64 p.

(Volum distins cu Premiul Asociației Scriitorilor din Brașov, pe anul 1983).

Melancolie. Sonete. – București: Editura Eminescu, 1990. – 84 p.

Lucrări în colaborare:

Sub cerul purpuriu al Hunedoarei. File din istoria de ieri și de azi a municipiului Hunedoara. – Hunedoara, 1976. – 224 p. 60 f. ilustr. – (Viorel Răceanu)

Incursiuni în fantastica realitate. Nouă priveliști hunedorene. – București: Editura Eminescu, 1982. – 300 p. – (Valeriu Bârgău; Tiberiu Dăioni)

Utopia profesorului Dunca. – București: Editura Eminescu, 1983. – 287 p. – (Valeriu Bârgău).

Dumitru, Dumitru, F. Hunedoara. Text introductiv de Neculai Chirica și Mircea Filcea – București, Editura Sport-Tursim, 1979.

Traduceri:

Din operele magistrului François Villon. Balade. – În tălmăcirea lui Neculai Chirica. Prefață de Edgar Papu. – București: Editura Albatros, 1975. – 148 p. – (Cele mai frumoase poezii; 148).

Shakespeare, William. Sonete și poeme. Traducere de Neculai Chirica. București: Editura Minerva, 1974. – 156 p. – (Biblioteca pentru toți; 800).

Villon, Francois. Poezii. Operele complete ale magistrului François Villon. Tălmăcite, prezentate și adnotate de Neculai Chirica. București: Editura Minerva, 1983. – 238 p. (Biblioteca pentru toți).

Referințe:

Balotă, Nicolae. Din nou Villon. – În: România literară, nr. 11, 11 mar. 1976.

Bârgău, Valeriu. *Poet, traducător și animator.* – În: Contemporanul, nr. 8, 15 feb. 1985, p. 4.

Bârgău, Valeriu. *Poet al Hunedoarei. (65 de ani de la nașterea poetului Neculai Chirica).* În: Contemporanul. 3, 17 ian 1986, p. 4.

Bârgău, Valeriu. *In memoriam: Neculai Chirica.* Interviu cu scriitorul Neculai Chirica, realizat de Valeriu Bârgău. (Apărut postum). – În: Ardealul literar și artistic. 3, nr.6, 1998, p. 14.

Neculai Chirica: Bibliografie. – Deva: Biblioteca Județeană Hunedoara – Deva, 1985, 23 p. multigr.

Cioculescu, Șerban. *François Villon în veriune integrală: I-II.* În: România literară, 16, nr. 17, 28 apr. 1983, p. 7.; 16, nr. 18, 5 mai 1983, p. 7.

Costinescu, Florin. *Vârstele oțelului și ale poeziei.* – În: Luceafărul, nr. 39, 25 sep. 1976, p. 1, 2.

Covaci, Al. *Carte străină: din operele maestrului François Villon.* – În: Orizont. Nr. 47, 21 nov. 1975.

Guga, Silviu. *François Villon în traducerea lui Neculai Chirica.* – În: Drumul socialismului. – 35, apr. 1983, p. 3.

Moț, Mircea. *Fișe pentru un posibil dicționar.* – În: Ritmuri hunedorene, iul. 1979, p. 5.

Papu, Edgar. *Prefață.* – În: Din operele maestrului Francois Villon. Balade. București: Editura Albatros, 1975, p. 512.

Pora, Mircea. *“Simfonia în albastru” de Niculai Chirica.* – În: Orizont. – 5 ian. 1985.

Poeți hunedoreni. Azi: Neculai Chirica. – În: Renașterea Hunedoarei, 1, nr. 1, 17 feb. 1990, p. 1.

Stroie, Nicolae. *Mărturie pentru existența provinciei literare.* – În: Astra, nr. 6, iun. 1973.

Tomoezi, Gheorghe. *Voci ale artei.* – În: Informația Bucureștiului. – 30 iul. 1974.

“Sonetele volumului de debut al lui Neculai Chirica (“Simfonie în albastru”, 1983) cunoscut ca un excelent traducător de poezie franceză veche, îl înfățișează pe autor drept un poet în adevăratul sens al cuvântului, cu un univers al temelor și al simbolurilor proprii, stăpân pe o desăvârșită tehnică a canonului prozodic, care-l înscrie în linia – îndeajuns de rară astăzi la noi – a scriitorilor cu cultul dificultăților rafinate ale formei fixe”.

Alexandru Condeescu. În: Luceafărul, 28 ian. 1984, p. 6.

“Mai înainte de-a traduce și-a așterne pe hârtie, Neculai Chirica a trăit fiecare cuvânt a lui Villon, i-a simțit toată vibrația, și a intuit toate implicatele lui dimensiuni. L-a recreat, de aceea, pe marele poet francez într-o frumoasă, caldă și colorată limbă românească.”

Edgar Papu. *Prefață.* – În: Din operele magistrului Francois Villon. Balade. – București: Editura Abatros, 1975.

„Poet al echilibrului și al versului elaborat, al luminilor dar și al tonurilor gri, poezia lui Neculai Chirica produce la lectură o reală detectare, sonetele sale fiind alcătuite prin substanța poeziei autentice”.

Mircea PORA, „Orizont”, 5 Ian 1985

„...Traducerea lui Neculai Chirica – este, cum s-a putut vedea, savuroasă. În rândul nu puținilor tălmăcitori ai poetului francez, noul traducător ocupă un loc foarte onorabil”.

Nicolae BALOTA, *România Literară*, 9, nr. 11, 11 Nov. 1976, p. 20

RADU CIOBANU

Data nașterii: 8 martie 1935. Locul nașterii: Timișoara.

Părinții: Silviu Cioban, avocat; Dorina Cioban, n. Demian, casnică. Studii: Școala Primară de Aplicație de pe lângă Școala Normală de Învățători, Timișoara; Liceul C.D.Loga (pe atunci „Nikos Beloiannis”) Timișoara, abs. 1953; studii neterminate de agronomie la

Facultatea de Agronomie din Timișoara (1954-1958); Facultatea de Filologie, secția Limba și Literatura Română a Universității Babeș-Bolyai, Cluj, abs. în 1964.

Funcții: De la absolvirea facultății (1964), stabilit la Deva. Profesor de Limba și Literatura Română la Școala Generală din Dobra, jud. Hunedoara, 1964-1965, și la Liceul nr. 2 din Hunedoara, 1965-1972. Temporar – 1967-1968 – metodist pentru problemele de literatură la Casa Județeană a Creației Populare din Deva. Din 1972, scriitor profesionist. Din 1994, membru în colegiul de redacție și editorialist al revistei de etnografie și folclor „Miorița”, Deva. Din 1998 până în 2003, director al revistei de cultură „Arhipelag” din Deva. Din 2004 până în 2005, redactor-șef al revistei „Semne”, Deva.

Data primirii în Uniunea Scriitorilor: 1972.

Colaborări la revistele: Orizont, Transilvania, Tribuna, Steaua, România literară, Secolul 21, Cronica, Convorbiri literare, Luceafărul, Cafeneaua literară, Caiete critice, Vatra,

Arca, Arhipelag, A Treia Europă, Orient latin, Reflex, Rostirea Românească, Semne, Miorița etc.; Observator (München), archenoah (München); www.memoria.ro

Colaborări la volume colective: Se naște o lume. Culegere de proză românească antifascistă. Ediție îngrijită de Gheorghe Iacob și Cornel Popescu. Editura Albatros. București, 1974; **Viitorul omenirii în conștiința contemporană.** Realizatorul ediției Victor Isac. Editura Politică. București, 1980; **Romanul românesc în interviuri.** O istorie autobiografică. Antologie, sinteze bibliografice și indice de Aurel Sasu și Mariana Vartic. Vol. I, partea a II-a. Editura Minerva, București, 1985; Mikó Ervin, **Întâlnire cu anul 2000.** Editura Dacia. Cluj-Napoca, 1989; **Pagini transilvane.** Publicație culturală. Istorie, literatură, etnologie, artă, civilizație. Nr.1/1993. Editată de revista „Steaua” și Redacția Publicațiilor pentru Străinătate; Acta Musei Devensis. **In memoriam Ovid Densusianu. 1873-1938.** Deva 1994; **Antologia copilăriei.** Antologie îngrijită de Paulina Popa și Maria Razba.. Editura Emia, Deva, 1998; Dumitru Hurubă, **De vorbă cu...** Editura Eubeea, Timișoara, 1999; **Tratat despre melancolie.** O propunere de Violeta Dumbrăveanu. Editura Eurostampa, Timișoara, 2001; Gheorghe Jurma, **Prima carte (o anchetă psiho-sociologică pentru o viitoare istorie literară),** Ed. Timpul, Reșița, 2003.

Inițiative culturale. Revista vorbită „Amfiteatrul artelor”, 1977-1988. Periodicitate lunară. Casa de Cultură Deva; din 1998, revista trimestrială de cultură „Arhipelag”, Deva.

Debutul absolut: „Scrisul bănățean”, nr.4/1958 cu proza scurtă **Băiatu.**

Debutul editorial: După-amiaza bătrânului domn, proză scurtă. Editura Albatros. București, 1970.

Opera tipărită: După-amiaza bătrânului domn, proză scurtă, Ed. Albatros, București, 1970; **Crepusul**, roman, Ed. Eminescu, București, 1971; **Zilele**, roman, Ed. Albatros, București, 1972; **Treptele Diotimei**, roman, Ed. Eminescu, București, 1973; **Dreptul de a începe**, roman Ed. Eminescu, București, 1974; **Povești pentru trei seri**, proză pentru copii, Ed. Facla, Timișoara, 1975; **Nemuritorul albastru**, roman, Ed. Eminescu, 1976; **Ultima vacanță**, roman, Ed. Albatros, București, 1977; **Vămile nopții**, roman, Ed. Albatros, București, 1980; **Linia și sfera**, roman, Ed. Militară, București, 1982; **Heralzii**, roman, Ed. Albatros, București, 1983; **Călărețul de fum**, roman, Ed. Militară, București, 1984; **Casa fericiților**, roman, Ed. Cartea Românească, București, 1986; **Arhipelagul**, roman, Ed. Facla, Timișoara, 1987; **Roata lumii**, roman, Ed. Militară, București, 1988; **Crepusul**, ediția a doua, Ed. Helicon, Timișoara, 1992; **Mic dicționar de cultură religioasă**, Ed. Helicon, Timișoara, 1994; **Călărețul de fum**, ediția a doua, Ed. Eminescu, București, 1994; **Dicționarul rostirilor biblice**, Ed. Helicon, Timișoara, 1996; **Jurnal 1980-1984**, Ed. Amarcord, Timișoara, 1999; **Mic dicționar de cultură religioasă**. Ediția a doua, revăzută. Ed. Emia. [Dicționarele Emia], Deva, 2003; **Țărmlul târziu. Jurnal 1985-1990**. Ed. Emia, Deva, 2004; **Steaua fiecărui**, roman, Ed. Excelsior Art, Timișoara, 2004.

În colaborare: Radu Ciobanu & Peter Freund, **Dialog peste Atlantic**, Ed. Emia, Deva, 2006.

Traduceri din opera originală în alte limbi: **Osuşestliaevtsia mecita** (selecțiuni din romanul **Heralzii**), Biblioteca Rumânia, București, nr.12/1978; **Crepusul/Sumerki**, traducere de M. Landman și Svetlana

Florințeva, Hudojestvennaia Literatura, Moskva, 1983; După-
amiaza bătrânului domn/**Der Nachmittag des alten Herrn**, în
vol. **Erkundungen II**. 35 rumänische Erzähler, traducere de Eva
Behring, Verlag Volk und Welt, Berlin, 1985; Un fals mit –
Dracula/**Ein falsches Mythos – Dracula**, traducere de Lizuca
Popescu-Cioban, în „archenoah”, Zeitschrift zur Förderung
multikultureller Beziehungen, München, nr. 1-2/1998.

Referințe critice (selectiv). În reviste: Alex Ștefănescu,
Luceafărul, 12/1971; Nicolae Balotă, România literară, 25/1971,
36/1971; Alex Ștefănescu, Luceafărul, 39/1971; Al. Covaci,
Convorbiri literare, 10/1971; Cornel Ungureanu, Orizont,
11/1971; Alex Ștefănescu, Tomis, 12/1971; Dana Dumitriu,
Argeș, 6/1972; Cornel Ungureanu, Orizont, 29/1972; Mircea
Vaida, Luceafărul, 2/1973; Al. Covaci, Familia, 2/1973; Alex
Ștefănescu, Tomis, 5/1973; C. Ungureanu, Orizont, 40/1973; Ion
Maxim, Orizont, 8/1974; Val Condurache, Convorbiri literare,
3/1974, 10/1974; Al. Covaci, Transilvania, 11/1974; Mircea
Vaida, Tribuna, 11/1976; Lucian Alexiu, Orizont, 11/1976; Ion
Istrate, Steaua, 5/1976; Valentin F. Mihăescu, Luceafărul,
23/1976; Mirela Roznoveanu, Viața Românească, 5/1976;
Vasile Chifor, Transilvania, 6/1976; Val Condurache,
Convorbiri literare, 9/1976; Valentin F. Mihăescu, Luceafărul,
45/1977; I.D. Teodorescu, Orizont, 46/1977; Mircea Moț,
Steaua, 2/1978; Vasile Chifor, Transilvania, 2/1978; Lucian
Alexiu, Orizont, 26/1980; Mircea Braga, Tribuna, 32/1980;
Dim. Rachici, Contemporanul, 32/1980; Ioan Holban, Cronica,
33/1980; Vasile Chifor, Steaua, 10/1980; Doina Uricariu,
Transilvania, 2/1981; Anton Cosma, Vatra, 3/1981, 4/1981;
Ionel Bota, Echinox, 6-7/1981; Marian Odangiu, Orizont,
22/1982; Ioan Holban, Cronica, 39/1982; Vasile Chifor,
Transilvania, 12/1982, 2/1983; Ștefan Melancu, Tribuna,
43/1983; Cornel Ungureanu, Orizont, 43/1983; Ion Lungu,

Steaua, 10/1983, 4/1984; Marcel Petrișor, România literară, 45/1983; Ioan Holban, Cronica, 48/1983; Mircea Tomuș, Transilvania, 3/1984; Vasile Chifor, Tribuna, 25/1984, Viața Românească, 7/1984; Marian Odangiu, Orizont, 43/1984; Ioan Holban, Convorbiri literare, 11/1984; Emil Manu, România literară, 9/1985; Mircea Ivănescu, Transilvania, 10/1985; Horia Stanca, Acta Musei Devensis, „Sargetia”, XVII-XIX, 1984-1985; Anton Cosma, Vatra, 12/1985; Marian Odangiu, Orizont, 22/1987; Laurențiu Ulici, România literară, 26/1987; Corneliu Nistor, Orizont, 35/1987; Cornel Ungureanu, Orizont, 42/1987; Ecaterina Țarălungă, Transilvania, 9/1987; Vasile Chifor, Transilvania, 1/1988; Anton Cosma, Vatra, 3/1988; Constantin Cubleşan, Tribuna, 15/1988; Adrian Dinu Rachieru, Orizont, 40/1988; Mircea Braga, Transilvania, 1/1989; Gheorghe Secheșan, Orizont, 16/1989; Valeriu Drumeș, Orizont, 20/1989; Adrian Dinu Rachieru, Meridianul Timișoara, 5-6/1993; Corneliu Nistor, Orizont, 3/1995; Vasile Chifor, Rostirea Românească, 17/1995; Miron Scorobete, Tribuna, 18/1995; Dorin Murariu, Orient latin, 7/1995; Dumitru Hurubă, Semne, 1/2000; Adrian Dinu Rachieru, Arhipelag, 1-2/2000; Mihai Borșoș, Arhipelag, 1-2/2000; Carmen Neamțu, Arca, 4-5-6/2000; Adrian Dinu Rachieru, Rostirea Românească, 7-8-9/2001; Al. Săndulescu, România literară, 48/2004; Simona Vasilache, România literară, 14/2005; Corneliu Rădulescu, Orizont, 4/2005.

În volume: Marian Popa, **Dicționar de literatură română contemporană**, ediția a doua revăzută și adăugită, Ed. Albatros, București, 1977; Anton Cosma, **Romanul românesc și problematica omului contemporan**, Ed. Dacia, Cluj, 1977; Cornel Ungureanu, **Proză și reflexivitate**, Ed. Eminescu, București, 1977; Marian Odangiu, **Romanul politic**, Ed. Facla, Timișoara, 1984; Mircea Braga, **Când sensul acoperă semnul**, Ed. Eminescu, București, 1985; Alexandru Ruja, **Parte din**

întreg, Editura de Vest, Timișoara, 1994; Laurențiu Ulici, **Literatura română contemporană**, vol.I. Promoția '70. Ed. Eminescu, București, 1995; Mircea Zăciu, Marian Papahagi, Aurel Sasu, **Dicționarul scriitorilor români**. A-C. Ed. Fundației Culturale Române, București, 1995; Gheorghe Luchescu, **Din galeria personalităților timișene**, Ed. Dacia Europa Nova, Lugoj, 1996; Aquilina Birăescu, Diana Zărie, **Scriitori și lingviști timișoreni (1945-1999)**. Dicționar bibliografic. Ed. Marineasa, Timișoara, 2000; Dumitru Micu, **Istoria literaturii române**. De la creația populară la postmodernism. Ed. Saeculum, București, 2000; Maria Razba, **Personalități hunedorene (sec. XV-XX)**. Dicționar. Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu”, Deva, 2000 & ediția a II-a revăzută și adăugită, Deva, Ed. Emia, 2004 **Who's who în România**, Ediție Princeps 2002, Pegasus Press, București, 2002; **Dicționar analitic de opere literare românești**, vol. IV, Q-Z. Coordonare și revizie științifică: Ion Pop. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2003; Academia Română, **Dicționarul cronologic al romanului românesc de la origini până în 1989**, Editura Academiei, București, 2004; Academia Română, **Dicționarul general al literaturii române**, Ed. Univers Enciclopedic, București, 2005; Universitatea de Vest Timișoara, **Dicționar al Scriitorilor din Banat**, Ed. Universității de Vest, Timișoara, 2005; Aurel Sasu, **Dicționarul biografic al literaturii române**, vol. I, A-L, Ed. Paralela 45, Pitești, 2006.

Premii și distincții: Premiul pentru Proză al Uniunii Scriitorilor pentru romanul **Crepuscul**, 1972.

Titlul de Cetățean de Onoare al Municipiului Deva pentru „activitatea scriitoricească și publicistică”, 1993.

Premiul pentru Critică acordat de revista „Semne” la Festivalul Internațional de Poezie Emia, Deva, 2001.

Premiul de Excelență al Filialei Timișoara a Uniunii Scriitorilor pentru anul 2002 .

Premiul Opera Omnia al celei de a V-a ediții a Festivalului Internațional de Poezie Emia, 2004.

Apartența la organizații profesionale: Uniunea Scriitorilor din România, 1972.

PETRIȘOR CIOROBEA

Născut la 28 august 1947, în comuna Vălișoara, județul Hunedoara. A urmat școala generală în comuna Dobra, apoi cursurile Liceului „Decebal” din Deva, promoția 1965. Absolvent al Facultății de Filologie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. După terminarea studiilor, a fost, trei ani, profesor de limba și literatura română și franceză în satul

Cărmăzănești, comuna Gurasada, județul Hunedoara. Metodist la Centrul de Îndrumare a Creației Populare a Județului Hunedoara (1973-1978); instructor cu munca cultural – educativă la Casa Armatei Deva; inspector principal învățământ la Consiliul Popular al Județului Hunedoara; director la Centrul de Librării Deva (1987-1989). După decembrie 1989, a fost profesor suplinitor la Deva, instructor la Casa Corpului Didactic Deva, inspector de specialitate la

filiala de Cruce Roșie a Județului Hunedoara. În prezent, este consilier la Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național – Hunedoara. Debutează publicistic, în anul 1969, în revista studențească „Echinox”, din Cluj-Napoca. Debut editorial, în 1980, cu o carte de spionaj: „Misiunea Foka”, scrisă în colaborare cu Augustin Guran, apărută la Editura Militară. Primele volume aparțin genului polițist: „Capcană pentru un spion” (1990), „Fotografii periculoase” (1991). Cu „Casarabassa” (1997), scriitorul depășește tot ce a scris până atunci. Este un roman realist – fantastic, cu o tentă politică, cu aluzii directe la o perioadă de tristă amintire „în care puterea era infinită” și orice era posibil. Desfășoară o susținută activitate publicistică. Este secretar general de redacție și redactor șef la săptămânalul „Weekend Magazin” (1993 - 1994); redactor la ziarul „Expres” din Deva (1990 - 1991); din decembrie 1998, este redactor la revista „Arhipelag” din Deva. I s-a acordat „Diploma de excelență” în cultură (2002).

Colaborări:

„România literară”, „Transilvania”, „Tribuna”, „Vatra”, „Orizont”, „Luceafărul”, „Ritmuri hunedorene”, „Ardealul literar și artistic”, „Arhipelag”, „Drumul socialismului”, „Cuvântul liber” și altele.

Lucrări publicate:

Fotografii periculoase. Un caz de spionaj și contraspionaj. – Târgu-Mureș: Casa de Editură „Mureș”, 1991. – 64 p.

Casarabassa: roman. – Deva: Editura Corvin, 1997. – 242 p.

Traducător:

Blaga, Lucian. Poeme – Poemas. – Deva: Destin, 2002.

Lucrări în colaborare:

Misiunea Foka. – București: Editura Militară, 1980. – 126 p. – (Sfinx). (Augustin Guran)

Capcană pentru un spion. – Deva: Editura „Mileniul III”, 1990. – 56 p. – (Amprinta). (W. Liwil).

Referințe:

Bele, Mircea. *Ciorobea Petrișor și Guran Augustin „Misiunea Foka”.* – În: Drumul socialismului. – 33, nr. 7198, 27 dec. 1980, p. 3.

Petrișor Ciorobea la 50 de ani. Bibliografie. – Deva: Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu” Deva, 1997.

Petrișor Ciorobea la 55 de ani. Bibliografie. – Deva: Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu” Deva, 2002.

Drumul spre... „Casarabassa”. – În: Cuvântul liber. – 9, nr. 1819, 7 sep 1997, p. 5.

Roman, Viorica. „Capcană pentru un spion” de Liwil W. Și Ciorobea Petrișor. – În: Cuvântul liber. – 2, nr. 241, 9 nov 1990, p. 2.

Roman, Viorica. *Un scriitor și cărțile sale.* – În: Cuvântul liber. – 9, nr. 1928, 15 iul 1997, p. 1.

CONSTANDIN CLEMENTE

S-a născut la 6 aprilie 1934, în satul Straja, județul Alba. A absolvit Liceul de Băieți din Alba-Iulia (1953). A urmat cursurile Facultății de Filologie a Universității București (1953 - 1958). A avut ca profesori pe: Tudor Vianu, Iorgu Iordan, Al. Graur, Al. Rosetti, Zoe Dumitrescu – Bușulenga. Este angajat metodist principal la Casa de Creație a Regiunii Hunedoara (1958). Inspector cultural la Sfatul Popular al Regiunii Hunedoara (1962). Secretar (1967), apoi președinte (1968 - 1971) al Comitetului Regional Hunedoara pentru Cultură și Artă. Director la Casa Județeană a Creației Hunedoara (1971 - 1974). Profesor la Liceul Real-Umanist Nr. 2 Deva (1974). Profesor (1975 - 1980); director (1980 - 1986); director adjunct la Liceul Industrial Nr. 3 Deva (1986 - 1989). Director la Grupul Școlar Industrial „Horea” Deva (1995 - 1996). S-a pensionat în 1996, dar a continuat să fie mereu prezent în viața culturală a județului. În 1999, la împlinirea vârstei de 65 de ani, este sărbătorit la Deva, pentru întreaga activitate.

Colaborări:

„Familia”, „Contemporanul”, „Iașul literar”, „Albina”, „Orizont”, „Sargetia”, „Miorița”, „Opinii culturale”, „Arhipelag”, „Drumul socialismului”, „Cuvântul liber”.

Lucrări publicate:

Tinerete fără bătrânețe. Folclor din regiunea Hunedoara. Culegere întocmită și îngrijită de Constandin Clemente. – Sibiu, C.R.C.P., 1961. – 223 p.

Fluieraș mândru-nflorit. Folclor din regiunea Hunedoara. Culegere întocmită și îngrijită de Constandin Clemente. – Deva, 1963. – 80 p.

Strigături din Hunedoara. Culegere întocmită și îngrijită de Constandin Clemente și Aurelian Sârbu. – Deva, C.J.C.E.S. – Hunedoara, 1972. – 205 p.

Deva. Mic îndreptar turistic realizat de Octavian Floca și Constandin Clemente. București: „Sport-Turism”, 1980. 79 p. + 17 f.pl.

Pe câmpul cu florile. 60 de colinzi din Hunedoara. – Deva, 1997.

Grupul Școlar Industrial „Horea”. Monografie. – Deva, 1997.

Lada cu zestre. Obiceiuri și tradiții din județul Hunedoara. – Deva, 1998. – 190 p.

Cântă cucul pe fântână. (Hoțomanii). Caiet metodologic întocmit de Constandin Clemente. – Deva: Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu”, 1999. – 62 p.

Mic dicționar al folcloriștilor hunedoreni. – Deva, 2002. – 120 p.

Leagănul Dinaștilor români. – Deva, 2003.

Sântuhalm. – Deva: Corvin, 2003. – 174 p.

Lucrări apărute în volum:

Câteva considerații pe marginea unei variante a „Mioriței” din Țara Hațegului. În: Ovid Densusianu. Omul și opera. La împlinirea a 100 de ani de la naștere. Deva, 1973, p. 174-179.

Lucrări apărute în culegeri:

Ceteră cu glas de foc: Folclor poetic din regiunea Hunedoara. Culegere întocmită și îngrijită de prof. Petru Ardeu. – Deva, 1965. 136 p.

Poezii populare din regiunea Hunedoara. În: Folclor poetic. Vol. 1, 1967.

Cântecele noastre. Folclor poetic hunedorean. Culegere întocmită de prof. Petru Ardeu. Cu un cuvânt înainte de conf. univ. Dumitru Pop. – Deva: Casa Creației Populare a Județului Hunedoara, 1969. – (Intreprinderea Poligrafică Cluj). 279 p. – (Casa Creației Populare a Județului Hunedoara).

Referințe:

Adăscăliței, V. *Tinerete fără bătrânețe. Folclor din regiunea Hunedoara.* – În: Iașul literar. – 12, nr. 10, oct. 1961, p. 90-92.

Baciu, Petre. „*Lada cu zeste*”. – În: *Palia Expres.* – 4, nr. 4, feb 1999, p. 3.

Ciorobea, Petrișor. *Ethnos văzut cu sufletul și mintea.* – În: Constandin Clemente. *Lada cu zestre. Obiceiuri și tradiții din județul Hunedoara.* – Deva: Inspectoratul pentru Cultură al Județului Hunedoara; Editura Destin, 1998, p. 3.

Câmpean, Dan. *Constandin Clemente '65.* – În: *Arhipelag*, 2, nr. 2-3-4, 1999, p. 49.

Cismașu, Cornel. *Cuvânt înainte la „Tinerete fără bătrânețe”.* Folclor din regiune Hunedoara. – Deva, 1961.

Constandin Clemente – 65 de ani. Biobibliografie. – Deva: Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu”, 1999.

Datcu, Iordan; Stroescu, S.C. *Dicționarul folcloriștilor.* Folclor literar românesc. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 141.

Hașa, Gligor. „*Lada cu zestre*” de *Constandin Clemente.* – În: *Arhipelag.* Deva. – nr. 2, 1999.

Hurubă, Dumitru. *Domnul profesor* (Constandin Clemente) – În: *Cuvântul liber.* 11, nr. 2327, 17 feb 1999, p. 5.

Ispas, Sabina; Truță, Doina. *Bibliografia volumelor folosite pentru alcătuirea Indexului motivic și tipologic al*

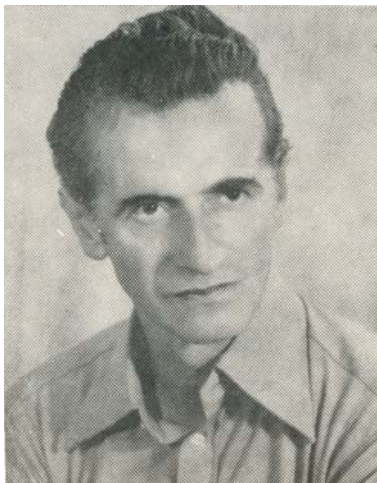
poeziei lirice orale românești de dragoste. – În: *Lirica de dragoste.* – Buurești: Editura Academiei, 1985.

Mărgineanu, Ion; Pop, Mioara. Documentar. Bibliografia unor destine. Folclor. Etnografie. Muzică. – Alba-Iulia: Vol. 2.- 49 p.

Susan, Dumitru. Viața comorilor. – În: *cuvântul liber.* 11, nr. 2302, 8 ian. 1999, p. 5.

*„Domnul profesor Constandin Clemente est unul dintre oamenii pentru care blagiana zicere „veșnicia s-a născut la sat” au o semnificație clară și aparte. Pentru Domnia Sa, această veșnicie înseamnă folclor, înseamnă o perpetuă regăsire, întoarcere sau și mai frumos spus, „eterna reîntoarcere spre noi înșine”, spre acel ceva care ne asigură existența și verticalitatea ca locuitori ai acestui colț de lume. De aceea, dar și din alte nu știu câte motive, când mă încunoștiințează despre reușitele Domniei sale, mă inundă o bucurie sinceră, spontană și îmi spun, de fiecare dată, că el face parte dintre oamenii – unicat, care printr-o tenace și importantă zbatere, așează în lada de zestre a neamului românesc nestematele – produse ale muncii sale”. (Dumitru Hurubă. **Domnul profesor.** – În: *Cuvântul liber* 1, nr. 2327, 12 feb. 1999, p. 5.)*

DAN CONSTANTINESCU

Cel care este considerat cel mai important scriitor modern hunedorean, poetul Dan Constantinescu s-a născut în orașul Hunedoara la 6 februarie 1921, într-o familie de intelectuali. Mama se numea Zoe (născută Nicoară). În copilărie și adolescență a primit o educație elevată. Studiile liceale le-a început la Orăștie, și le-a terminat la Cluj, după care s-a înscris la Facultatea de filosofie din cadrul Universității „Regele Ferdinand I” din capitala Ardealului. Între timp, Universitatea clujeană a fost nevoită, în urma Dictatului de la Viena, să funcționeze o vreme la Sibiu.

Cercul Literar de la Sibiu era o comunitate literară „ai cărei membri vin din mediul universitar și sînt animați de principii umanist-liberale”, cum remarcă distinsul critic și istoric literar Petru Poantă în lucrarea dedicată acestei grupări (Cercul Literar de la Sibiu, Clusium, 1997, p. 20).

În anul 1945 Dan Constantinescu a absolvit cursurile facultății din Cluj - Sibiu, obținînd calificativul *Magna cum Laudae*, înscris pe Diploma nr. 4686 / 1793 30 iulie 1045, semnată de filosoful Emil Petrovici, rectorul Universității. Îndrumătorul tezei de licență i-a fost filosoful și poetul Lucian Blaga. A urmat, vreme de un an, și cursurile facultății de medicină, cursuri abandonate, însă, după un an. A fost și

student al Conservatorului din Cluj, clasa de vioară, unde a studiat patru ani.

După absolvirea facultății, Dan Constantinescu a revenit la Hunedoara ca profesor de franceză la Colegiul Tehnic. Din 1962, vreme de 20 de ani, până la plecarea în Germania, a fost profesor de vioară la Școala de Muzică și Arte Plastice din Hunedoara.

1955 – Este membru fondator al Cenaclului literar „Flacăra” al scriitorilor din Hunedoara, la adunările cenaclului citește din creația sa poetică și participă la dezbaterile literare și estetice legate de rolul peziei.

1965 - Debutează cu poezii în revista „Tribuna” de la Cluj

1966 - Apare la Editura pentru Literatură Universală volumul *Versuri* de Rainer Maria Rilke, cuprinzând și tălmăciri ale lui Dan Constantinescu, alături de traduceri ale unor mari poeți ca Lucian Blaga, Al. Philippide, Ion Pillat, Eugen Jebeleanu, Maria Banuș, Veronica Porumbacu, Ion Caraion, Ștefan Augustin Doinaș, N. Argintescu-Amza.

În anul 1966 a fost invitat de Uniunea Scriitorilor din Viena, de unde a plecat într-o călătorie în Italia.

1969 - Apare la Editura pentru Literatură primul volum de poezii intitulat *Unde*.

1969 - Primește o bursă de studii din partea Societății Austriece pentru Literatură din Viena, ca o recunoaștere a activității de traducător din literatura austriacă și germană (Rilke, Hermann Broch, Rudolf Kassner, Brentano, Moricke, Else Lasker-Schuler, Gottfried Benn, Nietzsche, E. Arendt, Konrad Weiss etc.)

1970 Devine membru titular al Uniunii Scriitorilor din România.

1974 Publică cinci volume de versuri din lirica clasică niponă, sub titlul *Haiku* pentru care, în același an, este distins cu premiul Asociației Scriitorilor din Brașov.

1978 Apare al doilea volum de poezii intitulat *Vatră*, la Editura Eminescu, în care poetul va da „interpretări poetice pentru faimoase opere plastice

Poetul va include la sfârșitul volumului *Vatră* versuri inspirat numite „tușuri pentru răsăritul îndepărtat”, frânturi poetice premergătoare rafinatelor tălmăciri din lirica japoneză:

1978 Apare volumul de traduceri din lirica lui Rainer Maria Rilke, *Elegii duineze și Sonete către Orfeu*. Volumul, apărut în ediție bilingvă, a fost prefăcut de Edgar Papu și ilustrat de Vasile Kazar.

În prefața volumului, eruditul critic literar Edgar Papu surprinde esența artei de tălmăcitor a lui Dan Constantinescu:

După cincizeci de ani de la moarte, un Rilke redivivus reapare ca poet român, și chiar ca unul dintre cei mai mari poeți români.

1978 Primește premiul Uniunii Scriitorilor din România, Asociația Scriitorilor din Brașov – Premiul de Poezie și de Traduceri din literatura universală pentru volumul *Vatră* și pentru traducerea liricii lui Rilke

1978 Publică placheta de versuri *Învestitură* cuprinzând poezii inspirate din istoria spațiului de etnogeneză hunedorean (*Sarmizegetusa domnească, Învestitură*) și din colțuri de natură

aflăte în același univers geografic, în mod special Parcul dendrologic din Simeria.

1981 Apare la Editura Științifică și Enciclopedică din București volumul *Tanka-Haiku. Antologie de poezie clasică japoneză*, volum de traduceri din lirica niponă semnate împreună cu poetul Ion Acsan.

1982 Se stabilește în Germania, la Freiburg.

În toată perioada exilului va publica sub semnătura Dan Nicoară (Nikóra), numele de domnișoară al mamei sale.

După stabilirea în Germania, a avut relații mediile literare de aici: poetul german Wolf von Dichelburg, prieten și fost coleg de facultate, Ion Caraion, stabilit în Elveția, Ion Rațiu, omul politic român stabilit la Londra, Ștefan Baciuc, poetul român stabilit la Honolulu, Emil Cioran, Elisabeth Axman Mocanu de la Deutsche Wellw, pictorul George Tomaziu din Paris etc. A publicat frecvent în revista *Dialog* din Germania, al cărei redactor era Ion Solacolu.

A făcut parte din „Cercul Democrat al Românilor din Germania pentru Colaborare Culturală și Socială Germano-română” și din „Asociația Internațională pentru Drepturile Omului” – *Internationale Gesellschaft für Menschenrechte*.

Predă Bibliotecii Române din Freiburg volumul tripartit intitulat *Dempreunul – a - fi*

13 martie 1991 Dan Constantinescu se stinge din viață în Germania, la Freiburg.

La cinci ani după moartea poetului, în anul 1995, a apărut antologia de poezie japoneză *Țara cireșilor în floare*, îngrijită de poetul Ion Acsan (Editura „Grai și suflet – Cultura națională”, București). Dan Constantinescu semnează aici

traduceri alături de Ion Acsan, Ioanichie Olteanu, Virgil Teodorescu și Vasile Zamfir.

În anul 2004 vede lumina tiparului la Editura MONDERO din București traducerea din opera lui Lao – Tse volumul de cugetări intitulat *Tao – Te – King (Cartea despre Cale și Virtute)*.

Colaborări:

„România literară”, „Secolul XX”, „Luceafărul”, „Viața românească”, „Neue literatur”, „Steaua”, „Tribuna”, „Familia”, „Astra”, „Ritmuri hunedorene”, „Orizont”, „Ateneu”, „Drumul socialismului”, „Steagul roșu” și altele.

Lucrări publicate:

Unde: Versuri. – București: Editura pentru Literatură, 1969.

Vatră: Versuri. – București: Editura Eminescu, 1978. – 136 p.

Traduceri:

Antologia poeziei romantice germane. București: Editura pentru Literatură Universală, 1960.

Haiku. Lirică niponă. (Secolul XVI-XX). Vol. 1-5. – Cuvânt înainte, traducere și note de Dan Constantinescu. – București: Editura Albatros, 1974.

Poeți ai expresionismului. Alegerea textelor, prefață și note de Petre Stoica. (Traduceri de H. Argintescu Amza, Dan Constantinescu, Petre Stoica).- București: Editura Albatros, 1971. 312 p. – (Cele mai frumoase poezii).

Poezia germană modernă. – București: Editura pentru Literatură, 1967.

Proză austriacă modernă. – Vol. 1-2. Antologie, prefață și note de Diter Schlesak. (Traduceri de: Nicolae Balotă, I. Cassian – Mătășara, Dan Constantinescu). –

București: Editura pentru Literatură, 1968. – 2 vol. (Biblioteca pentru toți; 443-444). – Vol. 1. Amurgul Imperiului. – 492 p. – Vol. 2. Imperiul demonilor. – 512 p.

Rilke, Rainer Maria. Elegiile duineze. Sonetele către Orfeu. Prefață de Edgar Papu. Desene de Vasile Razar. – București: Univers, 1978. – 221 p.

Rilke, Rainer Maria. Versuri. – București: Editura pentru Literatură Universală, 1966.

Referințe:

Balotă, Nicolae. *Arta Haiku-lui.* – În: România literară, nr. 37, 1974.

Dan Constantinescu. – În: Pasărea de foc: Antologie literară a Cenaclului literar „Flacăra” din Hunedoara. – Deva, 1977, p. 50.

Covaci, Al. *Dan Constantinescu în oglinda retrospectivei.* – În: Ritmuri hunedorene, aug. 1979, p. 14.

Evu, Eugen. *In memoriam: Dan Constantinescu.* – În: Constelația Dragonului. – 2, nr. 4, 1995, p. 4.

Grigorescu, Dan. *Haiku, lirică niponă.* În: Contemporanul, nr. 8, 1975.

Martinovici, Iv – *Dan Constantinescu.* In memoriam. – În: Cuvântul liber. – 3, nr. 472, 11 oct. 1991, p. 3.

Martinovici, Iv – *Dan Constantinescu – un an de la plecarea în veșnicie.* – În: Cuvântul. 4, nr 571, 6 mar. 1992, p. 2.

Martinovici, Iv – *Dan Constantinescu (6 feb. 1992 – Hunedoara – 13 martie 1991 – Freiburg - Germania).* – În: Arhipelg, nr. 1, dec. 1998, p. 9-12.

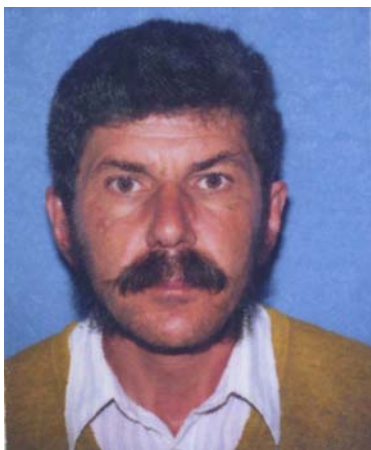
Papu, Edgar. *Perfecțiune dinainte atinsă.* În: Secolul 20, nr. 9, sep. 1960.

Pro Memoria Temere (Dan Constantinescu). Dr. R. Walter, prof. dr. Paul Miron, Wolf von Aikhelburg, Elisabeth Acsmann Mocanu. – În: Arhipelag, nr. 1, dec. 1998, p. 23-28.

Rainer Maria Rilke tradus de Dan Constantinescu. – În: România literară. 12, nr. 28, 12 iul 1979, p. 2.

Zaciu, M.; Papahagi, Marian; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români.* Vol. 1. (A-C). – București: Editura Fundației Culturale Române, 1995, p. 645-646.

NICOLAE CREPCIA

Născut la 16 februarie 1952, în satul Brotuna, comuna Vața, județul Hunedoara. Absolvent al Liceului „Avram Iancu” din Brad și al unei școli tehnice. Debutează literar cu poezie, în anul 1974, în revista „Tribuna”. După o activitate publicistică de 15 ani, debutează editorial, în anul 1996, cu volumul de poezii „Pe umărul lui Rimbaud”, la Editura „Călăuza” din Deva.

Membrul al Cenaclului literar „George Coșbuc” din Brad. A publicat poezii în numeroase antologii literare.

Colaborări:

„Tribuna”, „Constelația Dragonului”, „Opinii culturale”, „Cuvântul liber” etc.

Lucrări publicate:

Pe umărul lui Rimbaud. – Deva: Editura Călăuza, 1996. – 64 p. – (Lucian Blaga).

Între iarnă și somn. – Deva: Editura Călăuza, 1998. – 80 p. – (Cărțile albe).

Îngenuncheat în lacrimi. – Deva: Corvin, 2000.

Referințe:

Dena, Stelian. „*Pe umărul lui Rimbaud*”. În: Constelația Dragonului. – 2, nr. 7, mai 1996, p. 2.

Hurubă, Dumitru. *Mesajul poeziei autentice.* – Opinii culturale. – 4, nr. 2, 1998, p. 4.

HORIA OVIDIU ALIN CRIȘAN

Născut la 12 martie 1960, în Hunedoara. Absolvent al Facultății de Mecanică Timișoara, specialitatea Tehnologia Construcțiilor de Mașini. Inginer tehnolog la Termocentrala Mintia (1985 - 1990); inspector de specialitate la Agenția Națională pentru Privatizare – Filiala Deva (1990 - 1993); referent economic la fondul Proprietății de Stat – Filiala Deva (1993 - 1994); director general la S.C. Rețeaua Librăriilor Bibliofor S.A. Deva (din 1994).

Activitate științifică:

Participă la sesiuni științifice; deține trei brevete de inovații.

Activitate culturală:

Din anul 1979, publică articole și caricaturi în periodice din țară și străinătate. Participă cu lucrări personale la expoziții în țară și străinătate (din 1979); fondator și redactor șef al revistei de satiră și umor „Râsu’ Lumii” (1990 - 1997); și al revistei „Caricatura” (din 1999): fondator și director al Editurii „Bibliofor” – Deva (din 1995) și al Editurii „Crișan” (din 1998); fondator și conducător al Tipografiei „Bibliofor” – Deva (din 1999).

În anul 2001 și 2002, a reușit să organizeze la Deva, împreună cu Liviu Stănilă, cel mai mare Salon Internațional de Caricatură din România, la care au participat peste 500 de caricaturiști din 50 de țări, cu peste 1500 de lucrări.

Desene publicate în țară și străinătate:

Iugoslavia, Germania, Italia, Franța.

Expoziție personală: Timișoara, 1984.

Expoziții colective:

În țară: Vaslui, Suceava, Brăila, Costinești, Tg. Mureș, Timișoara, Focșani, Galați, București, Deva, Constanța, Bistrița.

În străinătate: Belgia, Anglia, Brazilia, Bulgaria, Canada, Croația, Cuba, Cipru, Franța, Iran, Israel, Italia, Japonia, Macedonia, Cehoslovacia, Norvegia, Polonia, Scoția, Turcia, Rusia, Iugoslavia, Taiwan, Argentina, Austria, Spania, Germania.

Premii:

Premiul revistei: „Forum studentesc” Timișoara, 1980; Premiul Special Băilești, 1980; Premiul U.A.P. – Târgu-Mureș,

1980; Premiul revistei „Urzica” – Timișoara, 1981; Premiul Special – Ploiești, 1981; Premiul Special al Juriului – Timișoara, 1982; Premiul special – Costinești, 1982; Premiul I – Italia, Pescara, 1982; Premiul revistei „Protecția muncii” – București, 1982; Premiul I – Timișoara, 1983; Premiul I – Macea, 1983; Premiul I – Brăila, 1983; Premiul „Bufon” – Galați, 1983; Premiul revistei „Viața studentescă” – Costinești, 1984; Premiul U.A.P. – Brăila, 1984; Premiul al II-lea „San Andrea D’argento” – Vercelli, Italia, 1984; Premiul revistei „Orientări” – Galați, 1984; Premiul I – Timișoara, 1985; Premiul „Lingotto D’argento” – Ancona, Italia, 1985; Premiul II „Prix du Graphisme” – Anglet, Franța, 1985; Premiul special al juriului – Vercelli, Italia, 1986; Premiul III al revistei „Urzica” – București, 1987, Costinești, 1988; Premiul Special al Juriului – Bistrița, 1988; Premiul I și Medalia de aur – Vaslui, 1988; Premiul revistei „Flacăra” – Costinești, 1989; Premiul „Citation” – Tokio, Japonia, 1989; Premiul Special al Juriului – Huși, 1989; Mențiune de Onoare – Tokio, Japonia, 1990; Premiul „Button D’argento” – Sint – Truiden, Belgia, 1991; Premiul III – Taejon, Coreea, 1997; Premiul de Excelență – Galați, 1998; Premiul pentru Meritul Special de Creație – Okhotsk, Japonia, 1998; Premiul „Citation” – Havana, Cuba, 1998; Premiul Special al Juriului – Saint – Just, Franța, 1998; Premiul Caricaturii pe calculator – Vaslui, 1998; Premiul de Excelență – Haifa, Israel, 1998; Premiul de Importanță – Taipei, Taiwan, 1999; Premiul Straordinario – Tolentino, Italia, 1999; Premiul I – Ayr, Scoția, 1999; Mențiune de Onoare – Taejon, Coreea, 1999; Meritul Special de Creație – Okhotsk, Japonia, 1999; Premiul de Importanță – Taipei, Taiwan, 2000; Premiul V – Taejon, Coreea, 2000; Mențiune de Onoare – Rio Cuarto, Argentina, 2000; Premiul III – Buenos Aires, Argentina, 2001; Premiul V – Călărași, România, 2001; Premiul V – Taejon, Coreea, 2001;

Premiul III – Tg. Jiu, România, 2001; Premiul de Excelență – Haifa, Israel, 2001; Mențiune de Onoare – China, 2002; Premiul II – Taejon, Korea, 2002; Premiul III – Cuneo, Italia, 2002; Premiul Special – Suceava, România, 2002.

Coautor de albume în:

România, Franța, Iugoslavia, Turcia, Belgia, Canada, Italia, Polonia, Japonia, Bulgaria, Norvegia, Croația, Coreea, Iran, Anglia, Cehoslovacia.

Caricaturi aflate în expoziții, muzee și colecții din țară și străinătate:

România, Bulgaria, Turcia, Iugoslavia, Italia, S.U.A.

Membru al Uniunii Artiștilor Plastici din România, din anul 2002.

Lucrări publicate:

Zâmbete indexate. – Deva: Editura Destin, 1993.

Crocodili cu papion în excursie cu liftul (schițe și alte cele, zicem noi, umoristice). Deva: Editura „Râsu’ lumii”, 1994. – 128 p. ilustr.

Colorăm și învățăm ceasul. Deva – Editura Crișan, 1999, 24 p. (în colaborare cu Liviu Stănilă)

Colorăm și învățăm să numărăm. Deva – Editura Crișan, 1999, 32 p. (în colaborare cu Liviu Stănilă)

Râsu’ presei. – Deva: Editura Bibliofor, 1998, p. 160.

Râsu’ presei 2. Ediția a II-a. – Deva: Editura Bibliofor, 2001, p. 256.

Lucrări apărute în antologie:

Umorul reformei, reforma umorului. 11 ani de răs. 1990 – 2001 – Antologie de proză umoristică. – Cluj-Napoca: Editura Hiperion, 2001, p. 105 – 128.

Referințe:

Horia Ovidiu Alin Crișan. Fișă biobibliografică. – Deva, 2000.

Ebner, Nicolle. *Caricatura cu calculatorul. Horia Crișan este artistul care a introdus, în premieră în România, caricatura pe calculator.* – Ebner Nicolle. – În: Hunedoreanul, nr. 412, 13 nov 2001, p. 6-7.

MONICA CUCU

Până la apariția volumului „Lumea văzută de un înger” Monica, a fost pe deplin necunoscută publicului. Din simplu motiv că nu a publicat niciodată. Odată cu tipărirea cărții, putem spune că am avut în față un debut editorial direct, gestul său coroborat cu exigența editorului, depășind factorii de risc obișnuit, dar deopotrivă și prejudecata.

Impactul cu textele acestei tinere, unul perfect justificând sintagma „prozei scurte”, va fi de surpriză a cititorului, una plăcută desigur. Se știe că proza scurtă cere calități speciale față de cele ale

romanului. Bunăoară, găsim imediat la Monica aceste calități, între care un spirit de observație acut, capacitatea de a nuanța semnificațiile și a le comprima alegoric, sau prin fabulație, dar și forța de a impregna cu misterios spațiile și gesturile revelatorii, focalizarea în jeturi de fascicule nemiloase, ca de reflectoare în noapte, ale unor scene sau situații frecvent dramatice. Perspectiva este creată și dezvoltată de travaliul unei percepții neobișnuit de sensibile, programatic aleasă de autoare, de unde și ideea cărții, „*O lume văzută de înger*”.

Înșelătoare, însă, impresia de grațios, de serafic, a sintangmei!. Lumea acestor scurte și rezezi povestiri – parabole, este a noastră, a speciei actuale, văzută și judecată de Îngerul Executor, cel exatologic, din apocalipsa lui Ioan. Anticameră a Apocalipsei, la ora de vârf a sumei tuturor crizelor umanului în prăbușire, realitatea lumii, percepută și acuzată de acest înger, ne aparține. Lumea aceasta este într-atât de prezentă, suntem atât de prezenți în fantomatica ei de vălmășie schimonosită, încât lectura ne aduce imediat frisonului coparticipării efective și al culpei generale.

Autoarea are calitățile empaticе care se cer unei astfel de tentative de a conștientiza, fie și-n „al treisprezecele-a ceas” amenințarea „trâmbițelor apocaliptice”. Îngerul răzbunării, a pedepsei divine, de astă dată fără cruțare, sunt în lume. Implacabilul pare a fi... implacabil. Acuzațiile sunt rostite febril, argumentate prin flashuri revelatorii, imediate, secvențial alese în mai toate textele cărții, probând profesionalism.

Un coșmar se derulează spre finitudine, sentințele sunt frontale, preiau tonusul din Scriptură. Psihologic, autoarea este dotată, argumentează dezinvolt, matura, fără inhibiții.

Și totuși limbajul este clar, nesofisticat, direct, cu atât mai elocvent și de efect. Nu trebuie să te miri de rafinamentul lecturii, cu atât mai mult cu cât dincolo de temnița presupusă

de subiecte, cea a unei metaforizări de exces, Monica rămâne fidelă unei arte a mesajului direct, tensionat în sine, suficient, fără a mai cere artificii, ornamente. Dacă există totuși metaforă, aceasta este în chiar corpul prozelor, în idee.

Pe de altă parte putem simți un sclipăt luminos și subtil, conținut în frazare, în argumentație. Este orizontul interior al unui spirit hipersensibilizat de afectivitatea proprie, al unei morale profund creștine, nehabotnice, din fericire, al unei percepții profund umane, etice, deloc mistice. Avem aici doar aparența unui paradox, vizavi de subiectul cărții.

Pentru că speranța, senzația de atingere a unui ultim semnal interior, clinchetul care stăruie după spaima ingenios puse în scenarii îi aparțin prozatoarei și poartă amprenta unui echilibru al lucidității, chiar și când frisonul invocat anterior ni se transmite, ni se induce prin temperamental, prin stilul direct al scriitoarei și prin incursiunile psihanalitice aplicate.

Avem, în secvențe, în episoade sacadate tensionate, o pledoarie sinceră de forță, pentru trezire, pentru salvare, pentru autojudecare și șansă de mântuire.

Continuând lectura cărții sesizăm că semnificația este injectată instantaneu, fiind supuși unei terapii intensive. Sintaxa este minuțioasă, temporalitatea este imediată, devine prezent, ne pătrunde, ne cutremură. Finalul, ca și în alte proze este o cheie. Îngerul, prezent ca executor fatidic, mai dă încă o șansă. Pare că nu totul ar fi pierdut. Elementele de basm modern se întesesc verosimil în montura prozei. Spaima reia același demers al acuzării, exploziv, terifiant, paroxistic, însă controlat cu simțurile echilibrului. Îngerul executor este în ultima emisiune. El apare pretutindeni. Este o omniprezență la preludiul judecății de apoi.

D

Paul DAIAN
Ioan DAMȘA
Ioan DAN
Ladislau DARADICI
Carmen DEMA
Aron DENSUȘIANU
Nicolae DENSUȘIANU
Ovid DENSUȘIANU
Valentina DIMA
Daniel DIMITRU
Silviu DRAGOMIR

PAUL DAIAN

Pseudonim: Sergiu Filip

Născut la 4 august 1954, în comuna Crișcior, județul Hunedoara. Fiul lui Vasile Filip și al Martei, născută Roman. Absolvent al Liceului „Dimitrie Cantemir” din București (1974). A practicat mai multe meserii, schimbând frecvent locurile de muncă. Aflat în conflict cu autoritățile (1977), este pedepsit cu închisoarea (1982), în urma unui protest la Uniunea Scriitorilor. A debutat cu versuri, în revista „Flacăra”, în 1972. Debut editorial, în „Caietul debutanților”, la Editura Albatros (1984). Poezia lui este un univers generic (revin „semne” precum lumina, steaua, animalul, insecta etc.), ce trădează o viziune cu puncte de plecare expresioniste. Precizia notației, adusă la limita dintre abstract și concret, conferă poemelor sale adesea un aer halucinant. Membru al Uniunii Scriitorilor din România (din 1990). A obținut Premiul Asociației Scriitorilor din București, pe anul 1999.

Colaborări:

„Amfiteatrul”, „Luceafărul”, „România literară”, „Contemporanul”, „Viața Românească”, „Flacăra”, „Vatra”, „Caiete Critice”.

Lucrări publicate:

Poeme sororale. Cuvânt înainte de Nicolae Manolescu.
– București, 1987. – 51 p.

Johann. – Editura Pontica, 1993.

Turma de porci. – București: Editura Cartea Românească, 1995.

Trei poeme. Editura Pontica, 1994.

Cerul și ochii lui oblici. – Editura Pontica, 1996.

Stângăcia în salut a femeii. – Pitești: Paralela 45, 1999.

Mingea de păr a vieții. – poeme – București: Editura C. N. Coresi, 2000.

Softwin. – versuri – București: Editura Vinea, 2001 – 444 p.

Referințe:

Constanța, Buzea. – În: Amfiteatru, nr. 3, 1988.

Chioariu, D. – În: Transilvania, nr. 8, 1988.

Cistelecan, Al. – În: Vatra, nr.5, 1988.

Lefter, Ioan Bogdan. *Scriitori români din anii '80-'90.* dicționar biobibliografic. Vol. 1 (A-F). – Editura Paralela 45, 2000, p. 192-194.

Mincu, Mircea. – În: România literară, nr. 23, 1988.

Rogozanu, C. „*Stângăcia în salut a femeii*” de P. Daian. – În: Observator Cultural, nr. 9, 25 apr. – 1 mai, 2000, p. 26.

Zaciu, Mircea; Papahagi, Marian; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români.* București: Editura Fundației Culturale Române. – Vol. 2 (D-L), 1998, p. 3-4.

IOAN DAMȘA

Este profesor, doctor pedagog, critic literar din Deva.

Opera :

„Dirigenția în sistemul muncii școlare” (îndrumător metodic) – în colaborare;

„Dezvoltarea vorbirii în grădiniță de către copii și în clasele I-a și a II-a. (ghid metodic);

„Activitatea educativă în învățământul preuniversitar (îndrumător metodic);

Sudii publicate în volumele:

„OVID DENSUȘIANU– omul și opera”; Profil Eminescian; „ 1907- Antologie”;

„ **Predarea limbii și literaturii române**”, vol.8; Literatura română în manualele școlare interbelice”, Editura Emia, 1999.

Referințe critice:

„ Într-o durată definitorie, ca timp și cultură națională, anume cea dintre 1918-1940, dr Ioan Damșa face un lucru demn de admirație și ultranecesar acum: conspectează panoramic, în paralel cu îndelungata și rodnică activitate la catedră, cu „rece” și obiectiv operele întremeiilor literaturii române antebelice. În „Scrieri critice” Ioan Damșa analizează pertinent o serie de probleme ale învățământului românesc și

atacă polemic lucid- teme ca „Violența și invenția verbală, caracteristicvi de bază ale stilului eminescian din Scrisori”...Iată prefigurativ cum polemistul genial vădește genial și în opera politică,

O atitudine ce avea să explodeze ca fenomen literar

național, după 1989...Un cult autentic al profesorului ni se relevă față de pleiada marilor noștri scriitori, istorici și cărturari. Ioan Damșa a scris cu simțire patriotică sinceră, elaborând studii ce ar merita să fie editate postmortem. De acest lucru știm că se preocupă prof. Maria Damșa, soția regretatului pedagog.”

Eugen Evu
„Sentimentul de operă,
Scrieri critice”, de Ioan
Damșa, 1999.

IOAN DAN

Născut la 29 iunie 1922, la Deva. Urmează Școala Normală la Sighet și Focșani (1934 - 1940). În 1968, își ia bacalaureatul la București. A fost muncitor la o carieră de nisip (1941 - 1943), la orezăria din Chîrnogi (1945 - 1950), meseriaș într-o cooperativă (1954 - 1965), muncitor tipograf (1965 -

1969), tehnician la o cooperativă de artizanat. Debutează în revista „Luceafărul” (1960). Debut editorial cu volumul de povestiri „Locatarii din strada Fecioarei”. După doi ani petrecuți la Munchen, în Germania, în 1986, se stabilește în SUA. A colaborat la postul de Radio „Europa Liberă”.

Lucrări publicate:

Locatarii din strada Fecioarei. Povestiri umoristice. – București: Editura Eminescu, 1970. – 135 p.

Curierul secret. Roman. – București: Editura Eminescu, 1974.

Cavalerii. Roman. – București: Editura Eminescu, 1975. – 400 p. – (Clepsidra).

Taina cavalerilor. (Roman din vremea lui Mihai Viteazul). – București: Editura Eminescu, 1976. – 416 p. – (Clepsidra).

Cavalerii ordinului Basarab. (Roman din vremea lui Mircea cel Batrân). – București: Editura Eminescu, 1977. – 448 p. (Clepsidra).

Stăpânii golfului. (Roman al Bucureștiului). – București: Editura Eminescu, 1981. – 360 p.

Cavalerii râsului. Proză scurtă – München, 1987.

Jurnal de exil. – București: Editura Publistar, 2000.

Milionarii. Proză scurtă – București: Editura Publistar, 2000.

Referințe:

Constantinescu, Mircea. „*Stăpânii golfului*”. – În: România literară. – 1515, nr. 3, 14 ian. 1982, p. 11.

Schemele imaginarului. – În: Scânteia tineretului. – 33, nr. 8856, 11 nov. 1979, p. 4.

„*Locatarii din strada Fecioarei*” de *Ioan Dan.* – În: Convorbiri Literare, nr. 2 iun 1970, p. 89-90.

Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană.* – Ediția a 2-a revizuită și adăugită. – București: Editura Albatros, 1977, p. 181, 182.

Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români din Statele Unite și Canada.* București: Editura Albatros, 2001, p. 107-109.

„*Un frumos roman comercial*”. – În: Scânteia tineretului. – 32, nr. 8521, 14 oct. 1976, p. 4.

„*Taina cavalerilor*” de **Ioan Dan.** – În: România literară. – 9, nr. 44, 28 oct. 1976, p. 9.

LADISLAU DARADICI

Născut la 29 aprilie 1957 la Deva (Cristur), dintr-o familie de ceangăi originari din nordul Moldovei, Ladislau Daradici a absolvit Literele la Universitatea de Vest din Timișoara cu o lucrare de licență despre dramaturgia lui Marin Sorescu.

Este profesor de limba și literatura română la Școala „Andrei Mureșanu” Deva, în același timp redactor al revistei SEMNE și DIALOG.

După 1989, publică proză fantastică, eseu, poezie etc., în LUCEAFĂRUL, ART PANORAMA, FICȚIUNI, ASTRA,

SEMNE, ARHIPELAG, DIALOG, ANTICIPAȚIA, ALTERNATIV SF, JUNALUL SF, ARDEALUL LITERAR ȘI ARTISTIC, PROVINCIA CORVINA etc.

Prozele sale fantastice sunt premiate la diverse concursuri: Premiul I la concursul de proză „Liviu Rebreanu”, ediția a II-a (1992), Premiul I la concursul național de proză scurtă „Marin Preda”, unde obține și premiile revistelor ARC și LITERATORUL (1993), Premiul „Vladimir Colin” pentru proză fantastică (1995), Premiul pentru cea mai bună povestire la „Zilele Sigma” (1996), Marele Premiu al Cenaclului „Henri Coandă”, Craiova (1996), Premiul I la concursul național de proză Alexandru Odobescu, Călărași (2005) ș.a.

În 2000, îi apare volumul ÎNTÂLNIRE CU CEI CARE AM FOST (Editura OMIBOOK, Satu Mare) cuprinzând 18 povestiri fantastice.

În 2001, publică volumul de versuri COCOSTÂRCII DOMNULI (Editura Signata, Timișoara). Volumul cuprinde și 25 de elegii „de lagăr” ale ciclului de ELEGII LA BERGEN-BELSEN, publicate inițial, selectiv, în LUCEAFĂRUL.

Este autor de carte didactică: ZOOMATEMATICA, Editura Niculescu, București, 1998, 2001: MORFOLOGIA LIMBII ROMÂNE, Editura Emia, Deva, 2003: FONETICA ȘI VOCABULARUL, Editura Emia, Deva, 2004 etc.

Activitatea sa critică și de eseist s-a concretizat într-un ciclu de eseuri asupra autorilor promoției post-decembriste din spațiul imaginarului românesc, făcându-și un crez în promovarea prozei și poeziei contemporane.

Referințe critice:

„Ladislau Daradici este un poet al morții și al visului mortuar. Forța lui expresivă și capacitatea sa de a crea o atmosferă distinctă sunt ieșite din comun. Marca de scriitor adevărat este obsesia câtorva teme: moartea, distrugerea, căderea

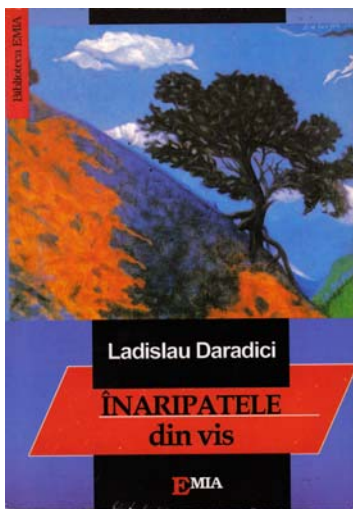
omului în derizoriu, iubirea inexorabil supusă degradării, chinul rostirii.

Fantasticul conține un strat realist. Sila metafizică față de o realitate trivială, nedreaptă, hidos de agresivă și de agitată este admirabil exprimată.”

Voicu BUGARIU, Poet al morții, în FRAGMENTE CRITICE

„...ÎNTÂLNIRE CU CEI CARE AM FOST e un incitant volum selectiv, cu o distinctă marcă a maturității și originalității, servită de lecturi bogate și inteligență creatoare. Motivul, devenit temă, este relația viață-moarte, ca o existență paralelă conștientă, condiționată de o formă a materiei, pe care o bănuim, dar, încă nu o cunoaștem. Pragul (sau „podul”, cum spune autorul) dintre cele două se anihilează pe nesimțite sub efectul metempsihozei, care nu miră, nu surprinde cititorul, cu oameni de dincolo și de dincoace de moarte, oameni care își duc existența guvernată de legi vag vecine cu cele intuite în tratate despre paranormal, lumi paralele, universuri repetabile (vezi schița „Puștiul lui Sinom” și nu numai). În cele 18 proze care alcătuiesc un fel de roman al vieții în moarte, asistăm la un firesc amestec de lumi și de regnuri („Recviem pentru arbore”), la alunecarea dintr-o lume paralelă în alta, prin declanșarea unui resort care poate fi grav sau banal, dar întotdeauna accident sau accidental.”

Gligor HAȘA – Marca maturității, în ARHIPELAG

„Lecturând cartea lui Ladislau Daradici trăiești inevitabil senzația unei perpetue teleportări dintr-un univers în altul, atât de brusc, încât spiritul este permanent marcat de incertitudine. Această incertitudine nu vine din imprezibilitatea perspectivală, ci se datorează succesiunii rapide a sentimentelor contradictorii. Volumul cuprinde optsprezece povestiri, prin care autorul ne poartă ca într-un jurnal în care și-a notat sporadic aspectele vieții cotidiene, pe care apoi le-a completat cu scenarii fantastice derivate de aceste notații. (...) În ansamblul său, acest volum de proză fantastică este un sumum de speculații spirituale realizate de Ladislau Daradici în diferite conjuncturi psihologice, din a căror cercetare obține un efect rocambolesc, reflectat cu acuratețe de caracterul uman.

Proza lui este o mirifică idee conceptuală identificată în simtomația spiritului uman care ne obligă la reconsiderarea valențelor vieții și a valorii ei, din perspectiva unei îndelungi reflecții asupra inevitabilei morți, văzută ca trecere.”

Petrică BIRĂU, Oscilația spiritului între real și fantastic, în SEMNE

„Daradici este un autor complex, dotat poliedric, însă mereu el însuși, pentru că are har, cultură solidă și, lucru rar, are stil. Finețea negației, gravitatea cu care îmbracă în hlamidă estetică tot ce scrie, îl onorează și îl recomandă. A asimilat perfect și transparent lecția clasică, ținând în profunzime la un întreg arsenal post-modernist. Deși este un fantast (structuralmente), nu se abate de la rigoarea rațională, de la o matematică logică: ca și cum ar fi dotat cu un senzor hipersensibil, lucid, în interiorul aprins al unei percepții paranormale.

Dominanta afectivă a autorului se răsfrânge asupra și din interiorul consonant al personajelor sale. Iubește lumea, iar când e nevoie o ia în răs, caustic, inteligent. Narator excepțional de

înzestrat, el apelează la substratul livrescului, aluziv, prin atingere, mizând pe percepția polimorfă, substanța însă îi este mereu cultura, fie că stârnește hazul simplu, natural, fie că face atingerea cu cel mai rafinat receptor intelectual, în registrul grav.

Este pur și simplu un mare scriitor. El extrage din bogăția limbii române frumusețile și spaimile cu aceeași măiestrie, fiind unul din acei rari scriitori născuți, cu nu făcuți”.

Eugen EVU, Un prozator care este, în PROVINCIA CORVINA

„Pornind la lectura textelor de față, avem acutul sentiment că prozatorul este dublat spontan, prompt, implicit, de un critic sever. Însă asta nu înseamnă rigiditate estetizantă de facto, dimpotrivă, lirismul și marele spirit de fantast al autorului impregnează narația, îi dau forță semnificantă, deoarece autorul cunoaște excelent lecția la zi a literaturii spre care accede însetat el însuși.

Uneori desfășurarea narativă are și ceva de secvențe cinematografice, mai precis eseu cinematografic; aici excelează, obținând piese de mare calibru tocmai prin ușurința cu care analizează cutare studiu de personaj ce se reprojecțează din mers, iar spațiile imaginarului interferează magistral **rudimentele realului** în travaliul transfigurativ.

Fiecare povestire din carte își are valoarea sa intrinsecă. Autorul nu își permite nicăieri vreo neglijență. El deține și umor, unul ardelenesc, iar frazele sunt construite cu migală morfologică ireproșabilă, uneori voluptoasă.”

Eugen EVU, O lecție de literatură

„Ladislau Daradici scrie o proză de o mare acuratețe stilistică, fiecare pagină a cărții fiind un adevărat exercițiu demonstrativ a ceea ce, în mod curent, numim profesionalism în

arta construcției epice. Interesant este modul în care spațiul ideatic al personajelor sale este supus unui proces permanent de explorări psihosociale; datorită acestui fapt, este foarte greu de făcut o delimitare clară între real și fantastic, între logica general acceptată și logica dincolo de care se simte adierea irealului. Dacă nu risc prea mult, aș spune că fantasticul din creația sa rezidă tocmai din uluitoarea sa disponibilitate în a împăca nu doar complementar, ci și util, cele două lumi altfel atât de diferite: realul și fantasticul. Poate că în cea mai mare măsură, talentul și profesionalismul autorului aici se resimte cel mai bine, mai ales pentru că totul se desfășoară în conformitate cu un scenariu preexistent, bine gândit, excelent aplicat/respectat.”

Dumitru HURUBĂ, Lecturi pentru week-end, în CUVÂNTUL LIBER

CARMEN DEMEA

S-a născut la 8 iulie 1959, în Hunedoara. A debutat la 14 ani, cu poezii în revista „Tribuna” din Cluj-Napoca. Ca elevă, a citit poezii la ședințele „Cenaclului de luni”, condus de prof. Nicolae Manolescu. A participat la emisiunile de radio și TVR despre poeta indiană Amita Bhose. A debutat editorial, în 1990, la München cu volumul de versuri „Roua din noi”, la Editura „Radu Bărbulescu”, carte lansată în capitala Bavariei, în cadrul cenaclului „Apoziția”, condus de George Ciorănescu. Este menționată în mai multe publicații apărute la München. În 1999, i-a apărut la Editura Helicon din Timișoara, un volum de poezii, cu un titlu foarte sugestiv: „Verb și flacăra”. Într-

adevăr, poezia sa, ca și viața ei, a ars ca o flacără stinsă prea de timpuriu, la 12 iulie 1999, răpusă de o boală necruțătoare pe care a îndurat-o în tăcere cu mult stoicism.

Colaborări:

„Orizont”, „Transilvania”, „Arhipelag”, „Cariatide”, „Observator” și „Archenoah” din Germania.

Lucrări publicate:

Roua din noi. – München: Editura „Radu Bărbulescu”, 1990.

Verb și flacără. – Timișoara: Editura Helicon, 1999.

Arhivele iubirii. – Deva: Editura Sigma Plus, 2001.

Referințe:

Ciobanu, Radu. *Carmen Demea.* – În: Cuvântul liber. – 11, nr. 2446, 30 iul. 1999, p. 5.

Martinovici, Iv. *In memoriam Carmen Demea.* – În: Cuvântul liber. 11, nr. , 14 iul. 1999, p. 7., 11, nr. 2446, 30 iul. 1999, p. 5.

ARON DENSUȘIANU

Pseudonim: Aron Pop; Radu Năsturel

Născut în comuna Densuș, județul Hunedoara, la 19 noiembrie 1837, în familia preotului Vizantie Pop. Numele Densușianu i-a fost dat de profesorii din Blaj, pentru a-l deosebi de multele nume „Pop”. Face parte din cunoscuta familie a Densușienilor, din Țara Hațegului, cărturari formați în tradiția luminilor „Școlii Ardelene”. În 1846, este înscris la Școala Normală din Hațeg, unde a rămas până în primăvara anului 1848, când, datorită evenimentelor pașoptiste, își întrerupe studiile, până în 1851, când urmează cursurile, Gimnaziul din Blaj (1852 - 1860), absolvit cu calificativul „valde bonum”. Studii universitare la Academia Juridică din Sibiu (1860 - 1864). A debutat ca poet, în anul 1860, în „Foaie pentru minte, inimă și literatură”, cu poezia „Răsunset”, semnată Arone P. Densușianu. După terminarea studiilor, se stabilește la Făgăraș (1864), mai întâi ca „concupist advocațional”, apoi ca avocat cu „cancelarie proprie”. În 1875, s-a mutat la Brașov, unde în colaborare cu fratele său Nicolae, Teofil Frâncu și Ion Lapedatu editează ziarul „Orientul Latin” (1874 - 1875). Mentor al „Astrei”, din 1865, când ia parte la Adunarea Generală de la Abrud, unde este inițiatorul organizării unei manifestații de simpatie față de Avram Iancu. În cadrul „Astrei” a pregătit disertații pentru adunările generale și a

condus, în câteva rânduri, ședințele Despărțământului Făgăraș. Debutază în critica literară, în anul 1866, cu o recenzie la antologia lui L. A. Staufe „Romanische Poeten”, apărută în revista „Familia”. Publică, sub pseudonimul Radu Năsturel, o suită de articole de critică literară, fiind, o bună bucată de vreme, criticul principal al revistei „Familia”. Pe plan politic, se numără printre frunțașii mișcării pasiviste, luând parte la conferința de la Alba-Iulia și ea de la Miercurea din 1869. În anul 1877, este ales membru corespondent al Academiei Române; în anul 1880, este profesor de Drept la Universitatea din București. Din 1881, se stabilește la Iași, ocupând Catedra de Limba și Literatura Latină a Universității. Este vicepreședinte al secției din Iași, al Ligii Culturale. Ajutat de fratele său Nicolae și fiul său Ovid, înființează la Iași „Revista de critică literară” (1893 - 1897). A scris mai multe studii de folclor, în care se vede apartenența noastră la cultura lumii, dar și originalitatea poporului român. De un real interes este studiul său „Epopoea noastră păstorească” (1895), consacrată baladei „Miorița”. A tradus din literatura italiană, din G. Bocaccio, Dante, T. Tasso, Fr. Petrarca, Leopardi și alții. De-a lungul anilor, a adunat sub un titlu comun, în volumul „Părerii și vederii”, cugetări și aforisme, lucrare interesantă pentru cunoașterea filosofiei sale de viață și a temperamentului său. În 1897, i de tipărește tragedia „Optum”, singura piesă publicată, iar în 1899 i se pune în scenă la o serbare a „Ligii Culturale”, tabloul istoric, „Intrarea lui Mihai Viteazul în Alba-Iulia”. A rămas de la el și o epopee, „Negriada”, 2 vol., (1879 - 1884). Se stinge din viață la 2/15 septembrie 1900, la Iași, lăsând posterității, pe lângă o bogată operă, amintirea unei vocații didactice de invidiat și a unui caracter de o integritate morală excepțională.

Colaborări:

„Foaie pentru minte, inimă și literatură”, „Amicul școalei”, „Albina”, „Concordia”, „Columna lui Traian”, „Federațiunea”, „Gura satului”, „Transilvania”, „Familia”, „Orientul Latin”, și „Revista critică literară”, „Telgraful român”.

Lucrări publicate:

De Poesia populară română. – Sibiu, 1866.

Studie asupra poeziei populare române. Elemente mitologice. – Sibiu, 1866.

Românii și maghiarii. – Brașov: Tipografia lui Römer & Kamner, 1875. 167 p.

Negriada. Epopee națională. (Partea a I-a cu șase cânturi). – București: Tipografia C. Göbl, 1879. – 216 p.; Partea a II-a, 1984. 243 p. + 1 f. erată.

Să ne cunoaștem. (Răspuns domnului Barițiu). Edițiunea a2-a. – Brașov, 1879, 20 p.

Aventuri literare. – București, 1881. – 47 p.

Câteva observări la raportul domnului Nicolae Quintescu asupra Negriadei. București, 1881. – 8 p.

Chestiuni de estetică și mitologie clasică. (Ediția a 2-a a operei „Aventuri literare”). Iași, 1882.

Din vocalimul latin și român. – Iași: Tipografia Biciumul Român, 1882. – 59 p.

Semo Sancus și Sâmbele. Studiu de mitologie comparativă. – București: Tipografia Academiei Române, 1882, 14 p. – (Reproduceri din Columna lui Traian).

Istoria limbii și literaturii române. Iași: Tipografia Națională, 1885. – 285 p.; Ediția a 2-a, 1894.

Principiile constituțiunii maghiare. De A.P. de Hațegu. – Iași: Tipografia Națională, 1886. – 31 p.

Cercetări literare. – Iași: Frații Șaraga, 1887. – 12 + 448 p.

Manual de geografie pentru trebuința școlilor primare. – Ediția a 2-a. – Focșani, 1889. – (C. Manoilescu; Gh. Pancu).

Hore oțelite. Poezii. – București: Tipografia Carol Göbl, 1892. – 60 p.

Valea vieții. Poezii. – Iași: Tipografia Națională, 1892. – 288 + XVI p.

Optum. Tragedie în cinci acte. – Ediția a 2-a. Iași: Tipografia Națională, 1897. – 68 p.

Cercetări literare. Ediție îngrijită, introducere, note și glosar de Georgeta Antonescu. – Cluj-Napoca: Dacia, 1983. 308 p. – (Restituiri).

Referințe:

Antonescu, Georgeta. Aron Densușianu. Cluj: Editura Dacia, 1974. – 276 p.

Ardelean, Radu; Vesa, Pavel. Legăturile lui Aron Densușianu cu Emilian Micu. În: Sargetia. – Vol. 26. Partea a 2-a, 1995-1996. – Deva, 1997, p. 183-193. – (Acta Musei Devensis).

Bibliografia generală a etnografiei și folclorului românesc. – Vol. 1: (1800-1891). – București: Editura pentru Literatură, 1968, ref.: 42, 821, 822, 951, 952, 1543, 2118, 4872-4875, 5047.

Bibliografia relațiilor literaturii române cu literaturile străine în periodice (1919-1944). – București: Editura Saeculum, 1997, ref.: 5001, 5486, 6116, 6143.

Blazian, H.; Isopescu, C. „Lo scriitore romeno Aron Densușianu e l'Italia”. – În: Adevărul literar și artistic. 25, nr. 808, 31 mai 1936, p. 9.

Bucur, Marin. *Istoriografia literară românească de la origini până la G. Călinescu.* – București: Editura Minerva, 1973, p. 80 – 84 p.

Călinescu, George. *Istoria literaturii române de la origini până în prezent.* București: Editura Minerva, 1982.

Ciobanu, Ștefan. *Istoria literaturii române vechi.* – București: Editura Eminescu, 1989, p. 8, 41, 255, 313, 325, 431, 444, 446.

Datcu, Iordan. *Aron și Elena Densușianu într-un important document.* – În: Steaua, nr. 3, mar. 1994, p. 20.

Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor români.* – Vol. 1. – București: Editura Saeculum, 1998, p. 226, 227.

Datcu, Iordan; Stroescu, S.C. *Dicționarul folcloriștilor: folclorul literar românesc.* București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 167-168.

Diaconovici, C. *Enciclopedia română.* Vol. 2. – Sibiu: Editura Krafft, 1900, p. 130.

Dicționar enciclopedic ilustrat. 61635 de articole; 2320 ilustrații. – București: Editura Cartier, 1999, p. 1282.

Iorga, Nicolae. *Aron Densușianu.* – În: Noua revistă română. – vol. 2, 1900, p. 218-219.

Iorga, Nicolae. *Istoria românilor din Ardeal și Ungaria.* – București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1989, p. 74.

Iorga, Nicolae. *Oameni care au fost.* Vol. 2. – București: Editura pentru Literatură, 1967, p. 343-345.

Isopescu, Claudio. *Lo scrittore romeno Aron Densușianu e l'Italia.* – Napoli, 1936. 61 p.

Lazăr, Ioachim. *Aron Densușianu promotor al luptei pentru unitate națională a poporului român.* – În: Sargetia. – Vol. 20, 1986-1987, p. 342-353.

Lazăr, Ioachim. *Aron Densușianu și „Orientul latin” în Nouă Gazetă Transilvană.* – Brașov. – 2, nr. 3, p. 45, 48.

Doctor Vasile Lucaciu. Luptător activ pentru unirea românilor. Texte alese. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1988, p. 31, 149.

Manolescu, Florin. Poezia criticilor. București: Editura Eminescu, 1971, p. 20-23, 103-108.

Manolescu, Nicolae. Poetul și criticul Aron Densușianu – 160 de ani de la naștere. – În: România literară. – 30, nr. 19-25, nov. 1997, p. 1.

Marienescu, A. Răspuns dl. Aron Densușianu la articolul „Aventuri literare”. – În: Familia. – 17, 1881, p. 126, 131, 138, 143.

Mic dicționar enciclopedic. – București: Editura Enciclopedică Română, 1972, p. 1194.

Neamțu, Gelu. Din colaborarea lui Aron Densușianu la „Orientul latin”. (1874-1875). – În: Restituiri. – Vol. 4: Densușienii. – nr. 4, 1996, p. 45-54. (Biblioteca Musei Devensis).

Papadopol, Paul I. Scriitori români în Italia. – În: Uni, - 54, nr. 308, 8 nov. 1937, p. 4.

Neumann, Victor. Tentația lui homoeuropensis. Geneza spiritului modern în Europa Centrală și de Sud-Est. București: Editura Științifică, 1991, p. 80.

Pârvan, Vasile. Studii de istoria culturii antice. – București: Editura Științifică, 1992, p. 223.

Pop, Vasile Gr. Conspect asupra literaturii române și literaturilor ei de la început și până astăzi în ordine cronologică. – București: Editura Eminescu, 1982, p. 237-238.

Rotaru, Ion. Forme ale clasicismului în poezia românească până la Vasile Alecsandri. – București: Minerva, 1979, p. 231-236.

Rusu, Dorina N. Membrii Academiei Române. 1866 – 1999. Dicționar. – București: Editura Academiei Române, 1999, p. 162.

Zaciu, Mircea; Papahagi, Marian; Sasu, Aurel.
Dicționarul scriitorilor români. București: Editura Fundației
Culturale Române. – vol. 2. (D-L), 1998, p. 71-73.

NICOLAE DENSUȘIANU

Născut la 18 aprilie 1846, în comuna Densuș, județul Hunedoara, în familia preotului Vizantiu Pop. Studii elementare la Hațeg, apoi Gimnaziul la Blaj, unde are ca profesori pe Timotei Cipariu și Ioan Micu Moldovan. Studii universitare de Drept la Sibiu (1856 - 1869). În această perioadă îl cunoaște pe Mihai Eminescu. Debutază în literatură în anul 1866, în revista „Familia”, patronată de Iosif Vucan, cu poeziile „Zîna mea” și „Melancolie”. Se angajează ca notar suprem, la Făgăraș, unde fratele său Aron era avocat. Își susține examenul de stat în avocatură la Sibiu (1870), după care lucrează până în 1872, în biroul de avocatură al fratelui său. Își deschide un oficiu de avocatură la Brașov (1873), unde va locui până în aprilie 1877, când se mută la București (1877 - 1880). Între 1878 - 1879, din însărcinarea Academiei Române, a cercetat un număr de 16 arhive și 12 biblioteci din Ungaria și Transilvania, cu privire la istoria românilor din sec. XVII-XVIII, săvârșind o

muncă a cărei rezultat este oglindit în „Cercetări istorice în arhivele și bibliotecile Ungariei și ale Transilvaniei” (București, 1880). Este ales membru corespondent al Academiei Române (15 aprilie 1880). Bibliotecar-arhivar la Academia Română, până în anul 1884, când prin înalt decret regal, va fi numit bibliotecar cu rang de șef de birou, rămânând în această funcție timp de 27 de ani, până în anul 1911. În 1884, este numit translator la Statul Major al Armatei. În același an, a redactat în formă definitivă monografia „Revoluțiunea lui Horea în Transilvania și Ungaria” (1784-1785), scrisă pe baza documentelor oficiale și alcătuită după cele mai riguroase metode științifice, premiată de Academia Română, în 1885. Începe elaborarea lucrării „Dacia preistorică”, operă grandioasă atât ca plan, cât și ca dimensiune, despre care Manole Neagoie, în prefața la ediția din 1986, spunea: „că trebuie privită ca o superbă mitologie, dar și ca un imens tezaur de informații”. În 1887, întreprinde o călătorie de studii în Italia. În 1884, Academia îi încredințează misiunea strângerii documentelor ce urmau să fie publicate în colecția privind relațiile Țărilor Române cu vecinii, colecție ce va purta numele lui Eudoxiu Hurmuzacki. Publică în această colecție, șase volume de documente de proveniență externă privitoare la istoria românilor, între anii 1199-1575, tipărită între 1887-1897. Între 1892-1895, alcătuiește și răspândește „Chestionarul despre tradițiunile istorice și anticitățiile țărilor locuite de români”, publicată în două părți, partea I difuzată în 1893 (cuprinde întrebări referitoare la trecutul românesc până în anul 600), iar partea a II-a, de la anul 600 până în 1400, publicată la Iași, în 1895. răspunsurile la Chestionar, au rămas mai mult de 8 decenii în mapele B.A.R. (în 17 vol. In folio) fiind consultate de folcloriști, filologi și istorici. Întregul material a fost folosit la alcătuirea lucrării „Dacia preistorică”. În 1902, este numit membru corespondent al Societății

Geografice Române. Participă în 1904, la serbările de la Putna, prilejuite de aniversarea a 400 de ani de la moartea lui Ștefan cel Mare. Se stinge din viață la 3 aprilie 1911, la București.

Colaborări:

„*Analele Academiei Române*”, „*Familia*”, „*Revista critică literară*”, „*România militară*”, „*Transilvania*”, „*Terra nouă*”, „*Orientul Latin*” și altele.

Lucrări publicate:

Cercetări istorice în arhivele și bibliotecile Ungariei și Transilvaniei. Raportu înaintatu Academiei Române de Nicolae Densușianu. – București: Tipografia Academiei Române, 1880. 224 p. – (Ediție separată publicată din *Analele Academiei Române*. Seria II, To. 2. secțiunea I, p. 102-223).

Rumanien von Nicolae Densușianu. Berlin, 1881, p. 354-360. – (Historische Jahresberichte, 1881) – (Extras).

Revoluțiunea lui Horea în Transilvania și Ungaria. 1784-1785, scrisă pe baza documentelor oficiale de Nicolae Densușianu. – București: Tipografia „Românul”, Carol Göbl, 1884. . VI + 523p.

Monumente pentru Istoria Țării Făgărașului. Culese și adnotate de Nicolae Densușianu. – București: Tipografia Academiei Române, 1885; 27 + 154 p. – (Din Publicațiunile istorico-filologice ale Arhivelor Statului).

Note critice asupra scrierii D-lui A. D. Xenopol „Teoria lui Roesler”, de Nicolae Densușianu. – București: Tipografia „Românul”, Carol Göbl, 1885. 27 + 600 p. (Această lucrare a fost publicată mai întâiu în *Revista Științifică și Literară „Terra Nouă”* nr. 2 și 3 din 1885).

Documente privitoare la Istoria Românilor publicate de Nicolae Densușianu. – Vol. 1: 1199 – 1450. – vol. 2: 1451-1575. – București, 1887-1897. (Hurmuzaki, E.)

Documente privitoare la Istoria Românilor de Eudoxiu Hurmuzaki. Vol. 2. – Partea a 3-a. (1510-1530). Culese, adnotate și publicate de Nicolae Densușianu. Cu un appendice-documente slavone însoțite de traduceri laine. (1510-1527). – București, 1892. – 784 p.

Chestionariu despre tradițiunile istorice și anticitățiile țărilor locuite de români, de Nicolae Densușianu. – Partea I, Epoca până la anul 600 d. Cristos. – București: LitoTipografia Carol Göbl, 1893. – 54 p.

Independența bisericească a Mitropoliei Române de Alba-Iulia. Conciliile provinciale din 1872 și 1882. Manifestarea de unire cu Biserica Romei din 7 oct. 1698. Textul original român și traducțiunea latină falsă. Istoricii români despre unirea bisericească cu Roma și foloasele unirii. Cercetarea istorice critică despre relațiunile Bisericii Române din Mitropolia Albei-Iuliei cu Biserica Romei. Brașov: Editura Gazeta Transilvaniei, 1893, 17 + 45 p.

Chestionariu despre tradițiunile istorice și anticitățiile țărilor locuite de români de Nicolae Densușianu, partea a II-a, epoca până la anul 600 d. Cristos. – Iași: Tipografia Națională, 1895, 40 p. – Ediție separată din „Revista Critică-Literară” a lui A. Densușianu.

Catalogul Bibliotecii Marelui Stat Major. București: Institutul de Arte Grafice Carol Göbl, 1898. – XIII + 716 p. – (Ministerul de Război).

Originea și importanța istorică a cavaleriei române, Călărași și Roșiori. București: Tipografia „Voința Națională”, 1901. – 44 p. cu il. – (Din publicațiunile „României Militare”).

Tabula Traiana și cele două sisteme ale drumului strategic roman din Clisura Dunării. – București: Institutul de Arte Grafice „Carol Göbl”, 1903. – 11 p. cu ilustrații. – (Extras din „România Militară”, august 1903).

Aniversarea de patru secole de la moartea lui Ștefan cel Mare, Domnul Moldovei. (2 iulie 1504). – București: Institutul de Arte Grafice „Carol Göbl”, 1904. – 23 p. cu ilustrații.

Sistema ortografică a limbei române de Nicolae Densușianu. – București: Institutul de Arte Grafice „Carol Göbl”, 1904. – 73 p. (Extras din „România Militară”, sep. 1903-1904).

Revoluția lui Horea. După Nicolae Densușianu. – București, 1901: - Ediția a 2-a 1906; Ediția a 3-a 1908.

Istoricii români: Culegere de texte de Nicolae Densușianu. – București, 1909. (Scriitori Români; 16-17).

Domnii glorioși și căpitanii celebri ai Țărilor Române. Breviar istoric pentru războaiele mari și învingerile strălucite ale oștilor române. I. Regatul României Țara Românească și Moldova. Scriere postumă publicată din însărcinarea „Asociațiunii pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român”, de Alexandru Lapedatu. – București: Institutul de Arte Grafice „Carol Göbl”, 1912. – LXII + 236 p.

Dacia preistorică. Cu o prefață de Dr. C.I. Istrati. – București: Institutul de Arte Grafice „Carol Göbl”, 1913. – 17 + CXIX + 11 ilustr. + 27 f.

Vechi cântece și tradiții populare românești. Texte poetice din răspunsurile la „Chestionarul istoric”(1893-1897). Text ales, stabilit, note, indicii și studiu introductiv de I. Oprișan. – București: Editura Minerva, 1975. – LVI + 370 p.

Dacia preistorică. Text stabilit de Victorela Neagoe. Studiu introductiv și note de Manole Neagoe. – București: Editura Meridiane, 1986. – 736 p.

Les Roumains du Sud Macedoine, Thessalie, Epire, Thracce, Albanie... Avec une car ethnographique par Nicolae Densușianu & Frederic Dame. – Buchrest, 1877, 68

+ 17 p. – (L'element latin en Orient). Studiu etnografic: teritoriu, număr, cultură, industrie casnică.

Referințe:

Adamescu, Gheorghe. *Contribuții la bibliografia românească.* – Vol. 2 București, 1923, p. 189-191; Vol. 3. 1928. p. 141.

Barițiu, George. *Raport despre „Revoluția lui Horea” de N. Densușianu.* – În: Analele Academiei, seria a 2-a, tom. 7, secțiunea I, 1884-1885, p. 172.

Bibliografia istorică a României. București: Editura Academiei Române. – Vol. 2: secolul XIX, 1972, p. 11; Vol. 3: secolul XIX, 1974, p. 105; Vol. 5: 1974-1979, 1980, p. 324; Vol. 7: 1984-1989, 1990, p. 28.

Bibliografia românească modernă. (1831-1918); Vol. 2 (D-K). Prefață de Gabriel Ștrempel. – București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1986, p. 69, 70.

Boboșa, Dumitru. *Folclorul în preocupările familiei Densușianu.* – În: Ovid Densușianu – Omul și opera. – Deva, 1973, p. 161.

Burlacu, Ioana. *Nicolae Densușianu și colecția Hurmuzaki.* – În: Restituiri. – Vol. 4: Densușienii, 1966, p. 61-66. – (Biblioteca Musei Devensis).

Călinescu, George. *Istoria literaturii române de la origini până în prezent.* Ediția a 2-a revăzută și adăugită. Ediție și prefață de Al. Piru. – București: Editura Minerva, 1982, p. 444, 998.

Chiuzbaian, Gabriel Iosif. *Un mare nedreptățit: Nicolea Densușianu.* – În: Noi Tracii. – 4, nr. 47, iulie 1978, p. 1-4.

Constandin, Clemente. *Nicolae Densușianu.* – În: Miorița. – 3, nr. 3, 1997, p. 32.

Datecu, Iordan. *Dicționarul etnologilor români.* – Vol. 1. – București: Editura Saeculum, 1998, p. 227-229.

Datecu, Iordan; Stroescu, S.C. *Dicționarul folcloriștilor: Folclorul românesc.* Cu o prefață de Ovidiu Bîrlea. – București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 170-171.

Demșea, Dan. *Correspondența lui Nicolae Densușianu cu intelectualii bănățeni și crișeni.* (1882-1897). – În: Sargeția. Vol. 26. Partea a II-a, 1995-1997, p. 182-192. – (Acta Musei Devensis).

Nicolae Densușianu. Bibliografie. – În: Restituiri. – Vol. 4: Densusenii. – Deva, 1996.

Diaconovici, C. *Enciclopedia română.* Sibiu, 1898, vol. 2, p. 130.

Documente: Seria Hurmuzaki. Partea a 5-a. Dare de seamă. – În: Revista critică literară, 1897, p. 132.

Dragomir, Silviu N. *Enigme în jurul nostru.* – București: Editura Enmar, 1998, p. 62-63, 105-106, 109-111, 119, 153.

Enciclopedia istoriografiei românești. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 123.

Faur, Viorel. *Din corespondența folcloristului bihorean Vasile Sala cu Nicolae Densușianu (1893-1896).* – În: Biharea. 7-8, 1979-1980, p. 429-439.

Fochi, A. *Datini și eresuri populare de la sfârșitul secolului al XIX-lea: Răspunsuri la chestionarele lui Nicolae Densușianu.* București: Editura Minerva, 1976. – LX + 392 p.

Goța, Dorin. *Nicolae Densușianu și Astra sibiană.* – În: Restituiri. – Vol. 4: Densușienii, nr. 4, 1996, p. 77-96.

Iorga, Nicolae. *Istoria românilor din Ardeal și Ungaria.* – București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1989, p. 40, 319, 325, 339, 342, 344.

Iorga, Nicolae. *Oameni care au fost.* Vol. 1. – București: M.o, Imprimeria Națională, 1934, p. 450-452. – (Fundatia pentru literatură și artă).

Istrati, C.I. *Nicolae Densușianu: Viața și opera sa. Cu 3 stampe.* – București: Institutul de Arte Grafice Carol Göbl, 1912, 100 p.

Lacustă, Ioan. *Eroul lui Densușianu.* (Horea). – În: Magazin istoric. – 18, nr. 9, 1984, p. 15-16.

Lazăr, Ioachim. *Din corespondența lui Nicolae Densușianu privind difuzarea Chestionarului istoric și strângerea datelor pentru „Dacia peristorică”.* – În: Sargetia. Vol. 25. (1992-1994). – Deva, 1995, p. 201, 207. – (Acta Musei Devensis).

Lazăr, Ioachim. *Nicolae Densușianu – un precursor al cercetării istoriei naționale.* În: Drumul socialismului. 38, nr. 8818, 23 nov. 1986, p. 3.

Lapedatu, Alexandru. *Activitatea istorică a lui Nicolae Densușianu.* (1864-1911). București: Institutul de Arte Grafice Carol Göbl, 1912. – 63 p.

Mîndruț, Stelian. *Contribuții epistolare la biografia operei istoricului Nicolae Densușianu (1879-1897).* – În: Sargetia. 18-19, 1984-1985, p. 295-303.

Moise, Ilie. *Ctitori ai Arhivei Naționale de Folclor: Nicolae Densușianu.* – În: Revista de Etnografie și Folclor, nr. 3, 4, 1997, tom. 42, p. 336, 340.

Moise, Ilie. *Dimensiunea etnologică a operei lui Nicolae Densușianu.* – În: Restituiri. – Vol. 4. Densușienii. – Deva, 1996, p. 141-146; Miorița. – 3, nr. 3, 1997, p. 33-34.

Necrolog despre Nicolae Densușianu. – În: Luceafărul. – 10, 1911, p. 218; Junimea literară, Cernăuți, 1911, p. 170.

Pantea, Eugen. *Neamul Densușienilor.* În: Viața creștinească. – 5 mar. 1994, p. 4.

Pârvan, Vasile. *Getica*. O încercare de protoistorie a Daciei. – București: Editura Cultura Națională, 1925, p. 1-2.

Pârvan, Vasile. *Getica*. Ediție îngrijită, note, comentarii și postfață de Radu Florescu. – București: Editura Meridiane, 1982.

Petra-Petrescu, N. *Din junețea lui Eminescu*. – În: Familia, 1900, p. 6-7, 13-14. Autorul reproduce aproape integral scrisoare lui N. Densușianu – datată „București 2 feb. 1892” în care aceasta relatează întâlnirea cu Eminescu la Sibiu, din 1866.

Pop, Dumitru. *Contribuția „familiei” Densușienilor la cercetarea cultuii noastre populare*. – În: Marisia, 1980. – 10, p. 599-609.

Pop, Octavian. *Din istoria Făgărașului*. În: Blajul. – 2, nr. 1, 1935, p. 45-51; nr. 3, p. 146-154; nr. 4, p. 201-212.

Popescu, Mihai. *Doi ardeleni la Academia Română: Ion Bianu și Nicolae Densușianu*. – În: Acdemica. – 2, nr. 12, oct, 1992, p. 15.

Prodan, David. *Răscoala lui Horea*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1984; - Ediție nouă, revăzută. – Vol. 1-2.

Rusu, Dorina N. *Membrii Academiei Române. 1866-1999*. Dicționar. – București: Editura Academiei Române, 1999, p. 162-163.

Șerlaru, Gheorghe. *Nicolae Densușianu – o culme a istoriografiei românești*. – În: Bioenergoterapia în tradiția milenară a poporului român. – București: Editura miracol, 1997, p. 189-204.

Stempel, Gabriel. *Catalogul manuscriselor românești*. – B.A.R., 1601-3100. bcuurești: Editura Științifică și Enciclopedică, 1983. – Vol. 2, p. 30.

Tătar, Octavia. *Evoluția academică a lui Nicolae Densușianu. Rolul lui George Barițiu.* – În: Restituiri. – Vol. 4. Densușienii. – Deva, 1996, p. 67-76.

Tătar, Octavian. *Nicolae Densușianu în slujba armatei române.* – În: Restituiri. – Vol. 4. Densușienii. – Deva, 1996, p. 97-102.

Teodorescu, Virgiliu; Teodorescu, Elisabeta. *Nicolae Densușianu, contemporanul nostru.* – În: Restituiri. Vol. 4. Densușienii. Deva, 1996, p. 103-114.

Un mare nedreptățiti: Nicolae Densușianu. – În: Noi Tracii. – nr. 47, 1978, p. 11; nr. 49, 1978, p. 1.

Ursutiu, Liviu. *Istoria unei cărți „Revoluția lui Horea” (de N. Densușianu).* – În: Sargetia. – 18-19, 1984-1985, p. 79-83.

Zub, Al. *Istorie și istorici în România interbelică.* – Iași: Editura Junimea, 1989, p. 283.

OID DENSUȘIANU

Pseudonim: Ervin

Născut la 29 decembrie 1873, la Făgăraș, fiu al lui Aron Densușianu și al Elenei (născută Circa), de origine aromână. Pe linie paternă descinde din cunoscuta familie a Densușienilor, care-și au obârșia în localitatea Densuș din Țara Hațegului.

Urmează școala primară în Satul-Lung, apoi la Făgăraș și Brașov. Studii secundare la Liceul „Național” și la „Institutele unite” din Iași (ultima clasă). Își ia bacalaureatul în

1890. Urmează Facultatea de Litere din Iași, având ca profesori, printre alții, pe Al. Philippide și Al. Xenopol. În anul 1892, își ia licența cu „Magna cum laude”.

Împreună cu tatăl și unchiul său, Nicolae Densușianu, scoate „Revista critică iterară” (1893-1897), de orientare antijunimistă. Este profesor de liceu la Botoșani și Focșani (1892-1893). Studii de specializare în Germania, la Berlin, cu A. Töbler (1893-1894) și la Paris (1894-1896), unde audiază cursurile lui G. Paris, A. Meillet și J. Brunot. Debutează editorial în 1895, cu „Aliterațiunea în limbile romanice”; „Rotacismul în dialectul istriian” (1897). În 1896, își ia diploma la „Ecole des Hautes Etudes” cu lucrarea „La prise des Cordres et de Sébille”. Doctor în filologie la Paris cu teza „Der Roman de la Comtesse s’Anion” von Jean Maillart. Întors în țară, este profesor suplinitor la Catedra de Istorie a Limbii și Literaturii Române a Universității din București. Publică la Paris monumentală „Histoire de la langue roumaine”. Vol. 1 (1901); vol. 2 (1938). Profesor universitar și șeful catedrei de Filologie Romanică cu specială privire la limba română (1902-1938). Membru corespondent al Academiei române (30 martie 1903). Membru în comitetul de redacție al revistei „Sămănătorul” (1903). Înființează împreună cu I.A. Candrea „Societatea filologică Română” (1905-1907). Elaborează la Paris, revista „Romania”. Editează la București, „Anuarul Seminarului de Istorie a Limbei și Literaturii Române” și, mai târziu revista „Grai și suflet” (1923-1938). Conduce revista „Vieța Nouă”, (1905-1925), tribună a curentului simbolist și romantic, revistă

polemică, de atitudine antisemănătoristă, antipoporanistă, ce reține atenția prin ideile sale programatice, prin articolele informate despre poezia modernă europeană și latino-americană. A propagat admirația pentru poezia franceză contemporană, al cărei exemplu îl propune și scriitorilor noștri. Între 1906-1908, publică în revista „Graiul nostru”, o colecție de texte din toate părțile locuite de români, în două volume, în colaborare cu I. A. Candrea și Th. D. Speranția, lucrare în care restrânge domeniul folclorului la producțiile spirituale, delimitându-l astfel de antropologie, etnografie și dialectologie, discipline în sferele cărora fusese până atunci înglobat. Propune o „emancipare” a folclorului prin orientarea culegerilor și a studiilor nu numai spre folclorul moștenit, tradițional, ci cu precădere spre folclorul contemporan. Împreună cu I. A. Candrea, redactează un „Dicționar etimologic al limbii române” (1907-1914), rămas neterminat. Sub pseudonimul „Ervin”, publică mai multe plachete de versuri, cărora li se adaugă câteva încercări dramatice în versuri: „Limanuri albe”, „Heroinca”, „Sub stânca vremii”, „Salba clipelor”. Înființează la bucurești, împreună cu I.A. Candrea, Institutul de Filologie și Folclor (1914). Rod al unei riguroase cercetări științifice, publică monografia „Graiul din Țara Hațegului” (1915), un adevărat program al școlii dialectologice românești, lucrare care evocă viața patriarhală, păstorească precum și rolul istoric ce l-a avut în păstrarea nealterată a ființei naționale a poporului nostru. Itinerariul și aria investigațiilor se întinde în localitățile: Silvaș, Totești, Clopotiva, Zeicani, Peșteana, Sălaș, Răchitova, Pui, Ohaba, Lunca Cernii, Petrila, Câmpu lui Neag – iar în est, până la Bucova – la confluența cu zona Banatului. Portul hațeganilor, care se bucură de o descriere luxuriantă, obiceiurile și credințele populare, oferă elemente edificatoare cu privire la ocupațiile vechi ale locuitorilor, la modul de viață, care și-a

găsit reflectarea în aceste ritualuri. Monografia se încheie cu un elogiu adus literaturii populare din Țara Hațegului, lucrarea fiind un cald omagiu adus locuitorilor de baștină ale familiei sale. La 15 octombrie 1918, devine membru activ al Academiei Române, cu discursul de recepție despre „Barbu Ștefănescu Delavrancea”. În 1920, îi apare lucrarea „Flori alese din cântecele poporului”, care demonstrează erudiția lingvistică și punctul lui de vedere, asupra sincretismului folcloric, faptul că plămuirile populare pot avea înalte calități artistice, fără aportul realizatorilor. La Editura „Casa Școalelor” din București, publică lucrare cu trei volume, „Literatura română modernă” (1920-1923), apoi „Viața păstorească în poezia noastră populară” (1922-1923; 2 volume), un studiu despre oglindirea păstoritului în lirica populară și în balada „Miorița”. Miezul întregii demonstrații îl constituie teza originii păstorești a poeziei noastre populare. Chiar dacă unele concluzii sunt exagerate sau refuzate de adevărul istoric, ca aceea a exclusivității originii păstorești a poeziei noastre populare, argumentele sale îmbogățesc folcloristica românească cu o nouă poziție teoretică, deschizând astfel o perspectivă inedită cercetărilor ulterioare. În 1922, îi apare lucrarea, în două volume, „Sufletul latin și literatura nouă”, cuprinzând prelegeri asupra simbolismului francez, ținute la Universitatea din București. Este ales membru de onoare al „Societății de Etnografie”; director al revistei „Grai și suflet” (1923-1937); membru al Societății de Etnografie (1923); membru al Societății de Lingvistică din Paris (1924). Inițiază convocarea unui congres al filologilor români (13-15 apr. 1925), unde prezintă comunicarea „Vorbirea populară din puncte nouă de vedere”.

S-a stins din viață la 8 iunie 1938, la București.

Colaborări:

„Sămănătorul”, „Vieața Nouă”, „Buletinul Societății Filologice”, „Înălțarea”, „Grai și suflet”, „Farul”, „Noua revistă română”, „Revista celorlalți”, „Revista critică literară”, „Revista idealistă”, „Revista română, politică și literară”, „Roma”, „Romania” (Paris), „Revue critique”, „Les Annales des nationalités”, ș.a.

Lucrări publicate:

Aliterațiunea în limbile romanice. – Iași: Tipografia Națională, 1895. – VII + 96 p.

Aymeri de Narbonne dans la Chanson du Pelerinage de Charlemagne par Ovid Densusianu. – Paris, Amcon, Ptalat freres impremeur, 1896. – 17 p. – (Extras).

La Prise de Cordres et de Seville. Chanson de geste du XII-a siècle publiee d'apres le manuscrit unique de la Bibliothèque Nationale par Ovid Densusianu. - Paris, 1896, Libr. de Firmin Didat et cil. - 3 f. + CL + 1 f. + 195 p. + 2 f. Catalog. - (Société des Ancies Textes Français).

Obiectul și metoda filologiei. Lecțiune inaugurală ținută la Facultatea de Litere din București la 29 oct. 1897. - București: Editura Libr. Stork & Muller, 1897. - 24 p.

Istoria limbei române. Curs. - București, 1897/1898. - 352 p. - (Facultatea de Litere din București). - Litografiat.

Istoria literaturii române. - București, 1898. - 680 p.

Studii de filologie română. - București: Institutul de Arte Grafice Carol Gobl, 1898. III + 112 p. *Urme vechi de limbă în toponimia românească.* - București: Institutul de Arte Grafice Carol Göbl, 1898. - 17 p.

Între două lumi. Dramă în trei acte în versuri. - București: Editura Minerva, 1899.-100 p.

Un essai de resurection litteraire. - Paris, 1899. - 31 p.

Pagini din cultura noastră universitară. București: Institutul de Artă Grafică Carol Göbl, 1900.-39 p.

Sur l'alteration du e latin devant e dans les longues roumanes par Ovid Densusianu. - Paris, Macon, Protat, Freres Impr., 1900. - 15 p.

Scoala latinistă în limba și literatura română. Originea. Tendințe și influența ei de Ovid Densusianu. Lecțiune de deschidere ținută la Facultatea de Litere din București în ziua de 10 noiembrie 1899. - București: Institutul de Arte Grafice Carol Göbl, 1900. - 24 p.

Istoria literaturii române contemporane. Curs stenografiat. - București, 1900. - 481 p.

Histoire de la langue roumaine par Ovid Densusianu. - Vol.1. - Tom. I. fasc.1-3. Les origines. - Paris, 1901. - XXXI + 510 p. Fasc III apărut 1902, vol.2 în 1938.

Românii buni și Românii răi. Părerii imparțiale asupra activității patriotice a „Ligei Culturale”. - București, 1902. - 79 p.

Gaston Paris. - București: Atelierul Grafic "I.V.Socec", 1903. 28 p.

Istoria limbei române începând cu secolul XVI. - Vol.2. Sintaxa. - București, 1903. 366 p. ***Literatura română. 1830-1900.*** Curs stenografiat. - București, 1903. - 621 p.

La nouvelle orthographe de Vacademie Roumanie. - București, 1904. - 23 p.

Notes de lexicologie roumaine. - Paris, 1904, p. 71 - 86.

Ein albanesches suffix im Rumanischen. - Halle, 1905. - 8 p. (Extras).

Graiul nostru. Texte de I. Candrea, Ovid Densusianu și Th. Speranția. Vol. 1-2. București, 1906-1908. - Vol. 1. VIII + 553 p. Vol.2. V + 218 p.

Din istoria migrațiilor păstorești la popoare romanice. - București: Atelierul Socec. - 20 p. - (Extras).

Dicționarul etimologic al limbii române. Fasc. I-IV. - București, 1907-1914. Ediția a 2-a, 1914. - (în colaborare cu I.A. Candrea).

Din popor. Cum grăiește și simte poporul român. - București, 1908. - 197 p.

Pentru cultura artistică în școala. București: Socec & Comp., 1908. - 13 p. (în colaborare cu LA. Candrea).

Dicționar general al limbii române. București, 1909.

Poezii populare din diferite regiuni locuite de români. - București, 1909.

Povestiri din cronicari. - București: Editura librăriei "Leon Alcalay", 1909. VI p. + 201 p. - (Biblioteca pentru toți; 452- 453).

Povești din diferite ținuturi locuite de români. - București, 1909.

Folclorul. Cum trebuie înțeles. - București: Editura Librăriei "Leon Alcalay". - 22 p.

Tradiții și legende populare. - București: Editura Librăriei "Leon Alcalay", 1910. 94 p. - (Biblioteca pentru toți; 600).

Istoria literară în învățământul universitar. Ce a fost și ar trebui să fie. București: Editura Vieața Nouă, 1911. - 23 p.

Limanuri albe. - București: Editura Vieața Nouă, 1912. - 149 p.

Păstoritul la popoarele romanice, însemnătatea lui lingvistică și etnografică. București: Editura Vieața Nouă, 1913.-34 p.

Ce nu se poate să învingă.-București: Editura Vieața Nouă, 1914. -23 p.

La vie pastorale chez las Roumains. Paris, 1914.

Conferințele "Vieței Nouă". Seria I. București, 1909. - Paris, 1914. (Bibliothèque des Nationalités).

Antologia dialectală. - București: Atelierele Grafice Socec & Comp., 1915. 132 p.

Curs de morfologie romanică, pe anul 1914-1915. - București, 1915. - 478 p.

Curs de limba română. Bucăți de lectură și gramatică pentru clasa I secundară. București, 1915. - 235 p. - (în colaborarea cu LA. Candrea).

Graiul din Țara Hațegului. - București: Atelierele Grafice Socec & Comp., 1915. 8 + 351 p.:pl. h.

Literatura nouă la popoarele romanice. Curs. 1914-1915. - București, 1915. 422.

Originea păstorească a Cântării cântărilor. - București: Editura Vieța Nouă, 1916. - 12p.

Evoluția limbii române până în secolul XIII. Curs. (Partea I.) - București, 1915-1916. - 239 p; Partea a II-a. Filologia romanică în universitatea noastră. - 25 p.

Heroica. (Versuri). - București: Editura Vieța Nouă, 1918. - 109 p.

Pământul nostru. - Iași: Editura Vieța Nouă, 1918. - 13 p.

Barbu, Delavrancea. - București: Institutul de Arte Grafice Urbana, 1919. 21 p. (Academia Română. Discursuri de recepție; 45).

Din folclorul păstoresc. Partea a Ii-a. Curs. București: f.e., 1920.-141 p.

Flori alese din cântecele poporului. București, 1920. - XVI + 204 p.

Literatura română modernă. - Vol. I.: Școala latinistă. Începuturile literaturii poetice. Cei din urmă cronicari.

Îndrumări nouă în Muntenia și Moldova. - București: Editura Libr. Alcalay, 1920. 191 p.

Dante și latinitatea (studiu). - București: 1921. - VIII + 63 p.

Literatura română modernă. - Vol.2. București, 1921.

Salba clipelor (versuri). - București: Editura Vieața Nouă, 1921. - 70 p.

Sufletul latin și literatura nouă. - București: Editura Casei Școalelor, 1922. Vol. 1. - 143 p.

Viața păstorească în poezia noastră populară. - Vol. 1-2. - București: Editura Casei Școalelor, 1922.

Orientări nouă în cercetările filologice. (Extras din "Grai și suflet"). - București, 1923.

Raze peste lespezi (poezii). - Paris, 1924.

În zorile vieții (versuri). - București: Socec & Comp., 1925. - 44 p.

Literatura română modernă .-Ediția a 2-a. București: Editura Librăriei "Universală" Alcalay & Comp.; - Vol.2., 1929. - 223 p.; Vol.3., 1933.- 149 p.

Ceată. - București: Editura Cugetarea "Georgescu de la Fros", f.a.. - 192 p.

Viața păstorească în poezia noastră populară. - București: Casa Școalelor, 1943. - 253 p.cu ilustr.

Istoria limbii române. - Vol.2. Secolul al XVI-lea. - București: Editura Științifică, 1961.-456 p.

Flori alese din cântecele poporului. Viața păstorească în poezia noastră populară. Folclorul, cum trebuie înțeles. Graiul din Țara Hațegului. - Ediție îngrijită și prefață de Marin Bucur. București: Editura pentru Literatură, 1966. - 431 p.

Opere. Ediție îngrijită de B. Cazacu, V. Rusu și I. Șerb. Cu o prefață de B. Cazacu. București: EPL, 1968-1985. - 6

Vol. **Vol. 1.** Lingvistică. Scrieri lingvistice. București, EPL, 1968. - XXII + 756 p.: portr. pi. facs; - **Vol. 2.** Histoire de la langue roumaine. Les origines. Le sezieme siecle. București: Editura Minerva, 1975. XVIII + 1046 p.; - **Vol.3.** Limba română în secolul al XVIII-lea. Evoluția estetică a limbii române. București: Editura Minerva, 1977. - 755 p. - **Vol.4-6:** Teorie, estetică, istorie și critică literară. Publicistică. - București: Editura Minerva. Vol.4, 1981. - 659 p.; Vol. 5, 1981. - 544 p.; - Vol.6, 1985. - 698 p.

Ovid Densusianu. Corespondență. Ediție îngrijită de Liviu Onu, Măria Răfaială și Ileana Vârtosu. Prefață de Liviu Onu. București: Editura Minerva, 1979. XXXI + 384p.

Literatura română modernă. - București: Editura Eminescu, 1985. - 436 p.

Scrieri literare. - București: Grai și suflet - Cultura Națională, 1998. - Vol.1. Teorie și estetică literară: pagini de jurnal, 1998. XL, 279 p.

Referințe:

Adamescu, Gheorghe. *Contribuții la bibliografia românească. Fascicola a 2-a. Istoria literaturii române. Texte și autori 1500-1921.* - București: Tipografiile Române Unite, 1923, p. 306-307.

Bianu, Ion. *Despre activitatea lui Ovid Densusianu.* - În: Analele Academiei. Tom.25, 1902-1903, p. 152, 202.

Bote, Lidia. *Simbolismul românesc.* București: Editura pentru Literatură, 1966, p. 91-95; 150-151.

Bucur, Marin. *Ovid Densusianu.* București: Editura Tineretului, 1967. 352 p. + facs. pi.; portr. **Bucur, Marin.** *Istoriografia literară românească de la origini până la G. Călinescu.* - București: Editura Minerva, 1973, p. 164-176.

Buga, Marin. *Ovid Densusianu - folclorist. Rezumatul tezei de doctorat.* București: Universitatea din

București. Facultatea de Limbă și Literatură Română, 1976.-
25 p.

Bugociu, Octavian. *Păstoria, problemă fundamentală a culturii românești. Ovid Densusianu. Simion Mehedinți.* - București: Editura Minerva, 1979, p. 185-211.

Candrea, I.A. *Amintiri din viața lui Ovid Densusianu.* - În: Viața Românească. 26, nr.12, dec. 1973, p. 97-84 p.

Cartoian, N. *Amintirea profesorilor: Ovid Densusianu...* - București: Imprimeria Statului, 1939, p. IX-XIII.

Cazacu, Boros. *Ovid Densusianu.* București: E.D.P., 1968. - 39 p. cu port.

Călinescu, George. *Istoria literaturii române de la origini până în prezent.* București: Fundația pentru Literatură și Artă, 1941, p. 605-606.

Călinescu, George. *Profesorii mei: Densusianu.* - În: Contemporanul, nr.42, 16 oct. 1964, p. 1-3.

Cheie-Pantea, I. *Ovid Densusianu și poezia modernă.* - În: Studii de literatură română comparată. - Timișoara, 7, 1985, p. 41-50.

Chițimia, I.C. *Literatura română veche în interpretarea lui Ovid Densusianu.* - În: Limbă și literatură. - Vol.2, 1974, p. 268-276.

Cioculescu, Șerban. *Ovid Densusianu, teoretician și istoric literar.* - În: România literară. -14, nr.36, 3 sep.1981, p. 7.

Ciopraga, Constantin. *Literatura română între 1900 și 1918.* - Iași: Junimea, 1970, p. 126-131.

Ciopraga, Constantin. *Mirajul poeziei: Ovid Densusianu. Fragmentarium.* - În: Cronica, 4, nr. 33, 16 aug. 1969, p.8.

Cruceanu, Mihail. *Directorul de revistă.* În: *Viața românească.* - 26, nr. 12, dec. 1973, p. 75-78.

Cruceanu, Mihail. *În cercul lui Ovid Densusianu.* - În: *De vorbă cu trecutul...* București: Albatros, 1978, p. 33-41.

Ovid Densusianu - *100 de ani de la naștere.* - Timișoara, 1973, 17 p. (CC.E.S. Timiș; Biblioteca Județeană Timișoara).

Ovid Densusianu. *Omul și opera. La împlinirea a 100 de ani de la nașterea lui Ovid Densusianu.* - Deva: CC.E.S. al Județului Hunedoara și C.C.D., 1973. - 248 p.

Ovid Densusianu: 1873-1938. Biobibliografie. - București: Biblioteca Centrală Universitară, 1991. - LXXXII. - 310 p.

Ovid Densusianu (1873-1938). *In memoriam.* Redactare științifică Gheorghe Firczák. - Deva, 1994. - 53 p.

Dicționarul esențial al Scriitorilor români. Coordonatori: Mircea Zăciu, Marian Papahagi, Aurel Sasu - București: Albatros, 2000, p. 244-247.

Dumitrescu-Bușulenga, Zoe; Sava, Iosif. *Ovid Densusianu și tradițiile dialogului artelor.* - În: *Muzică și literatură.* - Vol.2. București: Editura Cartea Românească, 1987.

Grozav, Viorel. *Ovid Densusianu, profesor secundar.* - În: *Restituiri.* Vol.4: *Densușienii.* 150 de ani de la nașterea istoricului Nicolae Densușianu. nr.4, 1996, p. 147-150. - (Biblioteca Musei Devensis).

Hanes, Petru.. *Ovid Densusianu la 21 de ani (1894).* - În: *Preocupări literare,* 1940, 5, p. 349-357.

Iordan, Iorgu. *Ovid Densusianu.* - În: *Momente din istoria învățământului limbilor străine la Universitate,* Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, 1980, p. 19-23.

Iorga, Nicolae. *Pretențiile literare ale domnului Ovid Densusianu.* (1905). - În: Iorga, Nicolae; O luptă literară. - Vol.2, 1916, p. 12.

Iorga, Nicolae. *Oameni care au fost.* Vol.4. - București: M. O. Imprimeria Națională, 1939, p. 254, 255.

Iorga, Nicolae. *Oameni care au fost.* Vol.2. - București: Editura pentru Literatură, 1967, p. 322.

Lovinescu, Eugen. *Critice.* - Vol.1. București: Editura Minerva, 1982, p.319-322.

Lovinescu, Eugen. *Istoria literaturii române contemporane.* - Vol.1. - București: Editura Minerva, 1973, p. 320-328; 556-560.

Micu, Dumitru. *Poezia în "Viața nouă".* În: Limbă și literatură. - Vol. 14. - București, 1967, p. 67-95.

Murărașu, D. *Istoricul literar.* - În: Viața Românească. - 26, nr. 12, dec. 1973, p.63-68. **Mușlea, Ion. *Elogiul folcorului românesc.*** București: Editura pentru Literatură, 1969, p. 547-552.

Niculescu, Alexandru. *Densusianu anilor din urmă.* - În: România literară. 10, nr.31, 4 aug. 1977, p.9.

Niculescu, Radu. *Ovid Densusianu și actualitatea exegezei "Miorița".* - În: Folclorul - sens - valoare. - București: Editura Minerva, 1991, p. 201-229.

Niculescu, Al. *Ovid Densusianu, romanist.* În: Limbă și literatură. - Vol. 4., 1973, p. 713-721.

Ornea, Z. *Poporanismul.* - București: Editura Minerva, 1972, p. 482-488.

100 de ani de la nașterea lui Ovid Densusianu. - În: Analele Academiei Române, Seria a IV-a, vol.23, 1973, p.162-174.

Papadima, Ovidiu. *Ovid Densusianu și tendințele de modernizare ale științei noastre literare.* - În: Revista de Istorie și Teorie Literară, tom.23, nr.1, 1974, p. 59-64.

Papadima, Ovidiu. *Evocări.* - Iași: Editura Agora, 1997, p. 128-137.

Pavelescu, Gheorghe. *Conceptul de folclor în viziunea lui Ovid Densusianu.* În: Restituiri. - Vol.4.: Densușienii. Deva, 1996, p. 151-156. - (Biblioteca Musei Devensis).

Pârvan, Vasile. *Studii de istoria culturii antice.* - București: Editura Științifică, 1992, p. 166, 216, 223, 228, 237, 240.

Poezia simbolistică românească. București: Editura Humanitas, 1996.- 336 p. (Tezaur. Texte. Comentarii. Sinteze).

Pop, Augustin Z. N. *Ovid Densusianu.* Fișier. - Deva, 1943, 80 p. - fot. ilustr. (C.C.E.S. al Județului Hunedoara; C.C.D.)

Pop, Dumitru. *Ovid Densusianu, folclorist.* - În: Limbă și literatură, 19, 1968, p. 147-163.

Predescu, Lucian. *Enciclopedia Cugetarea.* - București: Editura Cugetarea, 1940, p. 264.

Rosetti, AL *Ovid Densusianu.* - București: M.O., Imprimeria Statului, 1939. - 11 p.

Rusu, Dorina N. *Membrii Academiei Române. 1866-1999.* Dicționar. - București: Editura Academiei Române, 1999, p. 161-162.

Scrisori către Ovid Densusianu. - București: Editura Minerva. - Vol.1. 1979. 184 p.; Vol.2. - 1981. - 301 p.; Vol.3. 1984. 187 p.; - Vol. 4. - 1989. 296 p. (Documente literare).

Simonescu, Dan. *Ovid Densusianu - preocupări de istorie literară.* - În: Vieța Nouă. - Anul 1, nr.2, apr. 1992, p. 24-32.

Stănescu, Gheorghe. *Ovid Densusianu - propagator al simbolismului francez prin revista "Viața Nouă".* - În:

Analele Universității. - București: Literatură Universală și Comparată, 20, nr.2, 1971, p. 45-53.

Strempel, Gabriel *Catalogul manuscriselor românești. BAR 1601-3100.*- Vol.2. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1983, p. 313.

Tomuș, Mircea. *Ovid Densusianu, critic literar.* - În: Steaua, 15, nr.1, 1964, p.79-87.

Un nou academician (Ovid Densusianu). În: Renașterea, 4 nov., 1918.

Vianu, Tudor. *Ovid Densusianu.* - În: Jurnal. - Ediția a 2-a. - București: Editura Eminescu, 1970, p. 9-13.

Vianu, Tudor. *Ovid Densusianu.* - În: Opere. - Vol. 1. - București: Minerva, 1971, p. 218-222. **Zaciu, Mircea; Papahagi, Marian; Sasu, Aurel.** *Dicționarul scriitorilor români.* Vol.2. - București: Editura Fundației Culturale, 1998.

VALENTINA DIMA

S-a născut la 28 august 1932, în comuna Geoagiu de Jos, județul Hunedoara, într-o familie de funcționari. Urmează cursurile liceelor din Sânnicolaul Mare (1943) și Timișoara (1951). Absolventă a Facultății de Filosofie a Universității București. A debutat cu volumul de reportaje „Anotimp de aur” (1972). Membră a Uniunii Scriitorilor. A tradus din literatura universală. Este autoarea unei piese de teatru pentru copii, „Tică și Mică în excursie”, prezentată pe scena Teatrului de Păpuși din Timișoara. A lucrat ca redactor la Radio Timișoara

(1955 - 1972) apoi la ziarul „Drapelul roșu” și la revista „Orizont”.

Colaborări:

„Orizont”, „Tribuna”, „Scrisul bănățean”, „Renașterea bănățeană”, „Familia”, „Transilvania”, „Cronica”, „Foaia noastră” (Ungaria), „Românul american”, „Neuer Weg”, „Szabad Szo”, „Neue Banater Zeitung” etc.

Lucrări publicate:

Anotimp de aur. Reportaje. – Timișoara: Editura Facla, 1972.

Stânca tarpeiană. Nuvele și povestiri. București: Editura Cartea Românească, 1975.

Casa florilor. Versuri pentru copii. Timișoara: Editura Facla, 1975.

În căutarea Penelopei. Proză scurtă. București: Editura Albatros, 1978.

Darul de nuntă. Roman. – București: Editura Cartea Românească, 1986.

Crinul – cofetărie pentru doamne. Timișoara: Editura Eubeea, 1997. (Antologie)

Referințe:

Birăescu, Aquilina; Zărie, Diana. *Scriitori și lingviști timișoreni. (1945 - 1999).* Dicționar bibliografic. – Timișoara: Editura Marineasa, 1999, p. 70-71.

Luchescu, Gheorghe. *Din galeria personalităților timișene.* – Lugoj: Editura „Dacia Europa Nova”, 1996, p. 98-99.

Popa, Marian. *Dicționar de literatură contemporană.* – București: Editura Albatros, 1977.

Ruja, Alexandru. *Parte din întreg.* Timișoara: Editura de Vest, 1994.

Titel, Sorin. *Pasiunea literaturii.* Timișoara: Editura Facla, 1976.

DANIEL DIMITRIU

Născut la 17 iulie 1945, în orașul Simeria. Fiul lui Cristea Dimitriu și al Mariei, născută Zaharuc. Licențiat al Facultății de Filologie, Secția Română – Franceză a Universității din Iași (1968). Redactor la revista „Convorbiri literare” din Iași. Debutează editorial în anul 1978, cu volumul „Ares și Eros”. A primit Premiul Uniunii Scriitorilor pentru debut în anul 1978, Premiul Comitetului Central al UTC (1981).

Colaborări:

„Convorbiri literare”, „România literară”, „Lucașfârul”, „Cronica”, „Ateneu”, „Argeș”, „Familia”, „Tribuna” etc.

Lucrări publicate:

Ares și Eros. (Portrete critice ale unor poeți contemporani). – Iași: Junimea, 1978, 216 p. (Sinteze critice).

Singurătatea lecturii (studii). – București: Editura Cartea Românească, 1980. – 224 p. (Seria critică).

Bacovia. – Iași: Editura Junimea, 1981. – 224 p.

Introducere în opera lui Ion Minulescu. București: Minerva, 1984. – 309 p. (Introducere în opera lui...)

Grădinile suspendate: poezia lui Alexandru Macedonski. – Iași: Editura Junimea, 1988.

Nichita Stănescu. Geneza poemului.

Referințe:

Călinescu, Alexandru. – În: Convorbiri literare. – nr. 10, 1984.

Ciobanu, N. *Însemne ale modernității.* Vol. 2, 1979.

Dumitriu, Dana. – În: România literară, nr. 48, 1981.

Gheorghiu, M. D. – În: Viața Românească. nr. 1, 1982.

Grigurgu, Gh. *Între critici.* – Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1983.

Holban, I. – În: România literară, nr. 5, 1985.

Moraru, C. *Semnele realului.* – București, 1981.

Piru, Alexandru. – În: Flacăra, nr. 44, 1984.

Zaciu, Mircea. *Dicționarul scriitorilor români.* – Vol. 2. – București: Editura Fundației Culturale, 1998, p. 92-93.

SILVIU DRAGOMIR

Născut la 13 martie 1888, în comuna Gurasada, județul Hunedoara. Urmează școala primară în satul natal, Liceul românesc din Blaj, Liceul Sârbesc din Novi Sad (1899-1905). Își continuă studiile la Facultatea de Teologie din Cernăuți (1905-1909) și la Universitatea din Viena (1909-1910). Doctor

în istorie la Universitatea din Cernăuți (1909). În anul 1910, face primele sale cercetări în arhivele din Viena și Karlovitz și pe baza materialului adunat începe să redacteze studiul: „Corespondența episcopului Gherasim Adamovici și mișcarea de emancipare a clerului și poporului românesc în 1791”. Întreprinde o călătorie și cercetări în arhivele din Moscova, unde culege un uriaș material privitor la relațiile românilor din Transilvania cu Rusia, în secolele al XVI-lea și al XVII-lea (1911). Profesor de istorie bisericească la Institutul Teologic Andreian din Sibiu (1911-1919). Membru corespondent al Academiei Române (1916). În 1918-1919, împreună cu colegii săi, Nicolae Bălan și Ioan Broșu au editat, la Sibiu „Gazeta poporului”, în care au apărut reportaje despre evenimentele din toamna anului 1918 și cele ce au urmat. Participă la Marea Adunarea Națională de la 1 Decembrie 1918, de la Alba-Iulia este ales secretar al Marelui Sfat Național Român. Membru corespondent al Secției de Istorie a „Astrei”. În anul 1919, este numit profesor de istorie a popoarelor sud-est europene, la Universitatea din Cluj. Distins de Academia Română, cu premiul „Năsturel” (1922). Profesor titular de istoria sud-estului european, la Facultatea de Litere și Filosofie din Cluj, unde a funcționat până la pensionare (1923-1947). În anul 1924, publică monografia „Avram Iancu” reluată și îmbogățită (apărută în 1965, 1968, 1998), care rămâne, în istoriografia națională, contribuția sa fundamentală la revoluția din Transilvania de la 1848. Apare primul volum, dintr-o lucrare importantă, cu titlul semnificativ „Istoria dezrobirii religioase a românilor din Ardeal” (1920), întregit, peste un deceniu, cu al doilea volum (1930), carte a luptelor pentru păstrarea credinței strămoșești și apărarea ortodoxiei în Transilvania secolului al XVIII-lea. A publicat un studiu riguros documentat „despre minoritățile din Transilvania”, apărut în limba engleză. Este ales membru titular al Academiei Române, la 25 mai 1928,

prilej cu care rostește discursul de recepție „Un precursor al unității naționale: profesorul transilvănean Constantin Romanul Vivu” (1929). Înființează, la Cluj, revista „Revue de Transylvanie”, dedicată demonstrării științifice, a justiției cauzei românești, care va apărea la Cluj, până la Dictatul de la Viena din august 1940, când se mută la Sibiu (1940-1943). A fost ministru al minorităților (1938-1940), ministru secretar de stat în guvernul O. Goga (1937-1938). În 30 august 1940, în Consiliul de Coroană, se împotrivesc Dictatului de la Viena, îndemnând la rezistență. Înființează la Sibiu un „Centru de studii și cercetări”, care publică, în colecția „Bibliotheca Rerum Transilvaniae”, lucrări în limbile franceză, germană, și engleză, referitoare la probleme cele mai ardente din Transilvania. Îi apar la Sibiu primele două volume din „Studii și documente privitoare la revoluția românilor din anii 1848-1849”, cuprinzând documente culese din arhivele unor ministere din Viena sau aflate în arhivele Academiei Române, ale „Astrei” și ale Muzeului Ardelean (1944). Publică la Cluj volumul III din „Studii și documente privitoare la revoluția românilor din 1848-1849”. Este director al Seminarului de Studii S-E Europene și al revistei „Revue de Transylvanie” (1957-1962). A condus un colectiv de istorie modernă la Institutul de Istorie și Arheologie din Cluj. În viața bisericească, a fost membru în Adunarea Eparhială a Episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului și în Congresul Național Bisericesc. În timpul regimului comunist, a suferit o detenție politică la Caransebeș și Sighet.

Se stinge din viață la 23 februarie 1962, la București și este înmormântat la Cluj.

Colaborări:

„*Transilvania*”, „*Dacoromania*”, „*Adevărul*”, „*Patria*”, „*Țara noastră*”, „*Gazeta poporului*”, „*Telegraful*”

Român”, „Revista Teologică”, „Universul”, „Revue de Transylvanie”, „Anuarul Institutului de Istorie Națională Cluj”, „Balcania”, „Analele Academiei Române” etc.

Lucrări publicate:

Corespondența episcopului Gherasim Adamovici și mișcarea de emancipare a clerului și poporului românesc în anul 1791. Retipărire din "Revista Teologică". - Sibiu: Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, 1911. - 26 p.

Contribuții privitoare la relațiile Bisericii românești cu Rusia în veacul al XVII. București, 1912.

Dreptul românilor de pe pământul crăiesc. Sibiu, 1913.

Relațiile bisericești ale românilor din Ardeal cu Rusia în veacul XVIII. - Sibiu: Tipografia Arhidiecezană, 1914. 55 p.

Cele mai vechi știri cu privire la românii din eparhia Aradului. - Sibiu, 1917.

Studii din istoria mai veche a românilor de pe teritoriul diecezei arădene. - Sibiu: Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, 1917. 24 p.

Istoria dezrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVII. - Sibiu: Editura și tiparul Tipografiei Arhidiecezane, 1920-1930. 2 Vol. - Vol. 1. 1920, 260 p. + 224 doc. anexat; - Vol.2. 1930, 440 p. + 75 doc. anexate.

Vlahii din Serbia în secolele XII-XV. - Cluj, 1922.

Fragmente din cronica sârbească a lui George Brancovici. - București: Tipografia Cartea Românească, 1924. - 70 p.

Avram Iancu. - București, 1924. - 135 p.

Originea coloniilor române din Istria. București: Editura Cultura Națională, 1924. 20 p. - (Academia Română. Memoriile Secțiunii Istorice).

Vlahii și morlacii. - Cluj, 1924. - 136 p.

Vechimea elementului românesc și colonizările străine în Banat. - Cluj: Editura Ardealul, 1925. - 17 p.

Din corespondența dascălilor ardeleni în anul 1848. - În: Omagiu lui Ion Vianu. București, 1927.

Documente nouă privitoare la relațiile Țării Românești cu Sibiul în secolul XV. București: Editura Cartea Românească, 1927.- 79 p.

The etnical minorities in Transylvania, by... - Geneva: Sonor Printing Co, 1927. 129 p.+ 1 h. **Ioan Buteanu, prefectul Zarandului în anii 1848-1849.** - București, 1928, 158 p.

Nicolae Bălcescu în Ardeal. - Cluj: Institutul de Arte Grafice Ardealul, 1928. 34 p.

Un precursor al unității naționale: profesorul Ardelean Constantin Vivu. Discurs de recepție la Academie. București, 1929. - 40 p.

Vechile biserici din Zarand și ctitorii lor din secolul XIV-XV. - Cluj, 930. - 40 p. fig.

Încă ceva despre scrisoarea apocrifă a lui Mihai Viteazul. - În: Închinare lui Nicolae Iorga, cu prilejul vârstei de 60 de ani. Cluj: Editura Institutului de Istorie Universală, 1931, p. 143-152.

La Transilvanie roumaine et ses minorites ethniques. - București: M.O. Imp. Națională, 1934.-281 p.

Omagiu fraților Alexandru și Ioan I. Lapedatu la împlinirea vârstei de 60 de ani. - București: M.O. Imp. Națională, 936, p. 315-326.

Les roumains de Transylvanie á la veille du mouvement de réurrection nationale. București, 1938. - 44 p.

Mormântul lui Mihai Viteazul și vechea catedrală de la Alba Iulia. - București: M.O. Imp. Statului, 1939. 16 p. + 1 f. plan.

Die siebenburgiesche Frage. - București, 1941.

Transilvania înainte și după arbitrajul de la Viena. - Sibiu: Tipografia "Cartea Românească din Cluj", 1943. - 52 p. + 1 f.h. + 17 tab. - (Universitatea "Regele Ferdinand I din Cluj - Sibiu; Biblioteca "Viața și Cultura". Seria "Problema Transilvaniei". Fasc.1).

Un sfert de veac de la Unirea Transilvaniei. - Sibiu: Editura Astra, 1943. 30 p. - (Biblioteca Astra).

La Banat roumain. - Sibiu: Editura Cartea Românească, 1944. - 42 p.

Studii și documente privitoare la revoluția românilor din Transilvania în anii 1848-1849. Documente din arhivele Ministerelor de război, justiție și interne din Viena. Sibiu, 1944. - 2 vol. ***Vingt - cinq ans après la réunion de la Transylvanie à la Roumanie.*** - București, 1944.

Studii și documente privitoare la evoluția românilor din Transilvania în anii 1848 - 1849. Documente din arhivele statului. Budapesta, Arhiva Kossuth, 1848-1849, publicate de Silviu Dragomir. Cluj: Tipografia Cartea Românească, 1946. Vol.3. - 320p.

Studii și documente privitoare la revoluția românilor din Transilvania în anii 1848 - 1849. Istoria revoluției. Partea I. În ajunul revoluției. Primăvara libertății. Mișcarea politică la românii din Banat și Ungaria până în toamna anului 1848. - Vol.5. Cluj, 1946. - 409 p. ***Tratatul româno-maghiar din vara anului 1849.*** - Cluj, 1947, 13 p.

Vlahii din nordul Peninsulei Balcanice în Evul Mediu. București: Editura Academiei, 1959. - 224 p.+2 f. h.

Avram Iancu. - Ediția a 2-a. - București: Editura Științifică, 1961.

Românii din Transilvania și unirea cu biserica Romei. Documente apocrife privitoare la începuturile unirii cu catolicismul roman (1697-1701). București: Editura

Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, 1963, 100 p. cu facs.

Avram Iancu (monografie). Prefață de Vasile Maciu. - București: Editura Științifică, 1965. - 304 p.+ 10 f.il.; portr. (Colecția "Pagini din istoria patriei"); Ediția a 2-a, 1968. - 368 p. cu il.

Avram Iancu. Prefață și tabele de Fr. Păcurariu. - București: Minerva, 1988. XXXVII. + 378 p. - (Biblioteca pentru toți).

Studii privind istoria revoluției române de la 1848. Ediție, introducere, note, comentarii de Pompiliu Teodor. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1989. - 219 p.: portr.

Românii din Transilvania și unirea cu biserica Romei. Documente apocrife privitoare la începuturile unirii cu catolicismul roman (1697-1701). - Cluj: Editura Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului și Clujului, 1990. - 100 p.

Avram Iancu. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1998. - 208 p. - (Solpress).

Studii de istorie medievală. Ediție îngrijită, studiu introductiv și note de Sorin Șipoș. Cluj-Napoca: Centrul de Studii Transilvane, 1998. - 248 p. (Bibliotheca Rerum Transilvaniae). **Valahii din nordul Peninsulei Balcanice în Evul Mediu** - Iași: Do Minor, 2001.

Istoria dezrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII. Ediție îngrijită, studiu introductiv și note de arhimandrit Emanuil Rus.- Cluj Napoca: Editura Dacia 2002, 580 + 400 p.

Referințe:

Alexandru, Ioan. Silviu Dragomir. (20 de ani de la moarte). Jurnal de poet. - În: Luceafărul, 25, nr.8, 20 feb. 1982, p.l.

Bocșan, Nicolae. *Silviu Dragomir, istoric al revoluției de la 1848.* - În: Tribuna, 33, nr.36, 7 sep. 1989, p.3.

Bogdan, I. *Raport despre Silviu Dragomir.* În: Analele Academiei Române. Seria 2, Tom. 38, 1915-1916, p.196.

Clopoțel, Ioan. *Amintiri și portrete.* Timișoara, 1963, p. 193-203.

Enciclopedia istoriografiei românești. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 129, 130.

Iliescu, Ion; Istrate Tiberiu. *Orăștie – 750 de ani.* - Deva: Casa Județeană a Corpului Didactic, 1974, p. 200, 201, 239.

Lupas, Ioan. *Iubite coleg.* - În: Din istoria Transilvaniei. Ediție îngrijită, note și comentarii de Marina Vlasiu. Cuvânt înainte de Florin Constantiniu. - București: editura Eminescu, 1988, p.302-305.

Maior, Liviu. *Silviu Dragomir (1882- 1962).* - În: Tribuna, 12, nr .40, 3 oct. 1968, p. 6. **Mândruț, Stelian.** *Câteva repere privind publicarea istorică interbelică a lui Silviu Dragomir.* - În: Vatra, 16, nr.12, 1986, p. 189 B.

Mândruț, Stelian. *Romulus Vuia către Silviu Dragomir.* - În: Acta Harghensis, nr.5-7, 1987, p. 409 - 415.

Memorie închisorii Sighet - București, Fundația Academică Civică, 1999, p. 184.

Pascu, Ștefan. *Profesorul Silviu Dragomir profil spiritual.* - În: Tribuna, 32, nr. 22, 1988, p.2.

Păcurariu, Mircea. *Dicționarul teologilor români.* - București: Editura Univers Enciclopedic, 1996, p. 150-152.

Păcurariu, Mircea. *100 de ani de la nașterea istoricului Silviu Dragomir.* - În: Mitropolia Ardealului. - 38, nr.2, 1988, p.109-122.

Popeangă, Vasile; Mureșeanu, Ion B. *Aradul cultural în lupta pentru înfăptuirea Marii Uniri. (1908-1918).* - Arad:

Editura Episcopiei Ortodoxe Române a Aradului, 1991, p. 112, 211, 293.

Razba, Măria. Silviu Dragomir. Biobibliografie. - Deva: Biblioteca Județeană "Ovid Densusianu", 1992.

România 1918. Marea Unire. - Cluj-Napoca: Editura Studia, 1998, p.8, 40, 45, 62, 68.

Roșca, Dumitru. Închisoarea elitei românești. - Baia Mare: Editura Gutinu SRL, 1998, p. 72, 73.

Rusu, Dorina N. Membrii Academiei Române, 1866-1999. Dicționar. - București: Editura Academiei Române, 1999, p. 174-175.

Speranția, Eugeniu. Figuri universitare: Silviu Dragomir. - În: Steaua. - 12, nr.11, nov. 1966, p. 43-46.

Stoian, Nicolae. Silviu Dragomir. - În: Drumul socialismului. - 37, nr. 8545, 5 nov. 1985, p.3; nr. 8551, 12 mai 1985, p.3.

Stoicescu, Nicolae. 100 de ani de la nașterea istoricului Silviu Dragomir. - În: Revista de Istorie, 41, nr. 3/1988, p. 525-534; Mitropolia Ardealului, 33, nr. 3, 1988, p. 98-105.

Sora, Gheorghe; Creț, Cristian. Teodor, Pompiliu. Silviu Dragomir. - În: Tribuna. 21, nr. 46, 17 nov. 1977, p. 8.

Teodor, Pompiliu. Silviu Dragomir istoric al unității naționale. - În: Tribuna. 27, nr. 47, 24 nov.1983, p. 6; - 29, nr. 49, 1985, p. 2.

Teodor, Pompiliu. Silviu Dragomir, personalitate a istoriografiei românești. În: Tribuna. - 32, nr. 10, 10 mar. 1988, p. 10.

Vlasiu, Măria. Silviu Dragomir - credință în viitorul patriei române întregite. - În: Revista Comisiei Naționale Române - UNESCO, 30, nr. 1, 1988, p. 66-68.

"Invocat în ultimii ani ca istoric al revoluției de la 1848, ca autor inspirat al monografiei despre Avram Iancu, istoricul universității clujene a fost un cunoscut cercetător al sud-estului european, un medievist de prestigiu, un avizat scurtător al legăturilor românilor cu popoarele vecine. Opera lui încorporează însă și scrisul istoricului participant pe terenul Unirii din 1918, sau al istoriei interbelice, când s-a angajat cu totală dăruire în apărarea integrității teritoriale a statului român". (Teodor Pompiliu. **Silviu Dragomir - personalitate a istoriografiei românești.** Tribuna, 32, nr. 10, 10 mar. 1988, p. 10.)

E

**Efrem
Eugen EVU
Ioan EVU**

EFREM

Ieromonah, cronicar la Mănăstirea Prislop,
secolul al XVIII-lea

Probabil era originar din părțile Hațegului și Hunedorei, călugărit în Mănăstirea Prislop. Arestat de autoritățile locale, a fost închis aproape un an la Sibiu, apoi a fost expulzat în Țara Românească. Acolo a scris, în 1763, probabil, la Căldărușani sau, mai degrabă la Râmnicu Vâlcea, o cronică în versuri intitulată „Plângerea sfintei mănăstiri a Silvașului din eparhia Hațegului, din Prislop”. Are 711 versuri (într-o alăt versiune mai apar 17 versuri). În prima parte este prezentată istoria mănăstirii (până la v. 124) cu date concrete privind zidirea și apoi refacerea ei de domnița Zamfira, iar în partea a doua, autorul prezintă fapte petrecute după dezbinarea bisericească a românilor erdeleni, din anii 1698-1701, cu un aspru rechizitoriu la adresa episcopului Petre Pavel Aron de la Blaj, cunoscut adversar al mănăstirii și al călugărilor ei. Cronica a circulat în manuscris (se cunosc șase copii). A fost editată pentru prima oară de Cezar Bolliac, în ziarul „Buciumul” din București (1963), apoi de Ghenadie Enăceanu în revista „Biserica Ortodoxă Română” din București (1878, p. 496-507); după versiunea lui s-a republicat în „Biserica și Școala” de la Arad (1878) și „Telegraful Român” de la Sibiu (1898). În secolul XX, a fost reeditată de Ioan Lupaș în volumul „Cronicari și istorici români din Transilvania”, (ediția a 2-a,

1941, p. 61-81), Dan Simonescu (în „Cronici și povestiri românești versificate. Secolele XVII – XVIII. Studiu și ediție critică, București, 1967, p. 74-90) și Mircea Păcurariu (în „Istoria mănăstirii Prislop”, Arad, 1986, p. 128-145). În 1756, ieromonahul Efrem, cu fratele său Mihail, au făcut tot la Prislop, o copie după lucrarea filosofico-teologică a lui Dimitrie Cantemir, „Divanul sau gâlceava înțeleptului cu lumea sau giudețul sufletului cu trupul” (tipărită la Iași în anul 1698).

Referințe:

Burlec, Liviu. Contribuții la studiul cronicii „Plângerea mănăstirii Silvașului”. – În: Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie „A.D. Xenopol” din Iași. –1978, pg. 325-333.

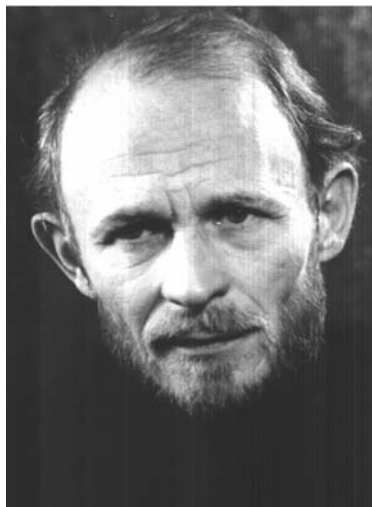
Păcurariu, Mircea. Istoria mănăstirii Prislop. – Arad, 1986, pg. 7-9, 41, 74-81.

EUGEN EVU

Eugen Evu s-a născut la 10 septembrie 1944, în Hunedoara, din părinții Evu Gheorghe și Clara. Are o soră, Eugenia, și doi frați, Gheorghe și Ioan. Este căsătorit și are trei copii: Gloria, din 1986 rezidentă în Germania, Sorin Sargețiu, și Remus Septimiu. Are doi nepoți, Esthera și David, născuți în Germania. Eugen Evu a urmat școala primară la Peștiș și la Hunedoara, apoi trei ani de școală

profesională, specialitatea metalurgie-oțelărie Absolvă Liceul nr. 2, secția umanistică, din Hunedoara.

Studii tehnice întrerupte, atestări profesionale prin cursuri de scurtă durată. Fiind atras de arte, (muzică și literatură, îndeosebi), a practicat, fie în paralel cu unele meserii pasagere, fie exclusiv, profesiunea de instrumentist atestat profesional și solist vocal muzică ușoară și percuție (baterist). A fost salariat în timp ca oțelar, lăcătuș, pedagog, funcționar, supraveghetor de noapte la internatul Liceului

Minier Deva, muncitor șantierist, muncitor în minerit, la Teliuc, marinar salvator („Salvamar) la Constanța și Mamaia termotehnician metalurg, primitor –distribuitor, mecanic de cazane, instalator, inspector personal resurse umane, bibliotecar(din 2005-) . Din 1975 până în 1997, a lucrat ca metodist și apoi referent principal în domeniul culturii și artei, specializat prin cursuri intensive(perfecționare) ale Ministerului Culturii, ca referent principal literatură, teatru, arte plastice. Din 1997, părăsește Casa de Cultură și revine în SC Siderurgica, continuând activitățile sale doar literatura, publicistica, artele plastice, din pasiune.Îngrijește, editează, cărțile a 55 de autori, majoritatea tineri, participă la viața culturală, descoperă și cizelează creatori tineri, lansează talente noi, etc .

Din activitatea de 21 de ani la cultură, Eugen Evu deține peste 25 de premii I și II pe țară, cu titlul de laureat, fie personal (creație, spectacole de poezie și muzică, regie și

autor de teatru pentru copii și teatru scurt), fie cu formații sau interpreți cizelați de el. Numeroși actori, scriitori, publiciști, cântăreți și artiști plastici, au fost descoperiți, sprijiniți și ajutați să se afirme datorită lui. Este membru în colegiile unor reviste și ziare. Între aceștia, unii au reușit să se afirme național și internațional, în literatură, teatru, film, arte plastice, jurnalistică .

ACTIVITATEA LITERARĂ

Eugen Evu a debutat revuistic în 1970, sub girul elogios al lui Ștefan Augustin Doinaș, în revista de cultură “Familia”. Editorial, a debutat prin concurs la editura timișoreană “Facla”, Nouă poeți tineri,”Toate iubirile” în 1974, după ce publicase deja numeroase poezii, cronici de arte plastice, articole, reportaje, eseuri, în revistele de specialitate ale vremii și în presa județeană și națională. Publică neîntrerupt, din 1970 până azi, sporind enorm ceea ce am numi o risipă de colaborări care-l impun național. Între acestea, în revistele: Familia, România literară, Luceafărul, Gazeta literară, Jurnalul Literar, Steaua, Vatra, Astra, Tribuna, Orizont, Viața Românească, Flacăra, Transilvania, Argeș, Cronica, Convorbiri literare, Viața Românească, Contemporanul , Ramuri, Tomis, Sinteze literare, Colocvii culturale, Solteris, Poezia, Aurora, Unu, Poesis, Orient Latin, Opinii Culturale, Semne, Dacia Literară, Convorbiri literare, Constelația Dragonului, Nord Literar, Ardealul literar, Cetatea Culturală, Aurora, Arca, Porto Franco, Revista Nouă, Oglinda Literară, Salonul Literar, Eminescu, Axioma, Casa Lux, Românul Australian, Banatul Sârbesc(Stamora Moravița), Noi nu, (Australia), Adevărul literar și artistic, Spirit românesc (Australia), Galatea (Germania), Il Convivio (Italia), Hrvatsko Slovo (Croatia), Le Muse (Italia), Rec. Europeens (France) Faclya și Eletunk

(Ungaria) „Agero- Stuttgart-internet (Germ.) și „Noi nu” (Australia)

Ca editor, prefațator ori îngrijitor de carte, a editat sau girat 55 de autori, din țară și din diaspora, unele ediții bilingve (română-germană, română-engleză, română-italiană) ...Îi apar în străinătate texte în italiană, croată, engleză, sârbă, maghiară, franceză, japoneză, germană.

Titrat „Consoulting „Editor” și „RESEARCH Board of Advisor”, decernat de The American Biographical Institute do hereby recognize that „ – 2005; Titlul de „Printz al Poeziei” – Deva, 2005. Diplomat de onoare al unor Fundații și Asociații din România și din U.S.A. Cetățean de Onoare al Jud. Hunedoara, „pentru o viață închinată artei „ și Titlul de Ambasador cultural al județului Hunedoara. Titlul de „ Cetățean de Onoare al Hunedoarei. Trofeul „Cheia Orașului „ – 2006, conferit de Primărie și Consiliul 2005. Patru importante premii în Italia, pentru creație în română și franceză. Premio Antonio Filoteo Omodei -, Menzione Speciale Italia, 2004. Premio „Recognoscimento Speciale al Premio „Poesia Prosa e Arti Figurative,, Castiglione di Sicilia și 2004 Giardini Naxos, Italia; Premiul NOVALIS – Kreis, Munchen, Germania, 1999 și 2000. Diploma de Excelență a Asoc. Române pentru Patrimoniu, 2005. Titlul de Accademico e Delegato del Convivio, 2004, Sicilia, Italia. Titlul de Expert literar, al A. Biographical Institute, U.S.A. – 2006. Mambu de onoare ASLA. Titrare The World Medal Freedom- 2006, A. Biographical Institute, SUA; Prezent în antologii și culegeri literare din România, precum și în reviste din Ungaria, Serbia, Italia, Germania, SUA, Croația, Australia, Franța. Colaborează la numeroase publicații, cu publicistică, poezie și cronici literare, eseuri, cronici de arte

plastică, opinii, editoriale, etc . Inclus în prima ediție românească- VHO's Who in Romanian „, Publică în reviste internet (România, Germania, Australia – Agero-Stuttgart, Ziarul meu, Noi, nu, Altre Pagini, reviste italiene, maghiare, etc) semnând articole, eseuri, poeme, pamflete, jurnalistică, istorie, traduceri .

În 1990, fondează și editează primul săptămânal liber al Hunedoarei, “Renașterea Hunedoarei, obligat ulterior să-și înceteze activitatea sub presiuni politice obscure. Fondează săptămânalul sindical ”Semnal,, . . Este cenzurat politic, dedicându-se editării doar de publicații de cultură și artă. .

În 1995, fondează, asociindu-și dintre scriitorii tineri sau cei afini ideilor sale artistice, întâia revistă de literatură și arte frumoase, “**Provincia-vitraliu hunedorean**”, ulterior “**Provincia Corvina**”, cu periodicitate trimestrială, cu sacrificii datorate finanțării. Revista apare sub egida U.S.R. Sub aceeași egidă și cu sprijinul AsCUS, din 2006, continuă editarea seriei noi, Nova Provincia Corvina.

În 1998, a fondat și revista de literatură „Semne”, pe care, din aceleași dificultăți inerente, o transferă moralmente și sub egida definitivă, editurii EMIA. (Paulinei Popa). Premiat internațional cu motivația “pentru cea mai interesantă apariție și reușită formulă de intrare în peisajul revuistic românesc actual” , la Salonul Internațional Oradea.”

În activitatea sa literară, Eugen Evu a fost receptat critic de nenumărați cronicari ai revistelor, publicațiilor, participând la viața literară și artistică din județ, dar și din țară, unde a reperat succese remarcabile, implicit un prestigiu bun Hunedoarei culturale natale, mișcării literare din această parte a țării.

Este prezent în volume de înaltă ținută ale istoriei literare române, între care șase antologii tematice, volume ale

unor critici consacrați, sau în “Literatura Română Modernă” de Laurențiu Ulici, vol. 1, ori în marele “Dicționar al Scriitorilor Români” de la origini până-n prezent (perioada 1970-1989), vol. II, de Mircea Zăciu, Marian Papahagi și Aurel Sasu (referent Al. Cistelean , cărțile de până în 1989) „Panorama poeziei românești 1970-2005, de Horia Țăru, alte dicționare importante. Este inclus în primele două ediții ale Dicționarului „ Personalități hunedorene „ și-n dicționare americane , precum și în edițiile 2003-2006 Who’s Who ABI. SUA .

Deși Eugen Evu a înființat în 1975 cenaclul “Lucian Blaga”, al tineretului hunedorean (ulterior redenumit “Dan Constantinescu”, în memoria regretatului coleg concitadin, cenaclul funcționând neîntrerupt între 1975-1998, mentorul său renunțând la îndrumarea lui, acest cenaclu a intrat nu demult într-o fază de tranziție, parte din actualii săi membri separându-se sub genericul de “Catharsis”, la Casa de Cultură, parte încă gravitând în jurul revistei “Provincia Corvina”. Din decembrie 2005, editează seria nouă a revistei Provincia Corvina,”Nova Provincia Corvina”, cu sacrificii, din lipsă de finanțare. Din 2006, înființează Asociația cultural umanitară și științifică „Provincia Corvina”(ONG) non profit, unul din obiective fiind continuarea editării revistei sub egida URSS „ajunsă aproape de zece ani de la apariție. Programul ei este statornic : afirmarea valorilor literare și plastice din noua generație, deschidere europeană, traduceri multi-lingve, lobby insistent pentru scriitorii de valoare din diaspora, istorie imediată, eseuri, critică ,etc...

Din cauza crimei de a scrie... **gladiolat** Eugen Evu și familia au avut mult de suferit din cauza fostei Securități.

Consecințele unui act de disperare, de revoltă și poate de nebunie indusă diabolic, de activității și securității, turnătorii și lașitatea celor ce înjosiți de condițiile de „Supraviețuire

eroică”, devotată, surogatele ancestralei virtus-romana, suportate de la regimul milițienesc ceaușist, au culminat în anul 1982, când a scris și expediat o scrisoare de preotest tovarășului Ceaușescu pe adresa Comitetului central al partidului Comunist Român. Eugen Evu recunoaște că nu a semnat acea scrisoare, conștient fiind că putea fi ușor depistat ca autor. Respectiva perioadă a constituit o etapă dificilă din viața și existența lui Eugen Evu „dominat” de o stare psihică și fizică lamentabilă, cu internări, operații și epuizări cât și gândul de responsabilitățile pentru cei doi copii de vârstă preșcolară, fiind salariat ca metodist principal la Casa de Cultură din Hunedoara subordonată direct Partidului și Primăriei, controlată de Poliție și Securitate.

După cum mărturisește în bogatul material publicat în ultima parte a volumului „**Cartea întâlnirilor**” Eugen Evu era conștient de iminența declanșării unei terori multilateral dezvoltate declanșată de „ofițerii deveni, hunedoreni, timișoreni și bucureșteni, de la mărunțul haiku la generalul Motoiu, vigilenți fanatici din umbră, numărul lor depășind 30, să treacă la contratacul direct, merit fie a mă desconspira drept un *dușman periculos al sistemului*, formulare frecventă în dosarele mele, fie alienat, deci pasibil a fi internat la Clinica din Zam, cum făcuseră și cu alții.”

Organele de Securitate subordonate după fuga lui Pacepa, direct „birolui 2” al Elenei Ceaușescu, aveau așa cum reiese clar din dosarele sale, sarcina de a influența pozitiv pe cel urmărit și apoi a-l recruta prin consimțământ de colaborare cu **Ei**, a-l șantaja și de fapt, distruge... A ales pentru această metodă din germenul experimentului Pitești sintagma de „Țința cap de om”, amintindu-și denumirea din vremea când era militar în termen, trupele de securitate operative.

Pe câmpurile de instrucție a Nojoridului și Oradiei, tânărul soldat Eugen Evu, înțelesese ce modificări aveau loc în

ființa și trupul ostașilor aceluși **batalion de elită**. Era antrenat antitero desant în munții Gutâiului și Ardușatului din Nord, era format ca trăgător de elită cu gradul de caporal și cu bastonul de mareșal în raniță. Fusese luat sub această armă re-creată de regimul ceușist în 1965, după moartea lui Dej, pe principiul sănătății, inclusiv a originii sănătoase: era fiul cel mare al unei familii sărace, originare din satul de munte Vâlcelele Bune, pe Strei și ultra-selectat după anume criterii.

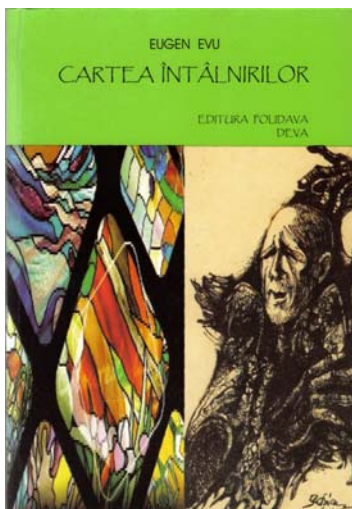
Calitățile sale artistice, muzicale și literare i-au ușurat oarecum stagiul, ba chiar i-au favorizat privilegiul de a cunoaște foarte special mediile superioare și... intime ale ofițerimii aceluși batalion de elită orădean. A realizat în profunzime cât fanatism era indus în conștiința și comportamentul tinerilor militari, ce mutilant în profunzime poate fi înclinația de a te dedica aceluși mediu.

Întors în civilie Eugen Evu a urmărit traiectoria itinerarului artistic creativ, activând mulți ani în diferite locuri, fiind mereu stăpânit de dorința perfecționării artistice și culturale. A cântat și a cucerit trofee, a obținut numeroase premii, a fost alături de Ion Dica, Mirabela Scorțaru Dauer, precum și trupe binecunoscute la acea vreme ca Sirius, lansată și elogiată de un Cornel Munteanu de la „Europa Liberă”, cel care avea să fie asasinat în anii 70 de către agenții Securității.

Revenind la Expertiza Ministerului de Interne și documentele din dosarul de urmărire al Securității obținut de la CNSAS putem descoperii un sistem sinuos și complicat, dar extraordinar de bine pus la punct, prin care „serviciile” puteau afla totul, puteau ști totul prin urmăriri telefonice, urmăriri fizice, percheziții în locuințe fără știrea locatarului...

Cum era firesc și de așteptat, securitatea a ajuns în scurt timp la semnatarul scrisorii de nemulțumire adresată lui Ceaușescu.

„...Recunoașterea protestului a fost un act forțat sub spectrul amenințării directe și repetate de a fi arestat. *Cu toate că noi te apreciem și ai copii mici... Semnează și recunoaște și tot noi te scăpăm* (locotenent major Haiku)... Nu am semnat niciodată consimțământul, nici nu am acceptat ajutorul LOR, adică transferul în Combinat la Tesa, conform acceptului directorului general Faur, cum afirma comandantul Văceanu. Am apelat direct la Partid, la Deva, la Radu Bălan, cel ulterior *sinucis* la Timișoara.

El m-a protejat, apreciindu-mi valoarea de scriitor în județ. Am recunoscut și aparent m-au lăsat în pace. Nu m-a apărat nimeni: nici tova Maria Mitrofan, șefa propagandei județene, nici tova Iacob Rafila, șefa mea supremă pe linie de cultură, nici tov. Dumitru Radu Popescu preșul USR... nici procurori hunedoreni și deveni” mărturisește Eugen Evu.

În volumul „**Cartea Întâlnirilor**” pe o întindere de 67 de pagini este prezentat în rezumat calvarul omului Eugen Evu, urmărit și terozat de securitatea ceaușistă doar pentru faptul că, așa cum spuneam, și-a exprimat în mod liber nemulțumirile și a avut curajul de a comite crima de a scrie... gladiolat.

Premii obținute:

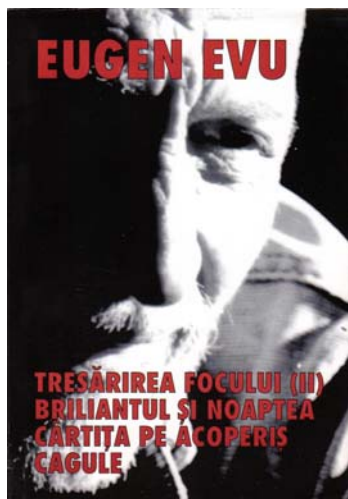
Peste 30 de premii ale revistelor literare la festivalurile - concurs - concurs interjudețean pentru creație poetică (1974 - 1989). Laureat cu premiile I și II la poezie, teatru poetic, teatru

scurt, teatru pentru copii (creație și regie) televiziune și radio, la București, Cluj-Napoca, Arad, Câmpina, Oradea, Reșița; Premiul tineretului pentru poezie și reportaj al TVR, 1986; Trofeul „Micului Cititor” (Deva, 1997); "Premiul Special", la Salonul Internațional de Carte de la Oradea, pentru volumul "Grădinile semantice" (1999); Premiul Salonului și Târgului de carte, Deva (1998). Premiul "Novalis Kreis" - Literatur und Muzik, München, Germania, decernat de un juriu germano - român, președinte: Robert Stauffer, președintele Uniunii Scriitorilor Germani din Bavaria, pentru cartea "Grădinile semantice" (2000).

„Diploma de Onoare" a Universității din New-Mexico, decernată de International Association of Paradoxism. (2001)

„Premiul special al juriului pentru poezie", la Festivalul Internațional de Poezie, Deva, 2001, - Premiul Societății Scriitorilor Francezi pentru autorii din est. (Euro - Poesie) (2002); Premiul pentru poezie al Academiei de Știință, Literatură și Artă, Oradea (2002); Premiul Special al ASLA și Academiei Româno-Americană The 27th Annual ARA Congres (2002), Premiul

Universității Oradea și U.S.R. pentru cartea „Tresărirea focului" (2002); Premiul „Le Printemps des poètes" (Paris, 2003); „Cetățean de Onoare al Municipiului Hunedoara".

Colaborări:

"România literară", "Luceafărul", "Astra ", "Vatra", "Orizont", "Flacăra", "Pentru Patrie", "Transilvania", "Tri-buna", "Ardealul literar și artistic", "Provincia Corvina", "Gazeta literară", "Familia", "Cronica", "Unu", "Semne", "Poesis", "Orient latin", "Aurora", "Opinii culturale", "Renașterea Hunedoarei", "Drumul socialismului", "Cuvântul liber"; "Steaua", „Arca”, „Poezia”, „Argeș ” "Convorbiri literare ", „ Sinteze literare”, „Cetatea culturală" "Flacăra" (Ungaria), L 'Agora (Franța, Recontres Europeens (Franța), reviste din SUA, Canada, Australia, publicații diverse din țară și din Olanda, Italia, Ungaria, Germania, Serbia, Moldova, televiziune, radio, internet, ș.a.

Lucrări publicate:

Toate iubirile. Antologie. - Timișoara: Editura Facla, 1974.

Muntele mioritic. Versuri. - Timișoara: Editura Facla, 1976-52 p.

Cu fața spre stea. Versuri. - Timișoara: Editura Facla, 1978. - 55 p.

Dragă omule. - Deva: C.C.E.S. al județului Hunedoara, 1978. - 16 pg.

Soarele de andezit. Versuri. - București: Editura Militară, 1981. - 63 pg.

Incursiuni în fantastica realitate. București: Editura Eminescu, 1982, p. 142-168.

La lumina mâinilor. - Timișoara: Editura Facla, 1982.- 52 pg.

Țara poemului meu. Versuri. - București: Editura Cartea Românească, 1983. - 100 p.

Aur heraldic. Versuri. - București: Editura Cartea Românească, 1986. - 112 pg.

Ram cu oglinzi. - Timișoara: Editura Facla, 1988. - 64 p.

Omul de zăpadă și omul de cărbune. București: Editura Ion Creangă, 1988. - 48 p.

Amarul mierii. Versuri. - Deva: Editura Călăuza, 1994. - 64 pg. - (Colecția "Lucian Blaga"). **Aventurile lui Miron Păparuda și alte povestiri.** - Deva, 1996. - 48 p.: il.

Mierea sălbatică. (Versuri). - Timișoara: Editura Helicon, 1996. - 128 p.

Cartea de sub brad. - Deva: Editura Emia, 1997. - 48 p.: il.

Elegiile corvine: Evroze. - Deva: Editura Emia, 1998. - 70 pg. - (Poesis).

Strugurii întunericului. - Timișoara: Helicon, 1998. - 128 pg.

Grădinile semantice. - Deva: Editura Emia, 1999.- 188 pg.: il. - (Sub vârstele poeziei), volum jubiliar.

Magnet - ferestre fulgerate. Eseu. Poezii, interviuri. - Ediție româno-germană. Schlesok. - Hunedoara Editura Timux; München: Novalis-Kreis Literatur und Musik, 2000. (În colaborare cu Magdalena Constantinescu).

Plânga să nu se nască. Versuri. Timișoara: Editura Signata; Helicon, 2000 - 128 pg.

Lucașfâr de lacrimă. Timișoara: Editura Signata, 2000 - 100 pg.

Empatia divină - Timișoara: Editura Signata; 2001 - 100 pg. (În colaborare cu Magdalena Constantinescu).

Mic manual pentru copii talentați. - Hunedoara: Timux, 2001.

Sărutul cu privirea. - Timișoara: Editura Signata; 2001.

Tresărirea focului. - Timișoara: Editura Signata, 2001 - 604p.

Port rănilor tale. - Oradea: Cogito, 2003.

Rezerva de duioșie. - Arad: Editura Viața Arădeană, 2004.

Stăpânul focului. - Biblioteca Provincia Corvina, 2004, Editura Corvin- Jurnale (Brilantul și noaptea, Cârțița de pe acoperiș, cagule)

Caiete de poezie – Editura Eminescu, București, 1973

Aventurile lui Paparudă – Proză. Editura Călăuza

Ghinda și sabia (Cu Avram Iancu ca îngrijitor al ediției al doua, Editura Călăuza

Transilvanian poems (în engleză), traducere Mariana Zavati Gardner și John Eduard Gardner, Editura Aplissoft

Papura iarna – Poeme, Editura Eubea, 2006

Cartea întâlnirilor – Editura Polidava, Deva, 2008

Ediții îngrijite:

Avram Iancu. Ghinda și sabia: jurnal de război cu unгурii. - Ediție îngrijită de Eugen Evu. - Deva: Editura Călăuza, 1995.

Referințe:

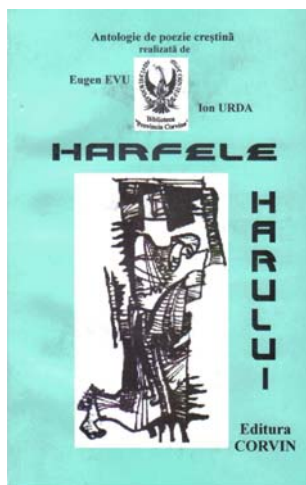
Alexandru, Horea. Metaforă și simbol. În: Luceafărul, 1987.

Bârgău, Valeriu. Încredere în metaforă. În: Orizont, nr.15, 14 apr. 1989, p.6.

Berca, Olimpia. Dicționar al scriitorilor bănățeni (1940-1996). - Timișoara: Editura Amarcord, 1996, p. 60-61.

Berca, Olimpia. Eugen Evu. - În: Orizont, nr. 36, 8 sep. 1989, p.5.

Bodea, Minei. O floare pentru poet (Eugen Evu la 50 de

ani). - În: Cuvântul liber, 6, nr. 1215, 17-18 sep. 1994, p.3.

Boros, Mihai. *Pasiunile discursului* - În: Arhipelag, nr. 1-2, 2001, p.91, 92.

Cistelecan, Al. *Un poet în derută: Eugen Evu*. - În: Luceafarul, nr. 7, 21 feb. 1996, p.15.

Craia, Sultana. *Poezie și echilibru*. - În: Luceafărul. - 21, nr. 46, 18 nov. 1978, p.2.

Evrozele poetului. - În: Familia, nr. 6, iun. 1999, p. 130, 131.

Eugen Evu la 50 de ani. Biobibliografie. Deva: Biblioteca Județeană "Ovid Densusianu", 1994. - 6 p.

Eugen Evu la 55 de ani. Biobibliografie. Hunedoara: Biblioteca Municipală Hunedoara, 1999. - 8 p.

Eugen Evu - 55. Interviu cu scriitorul Eugen Evu realizat de Paulina Popa. - În: Semne. - 1, nr. 3-4, nov. 1999, p. 18.

Eugen Evu la 60 de ani. - Hunedoara 2004.

Mircea, Ion. (*Eugen Evu*). - În: Transilvania, 1978.

Moț, Mircea. *Fișe pentru un posibil dicționar*. - În: Ritmuri hunedorene, 1979, p.5.

Mureșan, Miruna. (*Eugen Evu*). - În: Universul cărții. - nr. 10, 1999.

Negoită, Irimie. *Poetul Eugen Evu - semicentener*. - În: Tribuna. - 7, nr. 4, 1995, p. 7.

O istorie ilustrată a literaturii române. În: Luceafarul, nr. 26, 8 iul. 1998,

coperta a 2-a.

Pândaru, Mariana. *Interviu cu poetul Eugen Evu.* - În: Ardealul literar și artistic. 2, nr.1, 1997, p.9.

Piru, Al. *Debuturi.* - București: Editura Cartea Românească, 1981, p. 154-155.

Poantă, Petru. (*Eugen Evu*). - În: Steaua, nr.9, 1983.

Prelipceanu, Nicolae. *Noi cărți de versuri.* În: România liberă. - 22, nr. 2134, 3 apr. 1997, p. 22. **Sever, Avram.** *Eugen, Evu: "La lumina mâinilor".* - În: Luceafărul. - 25, nr.22, 29 mai 1982, p.4.

Ulici, Laurențiu. *Ardelenii. (IV) "Promoția 70" - Eugen Evu.* - În: România literară. - 19, nr. 28, 10 iul.1986, p. 9.

Ulici, Laurențiu. *Literatura română contemporană: promoția 70.* - București: Editura Eminescu, 1995, p. 267, 268.

Zaciu, Mircea; Papahagi, Marian; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români.* București: Editura Fundației Culturale Române. - Vol.2. (D-L), 1998, p. 242-243.

"Deși nu are obsesii tematice și se apropie cu egală dezinvoltură de orice motiv liric, există la Eugen Evu niște nuclee semantice care-l atrag într-o măsură mai mare: energetismul ardelenesc, îmblânzit de o undă elegiacă și patosul introspectiv țintind o identificare de sugestie mesianică; în ce privește evocarea matricei transilvănene, dicțiunea e calmă și gravă; în spațiul introspectiv tonul se schimbă, gravitatea ardelenescă e însoțită de o fină acoladă de umor muntenesc... Dar el apelează și la tehnica discursului ironic al promoției '80, atunci când tema poeziilor o cere, de pildă în cazul celor ce explorează introspectiv sub regimul legii morale și implicării existențiale..."

Laurențiu Ulici. *Literatura română contemporană.* - București: Editura Eminescu, 1995, p. 267.

„Eugen Evu surprinde certamente molti lettori che si accostano alla sua poesia. Strano, inspiegabile, pieno di una mitologia personale a capricciosa, marcato con il sigillo dell'assurdo, sull'orlo dela rabbia,mostra compasione per ogni forma di sofferenza. La sua espressione possiede certe qualita autenticamente vere...”

Accad. Angelo MANITTA, Italia

„Remarcabile, în poemele sale sunt în primul rând știința compoziției picturale, capacitatea de a estetiza o impresie, o “idee”; de o asertorică propoziție, ajunge surprinzător la detaliul de iconografie prerafaelită... Într-o elegiacă rememorare poate fi izolat un tablou lucrat cu ingeniozitate de orfevru barochizant”... În altă parte frapează o scenă de gen, mitologică, alcătuită cu rafinament alexandrin... O rostire elegiacă, vag exaltată, convoacă simboluri cosmice ori elemente aparținând lumii fenomenale. Timpul îl definește ca pe o “fiară suavă”... Nu rar, afectează un principiu vizionar. “Eugen Evu consacră o poezie a beatitudinii existențiale...”

LUCIAN ALEXIU, Revista *Orizont*, 17 mai 1979

“Spațiul interior al liricii lui Eugen Evu este deopotrivă supus înfloririi și întunecării. Cele două ipostaze corespund timbrului celebrant și elegiac, egal reprezentate în orchestrația lirică... Personalitatea poetului s-a arătat deja conturată încă de la primul volum, lirica sa va evolua fără excese, prin temperamentul echilibrat dar și ferit de sterilitate, prin sensibilitatea creatoare de imagini din spațiul profund al înfiorărilor în transcendental”

SULTANA CRAIA, *Luceafărul*, 18 nov 1978

“S-a remarcat încă de la primele volume nota elegiac evocatoare a versurilor eviene, religiozitatea lor (prin sacralizarea peisajului și a istoriei), traduse într-un discurs grav, incantatoriu. Deloc ostentativ-declarativ, poetul se apleacă asupra laturii interioare îndeosebi, celei a eului, de unde sinceritatea aproape oraculară a liricii sale. Ceea ce impresionează deasemenea la Eugen Evu este muzicalitatea versurilor, “vraja melodioasă”, urmare a unei ecuații personale: cuvânt plus muzică egal poezie... În special în “evroze”, Eugen Evu domină un spațiu populat de angoase și spaime, de tristeți și coșmaruri și chiar de revoltă în fața acestei panorame a deșertăciunii contemporane, “acestui “orizont decapitat”. “Evrozele” sunt “elegii exorcizante” care îl salvează poate pe poetul-om, fiindu-i refugiu”.

MIRUNA MUREȘANU, Revista *Universul cărții*, nr.10 1998

“Stăpânind un domeniu larg al expresivității, Eugen Evu dă ținută solemnă limbajului colocvial cu atâta dezinvoltură încât uluiește, de pildă, găsind izvoare de melodicitate în rememorarea insistentă a latinității limbii noastre, sau izvoare de poezie în sonorități pur fonetice, în “arheoființă”, cum fericit definește el “stratele subconștientului”, ori în apeluri la structuri ale poeziei populare (blestemul), cu simbolisme și lexeme specifice”.

ELIS BOGĂȚAN, Revista *Orient Latin*, 1998

“Evrozele, elegiile lui Eugen Evu, sunt de fapt nevroze, în sens bacovian. Nu întâmplător, printre comentatorii poetului Petru Poantă a invocat “angoasa bacoviană”. Toți comentatorii, Laurențiu Ulici, în primul rând, se întrec în a depista valențele multiple stilistico-tematice ale unui poet a cărui activitate se

întinde, iată, pe durata câtorva decenii bune. Poezia chtonicăromânească nu face decât să adauge un nou registru capacității de recuperare a realului prin poezie. Acel autenticism evocat, rând pe rând, de Ștefan Augustin Doinaș, Ion Mircea și Al Cistelean – este nevoie irepresibilă de certitudini, pe temeiul cărora să se edifice o teogonie sau, cel puțin, o altă realitate. Poeziile sunt rilkeene ca intenție, neaoșe ca factură într-atât este poetul de implementat în *humusul* ținuturilor de baștină. Virtuozitatea poetului care poate face poezie din orice, evocând incinte sacre ori Cetatea Corvinilor, încărcate de istorie, sunt pretexte pentru o meditație gravă și responsabilă pe marginea existenței. Acestea țin, în cazul lui, de o creativitate aparte, necontrafăcută, țâșnind din glia natală, din “argila sacră a frunții” (cum definește el). Om al locului, Eugen Evu este locuit de o aspirație spre universalitate, de propensiunea căutării adevărilor ultime... Reușitele indelegabile ale volumului “Evroze” sunt “Poem pentru contemporani”, dar și “Balada mierlei Albe”, ori “Excomunicatul”, “Poesis”, “Foamea de adjective” și încă alte câteva, care întăresc poziția ocupată de poet în Cetatea Literelor (nu doar corvine !)...

AL PINTESCU, Revista *Poesis*, 1999

“Eugen Evu îmbină reflexia cu atitudinea vizionară în cadrele unui lirism de o remarcabilă expresivitate. Spiritul poeziei sale este ceremonios, solemn, căci poetul oficiază ritualic prin limbajul poeziei având o evidentă propensiune pentru ceremoniile verbului. Poemele lui sunt făcute din materia grea a simbolisticii tradiționale ardelenesti în care plutește duhul etic al vechimii sociale. Autorul simte “rănilor din veac” și e înfiorat de semnele ancestralității, poetica sa e un mod de a întemeia lirismul pe stări și simboluri esențiale ale memoriei colective, uneori tonul este profetic (...). Imaginile sunt încărcate cu memorie istorică, versurile conțin dolorism

specific poeților transilvăneni... alteori această claviatură cedează locul unui lirism în manieră hesiodică și pilattiană în care opulența autumnală e proiectată în imagini euforice. Poezia lui Eugen Evu de până acum e dominată de simboluri chtonice, predomină metafora fertilității, prin prisma unui mister blagian al Ființei. Încărcat de spiritualitatea străveche ardelenescă, limbajul liric al poetului are eleganță hieratică. Sentimentul etnic este resimțit la scară cosmică... Există o tensiune interioară care alimentează viziunile dându-le forță morală și culoare etnică, scenariile agreste conțin lumina unui mesaj venind din adâncul istoriei...

O superioară conștiință artistică ni se reconfirmă de la o carte la alta”.

ALEXANDRU HORIA, “Luceafărul”, 1986

“Este o poezie deosebit de complexă aceasta, în care se suprapun ritmuri și pulsioni ce cutremură poema în direcții contrarii. Pe de-o parte fraza organizată, lineară, imaginea prinsă într-un desen coerent, cuvântul nemalaxat, etc., duc impresia la poezia clasică. Pe de alta, ciocnirea aparent întâmplătoare a imaginilor, dislocările bruște din subconștient prin savante eufonii, un subteran frison care se insinuează în succesiunile regulate ale silabelor, ca un motiv răzleț, neluat în seamă, dar care curând va tulbura legănarea simfonică a versului dau certitudinea că suntem în fața unui poet modern cu o cunoaștere adâncă a științei poeziei”.

CONSTANT CĂLINESCU “Luceafărul”, 1988

“Proiecțiile sale au frăgezime și candoare și nu mai puțin o forță reală, un timbru de “oratio vechio” o fosforescență arhaic păgână. Identificarea cu elementele se face printr-o vrajă melodioasă de incantație, care resuscită puteri sufletești ce păreau uitate. Buna stăpânire a versificației, alegerea

cuvântului poetic cu halou semantic verificat, sugestiv, iradiant, refuzul “rupturilor”, al redundanțelor, al prolixității converg într-o “spunere” armonioasă, cu veritabile filoane de lirism. Pentru el expresivitatea rămâne o categorie estetică fertilă”.

ADRIAN POPESCU, Revista “Steaua”, februarie 1979

“La Eugen Evu, muzica răzbate din profunzimile textului poetic, amintita simbioză-muzică-vers încărcându-i structural poezia, - poezie străbătută de efluvii eufonice, luminoase, cu toate acestea, numai în aparență, ca o încăpere scaldată în razele soarelui, dar în care cântă stins un flaut. Eugen Evu este o lebadă cu gâtul străpuns”.

ION MIRCEA, Revista “Transilvania”, 1986

“Atât formula, cât și temele iradiante, de o recurență implacabilă, ale liricii lui Eugen Evu sunt fixate încă de la primul volum (1976). Pământul exaltat e un “pământ de leac”, conotat în registrul matern, cu valențe de o pozitivitate infailibilă. Mistica plaiului își asociază cultul eroilor și simbiologia jertfei. “De spus seara” (1982) este aproape o rugăciune pe când “Hamlet” se deschide spre o retorică mai degajată, ironică și sarcastică. În “Țara poemului meu” (1983), conștiința comunitară a poetului e exprimată tranșant: “sunt dispus să duc idealul comun în spinare”.

AL. CISTELECAN – din “Dicționarul Scriitorilor Români”, vol. 2, pag. 242-243, 1999

“Un frumos lirism se regăsește în cărțile lui Eugen Evu, care știe găsi cuvintele pentru a spune “pecetea catartică” a lui Dumnezeu, la fel de bine ca “gustul sărat al libertății”.

Există ceva de viziune naivă în această poezie, dusă de o istorie întregă, hrănită de antice sentimente ca și de emoții provocate de lumea contemporană, ca, bunăoară, în foarte frumosul poem “Tânguirea mierlei”...

PIERRE DUBRUNQUEZ – red. șef al Revistei pariziene “Poesie”, critic, 1999

“Deși nu are obsesii tematice și se apropie cu egală dezinvoltură de orice motiv liric, există la Eugen Evu niște nuclee semantice care-l atrag într-o măsură mai mare: energetismul ardelenesc, îmblânzit de o undă elegiacă și patosul introspectiv țintind o identificare de sugestie mesianică; în ce privește evocarea matricei transilvănene, dicțiunea e calmă și gravă; în spațiul introspectiv tonul se schimbă, gravitatea ardelenescă e însoțită de o fină acoladă de umor muntenesc... Dar el apelează și la tehnica discursului ironic al promoției 80, atunci când tema poeziilor o cere, de pildă în cazul celor ce explorează introspectiv sub regimul legii morale și implicări existențiale”...

LAURENȚIU ULICI, “Literatura Română Contemporană” – *Istoria Literaturii Române Moderne*, vol. 1, pag. 267-268, 1998

„Spațiul interior al liricii lui Eugen Evu este deopotrivă supus înfloririi și întunecării. Cele două ipostaze corespund timbrului celebrant și celui elegiac, egal prezente în orchestrarea lirică”

Sultana Craia, *Luceafarul* 1981

„Poet al Iubirii, Eugen Evu nu este un închinător lui Eros, decât rar, iar atunci într-un mod mai mult circumstanțial. Esențiale în poemele sale erotice nu sunt trăirea, efectul, sensibilitatea, ci șansele de a defini conceptual ori a ilustra

imagistic o situație, un topos oarecare . Remarcăm în poeme capacitatea de a estetiza o impresie, o idee. O rostire elegiacă, vag exaltantă, convoacă simboluri cosmice,ori elemente aparținând lumii fenomenale: timpul,lumina, ninsoarea, fluturii.(...) O sete a primordialului străbate volumul „Țara poemului meu”, (1983) dorința sa fiind instituirea unei radiografii arhetipale a spațiului și timpului în care există ca exponent al unui neam ce-și trece în cântec țara . Paradoxal, din voința sa de vitalitate și vitalizare a poeziei, ceea ce rămâne ar putea fi nota elegiacă, abordată spontan, care, cultivată constant, generează veritabile carate lirice”

Horia Țâru, Panorama poeziei românești, 2006, vol II

**EUGEN EVU- „ MUSSICA DELL’ANIMA E
COLORI DELLA MENTE ...”**

„I numerosissimi premi letterari ricevuti in Romania e all’estero confermano la validita letteraria del poeta che riesce a trasformare la propria terra nella musica dell’anima e nei colori della mente...viva come La febbre dei papaveri rossi che, simbologgiando il sorriso della ragazza, sembrano volti che sorgono dal cielo profondo e schizzano verso la luce...

La poesia di Eugen Evu raffigura lo spirito del suo popolo, della propria terra vista come” una terra di risanamento”, della stroia e del paesaggio arcadico, tutto dipinto in un unico quadro, quello dell’amore, della devozione, della sacralita, cuciti con il fiolo d’oro del passato in parole ed imaini din particolari musicalta, profumo o misterio...

„Come potrei estrarre il freddo di quel profumo

Sulla riga di luce delle tue labbra

Il bozzeto di quel vago edenico

Dorato nel giglio del sorriso „ ...

**Marilena Rodica Chiretu, in Antologia Cento poeti
per l’Europa del terzo millenio”- ed Accademia Il
Convivio, Italia 2007, Fragment din prezentarea in italiana**

IOAN EVU

Născut la 19 februarie 1953, în comuna Peștișul Mic, județul hunedoara. Este frate cu poetul Eugen Evu. A urmat școala generală în comuna Peștișu Mic; liceul în municipiul Hunedoara. A absolvit Școala de Perfecționare în Domeniul Utilajelor de Calcul București. Compozitor și solist vocal al grupului folk „Canon”. A debutat concomitent în poezie, în anul 1970, în „Preludiu”, supliment al ziarului Scânteia Tineretului și în revista „Familia”, la poșta redacției, sub girul lui Șt. Augustin Doinaș. Debutează editorial, la Editura „Facla” (1982), cu volumul de poezii „Fereastra de apă”, distins cu mențiune, la Concursul de Debut în Poezie al Editurii „Facla”, ediția 1980-1981. Este deținătorul a numeroase premii literare: Premiul I la Concursul Național de Creație Literară – Păușa, din 1973; premiul II la Concursul Național „Tinere condeie”; premiul revistei „Luceafărul”, la Concursul Național de Poezie „Nicolae Labiș” (1976); premiul revistei „Tribuna” la Concursul Național de Poezie „Nicolae Labiș” (1977); premiul revistei „Transilvania” la Concursul Național de Poezie „Lucian Blaga” (1981). În 1982, este distins cu marele Premiu la Festivalul de Poezie „Lucian Blaga” și Premiul revistei „Familia” la Festivalul „Marin Preda”, de la Alexandria. Redactor al revistei de cultură „Provincia Corvina” din Hunedoara. Din anul 1990 este membru al Uniunii Scriitorilor din România. A colaborat

cu poezii în culegerile literare: „Coloane”, „Dăruire”, „Anotimp hunedorean”, „Pasărea de foc”, editate de centrul Județean al Creației Populare Hunedoara și „Flori pentru mama” Editura „Emia”, 1997. A participat la emisiuni culturale ale posturilor de radio și TV naționale și locale. Este compozitor, chitarist, solist vocal și textir al grupului vocal „Canon” obținând numeroase premii: Premiul I la Festivalul Național de Folk, Calafăt (1985); Premiul de Consacrare al Cenaclului Flacăra ș.a. în 1987, participă la realizarea LP-ului „Viața, iubirea mea dintâi” al lui Victor Socaciu (companiament și orchestrații); Discografie: Lp-ul Canon – 1992 la Casa de Discuri „Electrecord”; LP și albumul intitulat „Canon și Maria Gheorghiu” – CD, 1996.

Colaborări:

„România literară”, „Tribuna”, „Luceafărul”, „Viața Studențească”, „Transilvania”, „Flacăra”, „Orizont”, „Familia”, „Ritmuri hunedorene”, „Amfiteatru”, „Astra”, „Provincia Corvina”, „Cuvântul liber”, „Contemporanul”, „Cronica”, „Tomis”, „Opinii culturale”, „SLAST”, „Arca”, „Poesis”, „Foaia noastră” (Ungaria), „Observator”, „Archenoah” (Germania).

Lucrări publicate:

Prea iubire. - Deva: C.C.E.S. al județului Hunedoara, 1978. - 16 p.

Fereastra de apă. - Timișoara: Editura Facla, 1982.- 40 p.

Fără armură. - București: Editura Albatros, 1984.- 52 p.

Somnul în munte. - Timișoara: Editura Facla, 1986.-56 p.

Poet de bunăvoie. - București: Editura Eminescu, 1996. - 86 p.

Cetatea moartă. - Timișoara: Editura Helicon, 1998.- 125 p.

Trei poeți din România - Drei Dichter aus Rumanien.

- München: Radu Bărbulescu Verlag, 1999, 44 p.- (în colaborare Gheorghe Mocuța; Sorin Roșea).

Referințe:

Bârgău, Valeriu. *Câteva cuvinte despre poetul Ioan Evu.*

- În: Drumul socialismului. 33, nr. 7269, 22 mar. 1981, p.3.

Bârgău, Valeriu. *Un poet cu disponibilități reflexive.*

- În: Contemporanul, nr.33, 16 aug. 1985.

Bodea, Minei. *"Originalitatea este măsura în care mă exprim pe mine însumi"*. Interviu cu scriitorul Ioan Evu. În: Drumul socialismului. - 37, nr.8467, 2 feb. 1985, p.2.

Ciobanu, Radu. *Vești din Candoria.* - În: Drumul socialismului. - 38, nr. 8924, 26 iul. 1986, p. 2.

Noi vești din Candoria. - În: Opinii culturale. - 3, nr. 1, 1997, p.4

Condeescu, Alexandru. *"Fereastra de apă" de Ioan Evu.* - În: Luceafărul. - 25, nr. 31, 31 iul. 1982, p. 2

Ioan Evu (date biografice). - În: Pasărea de foc. Antologie literară. - Hunedoara: Cenaclul literar "Flacăra", 1975, p. 93.

Hurubă, Dumitru. *Poetul la braț cu Erata, Caliope, Politania...* În: Opinii culturale. - 4, nr. 3-4, 1998, p.4

Moț, Mircea. *"Fereastra de apă" de Ioan Evu.* - În: Drumul socialismului. - 24, nr. 7672, 10 iul. 1982, p.3.

Roșioru, Ion. *"Poet de bună voie" de Ioan Evu.* - În: Tomis. - 3, nr.3, 1998, p.7.

Stoian, Nicolae. *Vă propunem un nume: Ioan Evu.* - 26, nr. 49, 8 dec. 1977, p.15. ***Trubadurii muzicii tinere. Ioan Evu.*** - În: Almanahul Flacăra, 1982, p. 291-292.

Vasile, Geo. *În contra secularizării misterului.* În: Luceafărul - nr. 34, 30 septembrie 1998, p. 16

F

Traian FILIMON

TRAIAN FILIMON

Născut la 12 august 1933, în comuna Ceru-Băcăinți, județul Alba (pe atunci județul Hunedoara). Studii secundare (1941-1948). Debutează la Deva, în ziarul „Drumul socialismului” (1953). Redactor al ziarului „Drumul socialismului” din Deva, (1954-1955). Lucrează la Intreprinderea Cinematografică Deva (1957-1972). În anul 1972, s-a pensionat de boală. Debut editorial, cu volumul „Curcubeu în decembrie”, la Editura Militară, în anul 1978. a publicat poezii în numeroase culegeri și antologii literare. În anul 1992, înființează Editura „Eresmon” din Deva.

Colaborări:

„Luceafărul”, „România literară”, „Tribuna”, „Transilvania”, „Orizont”, „Vatra”, „Familia”, „Scânteia tineretului”, „Munca”, „Drumul socialismului”, „Unirea” (Alba-Iulia), „Steagul roșu”, „Făclia”, „Cuvântul liber” etc.

Lucrări publicate:

Curcubeu în decembrie. Versuri. Cuvânt înainte de Valeriu Râpeanu. – București: Editura Militară, 1978. – 71 p.

Erese. – Deva: Editura Eresmon, 1992. – 128 p.

Lucrări publicate în antologii:

„Flori de foc” (Deva, 1958); „Am crescut cu tine, Hunedoară” (Deva, 1960); „Tinerete fără bătrânețe” (Deva,

1961); „Încredere” (Deva, 1964); „100 de poeți” (București, 1967); „Inscripții” (Deva, 1967); „Pași prin vreme” (Deva, 1968); „Coloane” (Deva, 1970); „Dăruire” (Deva, 1973); „Anotimp hunedorean” (Deva, 1974); „Caiet de poezie 1973” (București, 1974); „Cântecul adâncului” (Deva, 1975); „Caietul debutanților 1975” (București, 1976); „Sub tâmpla stemei” (Deva, 1977); „Acorduri la vârstele țării” (Deva, 1978); „Ritmuri 25” (Deva, 1979); „Flori pentru mama” (Deva, 1997); „Antologia copilăriei” (Deva, 1998).

Referințe:

Bodea, Minel. Traian Filimon. „Erese”. În: Cuvântul liber. – 4, nr. 729, 16 oct. 1992, p. 2.

Traian Filimon la 60 de ani. Biobibliografie. – Deva: Biblioteca Județeană Deva, 1993. – 17 p.

Ionașcu, Dumitru Dem. Medalion Traian Filimon. – În: Ritmuri hunedorene. – nr. 8, 1978.

Pavel, Gheorghe. Poetul nostru. – În: Drumul socialismului, nr. 5624, 9 feb. 1973.

Ponta, Lilia. Traian Filimon, un poet prea puțin cunoscut. – În: Unirea. – 5, nr. 780, 9 dec. 1992, p. 5.

Scorobete, Miron. Traian Filimon. „Curcubeu în decembrie”. – În: Tribuna, 34, 24 aug. 1978.

Strângeri de mână. (Cenaclul „Ritmuri” Deva urează „La mulți ani!” poetului Traian Filimon la cei 20 de ani de activitate literară). – În: Drumul socialismului. – 25, nr. 5888, 15 dec. 1973, p. 2.

Ulici, Laurențiu. „Curcubeu în decembrie” de Traian Filimon. – În: România literară, nr. 31, 3 aug. 1978.

G

**Mihaela GAGEA
Ioana GEIER
Ionah Friederich GELTH
Dumitru GHIȘE
Emil GIURGIUCA
Maria Evoneta GORAN
Mihai GOȚIU**

MIHAELA GAGEA

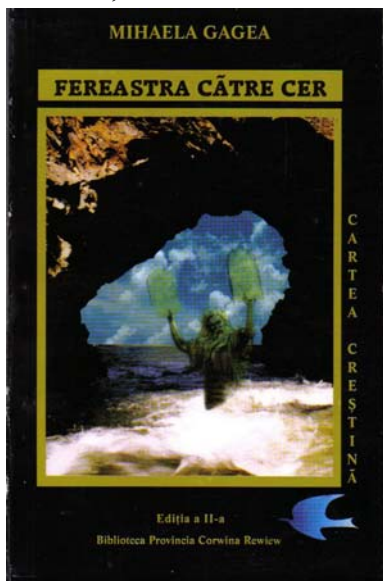
Originară din Strei Sîngeorgiu- Călan, Mihaela Gagea este rezidentă în Statele Unite. Descoperită de poetul Eugen Evu, debutează revuistic în Provincia Corvina apoi editorial, cu „Fereste înspre cer”, poeme editura Provincia Corvina (două ediții), poeme de factură

creștină. Cartea ei cucerește premiul I NOVALIS în Germania-2004, seria literatura estică.

Diploma de Excelență „CORVINA” pentru aceeași carte. Este excelent primită de critica din țară și din Italia și Germania. Alte cărți: Grădina din cuvinte editura Astra (Premiul internațional I în Sicilia- Italia al Academiei Il Convivio; Poeme pentru copii, idem. Antologia de poezie creștină „ Harfele Harului”-editor Eugen Evu și Ioan Urda, 2007, editura Corvin .

Niciodată nu s-a gândit să scrie. Cu toate că pentru ea fiind răsărită într-o familie credincioasă a părinților săi, cartea sfântă i-a dat bucuria dragostei Dumnezeuiești. Încă de mică a înțeles în felul ei că acest fapt era comoara casei.... Dar, în vocabularul credinței nu există cuvintele nu-i cu puțință. De

multe ori, prietenilor și colegilor, le dedica în joacă duioasă, versuri. La întâlnirile de Studiu Biblic la care a participat și la ieșirile în Munții Retezat, aceste vesturi izvorau cumva spontan, fără „să le gândească.”... Pur și simplu izvorau din inima sa ca un firișor de apă vie din crăpătura stâncii. Pentru Mihaela, au rămas amintiri de neuitat.

A venit apoi o zi când Mihaela s-a decis să aștearnă pe hârtie cuvinte vii care au înflorit ca florile dalbe de măr, fără să țină seama de anotimp... „Există în interiorul nostru, poate pe Muntele Interior, un Anotimp Etern” spune Mihaela Gagea. Oare cine să-i fi trimis acest gând, poate va exista o singură persoană care să citească, poate că își va schima atitudinea, poate că există inimi împietrite, dar cu miezul fierbinte și viu, dorinic de Lumină. Care să privească

dincolo de greul vieții, la Psalmi 16:8: „Am necurmat pe Domnul înaintea ochilor mei, când El este la Dreapta mea, nu mă clatin”... a necurma, adică a nesfârși! A regăsi dimensiunea Eternității Lui, dăruită și omului cel iubit părintește.

Reprezentantă recunoscută a poeziei religioase, Mihaela Gagea, dorește ca pasiunea vieții sale și pasiunea celui care îi citește creația poetică să fie *Dragostea pentru Dumnezeu* (Luca 10:27). „Să iubești pe Domnul Dumnezeul Tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău, cu toată puterea ta și cu tot cugetul tău”.

Mihaela Gagea a fost primul copil al familiei Ioan și Aurelia Gagea. Dumnezeu a binecuvântat familia cu încă doi băieți și o fată. În casa unde Mihaela a văzut lumina zilei și a făcut primii pași se afla Biserica Penticostală. A fost un loc cu multe amintiri frumoase. A avut plăcerea și ocazia să stea de vorbă cu mulți oameni. Majoritatea simpli, dar viețile lor vorbeau mai mult și mai emoționant decât mii de articole și poeme la un loc. Știau că timpul petrecut cu Dumnezeu e o invenție incalculabilă și mulți dintre ei au știut să aleagă cu adevărat, adevăratele comori. Clipele frumoase pe care omul le iubește și le trăiește sunt acelea când poți aduce altora o rază de bucurie și să descrețești frumțile celor descurajați.

Mihaela a considerat că una dintre marile fericiiri constă în aceea să dăruiești, să-ți binecuvântezi semenii și niciodată să nu aștepti să te răsplătească.

Întotdeauna a avut un respect deosebit față de bunică. Dragostea și atitudinea ei au avut impact determinant, esențial, semnificativ asupra ei. O urmărea adesea cu privirea și aprecia caldă primire și găzduirea pe care o oferea celor neînsemnați, care nu aveau unde să popsească. Demonstrând toată viața ei o dragoste iertătoare, lăsând urme de neșters, atât în viața ei cât și a multora care o cunosc. **„Îți mulțumesc! Ai știut să crezi acel climat primitiv în care mulți să crească puternici și Harul și Dragostea lui Dumnezeu. Îți sărut amintirea din trecut și cea care o să vină”**. spune Mihaela.

Versurile scrise au devenit pentru Mihaela Gagea un mod de a-și exprima dragostea și recunoștința pentru Stăpânul Său. Tot ceea ce are, tot ceea ce-i cere tot ceea ce primește dorește să folosească pentru Slava Lui. Jertfa lui i-a dăruit motivația pentru a trăi. **„Isus nu întârzie niciodată. Sosește întotdeauna la timp. Cheamă-L și-ți va răspunde! Spune-i că și tu vrei să fi în centru atracției lui.”** precizează Mihaela.

„Mihaela Gagea nu scrie sofisticat; acordul ei cu metafora vine din trasfigurarea reflectată a Cuvântului Biblic, complementară și modulată pe meajul parabolic al Psalmilor din care se inspiră...

Liminozitatea ce transpare este a credinței, a fervorii creștine, iar dimensiunea strict literară este secundată, fără însă a diminua melodicul, necesare memorării ușoare, recitării, exprimării plăpucute auzului și inimii.

Unele tangente subtile la spațiul ordinar, mirifica țară a Hațegului se mlădiază simbolic pe simbolurile biblice. Bunăoară semiotica Muntelui, izvorând dintr-un patriotism luminat, de apartenență la un spațiu binecuvântat. Careta este și una a măpurturiei și una a mărturisirii, a bucuriei și a revelației harnice.

Strcutural, Mihaela Gagea, are vibrații spituale împletită cu vibrația sacrificială, unde cuvintele semnifică, în lirica ei, jertja iubirii față de Opera Divină, îndemnul înțelepciunii, arderea esențelor curate, harfa regească davidiană, așa cum se cuvine Mântuitorului. Pledoaria pentru rostirea simplă, dar substanțială, vine din simplitatea unică a Scripturii, din care Mihaela Gagea reflectă admirabil învățătură, dar și mireasmă poetică...”

conemnează Eugen Evu în Cuvântul către cititori, text ce prefătează ediția a II-a a volumului de poezii religioase „Fereastra către Cer” din colecția Cartea Creștină apărută în cadrul Bibliotecii Provincia Corvina Rewiew.

„Mihaela Gagea a cucerit în Germania premiul I „*Novalis – Kreis und Musik*” pentru anul 2004, premiu destinat liricii feminine pentru țările din Est. De asemenei pentru simțul armonnic înăscut, precum și mesajul creștin puetnic, iradiind din învățătura unică a lui isus Hristos și apostolilor, poeta a

primit și Diploma de Excelență Corvina pentru cel mai semnificativ debut liric editorial în 2003.

Considerăm Fereastra către Cer, inclusiv un excelent corolar al învățaturii creștine, în Psalmi înfloriți, ultranecesară azi, într-o lume răscolită dramatic de semne apocaliptice, un emoționant îndreptar ecumenic, de înfrățire într-un Hristos, și vă îndemnăm să primiți „Darul lacrimilor” în aceste veșminte se sărbătorează sufletească, necesare românilor de pretutindeni.

Sacrificiul autoarei merită admirația și bucuria noastră.”

Editorul

„Cerească Mihaela,

Pronia a chemat Cartea transparenței Sale, cartea pe genunchi și aripile ei deschise, ca ale porumbelului luminos – coboară Duh de Înviere. Cuvântul poetic are dulceața Psalmilor înfloriți, aleasă îți este supunerea și spornică Lyra. Fie să ajungi la Dreapta Tatălui... Mulțumirile mele din lumea de acum atât de cumplit lovită, amenințată! Iubirea ta în Hristos și surâsul tău plin de binecuvântare ni se dăruie și nou, floare de migdal și simbol din Hristos... Ce minunat darul cărții tale, neîntâmplător primit chiar de Sfintele Paște 2004”

Magdalena C. Schlesak, Munchen, Bayern, Deutschland: Scrisoare pentru Mihaela.

IOANA GEIER

A debutat liric în revista „Provincia Corvina” în anul 2006 și în revista electronică a Asociației Româno-Germane AGERO – STUTTGART. În anul 2006, sub semnătura Ioanei Geier, iese de sub tipar romanul **„Femeie, ia-o spre Vest”**. Cartea a părut la Editura Polidava Deva. În același an, reușește tipărirea volumului de versuri **„Rochia de nisip”**

ediție româno-germnaă (traducere de Rosemarie Lutz) carte apărută tot la Editura Polidava.

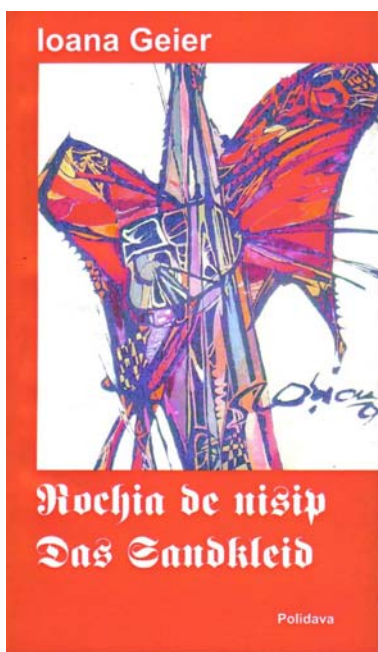
Despre scrierile Ioanei Geier au scris Mircea Nicu, Eugen Evu, Mircea Petre Suciu, Elisabeta Bogățan, Teresia Bolchiș Tătaru, Constantin Stancu, Ion Urdă, numeroși alți scriitori și critici.

Ioana Geier a emigrat în Germania unde trăiește și scrie.

„Undeva, într-un sat, nu departe Augusburg, ca într-o buclă a timpului, destinele se împletesc și se ating ca într-o mișcare brauniană... Uneori răsăritul reunple inimile de tumultul naturii și al clipei, alteori fiecă oră numărată cumva tot mai fugar, de gongul din curtea bisericii pe un preludiv al despărțirii...

Această radiografie exasperată a singurătății „în doi” este insprumentată de Ioana Geier cu arta monologului interior, de o sinceritate debordantă.

Între bătăile acestui gong și uruitul gaterului care macină nu doar substanța hrană a focului ci și timpul însuși, autoarea țese, cu migala răbdării, narațiunea ca pe o haină care să-i apere familia de nu știu ce glaciație ce stă să vină... Între temperamentul sudic, feminin și cel nordic, bărbătesc, se substanțializează, parcă asemenea unui rumeguș nesesar, altei arderi, celei a răcelilor inimilor, acel de zi și de noapte, timp monocord, neliniștitor, de parcă mereu stă să se întâmple ceva, se amână ceva...

Și chiar se întâmplă.”

Precizează Ioan Evu în textul ce ține loc de prefață în deschiderea volumului „Gongul din Altenmunster” semnat Ioana Geier, apărut la Editura Polidava, Deva în anul 2007.

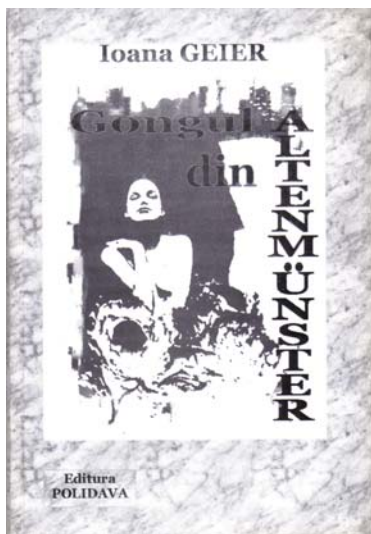
„Citisem recent romanul „De amor, de amar, de inimă albastră” a Ilenei Vulpescu și am admirat creația acestei autoare... A fost un impact asupra degustătorilor de literatură rafinată. Cartea în zeci de mii de exemplare care a dispărut rapid din librării.

Romanul de debut al Ioanei Geier rezistă unei comparații, cu atât mai mult că ficțiunea este aproape absentă. O autoare surprinzătoare. Uimirea inițială și-a triplat potențialul. Am simțit savoarea bucuriei intelectuale de a descoperi o carte cu valori artistice intrinseci. O carte importantă pentru valul de oameni tineri ai țării; totul este încărcat de substanță nobilă,

perenă: frustările etalate nu adâncesc vulnerabilitatea eroinei, dinpovrivă o ridică la statutul de personaj literar pe Ioana. O înn obilează prin lupta ei pentru aflarea adevărului. Tehnic vorbind: prtopoziții scurte, descrieri exacte, colorate – deși eliptice, treceri abrupte de la secvență la alta – ca o fugă cu scurte opriri, fapte ce se dispensează de cronologie; confesiunea declarată nu diominuează cu nimic din valorirle cărții.

Ajunsă în Germania, unde se hotără-se să rămână eroina spune: M-am ridicat pe o stâncă, ba înălțând, ba coborând privirea. Am să vă duc dorul – spuneam în sinea mea. Vouă frunzelor, când verzi când negre. Ție firicel de apă, lunecând peste pietreele mici multicolore. Te-ai lovit de pereții grei și treci mai departe. Eu simt dureros, în sufletul meu rămân traumele... Iartă-mă România! Te-am descoperit prea târziu.”

Consemnează Mircea Petru Suciu într-o recenzie la ediția I a romanului de debut al Ioanei Geier, Femeie, ia-o spre vest”

După debutul cu un roman inedit ca formulă, combinând evocările auto-referențiale, fruste și tulburătoare, cu reportajul *verite* și poeticul-jurnalier, („Femeie, ia-o spre Vest”), Ioana Geier a publicat volumul bilingv româno-german de poezie „Rochia de nisip”. Receptarea critică nu a întârziat, fiind favorabilă în reviste ca „Orient Latin” și „Nova Provincia Corvina”, precum și în „Agero”, cu o recenzie și un medalion

liric.

Au urmat volumele „Gongul din Altenmuenster” (roman cu nuanță nuvelistică) și o a doua ediție, roman, revăzut și adăugat, cu același titlu. Câteva recenzii au fost și aici favorabile, dar și reacții controversante, ale unor scriitori români din Germania...

Reproșurile privesc formula directă, mărturisitoare, febrilă, pare-se neagreată de autori conservatori. Însă este probabil că tocmai noutatea stilului să devină un atu, subiectul dramatic al emigrării femeilor din Est în Vest fiind unul dintre cele mai actuale și deloc mistic! E xodul acesta este un fenomen care inhibă dar și incită la meditații grave. Individul căruia i s-a promis „un cer nou și un pământ nou, dacă nu și luceafărul de ziuă” (Vechiul Testament) – arde în dilema promisiunii delimitate strict „evanghelic”, sau doar geocultural și habitual? Astfel, tema este reluată și liric, deoarece, recent, Ioana Geier a editat un al doilea volum de poeme, titrat „ Pașaport pentru iubire”. Poate fi condiționat cu „*ausweiss dincolo de fostul prag Schengen, un itinerar al iubirii dezamăgite și dornică a se replea sub alte stele*”?

Un volum derulat cinematografic, vibrant introspectiv, structurat unitar și dezvoltând poeme de mai amplă respirație față de „Rochia de nisip” (poeme reductive) - Ioana Geier se exprimă elevat și în forma prozodică clasică, în care

muzicalitatea este complementară armonic emoției și senzualismului feminin remarcabil.

Recomandăm această carte ca un frumos corolar al liricii de dragoste, în care elegiacul are doar rolul umbrelor în pictură, dominantă fiind aspirația spre idealul etern al iubirii și prin iubire, a cunoașterii. Limbajul este unul estetizant, dens metaforic și al sincerității necorupte de virușii manierismelor triviale.

IOHAN FRIEDERICH GELTH

Născut în 1815, la Sebeș, județul Alba. A fost rectorul Școlii Generale din Orăștie. Are meritul de a fi editat o culegere de poezii în dialect german – „Cartea de poezii a sașilor din Transilvania” (1847), ediția a 2-a (1851), care cuprinde transfigurări din perioada anilor 1830-1848. A scris și publicat numeroase poezii satirice la adresa politicianilor vremii. Este autorul unui prolog prezentat cu ocazia deschiderii Teatrului de Diletanți din Orăștie.

A decedat în 1851, la Romos.

Lucrări publicate:

Cartea de poezii a sașilor din Transilvania. Culegere de poezii în dialect german, 1847; Ediția a 2-a, 1851.

Referințe:

Bibliografia unor destine. Istorie, literatură, știință, artă. Documentar. Alba-Iulia: IPCJA, Biblioteca Județeană „Lucian Blaga”, 1993, p. 84.

Iliescu, Ion; Istrate, Tiberiu. Orăștie 750 de ani. – Deva, Casa Corpului Didactic Deva, 1974, p. 191.

Teusch, Fr. Geschichte der Siebemberger Sachsen fur das sachsich volt. I. Hermannstadt, 1925, vol. 3, p. 190.

DUMITRU GHIȘE

Născut în anul 1930, la Peștișu Mic, județul Hunedoara. A urmat Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie. Profesor universitar la București. Studii de istoria filosofiei, etică și estetică („Existențialismul francez și problemele eticii”, „Contrapunct”). A realizat ediții critice ale operelor lui Gheorghe Șincai și Samuil Micu. A semnat numeroase introduceri, cuvinte înainte, prefete la: „Trilogia culturii” a lui Lucian Blaga, „Comunicare și valoare în presă”, „Școala Ardeleană”, „Scrieri filosofice” de Samuil Micu, „D.D. Roșca și filosofia românească”, „Teme hegeliene” etc.

A decedat în anul 1991.

Lucrări publicate:

Existențialismul francez și problemele eticii (privire critică). – București: Editura Științifică, 1967. – 159 p. – (Mica bibliotecă etică).

Contrapunct. – 1972.

Dimensiuni umane: eseuri. – București: Editura Eminescu, 1979. – 376 p.

Fragmentarism iluminist. – Cluj-Napoca: Dacia, 1972. – 247 p. – (În colaborare cu Pompiliu Teodor).

Filosofie și religie în evoluția culturii române moderne. Studii și antologie. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1984. – 2 vol. (Filosofie românească). – (În colaborare cu S. Ghiță).

Rațiune și credință. Studii. – București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1988. 455 p. – (În colaborare cu Gheorghe Vlăduțescu).

Coordonator științific:

Cultura, creația, valoarea – motive dominante ale filosofiei românești. București: Editura Eminescu, 1983. – 300 p.

Istoria filosofiei românești. – Ediția a 2-a. București: Editura Academiei, 1985. – Vol. 1. 832 p.

Lucian Blaga, cunoaștere și creație. Culegere de studii. – București: Editura Cartea Românească, 1987. – 577 p.

Referințe:

Dicționar enciclopedic ilustrat: 61635 de articole, 2320 de ilustrații. – București: Editura Cartier, 1999, p. 1358.

EMIL GIURGIUCA

Născut la 27 decembrie 1906, în comuna Diviciorii Mari, județul Cluj, în familia preotului Ioan Giurgiuca și al Pelaghiei, născută Băieșu. A urmat Liceul la Gherla (1918-1923). Licențiat în litere și filosofie al Universității din București (1925-1929). După terminarea facultății, a fost profesor de liceu la Aiud (1929-1931), Uioara (1931-1933), Brad (1933-1934), Cluj (1934-1936); (1939-1940), Sighișoara (1936-1939), București (1949-1965). Debutează cu versuri în „Universul literar”, în anul 1926. A condus împreună cu George Boldea, apoi cu Teodor Mureșanu, Pavel Dan, Mahai Beniuc, Grigore Popa, revista „Abecedar”, apărută la Brad (11 mai 1933 – 25 martie 1934), publicație a tinerei generații de poeți ardeleni. A fost consilier la Editura „Miron Neagu” din Sighișoara: redactor șef la revista „Colocvii” (1965-1970). A debutat editorial, cu volumul „Anotimpuri” în anul 1938. Prin volumele de poezii „Anotimpuri”, „Dincolo de pădure”, „Poemele verii”, „Cântece de țară”, „Poezii”, „Semne pe scut”, poetul este un reprezentant distins al poeziei transilvane, continuând tematic unele preocupări ale lui Octavian Goga. Lirica sa, de o melodicitate uneori simbolistă, conține stilizări folclorice, în spiritul unui aparent modernism, specific perioadei interbelice. Este autorul a două antologii: „Poeți tineri ardeleni” (1940) și „Transilvania în poezia românească” (1943). A fost un bun traducător din literatura maghiară. În 1947, traduce o „Culegere din lirica maghiară”, apoi face traduceri din Moricz Zsigmond, Nagy Istvan, Illés Bella, Méliusz Jozsef, Mikszath Kalman, Darvas Jozsef, Gardonyi Geza, Bartalis J. În 1962 primește premiul Uniunii Scriitorilor, pentru traducerea volumului de poeme „Cât cuprind cu ochii” de Méliusz Jozsef.

A decedat la 3 martie 1992.

Colaborări:

„*Darul vremii*” (1930), „*Arta*” (1941), „*Abecedar*”, „*Pagini literare*”, „*Universul literar*”, „*România literară*” (Aiud), „*Țara noastră*”, „*Gazeta literară*”, „*România literară*” etc.

Lucrări publicate:

Anotimpuri. – București, 1938.

Poeți tineri ardeleni. Cu 18 măști de lut de I. Vlasiu. – București, 1943.

Dincolo de pădure. – București, 1943.

Transilvania în poezia românească. – București, 1943.

Poemele verii. – București, 1964.

Cântece de țară. București, 1967.

Semne pe scut. – București, 1972.

Poeme. Cuvânt înainte de Ion Dodu Bălan. București, 1989.

Referințe:

Baconski, Leon. – În: *Steaua*, nr. 12, 1981.

Bălan, Ion Dodu. *Repere critice*. 1988.

Bârna, Vlaicu. – În: *România literară*, nr. 51, 1986.

Călinescu, George. *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*. București: Editura Minerva, 1982, p. 942.

Chinez, I. *Pagini de critică*. 1969.

Crohmălniceanu, Ovidiu S. – În: *Gazeta literară*, nr. 28, 1964.

Dicționar cronologic. Literatura română. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 254, 295, 345,

363, 393, 405, 412, 417, 523, 534, 539, 552, 589, 604, 622, 668.

Felea, Victor. – În: Tribuna, nr, 24, 1973.

Goci, A. – În: România literară, nr. 3, 1973.

Perpessicius. Opere. – vol. 10, 1979.

Popa, Marian. Dicționar de literatură română contemporană. – Ediția a 2-a revăzută și adăugită. – București: Editura Albatros, 1977, p. 250.

Tașcu, Valentin. – În: Transilvania, nr. 2, 1978.

MARIA EVONETA GORAN

S-a născut la 25 decembrie 1948, Deva, absolventă a Facultății de Filologie a Universității „A.I.Cuza” Iași, profesoară de limba și literatura română la Școala Generală, nr. 6, Petroșani. A format generații întregi de elevi, cu dragoste și dăruire profesională.

A publicat culegeri și auxiliare didactice, printre care amintim: **50 de teste de gramatică**, 1995; **Teste de gramatică**, 1998; **Examen de capacitate**, 2003 etc.

Debutază editorial în poezie cu un masiv volum, **Pe aripi de timp** (Ed. Focus, Petroșani, 2006).

Referințe critice: *Pe aripi de timp și de cuvânt*, prefață de prof. univ. dr. Leonida Maniu.

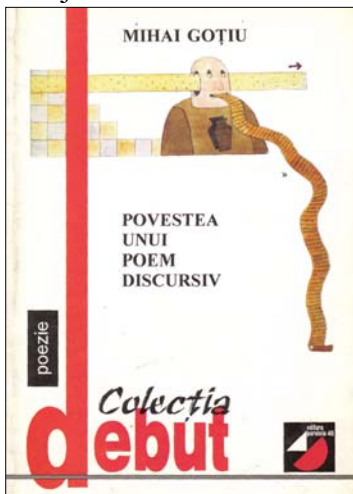
MIHAI GOȚIU

S-a născut la data de 6 decembrie 1973 în localitatea Ilia, județul Hunedoara. Este absolvent al Colegiului Național Decebal din Deva, promoția 1992. A urmat și absolvit cursurile facultății de Drept din cadrul Universității Babeș Bolyai din Cluj Napoca, susținându-și lucrarea de licență în anul 1998. preocupat de literatură și poezie, Mihai Goțiu este prezent cu grupaje de poeme la radio Cluj, Radio România Cultural, și în Revista Tribuna. Este premiant al Concursului național de Literatură Orfeu în anul 1999 la Cluj Napoca, secțiunea proză.

„Există o întrebare gata formulată de un publicist contemporan: *Ce rău publicist v-am făcut...?* Această interogație, departe de a fi retorică aparține celor care debutează și poate vor scrie poezie în mileniul III. Este o sintagmă ce marchează în fond, mirarea înțeleptului sau a copilului, întrebare – întrebătoare ce nu admite răspunsuri de circumstanță. Fără să facă nici un rău, câtuși de puțin complexat cultural, cu o altă bibliotecă în prelungirea degetelor, care mărșăluies conștiincios pe computer, poetul tânăr pune punct „meritelor deosebite în dezvoltarea activității *post-moderne* zâmbind îndoit. El s-a săturat de sintagme, de metafore, *de isme*, și mai ales de eternitate. Știe mai bine decât

alții că este un personaj de tranziție dinspre Vlahuță-Nichita Stănescu spre... suma poezilor importanți ai unui alt tip de post limbaj.

Chiar dacă mileniul asemeneai caravanei cinematografice este un reper ordinar, marchează totuși o frontieră între ceea ce urmează și ceea ce poate rămâne; de va fi să rămână, de va fi să urmeze... Dintr-o asemenea dilemă nu se poate ieși decât prin înțeleapta soluție a lui Alexandru Macedon. Taie nordul gordian și înțelegeți propriul gest și atunci pornind fără arme, fără bagaje pline de complexe culturale și

mai ales fără o referință livrescă exactă poetul tânăr rabdă și inventează merindea refuzînd să toarne plumb în trompetă...

Mihai Goțiu face parte din categoria altfel greu descriptibilă a știrilor în poezie. Trăiește toate nostalgiile propriilor sale resentimente și le filtrează prin lupa uriașă a afurisitei echelării pe care își construiește poemul. Nici nu știu cum în loc de dantele folosește fuse, ciuturi, cruci sau... betoniere! Construcția există doar pentru a-l descrie indirect pe EL, Autorul Poemului Discursiv. Este ca și cum fiul și-ar naște tatăl, protejându-și mama de chinurile facerii. În fond, între poet și poem este doar o relație de protecție și onoare: spațiul de siguranță, puterea unei răbdări subminale, portul cu fluturi. Evident, discursul lui Mihai Goțiu nu este metaforic din respingere intelectuală ci din apetență. Poetul preferă serialul său postexistențial, prevăzut ca în orice telenovelă, cu pitici, tuberoze și valuri de ciment înghețat. Nu știu dacă poezia sa

deține vreo diplomă de bacalaureat; în ceea ce mă privește, ca naș, vă pot spune cu degetul la frunte, că ea există, irită, uneori emoționează... și gata!” precizează radu Săplăcan în textul introductiv al volumului de poezie „Povestea unui poem discursiv” semnat Mohai Goțiu.

H

**Mihail HALICI
Gligor HAȘA
Constanța HODOȘ
Enea HODOȘ
Ana HOMPOT
Dumitru HURUBĂ**

MIHAIL HALICI

Născut în 19 octombrie 1643, în Caransebeș, fiu al cărturarului umanist Mihail Halici (1615-1671). Începe studiile în orașul natal, în anul 1651, apoi la Gimnaziul Reformat din Sibiu (1661-1664) și la Gimnaziul Academic Reformat din Aiud. Își continuă studiile la universitățile din Nürnberg, Basel și în Anglia. După terminarea studiilor, ținând seama de excepționala sa pregătire, a fost recomandat ca rector al Colegiului Reformat din Orăștie, funcție pe care o deține între anii 1667-1669. După un conflict cu autoritățile școlare din Aiud, pe motivul că era adept al lui Descartes, pleacă la Sibiu (1674). La 31 octombrie 1674, și-a redactat la Sibiu testamentul, după care a fost silit să părăsească Transilvania. Între 1679-1684, colindă Austria, Țările de Jos, Franța și Anglia (era la Londra în 1694). La acea dată el avea 50 de ani și se afla în capitala Angliei, unde era foarte bine văzut pentru cunoștințele sale de limbă a țărilor Europei răsăritene (română, germană, maghiară, alături de cele clasice, latina și greaca). Ultima știre rămasă despre el datează de la începutul secolului al XVIII-lea, când pe un manuscris miscelaneu cuprinzând diferite lucrări literare, aflat azi la British Museum, sub un text maghiar, tradus de el, se află semnătura sa autografă: „Scriș la Londra, de mâna lui M. Halici, un transilvănean în anul 1712”. În același an i se deschide testamentul făcut în favoarea școlii din Orăștie, în care se spune: „Și-a lăsat o parte din avere, în primul rând preoților din Orăștie, și-n rândul al doilea

cinstitului Sfat al Orăștiei, pentru care s-au adunat 1712 florini, 40 drahme și-n afară de acestea 17 mărci și 10 peseta de argint”. Școlii din Orăștie i-a lăsat „întreaga bibliotecă cu cărțile sale de tot felul”. A fost denumit „poeta valahus”, cunoscut pentru „Odă în metru antic” (1674), închinată prietenului său Francisc Papai, poezie care a fost reprodusă în anul 1774 la Leipzig, în lucrarea „*Sucintta Mediorum Hungariae et Transylvaniae Biographia*” cu o traducere alăturată în latinește. A scris și alte poezii care au fost dedicate unor nobili și demnitari ai Orăștiei. I se atribuie și un „*Dictionarium valachico latinum*”. Se stinge din viață în anul 1712.

Lucrări publicate:

Odă către Francisc Páris Pápai. – În: Chrestomație română. Îngrijită de M. Gaster. – Leipzig; București, 1891.

Referințe:

Baciu, Petru. *Liceul Aurel Vlaicu.* Orăștie, 1696, p. 36-38.

Călinescu, George. *Istoria literaturii române de la origini până în prezent.* Ediție nouă, revăzută de autor. Text stabilit de Al. Piru. – Craiova: Editura Vlad & Company, 1993.

Diaconovici, C. *Enciclopedia română.* Sibiu: Editura și tiparul W. Krafft, 1900. vol. 2, p. 646.

Diaconescu, Mihail. *Istorie și valori: studii, comunicări, eseuri, articole.* București: Editura Ministerului de Interne, 1994, p. 11.

Drăgan, N. *Mihai Halici – contribuție la istoria culturală românească din secolul XVII.* – În: Dacoromania, 4, 1924, Partea I, p. 76-168.

Dörner, Anton E. *Umanistul Mihail Halici.* – În: Steaua, nr. 4, apr. 1987, p. 48.

Iliescu, Ion; Istrate, Tiberiu. *Orăștie – 750 de ani.* – Deva, 1974, p. 82.

Musnai, Lászlo; Dani, Janos; Engel, Károly. *Date noi privitoare la Mihail Halici.* – În: Studii de istorie literară și folclor. Academia Română, Filiala Cluj, 1964, p. 37-106.

Suciu, Ioan Dimitrie. *Literatura bănățeană de la început până la Unire: 1582-1918.* – Timișoara: Editura Regionalei Bănățene „Astra”, 1940.

Tănase, Alexandru. *O istorie umanistă a culturii române. De la umanismul renesanțist la iluminism.* – Iași: Editura Moldova, 1995, p. 243.

Zaciu, Mircea; Papahagi, Marian; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români.* București: Editura Fundației culturale Române, 1995. – Vol. 2. 1998, p. 479.

GLIGOR HAȘA

Născut la 2 ianuarie 1938, în satul Tău, comuna Roșia de Secaș, județul Alba. Urmează cursurile Liceului Pedagogic din Blaj (1952-1956). Debutează în literatură cu povestirile „Omagiu” și „Un cântec ostășesc”, în revista „Apărarea patriei” (1958). Între anii 1956-1961, este învățător în comunele Tău și Ghibom. Lucrează pe linia îndrumării învățământului, la Sebeș, Deva și București (1962-1969). Absolvent al Facultății de Filologie a Universității din Timișoara.

După absolvirea facultății, s-a stabilit la Deva (1968), unde în climatul efervescent din cenaclurile "Ritmuri", "Sinteze" și "Amfiteatrul artelor" începe adevărata activitate publicistică și literară, între 1968 -1999, a fost profesor de limba română la Liceul "Traian" din Deva și președintele Cenaclului Literar "Sinteze". Debutază editorial în literatură, în anul 1979, cu volumul "Legende

"Legende strămoșești". Este director fondator al periodicelor: "Actualitatea" și "La Noi", apărute la Deva (1990-1992), redactor responsabil la revista "Arhipelag" (din 1999). Membru al Uniunii Scriitorilor din România. Din anul 1991, este președintele Filialei Județene Hunedoara a Uniunii "Vatra Românească" și vicepreședintele Uniunii Naționale, unul din inițiatorii manifestărilor de la Țebea.

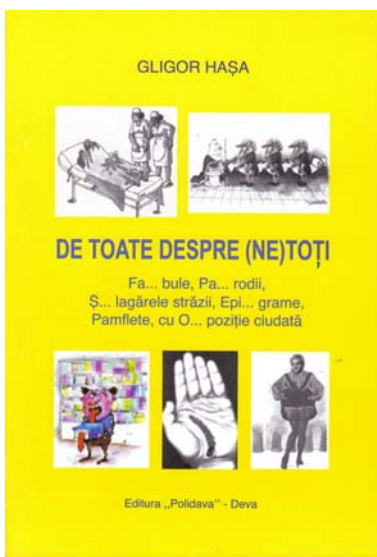
Vicepreședinte al Forumului Democrat Român. Consilier cu probleme de cultură, învățământ, sănătate la Consiliul Local Deva (1992-1997). Conduce revista vorbită "Amfiteatrul artelor". „Redactor la revista „Semne" din Deva.

Premii obținute:

"Trofeul micului cititor" al Bibliotecii "Mihail Sadoveanu" din București, "Trofeul micului cititor" al Bibliotecii Județene "Ovid Densusianu" Hunedoara - Deva și Premiul Național pentru literatură pentru copii și tineret, 1987, Premiul Editurii Emia (2001).

Colaborări:

"Lucașfăarul", "Tribuna", "Vatra", "Contemporanul", "Transilvania", "Orizont", "Apărarea patriei", "Magazin rutier", "Ritmuri hunedorene", "Constelația Dragonului", "La noi", "Tineret Magazin Traian", "Ardealul literar și artistic", "Drumul socialismului", "Cuvântul liber", "Columna", "Actualitatea", "Expres - Destin", "România Mare", "Ora", "Călăuza", "Arhipoleag", "Semne".

Lucrări publicate:

Legende strămoșești. -

București: Editura Ion Creangă, 1979. - 88 p. - (Virtuți strămoșești).

Comoara lui Decebal: roman. București: Editura Ion Creangă, 1981. - 192 p.

Stejarul corbului alb. -

Timișoara: Editura Facla, 1984. - 184 p.

Septembrie cu măști. -

București: Editura Eminescu, 1985. - 357 p. - (Clepsidra).

Sceptrul lui Decebal. -

București: Editura Ion Creangă, 1986. - 172 p. - (Virtuți strămoșești). ***Răbdarea pietrelor*** (roman) - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1987. - 331 p.

Amiaza unei iubiri. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1989. - 239 p.

A cuteza, cutezanță. - Deva: Editura Destin, 1998. - (Mihai Eminescu).

Legende strămoșești. - Ediția a 2-a. - Deva: Editura Destin, 1998. - 153 p. - (Virtuți strămoșești). ***Muntele fără poteci.*** Studii și eseuri. Deva: Editura Destin, 1999, 252 p. -

(Mihai Eminescu). *Răzbunarea gemenilor*. - Deva: Editura Emia, 2000 - 296 p.

Rouă de pe buze. - Deva: Emia, 2002.

Ciuperci de la A la Z și 90 de rețete culinare cu ciuperci. - Deva: Emia, 2003, 196 p. + 6 pl.

De toate despre (ne)toți, Editura Polidava Deva, 2006

Lucrări în colaborare:

Incursiuni în fantastica realitate. București: Editura Eminescu, 1982, p. 271-296.

Planeta cărbunelui. - București: Editura Eminescu, 1984, p. 171-200.

Cartea Mureșului. - București: Editura Eminescu, 1986, p. 168-221.

Magistralele luminii. - București: Editura Eminescu, 1988, p. 175-184.

Țara înainte de toate. - București: Editura Țara Noastră, 1995.

Limba și literatura română pentru examenul de capacitate. - Deva: Editura Călăuza, 2000. - (Petru Mihai).

Referințe critice:

Bodea, Minel. *O lume căreia i-am rămas dator*. Interviu cu scriitorul Gligor Hașa. În: Drumul socialismului. - 36, nr. 8379, 20 oct. 1984, p. 3.

Bodea, Minel. *Literatura - ample valențe educative*. Interviu cu scriitorul Gligor Hașa. - În: Drumul socialismului. 39, nr. 9281, 19 sep. 1987, p. 2.

Câmpean, Dan. *Acum aproape 25 de ani, un hunedorean a avut șansa unei întâlniri de "Gradul III"*. Interviu cu scriitorul Gligor Hașa. - În: Expres. - 2, nr.60, 20 dec. 1996, p.6. **Ciobanu, Radu.** *"Legende strămoșești"*. În: Ritmuri hunedorene, iul. 1979, p.10.

Contribuția reportajului: "Cartea Mureșului" - În: România literară. - 20, nr. 1,1 ian. 1987, p.5.

Cubleșan, Constantin. "A cuteza, cutezanță". - În: Steaua. -49, nr. 6, 1998, p. 6.

Dobrescu, Al. "Septembrie cu măști". - În: Cronica. - 21, nr. 22, 30 mai 1986, p.7.

Hurubă, Dumitru. "Legende strămoșești". - În: Drumul socialismului. 31, nr. 6670, 15 apr. 1979, p.3.

Malîța, Liviu. "Răbdarea pietrelor". - În: Drumul socialismului. - 38, nr. 9050, 20 dec. 1986, p.2.

Mateescu, Monica. "Comoara lui Decebal". - În: Ritmuri. - nr. 3, 1982, p.11.

Mihai, Valeriu. "Legende strămoșești". În: Tribuna. - 23, nr. 22, 31 mai 1979, p.2.

Oprea, Denisa. Un imaginar original - În: Semne. - 4, nr. 1 2002, p. 46-47.

Poantă, Petru. Două romane istorice. - În: Steaua. - 39, nr. 31, mai 1988, p. 35.

Popa, Ion. "Răbdarea pietrelor" - o carte a istoriei și pătimirilor noastre. - În: Unirea. - 20, nr. 5093, 22 oct. 1987.

Toma, Măria. "Stejarul corbului alb". În: Drumul socialismului. - 36, nr. 8231, 28 apr. 1984, p.2.

CONSTANȚA HODOȘ

Pseudonim: Th. Costan

S-a născut la 12 octombrie 1860, în comuna Zimbru, județul Arad. Fiica lui Constantin Taloș, învățător, notar și subprefect al Zarandului. Soția scriitorului Ion Gorun (Alexandru Hodoș). Copilăria și adolescența le petrece la Hălmagiu și Baia de Criș. Absolventă a Școlii Românești de Fete din Hălmagiu. Studii la un pension din Arad. După o căsnicie nereușită, se stabilește la București, unde se afirmă ca scriitoare. Se întâlnește cu prietenul ei din copilărie, Alexandru Hodoș, cu care se căsătorește în 1890. Împreună cu acesta publică la reviste sămănătoriste și editează „Revista noastră” (15 mar. 1905-1916), cu o colaborare a unor prestigioase scriitoare ale timpului: Sofia Nădejde, Elena Văcărescu, Elena Farago, Maria Cunțan, Alice Călugăru, Otilia Ghibu etc. și doar ocazional cu unii scriitori. Debutează, în anul 1891, în revista „Familia”, sub pseudonimul Th. Costan. Debut editorial, cu același pseudonim în 1893, cu nuvela „Aur”. Urmează apoi alte volume de proză scurtă: „Spre fericire” (1897), „Frumos” (1905), „Departee de lume” (1909), „Aici, pe pământ” (1914) și altele. În 1908, publică romanul „Martirii”, apărut în trei ediții, inspirat din lupta zărăndenilor de la 1848, și drama „Aur” (1903) care au avut mare succes în epocă. Piesa a fost reprezentată la Brad, în anul 1904, cu prilejul Adunării Generale a „Societății pentru Crearea Fondului de Teatru Român”. În activitatea sa literară a promovat majoritatea speciilor de proză: schița, povestirea, nuvela, romanul, a scris teatru, literatură pentru copii, o bogată publicistică. A fost membră în comitetul Societății Scriitorilor Români. A obținut Medalia „Bene Merenti” Clasa I (1910).

S-a stins din viață la 20 aprilie 1934, la București.

Colaborări:

„*Adevărul literar și artistic*”, „*Dacia Traiană*”, „*Luceafărul*”, „*Lumea ilustrată*”, „*Minerva*”, „*Revista scriitoarei*”, „*Sămănătorul*”, „*Sibiul literar*”, „*Viață*”, „*Universul*”, „*Viața șiterară*” și altele.

Lucrări publicate:

Aur. Nuvelă. – București; Sibiu, 1893.

Spre fericire. – București, 1897. – 251 p.

Aur. Dramă în patru acte. – București, 1903. 92 p.

Frumos. – București: Editura Minerva, 1905. – 239 p.

Martirii. Roman. – București: Editura Minerva, 1908. – 244 p. – (Ediția a 2-a, 1915; Ediția a 3-a, 1928).

Departee de lume. Nuvele. – București: Editura Minerva, 1909. – 249 p. – (Ediția a 2-a 1925).

Aici, pe pământ. – București: Editura Minerva, 1914. – 239 p.

Teatru pentru copii. – București: Depozit general la „Revista noastră”, 1914. – 47 p.

Mântuirea. Dramă modernă într-un act. Sibiu, 1920.

Lilica iubește. Povestiri. – Sibiu, 1921.

Rodica. În vârtejul războiului. Povestire. București, 1921. – (Ediția a 2-a, 1926; Ediția a 3-a, 1932).

Judecătorul. Dramă într-un act. Sibiu, 1922.

Teatru pentru copii. – București, 1925.

Povestiri din viața copiilor. – Sibiu, 1928.

Referințe critice:

Adamescu, Gheorghe. *Contribuțiune la bibliografia românească*. – Vol. 3, 1928.

Amicul poporului, 1922, p. 92

Breazu, I. *Povestitori ardeleni și bănățeni până la Unire.* – București, 1937.

Chendi, Ilarie. *Constanța Hodoș.* – În: *Viața literară și artistică*, nr. 8, 1908.

Ciopraga, C. *Literatura română între 1900 și 1918.* – Iași: Editura Junimea, 1970.

Iorga, Nicolae. *O luptă literară*, 1914.

Micu, Dumitru. *Început de secol.* București: Editura Eminescu, 1970.

Personalități feminine, 1975.

Modola, Doina. *Dramaturgia românească între 1900-1918.* – București, 1938.

Zaciu, Mircea; Papahagi, Marian; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români.* București: Editura Fundației Culturale Române, 1995. – Vol. 2 (D-L), 1998, p. 512-513.

ENE A HODOȘ

Născut la 31 decembrie 1858, în Roșia Abrudului, județul Alba. Fiul lui Iosif Hodoș și al Anei, născută Balint. Frate cu Ion Gorun și Nerva Hodoș. Studii primare și secundare la Roșia Montană, Baia de Criș și Brad (1873). Urmează Gimnaziul Superior la Brașov și Blaj (1877). Studii superioare la Facultatea de Medicină din Viena (1877-1880), pe care o abandonează în anul 1880, trecând la Facultatea de Litere și Filosofie, mai întâi la Budapesta, apoi la Viena, unde a și absolvit. Este membru al Societății Academice Studentești "România jună" din Viena (1877) și al Societății de Lectură

"Petru Maior" din Budapesta. După terminarea studiilor, este profesor la Școala Civilă de Fete a "Astrei" din Sibiu și membru al grupării tribuniste (1886-1889).

Profesor de limba română, limba maghiară și istorie la Institutul Pedagogic din Caransebeș. Pensionat, se pare forțat, în 1905, se stabilește la Sibiu (1906), ca redactor la "Telegraful Român", unde va funcționa vreme de 40 de ani. Membru corespondent al Academiei Române (23 martie 1904). A debutat în revista manuscrisă "Filomela" din Blaj, în anul 1876. Debut în proză, cu nuvela "Ana", apărut în "Aurora Română", la Cernăuți (1882). Inițiază și conduce la Caransebeș colecția "Biblioteca noastră", avându-l între colaboratori și pe George Coșbuc. Sub conducerea sa, între 1897 și 1902, în această colecție au apărut 46 de numere, cu 24 de titluri, în formatul cărții de buzunar. Tot aici, tipărește singura culegere de versuri eminesciene apărută în Transilvania înainte de Unire (1901). A desfășurat o susținută acțiune de culegere a folclorului, colecția sa numărând peste 2000 de texte folclorice. Lucrarea sa, "Poezii populare din Banat" (1892), în trei volume, cuprinde 600 de cântece culese din comunele bănățene, lucrarea rămânând până azi cea mai de seamă culegere de lirică bănățeană, "ca una ce întrunește deopotrivă valoarea estetică a materialului cu exigența științifică a alcătuitoarei ei" (Ovidiu Bîrlea). A fost un bun traducător din opera lui Turgheniev, din care traduce după câteva versiuni germane. În 1911, este ales membru ordinar al Secției Literare

a "Astrei". În 1900, redactează la Caransebeș Calendarul "Bibliotecii Noastre", în care publică articole din istoria Transilvaniei, printre care un document despre întâlnirea dintre Franz Josef și Avram Iancu. S-a stins din viață la 25 iulie 1945, la Sibiu.

Colaborări:

"Aurora Română", "Amicul familiei", "Convorbiri literare", "Familia", "Foaia interesantă", "Foaia diecesană" (Caransebeș), "Luceafărul", "Tribuna", "Telegraful român", "Transilvania", "Calendariu" (Arad), "Drapelul" (Lugoj) și altele.

Lucrări publicate:

Poezii populare din Banat. - Caransebeș: Editor Enea Hodoș. - 3 Vol. - Vol. 1, 1892. 4 f. + 230 p.; - Vol. 2. Balade. Sibiu, 1906. 153 p.; Vol. 3. Descânțece. - Sibiu, 1912. 73 p.

Manual de istoria literaturii române. Caransebeș, 1893. - 264 p. - Ediția a 2-a. Arad, 1896; Ediția a 5-a. - Caransebeș, 1901.

Cânțece cătănești. - Caransebeș, 1894.

Schițe umoristice. - Caransebeș: Editură proprie, 1897.- 128 p.

Cânțece bănățene. - Caransebeș: Editură proprie, 1898.- 127 p.

Convorbiri pedagogice alese și prelucrate de Enea Hodoș. - Caransebeș: Editura „Bibliotecii Noastre”, 1898.- 72 p.

Manual de limba română. Gramatică și carte de citire pentru preparandii, școalele medii și civile. - Caransebeș: Editură proprie, 1900.- 160 p.

Literatura populară aleasă din diferite colecțiuni de Enea Hodoș. - Caransebeș: Editura „Bibliotecii Noastre”, 1901. - 64 p.

Elemente de istoria literaturii române. Ediție nouă. - Sibiu, 1912. - 138 p.

Frumoasa din nor și alte povestiri. Sibiu: Editură proprie, 1914; (1927).

Noțiuni de stilistică și poetică. Carte de citire, 1914. - 272 p.

Simion Balint. Viața și luptele lui în Munții Apuseni ai Ardealului. La 1848 - 1849. - București, 1913.

Frunzulițe de război. Versuri din Ardeal și Bucovina. - Sibiu: Editura Asociațiunii, 1918. - 16 p. *Mic dicționar.* Cuprinde peste 15.000 neologisme, cuvinte străine, unele provincialisme, arhaisme... - Sibiu, 1929.

Scrisori. - Sibiu, 1940.

O viață de luptă, suferință și nădejde. Sibiu, 1941.

Literatura zilei. Articole și diverse. Sibiu, 1941.

Cercetări cu privire la trecutul școalelor confesionale ortodoxe române din Ardeal. Sibiu, 1944.

Din corespondența lui Simeon Bărnăuțiu și a contemporanilor săi. - Sibiu, 1944.

Referințe:

Bitte, Victoria L; Chiș, Tiberiu; Sârbu, N. *Dicționarul scriitorilor din Caraș-Severin.* - Reșița: Editura Timpul, 1998, p. 119-120, 121.

Breazu, I. *Povestitori ardeleni și bănățeni până la Unire.* - București, 1937.

Bîrlea, Ovidiu. *Istoria folcloristicii românești.* - București: Editura Enciclopedică Română, 1974.

Chendi, Ilarie. *Doi membri corespondenți ai Academiei: Enea Hodoș și Dimitrie Dan.* - În: Sămănătorul. - 3, nr.14, 1904, p. 217-219.

Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor.* Vol. 1. - București: Editura Saeculum, 1998, p. 317, 318.

Datcu, Iordan; Stroescu, C. *Dicționarul folcloriștilor: folclorul literar românesc.* București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979.

Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900. - București: Editura Academiei R.S.R., 1979.

Florea, Virgiliu. *Folcloristul Enea Hodoș.* Teză de doctorat, 1974.

Florea, Virgiliu. *Folcloristul Enea Hodoș: Cincizeci de ani de la moarte.* - Cluj-Napoca: Editura Transilvania Press, 1995, 236 p. il. fot. h.

Folcloristul Enea Hodoș și contemporanii săi. - În: Studia Universitatis Babeș Bolyai. Series Philologia, 1973, p. 61-73.

Lupaș, I. *La înmormântarea academicianului Enea Hodoș.* - În: Telegraful Român, nr. 34-35, 23 aug. 1945, p 2.

Păcurariu, Mircea. *Cărturari sibieni de altădată* - Cluj -Napoca, Editura Dacia, 2002, p. 260-264.

Rusu, N. Dorina. *Membrii Academiei Române. 1866-1999.* Dicționar. - București: Editura Academiei Române, 1999, p. 246.

Zaciu, Mircea; Papahagi, Marian; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români.* București: Editura Fundației Culturale Române, 1995. - Vol.2. (D-L), 1998, p. 513-514.

ANA HOMPOT

Pseudonim: Ștefania Gorun

S-a născut la 17 februarie 1955, la Deva, județul Hunedoara. Urmează liceul la Cluj, apoi Facultatea de Filologie a universității clujene. Profesoară de limba română și franceză la Cluj-Napoca. A debutat editorial în anul 1982, la Editura „Eminescu”, cu volumul de poezie „Printre cuvinte”. A publicat poezie, proză și eseuri.

Colaborări:

„Tribuna”, „Steaua”, „Flacăra”, „Viața nouă”, „Litera noastră”, „Echinox”, „Agora” etc.

Lucrări publicate:

Printre cuvinte. – București: Editura M. Eminescu, 1982. – 64 p.

Sensul interzis. – Cluj-Napoca: Editura Clusium, 1996.

Aripi împrumutate de la îngerii. – Cluj-Napoca: Editura Clusium, 1998. – 54 p.

Referințe:

Munteanu, George. „Printre cuvinte”. În: România literară. – 15, nr. 47, 18 nov. 1982, p. 9.

Poantă, Petru. *Dicționar de poeți. Clujul contemporan. Caietul de poeți III.* – Cluj-Napoca: Fundația culturală Forum, 1998, p. 63-64.

DUMITRU HURUBĂ

Data nașterii: 26 octombrie 1944 (reală); 22 noiembrie 1944 (oficială).

Localitatea: Comuna Subcetate-Mureș, sat Călnaci, județul Harghita.

Debut în presă: mai, 1967, în ziarul “Steaua Roșie” din Tg.-Mureș.

Debut în presa literară: iunie, 1977, în revista **Vatra** din Tg.-Mureș, cu proză scurtă.

Colaborări de-a lungul anilor la revistele: **Vatra** (Tg.-Mureș), **România literară** și **Luceafărul** (București), **Orizont** și **Orient latin** (Timișoara), **Transilvania** (Sibiu), **Ateneu** (Bacău), **Tribuna** (Cluj), **Al cincilea anotimp** (Oradea), **Ardealul literar**, **Semne** și **Arhipelag** (Deva).

Colaborări la reviste de umor: **Moftul român**, **Urzica**, **Șopârla** (București), redactor la revista **Râsu’lumii** (1990-1991, Deva).

Alte colaborări: colaborator cu rubrică permanentă de critică literară la ziarul **Cuvântul liber** (Deva), ziarul **Adevărul Harghitei** (Miercurea Ciuc), **Mesagerul Transilvan** (Cluj).

Colaborări la TVR Cluj, DEVASAT Deva, ONE Tv – Deva, Radio Cluj, Radio Timișoara, Radio București (Programul 1).

Fondator și redactor șef al revistei **Opinii Culturale** (Deva, 1995-1999); în prezent, CRONICA TV în revista *România literară*, ian.2003 - dec.2006).

Premii: Locul I pe țară (Proză scurtă) la Festivalul Național “Cântarea României”, ediția 1984.

Premiul revistei Ateneu (proză), în cadrul Zilelor “Liviu Rebreanu” – Bistrița, 1984; președintele juriului: Mihai Sin.

Mențiune, la “Gala umorului”, Bușteni, județul Prahova, gală organizată de Uniunea Scriitorilor din România.

Locul I la Concursul de creație literară satirico-umoristică “**Mărul de aur**”, Bistrița, 1988; președintele juriului: Valentin Silvestru.

Premiul pentru cea mai bună carte de umor a anului pentru volumul de proză scurtă satirico-umoristică **Rezervația de zăpăciți**, în cadrul “Festivalului de umor “Ion Cănașvoiu”, Tg.-Jiu, 1995; președintele juriului: Artistul poporului, Radu Beligan.

Volume publicate:

DEBUT’86, volum colectiv de debut la Editura Cartea Românească (București, 1986);

Rezervația de zăpăciți (proză satirico-umoristică, Editura Corvin, Deva, 1995);

Carte de colorat mintea (versuri social-satirico-umoristice, Editura Emia, Colecția “Scorpion”, Deva, 1998);

Bună seara, Domnule Mann...(povestiri, Editura Eubeea, Timișoara, 1998);

Un scorpion pe kontrasens (schițe și povestiri satirico-umoristice, Editura Corvin, Deva, 1999);

De vorbă cu... (interviuri, Editura Eubeea, Timișoara, 1999);

Insomnii binefăcătoare (critică literară, Editura Corvin, Deva, 2000);

Scuzați că ne-am cunoscut... (schițe și povestiri satirico-umoristice, Editura SigNata, Timișoara, 2001);

Balamucul, dragostea mea... (roman satirico-umoristic, Editura Călăuza, Deva, 2002);

Crime și strălucire (microbiografii ale unor personalități – Socrate, Sf. Apostolul Pavel, Alexandru Macedon, Maria Stuart...);

Cronici tv din vremea zăpăciților de tranziție (publicate în *România literară*, Editura Călăuza, Deva, 2004);

Natură vie cu scorpion sentimental (roman), Editura Emia, Deva, 2005 (în col. "Biblioteca Emia");

Acolo șezum și... râsem, în fața televizorului, Editura Corvin, 2006.

Volume colective: în:

„**Cine ai fost dumneata, domnule Valentin Silvestru ?**” Editura Timpul, Reșița, 1997;

„**Antologia copilăriei**” Editura Emia, Deva, 1998;

Antologia „**Umorul Reformei, Reforma Umorului**” Editura Hiperion, Cluj-Napoca, 2001;

Antologii publicate pe plan județean (proză, teatru și versuri).

Volume în pregătire:

„**Uraaa! Bunica are un amant...** (roman);

„**Aspirine cu arsenic**” (pamflete);

„**Așteptându-l pe Vlad Țepeș**” (versuri satirico-umoristice);

„**Miel în sos de viperă**” (alte cronici tv...);

„**Păcătoșenii**” (versuri de dragoste).

**Radu IGNA
Românul ION
Nicolae M. ISAC
Victor ISAC
Tiberiu ISTRATE**

RADU IGNA

S-a născut la 6 noiembrie 1934, în localitatea Glodghilești din județul Hunedoara.

Este absolvent al Facultății de Filologie, Universitatea București.

Este căsătorit cu Octavia, profesoară de biologie.

Radu Igna este numele de scriitor (în acte: Rudi Igna).

Din anul 2003 devine

membru al Uniunii Scriitorilor.

Revista „Origini (a review of literature, ideas and the art)”, din SUA, în numărul său 6-7/2004 publică un amplu articol despre Radu Igna, scris de doamna Teresia B. Tătaru, o reputată scriitoare stabilită de mulți ani în Germania. „Despre scriitorul hațegan Radu Igna, puțin cunoscut, scrie autoarea, nu se poate vorbi decât la superlativ. Este un autentic talent, un om de o modestie model și de o ținută de conștiință, la fel.” Scriitorul și criticul hunedorean Dumitru Hurubă spune: „Radu Igna este unul dintre cei mai înzestrați și mai serioși prozatori români de la această oră.”

Citindu-i lucrările ajungi singur la această concluzie, cu sentimentul de satisfacție că aprecierea criticului nu este nici periută de „bisericește” literare, nici vorbă de clacă. Prozatorul, continuă articolul, s-a născut la 6 noiembrie 1934, în satul Glodghilești, Hunedoara, din zona frumoasă a Văii Almașului, pe dreapta Mureșului. Este absolvent de Filologie din București și a lucrat ca profesor la școlile din Almaș Săliște, Zam, tot pe dreapta Mureșului, Sântămăria-Orlea și Hațeg, localități cu răsunet de îndepărtată și îndelungată istorie. Zam, unde Munții Metalici (nord) și Munții Poiana Ruscă (sud) se apropie, formând un frumos defileu, îngustând valea largă a Mureșului, adevărată stațiune climaterică, a fost o regiune extrem de păduroasă pe vremuri și un colț al vestiților haiduci. Sântămăria-Orlea din Țara Hațegului, bogată în vestigii dacoromane, își cunoaște istoria scrisă din secolul al XIII-lea, iar Hațegul, orașul care a dat numele depresiunii de la poalele Retezatului, „Țara Hațegului”, este de asemenea bogat în vestigii ale istoriei noastre străbune, iar documentele scrise îl atestă din secolul al XII-lea.

Cele mai plăcute amintiri le are despre satul unde s-a născut și a învățat buchiile. Atunci când a venit pe lume, acolo în casa părintească din Glodghilești, bunicul său, pe numele lui Adam, a scos de la grindă toate hârtiile pe care le avea, chitanțe, acte, apoi „Sfânta Scriptură” și „Cartea de rugăciuni” din sertarul mesei și a ieșit în ocol, că era o zi însorită, le-a întors pe o parte și pe cealaltă ca să ajungă și nepotul lui mintos și iubitor de carte. A luat apoi creionul, căruia i se spunea plaivas, și a tot plăivăsuțit până ce au venit vecinii și au strigat de la vraniță: „Mă, Adame, adă vinarsu’ să alungăm ursitoarele rele”. Cât au dat gata conținutul a două uiegi, au povestit despre câte li s-au întâmplat lor și altora până ce i-a apucat noaptea și femeile, venite și ele cu sfaturi bune, le-au strigat: „Măi, ia mergeți de vă culcați, că speriați pruncu’ cu

boscorodelile voastre.” „Mama, povestește Rudi, zicea că de atunci mi se trage meteahna asta cu cititul cărților”.

Cele mai neașteptate evenimente din viața sa, după propria mărturisire, s-au petrecut în preziua nașterii sale. Astfel, în anul al patrulea de studenție la Facultatea de Filozofie, Secția Ziaristică din București, la 5 noiembrie 1958, în jurul orelor 16, a fost pus în discuția adunării generale a facultății împreună cu alți dușmani înrăiți în lecturi dușmănoase și a fost declarat, fără drept de apel, dușman al poporului ce nu are ce căuta în universitate. Prin urmare, a fost exmatriculat fără drept de a se înscrie la o altă facultate. Motivul: Raportul Secret al lui N. Hrușciiov la Congresul al XX-lea în limba maghiară întregit și de un studiu ce prognoza spulberarea în neant a comunismului, document găsit în valiza sa ținută sub pat. Trecuseră prin asemenea momente câțiva colegi de la Filologie, printre care Paul Goma, Sorin Titel. De atunci a devenit un proscris. Cu greu și-a terminat studiile, de data aceasta la Filologie, și a fost numit profesor, la început suplinitor, într-un sat pierdut de lume, raiul păsărilor și al iernilor grele, având colegi de catedră vreo cinci proscriși de toate vârstele ajunși acolo prin bunăvoința și riscul învățătorului Peica Andronic, șeful secției de învățământ a raionului Ilia, care le-a recomandat confidențial: „Stați acolo cumiți și feriți-vă să ajungeți în vizorul ăstora.” Ani de zile s-a rugat în seara de 5 noiembrie ca să-i dea Dumnezeu sănătate tovarășei conferențiar doctor Tamara Dobrin, odihnească-se în pace, secretara de partid a facultății, pentru binele ce i l-a făcut. Nici că se putea unul mai mare. Acolo, în acel sat, a scris mai multe povestiri și romanul „Unde cad frunzele vara”, publicat abia în anul 2001 cu titlul „Vâltoarea”. S-a prezentat cu el la o editură. Redactorul, om cu mintea limpede, i-a spus: „Băietate, dacă vrei să te specializezi în tăiatul stufului, îi dau drumul”. Atunci a adoptat ca principiu de viață un gând al grecului Bias, „Omnea

mea mecum porto”, adică „Toate ale mele le port cu mine”. Îl avea coleg și pe un bătrân pensionar, retras acolo din calea vremurilor, cum îi plăcea să spună, vestitul profesor de la Pedagogica din Deva, profesorul Victor Solomon, care, tot într-o zi de 5 noiembrie, constatând că tânărul său coleg vorbește copiilor ca la universitate, i-a adus a doua zi un teanc de cărți despre pedagogia activă, fixând drept normă zilnică studiul temeinic al unui capitol. „Stimate coleg, îi zicea dimineța, să vedem ce anume ai studiat, ca să facem astăzi o aplicațiune”. Profesorul acesta a devenit personaj în romanul „Valea proscrișilor”, sub numele de Artimon. „Mergeam în fiecare zi la una din lecțiile lui, zice Ștefănescu Cristian, personajul central al romanului. La el nimic nu era forțat, regizat, era doar știință, răbdare și pricepere.” „Eu, stimate coleg, zicea, nu am lipsit nici o oră de la clasă în cei patruzeci și trei de ani de profesorat, cu excepția acelor nefaste două zile când am fost cercetat de organe precum că aș fi apologet al pedagogiei burgheze. Da, stimate coleg, meseria noastră e grea și de mare răspundere, ce ar fi umanitatea fără noi?”. Niciodată nu-și certa elevii. Zâmbea când nu știau răspunsul și, căutând prin bagajul său bogat, găsea imediat mijlocul potrivit pentru a-l ajuta pe tânărul său învățăcel, cum îi numea pe cei din bănci, ca acesta să descopere singur adevărul” („Valea proscrișilor”, p. 101).

Ajuns la Liceul din Hațeg, adus de la Școala Generală din Zam în interesul învățământului la catedra de limba engleză, tot într-o zi de 5 noiembrie, orele 16, s-a întâmplat cel mai mare eveniment al vieții lui. A cunoscut la ședința de sindicat o domnișoară, Coman Octavia, profesoară de biologie, abia ieșită de pe băncile facultății. Au început acolo pe șoptite, stând umăr lângă umăr, o discuție lirică care a durat până în vară, când s-au căsătorit. Au trecut apoi la proză. De atunci se tot sprijină unul de celălalt.

În acei ani, l-a citit pe Basil Rawson, cu a sa „The

Woodcraft Way” și „Understanding Poetry” de Cleanth Brooks și R.P. Warren, din care a tradus masiv, pentru uzul personal, material ce i-a fost de mare folos la redactarea lucrării pentru obținerea gradului I în învățământ, cu titlul „Educarea lecturii, o metodologie de receptare a operelor literare”. În 1974 a participat cu studiul „The Education in the International Children’s Camp” la Congresul Mondial de Educație pentru Pace ținut la București.

În timpul anilor de profesorat a scris mult. Prin 1970 avea deja terminate două romane și o carte de proză scurtă. În 1984 i se publică un fragment din romanul „Puntea” în „Ritmuri hunedorene”, datorită poetului Iv Martinovici. În 1986, prestigioasa revistă timișoreană „Orizont” îi publică două povestiri. Cu acea ocazie, redactorul șef al revistei, prozatorul Ion Arieșanu, un om de aleasă cultură, scria: „Există multă concentrare, ironie și savoare în aceste schițe ale profesorului Radu Igna. Sub anecdota aparent neinteresantă sau sub micile întâmplări cotidiene pulsează întotdeauna firul unei subtilități subtextuale, personajele sale se învârt în mica lume obișnuită, însă ele ni se dezvăluie în momente ieșite din comun. Stilul lui Igna este unul concentrat, atins de un fin umor, el reușește să concentreze o tipologie sau o atmosferă din câteva linii trase cu siguranță.” (Ion Arieșanu – „Orizont”, nr. 10, 1986). În recomandarea de primire în Uniunea Scriitorilor din România (2003), scriitorul Radu Ciobanu scria: „Înainte de a debuta literar, Radu Igna s-a remarcat prin lucrări de specialitate în domeniul didactic, scriind însă în același timp și literatură, proză. Astfel, când a debutat, târziu, în 1986, în revista „Orizont”, a apărut ca un prozator format, care avea în urma sa o experiență considerabilă.”

Revoluția română din 1989 l-a găsit cu o ladă plină cu manuscrise. Se hotărăște cu greu să le publice. O face după insistențele prietenilor, Ionel Amărieuței, Dumitru Hurubă,

Eugen Evu, Gligor Hașa.

„Armonia Snack-bar” a fost comentată favorabil în câteva reviste de specialitate. „Cele 23 de schițe, inegale valoric, scria Gligor Hașa în revista «Arhipelag», stau sub semnul umorului sec, al lui Moș Nichifor Coțcarul sau al lui Caragiale, și pulsează de viață printr-un fel de perpetuum mobile care pune în mișcare o lume mărunță de profesori și elevi, mici afaceriști, produși mai vechi sau mai noi ai economiei de piață, muieruști, grandomani proveniți din neica-nimeni, o lume care se freacă și se uzează ca piesele unui mecanism neîngrijit. Dar o lume pe care autorul o tratează cu compasiune, cu un fel de solidaritate...”

Și Romanul „Vâltoarea” a fost bine primit. Dacă revistele din capitală, „România literară” și „Luceafărul”, s-au mulțumit doar să-l menționeze la rubrica de noi apariții editoriale, revistele din provincie i-au dedicat pagini de amplă analiză. Titlul articolului publicat de Eugen Evu în a sa „Provincia Corvina” se intitulează „Radu Igna – un mare prozator”. „Romanul «Vâltoarea», scrie Eugen Evu, este cel mai reușit roman pe care l-am citit în ultimii ani. Prin forța unui narator a cărui luciditate este insuportabilă... Memoria, de o minuțiozitate tăioasă, recompune, afectiv și istoric, teribilul calvar prin care vine țara de ieri, consecința a celei de azi... Ca ardelean, ca hațegan, mărturisesc că am fost odată în plus scormonit de această splendidă carte.” Dumitru Hurubă, care citise manuscrisul, i-a remarcat valoarea estetică, Constantin Stancu la fel. Regretatul Iv Martinovici era convins că „dacă ar fi apărut la o editură din București, acest roman ar fi luat un premiu al Uniunii Scriitorilor”. Florentina Cioloca, în „Vatra”, consideră romanul ca un amplu film care arată cum „se sfârșește o succulentă istorie a mentalității sătești transilvane, ce pornește de la cel de al doilea război mondial, trece prin perioada de influență germană, rusească și americană, și ajunge

până în contemporaneitate.”

Dacă „Vâltoarea” este romanul memoriei intacte, „Valea proscrișilor” (Ed. Călăuza v.b., 2004), tot o carte de sertar, prezintă drama intelectualului ajuns în situații limită. „«Valea proscrișilor», scrie Valeriu Bârgău, editorul cărții, un reprezentant al optzecismului în poezia românească, e o carte în care ecoul personajelor se amestecă într-un iureș de obsedant deceniu cu iureșul sălbatic al naturii, al caracterelor exemplare.” O analiză amplă a romanului o face Dumitru Hurubă în „Ardealul literar”, considerându-l „o manifestare foarte bine circumscrisă în peisajul istorico-literar și demografico-geografic în peisajul ardelenesc”; Gligor Hașa, în „Lumea de azi”, îl aseamănă cu „Biblioteca din Alexandria” de Petre Sălcudeanu. La rândul lui, Eugen Evu consideră acest roman drept „o carte-document zguduitoare prin vibrația memoriei”. Iar Constantin Stancu remarcă: „este un roman clasic al suferinței umane și al formării umane, romanul depășește epoca, trece dincolo de mode.”

Tot în ziua de 5 noiembrie, anul 2004, la împlinirea vârstei de 70 de ani, a fost declarat Cetățean de Onoare al orașului Hațeg, pentru merite deosebite pe tărâm cultural și didactic. Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniul Cultural Național i-a acordat „Diploma de excelență”. Elevii din corul liceului i-au cântat „Mulți ani trăiască”. În discursul său cu acel prilej, regretatul poet și editor Valeriu Bârgău a spus: „Radu Igna are ceva din perseverența scriitorilor ardeleni și nu știu de ce cred că în secret ține un jurnal crâncen despre timpul trecut și cel prezent. Neastâmpărul ochilor îl trădează. Și cele cinci cărți tipărite până în prezent îl arată ca pe un prozator ce nu poate nici o clipă să nu fie în exercițiul elaborării unei cărți sau judecării a tot ce vede și simte prin ochiul prozatorului înăscut”.

Și astfel au trecut anii, vorba marelui Ion Creangă: „În sfârșit, ce mai atâta vorbă pentru nimica toată? Ia, am fost și eu în lumea asta , un boț cu ochi, o bucată de humă însuflețită... care nici frumos până la douăzeci de ani, nici cu minte până la treizeci și nici bogat până la patruzeci nu m-am făcut. Dar și sărac așa ca în anul acesta, ca în anul trecut și de când sunt, niciodată nu am fost”.

Debut: în revista „Orizont”, Timișoara, cu proză scurtă, 1986, prezentare de Ion Arieșanu.

Cărțile sale, scrise de-a lungul anilor, au apărut după 1989:

- *Armonia snack-bar*, proză scurtă (prezentare pe coperta a IV-a de Ion Arieșanu), Editura Corvin, 2000, Deva;

- *Vâltoarea*, roman (prezentare pe coperta a IV-a de D. Hurubă), Editura Corvin, 2001, Deva;

- *Cultură și civilizație suedeză*, note de călătorie, postfață de Eugen Evu, Editura Signata, Timișoara, 2002;

- *Nimic deosebit în timpul serviciului meu*, miniroman (prezentare pe coperta a IV-a de Ada Cruceanu), Editura Modus P.H., Reșița, 2003;

- *Valea proscrisilor*, roman (prezentare pe coperta a IV-a de Valeriu Bârgău), Editura Călăuza v.b., Deva 2004, premiul Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Sibiu, pe anul 2004;

- *Lazăr nu mai vine*, proză scurtă (prefață de Adrian Dinu Rachieru), Editura Călăuza v.b., 2005.

În pregătire – *Domnul Bercanu*, roman.

Referințe critice: în *Orizont*, *Cuvântul liber*, Deva, *Opinii culturale*, Deva, *Arhipelag*, Deva, *Provincia Corvina*, Hunedoara, *Vatra*, Târgu Mureș, *Sinteze prahovene*, *Ardealul literar*, Deva, *Origini*, SUA, *Reflex*, Reșița, *Euphorion*, Sibiu.

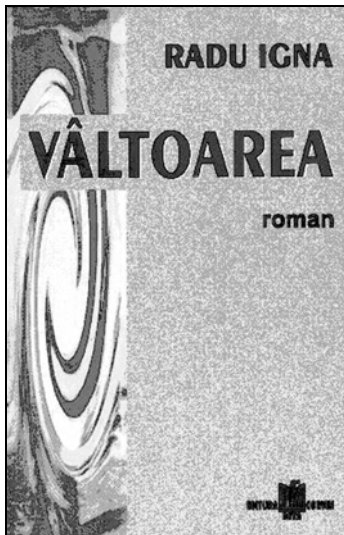
Aprecieri critice

Armonia-snack-bar:

„Cele 23 de schițe, inegale valoric, stau sub semnul umorului sec al lui Moș Nichifor Coțcarul sau al lui Caragiale, și pulsează de viață printr-un fel de perpetuum mobile care pune în mișcare o lume mărunță de profesori și elevi, mici afaceriști, produși mai vechi sau mai noi ai economiei de piață, muieruști, grandomani proveniți din neica-nimeni, o lume care se freacă și se uzează, ca piesele unui mecanism neîngrijit. Dar o lume pe care scriitorul o tratează cu compasiune, cu un fel de solidaritate, sancționând cu de-a râsu-plânsu și ironie tarele dobândite într-un anacronic orășel de provincie, a cărui atmosferă e atât de viu colorată încât eu, lectorul, am identificat în hazoasele porecle cunoscuți de-ai mei.” (**Gligor Hașa**, *Arhipelag*, nr. 3, 2000, p. 86-87).

„Lumea lui Radu este lumea care se închide singură într-un bar ca să descopere armonia nimicului, unde spiritul este un lux greu de găsit pentru persoanele anoste... Cu fraze concise, dar pline de ironie, o ironie prezentă ca ceața

londoneză menită să ascundă trădările noastre de peste ani, proza sa scurtă devine oglinda electrică, oglinda mișcătoare.

Din fapte banale se naște o lume plină de umor, o lume care vrea, care are, nu se știe ce însă...”

Constantin Stancu,
Provincia Corvina

Despre *Vâltoarea*:

„Personajele acestui roman se apropie de sufletul cititorului pe nesimțite, se instalează comod în sertărașe anume ale minții și îl atrag într-o cursă coexistențială de unde nu mai reușesc să evadeze nici măcar după terminarea lecturii. De aceea, afirm cu toată convingerea că Radu Igna este unul dintre cei mai înzestrați și mai serioși prozatori români de la această oră. Este un adevărat profesionist în arta construirii unui eșafodaj epic și a unei atmosfere, absolut ideale, în care personajelor nu le mai rămâne altceva de făcut decât să se conformeze unui scenariu realizat cu grijă și cu responsabilitate artistică.”

Dumitru Hurubă, coperta a patra a cărții

„Romanul *Vâltoarea* este cel mai reușit roman pe care l-am citit în ultimii ani. Prin forța unui narator a cărui luciditate este insuportabilă... Memoria, de o minuțiozitate tăioasă, recompune, afectiv și istoric, teribilul calvar prin care vine țara de ieri... Reluând sub lupa, probabil, a cenușiei autocenzuri la care te sileau „tovarășii”, autorul cizelează cu o mare și sfântă exigență a valorii, declanșată fără rețineri, manuscrisul unei

trude din anii 1962... Probabil că el a scris cartea ușor încrezător în ceea ce părea liberalizare (și chiar a existat așa ceva), dar știm cum au cotit-o directivele.

Cert este că Radu Igna, după decenii în care a tras învățăminte, cu amarul privilegiu al izolării în provincie, nu însă și absent din fierberea acelor ani în viața scriitorilor, iar acum ne restituie *cartea conștiinței intacte*.”

Eugen Evu, „Radu Igna – un mare prozator și cartea memoriei intacte”, Provincia Corvina , nr. 21, 2001).

„Stilul autorului este unul profesionist, stăpân pe mijloace, iar refuzul unui plan elaborat epic și acceptarea planului simplu al vieții acelor oameni din trecut, așa cum l-a scris inițial Dumnezeu, este un merit. Volumul are profunzime, iar sinceritatea autorului dă strălucire fotografiei. Radu Igna nu a preluat tehnica romancierului care vrea să facă pe placul cititorului avid de facil, de întâmplări care s-ar putea întâmpla, dar care nu se întâmplă în realitate niciodată. Radu Igna a scris pur și simplu direct, cu dragoste, profund. Doar trebuie să ne cunoaștem trecutul... Putem?”

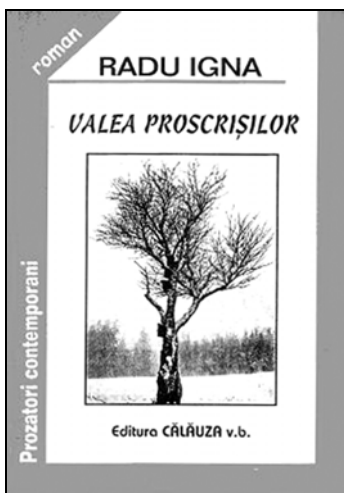
Constantin Stancu, Provincia Corvina , nr. 23, 2002

Nimic deosebit în timpul serviciului meu:

„Scriitorul hațegan Radu Igna a mai dat o carte. Este vorba de un microroman evocator... Narațiunea își aruncă ancora în apele tulburi din decembrie 1989, în «proces verbal». El reface minuțios, sec, persiflant ironic, leșinul bine controlat, de fapt apatia colectivă, epuizată de «ordine și disciplină» a unei mase pretată la auto-matisme și pseudovigilență. *Nimic deosebit în timpul serviciului meu* este mesajul malițios al stării predecembriste. Totul e teatral, duplicitar, tern, omniprezența ceaușismului fiind, paradoxal, și ea una sterilă, mimată pentru a corespunde viziunii puterii ruptă de realitatea generală...

Infiltrările «elementelor», reflexele subordonării după cum bate vântul, confuzia și consecințele, sunt redade în roman ca o mărturie pentru cei ce au trăit «eroica iepocă», a răbdării cu schepsis justificativ, ci – sperăm – pentru generația următoare.»

Eugen Evu, în *Sinteze prahovene*, 2002

„Cărțulia asta densă, densă, este legată din schițe și tablouri măiestru închegate, cu o galerie de personaje și fapte dintre cel mai tipice și mai vii din perioada „anilor lumină”, din perioada pre și post revoluție.”

Teresia B. Tătaru, în *Origini*, SUA, nr. 6-7, 2004

Valea proscrișilor

„Valea proscrișilor este o carte în care ecoul personajelor se amestecă într-un iureș de obsedant deceniu cu iureșul sălbatic al naturii, al caracterelor exemplare. Cartea se citește cu plăcere și, zic eu, cu interes, fiind una de sertar, refuzată la editare în

alte timpuri”.

Valeriu Bârgău (coperta a IV-a a cărții):

Am mai spus-o și repet: Radu Igna este un excelent povestitor, unul dintre aceia care nu numai că acaparează pe nesimțite cititorul cu fluiditatea narațiunii, dar și impunându-i acestuia un mod de a gândi despre lume și viață și de a acționa în ceea ce privește «punerea în scenă» a întregului spectacol. *Valea proscrisilor* este locul unde, oarecum sadovenian vorbind, «nu se întâmplă nimic», valea unde sălășluiește populația unei localități în care existența este supusa insignifienței umane și chiar animale – așa ne apare la nivelul anului 2004... Eroare! În localitatea Valea destinele oamenilor și trăirile lor nu sunt cu nimic mai prejos decât cele din alte părți de lume; aici se petrec drame sociale, iubiri, invidii, promovări în funcții, imoralități mai mult sau mai puțin importante, dar purtând, de fiecare dată, în fiecare caz, amprenta senzaționalului... Este scara redusă a societății, reprezentarea unui domeniu – învățământul – cât de cât pe alte coordonate decât cele oficiale pe care se zbat permanent să le impună atât județul, inspectoratul de învățământ, cât și la nivel de localitate pe linie politico-administrativă. Din acest trio, autorul a extras ca fiind totuși punctul forte, școala: ei, dascălii, cu toate avatarurile cărora sunt obligați să le facă față, sunt cei considerați, mai cu voie, mai cu scrâșniri din dinți, mințile luminate ale comunității... Din acest punct de vedere, romanul este un ghid-document oglindind cu fidelitatea unor vremuri pe care e bine să le cunoască generațiile nu din amintiri pătimașe, ci din descrieri obiective, detașate, sincere și cu redarea realităților în toată splendoarea lor. Ceea ce face Radu Igna în romanul său.”

Dumitru Hurubă *Ardealul literar*, nr. 2, 2004,,...

„...Radu Igna vrea să ne dea nu doar o carte a frustrărilor, a tipologiei «inteligenței surogat», după distrugerea

fizică și psihică a elitelor culturale românești de modelul stalinist-dejist, apoi ceaușist, ci o carte-document, zguduitoare prin vibrația memoriei, salvată din amnezia indusă, ori autoindusă a complicărilor fanatici...

Valea proscrisilor este romanul unei conștiințe intacte, al maturității depline. Radu Igna este prețuit cum se cuvine de cititorii săi, de prietenii literari nedezmintiți.”

Eugen Evu, în *Provincia Corvina*, nr. 31, 2004

„Valoarea cărții (și resortul ei pasional-emoțional) constă în primul rând în atmosfera creată, care, chiar dacă cititorul se va mira, trimite cu gândul către deliranta atmosferă creată de Petre Sălcudeanu în «Biblioteca din Alexandria». Aparent, personajele sunt puține, însă până și toponimicele devin în carte personaje: podul de peste Cârnu, Cârnu, Limpejoara. Autorul e un creator de personaje cu haruri de magician...”

Gligor Hașa, în *Lumea de azi*, nr. 14, 2004

Lazăr nu mai vine:

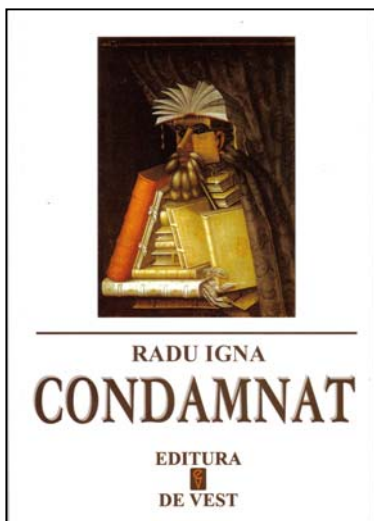
„Observator atent, dl. Igna este câteodată poematice, alteori grav, alternând registrul comic cu tonul ironic. Fie că povestește despre «aventurile» unor doamne într-o stațiune (v. *Confesiunea doamnei Măriuca Pistol*), fie că e vorba despre o experiență americană (Nory își descoperă marea iubire în tomnaticul John, v. *Cum vă spun*), prozatorul dezvoltă

regimul confesiv, mimând oralitatea. El cercetează fauna tranziției, escrocii (v. *Mașină de ocazie*) sau visătorii ei, precum cetățeanul Nevoitu (v. *Grevă individuală*), sperând la «casa virtuală». Nu lipsesc infiltrațiile lirice (v. *Simbioză*), unde bătrânul «fără minte» (după spusele soției) se luptă cu fereștrăul și nucul.”

Adrian Dinu Rachieru, în prefața cărții

„*Lazăr nu mai vine* – Editura Călăuza v.b., 2005, Deva, avându-l drept consilier editorial pe regretatul Valeriu Bârgău, este una de proză scurtă și de viziune lungă... Spre deosebire de scrierile anterioare, această proză este străbătută de un fior metafizic profund, enigma în fața morții, tremurul că fiecare scriere trebuie să trimită la ceva mai înalt.”

Constantin Stancu, în *Lumea de azi*, nr. 2, 2006

Condamnat:

„Condamnat” este un roman de atmosferă apărut în anul 2007 la Editura Vest Timișoara. Încă din primele pagini se definește ca o carte a învățatului și a învățăcelului, a amagului și a uncenicului, numai că în acest mediu închis, unde de la intrare „se lasă orice speranță” învățăturile nu-i folosesc lui Ovidiu Drumar. Cititorul asistă la nașterea unui roman, din stropi de viață, într-

un loc în care spiritualic este se trăiește fântr-un singur anotimp: dezolanta ploaie bacoviană”

ROMÂNUL ION

Preot copist din prima jumătate a sec. al XVII-lea

Originar din Sânpetru, județul Hunedoara. A rămas de la el cunoscutul manuscris românesc „*Codex Neagoeanus*” (Ms. 3821, în Biblioteca Academiei Române cu 196 foi), copiat între 15 iun. 1619 și 15 feb. 1620, sub semnătura „Tânărul Popa Ion Valahul”, sau „Popa Ion din satul Sânpetru”, Cuprinde „Alexandria”, „Albinușa sau floarea darurilor”, „Pravila sfinților părinți”, „Rojdanicul”, care sunt cele mai vechi texte românești din această lucrare.

Referințe:

Cartoian, N. *Alexandria în literatura românească*. – București, 1910.

Cartoian N. *Noi contribuții. Studiu și text*. – București, 1922.

Cartoian N. *Fiore di virtu în literatura românească*, vol. 1. – București, 1928, p. 206-207. – (Ed. 1974. – Vol. 1, p. 173-274).

Chițimia, Ioan C.; Simionescu Dan. *Cărțile populare în literatura românească*. București: editura Academiei, 1963.

Istoria literaturii române. – Vol. 1. București: Editura Academiei, 1964, p. 482-494.

Păcurariu, Mircea. *Dicționarul teologilor români*. – București: Editura Univers Enciclopedic, 1996, p. 207.

NICOLAE M. ISAC

Născut la 24 septembrie 1909, la Zlaști, lângă Hunedoara. Urmează școala primară în satul natal, apoi cursurile gimnaziale la Hunedoara. A fost funcționar la Combinatul Siderurgic Hunedoara. Îndrăgostit de folclor, culege, de timpuriu, creații artistice populare pe care le trimite unor periodice de profil. Debutează în anul 1928, în revista „Lumina satelor”, apărută la Sibiu. A fost prezent în coloanele multor publicații literare cu poezie, proză și lucrări dramatice. A înființat revista lunară de folclor și muzică populară, „Hunedoara noastră” (mai 1942 - mai 1944). Cea mai bogată și interesantă rubrică a revistei este cea în care apar „doine, cântece, strigături”. Revista mai cuprinde bocee, credințe și descântece, vrăji și povești, multe în dialectul hunedorean. I-a rămas în manuscris o monografie a satului Zlaști, așezare de la poarta de intrare a Ținutului Pădurenilor. A scris și poezii originale, pe care ar fi dorit să le publice. A participat la festivaluri județene și interjudețene de folclor, unde a primit numeroase distincții. Membru fondator al Cenaclului „Miorița”, al poezilor populari din județul Hunedoara, al cărui președinte a fost.

S-a stins din viață în anul 1988.

Colaborări:

„Foaia interesantă”, „Gazeta Hunedoarei”, „Foaia noastră”, „Foaia poporului”, „Gazeta Transilvaniei”, „Gura

satului”, „Horea”, „Hunedoreanul”, „Izvoarașul”, „Lancea”, „Luceafărul literar”, „Libertatea”, „Lumea și țara”, „Lumina satelor”, „Noutatea”, „Poporul român”, „Satul”, „Solia dreptății”, „Telegraful român”, „Tribuna pentru popor”, „Voința Banatului”, „Zorile Romanaiților”.

Lucrări publicate:

Du-te soare la asfințit. Folclor. – București: Editura Noastră, f.a. – 24 p.

Bădișor cu coasa lată. Folclor. – București: Editura Noastră, f.a. – 21 p.

Hai mândruță-n Hunedoara. – București: Editura Noastră, 1940. – 24 p.

La Dochia-n fâgădău. Cântece, doine și strigături. – București: Editura Noastră, f.a. – 32 p.

Referințe:

Constandin, Clemente. *Lada de zestre. Obiceiuri și tradiții din județul Hunedoara.* – Deva: Editura Destin, 1998, p. 121-126.

Constandin, Clemente. **Preocupări folclorice hunedorene.** – În: Drumul socialismului, 6 iul. 1966.

Datecu, Iordan. *Dicționarul etnologilor români.* – București: Editura Saeculum, 1998. – Vol. 2, p. 19.

VICTOR ISAC

Născut la 29 decembrie 1917, la Zlaști, lângă Hunedoara. A urmat școala primară în satul natal, apoi cursurile Liceului Militar „Mihai Viteazul” din Târgu-Mureș. Își continuă studiile la Facultatea de Filosofie și Litere din București, pe care a absolvit-o cu diploma „Magna cum Laude” (1938-1942). Debutază cu eseu „O plagă a intelectualismului: istoricismul”, în revista „Tineretea” (1939). Profesor la Liceul „Aurel Vlaicu” și Liceul „Profesorilor Asociați” din București (1939-1942). Colaborează la ziarul „Curentul”, al cărui director era Pamfil Șeicaru (1940). Președinte al Tineretului Universitar al Partidului Național Țărănesc (1940-1944). Pregătește lucrarea de doctorat „Cunoașterea inductivă”, la Catedra de Logică a Facultății de Filosofie din București (1942-1944), însă, datorită convingerilor politice, i s-a refuzat acordarea titlului de doctor. Consilier de presă al ministrului Virgil Solomon, de la „Lucrările publice” (1944-1945). Președinte al Organizației Tineretului PNȚCD al Județului Hunedoara (1944-1945). Este titular la Catedra Institutului Militar Geografic și onorific, asistent la Catedra de Logică a prof. Mircea Florian. Debutază editorial cu lucrarea „Logica antinomiilor științifice” (1945). Pentru convingerile sale politice este arestat și închis, între anii 1945-1948, la Aiud. Între 1948-1949, este profesor la Școala Profesională și la Școala Medie Tehnică din Cugir. Se întoarce la Hunedoara, unde este contabil la Industria Locală, apoi tehnician la CSH, (1953-1958). Deținut politic în închisorile comuniste și condamnat la muncă silnică pe viață (1958). A fost eliberat în 1964. După eliberare, lucrează la CSH, ca merceolog, apoi ca tehnician (1964-1970). Se pensionează în

1970. Membru al Comisiei de Studii Interdisciplinare, al cărei președinte a fost acad. prof. Ștefan Milcu (1972); membru al Asociației de Istorie Comparată a Instituțiilor și Drepturilor Omului, al Comisiei de Antropologie și Etnologie din Academia Română (din 1976). Din anul 1980, este membru al Asociației Oamenilor de Știință din România; membru fondator al Academiei de Cibernetică Generală „Ștefan Odobleja” (din 1982). Între 29 dec. 1989 - 31 ian. 1990, este președintele Organizației Județene Hunedoara a PNȚCD, iar din 1990, președinte de onoare. Director la Editura „Gândirea Românească”, patronată de PNȚCD și președintele Cenaclului literar „Gândirea Românească” (din 1990). Membru supleant al Comitetului de conducere al PNȚCD (1991-1997). În anul 1997, prin donația unor documente și publicații acordate Bibliotecii Municipale Hunedoara, s-a constituit fondul documentar „Victor Isac”. A obținut Premiul revistei „Semne” pentru eseu (2001).

Colaborări:

„Ardealul”, „Tineretea”, „Pământul românesc”, „Progresele științei”, „România literară”, „Tribuna”, „Semne”, „Orizont”, „Forum ” - Argeș, „Constelația Dragonului”, „Ardealul literar și artistic”, „Vitrăliu hunedorean”, „Cariatide”, „Sargetia”, „Curentul”, „Drumul socialismului”, „Dreptatea”, „Cuvântul liber”.

Lucrări publicate:

Logica antinoniilor științifice. - București, 1945. - (Colecția „Caiete de filozofie”).

Realitate și cunoaștere în istorie. București: Editura Politică, 1980. - 276 p. (În colaborare cu Al. Tănase).

Viitorul omenirii în conștiința contemporană. - București: Editura Politică, 1980.

Nicolae Titulescu. Actualitatea sa politică. București: Direcția de propagandă a PNCTD, 1991.

Dreptul istoric în pacea mondială. Cu o prezentare de Corneliu Coposu. - București: Editura „Gândirea românească”, 1992. 84 p.

O lumină a viitorului: Considerații istorice actuale. - Cluj: Editura „Traian Dorz”, 1992. - 48 p.

Abecedarul politic. Pentru judecată dreaptă și conduită demnă. Prefață de Mircea Ciumara. - București: Editura Princeps, 1993. - 64 p.

Marius, o jertfa a conștiinței. - București: Casa Editorială Cuget, Simțire și Credință, 1993. - 62 p + 2 f. pl. fot.

O viață de jertfă în lupta pentru democrație. Cu o prefață de Victor Isac. București: Partidul Național Țărănesc Creștin Democrat. Cenaclul „Gândirea Românească”, 1993. - 68 p. - (În colaborare cu Velțeanu Cornel).

Napoleon și problemele istoriei. București: Editura Romfel, 1994. - 160 p.

Problema muncitorească națională. București, 1994. - (Colecția Cenaclului „Gândirea Românească”).

Evangelie Nouă. Hristos a înviat sau Hristos a reînviat. - Deva: Călăuza, 1997. 64 p. - (În colaborare cu Ungur Ingrid).

O istorie obiectivă a mișcării legionare: testament moral - politic. - Deva: Editura Călăuza, 1998.

Anticritice. - Timișoara: Editura de Vest, 2000.

O viață istorică a secolului XX: memorii, cugetări, minieseuri. Ediție îngrijită de Mariana Pândaru - Deva: Călăuza, 2000 - 196 p.

Fundamentele valori - ipostaze ale spiritualității românești - Iași: Cristal - Concept, 2001. (În colab. cu Traian D. Stănciulescu)

Biblia, cuvântul lui Dumnezeu și cuvântul omului. - Deva: Semne, 2002. - 96 p.

Lucrări apărute în volum:

Principiul corelației în cercetarea interdisciplinară. - În: Interdisciplinitatea în știința contemporană. - București: Editura Politică, 1980.

Contribuții interdisciplinare în gândirea lui Ștefan Odobleja. - În: Actele Simpozionului Internațional Ștefan Odobleja. - Lugoj: Editura Legard, 1983.

De la more mathematice la more dialectice. - În: Athanase Joja în cultura românească. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1989.

Interculturalitatea – paradigmă a viitorului. - În: Corviniana. - Vol. I. Hunedoara. - 2, nr.2, 1995, p. 237-246. (Acta Musei Corviniensis). - Consiliul Local Hunedoara. Muzeul Castelului Corvineștilor.

Universalitatea Corvineștilor. - În: Corviniana. - Vol.2. - Hunedoara. - 2, nr. 2, 1996, p. 99-103. - (Acta Musei Corviniensis). Consiliul Local Hunedoara. Muzeul Castelului Corvineștilor. ***Eminescu - filosof*** - În: Semne - 2, nr. 4, 2000, p. 13-14.

Idealul meu: a promova caractere. - În: Semne - 2, nr. 4, 2000, p. 28-32.

Lucrări apărute în periodice

Interdisciplinaritatea și științele umane. – În: Drumul Socialismului. – 38, nr. 9044, 13 dec. 1986, p. 2.

Cunoaștere – Eficiență – Acțiune. Note de lectură. – În: Drumul Socialismului. – 40, nr. 9531, 9 iul. 1988, p. 2.

Baudelaire. – În: Cariatide. – 2, nr. 4, 1992, p. 14.

Eroul mitic al lui Albert Camus. – În: Cariatide. – 2, nr. 3, 1992. p. 14-15

Valabilitatea creației poetice. – În: Cuvântul liber. – 4, nr. 775, 29 dec. 1992, p. 2. Despre vol. De poezie : „Cu mâinile în flăcări” ale Paulinei Popa.

Pedagogia Culturală (I-II). – În: Constelația Dragonului. – 2, nr. 5, 1995, p. 4; nr. 6, 1995, p. 14.

Emil Cioran. – In: Constelația Dragonului . – 2, nr. 2, 1996, p. 12.

Evocări: Profiluri: Emil Cioran (II). – În: Ardealul literar și artistic. – 2, nr. 1, 1997, p. 10,11.

O victorie a spiritualității Românești. Recenzie la – 2, nr. 1, 1997, p. 10,11.

O victorie a spiritualității Românești. Recenzie la „Antologie de poezie. Dincolo de orizont. Poeți români din exil”. – Sydnei: Editura Mihai Eminescu. – Deva: Editura Călăuza. În Ardealul literar și artistic. – 2, nr. 1, 1997, p. 19.

Profilul creștin al omului politic.– În: Vitraliu hunedorean, nr. 2, 1997, p. 2.

Editor, Prefațator, Redactor.

Chitulea, Petru. În luptă cu viața: (versuri) / Prefațator Victor Isac. – Oradea: Parsec, 1994. (T. Balcanic). – 42 p.

Corabia nădejdlor: antologie de poezie și proză pluridisciplinară / Colectiv red. Prof. Victor Isac, Paul Pvoschi, Michaela Al. Orescu. – București: Editura Vasile Cârlova, 1995. – 175 p. – (Colecția Cenaclului pluridisciplinar „Gândirea Românească”, 5).

Faina, Liciniu. Zbucium în declinul neamului. – București: Editura Gândirea Românească, 1993. – (Colecția Cenaclului).

Gheorghioni, Petru. Năzuinți și deznădejdi: Tragedia tineretului în epopeea neamului / Petru Gheorghioni; Prefață: Victor isac. – București: Gândirea Românească, 1993. (Romfel). – 224

Maniu, Iuliu. Testamentul moral politic/ Iuliu Maniu. – București: Editura Gândirea Românească, 1991.

Ungur Zlășteanu, Victor. Naționalism luminist. Reformă teologică, comori poetice / Realizatorul ediției Victor Isac. – București: Editura Gândirea Românească, 1994. – (Romfel). – 192 p. –(Colecția Cenaclului).

Referințe critice:

Antohe, Ion. Răstigniri în România după Ialta. - București: Editura Albatros, 1995.

Ciumara, Mircea. Prefață. - În: Abecedarul politic. Pentru judecată dreaptă și conduită demnă. București: Editura Princeps, 1993, p.7-8.

Coposu, Corneliu. (Prezentare). Dreptul istoric și pacea mondială. București: Editura „Gândirea românească”, 1992, coperta a 2-a.

Dena, Stelian. Victor Isac: „Napoleon și problemele istoriei”. - În: Constelația Dragonului. - 2, nr. 2-3, 1995, p. 2.

Evu, Eugen. "Victor Isac" La 77 de ani. În: Constelația Dragonului. - 2, nr. 2-3, 1995, p.3. **Evu, Eugen. Victor Isac și Ingrid Ungur. O întrebare tulburătoare: „Cine a fost Isus” ?** - În: Vitraliu hunedorean, nr. 2, 1997, p.14.

Gârboveanu, Livia. Victor Isac la 82 de ani. - În: Cuvântul liber, 11, nr. 2563, 14 ian. 2000, p.5.

Victor Isac - o viață, un destin... - În: Vitraliu hunedorean, nr. 1, 1997, p.16.

Porțeanu, Alexandru. Victor Isac. "Napoleon și problemele istoriei”. - În: Napoleon și problemele istoriei. București: Editura Romfel, 1994, coperta a 2-a.

Ștancovici, Virgil. „Abecedarul politic”. În: Abecedarul politic pentru judecată dreaptă și conduită demnă. - București: Editura Princeps, 1993, coperta a 2-a.

„... nu avem în față un abecedar de acțiune politică ci de gândire politică. Te obligă să îți seama în concepția ta și de unele gânduri care sunt în textul autorului și pe care nu le poți neglija dacă nu reușești să le demonstrezi inconsistența. Te obligă să renunți la simplismul acțiunii și gândirii numai în temeiul unui număr restrâns de principii, deși trebuie respectate. Te obligă să întreprinzi clarificare proprie asupra neglijării unor adevăruri ce te izbesc intuitiv prin consistența lor. În concluzie, este o lucrare care te pune pe gânduri.”

Mircea CIUMARA

„Lucrarea „Dreptul istoric și pacea mondială” este în mod deosebit valoroasă prin actualitatea ei, dat fiind faptul că vine în sprijinul instituirii „Păcii Mondiale”, tocmai într-o perioadă dominată de crunte războaie ce se consideră ca juste în baza unor drepturi istorice. Lucrarea demonstrează viciile dreptului istoric tradițional, generate de diverse documente privind trecutul istoric, și propune în schimb un „Drept Istoric Umanist”, axat preponderent pe stările de fapt actuale și imperativele unanim recunoscute de viitor. Ideea de drept istoric, este transplantată din planul istoriografiei în cel al filosofiei istoriei. Astfel, autorul reușește să propună: o nouă orientare în gândire și un nou gen de atitudine în practică. În esență și în final, sunt concepute normative adecvate soluționării tuturor conflictelor și tensiunilor existente în lume, inclusiv a problemei dreptului istoric asupra Transilvaniei”.

Coposu, Corneliu. (Prezentare). - În: Dreptul istoric și pacea mondială. București: Editura „Gândirea Românească”, 1992, coperta a 2-a.

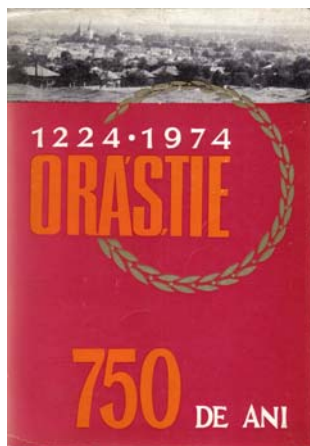
TIBERIU ISTRATE

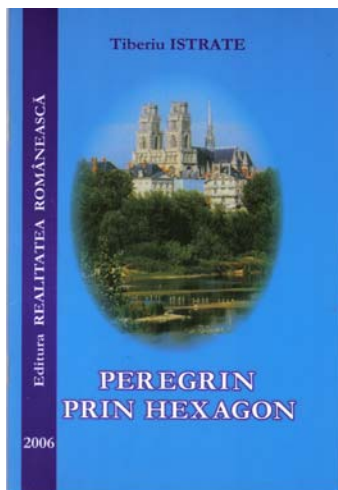

S-a născut la data de 22 noiembrie 1941 în orașul Năsăud, județul Bistrița Năsăud. Termină cursurile Liceului George Coșbuc din Năsăud în anul 1959. Este absovent al Facultății de Filologie a Universității „Babeș Bolyai” din Cluj Napoca cu lucrarea de licență **„Jacob Mureșanu – Studiu Monografic”** în anul 1964. Având înclinații pentru ziaristică, chiar din anul

absolvirii facultății lucrează la ziarul „Drumul socialismului” din Deva, în cadrul secției învățământ-cultură, unde se afirmă prin articolele de calitate, prin recenziile unor cărți și alte materiale publicistice de prezentare a vieții culturale hunedorene.

Debutează literar în anul 1962 în ziarul „Drumul socialismului” din Deva, cu cronică literară și recenzii. În anul 1966 sub conducerea sa este editat și tipărit suplimentul politico-social-cultural „Ritmuri”, care devine mai târziu revista culturală „Ritmuri hunedorene” ce a ținut mulți ani locul unor publicații de cultură ce lipseau din județul Hunedoara.

Debutază editorial în anul 1982 cu volumul „Incursiuni în fantastica realitate”.

La 22 decembrie 1989, împreună cu colegii de redacție fondează ziarul județean „Cuvântul liber” pe care-l conduce din postura de redactor șef mai mulți ani. Iese la pensie dar își continuă activitatea publicistică și ca scriitor. În cei peste 35 de ani de ziaristică a publicat mii de articole despre activitatea social-culturală a județului Hunedoara, a

încurajat și a îndrumat numeroși tineri pe cale afirmării jurnalistice, a descoperit talente literare, promovând numele și imaginea acestora.

Lucrări publicate:

„Orăștie - 750 de ani”, Deva, Casa Județeană a Corpului Didactic Deva, 1974 (în colaborare cu Ion Iliescu).

„Incursiuni în fantastica realitate. Nouă priveliști hunedorene”, Editura Eminescu, București, 1982 (în colaborare)

„Peregrin prin Hexagon”, Editura Realitatea Românească, Vulcan, 2006.

Referințe critice:

Tiberiu Istrate, Fișă biobibliografică, Deva, 2008

J

Nicolae JULA
Rovina Ioan JURCA

NICOLAE JULA

Născut la 10 octombrie 1934, în satul Vaidei, comuna Romos, județul Hunedoara. Studii secundare la Deva, Sibiu, și București. Studii universitare la Facultatea de Filologie a Universității din București (1953-1958). Cercetător la Institutul de Etnografie și Folclor din București (1950-1963). Redactor (1959-1962) și secretar de redacție (1962-1963) la „Revista de Etnografie și Folclor”. Consilier la Ministerul Turismului. În seria „Folclor din Transilvania” (Vol. 2, București, 1962) publică versuri populare din „Câmpul Pâinii”, culese în anii '50-'60 în satele hunedorene Viadei și Pișchinți. Volumul cuprinde 196 de piese: cântece de înstrăinare, de cătănie, de noroc, de nuntă, de dragoste și strigături, remarcabile prin autenticitate. Câteva piese sunt înregistrate cu mijloace moderne. Lucrarea „Tradiții și obiceiuri românești de Anul Nou în Moldova și Bucovina”, 1968, ce beneficiază de un bogat material ilustrativ (106 fotografii color de V. Mănăstireanu) și de transcrierea muzicală a suitei de jocuri (I. Herța), prezintă repertoriul folcloric al sărbătorilor de iarnă din regiunile menționate, descriind obiceiurile, succesiunea lor și diferite tipuri de travestiri și măști.

Colaborări:

„Luceafărul”, „Revista de Etnografie și Folclor”, „Revista de Folclor”.

Lucrări publicate:

Versuri populare din „Câmpul Pâinii” (Orăștie). – În: Folclor din Transilvania. Vol. 2. – București: Editura pentru Literatură, 1962, p. 417, 478.

Tradiții și obiceiuri românești. Anul Nou în Moldova și Bucovina. Fotografii de V. Mănăstireanu. – București: Editura pentru Literatură, 1968. – 224 p. – 106 fot. color.

Jocuri pentru copii. Culese și prelucrate din folclorul nostru. – București: Editura Tineretului, 1961. – 60 p.

Cântecele Iancului. Antologie de folclor întocmită de Nicolae Jula. – Deva: CCES al Județului Hunedoara, 1972. – 124 p.

Referințe:

Adăscăliței, V. Jula și V. Mănăstireanu: „*Tradiții și obiceiuri populare românești*”. În: Iașul literar, 19, nr. 12, dec. 1968, p. 79.

Comanici, Germina. *Nicolae Jula, V. Mănăstireanu: „Tradiții și obiceiuri românești de Anul Nou în Moldova și Bucovina”*. – În: Revista de etnografie și folclor, tom. 14, nr. 3, 1969, p. 245-246.

Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor*. Vol. 2. – București: Editura Saeculum, 1998, p. 29.

Datcu, Iordan; Stroescu, S.C. *Dicționarul folcloriștilor*. – București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 251.

Dobre, Al. *Tradiții și obiceiuri*. – În: Flacăra. 17, nr. 700, 26 oct. 1968, p. 38.

Ursache, Petru. *Jula și V. Mănăstireanu. „Tradiții și obiceiuri românești”*. În: Cronica. – 3, nr. 34, 24 aug. 1968, p. 4.

ROVINA IOAN JURCA

Născut la 1 octombrie 1940, în comuna București, județul Hunedoara. Absolvent al Facultății de Filologie a Universității din Timișoara. Redactor la "Drapelul Roșu" din Timișoara, apoi la Editura "Facla", până în anul 1990. În prezent este redactor la ziarul "Renașterea bănățeană" din Timișoara. A debutat în anul 1966, cu versuri, în revista "Familia" din Oradea. Debut editorial, în anul 1976, cu romanul "Ferițiți când renaștem", apărut la Editura "Facla", având ecouri din romanele lui Camil Petrescu și Anton Holban.

În 1980, îi apare romanul "Noua promisiune" ce urmărește destinul și drama socială a unui grup de munteni porniți din Munții Apuseni și stabiliți în Câmpia Banatului. Urmează romanele, "Scoica de aur" (1984) și "Călătorie spre dragoste" (1988), care reflectă efortul autorului de a se apropia de proza modernă. Apariția volumului "Cine rămâne treaz" (1994) întrecește universul său românesc. În 1995 îi apare volumul de proză scurtă "Purgatoriu", ce cuprinde piese mai vechi și mai noi, care evidențiază evoluția în timp a scriitorului. În 1996, publică un volum de versuri: "Tânguirea iconarilor", apărut la Editura Helicon din Timișoara. A primit Premiul pentru Dramaturgie al Uniunii Scriitorilor, Filiala Timișoara (2000).

Colaborări:

"Orizont", "Familia", "Renașterea bănățeană", "Luceafărul", "Orient latin", "Convorbiri literare", "Rostirea românească" ș.a.

Lucrări publicate:

Fericiți când renaștem. (roman). - Timișoara: Editura Facla, 1976.

Noua promisiune. (roman). - Timișoara: Editura Facla, 1980.

Scoica de aur. (roman). - Timișoara: Editura Facla, 1984.

Călătorie spre dragoste. (roman). - Timișoara: Editura Facla, 1988.

Cine rămâne treaz. (roman). - București: Editura Excelsior, 1994.

Purgatoriu. Proză scurtă. - Timișoara: Editura Renașterea bănățeană, 1995.

Tânguirea iconarilor. - Timișoara: Editura Helicon, 1996. - 120 p.

Ospățul solemn. - Timișoara: Editura Eubeea, 1998. - 104 p.

Piscina. Teatru.- Timișoara: Editura Eubeea, 2000 - 180 p.

Referințe:

Arieșanu, Ion. - În: Orizont, nr.3, 1977.

Berea, Olimpia. *Dicționar al scriitorilor bănățeni (1940-1996).* - Timișoara: Editura Amarcord, 1996, p. 78-79.

Călinescu, C. - În: Luceafărul. - 20, 1989.

Dorcescu, Eugen. - În: Familia, nr.2, 1977.

Dorian, Silviu. - În: Convorbiri literare, nr. 1, 1979.

Odangiu, Marian. - În: Orizont, nr.48, 1980.

Luchescu, Gheorghe. *Din galeria personalităților timișene.* - Lugoj: Editura Dacia Europa Nova, 1966, p. 155, 156.

Ruja, Alexandru. *Parte din întreg.* Timișoara: Editura de Vest, 1994.

Sasu, Aurel; Vartic, Mariana. *Romanul românesc în interviuri.* Vol.2.- București: Editura Minerva, 1986.

Sfetcu, Mihaela. - În: "Paralela 45", supliment al ziarului "Renașterea bănățeană", 19 iun., 1995.

Ulici, Laurențiu. *Prima verba.* - Vol.2. București: Editura Albatros, 1986.

**Marcel LAPTEȘ
Ion LUNGU
Iosif LUPULESCU**

MARCEL LAPTEȘ

S-a născut la 28 iulie 1942, Iași, absolvent al Facultății de Filologie Timișoara. Referent literar la Centrul județean al Creației Populare Hunedoara.

Debut editorial cu comedia *Moartea calului* în vol. **9 piese de teatru** (Deva, 1984). Continuă cu piesele de teatru: *Vreau să fiu actriță* (comedie), *O poveste din pădure* (teatru de păpuși).

Semnează articole, recenzii de cărți, bibliografii, cronici literare și articole de etnografie în revistele *Ritmuri hunedorene*, *Tribuna*, *Ramuri*, *Luceafărul*, *Vatra*, *România literară*, *Tomis*, *Miorița*, *Buletin informativ* (al Centrului Național București), *Cuvântul liber* etc. Este redactor responsabil și coordonator al publicațiilor *Miorița*, *Caiete etnografice hunedorene*, coautor al albumului etnofolcloric **Țara Hațegului – dimensiuni sentimentale** (Ed. Corvin, deva, 2001)

Publică **Eseuri de etnografie și folclor** (Ed. Corvin, Deva, 2004).

ION LUNGU

Născut la 18 iunie 1921, la Valea Mare, județul Arad. Urmează cursurile Liceului Ortodox Român „Avram Iancu” din Brad. În 1942, își ia bacalaureatul la Deva. Studii de Medicină și paralele de Filosofie la Cluj și Sibiu (1943-1946). Redactor la „România viitoare” (1944-1945). Redactor la ziarul „Tribuna nouă” și „Lupta Ardealului” (1945-1946). A studiat un an la Leningrad (azi Sankt Petersburg) (1946-1947); licențiat al Universității din Cluj (1948). Conferențiar universitar la Facultatea de Filosofie din Cluj (1949). Membru al Uniunii Scriitorilor (1949). A colaborat la „Almanahul literar” din Cluj, publicație culturală de limba română, semnând sub pseudonim (1949-1958). Bibliotecar-translator la B.C.U. Cluj (1950-1951). Asistent științific la Secția de Filosofie a Institutului de Istorie și Filosofie din Cluj (1951-1952). Obține, prin concurs, postul de cercetător principal la Institutul de Istorie al Academiei R.P.R. (1956-1958). Din 1957 până în 1990, a lucrat, cu unele întreruperi, (1958-1959), la revista „Tribuna” din Cluj. În 1959, este exclus din Uniunea Scriitorilor - ca urmare a unui articol critic la adresa romanului "Pe muche de cuțit" de Mihai Beniuc, în care este calomniat marele filosof Lucian Blaga. Din 1961, a devenit din nou membru al Uniunii Scriitorilor, până în 1963, mai întâi ca stagiar și după această dată, ca membru deplin. Debut editorial în 1965, la Editura pentru Literatură, cu volumul de articole și cronici literare "Itinerar critic". Îi apare romanul parabolă „Regele pălăriilor” (1967), proză densă, cu accente satirice, pe tema vieții ca spectacol neînțeles, în desfășurarea căruia, factorul hazard joacă un rol fundamental. Publică versuri în revista „Tribuna”, între acestea și poemul „Milenii în Apuseni” (1968). La Editura Cartea Românească, îi apare romanul rural

„Recviem rustic” (1973). În colecția „Momente și sinteze” a Editurii „Minerva”, publică „Școala Ardeleană, mișcare ideologică națională iluministă”, prima mare sinteză în acest domeniu, în cultura românească (1978). În 1995, cartea este reeditată la Editura Viitorul Românesc cu titlul „Școala Ardeleană - mișcare culturală națională iluministă”. În anul 1995, îi apare lucrarea „Pe undele misterioase ale memoriei”, amintiri autobiografice și comentarii asupra perioadei istorice 1944-1945. A publicat în periodice sute de cronici, recenzii, eseuri, studii literare. A primit Premiul Asociației Scriitorilor din Cluj-Napoca și Premiul "Bogdan Petriceicu Hasdeu" al Academiei Române (1978). A participat la "Zilele Scriitorilor Zărândeni" de la Brad. I s-a acordat titlul de "Cetățean de onoare" al municipiului Brad.

Colaborări:

„ Tribuna ”, „ Steaua ”, „ Transilvania ” „România literară”, „ Viața Românească”, „Gazeta literară”, „Convorbiri literare”, „Orizont”, „Luceafărul”, „Utunk”, „Făclia”, „Adevărul de Cluj”.

Lucrări publicate:

Itinerar critic. (Articole și cronici literare, 1959-1963). - București: Editura pentru Literatură, 1965. - 360 p.

Regele pălăriilor. roman. - București: Editura pentru Literatură, 1967. - 264 p.

Recviem rustic: roman. - București: Editura Cartea Românească, 1973.- 216 p.

Școala Ardeleană, mișcare ideologică națională iluministă. - București: Editura Minerva, 1978. - 508 p. - (Momente. Sinteze).

Pe undele misterioase ale memoriei: memorii, eboșe de roman, prezentări și comentarii despre aspecte ale perioadei

istorice 1944-1965, (1944-1945 - Sibiu; 1945-1946, 1947-1965 - Cluj; 1946-1947 la Sankt-Petersburg, pe atunci Leningrad - etc). - București: Editura Viitorul Românesc, 1995. - 192 p.

Școala Ardeleană: mișcare culturală națională iluministă. - București: Editura Viitorul Românesc, 1995. - 463 p. (Rezumat în limba franceză).

Referințe:

Angelescu, Gabriel. *"Școala Ardeleană, mișcare ideologică națională iluministă"*. În: Limba și literatura română. - 4, nr.3, iul. sept. 1978, p. 54-55.

Cesereanu, Domițian. *Exeget al Școlii Ardelene.* - În: Tribuna. - 25, nr. 24, 11 iun. 1981, p.5.

Cubleşan Constantin. *"Regele pălăriilor"*. - În: Tribuna. - 11, nr. 37, 14 sept. 1967.

Dicționar cronologic. Literatura română. Coordonatori I.C. Ghițimia, Al. Dima. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 301, 502, 569, 594, 692.

Marosi, Peter. *Lungu-i drumul Clujului.* (Ion Lungu la 60 de ani). - În: Tribuna. - 25, nr. 24, 11 iun. 1981, p.4.

Masă rotundă: Ion Lungu, "Școala Ardeleană". Participă: Ion Oarcăsu, N. Mărgineanu, I. I. Rusu, Adrian Marino, Mircea Popa, Iosif Pervain, Pompiliu Teodor, Mircea Vaida... - În: Tribuna. - 22, nr. 13, 30 mar. 1978, p. 6-7.

Oarcăsu, Ion. *Farmecul relatării directe.* În: Tribuna. - 8, nr. 15, 11-17 apr. 1996, p.6.

Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană.* - Ediția a 2-a revizuită și adăugită. - București: Editura Albatros, 1977, p. 324.

Popa, Mircea. *O carte eșuată. Puncte de vedere.* - În: Tribuna. - 8, nr.15, 11-17 apr. 1996, p. 6, 7.

Rebreanu, Vasile. *Pasionat până la ardere.* (Ion Lungu). - În: Tribuna. 25, nr. 24, 11 iun. 1981, p.4.

Scorobete, Miron. *O îmbrățișare.* - În: Tribuna. - 25, nr. 24, 11 iun. 1981, p. 5.

Uricaru, Eugen. *"Recviem rustic".* - În: Steaua. - 24, nr. 19, 1-15 oct. 1973, p.32.

Vaida, Mircea. *Longinus.* (Lui Ion Lungu la 60 de ani). - În: Tribuna. - 25, nr. 24, 11 iun. 1981, p.5.

Zaciu, Mircea, Papahagi, Marian, Sasu, Mircea. *Dictionarul scriitorilor români.* Vol.2. (D-L), 1998, p. 789-790.

"Aș releva în primul rând valoarea științifică a monografiei "Școala Ardeleană", lărga documentare și bibliografia amplă (ce s-ar putea să nu fie, și poate nu este necesar să fie, absolut completă, exhaustivă), pe care se bazează, rezultate din experiența îndelungată a autorului în studiul literaturii, istoriografiei, filologiei și culturii române, cu deosebire acele din Transilvania și Banat; cartea este elaborată dintr-o largă viziune a fenomenului de cultură, a ideologiei perioadei luminilor, dar în același timp de migăloasa analiză penetrantă făcută de un intelectual exigent, dotat cu un stil remarcabil prin sobrietatea, limpezimea și eleganța înmănușiate de-un eminent prozator și eseist".

I.I.Rusu. în: Tribuna. - 22, nr.13, 30 martie 1978

IOSIF LUPULESCU

Născut la 24 iulie 1937, în comuna Bichigi, județul Timiș. Studii primare și secundare în comuna natală. Urmează o școală profesională (1952-1955) în municipiul Reșița. Muncitor la Hunedoara și Reșița (1955-1964), timp în care își face studiile liceale; învățător (1964-1965); inspector, din anul 1970, asistent de regie la Buftea, apoi director de producție la Studioul Cinematografic "Alexandru Sahia" din București. Publică schițe și romane bazate pe experiența sa de viață, consacrate îndeosebi existenței și dilemelor personale ale tinerilor.

Lucrări publicate:

Aș fi vrut să fie marți. (Schițe, povestiri). București: Editura Eminescu, 1970. - 172 p.

În umbra stăpânului. Roman. - București: Editura Eminescu, 1971.- 184 p.

Pariu în alb. (Povestire). - București: Editura Albatros, 1973. - 128 p.

Șansa. Roman. - Timișoara: Editura Facla, 1974. - 255 p.

Echipa de filmare. (Schițe). - Timișoara: Editura Facla, 1988. - 220 p.

Ora șase și pătratul. (Povestiri pentru copii). - București: Editura Ion Creangă, 1989. - 72 p.

Volume colective:

Cântec pentru început. (Volum antologic de versuri și proză). - Timișoara, 1966.

Timpul împlinirilor. Volum antologic. Timișoara, 1966.

Magazin literar al Asociației Scriitorilor din Timișoara. - Timișoara, 1982.

Referințe:

Baltazar, A. - În: România literară, nr. 44, 1 noiembrie 1973.

Bite, V.; Chiș, T.; Sîrbu, N. *Dicționarul scriitorilor din Caraș Severin.* - Reșița: Editura Timpul, 1998, p. 154-155.

Bitte, V. - În: România literară, nr. 3, 17 ian. 1974.

Cristea, Valeriu. - În: Orizont, nr. 49, 6 dec. 1973.

Dumitriu, Dana. - În: Orizont, nr.9, sept. 1970.

Luchescu, Gheorghe. *Din galeria personalităților timișene.* - Lugoj: Editura Dacia Europa Nova, 1996, p. 176, 177.

Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană.* - București: Editura Albatros, 1977.

Titel, Sorin. - În: Scânteia Tineretului, 28 oct. 1971.

Ungureanu, C. *Prozatori timișoreni.* - În: Orizont, nr. 9, sept. 1970.

M

Oszkar MAILAND
Iv MARTINOVICI
Traian MIHAI
Ion MIRION
Ioan MOȚA
Francisc MUNTEANU
Romul MUNTEANU

OSZKAR MAILAND

Născut la 30 iunie 1858, în comuna Geoagiu, județul Hunedoara. Urmează școala primară în localitatea natală și la Orăștie. Studii secundare la Alba Iulia, Deva și Sibiu. Studii universitare la Cluj. După terminarea facultății, este profesor în orașele Sf. Gheorghe și Orăștie; profesor la Liceul "Decebal" din Deva (1883-1923). A făcut parte din colectivul de conducere al Muzeului din Deva. Membru al Societății de Istorie și Arheologie din Deva. A fost printre primii folcloriști maghiari care au cules folclor românesc și au studiat cultura poporului român. A început activitatea de culegător de folclor, în jurul anului 1884 reușind să strângă, pe parcursul a patru decenii, mai multe sute de cântece lirice, majoritatea din localitățile hunedorene (Călan, Streisângeorgiu, Ulm, Poiana, Runcu Mare, Cerbăl, Târnavă, Ponor, Dâlja, Toplița, Boholt, Măgura, Hărțăgani, Boș, Cerișor, Rapoltu Mare, Bobâlna, Geoagiu, Herepeia, Izvoarele, Godinești, Bătrâna, Vețel, Vălișoara, Dobra, Roșcani, Muncelu Mic, Cigmău, Bucium, Stănița, Petroșani, Ruși, Merișor, Sarmizegetusa, Subcetate, Deva) și câteva texte din județele Alba, Arad, Bistrița-Năsăud și Caraș-Severin. Peste 50 de cântece sunt localizate și numai câteva poartă numele informatorilor. În 1884, publică articolul "Poeta vadászhat" (Vânătoare de poezi) (în Magyar polgár, Cluj, XVI, nr. 243-244), în care prezintă doi informatori din

localitățile hunedorene, Grădiște și Herepeia, de la care a declarat că a notat sute de texte. Are o contribuție remarcabilă la notarea a patru balade, variante ale "Meșterului Manole", din Sarmizegetusa, (un text) și Subcetate - (trei texte), dintre care două în limba maghiară, precum și a unui text al baladei "Kelemen Györ", despre zidirea cetății Deva. Într-un studiu despre legenda "Mănăstirii Argeșului" și o variantă a acesteia din județul Hunedoara, face o comparație între varianta românească cu cele secuiești și sârbești. A fost preocupat, de asemenea, de mitul soarelui și al lunii, de legendele cerului, de superstiții, descântece și ghicitori. Din păcate, o bună parte din culegerile sale au rămas în manuscris.

S-a stins din viață la 1 noiembrie 1924, la Deva.

Colaborări:

"A Dévai m. kir, állami főreáliskola érterítője" (Deva), *"Antropologische Gesellschaft"* (Viena), *"Ausland"* (München etno-graphia) (Budapesta), *"Hunyad-megye történelmi és régészeti társaság évkönyve"* (Arad - Cluj, Budapesta), *"Hunyad vegyes-taralmu megyei ketiközlöny"* (Deva), *"Magyar polgár"* (Cluj), *"Összehasonlító irodalom-történelmi lapok"* „, *Zeitschrift für vergleichende Literatur*", *"Journal de littérature comparée"*, *"Acta comparationis litterarum universarum"*, *"Philológiai Közlöny"*, *"Volkskunde"* (Leipzig).

Lucrări publicate:

Az Argesi zárda mondája és annak egy hunyadmegyei variációja. (Legenda Mănăstirii Argeșului și o variantă a acestuia în județul Hunedoara). - Deva: Tipografia Breier Adolf, 1885. - 9 p.

Poezii populare din Transilvania. Prefață de Ion Iliescu. - București: Editura Minerva, 1981. *Poeta vadászat.*

(Vânătoare de poeți). - În: Magyer polger. - Cluj. - 16, nr. 243-244, 1884.

Referințe:

Constandin, Clemente. *Lada de zestre. Obiceiuri și tradiții din județul Hunedoara.* - Deva: Destin, 1998, p.6.

Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor români.* Vol.2 - București: Editura Saeculum, 1998, p. 52.

Datcu, Iordan; Stroescu, S.C. *Dicționarul folcloriștilor.* Cu o prefață de Ovidiu Bîrlea. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 460,461.

Oszkár Mailand. - În: Folclor românesc. Ediție îngrijită de Ana Soit. Prefață de Ovidiu Bârlea. - București: Editura Minerva, 1979.

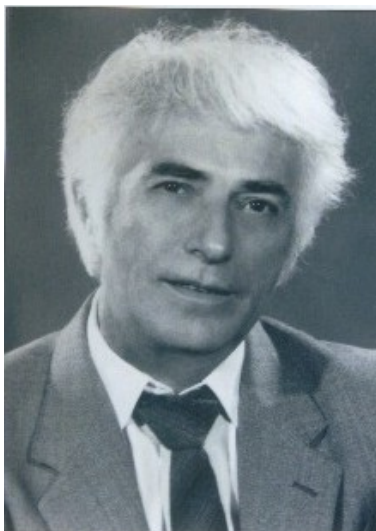
Mallazs, Iosif. *Oszkár Mailand.* - În: Publicațiile Muzeului județului Hunedoara. 1, nr. 1-2, 1924, p. 5-11.

Mărgineanu, Ion; Pop, Mioara. *Biografia unor destine. Folclor, etnografie, muzica.* - Alba-lulia, 1997, p.77.

IV MARTINOVICI

Născut la 10 mai 1924, la Ploiești; Nepot de preot, descendență maternă, filiație determinantă pentru evoluția teistă, spirituală; Vacanțele școlare până la vârsta de 14 ani (când îi mor bunicii din partea mamei) petrecute în satul acestora (jud. Prahova) constituie un contact „subteran” cu lumea fabulosului, cu animismul naturii, cu lumea magică

fremătând și populată de ființe supranaturale. Fiorul mistic religios. Perioadă hotărâtoare pentru poezia pe care o va scrie și pentru autorii pe care îi va traduce.

Studii liceale la Ploiești (Liceul Sf. Petru și Pavel) și Brașov (Liceul Andrei Șaguna).

Licențiat în Drept al Universității din București;

Student audient al cursurilor de Filosofie și Literatură Universală la Universitatea din București;

Profesor de Limba Română și Limba Franceză la Liceul din Hunedoara (1948-1955);

Consilier juridic la

ICSH și CSH (1955-1984);

Debut literar, ca elev la Brașov, în „Gazeta Transilvaniei” în 1942;

Debut editorial în 1961 – R. Tagore, „Grădinarul” – poeme, traducere la E.L.U.;

Primele încercări literare la vârsta de 12 – 13 ani;

Membru al Uniunii Scriitorilor din România, din 1961;

A publicat 7 volume de poezie, 3 cărți de proză, 5 cărți de traduceri din marea literatură universală (indiană, chineză, franceză etc.);

A primit două premii literare;

Redactor al revistei „Observator” din München;

Director al revistei de cultură și artă „Cariatide”

A publicat versuri în fosta Yugoslavie, Rusia, Bulgaria, Gruzia, Germania.

Cărți apărute:

Cercul de aur: poezii – E.P.L., 1966; Ca să fii stea: poezii – E.P.L., 1969; Ochii și ploile: poezii – Editura Cartea Românească, 1972; Pe sub arcada porții negre: proză – Editura Albatros, 1972; Antologie de lirică românească modernă – Iugoslavia, Split, Mogucnesti, 1973; Euridice: poezii – Editura Cartea Românească, 1976; Am lăsat graurii să zboare: proză – Editura Militară, 1976; Întoarcere la Nausicaa: poezii – Editura Eminescu, 1979; Albastrul flamingo: proză – Editura Militară, 1979; Eterna auroră: poezii – Editura Cartea Românească, 1981; Spre Delfi: poezii – Editura Cartea Românească, 1986; Eupalinos: poezii – Editura Radu Bărbulescu-Verlag, München, 1995, carte difuzată în Germania și în comunitățile românești din alte țări; Eupalinos: poezii – Editura Românească, 1998, ediție destinată cititorilor din România; Avatar: poezii – Editura Helicon, Timișoara, 1999; Cântecul de dragoste și moarte al păsării Iv: poezii - „București, 1999; Arhivele iubirii: poezii – Editura Sigma, Deva, 2001, împreună cu Carmen Demea.

Din traduceri:

Rabindranath Tagore – Grădinarul: poezii – E.L.U., 1961; C. Aitmanov – Primul învățător: proză – E.L.U., 1964; Fr. de la Motte-Fouqué – Undine: proză – Editura Minerva, B.P.T., 1968; Antoine de Saint-Éxupery – Scrisoare către un ostatec: proză, revista Argeș nr. 9-16, 1968; *** - Pasărea fericirii: proză, traducere din limba chineză (în colaborare), Editura Univers, 1974; Qu Yuan – Poeme: poezii, traducere din limba chineză (în colaborare), Editura Univers, colecția Orfeu, 1974; Cao Xueqin Gao E – Visul din pavilionul roșu: roman clasic, traducere din limba chineză (în colaborare), ediția I, Editura Minerva, colecția B.P.T., 1975, ediția a II-a, Editura

Univers, 1985; Pierre Reverdy – Pietre albe: poezii, traducere bilingvă, Editura Univers, Colecția Orfeu, 1975.

Premii literare:

- Premiul pentru poezie al Filialei Brașov a Uniunii Scriitorilor, pentru volumul de versuri „Ochii și ploile”, 1972, apărut la Editura Cartea Românească.

- Premiul pentru poezie al Filialei Brașov a Uniunii Scriitorilor, pentru volumul de versuri „Euridice”, 1976, apărut la Editura Cartea Românească.

- Premiul „Radu Bărbulescu - Verlag” München (Germania) 1995-1996 pentru întreaga operă literară.

- Premiul „Opera Omnia”, acordat de filiala Brașov a Uniunii Scriitorilor în 1999 pentru întreaga creație literară.

- Diplomă de excelență, pentru merite deosebite în îmbogățirea patrimoniului literaturii române cu lirică originală și traduceri din marea poezie a lumii, acordat de Consiliul Județean Hunedoara.

- „Prinț al poesiei”, diplomă conferită de Asociația Scriitorilor din județul Hunedoara.

- Diplomă de onoare oferită de Direcția de Cultură și Culte a județului Hunedoara.

- Cetățean de onoare al municipiului Hunedoara, Cheia de onoare, Cetățean de onoare al Județului Hunedoara.

Referințe critice:

N. Balotă – „Farmecele poeziei chineze”. În: România literară, an VII, nr. 25/20.06.1974 (În versiunea românească a poetului de rară distincție Iv. Martinovici și a Ilenei Hogeia Velișcu).

N. Balotă – „Poezia universului în verbul românesc”. În: România literară, 1978.

A.I. Brumaru – „**Sensuri la o retrospectivă**”. În: *Astra*, an XIV, nr. 115/2.06.1979.

C. Costin – „**Cuvântul românesc**”, *Covasna*. An II, nr. 103/6.12.1969.

C. Costin – „**Iv Martinovici - Ca să fii stea**”. În *Cronica*, an V, nr. 13(216)/28.03.1970.

Alexandru Covaci – P. Reverdy – „**Pietre albe**”. În *Foaia noastră*, Gyula, Hungary, 1975.

Adrian Popescu – „**Qu Yuan: poeme**”. În *Steaua*, an XXV, octombrie 1974.

M.D. Losovici – „**Iv Martinovici – Euridice**”. În *Cronica*, an XII, nr. 14(584)/8.04.1977.

Al Covaci – „**Iv Martinovici - Ca să fii stea**”. În *Familia*, an VI, nr. 106/iunie 1970.

Gherghinescu Vania – „**Iv Martinovici – Ca să fii stea**”. În *Astra*, an V, nr. 8 (51)/ august 1970.

Leopold Ionescu – „**Iv Martinovici - Cercul de aur**”. În *Steaua*, an XVII, nr. 3 (194)/martie 1966.

Corneliu Lămătic – „**Iv Martinovici - Cercul de aur**”. În *Cronica*, an I, nr. 12/30 aprilie 1966.

I. Sârbu – „**Moment liric actual: Petre Stoica, Barbu Cioculescu, Violeta Zamfirescu, Iv Martinovici**”. În *Cronica*, an I, nr. 16/28.05.1966.

Marieta Nicolau – „**Iv Martinovici - Cercul de aur**”. În *Gazeta literară*, an XIII, nr. 3 (721)/25.08.1966.

Petru Poantă – „**Iv Martinovici - Ca să fii stea**”. În *Steaua*, an XXI, nr. 1(240)/ ianuarie 1970.

Ion Popa – „**Iv Martinovici - Ca să fii stea**”. În *Orizont*, an XXI, nr. 3(101)/ martie 1970.

Paul Antim (Voicu Bugariu) – „**Iv Martinovici - Ochii și ploile**”. În *Astra*, ianuarie 1973.

Traian Stoica – „**Iv Martinovici - Ochii și ploile**”. În *Viața românească*, nr. 3/ martie 1973.

Mircea Iorgulescu – „**Iv Martinovici - Ochii și ploile**”. În Luceafărul, an XVI, nr. 8 (565)/24.02.1973.

Ioan Popa – „**Iv Martinovici - Ochii și ploile**”. În Orizont, an XXIV, nr. 14(267)/5.04.1973.

Al. Covaci – „**Iv Martinovici - Ochii și ploile**”. În Drumul Socialismului, nr. 5626/11.02.1973.

Paul Georgescu – Referat – „**Iv. Martinovici – Ca să fii stea**”

Violeta Zamfirescu – „**Iv Martinovici – Cercul de aur**”. În Luceafărul, an IX, nr. 10 (201)/5.03.1966.

N. Balotă – „**Un clasic al romanului chinezesc**” (Cao – Visul din pavilionul roșu).

Eugeniu Speranția – R. Tagore - Grădinarul. În Steaua, an XII, nr. 138/august 1961.

Cornel Regman – „**Periplu brașovean**”. În: Viața Românească, 1981;

Silviu Guga – „**Iv Martinovici - Eterna auroră**”. În Ritmuri. - Deva, 1982;

Petre Haș – **Iv Martinovici „Eterna auroră**”. În: Astra, 1982;

Simion Bărbulescu – **Iv Martinovici „Eterna auroră**”. În România liberă, 1982;

Ion Arieșanu - „**Eros și extincție**”. În Orizont, 1982;

Valentin Tașcu – **Iv Martinovici „Eterna auroră**”. În: Tribuna, 1982;

Gheorghe Istrate – **Iv Martinovici „Eterna auroră**”. În Tribuna României, 1982;

Tiberiu Dăioni - „**Iv Martinovici, poet orfic**”. În Brașovul literar și artistic, 1982;

Radu Bărbulescu – în mai multe numere ale revistei „**Observator**” München;

Titu Popescu – Jurnalul literar. – București;

Radu Ciobanu – Arhipelag. Nr. 3-4, 2001;

Sorin Tomuța – Arhipelag.

Referințe critice în volum:

Marian Popa: Dicționar de literatură română contemporană. – Editura Albatros, 1971.

Al. Piru: Poezia românească contemporană. – Editura Eminescu, 1975.

C. Regman: Noi explorări critice, Editura Eminescu, 1982.

C. Regman: Nu numai despre critici, Editura Cartea Românească, 1990.

Maria Razba: Personalități hunedorene (sec XV – sec. XX): Dicționar, Deva, 2000.

Constantin Toni Dârțu: Personalități românești și faptele lor (1950-2000), Ediție selectivă, Iași, 2001.

Dicționar întocmit cu sprijinul acordat de Academia Oamenilor de știință din România – Iași

„Iv Martinovici, un poet cu multă sensibilitate, intuiție și simț al frumosului și... ne-au oferit un rod de prestigiu al colaborării lor, căci transpunerea în limba română a acestor mărturii ale culturii chineze s-a dovedit a fi cea mai înaltă ținută artistică”.

Orizont, 1974 – R.B.B. Trepte ale culturii chineze

„Iv Martinovici a realizat o operă remarcabilă: el a intuit cu delicatețe acumulările cuvintelor de o nuditate ostentativă și le-a restituit precis în traducerea românească. Ceea ce i-a îngăduit să sugereze deopotrivă sobrietatea lui Reverdy care refuză deliberat facilul, și senzația de fragil, ca aceea a frunzelor presate ce-și păstrează țesătura nervurilor, dar își pierd culoarea. Traducerea lui este foarte bună”.

Dan Grigorescu: Pierre Reverdy– Pietre albe. În Contemporanul, 1975

„Născut la 10 mai 1924 la Ploiești, nepot de preot, descendență maternă, filiație determinantă pentru evoluția teistă, spirituală. Vacanțele școlare până la vârsta de 14 ani (când îi mor bunicii din partea mamei) petrecute în satul acestora (Poiana, județul Prahova) constituie un contact „subteran” cu lumea fabulosului cu animismul naturii, cu lumea magică fremătând și populată de ființe supranaturale. Fiorul mistic religios – perioadă hotărâtoare pentru poezia pe care o va scrie și pentru autorii pe care îi va traduce”

Constanța Buzea, „România literară”

... „Substanță care se constituie din largi procesiuni paratactice, de accent himnic sau elegiac.

... Dar mai ales abolirea existenței mitice, ca și amintirea ori rechemarea unor paradisuri pierdute, fie acestea și raiul primordial al copilăriei, par a fi subiectele preferate ale acestei memorii frustrate.

... Peisajele mai păstrează această putere magic-enigmatică de a reține o vreme ca pe reminiscențe dintr-o altă existență, ecurile paradisiace ale copilăriei.

În această viziune cvasionerică, însăși schimbarea anotimpurilor se anunță un eveniment dramatic, o viscolire de valpugire păgână”.

Cornel Regman

“...de când îl știm și, probabil, de când se știe, Iv Martinovici a fost un solitar. Fără sentimentul solidarității cu vreo grupare sau școală, fără a-și revendica apartenența la vreo generație literară arondată unui anumit deceniu, cum se obișnuiește de la o vreme la noi, departe chiar și fizic de orice confrerii, alianțe sau bisericiuțe literare, marginalizat până în 1989, din motive politice, dar cu o acută conștiință a propriei

valori, iritantă pentru mediocrități, el este un perpetuu singuratic care și-a construit universul poetic propriu, cu migală, în timp și cu puterile neajutate decât de harul ce i s-a hărăzit și de cultura de care s-a învrednicit... "

Radu Ciobanu. În: Tribuna, nr. 25-28, 1994.

TRAIAN MIHAI

Născut în 1880, în comuna Geoagiu, județul Hunedoara. Tatăl, pensionar militar, iar mama sa, originară din comuna Balșa, din familia Damian. Studii secundare la Liceul Săsesc din Sibiu; studii superioare la Paris și Strasbourg, de unde se întoarce cu titlul de doctor în științe economice. S-a stabilit la București, unde a lucrat la Banca Națională a României. Publică în anul 1906-1907, lucrarea în două volume: "Politica monetară a României". Se numără între cei dintâi poeți care evocă chipul lui Eminescu printr-o poezie închinată marelui geniu al poezie românești. A publicat la Orăștie, la Tipografia Minerva, în anul 1897, una dintre cele mai elegante ediții de poezii, volumul "Adieri", legându-și numele de Mihai Eminescu. Poezia sa este lirică prin excelență, cu accente de sinceră trăire a naturii sau cu o coloratură sceptică. A contribuit la prezentarea, în presa vremii, a unor scriitori din literatura universală cum ar fi: Gerhard Hauptmann. Pe lângă notele romantice și accentele realiste, el a avut și o viziune modernă asupra literaturii. În 1903, îi apare, în "Luceafărul", un articol intitulat "Un curent neîntemeiat în literatura română", în care propune o literatură nouă, corespunzătoare lumii noi.

Reacționează împotriva semănătorismului, ca fiind "unilateral", pentru că "prea se inspiră din viața satului și neglijează viața modernă, cu dramele și conflictele ei", ceea ce îi aduce critici din partea unor istorici literari. A fost considerat cel dintâi literat modern legat, prin debut, de Orăștie. Stranie coincidență, asemenea lui Eminescu, moare de tânăr, în anul 1912, la Sibiu, la 32 de ani.

Colaborări:

"Familia", "Revista Orăștiei", "Luceafărul", "Activitatea" și altele.

Lucrări publicate:

Adieri. Poezii. - Orăștie: Editura Minerva, 1897. - 96 p.

Politica monetară a României. - 2 vol, 1906-1907.

Carte de citire și gramatică (latină) pentru clasa a IV-a gimnazială. - Ediția I. - București, 1907. - (În colaborare).

Referințe:

Bibliografia românească modernă. 1831-1918. - Vol.3. (L-Q). - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1986, p. 328.

Constandin, Clemente. *Mihai Eminescu la Alba Iulia și în tiparnițele Orăștiei.* - În: Sargetia. - Vol.5., 1968, p. 505-508.

"Doină tristă". - În: Familia, 1899, p. 150.

Iliescu, I.; Istrate, Tiberiu. *Orăștie – 750 de ani.* - Deva: Casa Corpului Didactic, 1974, p. 190, 191.

Orăștie. Enciclopedie. - Deva: Corvin, 2001, p. 193, 194.

Traian, Mihai. *"Adieri".* - În: Revista Orăștiei, nr. 49, 1897, p. 201.

ION MIRION

Născut la 23 mai 1926, la Voineasa, județul Vâlcea, din neamul de moșneni al Mirionilor, stăpânitori de munți și păduri ale Lotrului, crescători de animale. Declarat „chiabur”, ajunge în măruntaiele Minei Petrila. Este prototipul omului „*fracturat ontologic*” cum a definit I.D. Sîrbu minerul cu orizontul său tragic. Nu întâmplător s-au întâlnit în mină și marele scriitor a văzut în el un poet poporan, care, dacă și-ar scrie viața, ar urma traseul generic al minerului. Se pensionează și, după 1989, după o caznă, de-a lungul a 10 ani, reușește să recupereze din pădurile proprietate.

Debutează târziu, cu poezii de factură folclorică **Flori de munte**. *Versul dorurilor mele* (Ed. Timpul, Reșița, 2001). O candidă meditație despre trecere și dragoste, despre lume și răutatea ei exterioară.

În urma unui cancer, se stinge din viață în 12 iulie 2005, Voineasa.

IOAN MOȚA

Protopopul Ioan Moța s-a născut în 30 XII 1868, în satul Nojag – protopopiatul Devei, în familia preotului Ioan Moța, care timp de 47 de ani și-a păstorit consătenii în credința ortodoxă. Va urma școala în sat, iar apoi va trece la gimnaziul din Beiuș, încheindu-și însă situația în ultimul an la Brad. Crescut în spiritul celei de-a doua jumătate a veacului trecut, cu

credința în Dumnezeu și dragoste pentru neamul său, tânărul I. Moța va urma cursurile Institutului teologic din Sibiu.

În primii doi ani îl are coleg, printre alții pe Ilie Cristea, viitorul Patriarh al României, Miron Cristea. Se simte atras de presă încă din anii gimnaziului; aceasta fiind dintre cele mai redutabile arme ale naționaliștilor români. El va colabora la **TRIBUNA**, cu știri și articolașe, da mai ales cu prelucrări în versuri a unor povestiri. În timpul studenției își continuă această colaborare, întregind-o cu aceea la revista **MUSSA** a Societății de lectură

„**A. Șaguna**”. Ultimul an îl va absolvi după o mică întrerupere, avându-l coleg pe Ilarie Chendi. Tot în ultimul an este ales vice-președinte al Societății, președinte fiind prof. P. Șpan.

Atmosfera existentă în Sibiu în anii în care își desăvârșea studiile și care coincidea cu acțiunea memorandiștilor, contactul cu gruparea din jurul **TRIBUNEI** sau cu diferiții frunțași ai mișcării naționale, își vor pune adânc amprenta pe personalitatea lui Moța, contribuind la conturarea ambițiilor și planurilor personale, determinându-i chiar formația intelectuală și politică.

Colaborarea la **TRIBUNA** și **FOAIA POPORULUI**, contactul cu unii lideri ai mișcării naționale, printre care D. Comșa și D. P. Bărcian, cărora Moța le era student, i-a adus acestuia din urmă o „**răsplată**” care îl onora, dar în același timp îl supunea unei grele încercări. Datorită proceselor de presă în care era implicată **TRIBUNA** și condamnările

pronunțate împotriva unora dintre redactorii gazetei s-au rărit rândurile din jurul celor două organe de presă ale P.N.R. Astfel, Comitetul Național întărește aceste rânduri chemând la **TRIBUNA** pe Cornel Pop-Păcurar, Cornel Scurtu și pe studentul I. Deleanu, iar la **FOAIA POPORULUI**, pe Ioan Moța, căruia îi încredințează redactarea acesteia. El își ia misiunea în primire începând de la 1 noiembrie 1893.

Aici Moța, mergând pe tonul impus de **TRIBUNA**, transcria într-un limbaj accesibil lumii satului dezideratele națiunii române, facându-i totodată chemare la unitate de acțiune. Urmărind scrierile sale putem constata tonul mobilizator al articolelor adresate poporului, iar pe de altă parte tonul acuzator, incisiv când demască nedreptățile săvârșite de toate nivelele administrației, de la cea locală, până la guvernul maghiar. Problemele abordate sunt foarte variate, în funcție de evenimentele la zi. În nenumărate rânduri atacă politica de maghiarizare, semnalând totodată eforturile autorităților maghiare în acest sens, (a se vedea legea căsătoriei civile legea „**matriculii civile**” a nașterii, pericolul ce plana asupra școlilor românești ș.m.a.). Un alt subiect abordat în repetate rânduri este și legat de necesitatea consolidării economice, ca premisă a reușitei afirmării pe toate planurile a românilor ardeleni. Moța este convins că, practicarea meseriilor și negoțului, atât de neglijate, oferă mai multă siguranță, fiind mai eficiente. Îmbrățișarea lor de către români ar implica și o pătrundere a acestora în orașele care „**înrauresc asupra împrejurimii în chip foarte simțit**”.

În toamna anului 1895, tânărul Moța acceptă invitația fondatorilor **REVISTEI ORĂȘTIEI**, primul ziar românesc din comitatul Hunedoarei. Acceptarea nu s-a datorat doar posibilității de întoarcere acasă. „**Criza TRIBUNEI**”, prindea tot mai mult contur, iar eliberarea memorandumilor o va acutiza. Duelul dintre cei mari ar fi putut să strivească

începutul de carieră al unui tânăr. Pe de altă parte gruparea din jurul Băncii ARDELEANA, avea nevoie de un om cu experiență într-ale ziaristicii. Și aceasta cu atât mai mult cu cât se hotărâseră, după 9 luni de apariție, să depună cauțiune, pentru a se putea implica în disputa de idei politice. Moța avea deci posibilitatea să pună în aplicare ceea ce învățase la școala tribuniștilor. Dornic de afirmare, foarte dinamic, I. Moța nu s-a limitat doar la activitatea de redactor al R.O. El se implică în toate activitățile inițiate de gruparea orăștliană. Nepot al lui I. Mihaiu, mare proprietar și intim al lui Mișu, el devine unul dintre oamenii de bază ai grupului. Acționar la ARDELEANA și la Institutul tipografic MINERVA este secretar al comitetului de conducere al celei din urmă, alături de dr. Șt. Erdelyi, dr. S. Moldovan, A. P. Bârcian, N. Ivan.

R.O. militează, în condițiile crizei din P.N.R., pentru concilierea diferendelor dintre cele două tabere. Orăștlienii considerau necesară adaptarea tacticii politice a partidului la noile condiții, pentru transformarea acestuia într-un instrument mai eficient al mișcării naționale. **„Spre înaintarea noastră nu avem să așteptăm ajutor de la nimeni - se scria în revistă - ci noi, frați de sânge, să punem umăr la umăr, întru întruparea dorului nostru”**. Revista se va implica în luptele dintre cele două grupări, înclinând însă spre tabăra „tribuniștilor”, oferindu-le paginile sale.

Într-o altă ordine de idei, Moța continua și în paginile noii sale gazete să ia atitudine împotriva autorităților maghiare, mai ales cu prilejul Mileniului. Va avansa chiar un plan de acțiune la nivelul comitatului, care să susțină demersurile frunțașilor români din reprezentanța comitatului.

Se va retrage de la R.O., în iulie 1898, acțiunea sa fiind „salutată” de redactorii maghiari de la Szaszvaros, adversara celei dintâi, printr-o apreciere ce-i face cinste tânărului redactor: **„retragerea dânsului de la Revistă va**

fi în favorul acesteia căci cultivarea direcțiunii ultramaghiarofagă pe care dânsul o reprezenta acolo nu credem că i-ar sta în interes în întâia linie nici însuși românismului”.

După plecarea lui, gazeta intră sub influența dr. A. Muntean, care o angajează pe o direcție mult prea radicală, lovind indirect chiar în I. Mihiu.

În perioada scursă de la venirea lui Moța în Orăștie, activitatea grupului a fost deosebit de bogată. Participând la toate acțiunile inițiate de frunțașii locali, el va fi ales într-o serie de comitete. Astfel a fost ales secretarul „**Reuniunii românești de economie din Orăștie și jur**”, înființată din inițiativa lui Mihiu. În ideea ajutorării familiilor de români, Moța, împreună cu I. Branga, au inițiat înființarea unei „**însoțiri române de înmormântare**”, convingându-i pe oameni de eficiența acesteia. Președinte a fost ales dr. I. Mihiu, iar Moța îndeplinea funcția de secretar.(II) Îl regăsim în această perioadă și în comitetul de conducere al Despărțământului IX (Orăștie) al **ASTREI**, precum și în comitetele anuale ale casinei române. La reușita Adunării Societății pentru fond de teatru își aduce contribuția atât ca membru al comitetului de organizare, cât și ca actor, într-o piesă de teatru. De altfel plăcerea jocului o descoperise încă din anii petrecuți la Sibiu, unde a urcat pe scenă alături de nume cunoscute: Lenți Cunțan, Emil Borcia, Miți Baci, Lucreția Popescu, ș.a.

Mai mult, ca o recunoaștere a activității sale în cadrul grupului, va fi ales deputat pentru Sinodul **ARHIDIECEZAN, DIN 1897**, iar în anul următor ajunge în reprezentanța orașului, unde se dovedește foarte activ.

După o scurtă perioadă petrecută la Sibiu, în redacția **TELEGRAFULUI ROMÂN**, se întoarce în Orăștie, câștigând concursul pentru postul de paroh II, din localitate.

Chiar și hirotonisit preot, el nu se desparte de prima lui dragoste, ziaristica. Atunci când „**Reuniunea economică**”,

hotărăște editarea unui organ de presă propriu, el își oferă sprijinul. Astfel, **BUNUL ECONOM** îl va avea ca redactor-responsabil timp de doi ani (1900-1901). În acest răstimp editează și un adaos **SPICUIRI LITERARE**. În cele 28 de numere putem descoperi semnăturile unor foarte cunoscuți scriitori români.

În acest timp în grupul orăștian intervin câteva schimbări, provocate de venirea dr. Aurel Vlad la conducerea **ARDELENEI**. Tânăr și bine pregătit, acesta dinamizează cercul fruntașilor locali. Noua poziție și legăturile cu o serie de tineri, tovarăși de idei din timpul studenției, îl ajută în inițiativa sa de a lansa un program de acțiune pentru rezolvarea impasului în care se află mișcarea națională. Dintre cei care subscriu acestui program amintim doar pe Al. Vaida-Voievod, Il. Chendi, dr. V. Moldovan, dr. A. Cosma. Alături de ei se află însă și dr. I. Mișu. Odată cu începerea anului 1902 va apare **LIBERTATEA**, ziarul care va purta cuvântul acestui grup, caracterizat prin dinamismul tinereții multora dintre membri și prin realismul cu care privește problemele existente în Imperiul, dar și în sânul mișcării naționale. Acest nou organ de presă urma să fie susținut prin colaborarea și finanțarea celor care au scris programului. Lui Moța îi revine sarcina editării lui. Acesta împreună cu alți patru fondatori înființează și o tipografie, „**TIPOGRAFIA NOUĂ**”, **ÎN ANUL 1904**. Între reușitele ziarului și ale celor din jurul său, cele mai importante ar fi: alegerea lui A. Vlad, ca deputat cu program național, în Parlamentul maghiar (1903), precum și impunerea tacticii activiste în urma Conferinței naționale din 1905, urmată de victoriile electorale în alegerile parlamentare.

I. Moța scoate pe propria răspundere, un supliment ilustrat **FOAIA INTERESANTĂ**, începând cu anul 1905, iar din 1906 **TOVĂRĂȘIA** pe care o mută de la Hunedoara. Din 1907, în fiecare an, până la trecerea sa în România, editează

CALENDARUL NAȚIONAL. Dintre colaboratorii săi, cel mai de nădejde a fost în această perioadă dr. Sebastian Bornemisa. Acesta îi va deveni chiar ginere. El va înființa editura **LIBRĂRIA NAȚIONALĂ**, și își va edita o revistă, **COSÂNZEANA**, la care au colaborat multe dintre condeiele talentate ale românilor de pe ambele versante ale Carpaților.

Treptat, gruparea din jurul **LIBERTĂȚII** s-a depărtat de Orăștie în cea mai mare parte, membrii ei fiind chemați „**la trebi mai înalte**”. În înțelegere cu aceștia, Moța preia destinele acestui ziar, trecându-l în proprietate (1908). Acesta va cumpăra și tipografia în întregime. Din acest moment el transformă **LIBERTATEA** într-o gazetă populară, care se adresa în primul rând oamenilor satelor ardelen. Totuși aria de răspândire este mult mai mare, ziarul fiind citit în America, în mai multe state europene, ajungând până în Africa de Sud.

La cele trei foi amintite mai sus, Moța mai adaugă după anul 1910 și un supliment umoristic, **BOBĂRNACI**. El realizează un adevărat trust de presă.

În activitatea sa el pune accent pe necesitatea „**luminării**” poporului prin cultură, atribuind presei rolul complementar al școlii, în condițiile vitrege, create de politica maghiară, pentru școlile românești. Urmărind stimularea abonării ziarului oferă pentru comunitățile cu cele mai multe abonamente, premii constând în biblioteci de câte 25-30 de cărți.

Activitatea sa îi aduce însă și neajunsuri. Îi sunt intentate 10 procese de presă, dintre care două iertate în timpul desfășurării tratativelor fruntașilor naționali cu guvernul maghiar. Cel mai răsunător a fost cel din 1903 pentru articolul „**A murit Matya și cu el dreptatea**”, prilejuit de dezvelirea la Cluj a statuii regelui Matei Corvin. La fel ca alți fruntași naționali și I. Moța va fi nevoit să se refugieze în România, pentru a se salva. Refugiat în București împreună cu S.

Bornemisa, se alătură demersurilor celorlalți ardeleni pentru convingerea opiniei publice și a guvernanților de necesara intrare a României în război. Vor colabora la **EPOCA** lui N. Filipescu și la **TRIBUNA** reînființată de ardelenii refugiați. Cei doi vor tipări aici **LIBERTATEA și FOAIA INTERESANTĂ**. Dar nu după mult timp acestea își vor înceta apariția, căci proprietarul se va înrola în armata română care trecuse Carpații. După răsturnarea de situație va ajunge în Moldova. Însă nu după multă vreme, împreună cu V. Lucaciu și V. Stoica, Moța va pleca în misiune de propagandă pentru cauza românilor ardeleni, în S.U.A. După ce vor participa la mai multe adunări din diferite orașe americane, unde se găseau în număr mai mare și români, Misiunea Patriotică Națională se stabilește în Cleveland (Ohio). Aici Moța editează câteva numere din foile sale, contribuind la actul de propagandă.

Întors din America, singur, va rămâne o scurtă perioadă în Basarabia, unde primește împreună cu S. Bornemisa, redactarea ziarului **CUVÂNTUL MOLDOVENESC**, al lui Pan Halipa. Ei vor tipări primul ziar cu caractere latine.

După realizarea mărețului ideal național - Unirea tuturor românilor - în aceeași lună se întoarce la Orăștie. După aproape trei decenii de activitate, Moța se vede nevoit să o ia de la început. Astfel va apărea din nou **LIBERTATEA**, cu un nou adaos, sugestiv intitulat **PLUGARUL LUMINAT**, nelăsând nici un dubiu asupra intențiilor lui. Dar la fel ca în întreaga lume politică românească, realizarea idealului Unirii produce o criză, datorată absenței unui ideal comun și în P.N.R. Chiar și pe Moța, credința sa de naționalist îl face să-și găsească cu greu locul. Va fi o perioadă liderul P.N.R. în Orăștie și apropiat al conducerii partidului. În această calitate va fi ales deputat în primul parlament al României Mari. Va mai păși în forul legislativ al țării, în timpul guvernării Iorga - Argetoianu, atunci

în calitate de senator. A mai fost ales și a treia oară în 1937, pentru Senat, dar cărările murdare ale politicii au schimbat soarta aceluia parlament ales.

Crezul său de naționalist l-a făcut să îmbrățișeze spre sfârșitul vieții o mișcare pe care interese străine și ambiții meschine au murdărit-o. Fiul său, întemeietor al acesteia a murit luptând în Spania, împotriva comuniștilor, devenind un erou al tinerei generații din perioada interbelică.

La moartea sa, protopopul Ioan Moța a fost cinstit ca o mare personalitate, organizându-i-se funerarii naționale. A murit într-o perioadă atât de tulbură (1940), cu sufletul îndurerat că s-a pierdut o parte din trupul sfânt al Ardealului.

Dar ultima lui realizare, pentru oraș, va dăinui prin vremuri. În calitate de protopop, ctitorește o măreață catedrală, împlinind un vis ce și-l făuriseră orăștienii încă la sfârșitul secolului trecut. Ne limităm în aceste rânduri să cităm câteva aprecieri ale d-lui col.(r) V. Cugerean, despre această măreață ctitorie: „**a cărei cupolă larg deschisă și campanila ce se înalță semeț spre cer au șters veacurile de umilință ale modestelor biserici românești**”.

Cei ce l-au petrecut pe ultimul său drum și-au înscris iubirea și respectul pe mormântul său:

**"Părinte iubitor,
Îndrumător neobosit credincioșilor săi
Și stâlp neclintit neamului său."**

Lucrări publicate:

Baba iadului. Poveste în versuri. - Sibiu, 1887. - 22 p.

Croitorul și cei trei feciori. Poveste. (În versuri). După Ferdinand Schmith. - Sibiu, 1887. - 46 p. - (Biblioteca Poporală).

Doi copii. Poveste. - Sibiu, 1887. - 46 p. (Biblioteca Poporală).

Zâna Mărgărelelor. Poveste în versuri. După Ferdinand Schmith. - Sibiu, 1887. - 35 p. (Biblioteca Poporală).

Preotul Ioan Moța. 42 de ani de gazetărie. Contribuții la istoria gazetăriei populare din Ardeal și Banat. - Orăștie, 1935. - 88 p.

Referințe:

Baciu, Petru. Orăștia. De la târg, reședință de scaun și oraș la municipiu. Compendiu monografic. - Orăștie, 1995, p. 114-115.

Bornemisa, Sebastian. Almanahul scriitorilor de la noi. - Orăștie, 1912, p. 199 - 200. **Chioreanu, Ioan. Geneza și sfârșitul imperiului austro-ungar.** - Târgu-Mureș: Editura Mica Doris, 1995, p. 161.

Gazetele populare din Transilvania și Banat. - În: Fraților Alexandru și Ioan I. Lapedatu la împlinirea vârstei de 60 de ani. București, 1936, p. 138-141.

Halippa, Pan. Preotul Ioan Moța. - În: Viața Basarabiei. - 9, nr. 11-12, 1940, p. 822-824. **Neamțu, Gelu. În America pentru unirea Transilvaniei cu România.** - Cluj-Napoca: SC Dagerom IMPEX, 1997, p. 8, 61, 65, 112, 114, 116, 121, 176, 179, 225, 227.

Orga, Valentin. Moța. Pagini de viață, file de istorie. - Cluj-Napoca: Editura Argonaut, 1999. - 232 p.

Păcurariu, Mircea. Dicționarul teologilor români. - București: Editura Univers Enciclopedic, 1996, p. 290.

Popescu, Grigore N. Preoțimea română și întregirea neamului. - Vol.2. - București, 1940, p. 130-134.

Sima, Horea. Era libertății: statul național legionar. Pagini din istoria Gărzii de Fier. Timișoara: Editura Gardian. - Vol.1, 1995, p. 210-214.

Șerban, Ioan I.; Rotche, Horea. *Considerații privind rolul presei românești din Orăștie în lupta pentru eliberarea națională (1895-1918)*. - În: Apulum. - 22, 1985, p. 249-264.

FRANCISC MUNTEANU

Născut la 9 aprilie 1924, în comuna Vețel, județul Hunedoara.

Urmează gimnaziul la Timișoara și Orșova. După terminarea studiilor, începe să-și câștige singur existența. Practică mai multe meserii: lăcătuș la Reșița, ucenic la un pictor de filme, marinar, muncitor țesător la o fabrică din Arad (1939-1945). Între anii 1946 - 1949, activează la ziarul „Patriotul” din Arad. Debutează în literatură, cu povestirea „Pompa” și în dramaturgie, cu piesa „Sabotaj”, jucată pe scena Teatrului Național din București (1950). În 1955, i se acordă Premiul de Stat pentru romanul „In orașul de pe Mureș”. Debutează în cinematografie, cu scenariul pentru filmul „Valurile Dunării” (1959), în regia lui Liviu Ciulei, film distins cu Marele Premiu al Festivalului Internațional de la Karlovy Vary, 1961.

Redactor la Studioul de Cinematografie București. Între 1968 - 1974, este vicepreședinte ACIN. Din 1958, transpune pe ecran propriile sale scenarii. A murit la 13 aprilie 1993, la București.

Premii obținute:

Mar del Plata, 1965 ("La patru pași de infinit") și Mamaia 1966 ("Tunelul").

Filmografie / scenarist:

"Mingea" (în colaborare cu Andrei Blaier, Sinișa Ivetici; 1958); *"Valurile Dunării"* (în colaborare cu Titus Popovici; regia Liviu Ciulei; 1959); *"Furtuna"* (în colaborare cu Titus Popovici; regia Sinisa Ivetici, Andrei Blaier; 1960); *"Dragostea începe vineri"* (regia Virgil Calotescu; 1973); *"Evadarea"* (Șt. Tr. Roman); *"Insula comorilor"* (regia Gilles Grasngier; Sergiu Nicolaescu); *"Pirații din Pacific"* (regia Gilles Grasngier; Sergiu Nicolaescu); *"Zile fierbinți"* (regia Sergiu Nicolaescu) -1975; *"Pruncul, petrolul și ardelenii"* (regia Dan Pita; 1980); *"Ana și hoțul"* (regia Virgil Calotescu; 1981); *"Buletin de București"* (regia Virgil Calotescu; 1984); *„Eroii n-au vârstă”/ "Fata din strada florilor"* (regia Mihai Constantinescu și Dan Mironescu; 1984) serial TV; *"Căsătorie cu repetiție"* (regia Virgil Calotescu; 1985); *"Pădurea de fagi"* (regie Cristina Nichituș; 1986); *"Coroana de foc"* (regia Sergiu Nicolaescu; 1990).

Regizor / scenarist:

"Soldați fără uniformă" (1960); *"Drum nou " / "Lada cu zestre"* (1961); *"Cerule n-are gratii"; "Partea ta de vină"* (în colaborare cu Petre Sălcudeanu) (1962); *"La vârsta dragostei"* (1963); *"La patru pași de infinit"* (1964); *"Dincolo de barieră"* (1965) ; *"Tunelul"* (în colaborare cu Gheorghii Vladimov; 1966); *"Cerule începe la etajul III"*

(1967); *"Cântecele mării"* (în colaborare cu Boris Laskin; 1970); *"Sfânta Tereza și diavoli"*; *"Pistruiatul"* – serial TV (1972); *"Roșcovanul"* (1976); *"Melodii, melodii"* (1978); *"Un petic de cer"* (1983); *"Zbor periculos"* (1984); *"Vară sentimentală"* (1985); *"Duminica în familie"* (1987).

Colaborări:

„România literară”, „Viața românească”, „Contemporanul”, „Flacăra”, „Tribuna”, „Steaua”, „Romanian Review”, „Cinema”, „Cutezătorii”, „Drumul socialismului” etc.

Lucrări publicate:

În orașul de pe Mureș. Roman. - București: Editura Tineretului, 1954. - 411 p. - Ediția a 2-a. - București: Editura Tineretului, 1957. - 426 p. Ediția a 3-a revizuită. București: Editura Albatros, 1971, 327 p.

Lenta. - București: Editura Tineretului, 1954. - 160 p.; Ediția a 2-a 1961, p. XIX + 316 p. - (Biblioteca pentru toți; 88).

Scrisoarea. (Nuvelă). - București: ESPLA, 1955. - 113 p. - (Lucefărul).

A venit un om. - București: Editura Tineretului, 1956. - 272 p. cu ilustr.; Ediția a 2-a. București: Editura Eminescu, 1972. 396 p.

Ciocârlia. Desene de I. Mitulică și N. Zamfir. - București: ESPLA, 1956. - 143 p.

Fericitul negustor. Roman. - București: ESPLA, 1957. - 279 p.

Cerul începe la etajul trei. - București: Editura Tineretului, 1958. - 160 p.

Nuvele. - București: ESPLA, 1959. - 448 p. (Biblioteca tânărului muncitor).

Prietenul meu Adam. Povestiri. București: Editura pentru Literatură, 1962. - 144 p.

Terra di Siena. - București: Editura Tineretului, 1962. - 152 p.

Hotel Tristețe și alte povestiri. București: Editura pentru Literatură, 1965. - 320 p. ***Reîntoarcerea.*** - București: Editura Tineretului, 1967. - 200 p.

Încotro? (Roman). - București: Editura Eminescu, 1970. - 288 p.

Statuile nu râd niciodată. (Roman). - Ediția a 4-a revăzută. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1971. - 416 p.

Strada Semaforului. (Povestiri). - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1972. - 304 p.

Testamentul și alte povestiri. - București: Editura Cartea Românească 1972. - 176 p.

Pistruiatul. (Roman). - București: Editura "Ion Creangă", 1976. - 298 p. (Biblioteca contemporană).

Dacă toți copacii ar fi la fel. - București: Editura Cartea Românească, 1977. - 143 p.

Profesorul de muzică. Nuvele. - București: Editura Eminescu, 1979. - 296 p.

Roșcovanul. - București: Editura "Ion Creangă", 1979. - 216 p.

Hoțul. (Roman.) - București: Editura Cartea Românească, 1980. - 175 p.

Povestiri din război. - București: Editura Militară, 1980. - 184p.

Pistruiatul. - București: Editura "Ion Creangă", 1981. - 423 p.

Egy szelet kenyér. (Novellak). Valogatta es fordította Barabas Dezső. Az eredetivel egybevetté és az utoszot írta Molnar Tibor. Bukarest: Editura Kriterion, 1982. 248 p. (O felie de pâine).

Filiera Prahova. Roman. - București: Editura Eminescu, 1982. - 256 p.

Oameni, fapte, amintiri. - București: Editura Cartea Românească, 1982. - 320 p.; 2 Vol.; Vol.1, 1981; Vol.2, 1982.

Dincolo de ziduri. (Roman). - București: Editura Albatros, 1983. - 319 p. (Cutezătorii).

Patru zile fierbinți. (Roman.).- București: Editura Militară, 1983. - 112 p.

Prințesa din Șega. (Roman). - București: Editura „Ion Creangă”, 1985. - 280 p.

Barajul. (Roman). - București: Editura Albatros, 1986. - 216 p.

Sonata în re major: roman - București: Editura Militară, 1987. - 207 p.

Scrisori din Calea Lactee. (Roman). București: Editura Albatros, 1989. - 208 p.

În colaborare:

Mecanicul și alți oameni de azi. Schițe. București: ESPLA, 1951. 72 p. - (Cartea poporului; 99-100) (Titus Popovici).

Evadarea. Film artistic. Scenariu, f.l., f.e., 1975. - 82 f. multigr. (Roman St. T.)

Referințe:

Ardeleanu, Virgil. Însemnări despre proză. - București: Editura pentru Literatură, 1966, p. 123-134.

Ardeleanu, Virgil. Opinii. Prozatori și critici. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1975, p. 42-46.

Bibliografia literaturii române. Sub redacția lui Tudor Vianu. București: Editura Academiei Române, 1965, p. 682-688.

Ciobanu, Nicolae. Nuvela și povestirea contemporană: studiu critic. – București: Editura pentru Literatură, 1967, p. 306-317.

Corciovescu, Cristina; Râpeanu Bujor P. *1234 cineaști români.* Ghid biofilmografic. București: Editura Științifică, 1996, p. 237, 238.

Curticeanu, Doina; Pinteș, Emil; Daisa, Dora. *Bibliografia literaturii române 1961-1965.* Folclor. Literatură. Probleme generale. Presă. Ediții de texte vechi. Antologii. – Cluj-Napoca: Biblioteca Filialei Cluj-Napoca a Academiei Române, 1996, p. 194.

Dicționar cronologic. Literatura română. Coordonator: I. C. Chițimia și Al. Dima. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 311, 478, 479, 499, 507, 536, 674, 740.

Dicționar de literatură română. Scriitori. Reviste. Curente. Coordonator Dim Păcurariu. – București: Editura Univers, 1979, p. 263.

Gafița, Mihai și Bănulescu, Tiberiu. *Scriitori români contemporani. Prozatori. Poeți. Dramaturgi.* – București: Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, 1964, p. 229-234.

Georgescu, Paul. *O privire asupra prozei românești contemporane.* – În: Viața românească. – 17, nr. 8, aug. 1964, p. 161-162.

Georgescu, Paul. *Părerii literare.* București: Editura pentru Literatură, 1964, p. 277-284.

Liciu, Lucia. „*Un petec de cer*” în *Retezat.* (Un nou film românesc realizat în județul Hunedoara). – În: Drumul socialismului. – 35, nr. 7956, 10 iun. 1983, p. 3.

Literatura română. Ghid bibliografic. Partea a 2-a. Scriitori. (M-Z). – București: Biblioteca Centrală Universitară București, 1983, p. 70, 71.

Lungu, Ion. *Itinerar critic.* – București: Editura pentru Literatură, 1965, p. 268-275.

Micu, Dumitru. *Romanul românesc contemporan. Realizări, experiențe, direcții de dezvoltare.* – București: ESPLA, 1959, p. 307-315.

Micu, Dumitru. *Literatura română în secolul al XX-lea.* – București: Editura Fundației Culturale Române, 2000, p. 228, 248.

Francisc Munteanu scriitor și cineast. Biobibliografie. – Deva: Biblioteca Județeană Hunedoara – Deva. 1984. – 9 p. (Multigr.)

Neagu, Fănuș. *Trece Pistruiatul, fluierând. A doua carte cu prietenii.* – În: Flacăra. – 32, nr. 7, feb. 1983, p. 8.

Oprea, Alexandru. *Mișcarea prozei.* București: Editura pentru Literatură, 1967, p. 95-100.

Oprea, Alexandru. *Francisc Munteanu.* În: Luceafărul. – 7, nr. 23, 7 nov. 1964, p. 3.

Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană.* – Ediția a 2-a revăzută și adăugită. – București: Editura Albatros, 1977, p. 363-364.

Popovici, Titus. *A murit Franț.* – În: Literatorul. – 3, nr. 15-16, 1993, p. 10, il.

Radu, Olimpia. *Pagini de critică.* – Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1988, p. 70-72.

Romanul românesc în interviuri. – Vol. 2. Partea I. – București: Editura Minerva, 1986, p. 541-544.

Rotaru, Ion. *O istorie a literaturii române.* – Vol. 3. 1944-1984. – București: Editura Minerva, 1987, p. 589, 590, 591-592, 682.

Sălcudeanu, Petre. *Francisc Munteanu 60.* – În: România literară 17, nr. 15, 12 apr. 1984, p. 11.

Scriitorul, scenaristul și regizorul de film Francisc Munteanu s-a întâlnit cu publicul din Deva și Vețel. În: Drumul socialismului. – 34, nr. 7533, 28 ian. 1982, p. 3.

Simut, Ion. *Francisc Munteanu.* – În: Steaua. – 34, nr. 1, ian. 1983, p. 32.

Vitner, Ion. *Prozatori contemporani.* Vol.1. – București: Editura pentru Literatură, 1961, p. 249-279.

Zaciu, Mircea; Papahagi, M.; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români.* Vol. 3. M-Q – București: Albatros, 2001, p. 312-314.

ROMUL MUNTEANU

Născut la 18 martie 1926, la Călanul Mic, județul Hunedoara. Urmează școala primară în comuna Batiz (1933-1938), Școala Normală la Deva (1938-1946). În 1946, susține examene de diferență și bacalaureatul la Liceul "Sf. Sava" din București. Studii universitare la Facultatea de Litere și Filosofie din Cluj (1946-1950). După terminarea facultății este asistent la Catedra de Literatură Română, condusă de D. Popovici (1950-1951); preparator, asistent, lector la Institutul Pedagogic din București (1953-1956). Inspector pentru sectorul filologic la Ministerul învățământului (1954-1956). În 1956, este transferat ca lector, apoi conferențiar, la Catedra de Literatură Română, la Facultatea de Filologie București. Detașat ca lector de limba și literatura română la Institutul de Romanistică din Leipzig (1957-1961). Prodecan la Facultatea de Filologie București (1961-1966). În 1970, obține, prin

concurs, titlul de profesor de literatură comparată. Director la Editura Univers (1971-1989). Primește Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1971, pentru lucrarea „Cultura europeană în epoca luminilor”. Din 1973, este redactor, împreună cu Adrian Marino și Vasile Nicolescu, la revista "Cahiers roumains d'etudes litteraires", scoasă de Editura Univers. I se acordă Premiul de eseuri, critică și istorie literară al Asociației Scriitorilor din București, pentru "Jurnal de cărți", vol.2. (1979); i s-a decernat la Atena, Premiul „Menelaos Ludemis” (1980); Premiul pentru critică literară al revistei „Flacăra” (1987). În 1990, se retrage de la Editura Univers și revine ca profesor la catedră. În 1994 este pensionat. I se acordă statutul de profesor consultant pentru lucrările de doctorat. Premiul "Opera Omnia", pentru întreaga activitate literară și editorială, la Salonul Târgului Național de Carte de la Turnu-Severin (1998) și la Festivalul Internațional de Poezie, Deva (2000). Premiul „Convorbiri literare” pentru eseu (2000). A fost animator la "Colocviile de critică” ale revistei "Transilvania". Este președinte de onoare al Asociației Publicațiilor Literare și al Editurilor; „Cetățean de Onoare” al Municipiului Deva (2000). A publicat monografii, studii de sinteză și culegeri de eseuri despre producția literară universală și fenomenul literar românesc, în context internațional.

Colaborări:

„Luceafărul”, „România literară”, „Steaua”, „Secolul XX”, „Gazeta literară”, „Amfiteatru”, „Flacăra”, „Transilvania”, „Săptămâna”, „Tribuna”, „Forum”, „Argeș”, „Viața românească”, „Ramuri”, „Revista de istorie și teorie literară”, „Contemporanul”, „Cahiers roumalnes d'etudes litteraires”, „Romanian Rewiew”, „Literatorul”, „România liberă”, „Munca”, „Azi”, „Curierul românesc”, „Adevărul” ș. a.

Lucrări publicate:

Contribuția Școlii Ardelene la culturalizarea maselor.

- București: Editura de Stat Didactică și Pedagogică, 1962. - 228 p.

Bertolt Brecht. - București: Editura pentru Literatură Universală, 1966.-352 p.

Noul roman francez. Cu o culegere de texte traduse de Michaela Tonitza. București: Editura pentru Literatură Universală, 1968. - 228 p. - (Criterion).

Farsa tragică. - București: Editura Univers, 1970. - 304 p. - (Studii). Bibliogr. p. 297-303.

Literatura europeană în epoca luminilor. Iluminism, preromantism. Sturm und Drang, neoumanismul german. București: Editura Enciclopedică Română, 1971. - 383 p.

Profiluri literare. Ediție îngrijită de autor. București: Editura Univers, 1972. - 328 p.

Cartea românească pe meridianele globului. - Sinaia 1973. - 6 p. multigrafiate./ Universitatea din București. Cursurile de vară și colocviile științifice. - Sinaia 23 iulie - 17 august 1973.

Jurnal de cărți. - București: Editura Albatros, 1973. - Vol. 1. - 359 p.

Noul roman francez: Preludii la o poetică a antiromanului. - București: Editura Univers, 1973.- 248 p. - (Studii).

Romanul unui mediu: "Groapa" de Eugen Barbu; "îngerul a strigat" de Fănuș Neagu. - Sinaia. 1973. - 16 p. multigr. / Universitatea din București. Cursurile de vară și colocviile științifice. - Sinaia, 23 iulie - 17 august 1973.

Cultura europeană în epoca luminilor. Ediție integral revizuită și adăugită. București: Editura Univers, 1974. - 516 p. (Studii).

Metamorfozele criticii europene moderne. București: Editura Univers, 1975. - 468 p. (Studii). *Lecturi și sisteme.* - București: Editura Eminescu, 1977. - 295 p.

Jurnal de cărți. - București: Editura Eminescu, 1979. - Vol.2. - 375 p.

Clasicism și baroc în cultura europeană din secolul al XVII-lea. Partea I. București: Editura Univers, 1981. - 455 p. (Studii).

Cultura europeană în epoca luminilor. București: Editura Minerva, 1981. - 2 vol. (Biblioteca pentru toți. Cultura generală; 1076-1077). Vol.1. - 320 p.; Vol.2. - 287 p.

Jurnal de cărți. - București: Editura Eminescu, 1982. - Vol.3. - 420 p.

Clasicism și baroc în cultura europeană din secolul al XVII-lea. Partea a 2-a. Spectrul prozei. - București: Editura Univers, 1983. - 431 p.

Die europaische Kultur im Zeitalter der Aufklärung. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1983. - 320 p.- (Cultura europeană în epoca luminilor).

La civilisation des livres. Littérature roumaine, littérature européenne: Etudes. Bucarest: Editura Univers, 1986.

Jurnal de cărți. - București: Editura Eminescu, 1988. - Vol. 4. - 335 p.

Metamorfozele criticii europene moderne. București: Editura Univers, 1988. - 482 p. (Studii). *Farsa tragică.* - București: Editura Univers, 1989.- 296 p.

Jurnal de cărți. - București: Editura Libra, 1994. -Vol. 5. - 342 p.; - Vol.6. 1996. - 291 p.

O viață trăită, o viață visată. - București: Editura Globus, 1996.

Permanențe ale poeziei românești. București: Editura Odeon, 1996.

Preludii la o poetică a antiromanului. Noul roman francez. - Ediția a 2-a. București: Editura Eminescu, 1996.

Clasicism și baroc în cultura europeană din secolul al XVII-lea. - Ediția a 2-a. București: Editura Allfa, 1998. - 472 p. (Critică, teorie și istorie literară).

Metamorfozele criticii europene moderne. București: Pro Umanitate, 1998. - 338 p. (Semne '94).

Literatura europeană modernă. - eseuri. Timișoara: Amarcord, 2000.- 404p.

Lucrări în colaborare:

Istoria literaturii române. (Epoca veche și Școala Ardeleană).

Munteanu Romul, Ion D. Lăudat - București: f.e., 1957. 37 p. + erată. - (Ministerul învățământului și Culturii) (Litografiat).

Estetica și eseistica românească în secolul al XX-lea: C. Noica, Emil Cioran, Paul Zarifopol, Munteanu Romul, Ion Rotam. Comentarii literare. - București: Casa de Editură și Presă „Viața Românească”, 1993. 266 p. - (Colecția pentru elevi).

Interviuri:

Creație și actualitate. Interviu cu Romul Munteanu, critic și istoric literar (realizat) de Petru Sfetca. - în: Tribuna. - 11, nr.45, 9 nov. 1967, p.5.

Literatura universală în liceu. Interviu (realizat) de Ioan N. Chițu. - În: România literară. - 3, nr. 9, 28 feb. 1970, p. 29.

Selectarea și receptarea valorilor culturii universale. Convorbire cu prof. univ. Romul Munteanu, directorul Editurii Univers (realizat) de Dumitru Lazăr - Sărăianu. - În: Tribuna Școlii. - 3, nr. 85, 3 nov. 1973, p.16.

Hinoveanu, Ilarie. *Convorbiri cu... Romul Munteanu.* - Craiova: Scrisul Românesc, 1974, p. 55-62.

Se poate vorbi despre o anumită criză a valorii de excepție în literatura europeană. Interviu (realizat) de Otilia Nicolescu cu Romul Munteanu, directorul Editurii Univers. - În: Argeș. - 9, nr.2, feb. 1974, p. 16.

Editurile și cartea de teatru. Anchetă realizată de Bogdan Ulmu. Răspunde Romul Munteanu, directorul Editurii Univers. - În: România literară. - 9 nr. 18, 29 apr. 1976, p. 19.

„După valurile succesive de înnoire a criticii, acum asistăm la o perioadă de acalmie”. Interviu (realizat) de Tania Radu. În : Flacăra. 31, nr. 31, 6 aug. 1982, p. 9, 14.

”Prin scrierile sale de vârf, literatura contemporană reprezintă o etapă de aur a culturii românești”. Interviu (realizat) de Boris Buzilă. - În: România liberă. - 40, nr. 11740, 29 iul. 1982, p. 2.

”Nici civilizația nu mai este monopolul câtorva țări, nici creația de valori artistice”. Interviu cu Romul Munteanu (realizat) de Marcel Mihadaș. - În : România literară. - 16, nr. 6, 10 feb. 1983, p. 5-6.

Cultura românească în lume – dimensiunile receptării. Anchetă. Răspunde Romul Munteanu. Interviu (realizat) de Smaranda Coemin. - În : Luceafărul. - 27, nr. 29, 21 iul. 1984; nr. 30, 28 iul. 1984, p.8.

O responsabilitate în cultură nu este numai frumoasă, ci și grea. Interviu cu Romul Munteanu (realizat) de Victor Niță. - În: Flacăra. - 25, nr.14, 4 apr. 1986, p. 9, 15.

Literatura între șansă și risc. Interviu cu scriitorul Romul Munteanu (realizat) de Lucian Chișu. - În : Literatorul. - 4, nr. 23-25, (1994), p.7, 11: 1 il.

Noi românii suntem condamnați să ne iubim literatura. Interviu cu Romul Munteanu (realizat) de Răzvan Vancu. - În: Caiete critice, nr. 12, 1994.

Cu Romul Munteanu în... biblioteca Babel. Atelier de scriitor. Interviu cu Romul Munteanu (realizat) de Măria Cornelia Savu. - În: Curierul Național. 7, nr. 1488 (13 ian. 1996), p. 13: il.

Am crezut în datoria mea de misionar în cultură. Interviu cu Romul Munteanu (realizat) de Lucian Chișu. - În: Literatorul, nr. 12-13, 22 martie - 5 aprilie, 1996.

"Uneori se compromitea prefațatorul dar trecea cartea...". Interviu cu Romul Munteanu (realizat) de Viorica Rusu. - În : Adevărul, nr. 1813 (9-10 mar. 1996), p.3; Adevărul literar și artistic - 5, nr. 310,17 mar. 1996, p.3.

Referințe:

Anghel, Venera. Premiul „Menelaos Ludemis”. - În: România literară. - 13, nr. 31, 31 iul. 1980, p. 15.

Bărbulescu, Simion. Un umanist modern. În: Luceafărul, nr. 44, 9 dec. 1998, p. 4. **Constantinescu, I. Marginalii la o prefață.** (Despre prefața cărții „Procesul” de Kafka scrisă de Romul Munteanu). - În: Cronică, -I, nr. 8, 2 apr. 1966, p.8.

Dicționar cronologic. Literatura română. Coord. I. C. Chițimia și Al. Dima. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 700.

Dicționar de literatură română. Scriitori, reviste, curente. Coordonator Dim Păcurariu. - București: Editura Univers, 1979, p. 263 - 264.

Dimisianu, G. Valori actuale. - București: Editura Eminescu, 1974, p. 152-156.

Dohi, Marina. Criticul literar Romul Munteanu împlinește 70 de ani. - În: Evenimentul zilei. - 5, nr. 1134, 18 mar. 1996, p.2.

Felea, Victor. Prezența criticii. - București: Editura Cartea Românească, 1982, p. 67-74.

Istrate, Ion. Romanul "Obsedantului deceniu" (1945-1964): o radiografie alfabetică. – Cluj-Napoca: Editura Diamandia, 1995, p. 105, 129, 180, 216, 243.

Literatura română. Ghid bibliografic. Partea a 2-a. Scriitori. (M-Z). - București: Biblioteca Centrală Universitară București, 1983, p. 72. 73.

Marino, Adrian. Perspetive culturale europene. - În: Tribuna. - 30, nr. 13, 27 mar. 1986, p.6. **Mavrodin, Irina. Portret la o aniversare.** În: România literară. - 19, nr. 12, 20 mar. 1986, p.8. **Mic dicționar enciclopedic.** - Ediția a 3-a, revăzută și adăugită. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1986, p. 1140.

Micu, Mircea; Cucu, Ion. O istorie a literaturii române contemporane în imagini. - București: Inspectoratul pentru Cultură al Municipiului București: Editura "Marin Preda", 1994. - Vol. I. 1994, p. 49, 59, 106, 153.

Mihăieș, Mircea. Mărturii ale unei conștiințe. - În: Orizont. - 32, nr. 52, 31 dec. 1981, p.2. **Romul Munteanu a citit pentru dumneavoastră.** Sumar comentat în limba engleză, franceză, germană, rusă. - În: Manuscriptum. - 9, nr. 3. iul.-sept. 1978, p. 189 -191.

Romul Munteanu la 70 de ani. Biobibliografie. - Deva: Biblioteca Județeană Hunedoara - Deva, 1996.

Romul Munteanu la 75 de ani. În: Semne - 3, nr. 1-2, 2001, p. 3-4; Luceafărul - nr. 11, 21 martie 2001, p.1.

Neagu, Fănuș. Cartea cu prietenii. Romul Munteanu. - În: Luceafărul. 21, nr.9, 4 mar. 1978, p. 1, 6.

Neagu, Fănuș. Primii 50 de ani. (Romul Munteanu la 50 de ani). - În: Săptămâna, nr. 276, 19 mar. 1976, p.3.

O adevărată renaștere a spiritualității românești (1965-1980). Romul Munteanu. Popoare, cărți, cititori. - În: Flacăra. - 29, nr. 29, 17 iul.1980, p.16-18.

O istorie ilustrată a literaturii române văzută de Ion Cucu. (Criticul și profesorul Romul Munteanu la 70 de ani). - În: Luceafărul, nr. 9, 6 mar. 1996, cop. II.

Păcurariu, Francisc. Romul Munteanu la cincizeci de ani. - În: Steaua. - 27, nr.3, mar. 1976, p.18.

Poantă, Petru. O sinteză asupra iluminismului. - În: Steaua, 30 sept. 1980, p. 17.

Popa, Marian. Dicționar de literatură română contemporană. - Ediția a 2-a revizuită și adăugită. - București: Editura Albatros, 1977, p. 364, 365.

Popa, Mircea. Romul Munteanu și aspirația spre sinteză. - În: Steaua. - 37, nr. 3, mar. 1986, p.10.

Popescu, Titu. Cărți cu ieșire la mare. - Cluj- Napoca: Editura Dacia, 1980, p. 62-65. - (Lecturi și sisteme).

Rachieru, Adrian Dinu. Un lector insatiabil Romul Munteanu - 70. - În: Luceafărul, nr.11, 1996, p. 17.

Rotaru, Ion. O istorie a literaturii române. Vol.3. 1944-1984. - București: Editura Minerva, 1987, p. 480,481, 885.

Ungureanu, Cornel. Fericitul cărturar. - În: Orizont. - 37, nr. 11, 14 mar. 1986, p.5. **Voiculescu, Marin. Eternitatea spiritului românesc.** - Iași: Editura Junimea, 1985, p. 86 - 100.

Zaciu, Mircea; Papahagi, M.; Sasu, Aurel. Dicționarul scriitorilor români. Vol. 3 M-Q - București: Albatros, 2001, p. 310-319.

"El este și va fi "modern ", promotor al unei gândiri critice, supte, complexe, mereu înnoită și înnoitoare. Este "Profesor", într-un mod incomparabil, numai al său, rămânând totuși un veșnic "student". Nu-lpot vedea în postura de "Magister", de "Patriarh" al literelor, dogmatizându-și propria gândire, operă. Structura sa nu i-ar îngădui închistarea, izolarea, monologul. El este un scriitor al deschiderii, al dialogului". Irina

Mavrodin. Portret la o aniversare. - În: România literară, 19, nr. 12, 20 nov. 1986, p.8.

Zărnescu, Narcis. *Metamorfozele și imperativele criticii.* (Creația critică a lui Romul Munteanu). - În: *Viața Românească*. 29, nr. 11, nov. 1976, p. 53-55.

N

**Anton Ciprian NICHEL
Cornel NISTORESCU
Olahus NICOLAUS**

ANTON CIPRIAN NICKEL

Născut la 2 noiembrie 1971, în orașul Carei, județul Satu-Mare. Absolvent al Liceului de Matematică - Fizică „Decebal” din Deva promoția, 1990. Studii la Facultatea de ziaristică Timișoara (1991-1992). Debutează la Deva, cu poezii, în reviste școlare. Poet, autor de piese de teatru, articole, eseuri. Autor de probleme și studii de șah publicate în „Revista Română de șah”. Participă la tabere de creație literară: Excelsior ,88 - Suceava; „Panait Istrati”, „Pârâul Rece” (1993). Debutează în volum, în anul 1994, cu „Crezul Magilor” la Editura Destin, din Deva. Debutul, încununează o perioadă de câțiva ani de frământări creatoare, în care poetul și-a căutat o cale proprie de exprimare, volumul consacrand un autor cu personalitate proprie. „Crezul Magilor”, cu o prefață de Gh. Tomozei, care l-a și descoperit pe poet, cuprinde versuri și trei piese de teatru care sunt un argument la apartenența sa, la romantismul târziu a lui Radu Stanca. Al doilea volum, „Rugăciunea fluturului” apărut la aceeași editură, cuprinde trei cicluri de poeme intitulate „Criticilor mei”, „Jurnalul unui fluture”, „Roman cavaleresc”, lucrare prin care autorul convinge, în primul rând, prin talent. S-a stins din viață în mod tragic, mult prea timpuriu, la 17 septembrie 2001.

Colaborări:

„Tribuna”, „Litere”, „Orizont Latin”, „Orizont cultural”, „Micromagazin” (New York), „Lumea Noastră”, „Orizont”, „Weekend”, „Cuvântul liber” ș.a.

Lucrări publicate:

Crezul Magilor. - Deva: Destin, 1994.

Rugăciunea fluturilor. - Deva: Destin, 1996.

Referințe:

Câmpean, Dan. „*Cuvântul editorului*”. - În: Cuvântul Liber. - nr. 1133, 26 mai 1994, p.2.

Ciobanu, Radu. „*Crezul Magilor*”. - În: Context, Timișoara. - nr. 1, ian. 1995, p. 4, 11.

Ciobanu, Radu. „*Adolescentul miop*”. - În: Cuvântul Liber. - 6, nr. 140, 4-5 iun. 1994, p.3.

Dumitru Hurubă. „*Scăpat de încorsetarea versificării*”. - În: Orizont latin. - nr. 11, mar. 1997, p.20.

Istrate, Tiberiu. „*Eveniment literar*”. - În: Cuvântul Liber. - 6, nr. 1133, 26 mai. 1994, p.2.

Lazăr, Rodica. „*Rugăciune fluturilor*”. - În: Cuvântul Liber. - 8, nr. 1661, 26 iun. 1996, p.5.

„*Ciprian Nichel*”. - În: Almanah 1995; Miorița noastră, New York. - nr. 89, 90, 91, 1994. **Tomoezi, Gheorghe.** „*Partidul Poeziei*”. - În: Ora, 30 mai 1994, p.2.

Tomoezi, Gheorghe. „*Glasul supporterului*”. - În: Cuvântul Liber. - 6, nr. 1133, 26 mai, 1994, p.2.

CORNEL NISTORESCU

Născut la 15 decembrie 1948, în satul Turmaș, comuna Mărtinești, județul Hunedoara. Urmează Liceul Teoretic "Aurel Vlaicu" din Orăștie, promoția 1966. Absolvent al Facultății de Filologie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (1974). Redactor la revista "Viața studențească" (1974-1980); la "Scânteia tineretului" (1980-1983); la revista "Flacăra" (din 1983). Debutează editorial, cu un volum de reportaje "Întâmplări în liniștea unei fotografii", apărut la Editura "Junimea" din Iași (1978). Director la săptămânalul "Expres", în paginile căruia publică articole sub genericul "Reportaj de buzunar" și "Epistole politice" (1990-1995). Redactor șef la postul de televiziune "7 ABC" (1995). Fondator și acționar la "Expres", "Radio Total", "Hager România", "Alfa Cont". Director la ziarul "Evenimentul zilei", unde publică editorialul "Comentariul zilei" (1998). Din 1998, Trustul de presă "Expres", care editează "Evenimentul zilei", s-a asociat cu grupul editorial german Gruner+Jahr.

Colaborări:

„*Viața studențească*”, „*Amfiteatru*”, "*Flacăra*", "*Scânteia tineretului*", "*Expres*", "*Evenimentul zilei*", "*Luceafărul*", "*Tribuna*", "*Tribuna României*", "*Transilvania*", "*Orizont*", "*Contrapunct*", la Radio și Televiziune; Colaborări la publicații din Belgia, Olanda, Franța și SUA.

Lucrări publicate:

Întâmplări în liniștea unei fotografii. Iași: Junimea, 1978. - 212 p.

Paradisul provizoriu. Povestiri.- București: Editura Albatros, 1982. - 208 p.

Proprietarul de iluzii. - București: Cartea Românească, 1988. - 281 p.

Dialog cu Cornel Nistorescu, Cecilia Caragea. - Cluj-Napoca: Dacia, 2000. 112 p.

Interviuri:

"Reportajul trebuie să facă pagina de ziar să tremure". Interviu cu Cornel Nistorescu, redactor șef adjunct la revistele "Viața studentească" și "Amfiteatru" (realizat) de Victor Atanasiu. - În: Scânteia tineretului. 36, nr. 9635, 17 mai 1980, p.4.

"Generație și creație". Interviu cu scriitorul Cornel Nistorescu (realizat de Valeriu Bârgău). - În: Tribuna. - 31, nr. 33, 13 aug. 1987, p.6.

"Totdeauna am suferit când se întâmpla ceva și nu eram acolo". Interviu cu Cornel Nistorescu (realizat) de Adriana Bitell. - În: România literară. - 23, nr.23, 7 iun. 1990, p. 14.

"Dirigitor de opinie nu vreau să fiu". Cornel Nistorescu (realizat de Iosif Costinaș). - În: Orizont, nr.17, 1 sep. 1992, p.3.

"Viața nu vine la noi cu reportofonul și cu autobuzul". Interviu cu Cornel Nistorescu (realizat) de Margareta Boiangiu. - În: Dilema. -1, nr. 34, 1993, p.8.

"Presa românească și-a pierdut aproape în întregime independența". Interviu cu Cornel Nistorescu (realizat) de Ioan Vieru. În: Contrapunct. - 7, nr.9, 1996, p. 3-4.

"M-ar preocupa cultura prin care România supraviețuiește în timp". Interviu cu Cornel Nistorescu (realizat) de Rhea Cristina . - În: Contrapunct. - 7, nr. 42, 1997, p. 1, 10-11.

Referințe:

Ciobanu, Nicolae. *Ipostaze ale reportajului.* - În: Luceafărul. - 21, nr.48, 2 dec. 1978, p. 8. **Ciobanu, Radu.** *Un prozator.* - În: Drumul socialismului. -34, nr. 7625, 16 mai,1982, p.2. **Condurache, Val. (Cornel Nistorescu).** În: Convorbiri literare. - 88, 7 iul. 1982, p.4.

Crăciun, Gh.; Marineasa, V. *Generația '80.* în proza scurt. – vol. 1 - Pitești: Paralela 45, 1998, 9.345-356.

Cristoiu, Ion. *Un prozator printre reporterii.* - În: Contrapunct. -7, nr. 9, 1996, p.4.

Expres 200. - În: Expres. - 4, nr. 49, 7-13 dec. 1993, p.3.

Draia, Susana. *Senzaționalul cotidian.* În: Luceafărul. - 24, nr. 26, 27 iul. 1981, p 4.

Kundrun, Bernd. *"Evenimentul zilei" a ajuns pe Wall Street.* - În: Evenimentul zilei, nr. 1902, 26-27 sept. 1998. - p.12.

Mielcescu, Doru. *Cuvinte pentru început.* În: Scânteia tineretului. - 34, nr. 9206, 28 dec. 1978, p.2.

Popescu, Adrian. *Resurecția reportajului liric.* - În: Tribuna. - 33, nr.3, 19 ian. 1989, p. 4. **Șimion, Eugen.** *Ficțiunea reportajului.* În: România literară. - 31, nr. 35, 23 aug. 1988, p. 10. **Vasilescu, Mircea.** *Un fel de reportaj.* În: Tribuna. - 33, nr.3, 19 ian. 1989, p.6.

Mihăieș, Mircea. *Aventură în neliniștea biografică.* - În: Cuvântul. -7, nr. 1, ian. 2001, p.6. **Petrișor, Dorin.** *Cornel Nistorescu, Jurnalistul nostru nostalgic* - Transvania Jurnal-nr. 894, 16 ian. 2001, p. 16.

Vasiu, Ioan. *Orăștienii știu să-și aprecieze valorile spirituale (Cornel Nistorescu).* – În: Cuvântul liber- 12, nr. 2835, 2 feb 2001 p.5.

Zaciu, Mircea; Papahagi, M; Sasu, Aurel.
Dicționarul scriitorilor români, vol. 2. M-Q - București:
Albatros, 2001, p. 475-477.

OLAHUS NICOLAUS

Născut la 10 ianuarie 1493, la Sibiu, originar dintr-o veche familie voievodală din Țara Românească, ai cărei urmași s-au refugiat în Transilvania. Urmează cursurile elementare în orașul natal și la Orăștie. Este înscris apoi la Școala Capitulară din Oradea (1505-1512). Studiază teologia, literatura și limbile clasice. Recunoscându-i-se deosebita pregătire culturală, este chemat ca paj, la curtea regelui Vladislav. În 1516, părăsește curtea polonă, la moartea regelui Vladislav, și ocupă funcția de secretar al episcopului din Pecs, apoi canonic la Pecs (1518) și canonic-lector de Esztergom (1522). După moartea mitropolitului Szatmari, protectorul său, deține funcția de secretar consilier la curtea regelui Ludovic al II-lea și a reginei Maria (1522-1526). În urma bătăliei de la Mohacs (1526) și a morții regelui Ludovic

al II-lea, o însoțește pe regina Măria în călătoriile sale prin Boemia, Moravia, Austria și Germania, până în anul 1531, când împăratul Carol Quintul o numește regentă a Țărilor de Jos. Din 1530, este secretar și consilier al reginei la Bruxelles. Cu prilejul călătoriei, își creează relații cu personalități de seamă ale culturii renascentiste din lumea apuseană, ducând o vastă corespondență cu umaniști belgieni, germani, spanioli, danezi, italieni. Din această perioadă, începe o largă corespondență cu umaniștii vremii, în special cu Erasmus de Rotterdam, de care-1 leagă o frumoasă prietenie, care va dura până la moartea marelui învățat olandez, în anul 1536. Pentru cinstirea lui Erasmus, scrie numeroase epitafuri în limbile latină și greacă. În 1536, se află la Bruxelles, unde scrie lucrarea istorică: "Hungaria sive de originibus gentis, regionis, situ, divisionis habitum atque oportunitatibus", în care dezvoltă ideile sale despre originea romană a poporului român și prezintă interesante știri istorice, etnografice și geografice despre Țara Românească, Moldova, Transilvania și Banat. Datorită acestor idei, este considerat primul român care a demonstrat originea latină și comunitatea de neam a românilor din cele trei provincii românești. Tot acum scrie și lucrarea istorică "Attila" (1536) și "Chronicon" (1563), în care sunt înmănușiate evenimentele din timpul regelui Matei Corvin. Sub influența poetului latin Ovidiu, scrie câteva versuri ocazionale, pe care le consideră el însuși drept simple improvizatii. În anul 1538, se întoarce în patrie pentru scurt timp, ocupând diferite demnități. Interesat de îmbunătățirea condițiilor grele de viață a iobagilor, cere modificarea codului legislativ "Tripartitium" al lui Verböczy, intrat în vigoare în scurt timp de la răscoala lui Gheorghe Doja. În 1540, se întoarce în Belgia, la Bruxelles, și reintră în serviciul reginei Măria. La insistențele regelui Ferdinand, vine la curtea acestuia în calitate de secretar și consilier. Este numit episcop de Zagreb

(1548). În anul 1553, devine arhiepiscop-primat de Esztergom, urcând astfel treptele ierarhice ale Bisericii catolice. Animat de înalte idei umaniste, organizează școala din Tyrnavia (Slovacia) (1554), instituind și o bursă pentru elevii eminenți. În anul 1558, la Viena îi apare lucrarea religioasă "Breviarul". În același an, împăratul Ferdinand îl ridică la rangul de baron al imperiului. Este numit regent al Ungariei, locțiitor al împăratului Ferdinand I (1562). Înființează primul seminar preoțesc în Tyrnavia, preocupându-se, în mod deosebit, de o instruire specială a cursanților (1566). Moare la 17 ianuarie 1568, în Bratislava, și este înmormântat la biserica "Sf. Nicolae", din Tyrnavia.

Lucrări publicate:

Atila, sive de rebus bello paceque as suo gestis. - Bruxelles, 1536. A fost tipărită prima dată de Sambucus în 1568 și retipărită de Adamus Franciscus Collorius la Passonii (Bratislava) în 1763. *Breviarum secundum usum Almae et Metropolitanæ ecclesiae Strigoniensis.* Viena, 1558. *Carmina. Poeziile lui Nicolaus Olahus.* Adunate și tipărite de Stephanus Hegedus sub titlul *Carmina Nicolai Olahi.* Budapesta, 1906.

Catholicae ac Christianae religionis praecipua quardam capita... - Viena, 1560.

Ephemerides, quas Nicolaus Olahus in Ephemeridibus Astronomicis Petri Pitati Veronensis, anno 1552 impresus suament manu adnotavi. (1552-1559). (A fost publicată de Martinus Georgius Kovechich).

Genesis filiorum serenissimi Regis Ferdinandi Roman. Hungariae et Bohemiae et Domini mei, clementissimi ex serenissima Dona regina notorum. Budapeste, 1798, vol. 1, cap. 9, p. 41. *Compendiarum suae aetatis.* Chronicon. În: *Adparatus ad Historiam Hungariae, 1735, p.38-41. Hungaria*

sive de originibus gentis, regionis, situ, divisionis habitu atque opportunitatibus. (Terminată în 1536 la Bruxelles a circulat numai în manuscrise multiplicat). Tipărirea ei s-a făcut de Bel Mathias în *Adparatus ad Historiam Hungariae, Possonii, 1735.*

Metropolitae Strigoniensis Hungaria et Atila sive. De originibus gentis, regni Hungariae situ, habitu, opportunitatibus et rebus bello paceque, ab Atila gestis. Libro duc municipimum e codice Caesareo Olahi, manu emendato coniunctim editi. - Viena (Vindobanae), Typ. Ioannis Thomae Trattner, 1763. -12 + 258 p.

(Fragmente) din Hungaria, scriitori către arhidiaconul Emeric. Către Pavel Gereb, către Erasmus din Rotterdam. - În: Antologia gândirii românești. - Vol.I. București, Editura Politică, 1967, p. 19-23.

Hungaria. Cap. 14. - În: Texte alese. București, Editura Științifică, 1968, p. 121.

Texte alese. (Textes choisis). Studiu introductiv și note de I.S. Piru și Corneliu Albu. - București, Editura Științifică, 1968. 279 p. + pi. facs.

Poezia creștină românească. - Ediție îngrijită de Magda Ursache și Petru Ursache. - Iași, Institutul European, 1996, p. 325.

Elegia la mormântul lui Erasmus din Rotterdam. La moartea fratelui meu Matei. Către secolul de acum. - În: Poezia românească de la începuturi până la 1830. Antologie, glosar și bibliografie de Gabriela Gabor. Prefață de Dan Horia Mazilu. București, Editura Fundației Culturale Române, 1996, p. 14-191.

Referințe:

Albu, Corneliu. *Filipica rostită în Dieta de la Luxemburg.* - În: Manuscriptum, 1975, p. 154-159.

Albu, Corneliu. *Inorogul de pe blazonul lui Nicolaus Olahus.* - În: Magazin istoric. 2, nr. 1, ian. 1968, p. 11-13.

Albu, Corneliu. *Nicolaus Olahus protector al umaniștilor europeni.* - În: Magazin istoric. - 16, nr.6, iun. 1982, p.29-32.

Albu, Corneliu. *Olahus și Erasmus. O neobișnuită prietenie epistolară.* - În: Magazin istoric.- 1, nr. 4, iul. 1967, p. 28-31.

Bezdechi, Ștefan. *Nicolaus Olahus. Primul umanist de origine română.* Cuvânt înainte de I. Lupaș. - Aninoasa (Gorj), Editura R.A.M., 1939, p 126.

Bezdechi, Ștefan. *Familia lui Nicolaus Olahus.* - În: Anuarul Institutului de Istorie Națională. - Vol.5. - Cluj, 1930, p. 63-65.

Bezdechi, Ștefan. *Încercări poetice ale lui Nicolaus Olahus.* - În: Transilvania, mar. 1928. **Brădățeanu, Virgil. *Titani ai Renașterii.*** Iași: Editura Junimea, 1985, p. 198-204.

Brezeanu, Andrei. *Translații.* - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1982, p. 20-68.

Călători străini despre țările române. București: Editura Științifică, 1968, p. 484-500.

Crăciun, Ioachim. *Repertoriul de manuale inedite și de cronici interne. Nicolaus Olahus, Hungaria, 1479-1536.* București, Editura Academiei Române, 1963.

Cristache, Gheorghe. *Un sigiliu necunoscut aparținând probabil umanistului Nicolaus Olahus sau unui descendent al acestuia.* - În: Studii și comunicări. Muzeul Câmpulung-Muscel. - 4, 1987, p. 37-40.

Cristea, Maia. *Un document semnat de Nicolaus Olahus.* - În: Glasul Bisericii. 40, nr.1-2, 1981, p. 151-155.

Datcu, Iordan; Stroescu, S. C. *Dicționarul folcloriștilor.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 84.

Enciclopedia istoriografiei românești. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 243 - 244.

Firu, I.S.; Albu, Corneliu. Umanistul Nicolaus Olahus. (Nicolae Românul). Texte alese. - București, 1968.

Enciclopedia marilor personalități. Din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului. - București: Editura Geneze, 1999, vol. 2, p. 484-486.

Godorogea, Ștefan. Nicolaus Olahus. În: "Academica". - 4, nr. 4, feb. 1994, p. 9, 12.

Hegeduș, Stephanus. Carmina. Nicolai Olahi. (Poeziile lui Nicolaus Olahus). Budapesta, 1906.

Iorga, Nicolae. Istoria românilor din Ardeal și Ungaria. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1989, p. 17, 18, 88, 116, 125.

Istoria filosofiei românești. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1984, p. 40-42. **Kovacs, Andrei. Diplomele de înnobilitare și iconografia lui Nicolaus Olahus.** - În: "Revista Muzeelor" nr.2, 1969.

Luca, D. Influența istoricilor antici și renașcentiști asupra operei umanistului Nicolaus Olahus. - În: Studii și comunicări. Vrancea. - 2, 1972, p. 227-233.

Lupaș, Ioan. Doi umaniști români în secolul al XVI-lea. - București: Cultura Națională, 1928. - 28 p. - (Academia Română).

Maftai, Ionel. N. Olahus - 50 de ani de la naștere. - În: "Neamul Românesc". Serie Nouă. - nr.1, mar. 1993, p.5.

Mihăilă, G. Nicolaus Olahus. Poet și prozator. - În: "Academica". - 4, nr. 5, mar. 1994, p. 10, 94.

Moisuc, Elena. O scrisoare autografă a lui Nicolaus Olahus. - În: "Revista arhivelor". 49, nr.4, 1972, p. 691-693.

Nicolae Olahus. Corespondență cu umaniștii batavi și flamanzi. (Purtată între anii 1530-1538). - București, Editura Minerva, 1974. - 351 p.

Plămădeală, Antonie. *Un român în Europa secolului al XVI-lea.* - În: "Academica". - 3, nr. 12, oct. 1993, p. 4, 5; 4, nr. 1, nov. 1993, p. 4; nr. 2, dec. 1993, p. 30; - 4, nr.4, feb. 1994, p.9.

Popa, Mircea. *Nicolae Olahus - 500.* - În: "Tribuna". - 5, nr. 2, 14-20 ian. 1995, p.1,2.

Teodor, Pompiliu. *Nicolaus Olahus.* - În: Prodan David. Puterea modelului - Cluj -Napoca, 1995, p. 58-63.

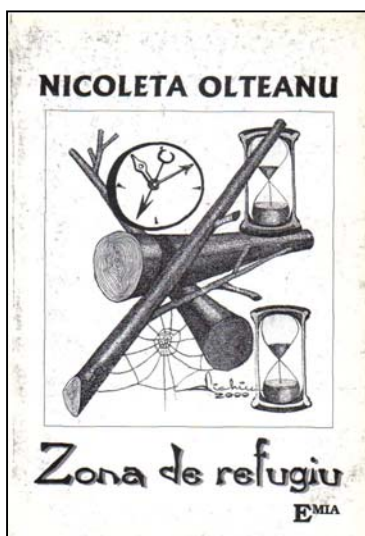
Tonk, Al. *Diplome de înnobilitare ale lui Nicolaus Olahus (1548; 1558). Unele probleme privind genealogia familiei Olahus.* - În: "Revista arhivelor". - 12, nr. 1, 1969, p. 13-31.

Verdeș, Ion. *Reprezentanți de seamă ai organizării și dezvoltării învățământului umanist.* - În: Istoria învățământului în România. - Vol.1. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1983, p. 126-131.

O

**Nicoleta OLTEANU
Valentin – Gabriel ORGA**

NICOLETA OLTEANU

Proza Nicoletei Olteanu este simplă, tăioasă și directă. Evocarea unei drame care a lovit-o fără cruțare, devine un febril, dar lucid reportaj cu suspans metafizic. Nici o prefăcătorie, nici un artificu nu sunt necesare căci ni se comunică din iadul suferinței umane ceva care pe noi înșine ne privește.

Autoarea pare să fie totuși sensibilă, tributoare a unor modele literare de cea mai înaltă valoare, lumea lui Cehov, dar și a

lui I. Brăileanu, doi mari psihologi, inițiați și... terapeuți ce par să-i fi trezit ei înșiși daimonionul veghetor.

Trauma, izvorul meditației acestei admirabile doamne a lăsat urme, dar din ele înfloresc ghiocei, luminițe, scăpări de speranțe... Mărturisirea și mărturia ei sunt frustrate, uneori au frigul travaliului implicat, al experimentului pe carne vie. Personaje fulgurante, se perindă schițate abia însă suficient de relevante surprinse ca atare, rele și bune. Reconfortant este că, deși în suferință și disperare, autoarea păstrează simțul critic, deopotrivă cu percepția expresivă. O maieutică a ființei ei din

profunzime, pare să funcționeze în frazarea sa simplă, însă tensionată, într-u eliberare de umbre. O narație a adolescenței, oarecum naivă, ne face să tresărim vis-a-vis de efectul modelelor literare asupra subconștientului, aflat cumva în stranie așteptare constructurală, sugestionabilă, dacă nu vulnerabilă. E ca și cum avem în noi o predispoziție de a primi din afară, exact ce ne dorim. Să fie eroarea de a crede prea mult în ceva? Dar și suferințele înaltă biserici... Arta, confesiunea, poate fi biserica în sensul metaforic de care avem nevoie pentru a ne autovindeca însă numai în sintonie cu scânteia divinului din om.

Poezia Nicoletei OLTEANU vine ca o împodobire, uneori un voal elegiac, însă transparent, peste chipul frumos și austerizat puțin, accentuând tiparele unei nobleți spirituale, iar dacă lapidarul analitic din consemnările prozatoarei, aici devine lapidarium sau lacrimarium, rostul acestor poezii este de asemeni unul traumaturgic.

Paroxismului, delirului care au năvălit o vreme – sub tot felul de cameleonice concepte - parcă se cer alungate din noi, cei însetați de cunoaștere și iubire și adevăr. Nicoleta Olteanu nu este o ipocrită, nici nu scrie ca să ne epateze, ci să ne comunice, să o înțelegem, ca să ne înțelegem pe noi. Să ne punem în situația celui de aproape, chiar dacă nepăsarea este surzenia inimii.

Poezia este perla suferinței așa cum știm că mica ființă subacvatică, rănită de

firul subtil de nisip, care pătrunde sub alveolă, pricinuie paradoxal splendoarea sferică a unei perle.

Volume apărute:

Zona de refugiu, Editura Emia, Deva, 2001

Înfloririle nopții, Editura Sigma Plus, Hunedoara, 2002.

VALENTIN-GABRIEL ORGA

Născut la 12 octombrie 1965, în Hunedoara. A urmat cursurile Liceului Industrial "Metalurgic" Hunedoara, promoția 1984. Absolvent al Facultății de Istorie și Filosofie, Secția Istorie, cu dublă specializare în Etnologie și al Facultății de Litere a Universității "Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca, 1994, cu lucrarea de licență "Ioan Moța, destinul unui naționalist". Din 1996, este doctorand al Universității "Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca, sub coordonarea profesorului universitar doctor Nicolae Bocșan, cu tema "Locul și rolul grupului neoactivist de la Orăștie în mișcarea națională". În anii studenției, a fost reprezentant al studenților în Senatul Universitar (1992-1994), președinte al Societății Studențești "Petru Maior" (1992-1993). După terminarea studiilor universitare, a lucrat la Muzeul Județean din Zalău (1994-1996), apoi la redacția bisăptămânalului "Transilvania Sport", unde a fost și secretar de redacție. Din 1997, este bibliotecar-referent la BCU "Lucian Blaga" Cluj-Napoca, în cadrul serviciului de Completare a Colecțiilor; din 1998, asistent-cercetător la Institutul de Istorie Orală din Cadrul Universității "Babeș-Bolyai". În activitatea de

cercetare științifică, se preocupă de istoria Transilvaniei, în special privind lupta națională a românilor, satul românesc transilvănean în perioada liberalismului; mișcarea studentească din anii 1922-1923, Societatea Academică "Petru Maior" de la Budapesta; mișcarea de dreapta în România în perioada interbelică; fenomenul rezistenței armate anticomuniste în Transilvania. Rezultatele cercetărilor sale au fost prezentate în sesiuni științifice naționale și internaționale: Congresul Internațional ISHA (International Students of History Association) - Tour (Franța), 1993; Ședința Comitetului Coordonator ISHA - Louvain (Belgia), august 1993; Congresul Internațional ISHA - Utreht (Olanda), 1994. A participat cu comunicări la sesiuni științifice la Cluj-Napoca, Zalău, Deva, Orăștie, Alba-Iulia, Hunedoara, Bistrița, Arad etc. Membru în colegiul de redacție al Anuarului Institutului de Istorie Orală din Cluj-Napoca. Este unul dintre organizatorii sesiunilor științifice, edițiile 1992, 1993 și al Simpozionului "Sărbătoare și sărbătorească în satul transilvănean", Zalău, 1996. A participat la campaniile de cercetare etnografică organizate de Facultatea de Litere a Universității clujene, la Rașca (1992-1993), Dobrogea (1990), Basarabia (1991), la campaniile de cercetare organizate de Institutul de Istorie Orală al Universității Clujene în Munții Rodnei (1997), Munții Banatului (1998), Munții Zarandului (1998), Munții Făgărașului (1999), Bucovina (1999) și Zona Huedinului (1997-1999).

Colaborări:

"Anuarul Institutului de Istorie Orală", "Studia Universitatis Babeș-Bolyai", "Sargetia", "Corviniana", "Acta Musei Porolisensis", "Restituiri" etc.

Lucrări publicate:

Moța - file de viață. Pagini de istorie. Cluj-Napoca: Editura Argonaut, 1999. 230 p.

Aurel Vlad. Monografie. - Deva: Editura Călăuza; Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară, 2000. - 250 p.

Mișcarea națională din Transilvania: grupajul neoactivist de la Orăștie. – Cluj-Napoca: Argonaut, 2001.

Aurel Vlad. Istorie și destin. - Cluj Napoca: Argonaut, 2001.

Lucrări în colaborare:

Comuna Vețel: Studiu monografic complex. - Cluj-Napoca: Eurodidact, 2002.

Coordonator:

Familie și societate. Studii de istorie a Transilvaniei. - Vol. 3. - Cluj-Napoca: Editura Clusium, 1999. - 233 p.

Studii de istoria Transilvaniei. – Vol. 4. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară, 2000.-350 p.

Studii din periodice:

Sfârșit de veac la Orăștie - frânturi din cronica luptei naționale. - În: Restituiri. Vol. 3. Români, sârbi, slovaci – Congresul Naționalităților - 100 de ani. - Deva, 1995, p. 161-179.

Ioan Moța - tabloul interzis al unui destin de naționalist (I-II). - În: Sargetia, vol. 25, 1992-1994, p. 669-691; vol. 27, Partea a 2-a, 1997.

Câteva aspecte ale colaborării dintre Ioan Moța și Vasile C. Osvadă. - În: Corviniana. 1, 1995, p. 209-219.

Aurel Vlad - student la Budapesta. - În: Sargetia, vol. 27, Partea a 2-a, 1997.

Începuturile grupului neoactivist de la Orăștie. - În: Studia Universitatis „Babeș- Bolyai”, nr. 1-2, 1999.

Referințe:

Valentin-Gabriel, Orga. Fișă biobibliografică. – Cluj-Napoca, 2000. (Multigr.)

P

Dora PAVEL
Laura PAVEL
Ion Bujor PĂDUREANU
Mariana PÂNDARU
Gabriel PETRIC
Marcel PETRIȘOR
Otto PIRINGER
Petru POANTĂ
Vladimir POP-MĂRCANU
Ioan POP-RETEGANUL
Paulina POPA
Ioana PRECUP
David PRODAN

DORA PAVEL

S-a născut la 29 iunie 1946, în satul Sântandrei - Simeria, județul Hunedoara, în familia Eugen și Viorica Voicu, învățători. Studii gimnaziale la Deva (1953-1960), continuate la Liceul "Decebal" (1960-1964). Absolventă a Facultății de Filologie din Cluj-Napoca, promoția 1969. După terminarea studiilor universitare, este profesoară la Alba-Iulia și Deva, apoi cercetător la Institutul de Lingvistică și Istorie Literară din Cluj-Napoca. Din 1990, este redactor la Studioul Radio Cluj, realizatoare de emisiuni literare. Din 1999, redactor al revistei „Apostrof” din Cluj-Napoca. Membră a Uniunii Scriitorilor din România și a Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România. A debutat în literatură cu poezie, în revista "Steaua", nr.23, decembrie 1972. Debut editorial, în anul 1984, cu placheta de versuri "Ante scriptum", în volumul colectiv "Alpha '84". Publică poezie, proză, interviuri cu personalități de seamă ale scrisului românesc: Mircea Zăciu, Ion Vartic, Nicolae Breban și alții. Poezia sa conferă "o aparență de apocalipsă, la nivelul imaginarului, iar la cel al expresiei propriu zise, impresia unui formidabil efort de-a scrie profund și esențial". (**Petru Poantă. Dicționar de poeți**, 1998).

Colaborări:

"România literară", "Unu", "Vatra", "Poesis", "Familia", "Viața Românească", "Observator cultural",

"*Contrapunct*", "*Steaua*", "*Tribuna*", "*Apostrof*", "*Luceafărul*", "*Contemporanul*" etc.

Lucrări publicate:

Narațiuni întâmplătoare. Versuri. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1989. - 60 p.

Poemul deshumat. Versuri. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1994.

Creier intermediar. - Oradea: Editura Cogito, 1997.

Întoarce-te, Esthera. Povestiri. - Cluj-Napoca: Editura Biblioteca Apostrof, 1999, 96 p.

Muncile lui Don Quijote. Versuri. - Pitești: Paralela 45, 106 p. (Colecția 80, seria Antologie).

Lucrări apărute în antologii:

Young Poets of a New România. - London & Boston, Forest Books, 1991.

Transylvanian Voices. An Anthology of Contemporary Poets of Cluj-Napoca. Iași: The Center for Romanian Studies, 1997.

Vid Tystnadens Bord. - Stockholm: Editura Symposion, 1998.

Referințe:

Coșovei, Traian. *Tentativă de transfer afectiv*. - În: *Contemporanul*, nr. 45, 8 nov. 1991, p.3. **Felea, Victor**. - În: *Tribuna*, nr. 9, 1 mar. 1990.

Poantă, Petru. *Dicționar de poeți. Clujul contemporan*. - Cluj-Napoca: Fundația Culturală "Forum", 1998, p. 148-150.

Popa, Mircea. *Avaturile lucidității*. - În: *Apostrof*. - 5, nr. 10-11-12, 1994, p.8.

Soviany, Octavian. *Viață "sub sticlă"*. - În: Contemporanul, nr. 1-2, 1995, p.5.

Tașcu, Valentin. - În: Steaua, nr. 11-12, 1989.

Ulici, Laurențiu. - În: România literară, nr.7, 1985.

Vasile Geo. *Acatist în contra literaturii leneșe.* - În: Luceafărul - nr. 8, 1998, p. 16.

LAURA PAVEL

S-a născut la 19 octombrie 1968, în municipiul Deva, județul Hunedoara. Fiica lui Eugen Pavel, lingvist, cercetător științific, și a Dorei Pavel (născută Voicu), scriitor, redactor. Clasele primare și primele clase gimnaziale le urmează la Liceul Pedagogic din Deva. Studii liceale umaniste la Cluj (1983 - 1987). Licențiată a Facultății de Litere, a Universității "Babeș-Bolyai" din Cluj, Secția Română - Engleză (șefă de promoție, 1992). După terminarea studiilor, este preparator, asistent universitar, iar din 1998, lector la Departamentul de Teatru al aceleiași Facultăți, în specialitatea Teatrologie și Estetică Teatrală. Debut în poezie, în revista "Tribuna" (1984). Debut în cronică literară, a revistei "Echinox" (1988). Debut editorial, la Editura Didactică și Pedagogică, cu volumul "Antimemoriile lui Grobei". Eseu monografic despre opera lui Nicolae Breban (1997). Formația sa este legată de activitatea în cadrul Cercului de critică, poetică și teorie literară, de la Facultatea de Litere din Cluj, coordonat de Ioana Em. Petrescu. Face parte din gruparea echinoxistă, fiind, din 1989, redactor și apoi secretar general de redacție al revistei "Echinox", unde a

susținut și cronica literară. În 1993, are o bursă Tempus, la Universitatea Liberă din Bruxelles. Este prezentă la reuniunile internaționale cu tema, "Corps et culture dans le contexte européen" (1994), organizate anual de către L'Office Franco-Allemand pour la Jeunesse. Beneficiază, de o bursă de creație din partea Fundației Soros (1995). Este bursieră, la Indiana University, Bloomington, USA (1997) și la Universitatea din Amsterdam, Olanda (1999-2000). A tradus din limba engleză volumele: "Iubire, vinovăție, reparație" de Melanie Klein (Cluj, 1994), "Mistica", de Evelyn Underhill (Cluj, 1995), având în curs de publicare traducerea, în colaborare, a lucrării lui Mac Linscott Ricketts, Mircea Eliade. "Rădăcinile românești, 1907-1945". Colaborează la "Dicționarul analitic de opere" vol. I, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1998; vol. II, 1999 și "Lexiconul teatrului românesc". Pregătește o teză de doctorat intitulată "Eugene Ionesco sau experiența nesupunerii". A fost distinsă cu premiul I pe țară la olimpiadele de limba și literatura română, edițiile 1984-1987; premiată la Colocviile Naționale Studentești "Mihai Eminescu" (Iași, 1988-1990) și la concursurile profesional științifice studentești (1988-1989). I s-a acordat Premiul pentru debut editorial, la Salonul Național de Carte (Cluj-Napoca, 1997).

Colaborări:

"Echinox", "Tribuna", "Apostrof", "România literară", "Semnal teatral", "Viața românească", "Contemporanul", "Contrapunct", "Transylvanian Review" etc.

Lucrări publicate:

Antimemoriile lui Grobeu. Eseu monografic despre opera lui Nicolae Breban. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1997. - 167 p.

Referințe:

Boerescu, Dan Silviu. - În: Curentul. - 2, nr.28, 5 feb., 1998, p. 19.

Dimiseanu, Gabriel. - În: România literară. 30, nr. 47, 26 nov.-2 dec. 1997, p.4.

Poenar, Horia. - În: Steaua, nr. 4-5, apr.- mai 1998, p. 38.

Pop-Ursa, Mihaela. - În: Apostrof. - 9, nr.11, 1998, p.7.

Popa, Mircea. - În: Adevărul de Cluj. - 10, nr.2169, 8 ian. 1998, p. 5.

Rațiu, Iuliu. - În: Echinox. - 29, nr. 7-8-9, 1997, p. 8-9.

ION BUJOR PĂDUREANU

Născut la 10 decembrie 1934, la Tâmpa, comuna Băcia, județul Hunedoara, într-o familie de țărani. Absolvent al Școlii Normale din Deva (1952). Învățător în satul Ruda - Ghelari (1952-1953); în comuna Toplița (1953-1954). Urmează cursurile Facultății de Filologie a Universității din București (1954-1959). Licențiat în filologie și istorie (1959). După terminarea facultății, este profesor și director la școala din comuna Toplița, județul Hunedoara (1959-1962). Profesor de limba română și istorie în București (1962-1964). Debutează în literatură, în anul 1967, cu povestirea "Cetatea", în revista "Luceafărul". Debut editorial, la Editura pentru Literatură, cu volumul de povestiri "Frumoasa cocoșată" (1968). Membru al

Uniunii Scriitorilor din România (1975). Este prezent cu poezii în numeroase antologii literare.

Colaborări:

"Luceafărul", "Tribuna", "Steaua", "Vatra", „România literară", "Gazeta literară", "Convorbiri literare" "Familia", "Viața românească", "Amfiteatru", "Scânteia tineretului", "Scânteia" și altele.

Lucrări publicate:

Frumoasa cocoșată. - București: Editura pentru Literatură, 1968. - 159 p.

Discuții din priviri. - București: Editura Eminescu, 1971. - 207 p.

Interogatoriu la iubire. - București: Editura Albatros, 1972. - 215 p.

Poemele pădurii. - București: Editura Eminescu, 1973.

Chemări din adâncuri. - București: Editura Cartea Românească, 1974. - 72 p.

Frunzele pământului. - București: Editura Albatros, 1974. - 114 p.

Umbra zimbrului. - București: Editura Cartea Românească, 1977. - 159 p.

Constelația ziditorului. - București: Editura Cartea Românească, 1979. - 144 p.

Imperiul iubirii. - București: Editura Eminescu, 1980.

Încolțirea cuvintelor. - București: Editura Cartea Românească, 1981. - 156 p.

Poeme mirate. - București: Editura Cartea Românească, 1986.- 104 p.

Criza sentimentelor. - București: Editura AMP, 1990.

Poezii. - București: Editura Magister, 1994. 124 p.

Referințe:

Adam, Ioan. *"Sub imperiul iubirii"*. - În: Scânteia tineretului, 16 oct. 1980.

Dimitriu, Daniel. *Naturiști, caligrafi și alții*. - În: Convorbiri literare, nr. 6, iun. 1974, p.5. *Literatura română contemporană*. Vol.1. Poezia. Coordonator Marin Bucur. București: Editura Academiei Române, 1980, p. 536.

Lungu, Alexandru. *Caligrafi și construcții diverse*. - În: Viața Românească. - 26, nr. 6, iun. 1973, p. 175.

Mănu, Emil. *Literatura română contemporană*. - Vol.1. Poezia. București: Editura Academiei Române, 1980, p. 536.

Ion Bujor Pădureanu la 60 de ani. Biobibliografie. Deva: Biblioteca Județeană "Ovid Densusianu", 1994.- 6 p. xerox.

Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană*. Ediția a 2-a. București: Editura Albatros, 1977, p. 4, 5.

Titel, Sorin. - În: România literară, 18 nov. 1971.

Vaida, Mircea. *Casa de pe Strei*. - În: Tribuna. - 25, nr. 51, 17 dec. 1981, p.3.

Zaciu, Mircea; Papahagi, M; Sasu Aurel. - *Dicționarul Scriitorilor români*. Vol. 3. M-Q - București: Albatros, 2001, p. 652-653.

MARIANA PÂNDARU

În 1952, 20 august, se naște în com. Pleșoi, județul Dolj. Părinții: Constantin și Elena. În 1957 se mută împreună cu familia (mama, tata, fratele Nicoale) la Anina, jud. Caraș-Severin, unde tatăl este minier. Acolo urmează școala primară (româno-germană) din Steierdorf (un cartier aparținând Aninei), apoi liceul – Secția umanistă, în Anina. Frecventează ședințele Cenaclului literar „Semenicul”

din Reșița. În 1974 urmează o școală de operatori calcul lucrând apoi la Centrul de Calcul al Combinatului Siderurgic Hunedoara. Devine membră la cenaclului „Flacăra” al scriitorilor din Hunedoara și în cadrul acestuia are o bogată activitate literară pe plan local și național.

Debut literar: 1974, în revista „Tribuna” de la Cluj.

În 1981, se stabilește la Deva și își desfășoară activitatea literară în cadrul Cenaclului „Ritmuri”. Se căsătorește cu poetul Valeriu Bârgău și au împreună un fiu, Daniel.

În 1984, face parte din gruparea de pe lângă SLAST, suplimentul ziarului „Scânteia Tineretului” și alături de cenaclul „Confluente” participă la numeroase turnee în diferite zone ale țării. Citește în cenacluri importante la acea perioadă: „Numele poetului”, „Orizont”, „Amfiteatru”.

În 1987, debut editorial la Editura „Facla” din Timișoara, cu volumul de poezii „Dincolo de râu, câmpia”.

În 1990 vine alături de soțul său și se angajează împreună pentru editarea ziarului „Călăuza” și a editurii „Călăuza” și apoi a revistei de cultură „Ardealul literar și artistic.”

Între 1991 – 1995 urmează cursuri de jurnalism la București, Timișoara, Brașov.

În 1996 devine membră a Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România.

Din 1997, membră a Fundației culturale „Ginta latină” cu sediul la Iași.

În 1999 urmează Cursul Internațional de Jurnalism de la Salzburg, în cadrul Academiei de Jurnalism din Austria.

În 2002, este aleasă președinta Ligii pentru Prietenia Româno-Sârbă, Filiala Deva.

Tot în 2002, devine membră a Uniunii Scriitorilor din România.

În 2003, înființează editura „Danimar”. Din același an este prezentă în juriu la Festivalul „Nicolae Labiș” și Festivalul „Magda Isanos - Eusebiu Camilar” de la Suceava.

Din 2006, în urma decesului lui Valeriu Bârgău, conduce Grupul de publicații „Călăuza”.

A călătorit ca turist și jurnalist în: Franța, Austria, Serbia, Ungaria, Bulgaria, Republica Moldova, Transnistria, Turcia, Belgia, Germania.

Premii literare

Premiul „Dacica 2050” – Concursul de poezie de la Costești.

Premiul revistei „România literară”, 1981. – Premiul revistei „Familia”, Oradea, 1985. – Marele premiul „Mihai Eminescu”, Botoșani, 1985; – Premiul „Mihai Eminescu”

pentru volumul „Ferigi înzăpezite”, Suceava; – Premiul „Novalis” Munchen, 2001; Premiul Asociației Scriitorilor din Ploiești, pentru cartea „Parisul din inima mea”, Premiu pentru poezie la Festivalul „Mihai Eminescu” Turnu-Severin, 2002 etc.

A publicat in revistele: Amfiteatru, Asta, Contrapunct. România literară, Luceafărul, SLAST, Tribuna, Convorbiri literare, Viața studentească, Familia, Flacăra, Ginta latină, Renașterea bănețeană, Orient latin, Vatra, Viața Românească, Cronica Română, Cetatea culturală, Reflex, Sud, Caietele de la Mediaș, Poesis, Orizont, Bucovina literară, Plai românesc (Ucraina), Lumină lină (New York), Lumina (Serbia), Universul românesc (Madrid), Balada (Bonn), Mihai Eminescu (Australia) etc.

Cărți publicate:

„**Dincolo de rău, câmpia**” – versuri pentru copii – Editura Facla, 1988;

„**Salt mortal**” – versuri – Editura Călăuza, 1992;

„**Daruri – jucării**”, versuri pentru copii, Editura Călăuza, 1994;

„**Ferigi înzăpezite**” – versuri – Editura helicon, 1996;

„**Noaptea sărbătorilor**” – versuri pentru copii – Editura Călăuza, 1997;

„**Lacrima de ambră**” – versuri – Editura Călăuza, 1998;

„**Parisul din inima mea – note de călătorie**” – Editura Călăuza, 2001;

„**Fulgere pe mare**” – antologie – Editura Călăuza, 2002;

„**După căderea nopții**” – versuri – Editura Danimar, 2007.

Referințe critice

„Am urmărit scrisul acestei poete înainte ca el să devină prilej editorial. Versurile ei, publicate în presa literară, trădează prezența unei sensibilități încordate, aflată mereu în căutarea parcă a unui cuvânt care să-i ascundă mai degrabă decât să-i dezvăluie neliniștea interioară.

Volumele ei ne recomandă o poetă care a știut să-și aștepte și să-și controleze maturitatea artistică.

Poemele sale ne pun în fața unui univers din imediata vecinătate a spațiului transilvan, evocându-l cu un fel de seninătate pe care numai la capătul unui efort (și al unei obișnuințe cu capcanele scrisului) o poți dobândi.”

Mircea CIOBANU, 1994

„Mariana Pândaru este o poetă excepțională, de forță, foarte matură, a cărei expresie este fragilă și viguroasă în același timp.”

Cezar IVĂNESCU – Luceafărul, nr. 1143/1984

„Depășindu-și cu demnitate și talent condiția de provincial, pe plan scriitoricesc și pe plan publicistic (este membră a Uniunii Ziaristilor Profesioniști) Mariana Pândaru se recomandă singură: vine de la Deva, cu o sensibilitate îndelung exersată („de după cuvinte”, o sensibilitate a tăcerii rescrise, a „gândului fulgerat”) intimist- existențialistă.

Mariana Pândaru este de un profesionalism cert.”

Liviu Ioan STOICIU, 2001

„Mariana Pândaru și-a dobândit o formă de exprimare poetică, pe care o stăpânește acum deplin, concretizată mai ales pe latura confesivă, a comunicării metaforice, parabolice chiar, a propriilor trăiri emoționale, într-un circuit ideatic ce se lasă

mânuit ușor pe grila de control a unei construcții libere, de sub spontaneitatea aparentă lasându-se să se întrevadă elaborarea, travaliul prozodic meticulos și atent.

Poeta caută îndeobște semnificațiile de profunzime ale fiecărui gest uman, ale fiecărei atitudini sau angajări, consemnând, transpusă în starea de grație, reverberațiile propriilor trăiri în fața realităților existențiale. Rezultă de aici o poezie a meditației, a panseului de rezonanță filosofică, transpus într-o formă concisă, aidoma unor cugetări versificate. E o poezie a comunicării în pilde și simboluri în care un loc aparte își află universul și starea de copilărie. De fiecare dată construcția poemei are un nucleu imagistic pregnant, oarecum șocant, în orice caz capabil a coagula în jurul lui discursul poetic, acesta primind încărcătura generalizatoare. Sunt versuri caligrafiate cu o anumită duiosie, dublată de vigoarea unei forțe vitale, lucide, responsabile în latura moral-socialului...

E o poezie de maturitate, sobră, mereu marcată de semnul meditației, al căutării drumului de înțelegere, de pătrundere în labirintul sinelui, cu toate trăirile lui pasionale.”

Constantin CUBLEȘAN – Mariana Pândaru – „Lacrima de ambră”, „Steaua” nr.9/1998

„Mariana Pândaru este o poetă de mare talent și o ziaristă de excepție, aflată de mai bine de douăzeci de ani în atenția criticii literare. Este, de asemenea și o editoare pricepută și de rafinament deosebit, o conștiință culturală autentică.

Volumele sale de poezie sunt cu totul remarcabile, probând deopotrivă artă și meserie, cerebralitate și spontaneitate. Ele constituie un maraton pe verticală, fiind roadele unor acumulări de decenii în spațiul culturii.”

Aurelian Titu DUMITRESCU, 2001

„Mariana Pândaru practică o poezie curată, nu doar în vers clasic ci și în vers alb, cu o metaforă proaspătă în care tematic, predomină sentimentul iubirii și al maternității împlinite, condiția contemporană a poetului și a poeziei.

Sinceritatea și limpezimea stilului său, fac din paginile volumelor sale de versuri, o lectură agreabilă. Laconismul lor, adesea, nu denotă o scurtă respirație, ci o reflexivitate condensată prin care poeta reușește să spună mult în cuvinte puține.

Un ochi proaspăt, o sensibilitate exacerbată și un stil cursiv, dovedesc faptul că poeta, atunci când obosește în chingile versului, poate scrie curat și proză.”

Passionaria STOICESCU, 2001

„Mariana Pândaru tinde a împlini o excepție în poetica noastră feminină.

Prin forme simple de limbaj, surprinde aspecte complexe ale existenței. De la amănunte de ordin comun reușește să evolueze spre sfere ale semnificațiilor înalte. De la subtilități surprinse de ingenioasa-i intuiție feminină, se transpune măiestrit spre problematici de matură gravitate.”

Victor ISAC – Mariana Pândaru –O excepție în poetica feminină, 1992

„Mariana Pândaru este un poet autentic prin transmiterea emoțională puternică a unui fond liric de mare calitate, recunoscut de altfel și de cronicile literare ce au salutat apariția volumelor sale. Ea este dăruită cu trup și suflet scrisului, e o prezență de netăgăduit în câmpul literaturii noastre.”

Neculai CHIRICA, 1994

„Mariana Pândaru, un suflet zbuciumat, poezia ei aduce documente romantice asupra unui destin în desfășurare, e un om inteligent, complexat poate de binele și de răul din noi înșine.

Expresia ei, clară, sentimentele, ale unei singuratice care ne face să-i simțim trauma și să fim de acord cu ea.”

Constanța BUZEA – „Viața Studențească” – 3 mai 1978

„Mariana Pândaru este o poetesă cu o sensibilitate a adâncurilor foarte acută. Ea aude cum cad ninsorile, cum cresc rădăcinile ierbii...

Viziunea sa poetică străbate culori greu accesibile, încărcate de valențe emotive deosebite. Lumea către care tinde Mariana Pândaru este o lume în care mișună formele vieții, uneori în ciudate ipostaze.”

Iv MARTINOVICI – „Ritmuri” – 1974

„Când în lumea aceasta toate mangafalele nu mai încap de propriile lor burți vine cu modestie poeta Mariana Pândaru pentru a recunoaște în fascinanta „Poezia – coroană de spini”: „Dumnezeu mi-a dat poezia/ coroană de spini/ să pot traversa/ mai ușor/deșertul acesta de viață/ trăgând după mine/ o cruce incandescentă/călcând eu – nisip/ pe nisip”. Un fior tragic răzbate poezia doamnei Mariana Pândaru, existențialist, o voluntară asumare a crucii – simbolul de foc al poverii îi trage umărul sub povara de plumb al marelui talent pe care poeta îl biciuiește să coboare până în ultima fibră a sufletului pentru a smulge și ultima fărâmă de trăire din îndepărtatul tărâm al făgăduinței de la care, mai la vale, totul intră în neant și uitare. Când talentul îi sfârtecă somnul când orele și zilele și gesturile și trăirile sunt sclavii talentului dat, nu pot decât să mă bucure. Egoismul bucuriei mele e marea povară pe care doamna Mariana

Pândaru, datorită talentului, e silită să-l poarte. De ce? Pentru că așa a hărăzit-o Dumnezeu.”

Vasile MORAR – Mariana Pândaru – „Ferigi Înzăpezite”
Glasul Maramureșului- nr.96/1997

„Cine vrea să se ducă la Paris cu un ghid bun sau vrea să revadă Parisul prin luminile străvezii ale poeziei, să citească ultimul volum al scriitoarei Mariana Pândaru, „Parisul din inima mea” (Ed. „Călăuza”, Deva, 2001) Structurată pe trei mari capitole: Primăvară de miere, Vară luminoasă, În lumea dialogului (interviuri cu personalități ale culturii române din Franța, între care Monica Lovinescu, cartea postfață de Denisa – Lidia Toma este și un prilej de reflecție spirituală pentru cititor, căci autoarea își numește călătoria „periplul meu spiritual”.

Ce important e ca turismul să fie turism duhovnicesc. Se vede din ce ne spune iar autoarea „Căci adevărata bogăție a omului stă în sufletul său și pe aceasta nu i-o poate lua nimeni, niciodată, orice s-ar întâmpla”.

Theodor DAMIAN – Mariana Pândaru, Parisul din inima mea – Lumină lină (New York) – nr.4/2001

GABRIEL PETRIC

Născut la 15 octombrie 1956, la Deva. Urmează Liceul "Aurel Vlaicu" din Orăștie, promoția 1975. Absolvent al Facultății de Filologie din Cluj-Napoca, Secția Română-Franceză, promoția 1979. Profesor de limba și literatura română la Colegiul Național "Aurel Vlaicu" din Orăștie. Debut în revista "Echinox" (1978), cu eseul "Revelație și ironie la Hermann Hesse și Elias Canetti"; redactor al revistei "Echinox" (1978 -1979); membru al colegiului de redacție (1979-1982). Debut editorial, cu volumul "Manual de chitară", apărut la Editura Teora, în 1993. Participă la Congresul Internațional de Muzicologie IASPM din Berlin (1991). Redactor șef la "Revista Orăștiei" pe care a fondat-o în decembrie 1989. Colaborator la Cenaclul "Agora" și Cercul de Filosofie "Kairos" din Sighișoara. Redactor al revistei "Semne" din Deva. A primit premiul revistei "Semne", Deva (2000).

Colaborări:

"Echinox", "Napoca universitară", "Vatra", "Steaua", "Arhipelag", "Familia", "Discobolul", "Altarul Banatului", "Examene", "Poesis", "Euphorion", "Paralela 45", "Actualitatea muzicală", "Pop, Rock & Show", "Prin Rock", "Tornis", "Semne", "Guitar International" (Anglia), "American Lutherie" (SUA), "Musikblatt" (Germania), "Das

Insîrumentenbau Zeitschrift (Germania), "Galpin Society Journal" (Anglia).

Lucrări publicate:

Manual de chitară. - București: Editura Teora, 1993.

Tragicul și concepția creștină. Pe firul cugetării critice și teologice românești - Pitești: Editura Paralela 45, 2000.

Articole din periodice:

Enciclopedia. - În: Echinox, nr. 10-11, 1978.

Ars combinatoria. - În: Echinox, nr.1-2, 1979.

Cele două lumi. Dialog despre tragic și absurd. - În: Echinox, nr.5, 1979. - (În colaborare).

Actualitatea tragicului. - În: Steaua, nr.1, 1982.

Realitatea închipuirii. - În: Vatra, nr.4, 1984.

Lucian Blaga. Existență tragică, existență creatoare. - În: Discobolul, nr. 4, 5, 1990.

Chitara electronică. Origini și metamorfoze. - În: Almanahul Știință și Tehnică, 1990.

Textul "subversiv". - În: Revista Orăștiei, nr. 2, 1990.

Paradigma tragică și creștinismul. - În: Altarul Banatului, nr. 10-12, 1992.

André Pieyre de Mandiargues și Léonor Fini. - În: Semne. - 2, nr. 2-3, 2000, p. 29-30. *Tineretea poeziei* - În: Semne - 3, nr. 4, 2001, p. 34

MARCEL PETRIȘOR

Născut la 13 aprilie 1930, în satul Ocișor, comuna Vața de Jos, județul Hunedoara, din părinți învățători. Urmează cursurile Liceului "Avram Iancu" din Brad. Studii Universitare la Facultatea de Filosofie din Cluj-Napoca (1948-1952), la Facultatea de Limbi Romanice, Secția Franceză din București (1965-1970). Între 1952-1956, 1956-1964, este închis pentru "uneltire împotriva securității statului", deținut politic în penitenciarele Jilava, Dej, Gherla și Aiud, unde este supus izolării și terorii. A activat ca profesor la Liceul "Iulia Hașdeu" din București. A debutat editorial, în anul 1971, la Editura Albatros, cu volumul de povestiri "Serile-n sat la Ocișor". În 1985, a primit Premiul Asociației Scriitorilor pentru romanul "Temeri". A tradus din Al. Dumas, Jean-Paul Sartre, René Berger, Baudélaire, Robert Gaillard, J. Baltrusaitis. A colaborat la "Scriitori francezi. Mic dicționar" (1978). S-a preocupat de artele vizuale, prezentând opera lui Grunewald. Publică, în 1991 și 1994, două volume de "Memorii", în care evocă perioada petrecută în închisorile comuniste. A participat, la Brad, la toate edițiile "Zilelor Scriitorilor Zarandeni". I s-a acordat titlul de "Cetățean de Onoare" al municipiului Brad (2000).

Colaborări:

"Steaua", "România literară", "Familia", "Luceafărul", "Tribuna", "Secolul XX", "Universul cărții", "Vatra", "Gazeta literară", "Revista de filosofie", "Transilvania", "Contemporanul".

Lucrări publicate:

Serile-n sat la Ocișor. Povestiri. - București: Editura Albatros, 1971. - 148 p.

Curente estetice contemporane. - București: Editura Univers, 1972. - 119 p.

La Rochefoucauld - aventura orgoliului. București: Editura Albatros, 1973.

Măreasa. (Roman din vremea lui Horea, Cloșca și Crișan). - București: Editura Albatros, 1975.-219 p.

Călătorie spre Soare-Răsare. - București: Editura Cartea Românească, 1976. - 195 p.

Crișan. - București: Editura Albatros, 1977. - 247 p. - (Cutezătorii).

Vitralii. - București: Editura Eminescu, 1978. - 224 p.

Grunewald. (Album). Text de Marcel Petrișor. - București: Editura Meridiane, 1985. - 28 p. + 52 f. il. - (Clasicii picturii universale).

Temeri. - București: Editura Eminescu, 1985. - 340 p.

Căruța cu scânduri. - București: Editura Eminescu, 1990. - 159 p.

Memorii. - București: Editura Meridiane, 1991. - 2 volume. Vol.1.: *Fortul 13. Convorbiri din detenție.* 1991. - 320 p.; Vol.2.: *Secretul Fortului 13,* 1994. - 223 p. - (Document).

Drumuri întortocheate. Jurnal de călătorie în Asia, Europa și America de Nord. - Iași: Junimea, 2001.

Referințe:

Condurache, Val. *Marcel Petrișor. "Căruța cu scânduri"*. - În: România literară. - 24, nr. 1, 3 ian. 1991, p. 11.

Constantinescu, Claudiu. *Marcel Petrișor. "Căruța cu scânduri"*. - În: România literară. - 24, nr. 9, 28 feb. 1991, p.10.

Cristea, Valeriu. *"Interpretarea istoriei"*. (Romanul "Crișan" de Marcel Petrișor). În: România literară. - 11, nr. 1, 5 ian. 1978, p.10.

Cristea, Valeriu. *"Un roman istoric"*. ("Măreasa" de Marcel Petrișor). - În: România literară. - 8, nr. 51, 18 dec. 1975, p.10.

Dumitriu, Dana. *"Curente estetice contemporane"*. - În: România literară. 5, nr. 37, 7 sept. 1972, p. 10.

Evu, Eugen. *"Secretul Fortului 13" de Marcel Petrișor.* - În: Ardealul literar și artistic. - Anul 2, nr.1, 1997, p.2.

Fumurescu, Livia. *"Fortul 13" de Marcel Petrișor.* - În: Cuvântul liber. - 4, nr. 541, 24 ian. 1992, p. 20.

Jela, Doina. *Această dragoste care ne leagă. Reconstituirea unui asasinat.* București: Editura Humanitas, 1998, p. 86.

Munteanu, Cornel. *Marcel Petrișor: "Temeri"*. - În: Tribuna. - 29, nr.25, 20 iun. 1985, p.8. **Neagu, Fănuș.** *A doua carte cu prietenii.* 1985.

Scriitorul Marcel Petrișor. Biobibliografie. - Deva, 2000.

Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană.* - Ediția a 2-a revăzută și adăugită. - București: Editura Albatros, 1977, p. 431, 432.

Popa, Mircea. *Marcel Petrișor: "Temeri"*. În: Steaua. - 37, nr. 2 feb. 1985, p. 56.

Titel, Sorin. *"Note de călătorie"*. ("Călătorie spre Soare-Răsare" de Marcel Petrișor). - În: România literară. - 10, nr.9, 3 mar. 1977, p. 10.

Todericiu, Al. D. *"Înapoia voastră e prăpastia. Vorbește dacă nu vrei să cazî în ea"*. - În: 22. - 1, nr. 43, 9 nov. 1990, p.15.

Țuțea, Petre. *Petre Țuțea despre Emil Cioran.* (Convorbiri). - În: Secolul 20 , nov. 328-329, 330, ian. 1991, p. 132-136, 1 il.

Ulici, Laurențiu. *"Serile-n sat la Ocișor" de Marcel Petrișor.* - În: Contemporanul, nr. 34, 20 aug. 1971, p.3.

Uricariu, Doina. *"Vitrării" de Marcel Petrișor.* - În: Luceafărul. - 12, nr. 9, 24 feb. 1979, p.2.

Zaciu, Mircea; Papahagi, M.; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români.* Vol. 3. M-Q - București: Albatros, 2001, p. 728-730.

OTTO PIRINGER

Născut la Orăștie în anul 1874. Reprezentant de seamă al literaturii culte dialectale pentru sașii din Transilvania. A realizat o selecție a unor poezii și povestiri din viața populară a sașilor transilvăneni cu titlul „coșul cu povești”, lucrare cu caracter popular și etnografic. A scris și lirică cultă. A redactat mai multe decenii periodicul „Noul calendar popular”, apărut la Sibiu, în care a publicat foiletoane, articole de educație populară, versuri, zicători etc.

S-a stins din viață în anul 1950.

Referințe:

Iliescu, I.; Istrate, Tiberiu. *Orăștia – 750.* Deva: Casa Corpului Didactic Deva, 1974, p. 192.

PETRU POANTĂ

Născut la 7 aprilie 1947, în satul Cerișor, comuna Lelese, județul Hunedoara. A urmat cursurile Liceului din Hunedoara. Studii universitare la Facultatea de Filologie din Cluj-Napoca (1965-1970). S-a format în climatul revistei "Echinox", printre liderii căruia s-a numărat și a cărei redactor a fost. Debutează în revista "Tribuna" (1966), cu traduceri din poezia lui Trave. Din anul 1970, redactor la revista "Steaua", unde publică articole, eseuri, cronici literare. A debutat editorial, în anul 1973, la Editura "Dacia", din Cluj-Napoca, cu volumul "Modalități lirice contemporane", în care propune o clasificare caracterologică și psihologică a poeziei române. În 1978, publică lucrarea "Radiografii", (volumul 1, 1979; volumul 2, 1983), o selecție de foiletoane critice despre cărțile de poezie contemporană. Premiul Asociației Scriitorilor din Cluj, pe 1973 și 1978. Între 1991-1997, și din 2000 este consilier șef al Inspectoratului pentru Cultură al Județului Cluj. A elaborat două lucrări de referință pentru literatura română contemporană: "Cercul literar de la Sibiu" (1997) și "Dicționar de poeți. Clujul contemporan" (1998).

Colaborări:

"Steaua", "Echinox", "Luceafărul", "Tribuna", "Familia", "Apostrof", "Contrapunct", "Convorbiri literare", "Orizont" etc.

Lucrări publicate:

Modalități lirice contemporane. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1973. - 287 p.

Poezia lui George Coșbuc. Cluj-Napoca, 1976.

Radiografii. - Vol. 1. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1978. - 319 p.; Vol.2, 1983. 188 p.

George Coșbuc: poetul. - București: Demiurg, 1994. - 159 p. - (Accente).

Scriitori contemporani: radiografii. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1994. - 160 p. -(Akademos).

Cercul literar de la Sibiu. Introducere în fenomenul original. - Cluj-Napoca: Editura Clusium, 1997. - 160 p.

Dicționar de poeți. Clujul contemporan. Caietul cu poeți. - Cluj-Napoca: Fundația Culturală Forum, 1998.

Referințe:

Adamec, Diana. "Radiografii". - În: Tribuna, nr. 20, 1995, p. 4.

Bârgău, Valeriu. Scriitorii tineri și cărțile lor: Petru Poantă. - În: Scânteia tineretului. 7, nr. 5, 31 ian. 1987, p. 5.

Cristea, Enache Daniel. "Cercul literar de la Sibiu". - În: Ardealul literar și artistic. 8, nr. 482, 24 aug. 1999, p.5.

Cubleșan, Constantin. Scriitori contemporani. - În: Tribuna, nr. 20, 1995, p. 4.

Curticăpeanu, Doina. Paladini (aurei europene). - În: Familia. - 34, nr. 7-8, 1998, p. 14-16. **Dicționar analitic de opere literare românești.** - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1998.

Literatura română. Dicționar cronologic. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 772.

Popa, Marian. Dicționar de literatură română contemporană. - Ediția a 2-a revizuită și adăugită. - București: Editura Albatros, 1977, p. 437, 438.

Savu, Tudor Dumitru. Petru Poantă cu coroană (la 50 de ani). - În: Steaua, nr. 4-5-6, apr.-mai-iun. 1997, p. 47.

Tomuș, Mircea. Mișcarea literară, 1981.

Ulici, Laurențiu. *Literatura română contemporană. Promoția 70.* - București: Editura Eminescu, 1995, p. 514-516, 517.

Zaciu, Mircea; Papahagi, M; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români.* Vol. 3, M-Q - București: Albatros, 2001, p. 772-773.

VLADIMIR POP – MĂRCANU

Pseudonim: G. Mărcanu.

Născut la 8 august 1922, în comuna Popești, județul Bihor. Copilăria și-a petrecut-o în comuna Marca, județul Sălaj, localitate de care și-a legat și numele de scriitor. Părinții, Dumitru și Floarea, țărani.

Urmează școala primară în comuna Marca. Absolvent al unei școli cu profil agricol (1936-1940); între anii 1940-1944, s-a calificat în profesia de comerciant. A absolvit liceul „Decebal” din Deva (1957). A urmat cursurile Universității din București, Facultatea de Limbă și Literatură Română (1959-1965).

A lucrat în sfera activității comerciale, în calitate de conducător al unor întreprinderi de profil, timp de un deceniu (1948-1959). Din 1959 până în 1965, a îndeplinit funcția de director și director adjunct la Teatrul de Stat „Valea Jiului” din Petroșani; profesor la Petroșani și Deva. În anul 1965, a fost transferat la Deva pe postul de director la Centrul de Bibliotecă, întreprindere specializată în comercializarea cărții pe care a condus-o până în anul 1987. În calitatea de director, a

promovat literatura valoroasă, prin organizarea de lansări de carte, întâlniri cu scriitorii, aniversări literare, dar mai ales prin dimensionarea tirajelor, fiind capabil nu o dată să confere prin tiraje de risc drept de viață editorială celor mai îndrăznețe inițiative. Este membru al Uniunii Scriitorilor din România din anul 1994.

A debutat editorial în anul 1981, la Editura „Facla” din Timișoara, cu volumul „O poveste cu primăvara”. Este autor a 25 de cărți din care 11 volume de versuri, inspirate în principal de frumusețile lumii vegetale, cu predilecție din lumea florilor, câmpului, a pădurii și codrului românesc. În mod cu totul original a scris și numeroase volume de poezii inspirate din basmele lui Ion Creangă, Petre Ispirescu, H. C. Andersen, Frații Grimm, ș.a., publicate la Editura „Bibliofor” din Deva.

Creația sa literară deosebit de valoroasă a făcut ca la multe concursuri literare și nu numai să obțină numeroase distincții. Iată câteva dintre cele mai importante: „Trofeul Micului Cititor” acordat de Biblioteca Județeană Deva, pentru volumul „O poveste cu primăvara” (1982) și pentru volumul de poezii „Castelul de smarald” (1997). Este cetățean de onoare al comunei Marca, județul Sălaj pentru aportul adus la îmbogățirea literaturii pentru copii. Este prezent în ediția princeps a Enciclopediei Who’s who în România, 2001; i-a fost decernată diploma de excelență în cultură în anul 2002.

Colaborări: „Orizont”, „Graiul Sălajului”, „Revista învățământului preșcolar”, „Drumul socialismului”, „Cuvântul liber”.

Lucrări publicate:

„O poveste cu primăvară”. Volum ilustrat de Nicolae Sârbu, Editura „Facla” Timișoara, 1981.

„Livada”, Editura „Facla” Timișoara, 1986.

- „Cântecul biruinței”, Editura „Ion Creangă”, București, 1988.
- „Miresmele câmpului”, Editura Transpres, Sibiu, 1993.
- „Un surâs din țara copilăriei”, ilustrații de Paulina Popa, Editura „Concordia” Deva, 1995.
- „Vacanța la bunici”, Editura „Bibliofor” Deva, 1995 (în colaborare cu Dan I. Cîrjoi).
- „Castelul de smarald”, Editura „Bibliofor” Deva, 1996.
- „Moș Crăciun”. Ilustrații Liviu Stănilă, Editura „Bibliofor” Deva, 1996.
- „Punguța cu doi bani, după Ion Creangă”, Editura „Bibliofor” Deva, 1996.
- „Scufița roșie”, după Frații Grimm, Editura „Bibliofor” Deva, 1996.
- „Albă ca zăpada”, ilustrații Liviu Stănilă, Editura „Bibliofor” Deva, 1997.
- „Alfabetul să-l învețe toate mințile istețe”, Editura „Bibliofor” Deva, 1997.
- „Capra cu trei iezi, după Ion Creangă”, Editura „Bibliofor” Deva, 1997.
- „Ursul păcălit de vulpe, după Ion Creangă”, Editura „Bibliofor” Deva, 1997.
- „Vine iepurașul”, Editura „Bibliofor” Deva, 1998.
- „Degețica, după Hans Cristian Andersen”, Editura „Bibliofor plus” Deva, 1998.
- „Fetița cu chibriturile, după Hans Cristian Andersen”, Editura „Bibliofor plus” Deva, 1998.
- „Motanul încălțat, după Petre Ispirescu”, Editura „Bibliofor” Deva, 1998.
- „Cenușăreasa”, versuri Editura „Bibliofor plus” Deva, 1999.
- „Dănilă Prepeleac”, versuri Editura „Bibliofor plus” Deva, 1999.

„Rățușca cea urâtă”, versuri Editura „Bibliofor” Deva, 1999.

„Prâslea cel voinic și merele de aur”, Editura „Bibliofor” Deva 2000.

„Cei trei purceluși”, versuri Editura „Bibliofor” Deva 2000.

„Croitorașul cel viteaz”, după Frații Grimm, Editura „Bibliofor” Deva 2000.

„Grădina”, versuri Editura „Bibliofor” Deva 2000.

Colaborări în antologii:

„Antologia de poezii pentru copii” – Revista învățământului preșcolar, București 1995.

„Flori pentru mama”, Editura „Emia” Deva 1997.

„Antologia copilăriei”, Editura „Emia” Deva 1998.

„Recitări pentru copii mici... și bunici”. Antologie de versuri pentru preșcolari, Editura „Ametist '92” București 1998.

Referințe critice:

Minel Bodea. O splendidă carte pentru copii. În Cuvântul Liber nr. 1781 din 6 decembrie 1996, pg.5.

Radu Ciobanu. Livada în Drumul socialismului din 13 decembrie 1986 pg.2

Radu Ciobanu. O vocație în Drumul socialismului nr.9739 din 11 martie 1989 pg.2.

Radu Ciobanu. Ciclu încheiat (Miresmele câmpului) în Cuvântul Liber nr.976 din 9-10 octombrie 1993 pg.3.

Viniciu Gafița. Castelul de smarald Editura „Bibliofor” Deva 1996.

Gligor Hașa. Cântecele Biruinței în Arhipelag nr.3, 2000 pg.89.

I.Nichita. Miresmele câmpului în Graiul Sălajului din 10 decembrie 1993 pg.1.

C. Odangiu. În orizont 29 mai 1987.

Vladimir Pop Mărcanu la 80 de ani. Biobibliografie. Deva 2002.

Mircea Sântimbreanu. Castelul de smarald, Editura „Bibliofor” Deva 1996.

Titlul de „Cetățean de Onoare” pentru Vladimir Pop-Mărcanu în Semne nr.4 anul 2000.

„Trimițând frecvent la basme celebre, familiare copiilor, versurile vehiculează un vocabular bogat, într-o frumoasă limbă literară, sunt generoase în metafore, stimulează imaginația și sentimentul naturii rămânând totuși accesibile, cu o desăvârșită fluentă și un discret umor, amintind pe alocuri sonorități topărceniene”

Radu Ciobanu

„Poezia lui Vladimir Pop-Mărcanu e o oază de răcoare și confort într-un secol abrutizat de știință electronică și robotică”.

Gligor Hașa

„Vladimir Pop-Mărcanu este unul dintre cei mai îndrăgiți scriitori pentru copii din România, atât cu lucrări personale de o excelentă valoare, cât și în diverse apariții colective”.

Mircea Sântimbreanu

IOAN POP - RETEGANUL

Născut la 10 iulie 1853, în comuna Reteag, județul Cluj. Urmează școala primară în satul natal. Studii secundare la Gimnaziul "Grăniceresc" din Năsăud (din 1864). Studii "preparandiale" la Gherla și Deva (1870-1873), cu examen de "calificațiune" (1873). Timp de 20 de ani, exercită o spinoasă și fecundă dascălie în toate cele patru colțuri ale Transilvaniei și Banatului: Orlat (Sibiu, 1873), Vâlcelele Rele (Hunedoara, 1875), Baru Mare (Hunedoara, 1876-1878), Lisa (Brașov, 1878-1879), la Sarmisegetusa (1880), la Bucium - Șasa în Munții Apuseni (1881-1884), la Sâncel (Alba, 1884-1887), la Rodna Veche (Bistrița-Năsăud, 1886-1892), la Bouțaru Superior, în dieceza Lugojului, pe atunci în județul Hunedoara (1889-1891). Este al doilea secretar al Astei, de la Sibiu (1894-1895), redactor la revistele "Deșteptarea" și "Revista ilustrată", (1899-1900). În 1878, trimite lui Iosif Vulcan pentru revista "Șezătoarea" (la Budapesta), prima sa poveste versificată, "Fata mulțămitoare" și din anul 1882, primele sale "Doine și hore din popor". Publică primul său volum de poezie populară "Trandafiri și viorele", în anul 1884 (Gherla), în colecția "Cărțile săteanului român". Între anii 1886-1905, a îndeplinit funcția de redactor la revistele: "Cărțile săteanului român", Blaj 1886; "Convorbiri pedagogice", "Satul nou", "Panciova" (1886-1887), "Revista ilustrată", Reteag, Șoimuș (1898-1899); "Gazeta de duminică", Șimleul Silvaniei (1904-1905). Între anii 1891-1900, a publicat numeroase culegeri de folclor în versuri: "Starostele sau datini de la nunțile românilor ardeleni" Gherla (1891); "Bocete, adică cântări de moarte" - Gherla (1897); "Obșaguri, cât pilite, cât cioplite" - Gherla (1897); "Românul în sat și la oaste" (1899); "Pintea Viteazul"

(1899); "Poezii populare", "Cântece bătrânești" - Sibiu (1900). Proiectează apariția unei reviste de folclor - "Săteanul" (1894). Seria basmelor sale continuă, în 1895, cu "Povești din popor" - 20 la număr, editate și premiate de Astra. Între anii 1898-1899, apare la Gherla, la Editura "A. Todoran" și la Sibiu, două volume de "Nuvele și Schițe" dintre care o parte vor fi republicate, în anul 1901, sub titlul "Novele", în colecția "Biblioteca pentru toți". În colecția "Biblioteca Poporală a Astei" de la Sibiu, numărul 1 și 2, apare cea mai însemnată parte din scrierile sale intitulate "Povestiri din viața țăranilor români", iar în 1903 culegerea de povești și snoave "De la Moară", tipărite la Budapesta, în colecția "Biblioteca Poporului Român". Învățător tenace, în crezul generației lui de-a ridica țăranimea transilvăneană la altă stare, potrivită cu originea ei romană și cu calitățile cu care s-a dovedit înzestrat, el a cules folclor, direct sau prin intermediari, învățători sau țărani știutori de carte, îndeosebi în partea de nord a Transilvaniei, cu o extraordinară hărnicie "care l-a impus urmașilor drept cel mai mare folclorist al Ardealului" (I. Mușlea). S-a identificat cu oamenii și locurile în care a trăit, astfel despre Țara Hațegului, unde a funcționat ca dascăl în mai multe sate, ne-a lăsat o minunată descriere și prețioase însemnări și povestiri în volumul intitulat "Din Țara Hațegului", apărută postum în 1930. Prima povestire intitulată "Îndărătnicii" se deschide cu un adevărat elogiul adus acestui ținut.

Se stinge din viață în comuna Reteag, la 3 aprilie 1905, la numai 52 de ani.

Colaborări:

"Amicul familiei", "Biblioteca familiei", "Cărțile săteanului român", "Contemporanul", "Convorbiri pedagogice", "Familia", "Fântâna Blanduziei", "Foaia ilustrată", "Gazeta poporului", "Gutinel", "Lumina", "Gazeta

Transilvaniei", "Observatorul", "Opinca", "Foaia poporului", "Casa rurală", "Revista politică", "România liberă", "Telegraful român", "Timișana", "Noua bibliotecă română", "Șezătoarea", "Voința" și altele.

Lucrări publicate:

Trandafiri și vioarele. Poezii populare. Gherla, 1884. - Ediția a 2-a, 1891; Ediția a 3-a, 1899; - Ediția a 4-a, 1921.

Inimioara adeca floarea poesiei naționale din cei mai buni scriitori români. - Sibiu: W. Krafft, 1885.-188 p.

Stan Bolovan. Poveste. - Brașov: Librăria "N. I. Ciurcu", 1886. - 8 p.

Țigani. Schiță istorică lucrată pentru petrecere după mai mulți autori. - Blaj, 1886. - 96 p.

Isteață și pace. - Brașov: Editura Librăriei "N. I. Ciurcu", 1887. - 8 p. (Biblioteca copiilor, 10).

Norocul și Mintea. - Brașov: Editura Librăriei "N. I. Ciurcu", 1887. - 8 p. (Biblioteca Copiilor; 19).

Povești ardelenesti. Cinci părți. - Brașov, 1888. - Ediția a 2-a, 1913.

Curs practic despre cultivarea pomilor și a fragarilor lucratu după a lui Paulu Gonczy pentru investitori și privați. Arad: Imprimeria Tipografiei Diecezane, 1889. X + 128 p. cu il.

Buchetul. Culegere de cântece. - Gherla, 1890; Gherla: Proprietatea, Editura și tiparul Tipografia "Aurora Andrei Todoran", 1894. 127 p.

Starostele sau datini de la nunțile românilor ardeleni. - Gherla, 1891. Ediția a 2-a, 1896; Ediția a 3-a, 1900; Ediția a 4-a, 1911.

Carte de cetire pentru anii din urmă ai școalelor populare, școalele de repetițiune, cursurile de adulți și pentru

poporul nostru. - Brașov: Editura Librăriei N. I. Ciurcu, 1892. - VIII + 358 p; + 1 f. (Cartea poporului).

Leonat cel tânăr. - Gherla: Proprietatea, Editura și tiparul Tipografia "Aurora Andrei Todoran", 1893. - 34 p.; 1901. 32 p.; 1904. - 32 p.; 1915. - 32 p.

Povești din popor. Premiate și publicate de ASTRA. - Sibiu: Tiparul Tipografiei Arhidieceșane, 1895. - 4 f. + 216 p. (Asociațiunea Transilvană).

Prietenul Săteanului Român. Sfaturi în forma de dialog pentru elevi și adulți compusă de Ion Pop Reteganul cu un adaos de poezii alese. - Gherla: Proprietatea, editura și tiparul Tipografia "Aurora Andrei Todoran", 1895. - 208 p.; 1913. - 96 p.

Bocete adecă cântări la morți. - Gherla: Proprietatea, Editura și tiparul Tipografia "Aurora Andrei Todoran", 1897. - 191 p.

Opșaguri. Căi cioplite, căi pilită și la lume împărțite. - Gherla: Proprietatea, Editura și tiparul Tipografia "Aurora Andrei Todoran", 1897. - 183 p.; Gherla, 1902.

Cazania țiganilor. - Brașov, 1898.

Novele și schițe. - Vol. 1.; Broșura 1. Gherla: Proprietatea, Editura și tiparul Tipografia "Aurora Andrei Todoran", 1898. 48 p.; Broșura 2. - Sibiu, 1899, p. 49-136.

Pintea Viteazul. Tradițiuni, legende și schițe istorice. - Brașov, 1898. - 96 p.

Lui Titu Maiorescu. Omagiu. - București, 1900.

Novele și schițe. Broșura 2. - Sibiu, 1900.

Pilde și sfaturi pentru popor. - Gherla: Proprietatea, Editura și tiparul Tipografia "Aurora Andrei Todoran", 1900. - 160 p.

Poezii populare. Cântece bătrânești. Sibiu: Tipografia "Societatea pe acțiuni", 1900. 41 p.; Ediția a 2-a. Sibiu, 1905. - 40 p.; Ediția a 3-a 1914. - 40 p.

Povestiri din viața țăranilor români. Sibiu: Editura "Asociațiunii", 1900. - 63 p.; 20 f. (ASTRA, Biblioteca Poporală, nr.1). Cartea II. - Sibiu, 1901. - 64 p. Cartea I. Sibiu, 1911. 63 p. - Cartea II. Sibiu, 1913.

Novele. - București: Depozit la Librăria "Leon Alcalay", Institutul de Arte Grafice "Carol Göbl", 1901. - 16 p.; 1910. - 92 p.

Zidirea lumii Adam și Eva. Originea Sfintei Cruci și cele 12 Vineri. - Gherla: Proprietatea, Editura și tiparul Tipografia "Aurora Andrei Todoran", 1901. - 31 p.; 1902-1906. - 31 p.; 1906. - 31 p.; 1909. 31 p.

Pomicultura sau cultura arborilor roditori. Șimleul Silvaniei: Editura Institutului Tipografic "Victoria", 1904. - 172 p.

Povești alese. - Șimleul Silvaniei: Editura Institutului Tipografic "Victoria", 1905. IV + 63 p. - (Biblioteca "Victoriei; 1).

Povestiri. Cu o prefață de Octavian Goga. Sibiu: Tiparul Tipografiei Arhidieceșane, 1908. - 167 p. - (Biblioteca Poporală a "Asociațiunii"; 28).

Novele. - București: Editura Librăriei "Leon Alcalay", 1910. - 92 p. - (Biblioteca pentru toți).

Povestiri din viața țăranilor. Cartea I. Sibiu: Editura "Asociațiunii", 1911. - 63 p.; Cartea II, 1913. - 62 p.; - Ediția 1914. - 47 p.

Din Țara Hațegului. Povestiri. - Sibiu: Editura Asociațiunii "Astra", 1930. - 65 p. (Biblioteca Poporală a "Asociațiunii").

Copiii urșutului și alte povestiri. Cu un cuvânt înainte de Horia Petra-Petrescu. Sibiu: Biblioteca Poporală a "Asociațiunii", 1931.

Odinioară și acum, amintiri din copilărie. Cu o prefață de Horia Petra-Petrescu. Sibiu: Biblioteca Poporală a "Asociațiunii", 1931.

Snoave. - Cluj, 1934.

Munții, animale și pământ. - Sibiu: Editura Asociațiunii "Astra", 1935. - 48 p.

Povești ardelenesti. - Sibiu: Biblioteca Poporală a "Asociațiunii", 1940; - București: Editura Ion Creangă, 1981; - București: Editura Minerva, 1986. - 670 p.; - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1999.

Legende, povestiri și obiceiuri românești. București: Editura Casei Școalelor, 1940.; București: Fundația Culturală, 1943. (Cartea satului); București: ESPLA, 1957.

Crâncu, vânătorul codrului. - București: Editura Tineretului, 1963; - București: Editura Ion Creangă, 1971.

Amintirile unui școlar de altă dată. București: Editura Tineretului, 1969.

Crăiasa zânelor. Povești ardelenesti. București: Editura Minerva, 1970.

De n-ar fi poveștile. Ediție îngrijită de Nicolae Nistor și Ion Drăgoiescu. Prefață și Glosar de Vasile Rusu. - Sibiu, 1971.

Povești populare. Tabel cronologic și glosar de Doina David. - Timișoara: Facla, 1989. - 440 p.

Pipăruș Patru și Florea-nfloritu. București: RAI, 1996. - 63 p. - (Povești, legende, povestiri).

Referințe:

Agârbiceanu, Ion. *Cu prilejul unui studiu asupra lui Ion Pop Reteganul.* Prefață la Ion Pop Reteganul. Viața și activitatea sa de Ion Apostol Popescu. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1965.

Bârlea, Ovidiu. *Istoria folcloristicii românești.* - București: Editura Enciclopedică Română, 1974.

Bibliografia Generală a Etnografiei și Folclorului Românesc. - Vol.1, 1800-1891. - București: Editura pentru Literatură, 1968.

Bogdan, Teodor A. *Ion Pop Reteganul. 1853-1905.* - În: Foiaia școlastică. - 7, 1905, p. 113 -116.

Breazu, Ion. *Ion Pop Reteganu.* - În: Povestitori ardeleni și bănățeni până la Unire. - Cluj, 1937, p. 193-194.

Breazu, Ion. *Ion Pop Reteganul. Centenarul nașterii.* - În: Steaua. - 4, nr.6, 1953, p. 110-117; - În: Studii de literatură română și comparată. - Vol. I. Cluj, 1970, p. 525-537.

Cardaș, Gheorghe. *Poeții și prozatorii Ardealului până la Unire (1800-1918).* Antologie și studiu. - București, 1936, p. 306-319.

Datcu, Iordan; Stroescu, S.C. *Dicționarul folcloriștilor. Folclor literar românesc.* București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 354-356, 357.

Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor români.* - Vol.2. - București: Editura Saeculum, 1998.

Dumitrașcu, Pompiliu. *Observații asupra limbii lui Ion Pop Reteganul.* - În: Limba română. - Vol.3. - Sibiu, 1904, p. 641.

Diaconovici, C. *Enciclopedia română.* Vol. 3.- Sibiu: Editura Krafft, 1904, p. 641.

Froicu, Petru; Dimitriu, Eugen. *Corespondența folcloristului Ion Pop Reteganul cu Simion Florea Marian.* - În: Limbă și literatură. - 1, 1986, p. 64-68.

Goga, Octavian. *Ion Pop Reteganul. Prefață la "Povestiri din viața țăranilor români".* -Sibiu, 1908.

Goțea, Anca. *Din corespondența folcloristului Ion Pop Reteganul cu Astra.* - În: Studii și comunicări de

etnologie. Tom. 10. Serie nouă. București: Editura Academiei, 1996.

Hașdeu, Bogdan Petriceicu. *Despre colecția de poezii populare a lui Ion Pop Reteganul.* - În: Analele Academiei Române. - București, Seria II, 1890-1891, p. 88-89.

Iorga, Nicolae. *Oameni care au fost.* Vol. 1. - București: Editura pentru Literatură, 1967, p. 88-91.

Lovinescu, Eugen. *Istoria literaturii române contemporane.* - Vol.4. București, 1918, p. 192-194.

Mușlea, Ion. *Ion Pop Reteganul - folclorist.* - În: Studii și cercetări științifice. Seria III. Tom.6, nr.3-4, 1955.

Netea, Vasile. *Ion Pop Retegan.* Biobibliografie. - București: Editura Cartea Românească, 1941. - 31 p.

Oarcăsu, Ion. *La deschiderea Casei Muzeu Ion Pop Reteganul.* - În: Steaua. 6, nr.6, 1955, p. 124.

Păiuș, Liviu. *Activitatea lui Ion Pop Reteganul la Rodna.* - În: Revista de etnografie și folclor. - 40, nr. 5-6, 1995, p. 575-588.

Petrescu-Petra, Horia. *Ion Pop Reteganul.* - În: Transilvania, 1934, p. 382-385.

Popa, Mircea. *Contribuții noi la biografia lui Ion Pop Reteganul.* - În: Folclor literar. Timișoara, 1968. - Vol. 2. p. 469-479.

Popescu, Ion Apostol. *Ion Pop Reteganul. Viața și activitatea.* Monografie. Cu o prefață de Ion Agârbiceanu. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1965. 245 p. - (Teză de doctorat)

Raliade, Rodica. *Considerații asupra unor texte inedite din colecția manuscrisă a lui Ion Pop Reteganul aflate în fondurile Academiei Române.* - În: Revista de etnografie și folclor. Tom. 41. nr.1-2, 1996, p. 81-88.

Stanca, Sebastian. *Din viața dascălului Ion Pop Retegan.* - Cluj, 1938.

Tudoran, C. I. Sărbătoare la Reteag. - În: Someșul, nr. 205, 1960.

Vulcan, Iosif. Culegerile populare ale domnului Ion Pop Retegan. - În: Familia, 1890, p. 385.

Zaciu, Mircea; Papahagi, Marian; Sasu, Aurel. Dicționarul scriitorilor români. Vol 3. M-Q. - București; Albatros, 2001, p. 796-798.

PAULINA POPA

S-a născut în satul Vălani (Ciunțești), județul Arad, la 29 august 1953, fiica lui Alexandru și Maria Bercea. A urmat școala primară în satul natal, gimnaziul în comuna Ciunțești, apoi la Școala Normală "Nicolae Bolcaș" din Beiuș. Debutează în literatură în anul 1970, concomitent, în revista "Crișana" cu poemul "Jocul desenului meu" și în revista "Zbor Alb" a Școlii Normale din Beiuș. După

1990, se stabilește în municipiul Deva, unde funcționează ca educatoare până în 1993. A înființat Editura Emia (1997),

Librăria Emia (2003), revistele "Vocația zidirii", (Revista învățământului preșcolar din județul Hunedoara) și "Semne" - Emia, din Deva, pe care le conduce. Debutează editorial, cu volumul "Rugă Mântuitorului" (1991), apărut la Editura Călăuza din Deva. Din 1992, a îngrijit singură sau în colaborare 12 antologii literare. Membră a Academiei de Știință, Literatură și Arte - Oradea (ASLA). Este nominalizată în a VI-a ediție a Dicționarului "International Who's Who of Professional and Business Women". Membră al Professional Women Advisory Board" al Institutului American de Biografii, 1999. Membră a Uniunii Scriitorilor din România - 2000. Este inițiatoarea Festivalului Internațional de Poezie- Deva, edițiile 2000 - 2004.

Premii obținute:

Trofeul micului cititor al Bibliotecii Județene "Ovid Densusianu" Deva, pentru "Cartea cu iepurași", Editura Ion Creangă, 1993; Premiul Editurii Helicon pentru poezie, Timișoara, 1997; Premiul Fundației "Scara Paradisului" pentru poezie religioasă, 1998, 1999; Premiul pentru poezie la Salonul Internațional de Carte de la Oradea, pentru volumul "Ghilotina sinelui" (2000); Premiul Uniunii Scriitorilor din România - Filiala Arad, pentru volumul "Rochia nesupunerii" (2002). Premiul pentru Poezie la Festivalul „Sensul Iubirii” (2004).

Colaborări:

"Luceafărul", "Aurora", "Nădejdea", "Orient latin", "Rostirea Românească", "Lumea copiilor", "Opinii culturale", "Provincia", "Constelația Dragonului", "Cele trei Crișuri", "Semne", "Târgoviștea", "Vitrăliu hunedorean", "Buna Vestire", "Ardealul literar și artistic", "Mihai Eminescu" (Sidney), "Europoesie" (Franța) și altele.

Lucrări publicate: (poezii)

Cu mâinile în flăcări. - Deva: Editura Călăuza, 1991.-
64 p.

Nunta cuvintelor. - Timișoara: Editura Helicon,
1995.-126 p.

Aură amară. - Timișoara: Editura Helicon, 1996.

Cuvinte sărutate de îngeri. - Deva: Editura Emia,
1997.-59 p.

Căderea, zbor amețitor - La chute voi envirant. -
Timișoara: Editura Helicon, 1997.- 128 p.

Candoarea agresivă. - Timișoara: Editura Helicon,
1998.

Între tăcere și tăcere. - Timișoara: Editura Helicon,
1998.-106 p.

Ghilotina sinelui. Prefață de Romulus Munteanu.
- București: Editura I. Vinea, 2000. - 300 p. - (Generația '80).

Rochia de carne. - Deva: Emia, 2001.

Rochia nesupunerii. - Deva: Emia, 2001.- 208 p.

Bărbații secolului. Versuri. - București: Cartea
Românească, 2002.

Să înșeli moartea cu vorbe de dragoste. Versuri -
Botoșani: Axa, 2003.

Die Maenner des Jahrhunderts. Editura EMIA,
Colecția *Poesis*, 2003.

Bărbații secolului / Men of the century. Editura EMIA,
Colecția *Poesis*, 2003.

Scrisori către onia snaider scrise de paulina popa.
Versuri - Deva: Emia. 2003.

În gerul poliție. Versuri - Deva: Emia 2004

Nepământeanul. 50 de poeme. Botoșani: Axa, 2004.

Cărți pentru copii:

Rugă Mântuitorului. - Deva: Editura Călăuza, 1990. - 32 p.

Cartea cu iepurași. - București: Editura Ion Creangă, 1993.

Aventurile lui Prinț. - Deva: Editura Concordia, 1994. - 16 p.

Cartea îngerașilor. - Hunedoara: Editura Triumph, 1994. - 16 p.

Un dar pentru mama. - București: Editura Ametist, 1994.

Fructe și flori. - Deva: Corvin, 1995. - 16 p.

Lângă tine, Doamne. - Beiuș: Editura Buna Vestire, 1995. - 24 p.

O vară veselă. - Deva: Editura Concordia, 1995. - 16 p.

Zile de sărbătoare. - Timișoara: Editura Helicon, 1995.

Micul matematician. - Deva. - 3 volume;

Vol.1: Deva:Editura Corvin, 1996. - 16 p.;

Vol.2: Deva: Editura Emia, 1997. - 16 p.;

Vol.3: Deva: Editura Emia, 1998. - 16 p.

Cântecul anotimpurilor. - Deva: Editura Emia, 1998.

Maria la bunici - Mary at her grandparents. - Deva: Editura Emia, 1999.

Pădurea Cosânzenei - The Fairy's forest (traducerea Zoia Onița).- Deva: Emia, 2001.

A mai publicat peste 20 de cărți pentru copii.

Antologii:

Antologie de texte literar artistice. Lumea copiilor. - București: Institutul de Știință al Educației, 1992.

Antologie de jocuri Lumea copiilor. București: Institutul de Știință al Educației, 1993.

Antologia iubirii. Mama. - Timișoara: Helicon, 1996.

- Antologie. Programe pentru serbări. Lumea copiilor.*
– București: Editată de revista "Învățământul preșcolar", 1996.
Flori pentru mama. - Deva: Editura Emia, 1997.
44 pentru mama. - Timișoara: Editura Helicon, 1998.
Antologia copilăriei. - Deva: Editura Emia, 1998.
Recitări pentru copiii mici și pentru bunici. - București: Editura Ametist, 1998.
Antologia literaturii pentru copii. Deva: Editura Emia, 1999.
Versuri cu mult soare. - București: Editura Ametist, 1999.
Vise într-o liniște sumeriană. Cartea Festivalului Internațional de Poezie. - Vol. 2. Oradea, 1999, p. 239.

Referințe:

- Bărbulescu, Simion.** *Semnificațiile estetice ale unui debut într-o prestigioasă colecție.* - În: Opinia. - 7, nr. 1708, 16-17 mar. 1996.
Bodea, Minel. *"Cu mâinile în flăcări".* În: Cuvântul liber, 27 nov. 1992. Ciobanu, Radu. *Iubirea ca stare de bunăvoință.* - În: Convorbiri literare. - 30, nr.3, mar. 1996, p.9.
Ciobanii, Radu. *La ceasul îngândurării.* În: Luceafărul. - 2, 20 ian. 1999, p.4.
Ciobanu, Radu. „*Labirintul sinelui*”. - În : Semne - 2, nr. 2-3, 2000, p. 43-45.
Cismaș, Cornel. *Consemnări.* - În: Cuvântul liber. - 5, nr. 1016, 12 dec. 1993.
Cubleșan, Constantin. *"Antologia copilăriei".* - În: Curierul. - 4, nr. 184, 14 sept. 1998, p.6.
Cubleșan, Constantin. *Vitrina cu cărți: "Cuvinte sărutate de îngeri".* - În: Curierul. - 3, nr.1 10, 31 mar. 1997, p.7.

Evu, Eugen. *"Cu mâinile în flăcări"*. - În: Hunedoara exclusiv. - 2, nr. 61, mai 1994.,

Evu, Eugen. *Poezia unei preotese*. - În: Luceafărul, nr. 32, 1997, p. 10.

Filimon, Mariana. *Crinii vorbitori* - În: Contrapunct. - 9, nr. 6-7, iun. 1998.

International Who's who of Professional and Business Women. Sixth edition. The American Biographical Institute, 1999, p.220.

Ionașcu, Dumitru Dem. *Poetul, enigma și aflarea eroticului*. - În: Constelația Dragonului. - 2, nr. 5, 1995, p. 2.

Isac, Victor. *Valabilitatea creației poetice*. În: Cuvântul liber. - 4, nr. 775, 29 dec. 1992.

Lazăr, Florian. *"Cu mâinile în flăcări"*. În: Aripa siderale. - Oradea. 1, nr. 2, mai-iun. 1994.

Moldovan, Ioan. *"Cuvinte sărutate de îngeri"*. - În: Familia, nr. 11, nov. 1997.

Munteanu, Romul. *Poezia ca rugăciune*. În: Luceafărul, nr. 11, 24 mar. 1999, p. 15,

Munteanu, Romul. *Mister și poezie*. - În: Luceafărul - nr. 24, 21 iun. 2000, p. 11.

Noveanu, Cristina. *"Cu mâinile în flăcări"*. - În: Târgoviștea. - 6, nr. 1, 1995.

O istorie ilustrată a literaturii române. În: Luceafărul, nr. 29, 29 iul. 1998, cop. a II-a.: fot.

Rachieru, Adrian Dinu. *Între două hotare*. - În: Opinia. - 7, nr. 1754, 11-12 mai 1996, p. 1.

Rusu, Dorel Octavian. *O carte pentru copiii noștri: "Lângă tine, Doamne"*. - În: Buna Vestire. - 3, nr. 10-11, oct.-nov. 1995, p. 16.

Toma-Damșa, Măria. *"La nunta cuvintelor"*. - În: Legământul cu literatura. Deva: Editura Emia, 2000.

Vulturescu, George. *"Cuvinte sărutate de îngeri"*. - În: Poesis, nr. 3-4, mar.-apr. 1997, p.3.

IOANA PRECUP

S-a născut la 18 octombrie 1938, în comuna Leșu, județul Bistrița-Năsăud, într-o familie iubitoare de folclor. A locuit în județul Hunedoara timp de 30 de ani; Membră a Cenaclului județean al poezilor populari "Miorița", și a Cenaclului "Flacăra" din municipiul Hunedoara. În ultimii ani, s-a

stabilit la Oradea unde s-a dedicat picturii, realizând peste 250 de tablouri.

Numele din acte : Szabo Ioana

Debut publicistic: Cotidianul „Drumul socialismului”, 1981.

Debut editorial: Antologia „Patriei din toată inima” – 1981, antologie a poezilor populari din județul Hunedoara, prefăcută de Marcel Lapteș;

Debut editorial autonom: „Balade și cântece”, editura „Litera”, București – 1984, prefăcută de Eugen Evu.

Cărți publicate:

„Din cei codrii de argint”, Editura Litera, București, 1986.

„Scrisoare pentru un alt tărâm”, editura „Călăuza”- 1998, poezii.

„Zâna grâului”, editura „Abbadaba”- Oradea – 2000, poezii pentru copii.

„Doamne binecuvântează”- poezii creștine, editura „Signata” – Timișoara- 2002, prefăcută de Eugen Evu.

„**Praguri de cer**”- editura „Polidava”- 2003, monografie de familie, proză, prefațată de Valentin Marica.

„**Florile pământului**”- antologie a poezilor populari din România, poezii, prefațată de Marcel Lapteș.

„**Orfanul**” – editura „Danimar” 2005, roman.

„**Noți de sânziene**”, editura Corvin,- 2006 , teatru folcloric, prefațat de Marcel Lapteș

„**Arcul Singurătății**”,

editura Abbadaba”, 2007.

„**Lumina din cuvinte**”, editura Corvin- 2007, antologie a poezilor populari din județul Hunedoara, prefațată de Marcel Lapteș.

Carte în lucru : „**Drumul spre Leagănul Veșniciei**”- antologie selectivă de autor

Colaborări literare : Drumul Socialismului, Orizont, Tribuna, Realitatea Bihoreană, Crișana, Ecoul, Răsunetul, Constelația Dragonului, Ardealul Literar și Artistic, Jurnalul Bihorean, Contemporanul, Crișana Plus, Cuvântul Liber, Jurnalul de Vest, Provincia Corvina, Izvoare, Nova Provincia Corvina.

Interviuri, momente poetice la radio București, Radio Tg Mureș, Bistrița Năsăud.

TVR: Emisiunea „De la lume adunate” film, director Niculina Merceanu; TV Cluj Sava Negreanu- Brudașcu; TV Bistrița , red. Alexandru Pugna; TVS Oradea, red. Maria

Haiduc; TV „Favorit”, redactor Radu Potoran; TV „Europa Nova” Cluj, redactor Maria Mateș

Participări de recitator în spectacole la București, Bistrița- Năsăud, Tg. Mureș, Oradea. Participări la festivaluri ale poezilor populari din România, la Deva, Arad, Satu Mare, în comuna natală Leșu- Bistrița Năsăud.

Este autoare a 9 piese de teatru folcloric, jucate pe scene ale unor cămine culturale din județele Bistrița Năsăud și Hunedoara, precum și în concursurile de gen din diferite centre urbane. Majoritatea au fost premiate cu premiul întâi, la festivaluri și concursuri din țară.

Aceste piese sunt : Ursitoarele, Mireasa lui Savir, Noaptea de sânziene, Copil de suflet, Muma Soarelui și Muma Ploii, Tăietorii de copaci. I s-au pus în scenă sub formă de spectacole scenarii de obiceiuri folclorice, de asemenea premiate .

Ioana Precup este membră fondatoare a cenaclului „Miorița” din Deva din 1980 și a fost membră a cenaclului literar ” Flacăra” al sindicatelor din Hunedoara, din 1979, până la desființare.

Premii literare:

Premiul I și premiile II și III, pentru creație poetică și teatru popular, la Festivalul Național „ Cântarea României”; Diplomă de Excelență 2002, a Centrului de Îndrumare și Conservare Culturală din județul Hunedoara, Deva; titlul de „ Cetățean de onoare al comunei Leșu, Bistrița Năsăud; premiul revistei „Ambasador” din Tg. Mureș, pentru performanțe literare. Asupra activității și creațiilor sale editate, au făcut referințe apreciative numeroși scriitori, critici sau jurnaliști și redactori, în ziare și reviste de specialitate sau în cărțile ei , printre care : Lucian Emandi, Lamura Arad, Eugen Evu, Miron Blaga, Passionaria Stoicescu- Ivanov, Marcel Lapteș,

Nicoleta Albuțiu, A. Gribincea, Crăciun Bihorean, Florin Șipoș, Ion Davideanu, Miron Țic, Mihai Art, Mircea Cristescu, Alexandru Cristescu, Mariana Pândaru, Ion Mititeanu, Ion-Radu- Zăgreanu, Ana Mânzu...

Alte pasiuni : Pictura. A realizat câteva sute de lucrări (peisaje, portrete, naturi statice, icoane); expoziții la : Oradea Centrul Militar; Liceul Pedagogic, Liceul Onisifor Ghibu; la Băile Felix, vernisajul Conferinței Uniunii Femeilor din Bihor, cu participarea a delegaților din 18 țări europene și din America; expoziție în comuna Leșu, la atestarea a 400 de ani ai localității.

Călătorii : Ioana Precup a călătorit în Rusia, Turcia, Tunisia, Egipt, Ungaria, Austria, Italia, Franța, Monaco, Spania, Portugalia, Grecia și Bulgaria.

Referințe critice, selectiv :

„Ioana Precup descinde din rămuroasa pleiadă a celor ce, prin veacuri, au înflorit și sporit tezaurul creației de sorginte populară al eposului și ethosului țărănesc, rural, baladesc -mioritic.

Ea repovestește prin versificație și floratură minuțioasă, țesând paginile asemenea iilor înălbite, nu pentru a le „îndesa”, ci pentru a le imprima de simțire iubitoare și fior curat în fața valorilor umane .

O face cu un talent înnăscut și auto-cizelator, cu sânguință exemplară și fiind inspirată din tradiția orală a satelor, adăugând câte ceva din sufletul ei...Cu o mirabilă neliniște creativă, izvorând din sufletul ancestral ardelenesc, a scris balade și cântece admirabile, legende și poezii în care freamătă pădurea seculară, satul cu viața și eposul lui, oameni întâlniți în cale și sentimentul de urmaș al unei familii înzestrate cu talent creativ muzical ...

Mereu printre cei asemenea ei, scriitorii, și-a câștigat cuvenit un prestigiu moral și o prețuire care parcă au re-motivat- o mereu să scrie. Așadar ea s-a dedicat cu religiozitate artei poetice în stilul ei, fără complexe, reușind încet-încet să-și merite statutul de scriitoare și pictoriță. Editura bucureșteană „Litera” îi editează pe merit prima ei carte.

Eugen Evu, prefață- referat editorial extern, 1986

„Ioana Precup vine de acolo de unde curcubeul se adapă în ramuri de stejar, de acolo de unde privighetoarea Leșului a scos la lumină doinele, cântecele fără seamăn, făcându-le prin veac icoana păstrătoare de tezaur.. Ioana a moștenit de la mamă meșteșugul versului, fiind de un real folos pentru sora ei Mărioara Precup, care îi cântă versurile sale, reușind să intre cu toată familia pe scena eternității în folclor. Cărțile Ioanei Precup sunt un cântec continuu despre satul natal, celebrat în catedrala cerului și pământului, având, drept fântână țâșnitoare, inima.”

Ioan Mititean- „ Răsunetul „ Bistrița”,- Năsăud, din 20.08.2003

„ Versurile Ioanei Precup, mai ales cele în metrică mioritică, resuscită virtuțile unui ethos încremenit până atunci în inefabil în timp...Ioana se trage dintr-o extraordinar de talentată familie, manifestându-se și ca pictor, stăpânind foarte bine desenul, proporțiile și culoarea. Viața și poezia respiră din toate uleiurile sale, înnobilând dragostea pentru frumos, a uneia dintre cele mai prodigioase creatoare din țara noastră”

Miron Blaga – Cotidianul „ Crișana” din 22.11. 1996.

„ O tentație de evadare se vede în ciclul de „ Poeme răzlețe” și trebuie să recunoaștem că și poezia de această factură i se potrivește. La un portret complet făcut Ioanei Precup, ar mai fi de adăugat și teatrul folcloric cu care a obținut numeroase premii de-a lungul timpului”

Mariana Pândaru – Scrisoare pentru alt tărâm-1998

„ Zborurile gândurilor poetice ale Ioanei Precup se înfățișează cu miresme învăluite în moduri surprinzătoare cu terestre trăiri, prin formulări cu totul aparte: „ Zvâcoliri de valuri lovesc ușa peste care am tras zăvorul/ Ascult cântecul lunii/ Mă dăruie cuvântului”, sau iată un portret ideal al poetului: „ Mistuit de flăcările poemului/ Cu fruntea împodobită de florile speranței/ Supus propriei lumini/ Escaladează versantul abrupt al muntelui: / Sus, floarea de colț” .

Ion Davideanu- Jurnalul de Vest, 26 Noiembrie 2001

„ Cartea „ Doamne Binecuvântează”, tipărită la editura Signata, cuprinde poezii cu tematică a rostirii calme, sfinte, de rugăciuni, închinare și cuvenită smerenie. Poezia Ioanei Precup este lumină înaltă a zilei și a sufletului deschis spre această lume, a spațiului mioritic”.

Miron Țic- Călăuza- 2002

„ Cartea „ Praguri de cer” zugrăvește cu har naturalețea, uneori cu umor, dar întotdeauna cu dragoste de lumea satului de obârșie. Este cartea unui pelerin care a purtat în suflet dorul de casă, de cei dragi, icoana părinților trecuți cu vremea dincolo de vămile văzduhului, de „ praguri de cer”. Nu găsesc mai bună încheiere decât citarea cuvintelor străbunului di n

vis, poposind în chip de înger pe prispa casei din satul viețuirii pământești : „ Ioana, toți oamenii mor, dar aceia care lasă în urma lor amintiri frumoase, devin nemuritori”.

Mihai Art. Mircea- Cuvântul- Tg . Mureș, 22 Nov. 2003

„ Ioana Precup trece pragul casei părintești sau trece pe drumul țării de la Leșu, împărăția natală, prin sunetele amintirii. Derulează cu acută sensibilitate parcă intonând un cântec, imagini ale locurilor de neuitat, chipuri, nume, întâmplări, prin palpitul și ager, și molcom și duios și mândru al prea-plinei amintiri, căci cum spunea Octavian Goga, în clipa călătoare, „ atâtea-s date ochilor să vadă „,...

Valentin Mariuca – Cuvânt înainte- „Praguri de cer” - 2003

„ Ioana Precup, asemenea lui Zaharia Stancu, își consideră poezia „ cântec șoptit”, prin intermediul căruia se întoarce în satul natal, la casa părintească, la țărani ei care i-au transmis o bogată zestre spirituală : „ Eu vin din cartea strămoșească/ Ce-au scris-o- n veac strămoșii mei/ Cu plugurile, ca să crească/ În basm baladele cu mieii”...Personajul principal al acestui paradis este elogiat în manieră argheziană: „ Țăran cu fața arsă de soare și de vânt/ Cu mersul rar și sigur/ Stăpân pe-al său pământ”.

Ion – Radu Tegreanu- Răsunetul, Bistrița Năsăud - 2002

„ Din lipsă de orgoliu profesionist, Ioana Precup nu este preocupată cum este considerată stilistic, avântul inimii și mulțumirea sa fiind cele care o mână la fapte și vorbe scrise, gândul

său constant fiind acela de a-i bucura pe cei cărora le dăruiește roadele lucrării sale sufletești: „ Cu sufletul în palmă”, cum spune un vers al ei, Ioana Precup vine negreșit să întâmpine „ lumina din vis”.

Ioan Moldovan, red. Șef revista „Familia”, postfață la „ Arcul singurătății”- 2006

„Ioana Precup este o poetă sensibilă, care trăiește intens ceea ce întreprinde. Poeziile cuprinse în volumul Ioanei Precup emană o căldură sufletească deosebită, aceasta având un lirism aparte..”Arcul singurătății” denotă încă odată talentul desăvârșit al scriitoarei și poetei Ioana Precup, aceasta având o sete desăvârșită pentru cultură”.

Ana Mânzu- Crișana, 3o Oct. 200

„ A noua carte a poetei Ioana Precup, apărută la editura „Abbadaba” din Oradea, face obiectul unui evident progres de expresie și de idee (...) Autoarea a dobândit un câștig artistic evident, fără încrâncenări păguboase, cu acea împodobire metaforică aptă să genereze călduroase mișcări sufletești (...)

Un optimism anume face singurătatea mai suportabilă, de altfel poeta luptându-se să depășească în permanență tot ceea ce ar părea eșec: „ Învăț să zbor/ dincolo de cuvinte/ din lume în lume/ din timp în timp./ Să scriu poeme în alte galaxii.”

„Lectura cărții „Arcul singurătății” ne îndeamnă să bănuim latențe apte să ridice încrederea lectorului în izbânzi lirice viitoare.”

Cronicar, Bihoreanul, 11 Ianuarie 2007

„ Cu sufletul în palmă” la fiecare din cele nouă volume ce i-au apărut până acum, la diverse edituri , Ioana Precup a

ajuns incontestabil la o binemeritată maturitate poetică, cu acest volum „Arcul singurătății”, apărut la prestigioasa editură Abbadaba din Oradea.

(...) Cartea conține aproape 70 de pagini dense, cu poezie reflexivă, care „prin rima încrucișată, amintește de poezia populară. Și poate că are dreptate când scrie că” îngerii mi-au presărat fruntea cu petale de har/ încât a „ urcat în ritm de aurore/ înșirând pe firul visului 7 poeme”(pag. 8). „pentru că toate poemele sunt scrise cu mult har, ceea ce le face plăcute cititorului.

Petrișor Ciorobeș, Festivalul poezilor populari, Lelese, 2007

„Ioana Precup este o artistă complexă, care pare să coboare dintr-o lume de basm, plină de dragoste și bunătate. Provenind dintr-o talentată familie, Ioana Precup este o binecunoscută

poetă, apreciată scriitoare, afirmându-se în ultimul deceniu și ca pictoriță. Ea stăpânește foarte bine proporțiile și culorile, fiind considerată reprezentativă în domeniul artelor plastice. Un om deosebit de cald, înzestrat cu umor, talent și bun simț...

Ana Mânzu, „ Crișana” 7 oct 2006

„Anii au trecut, pașii m-au îndepărtat de casă, am ajuns la Hunedoara, unde m-am căsătorit. A fost o perioadă în care m-am dedicat familiei și mai puțin scrisului... Scriu cu drag și din inimă și cred că acest lucru a contat foarte mult . Astfel, din 1984 până azi, am publicat nu mai puțin de 9 volume(teatru, poezie, proză), creații care au fost prețuite...(...) Am realizat și sute de tablouri, din care o mare parte le-am donat rudelor, prietenilor și la diverse biserici. Dumnezeu a fost darnic și m-a

ajutat să las ceva în urmă...Când mă uit la tablourile mele, simt o mare satisfacție, o bucurie imensă, o ușurare...”

Dintr-un interviu acordat cotidianului orădean „ Crișana” - 2006

„ Iată, anii pun cunună albită pe creștetul unei Doamne pe care o știu de peste 30 de ani ai mei...M-am pronunțat la prima ei carte, apoi în alte câteva rânduri...Ceea ce a rămas neclintit în dorul ei de a lăsa ceva prin scris și așîșderea, dar altfel, prin penel, este evident: o conștiință morală de tip rural, a obârșiei și valorilor dobândite prin zestrea sufletească...Un simț cantabil și o fidelitate față de melosul arhaic, încolțind abia spre o expresie modernă, dar răsădindu-se tot pe asolamentul sufletesc în care statornicește credincioasă sieși și satului.

O tenacitate remotivată cumva blând, molcom, pe aceeași structură ce este a unei conștiințe de apartenență și pietate față de divinitate, îți impun drag și respect pentru că ele se văd și în creațiile sale.

O sete de umblet, de cunoaștere directă, de drumeție ca pelerinaj în istorie și parcă refacerea unui itinerariu predestinat : către „Leagănul veșniciei” ...În simplitatea expresiilor ei, răzbate de fapt un crez, o credință, un dor inefabil și prin aceasta, nu e nevoie să o situăm simplist nici în zona poezilor populari, nici a celor moderniști...E un fel de a respira prin cuvânt, sau „ la umbra cuvintelor”, cum spunea Octavian Paler...O umbră luminoasă a cuvintelor, aș adăuga parafrazic .

Consecvența unei vieți active, creative, dăruitoare și cultivând cultul strămoșilor, familiei plecate și celei care vine, generațiilor din casa ei de rugăciune, Inima, au dăinuit până în pragul de cer, invocat într-o monografie a ei ...

În mod sigur, atitudinal - liric, Ioana Precup transferă cu vervă emoțională, iscusință și har, rostirea poetică în rugăciune.

Când se vor rări acest fel de rapsozi, vom fi mult mai săraci în lume...Știu bine ce spun când afirm că între scriere și faptă, Ioana Precup nu lasă loc unei fracturi, ci le exprimă osmotic.

Eugen Evu- postfață la antologia de autor

Lucian Emandi, Eugen Evu, Miron Blaga, Vasile V. Filip, Stelian Dena, Mariana Pândaru. - În: „*Precup Ioana. Scrisoare pentru alt tărâm*”. - Deva: Editura Călăuza, 1998, p. 103-105.

Streianu, G. "*Din cei codrii de argint*". În: Drumul socialismului. - 38, nr. 8930, 2 aug. 1986, p.2.

Ioana Precup este cuprinsă în Dicționarul „Personalități hunedorene sec. XV- XX”, de Maria Razba- 2000;

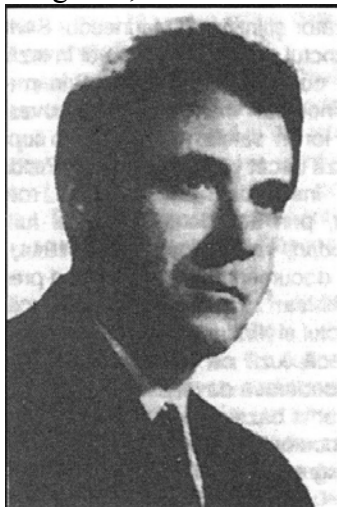
- Dicționarul” Oameni din Bihor” – 1940-2000- de Stelian Vasilescu- 2002-04-06

- Face parte din Asociația Scriitorilor din Județul Hunedoara.

DAVID PRODAN

Născut la 19 martie 1902, în satul Cioara (azi comuna Săliște), județul Alba. A urmat Liceul "Aurel Vlaicu" la Orăștie, apoi Facultatea de Istorie a Universității din Cluj (1921-1924), făcând parte din generația studioșilor români formați la Universitatea Clujană, după Unirea de la 1918. Debutează în anul 1933, în revista "Gând românesc", cu considerații despre arhivele Transilvaniei. În anul 1938, își

susține teza de doctorat cu tema "Răscoala lui Horea în comitatele Cluj și Turda", în fața unei comisii din care făceau parte Nicolae Drăgan, Ioan Lupaș, C. Marinescu, Silviu Dragomir, D.M. Teodorescu.

Între 1924-1938, este arhivar la Arhivele Statului (1938), bibliotecar principal (1938-1941), bibliotecar șef (1941-1948) la Biblioteca Centrală Universitară Cluj. Profesor la Facultatea de Istorie și Geografie din Cluj (1948-1962); șef de lucrări la Institutul de Istorie Națională Cluj-Sibiu (1943-1948); șef de secție la Institutul de Istorie și Arheologie (1948-1972). Membru corespondent (din 1948) și titular (din 1955) al Academiei Române. Istoric al evului mediu, specialist de prestigiu internațional. A scris în istoriografia românească cercetări fundamentale dedicate structurii sociale a Transilvaniei medievale. În anul 1947, elaborează studiul de istorie socială "Toplița la 1785", iar în anul următor publică încă două cărți valoroase: "Iobăgia pe domeniul Băii de Arieș la 1770" și "Supplex Libellus Valachorum", lucrare consacrată actului reprezentativ al mișcării de emancipare națională de la sfârșitul secolului al XVIII-lea. A integrat "Supplexul" în mișcarea de idei europeană, mai cu seamă în a Europei Centrale, urmărind geneza actului în funcție de structurile locale. Prin "Supplex" a înscris o temeinică cercetare asupra națiunii, urmărindu-i procesul de constituire în trecutul medieval, stabilind disocierea între conceptele de națiune medievală și modernă. Anul 1979, marchează apariția monumentalei sale lucrări "Răscoala lui Horea". Ideea unei

istoriei a răscoalei lui Horea era înscrisă în demersurile istoricului, cu 40 de ani mai înainte, în cercetarea care l-a condus la teza de doctorat. Lucrarea este indiscutabil, o contribuție de prestigiu național și internațional, istoria răscoalei fiind reprezentativă și datorită metodei practicate, înscriindu-se în spațiul inovației istorice contemporane, alături de alte contribuții europene la istoria țărânimii în secolul al XVII-lea. Pentru a fi cât mai veridic - sublinia autorul - "am recurs la un procedeu aparte. Am lăsat actorii, evenimentele, răscoala însăși să se nareze, să se mărturisească singură, în credințele ei, în textele, în limbajul ei. Abundă astfel în expunere textul documentelor, în spiritul lui, în duetul lui, în expresiile, în cuvintele lui, doar ușor adaptat la expunerea proprie". A fost legat prin opera sa și de istoria meleagurilor hunedorene și de locuitorii săi, cărora le închină studiile: "Producția fierului în domeniul Hunedoarei în secolul al XVII-lea" și "Urbariul domeniului Deveii la 1673". Istoricul a cinstit bicentenarul răscoalei lui Horea printr-o nouă ediție a cărții "Răscoala lui Horea". În anul 1989, publică lucrarea "Problema iobăgiei în Transilvania" (1700-1848), cu intenția de-a cuprinde într-un ansamblu coerent și cât mai documentat, șerbia la începutul secolului al XVI-lea, până la desființarea ei, în 1848. Prin opera lui, a fost un creator de problemă istorică, cu influență în orientarea istoriografiei contemporane. A fost colaborator și membru în comitetul de redacție, la "Istoria României", vol.3, (București, 1964). Deși avea o vârstă înaintată, a avut energia de-a lucra fără întrerupere, până în ultimile clipe ale vieții. Munca de cercetare a fost rațiunea existenței sale, a unuia dintre cei mai străluciți profesori ai învățământului nostru superior. S-a stins din viață la 11 iunie 1992. Din 1994, este trecut pe tabla de onoare a Liceului „Aurel Vlaicu” din Orăștie.

Colaborări:

"Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie" (din Cluj), "Studii și Materiale de Istorie Medie", "Südost-Forschungen", "Studii", "Sargetia", "Revista de Istorie" etc.

Lucrări publicate:

Răscoala lui Horea în comitatele Cluj și Turda. - Cluj, 1938. - 203 p.

Teoria imigrației românilor din Principatele Române în Transilvania în veacul al XVIII-lea. - Sibiu, 1944. - 172 p.

Iobăgia în domeniul Băii de Arieș la 1770. Cluj, 1948. - 159 p.

Supplex Libellus Valachorum. - Cluj, 1948. - 301 p.; București: Editura Științifică, 1967. - 536 p. + 18 f. pl.; București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1984. - 519 p.; - București: Editura Enciclopedică, 1998. - 624 p.

Iobăgia în Transilvania în secolul al XVI-lea. - București, 1967-1968. - 3 vol. Vol. I. 595 p.; - Vol. 2. - 862 p.; - Vol. 3. - 135 p.

Urbariile Țării Făgărașului. - Vol. I. 1601-1650. - București, 1970. - 968 p.

Iobăgia în Transilvania în secolul al XVII-lea. - București: Editura Științifică și Enciclopedică. - 2 Vol. Vol. I., 1986. 583 p.; - Vol. 2, 1987. - 528 p.

Răscoala lui Horea. - Vol. 1-2. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979. Vol. 1. - 603 p. + 1 f. port.; - Vol. 2. - 767 p. + 1 f. h.

Răscoala lui Horea. Ediție nouă revizuită. Vol. 1-2. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1984.

Din istoria Transilvaniei. Studii și evocări. București: Editura Enciclopedică, 1991. 360 p.

Transilvania și iar Transilvania: considerații istorice. - București: Editura Enciclopedică, 1992. - 199 p.

Memorii. Text îngrijit și adnotat, cu o postfață de Aurel Răduțiu. - București: Editura Enciclopedică, 1993. - 240 p.

Transylvania and again Transylvania. A historical expose. - Cluj: Centrul de Studii Transilvane, 1996, 237p.

Supplex Libellus Valachorum. Din istoria formării națiunii române. - București: Editura Enciclopedică, 1998 - 624 p.

Articole din periodice:

Date asupra mineritului Transilvaniei în preajma anului revoluționar 1848. - În: Studii. -Vol. 3, nr.3, 1950, p. 65-80.

Producția fierului în domeniul Hunedoara în secolul XVII-lea. - În: Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj. Vol. 1-2, 1958-1959, p. 29-124. ; Republicată în volumul "Din istoria Transilvaniei". București, 1991, p. 159-225.

Desfășurarea șerbiei în Transilvania. - În: Studii și Materiale de Istorie Medie. -Vol. 7, 1974, p. 9-68.

Urbariul domeniului Deveii la 1673. - În: Sargetia, vol. 15, 1981, p. 125-152.

Referințe:

Academicianul David Prodan la vârsta de 75 de ani. Studiu introductiv de Teodor Pompiliu. Bibliografia operei de Nicolae Edroiu, Iolanda Karoly, Maria Tecușan. Cluj-Napoca, 1977.

Academicianul David Prodan la 80 de ani. În: Tribuna. - 26, nr.10, 11 mar. 1982.

David Prodan. Puterea modelului. Coordonatori: N. Bocșan, N. Endroiu, Liviu Maior, Aurel Răduțiu, Pompiliu Teodor. - Cluj - Napoca: Centrul de Studii Transilvane, Fundația Culturală Română, 1995. - 295 p.

Constantiniu, Fl. *Istoria ca viață: opera științifică a Acad. David Prodan.* - În: Revista de istorie. - 2, tom. 35, feb. 1982, p. 279.

Enciclopedia istoriografiei românești. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978. - p. 275.

Lazăr, Ioachim. *David Prodan (1902-1992).* Necrolog. - În: Sargetia, vol. 21-24. Deva, 1991. - p. 931-935.

Răduțiu, A. *David Prodan, istoric național.* - În: Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj. - Vol. 21, 1992. - p. 15.

Rusu, N. Dorina. *Membrii Academiei Române. 1866-1999.* Dicționar. București: Editura Academiei Române, 1999. - p. 435-436.

Stoicescu, Nicolae. *Academicianul David Prodan și problema continuității românilor.* - În: Revista de Istorie, 1982, nr. 2. - p. 283-289.

Teodor, Pompiliu. *Istoricul David Prodan.* - În: Stat, societate, națiune. Cluj-Napoca, 1982. - p.2.

R

Maria RAZBA
Elenea Daniela RUJOIU-SGONDEA
Sever Constantin RĂDUICĂ
Francisc REMMEL
Petru ROMOȘAN

MARIA RAZBA

S-a născut la 1 martie 1942, în orașul Câmpia Turzii, Județul Cluj, în familia lui Petru și Crucița Boici.

Urmează liceul din Câmpia Turzii. În 1963, absolventă a Școlii Tehnice de Bibliotecari din București. Absolventă a Facultății de Filologie a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, Secția Limba și Literatura Română(1972).

După terminarea studiilor, până în 1978, lucrează ca metodist și bibliograf principal la Biblioteca municipală din Turda.

Din 1978, când s-a stabilit la Deva, până în 2003 lucrează ca bibliograf și bibliotecar principal la Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu” din Deva, cu o întrerupere de un an, în 1979, la Biblioteca municipală din Hunedoara. Între 1993-1999, șef birou la Serviciul de Completare, Informare Bibliografică și Catalogare a Bibliotecii Județene.

Din 1980-1983, a funcționat și ca profesor la Liceul „Decebal” din Deva, curs seral, Secția de Filologie-Istorie unde a predat disciplina „Noțiuni de biblioteconomie”, „Istoria cărții și tiparului”.

Preocupări de bibliografie locală, de cercetare și valorificare a fondului local de tipărituri, depistarea și valorificarea personalităților locale hunedorene, constituirea de fișiere și baze de date despre Județul Hunedoara.

A colaborat cu informații bibliografice la lucrări de referință la nivel național cum ar fi „Dicționarul presei literare românești” a lui Ion Hangiu și „Dicționarul personalităților din zona M. Apuseni” din Județul Alba.

A participat cu comunicări științifice la simpozioane, colocvii și sesiuni științifice la Deva, Hunedoara, Hațeg, Brad, Petroșani, București, Constanța, Iași, Sibiu, Oradea, Brașov, Dâmbovița, Cluj-Napoca, Timișoara.

A făcut parte dintr-un colectiv național de bibliografi pentru elaborarea unui manual de bibliografie locală, din păcate din anumite motive independente de noi, nedefinitivat.

A elaborat peste o sută de biobibliografii în ciclul „Personalități hunedorene”, biografii tematice, cataloage și liste de periodice.

A publicat prima ediție a dicționarului „Personalități hunedorene” în 2000 și ediția a doua în 2004.

A publicat zeci de articole și studii în periodice culturale și de specialitate.

A colaborat cu principalele biblioteci tehnice și din învățământul superior din județ, pentru realizarea fișierelor „Catalogul colectiv al cărților străine intrate în bibliotecile din județul Hunedoara” și „Repertoriul periodicelor străine intrate în principalele biblioteci din județul Hunedoara” acordând informațiile necesare Bibliotecii Naționale pentru elaborarea unor asemenea instrumente și lucrări la nivel național.

A absolvit 5 cursuri de perfecționare profesională, la nivel național, cu lucrări de specialitate în domeniul informării bibliografice cum ar fi „Metodologia întocmirii indicilor de revistă” și „Soluționarea cererilor de informare a beneficiarilor

prin acordarea informațiilor faptice”.

A sprijinit organizarea unor activități culturale de prestigiu: „Zilele Scriitorilor Zărândeni (1982-2002)”, „Carte. Lectură. Informare.”, „Personalități hunedorene aniversate”. A inițiat Festivalul de poezie „Vlaicu Bârna (1994)” și Festivalul de creație literară – proză scurtă „Mircea Sântimbreanu” de la Brad 1996.

A fost secretar al societății „Astra” filiala Deva și a societății „Avram Iancu” filiala județului Hunedoara. Președintă a Asociației Bibliotecarilor din Bibliotecile Publice din România – filiala Hunedoara până în 2003.

S-a pensionat în septembrie 2003.

Pentru activitatea desfășurată a fost distinsă cu Premiul Asociației Bibliotecarilor din Bibliotecile Publice din România – „bibliotecarul anului” pe țară (1997). A primit „Diploma de merit” a Consiliului Local al municipiului Deva (2001), „Diploma omagială” a primăriei Brad (2002), „Diploma de onoare” a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva (2002).

Colaborări:

„Arhipelag”, „Miorița”, „Semne”, „Corviniana”, „Opinii culturale”, „Studia bibliologica”, „Biblioteca”, „Historia Magistra Vitae”, „Cuvântul liber”etc

Lucrări publicate:

„Personalități hunedorene. Oameni de cultură, artă, tehnică, știință și sport. Sec XV-XX. Dicționar”.- Deva: Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu” Hunedoara-Deva .- Deva, 2000. 565 p + XXIV pl.

„Personalități hunedorene. Oameni de cultură, artă, tehnică, știință și sport. Sec XV-XX. Dicționar”. Ediția a 2-a revizuită și adăugită. Cuvânt înainte de profesor universitar

Mircea Păcurariu, membru corespondent al Academiei Române.- Deva: Editura Emia, 2004. 624 p + XXVIII pl.

„Portrete biografice ale unor voievozi, principii și regi ai României”.- Deva: Editura Emia, 2004. – 40 p + 16 pl. (în colaborare).

Lucrări îngrijite și redactate:

Flori pentru mama. (Antologie).- Deva : Editura Emia, 1997.- 75 p. (în colaborare)

Antologia copilăriei. Deva : Editura Emia, 1998. – 340 p. (în colaborare)

Din lumea animalelor: basme, legende, fabule, poezii, proverbe și zicători: antologie.- Deva : Editura Emia, 2004. – 315 p. (în colaborare)

Din lumea păsărilor: basme, legende, fabule, poezii, proverbe și zicători: antologie.- Deva : Editura Emia, 2008

Lucrări metodice și bibliografice:

Lista periodicelor tehnico-științifice din principalele biblioteci din județul Hunedoara.- Deva, 1982. – 57 p.

În sprijinul bibliotecarului sindical. Caiet metodic.- Deva, 1988 – 63 p. multigrafiate

Catalogul colectiv: instrument de cooperare bibliotecară.- Deva, 1990 – 27 p.

Edituri. Cărți. Periodice hunedorene.

Volumul 1. 1990-1993.- Deva : Biblioteca Județeană Deva, 1993 – 23 p. multigrafiate

Volumul 2. 1994-1997.- Deva, 1997 – 59 p. multigrafiate

Hunedoara în literatură: text și bibliografie.- Deva : Biblioteca Județeană Hunedoara-Deva, 1992.- 108 p. multigrafiate

Anuarul bibliografiei locale. Criterii metodologice.- Deva, 1998. – 13 p. multigrafiate

Zilele Scriitorilor Zărăndeni. O istorie a edițiilor I – X. (Brad, 1982-2002).- Deva, 2002.- 21 p. multigrafiate

Referințe:

Bîrlă, Georgeta. Dicționarul „Personalități hunedorene”. Secrete dintr-o nedreaptă obscuritate provincială.- în : *Cuvântul liber*, septembrie 2001.

Ciobanu, Radu. Personalități hunedorene.- în : Semne, 3, nr. 1-2, 2001.

Cioroaba, Petrișor. Personalități hunedorene.- în : Arhipelag, nr. 1-2, 2001, p. 105-106.

Hurubă, Dumitru. Personalități hunedorene. Dicționar. Dicționar. Dialog cu d-na Maria Razba.- în : *Cuvântul liber*, 16 februarie 2001, p. 5

Într-un dicționar al personalităților hunedorene. Oameni de seamă timișoreni.- În : *Renașterea bănățeană*, nr. 3397, 3 aprilie 2001, p. 2.

Vaida - Voevod, Mircea. [O lume elaborată cu o trudă benedictină].- în : *Cuvântul liber* – februarie 2001.

Vasilescu, Emil. Personalități hunedorene. (Sec. XV - XX).- în : *Biblioteca*, nr. 5, 2001, p. 155.

„**Personalități hunedorene** e o lucrare performantă care impune considerarea ei dontr-un punct de vedere constructiv. Să privim deci jumătatea plină a paharului. A apărut în excelente condiții grafice, cuprinzând 560 de personalități în cam tot atâtea pagini format mare, cu un material iconografic de calitate repartizat în VII și XXIV planșe alb-negru și color, cu un *Cuvânt înainte* de părintele profesor dr. Mircea Păcurariu și cu tot aparatul riguros științific de bibliografie și indicii. **Personalități hunedorene** de doamna

Maria Razba va rămâne o lucrare de pionierat nu numai local și totodată de referință în domeniul bibliografic național. Iar ca fenomen cultural, va rămâne probabil cel mai important eveniment editorial al anului, la Deva.”

Radu Ciobanu, în Semne, 3 nr. 1-2, 2001

„Maria razba oferă cititorilor hunedoreni și nu numai lor o lucrare complexă de mare utilitate pentru cunoașterea unui domeniu de o asemenea importanță. Pe lângă enormul volum de muncă cerut de o asemenea întreprindere s-a investit și voință și talent, textele elaborate îndeplinind criteriile unei cercetări științifice exacte și deopotrivă elevate. Dacă Dicționarul este rezultatul muncii de decenii a autoarei în calitatea sade bibliotecar biblioraf, fișele adunate cu atâta osândire ar fi rămas poate într-un fișier al bibliotecii județene dacă responsabilii acestuia nu ar fi susținut ideea editării lucrării... Remarcăm, de asemenea, ținuta grafică și bogata iconografie cu revelevante imagini pentru viața spirituală, seculară, a Hunedoarei.”

Emil Vasilescu în Biblioteca nr. 5/2001

„Dicționarul elaborat cu o trudă benedictină de către autoarea sa, este o carte care nu provincializează ci scoate dintr-o nedreaptă obscuritate provincia.”

Mircea Vaida VOIEVOD, 16 februarie 2000

ELENA DANIELA RUJOIU-SGONDEA

S-a născut la data de 11 decembrie 1969, la Orăștie județul Hunedoara. Primele încercări literare datează din anii liceului. Debutează în anul 1990 în ziarul *Palia* din Orăștie. Debutul editorial se produce în anul 2000, odată cu apariția volumului de poezii „Încă nu...” (Șchițe de poertret și motive nicone) apărut la Editura Destin Deva.

Publică poeme, articole și traduceri în ziarul *Matinal*, (Petroșani), *Cuvântul Liber* (Deva), *Revista Arhipelag* (Deva), *Hunedooreanul* (Deva), *Provincia Corvina* (Hunedoara), *Semenicul* (Reșița), *Orient Latin* (Timișoara), *Revista Scriitorilor români din Dachau* (Germania), *Revista de Cultură și Artă Accademia Internazionale „Il Convivo”* (Italia).

Poeme semnate Elena Daniela RUJOIU-SGONDEA au fost traduse în limbile franceză, germană, engleză, italiană (o plachetă bilingvă apărută la Editura Magnoli Arte în anul 2007).

Este membră în *Academia „Il Convivo”* din Sicilia din luna aprilii 2005. Este redactor al revistei *Provincia Corvina*.

La rugămintea poetului Ion Chichere a tradus două volume de poezie a doi poeți din Reșița: Ion Moșteoru, *Il bastone di Toulouse- Lautrec* și Gabriela Gergely, *Latte da Un'altro mondo* (2003). A tradus în italiană 33 poeme ale poetului Ion Chichere. Și-a tradus în italiană volumul „Încă

nu...” care urma să intre într-o culegere bilingvă împreună cu 33 de poeme ale lui Ion Chichere, proiect însă nerealizat din cauza trecerii în neființă a lui Ion Chichere în anul 2004. A mai tradus masiv poeme de Eugen Evu, Ion Urdă, Magdalena C. Schleasak (Germania), Teresia B. Tătaru (Germania) ș.a.m.d.

A tradus din italiană poeme de Piera Rossi Celant, Maria Teresa Liuzzo, Vanni Speranza, Giovanni Formaggio, Sabtiago Montobbio ș.a.m.d. A obținut numeroase premii la diferite concursuri literare județene, interjudețene, naționale și internaționale la care a participat dintre care se pot menționa: Premiul Special Internațional „Il Convivo” (Sicilia 2005); Mențiune specială globală la unicul concurs global „Nosside” – afiliat Unesco – ediția a XXI-a (Reggio Calabria 2005); „Premiul Novalis Kreis” pentru literatură feminină cu volumul „Încă nu...” și alte poeme, în cadrul Festivalului „Oktober Fest”, ediția a X-a jubiliară (Munchen 2005); Medalia de Argint Pur și titlul de „Nobila Donna Heraldica” sub egida Academiei „Francesco Petrarca” (Caprinica – Roma) iulie 2007;

Premiul Italia și Coppa Roma, titrare „literată a secolului XXI” sub înaltul patronat al Statului Italian, al Statului Vatican și al Regiunii Lazio (2007); Premiul I la concursul Internațional de Literatură patronat de Accademia delle Arti – Departamentul de Litere - „Citta di Castrovillari – Polinno” Reggion Calabria (2007), Premiul Literar artistic „Una Rossa / Santa Rossa” al Academiei Internaționale „Francesco Petrarca”, care constă în premiul Viterbo cu Medalion și „Pocalul lui Petrarca” (Aur Pur), donat de Papa Ioan Paul al doilea acestei asociații – în 2007 acesta a părăsit pentru prima oară Italia pentru a fi înmânat altei meritoase opere; Superpremio Ex-aeque pentru cea mai bună operă din concurs la prima ediție a Premiului Internațional „Il Sentiero dei Briganti”, organizat cu Înaltul Patronat al statului Italian al Statului Vatican, al Senatului Italian, al Ambasadelor Externe Presso la Santa Sede, al Consiliului Comunal și al

Regiunilor din Europa, al Asesoratului de Cultură și Turism al Regiunilor Lazio, Toscana, Umbria, Comunita Toscana, Del Alta Tuscia Laziale, Provincia E Citta di Viterbo.

Poetesa orăștiancă Elena Daniela Sgondea, redactor translator al Novei Provincia Corvina, la același mare concurs, și- a mai adăugat succeselor din ultima vreme, ea fiind o veritabilă „colecționară” merituosă, medalia de Argint Pur și titlul de Donna Nobile Araldica (Nobilă Doamnă Heraldică) pentru participare cu texte româno- italiene din proiectul ei „ Glife aurii”....Decernarea a avut loc lângă Roma, în 21 Iunie într-un context impecabil.

De ultimă oră, Daniela Elena Sgondea a obținut și în Calabria Premiul I pentru haiku în expresie româno- italiană. E vorba de ediția a treia a Premiului internațional „ Citta di Castrovillari .Pollino”, sub girul jurizant al dlor *Leonardo Amario și Leonardo Saraceni*. Așadar un frumos dublu estival succes al tinerei poete și traducătoare, ea primind trofeul Cupa Concursului pentru poeme bilingve, la concursul internațional din Calabria. Menționăm că premiul 2 a fost cucerit de un poet polonez, iar al treilea de un italian ! Surpriza este că italienii îi vor publica pe speze proprii volumul liric în condiții grafice excelente, cu grafică de Radu Roșian.

La șapte ani de la prima ei carte, „Încă nu” (Editura Destin, Deva, 2000) Elena Daniela Rujoiu Sgondea din Orastie- între timp impresionant de laborioasă, prin poezia ei cât și traducerile în și din italiană, ne propune și această carte. Cizelată, grafiind delicat - feminin versuri de notații, constrictive dar dense în semnificație, între timp ea a cucerit numeroase premii internaționale. În expresie bilingvă, „Glife aurii” probează o evoluție pe constanta arcuită a unui arc boltit, de un colorism viu și totuși transparent ca un vitraliu miniatural. Tehnica haijinului are desigur o necesară amprentă modernă, iar versiunea italiană este uneori ușor infidelă legilor stricte de scriere, în avantajul loialității mesajului cu fior imponderabil al dimineții duminicale a emoției „desculțe prin roua paradiziacă”. Floratura acestei poezii amintește de fragmentele ceramice ale memorii ancestral.

“Dacă s-ar putea scrie ceea ce simte inima, or inima dacă ar putea exprima în cuvinte ceea ce simte, oricare poezie ar fi inutilă.

Pentru acest motiv, fiecare poet se povestește pe sine însuși vorbind despre alții, și inventează prin alții lumea lui intimă, în căutarea unei inimi care știe să asculte...și spune...pentru că se poate dărui oamenilor purul și simplul sentiment ultim universal, pulsația inimii, absolut și etern, închisă ca o perlă între cuvintele poetului.

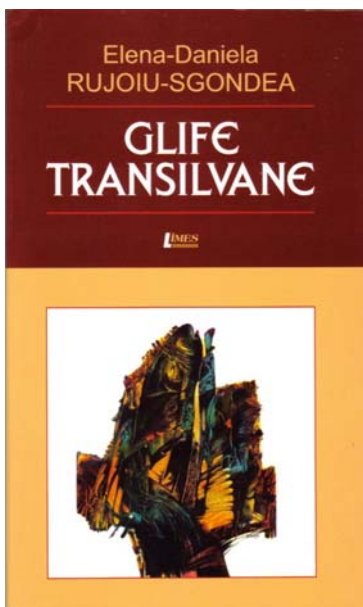
Iată adevărul. Adevăr al cărui poet ar putea să-l ajungă ...fără să atingă, nici să povestească, nici să simtă, nici să se ofere lumii, exilat în iluzie, între ceea ce vede, ceea ce simte...reînchis în bine și în rău...Dar care e binele și care e răul?! Iată hotarul cuvântului.

Un orizont întru care, cu mari pași, poetul se îndreaptă...fără a se contopi. Și între a merge și a aduna, uneori, cojile împrăștiate pe stradă, construiește castele mărețe,

deloc (sau nicicum...) în ruină...sau strânge în poală vise înfrânte care, ca valurile, pierd la mal orice viață, se retrag ... sau strânge speranța: vie în lumina ochilor inocenți și naivi...sau în firul ierbii ce supraviețuiește zăpezii, între minunatele asfințituri din montane...între sentimente, uneori pietroase, ale vieții ce curge, poetul se refugiază, regăsește liniștea, izvor de energie intimă pentru inima sa, să dea forță cuvintelor, pentru că pot alina o viață trăită contradictoriu...între iubiri negate, acțiuni suprimate și dorință de...

...Astfel vine spre noi Elena Daniela Rujoiu-Sgondea, purtându-ne în har culoarea cuvintelor adevărate.”

de **prof. Leonardo Saraceni Cstrovillari (Reggia Calabria, Italia)**

O viziune înaltă despre poezie și rosturile sale are Elena Daniela Rujoiu Sgondea. Manifestare a interiorității celei mai profunde și mai delicate, poemul-rugăciune tinde a fi o îmbrățișare atotcuprinzătoare „ Să trăiești, într-un vers, viețile tuturor” – iată idealul!

Simetrii, analogii,
echivalențe, tensiuni

irezolvabile, metamorfoze, toate subtilitățile artei poetice sunt puse în slujba sa.

Și poate că semnele acestui elan colosal ar rămâne la nivel declarativ dacă poeta nu ar proba că face parte din stirpea rară a celor care cunosc” superbia întâlnirii”. Că numai aceora

le este rezervat privilegiul de a lăsa o umbră luminoasă în urma lor...

Mircea PETEAN, editor

“Iată hotarul cuvântului. Un orizont întru care, cu pași mari, poeta se îndreaptă... fără a se contopi. Între sentimente, uneori pietroase, ale vieții ce curge, poeta se refugiază, regăsește liniștea, izvor de energie intimă... să dea forță cuvintelor, pentru că pot alina o viață trăită contradictoriu... între iubiri negate, acțiuni suprimate și dorință de ...

Astfel vine spre noi Elena Daniela Rujoiu Sgondea, purtându-ne în har culoarea cuvintelor adevărate ... Così Elena Sgondea e giunta, portandoci in dono il colore di parole vere ... Ecco il confine della parola. „ Fiecare poet se povestește pe sine însuși vorbind despre alții, și invetează prin alții lumea lui intimă, în căutarea unei inimi care știe să asculte. Și spune .. pentru că se poate dăruii oamenilor purul sentiment și simplul sentiment ultim universal, pulsația inimii, absolut și etern închisă ca o perlă între cuvintele poetului...”

Dott. prof. Leonardo SARACENI (Italia)

„Elena Daniela Sgondea este învingătoarea supremă a concursului internațional de la Castrovilari, Calabria, ediția a doua... Ea reprezintă lirica românească actuală cu „ Glife transilvane” (Efiggi transilvane) un volum bilingv de haikuuri, excelent de reușit : Pierduta oglindă/dansează licurici/ Dansul grâului secerat”.

O idilă melancolică, aceasta prezintă versurile aparent simple, neținând cont că descrierea este unicul lucru care pe lectorul de astăzi nu-l încântă deloc. Adevărul este diferit. Dansul licuricilor nu este degajare, ci acompaniere și introducere în propriu destin apropiat . Cât de aproape, cât de

dramatic, apropae de poetă este inversul obscur al realității pe care îl demonstrează versurile : „ La umbra crocodilului/ Își construiesc orașe/ Locuitorii Nilului”.

Chiar și aici întâlnim o extremă complexitate. Cine sunt locuitorii Nilului ? Peștii, broaștele ? Nu, pentru că crocodilul nu aruncă umbra sa în noaptea undelor, ci doar pe maluri. Așadar, locuitorii sunt oameni care nu au alternativă. Ori aleg Sahara, ori aleg Leviathanul. Oricum vor muri. Și, totuși, își construiesc orașele, aceasta înseamnă infinit mai mult decât perseverență, este încrederea în viață. Cred în viață chiar la umbra crocodilului!

Spus și scris de o tânără poetă româncă la începutul mileniului trei, este o învățătură imensă, o încurajare minunată pentru că nu se naște într-o țară oarecare, ci în România, unde avem mari artiști, mari poeți, mari filosofi, mari lumini, dar și mari umbre, crocodili.

Urmărind pagină cu pagină demonstrația și oprindu-mă ici și acolo, ne surprinde totodată dulceața, senzualitatea, înțelepciunea și mereu, transformarea unei lumi în fața ochilor tuturor într-o lume încă trăibilă, încă plasmabilă în gândul unui unic poet, în ceva indestructibil

Acest volum care caută-așteaptă cititorul, mai mult decât o silogic, este un cer înstelat de gânduri profunde, scrise într-o manieră simplă și fără virtuozitate sau subtilități inutile. Fiecare poezie se cere recită. Adevărata artă nu obosește, chiar dacă se repetă, și această maximă poate deveni un îndreptar pentru toți cei ce visează a ieși din deșertul liricii occidentale a deceniilor trecute:

Lumina renaște – Cu primii ghiocei/ încolțesc cuvintele”.

Karl LUBOMIRSKI(poet și critic, Austria)

« lena Daniela îmi este aproape de ani buni și răbdători întru asumarea prin trăire a liricii. Este harnică și fascinată viu de arta poetică -prin care privește, primește și redăruie

toate uimirile și toate eșecurile, toate speranțele și toate nuanțele unui miez ce răsună prin poezie – lunar cumva – Inima... Fiecare vers al ei are pulsație – sau zbor, ardeleneste zicând. Orăștiancă din umbra aurie- scrisă cu sânge și memorie veche ... cea a Paliei de la Orăștie – îmi este radactor translator de o rară dăruire și fidelitate , la Provincia Corvina noastră. Glife transilvane este una dintre cele mai reușite cărți ale generației ei ce se afirmă în libertatea cuvântului dezlegat de opresiunea cenzurii în România actuală. Ea nu este tentată niciodată de trivializarea verbului liric, nici de insulta spiritului prin te miri ce simptomatice și maladive afronturi care fac ravagii prin orgada unor edituri și reviste – pornografiind și maimuțărind ireproductibil de parcă asta ar vindeca Ființa de suferința existențială. Metafizica ei este una a spațiului ondulat deal-vale blagian și a diferențialelor divine . Primul ei volum – Încă nu – Anche no – prefigura ferm un traseu propriu înspinat dar catarsic. Între timp, ea este cuceritoare a numeroase confirmări și confirmă încrederea celor ce au scris despre ea , ciritici români dar și din alte țări.

Este o performanță impresionantă în confruntările internaționale cu predilecție în Italia. Trofee, diplome de excelență, editări, prezențe în reviste de prestigiu, sacrificii proprii pentru afirmare a cuvântului poetic propriu, dar și o remarcabilă chemare de a dezvolta punți amicale poetice: prin traduceri reciproce din marii poeți italieni de azi și din poeți români din spațiul transivănean. O cunosc de la prima ei carte și îi sunt încrezător în destinul ei, deoarece am văzut semnul poeziei unic trăite încă de acum vreo 15 ani... Laborioasă, tenace, capabilă să concentreze în doar câteva cuvinte, microcosmul vibrant al stării eminentemente poetice, ea extrage din banalitatea orei, clipa scânteind a revelației : fiorul transcendent.

„ Îmi ascult corpul/ Dimineța/ Ca o cochilie în care/
răsună oceanul/ primordial” ; Ascolot il mio corpo/ La mattina/
Come una conchiglia nella quale/ Risuona l’oceano/
primordiale” ...

Aforismul prinde chiag în simpla notație *Ungareitiană* :
„ Ceea ce descoperim prin rădare/ Ne poate salva” Iubirea
fiind vindecare/ de altcineva/ Altceva” (Quello che
scoprisamo con il tradimento/ Ci puo proteggere/ L’amore
esendo guargione/ Di altra persona/ din altra cosa ..”)

Un declic, un flash nălucind, face vizibil o clipă
cugetarea haijinului : „ Cei bogați/ trăiesc și viața/ altora. Mor
mult mai mult” / I ricchi/ Vivono sempre la vita/ degli altri.

Muoiano molto di piu”) Notații fulgurante pot da
măsura unei sensibilități hiper-lirice- genul scurt fiind pentru
poeta româncă al spontaneității de revelație din interior –prin
oglundire semantică în stil reductiv- dezvăluindu-ne tandrețea
dar uneori și infernul ei . O emoție ia proporții inflamabile, un
reproș devine dezmiardare, feminitatea transpare prin frecvente
recursuri redefinitorii ale sentimentului matern...

Un abia sugerat ecologism neostentaiv, sentimental rod
al apartenenței spațiului natal – sau însăși „ tema” cărții,
solfegierile ei delicate, de mierlă dinspre pădurea ancestrală-
iscă fior de etnos și epos oroginar : glifele ei Transivane sunt
îngânate de cioburile vaselor seculare – glife și hieroglife –
rostituite în ghirlanderia unei sensibilități rare : „ O floare de
măceș/ cântărind aproape cât zâmbetul meu „ ..Sau „ Pe rugul
de măceș/ o ghirlandă(și în fiecare corolă/ sunt eu”
...Esoterismul poeziilor Elenei Daniela Rujoiu este unul
autentic – nicidecum artificial.

Numeroase poeme sunt semnificative, semnificație pură
și ars poetica reluată mereu, pe registrul de flaut ce aiurând în
delirul unei brize montane, ori peste febrele macilor ce ard în
efemeritatea lor sublimă în lanuri, poeta aude deopotrivă cu

Novalis „imnul nopții” materne, dar și țipătul unui vultur, ori spaima unei umbre ...Poeta este a unei gândiri lirice a realului și felul ei de a redefini starea ca ecou al naturii, al unei mișcări, unui zvon ori a unei culori – este plasticizantă și remarcabil de rafinată. De parcă scrie cu arniciul pe o iie din Orăștia ei natală. Dealtfel o carte titrată „Urme de plug pe cer” se află sub tipar la o editură din Italia. Un mesaj liric binevenit în vremurile urâte ale politizării discriminante la care asistăm cu durere – luând atitudine recent alături de alți scriitori români care iubim valorile Italiei ci nu rătăcirile induse sinistru din uituca istorie dirijistă

Ca traducătoare, (amintesc doar de Ion Chichere, Piera Rosi Celant, Maria Teresa Liuzzo, Giovanni Formaggio , Angelo Manitta, Teressia Bolchis, Eugen Evu, Santiago Montobbio, Vanni Speranza, Raffaele D’Orazio, Karl Lubomirski, Ion Urda ș.a.

Elena a probat că simte de profunzime echivalențele neo-latine ale unui codex arhaic ce odinioară a atins crestele munților transilvanici, dar s-a retras în nume, izvoruri, dulci foneme și melodioase, cantabile rezonanțe con-sonante ...Nu mă afiesc de măgulitorul ei apelativ inserat sub o imagine-mpreună în „Glif transilvane” : acela de mentor al ei. Sintagma bucuriei descoperirii mi-a inspirat-o și am atribuită cu acest simțământ confratern și altora . Deoarece suntem datori să ne recunoaștem prin lume, cum Cezar Ivănescu spunea ...Și cum Blaga însuși: *Nu vă mirați/ poeții, toți poeții/ sunt un popor” ...Care traduc fiecare altfel, limba inimii...”*

Eugen EVU

SEVER CONSTANTIN RĂDUICĂ

S-a născut la 26 august 1946, în comuna Amărăștii de Jos (fostul județ Romanați).

După absolvirea a 7 clase elementare, în comuna sa, urmează o școală profesională, la Caracal. Îl găsim pe șantierele țării lucrând ca lăcătuș, sudor, instalator etc, iar mai apoi ca maistru instructor la școlile din Bechet, Ostroveni și Dobrești, din județul Dolj. În 1983 vine la I.M. Uricani, unde lucrează în subteran, încheindu-și cariera ca mecanic de extracție, de unde a fost disponibilizat.

A activat în cadrul cenaclurilor literare:

Flori de mină Uricani, *Panait Istrati* Petroșani și *Clepsidre* Bechet – *Comuna literară Bechet*.

A publicat poezie și proză în diferite ziare și reviste:

Ritmuri hunedorene, *Steagul roșu* (Petroșani), *Ramuri*, *Lucașfărușul*, *Vatra*, *Astra*, *Rațiunea* și *Sfârșit și început de mileniu* (Craiova).

Laureat al mai multor premii literare, din care amintim: Premiul ziarului *Steagul roșu*, 1984; Premiul special al juriului *pentru cea mai bună creație inspirată din munca minerilor* - Festivalul Cântecul Adâncului, Petroșani, 1986; Premiul I poezie la Festivalul *Elena Farago*, Craiova, 1994; sau Diplome de Excelență acordate de revistele *Rațiunea* și *Lamura*, Craiova, 2005.

Debutează editorial cu Din clorofile de granit, versuri (Petroșani, 2002). Publică în continuare: **Șoapte de dor**, versuri (Ed. Autograf MJM, Craiova, 2003), **Aduceri aminte**, povestiri și reportaj (Ed. Autograf MJM, Craiova, 2004), **Blestemul cărbunelui**, povestiri și reportaje (Petroșani, 2004), **Elegie pentru sat**, versuri (Ed. Autograf MJM Craiova, 2005), **Sub zodia cărbunelui – mineriada** (Ed. Autograf MJM, Craiova, 2006).

FRANCISC REMMEL

Născut la 5 septembrie 1931, în comuna Periam, județul Timiș. A absolvit Institutul de Jurnalistică din Aachen. Din 1960, s-a stabilit la Hunedoara, ca profesor de limba germană. Din 1965, este ziarist, șeful subredacției Hunedoara, la cotidianul de limba germană "Neuer-Weg", devenit după 1990 "Deutsche Zeitung". Între 1950-1960, profesor la Timișoara (1950-1951), Bucova (1951-1952), Orăștie (1952-1960). Între 1960-1965, este directorul Școlii Generale cu limba de predare germană din Hunedoara. A efectuat cercetări timp de peste două decenii, în domeniul "Tsiganologiei" și a susținut conferințe internaționale pe această temă la: Romano-Centro (Viena), Biblioteca Națională (Viena), Universitatea Innsbruck, Centrul Romano (Oberwart), Fundația Ebert (Berlin), Universitatea Viena, Institutul Bucovinei (Augsburg), Seminarul Internațional (Sibiu). În anul 2000, a primit la Budapesta „Diploma de onoare a Societății Internaționale pentru cercetarea valorilor culturale ale Romilor”.

Colaborări:

"Neuer-Weg", "Deutsche Zeitung", "Volkund Kultur", "Karpatenrundschau"(Brașov), "Lacio Drom " - Roma.

Lucrări publicate: (în limba germană)

Peste șapte mări. - București: Editura Albatros, 1978.

Între valuri și vânt. - Timișoara: Editura Facla, 1982.

Caravane pe Șoseaua Morții. - București: Editura Albatros, 1982.

Piratul negru. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1984.

Stele, soare, nisip. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1987.

Sub semnul șarpelui. - București: Editura Albatros, 1989.

Safari. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1989.

Romii din România. - Viena: Editura Picus, 1993.

Lucrări în colaborare:

Dramatism, eroism, solidaritate, optimism. - București: Editura Politică, 1971.

Viitor fâgăduit. - București: Editura Kriterion, 1974.

Cercetări de etnografie și geografie. București: Editura Academiei Române. Vol. 35, 1992. - (În limba germană).

Referințe:

Anuarul pentru literatura germană. - 1996. Leipzig, 2000.

Lexiconul de literatură germană. - Berlin; New York: Editura Walter de Gruyter, 1988. *Municipiul Hunedoara.* Documentar. Hunedoara, 1998. (Multigr.)

PETRU ROMOȘAN

Născut la 30 martie 1957, în comuna Orăștioara de Sus, județul Hunedoara. Urmează școala elementară în satul natal, apoi Liceul de Filologie din Cluj-Napoca. Debutează la 1 iunie 1972, în revista "Tribuna" din Cluj-Napoca. În 1976, i se acordă premiul pentru poezie al revistei "Tribuna". Debut editorial, în anul 1977, cu volumul de poezii "Ochii lui Homer" pentru care a primit Premiul pentru debut, la Editura Dacia. După 1983, se stabilește în Franța, unde se ocupă cu comerțul

de artă, în special pictură, tablouri. În prezent este director al Editurii „Compania” din București.

Colaborări:

"Steaua", "Tribuna", "Luceafărul", "Napoca Universitară", "Viața Românească", "România literară" etc.

Lucrări publicate:

Ochii lui Homer. Versuri. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1977. - 64 p.

Comedia literaturii. - București: Editura Albatros, 1980. - 84 p. il.

Roșă Canina. - București: Editura Cartea Românească, 1983. - 63 p.

Lucrări apărute în antologii:

O mie și una de poezii românești. Antologie, prefață și bibliografie de Laurențiu Ulici. - Vol. 10. - București: Editura Du Style, 1997, p. 79-81.

Lucrări îngrijite și redactate:

Cele mai frumoase 100 de poezii ale limbii române alese de Petru Romoșan. - București: Editura Compania, 2001 - 192 p.

Referințe:

Baciu, Petru. *Un poet din Valea Grădiștei în exil.* - În: Revista Orăștiei. Serie nouă. 1, nr. 2-3, mar.-apr. 1990, p. 1, 10.

Cărtărescu, Mircea. *Postmodernismul românesc.* - București: Editura Humanitas, 1999, p. 156, 178, 370, 380.

Chioavu, Dumitru; Văcărescu, Ioan Radu. *Antologia poeziei românești de la origini până azi.* Vol. 2 - Pitești: Editura Paralela 45, 1998, p. 513-516.

Dicționar analitic de opere literare românești. A-D. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1998, p. 213-214.

Evu, Eugen. „*Rosa Canina*”. - În: Drumul socialismului. - 35, nr. 8125, 25 dec. 1983, p.2.

Felea, Victor. *Aspecte ale poeziei de azi.* Vol.2. - Cluj-Napoca: Dacia, 1980, p. 263-265.

Felea, Victor. *Aspecte ale poeziei de azi.* Vol.3. - Cluj-Napoca: Dacia, 1984, p. 143-146.

Lefter, Ion Bogdan. *Petru Romoșan, ieri și azi.* - În: Viața Românească. - 78, nr. 7, iul. 1983, p. 87-89.

Manolescu, Nicolae. "*Comedia literaturii*". - În: România literară. - 13, nr.25, 19 iun. 1980, p. 17.

Mincu, Marin. *Poezia română actuală. De la Adela Greceanu la Leonid Dimov* (o antologie comentată). - Vol.2. Constanța: Editura Pontica, 1998, p. 285-291.

Poantă, Petru. *Radiografii, 1.* - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1978, p. 312-313.

Rotaru, Ion. *O istorie a literaturii române.* Vol 5. București: Editura Niculescu, 2001, p. 488. Șindrileanu, Florin. *Antologia poeziei românești culte. De la Dosoftei până în 1993.* -București: Editura Teora, 1998.

S

Mircea SÂNTIMBREANU
Ion SCOROBETE
Miron SCOROBETE
Nicolae SZEKELY
Radu SELEJAN
Constantin STANCU
Cristina STOIANOV
Irimie STRĂUȚ
Studentul din ROMOS

MIRCEA SÂNTIMBREANU

Născut la 7 ianuarie 1926, în comuna Băița, județul Hunedoara. Urmează cursurile Liceului Ortodox - Român „Avram Iancu”, din Brad, școală de puternică tradiție națională, (promoția 1943). Absolvent al Facultății de Științe Juridice (1947) și al Facultății de Filosofie (1951) din București. Asistent universitar la Catedra de Drept Penal a Universității București (1948-1951). A funcționat ca profesor de istorie la diverse școli din București. Contactul cu elevii a fost șansa care l-a apropiat de literatura pentru copii. Debut editorial, cu volumul de proză „Cu și fără ghiozdan”, la Editura Tineretului (1956). A lucrat la Consiliul Național al Pionierilor (1966). Director la Editura „Albatros” până în 22 decembrie 1984, când, printr-un abuz, a fost îndepărtat de la conducerea editurii, deși era unul dintre cei mai apreciați editori de carte din țară (1969-1970; 1973-1984). Director al Centrului Național al Cinematografiei (1970-1972); director în Consiliul Culturii pe probleme de edituri (1972-1974). Este pensionat de la Editura „Albatros”

(1984). După 1990, participă la organizarea unor saloane de carte de nivel național. A fost președinte de onoare al Târgului de Carte "Gaudeamus". Membru în conducerea Uniunii Scriitorilor din România. A mai scris teatru de păpuși, scenarii și scenete radiofonice, a tradus din limba italiană, cine-jurnale etc. În 1996, la împlinirea vârstei de 70 de ani, este aniversat la Brad, în cadrul "Zilelor scriitorilor zărăndeni" și i se acordă titlul de "Cetățean de Onoare al municipiului Brad". Cu acest prilej, are loc prima ediție a concursului de creație literară "Mircea Sântimbreanu" - proză scurtă, ajuns în anul 2002, la cea de-a IV-a ediție. S-a dedicat în exclusivitate literaturii pentru copii, folosind umorul nativ în scopuri educative. A decedat în 18 august 1999, ultima sa dorință fiind aceea de a se întoarce în pământul drag al Zarandului, în municipiul Brad, unde a fost înmormântat.

Premii acordate:

Premiul Uniunii Scriitorilor pentru volumul „Recreația mare”(1973); Premiul Uniunii Scriitorilor pentru volumul de proză "Mama mamuților mahmuri" (1983); Premiul Național de Umor "George Ranetti" al Asociației Umoriștilor din România, pentru întreaga activitate (1997).

Colaborări:

„România literară”, „Luceafărul”, „Convorbiri literare”, „Gazeta literară” „Contemporanul”, "Săptămâna", "Steaua", „Tribuna", "Urzica", „Arici Pogonici", „Luminița", "Rostirea Românească", „Cutezătorii", „Pentru Patrie", „Flacăra", „Limbă și literatură", "Universul cărții", "Ritmuri hunedorene". A fost prezent în emisiunile de Radio și Televiziune.

Lucrări publicate:

Cu și fără ghiozdan. Ilustrații de Ion Drugă. - București: Editura Tineretului, 1956. - 166 p. cu il.

Sub lupă. - București: Editura Tineretului, 1957. - 123 p. cu il.

Micii noștri prieteni. Ilustrații de Ilie Costescu. - București, 1958. - 31 p.

Băiețelul de hârtie. - București: Editura Tineretului, 1959. - 32 p.

Băiețelul de hârtie. (Povestiri). - București: Editura Tineretului, 1963. - 32 p.

La telefon... telefonul. - București: Editura Tineretului, 1961. - 80 p.

32 de premiați. Copertă și ilustrații de Cik Damadian. - București: Editura Tineretului, 1962. - 168 p. cu ilustr.

Extemporale și alte lucrări scrise. București: Editura Tineretului, 1963. - 119 p.

Lângă groapa cu furnici. (Povestiri). București: Editura Tineretului, 1964. - 32 p.

Eu eram zâna. (Istorie pentru copii). București: Editura Tineretului, 1965. - 68 p.

Recreația mare. - București: Editura Tineretului, 1965. - 20 f. pl. cu il.; Ediția a 2-a. - București: Editura Ion Creangă, 1973. - 368 p.; Ediția a 3-a. - București: Editura Ion Creangă, 1978. - 368 p.; Ediția a 4-a. - București: Editura Ion Creangă, 1987. - 264 p.

Caramele de piper. (Povestiri). București: Editura Tineretului, 1966. - 104 p.

Elefanți cu rochițe. (Povestiri). București: Editura Tineretului, 1966. - 56 p.

Să stăm de vorbă fără catalog. (Convorbiri și cărți poștale). - București: Editura Politică, 1967. - 216 p. cu ilustr. -

Ediția a 2-a revăzută și completată, 1971. - 271 p. cu ilustr.; -
Ediția a 3-a, 1981. - 239 p.

Beszélgessünk osztálykönyv nélkül. (Beszélgetések és levelező lapok). (Iurie Darie rajzaival). - Bukarest: Politikai könyvkiadó. 1967. - 239 p. cu ilustr. (Să stăm de vorbă fără catalog).

Schițe vesele. - București: Editura Tineretului, 1969. - 152 p.

Melcul mincinos. (Povestiri). - București: Editura Ion Creangă, 1972. - 112 p.

Aducătorului mulțumiri. - București: Editura Ion Creangă, 1975. - 86 p.

Viitorule, când te-ai născut? - București: Editura Albatros, 1982. - 160 p. (Colocviile adolescenței).

Mama mamușilor mahmuri. (Proză). București: Editura Ion Creangă, 1983. 168 p.

Un Guliver în Țara Chiticilor. (Schițe umoristice). - București: Editura Albatros, 1983. - 208 p. cu ilustr.

Recreația mare. - București: Editura Ion Creangă, 1996. - 158 p. - (Cărțile copilăriei).

N-ați văzut un mânz maro? Povești pentru absolvirea celor șapte ani de-acasă. București: Editura Coresi, 1999. 160 p. :il.

Carnete de editor. Interviu. Addenda. - Ediție îngrijită de Sanda Sântimbreanu, Ioan Nicolae Anghel.- Timișoara: Amarcord, 2000. - 248 p.

Interviuri:

"Dacă nu dezvăluim mentalitatea unui copil, el nu devine erou literar". - În: Gazeta literară. - 12, nr. 4, 21 ian. 1965, p. 6-7.

Geniul fiecăruia dintre noi este demnitatea. Interviu cu scriitorul Mircea Sântimbreanu, directorul Editura Albatros

(realizat) de Valeriu Bârgău - În: Ritmuri hunedorene, mai 1978, p. 13.

„În preajma copiilor am trăit ca profesor, ca părinte, ca scriitor”. Interviu cu Mircea Sântimbreanu (realizat) de Mircea Vaida. - În: Tribuna. - 23, nr. 24, 14 iun. 1979, p.7

Important este că există porți, că ele sunt mai numeroase ca oricând... Convorbire cu Mircea Sântimbreanu, directorul Editurii Albatros (realizat) de Al. Raicu - În: Luceafărul. - 22, nr.5, 3 feb. 1979, p.3.

”La fiecare două zile o carte nouă”. Interviu cu Mircea Sântimbreanu, directorul Editurii Albatros. - În: Luceafărul - 23 nr. 1, 5 ian. 1980, p.6.

Literatura pentru copii o problemă majoră. Interviu cu scriitorul Mircea Sântimbreanu, directorul Editurii Albatros (realizat) de Tia Șerbănescu. - În: România liberă. - 39, nr. 11555, 23 dec. 1981, p. 2.

”Curajul editorului este o simplă obligație de serviciu”. - În: Arion George. Interviu. Vol.2. - București: Editura Albatros, 1982 p. 249-256.

Ce carte v-a marcat adolescența? (Anchetă). - În: Scânteia Tineretului. (Supliment). - 5, nr.30, 28 iul. 1985, p.9.

”Cu și fără ghiozdan”, la catedra republicană care este literatura pentru copii. Interviu (realizat) de Constantin Vișan. - În: Familia. - 21, nr.4, apr. 1985, p.6.

Interviu cu Mircea Sântimbreanu realizat de Gabriel Stănescu. - În: Limba și literatura română. - 14, nr.1, ian.-mar. 1985, p. 43-46.

O politică editorilă deschisă creativității și responsabilității. Interviu (realizat) de Tia Șerbănescu. - În: România liberă. 43, nr.12607, 16 mai 1985, p.2.

Acasă la Mircea Sântimbreanu. Interviu cu scriitorul Mircea Sântimbreanu (realizat) de Marian Gheorghe. - În: Universul cărții. 5, nr.1, ian. 1995, p. 15, 16.

"Nu ader și nu subscriu la producția de răspăr...".

Interviu cu Mircea Sântimbreanu (realizat) de Titus Crișciu. În: Revista noastră. Biblioteca Județeană "Paul Iorgovici" Reșița. - 4, dec. 1995^ p. 16.

"Profesiunea de a face bine, fără discernământ, este la fel de nocivă ca și plăcerea de a face rău". Interviu cu Mircea Sântimbreanu (realizat) de Gheorghe Marian. - În: Universul cărții. 5, nr. 1, 1995, p.15-16.

"Am ajutat schilozi să câștige campionate, dar n-am schilodit campioni". Interviu cu Mircea Sântimbreanu. - În: Adevărul, nr. 1819, 16-17 mar. 1996, p.3.

"Cu aerul lui de călugăr, Mihai Dulea făcea să cânte sârma ghimpată" și să "plângă ferăstrăul circular...". Interviu cu scriitorul Mircea Sântimbreanu (realizat) C. Stănescu. - În: Adevărul literar și artistic. 5, nr. 311, 24 martie 1996, p.1, 3.

Târgul "Gaudeamus", o baie de carte sănătoasă.

Interviu cu Mircea Sântimbreanu (realizat) de Diana Popescu. În: Adevărul, nr. 2341, 29-30 nov. 1997, p. 3.

Referințe:

Băieșu, Radu. A mai plecat un scriitor. În: Literatorul. - 9, nr. 334. 2-9 sep.1999, p.6. **Cândroveanu, Hristu. Literatura română pentru copii.** - București: Editura Albatros, 1988, p. 190-193.

Curticeanu, Doina; Pinteș, Emil; Daisa, Dora. Bibliografia literaturii române, 1961-1965. - Cluj-Napoca: Biblioteca filialei Cluj-Napoca a Academiei Române, 1996, p. 172, 184.

Ciobanu, Radu. Un best-seller. „Carnete de editor". - În: Semne - 31, nr. 1-2, 2001, p. 17-18.

Cuștaru, Virgil. Cărțile lui Mircea Sântimbreanu. - În: Convorbiri literare. nr.2, feb. 1981, p.15.

Gafița, Viniciu. *Bibliografie de literatură română pentru copii.* - București: Editura Ion Creangă, 1978, p.235.

Hașa, Gligor. *In memoriam: Mircea Sântimbreanu.* - În: Arhipelag. - 2, nr. 2-3-4, 1999, p.57. **Kerim, Silvia.** *Mircea Sântimbreanu. In memoriam.* - În: România literară - 32, nr. 35, 1-7 sept 1999, p.2.

Literatura română. Ghid bibliografic. Partea a 2-a: Scriitori (M-Z). - București: Biblioteca Centrală Universitară. București, 1983, p. 257, 258.

Marile cărți pentru cei mici. Mircea Sântimbreanu: La cumpăna maturității. În: Contemporanul, nr.22, 31 mai 1985, p. 8-9.

Mic dicționar enciclopedic. - Ediția a 3-a revăzută și adăugită. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1986, p. 1620.

Micu, Dumitru. *Scurtă istorie a literaturii române.* - București: Editura Iriana, 1996 Vol. 3, p. 296.

Micu, Mircea; Cucu, Ion. *O istorie a literaturii române contemporane în imagini.* Fotografii realizate de Ion Cucu; text de Mircea Micu. - București: Inspectoratul pentru Cultură al Municipiului București; Editura Marin Preda, 1994. Vol. I. 1994, p. 81.

Mincu, Marin. „*Carnetele*” editorului *Mircea Sântimbreanu.* - În: Luceafărul - nr. 5, 7 feb. 2001, p. 10.

Mitrică, Diana. *Scriitorul Mircea Sântimbreanu ne anunță că UNICEF a preluat crucea pe Golgota tranziției.* - În: Tineretul liber. - 7, nr. 321, 10 apr. 1995, p. 3.

O scrisoare inedită a lui Mircea Sântimbreanu. - În: Călăuza. - 10, nr. 493, 2-8 sept. 1999, p. 1, 2.

Olteanu, Lucia. *Mircea Sântimbreanu.* (Scriitori pentru copii). - În: Luceafărul. 3, nr. 8, 1960, p. 11.

Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană.* - Ediția a 2-a revizuită și adăugită. - București: Editura Albatros, 1977, p. 509, 510.

Popescu, Florentin. *O istorie anecdotică a literaturii române.* - București: Editura Saeculum; Editura Vestala, 1995, p. 298.

Mircea Sântimbreanu. Biobibliografie realizată Măria Razba. Deva: Biblioteca Județeană "Ovid Densusianu" Deva, 1996. - 23p.

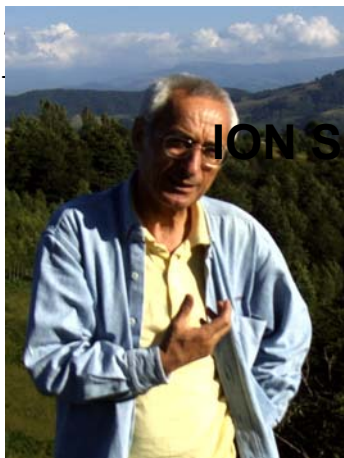
Mircea Sântimbreanu a plecat pentru totdeauna în "Recreația mare". - În: Adevărul, nr. 2864, 21-22 august 1999, p.3.

Vaida, Mircea. *Reîntoarceri cu valori etice.* - În: Tribuna. - 23, nr. 24, 14 iun. 1979, p. 7.

Un autor pentru cei mici? Prietenii mei scriitorii. - În: Albina. - 81, nr. 9, sep. 1978, p. 7.

"Mircea Sântimbreanu are dexteritatea de a sonda sufletul copilului din interior, mod de a rămâne un perpetuu copil mare în aproape întreaga lui creație, creație în care se vrea un emul al lui Caragiale, cel din schițele educative, ca "dl. Goe", "Vizita ș.a. Ba, oarecum în răspăr cu nenea Iancu, el, nu numai că arde vitriolant decepțiunile educaționale condamnabile și scandaloase, dar se pricepe să rămână în același timp și prietenul, fratele mai mare, sfetnicul "loazelor" de școlari pe care îi șfichiue".

Hristu Căndroveanu. *Literatura română pentru copii.* București: Editura Albatros, 1988, p. 191.

ION SCOROBETE

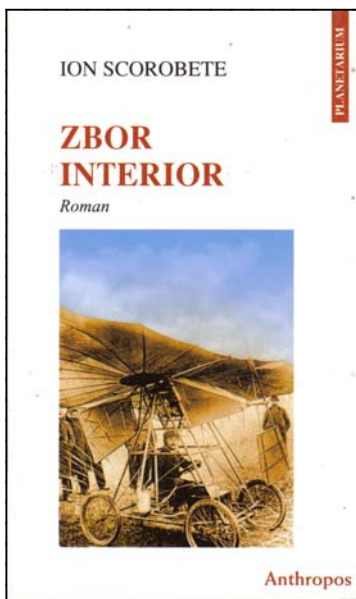
Pseudonim: Romulus Mitu-Meria

S-a născut în ținutul de basm, al pajiștilor de munte, de pe crestele Poianei Rusca, în satul Meria, din județul Hunedoara, într-o sfântă zi de primăvară, 26 mai 1947, atunci, o zi de Rusalii, iar la creștinarea sa prin botez, în parohia din satul Meria, i se dă numele, Siminic, nume sub care urmează apoi școala primară din satul natal.

Tatăl său, Andrei Scorobete este muncitor forestier, stânjelar, din tată în fiu dar și crescător de animale, lucrător al pământului, însă prin drumurile sale dese spre locurile de muncă din pădurile Olteniei, Banatului de munte, și Ardealului se convinge că viitorul copiilor săi este mai la câmpie, undeva mai aproape de oraș, acolo găsindu-se mai multe posibilități de a îmbrățișa o meserie, a se forma altfel, profesional decât a reușit el.

Acest lucru îi va îndemna mai târziu pe părinții scriitorului să părăsească aceste ținuturi care îi vor marca oricum existența și creația.

Mama, Scorobete Cătuța este casnică, dotată cu o sensibilitate aparte, o mamă îngăduitoare, grijulie, o bună povestitoare, dar între altele, o femeie energică, netemătoare și poate din acest motiv foarte apropiată scriitorului în perioada copilăriei, acesta însoțind-o adesea în șezătorile din sat, întâlniri la care participa cu deosebire în iernile lungi, unde se practica mai ales lucrul de mână, și unde copilul a avut prilejul să asculte întâmplări, povești, cântece, să cunoască obiceiurile, metehnele sătenilor, mai ales cele legate de faptele lor zilnice.

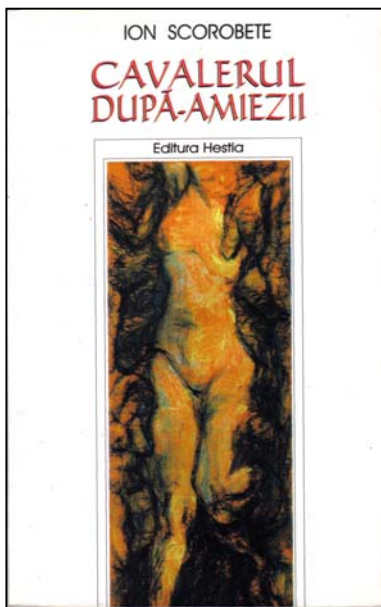
În anul nașterii lui Ion Scorobete, tatăl său se afla la Mănăstirea Tismana, din Județul Gorj, militar în termen, de gardă în plutonul ce asigura paza aurului românesc, pe care și l-au însușit rușii sovietici, dintr-o Românie sărăcită de război, înfometată de seceta din 1947, astfel că, i-a rămas mamei sarcina continuării vieții și îngrijirii gospodăriei, lucrul pământului, creșterea animalele, ca atare, să-și apere drepturile, în raport cu statul stalinizat și cu alte persoane, iar astfel fiind, cum era târâtă într-un proces de proprietate, pe când copilul abia împlinise 4 luni, de la naștere, se îndârjește, și de voie de nevoie, hotărăște să-l poarte pe copil într-o covată de lemn, pe umeri, pe distanța de peste 30 km, prin păduri, pe poteci de munte, așa cum procedau în special pădurencele, spre a se prezenta cu pruncul la Judecătoria de Plasă, de la Sarmisegetusza, fosta capitală, Regia.

Născut în astfel de împrejurări, Ion Scorobete are noroc de o copilărie activă, meticuloasă, bogată nu doar în suferințe ci, în trăiri, densă în conținut, el fiind antrenat din fragedă pruncie în muncile practicate de oamenii muntelui, deferit ocazional ca păcurar, văcar, cosaș, iar toate acestea nu doar că îi devin preocupante, copleșitoare mai mult, îl determină mai târziu, când ajunge de vârstă școlară să deprindă cu uimire și ușurință ba, chiar cu plăcere buchiseala în marginea descoperirii literei scrise, a acestei lumi aparte, de

îndeletnicirea cuvintelor, de plăcerea visării cu ochii deschiși, este cucerit cu puterea magică a acestui inedit univers.

Este relevant astfel că, într-un sat pierdut în întunecoasele păduri, unde nu se putea ajunge decât cu pasul, pe cărări verticale, cu o ponderea populației analfabetă, în aceea vreme, scriitorul devine, încă din clasa a doua primară, singurul din așezare care compune scrisorile tinerelor femei ai căror bărbați se aflau la cătănie, și unicul abonat din proprie inițiativă, la o publicație periodică, după o întâmplare plină de tâlc.

Astfel, într-o iarnă ucigătoare, cum se manifestau în general iernile la munte, cu ninsori abundente, cu viscole nesfârșite, cu geruri și lipsuri de toate felurile în viața merenilor, școlarul dă peste literele Albinei, în casa bătrânei Maria, văduvă de război, pe care o ajută la adăpatul oilor și impresionat de ceea ce descoperă, cu totul altceva decât ce găsea în manualele plicticoase, își oferă serviciile la adăpatul oilor, contra acestui jurnal, iar apoi, după ce meșterește un fluier din lemn de soc, îl oferă unui prieten de joacă, în schimbul prețului unui abonament la un ziar ce apare la Deva.

Ajuns la vârsta școlară, urmează sub îndrumarea Doamnei Rusu, - o învățătoare împătimită pentru rezistența partizanilor din Poiana Ruscă, - primele trei clase, iar în timp ce aceasta este alungată de comuniști, cu doamna Maria, încheie

strălucit pentru a fi înscris la școala generală de la Lunca Cernii.

Aici întâlnește un bun profesor de limba română, un anume Pădureanu, care îi sporește interesul pentru lectură, încurajarea pe care i-o dă acesta, fiindu-i de folos, mai ales după ce printr-o conjunctură fericită, se mută la școala din Densuș.

În vesmitile sale de pădurean, încălțat în opinci de cauciuc, cu ștrimfi, laibăr și căput de pănură, cu cămașă cusută în motive specifice, la gât și pomnașe, Ion Scorobete apare printre elevii din țara Hațegului ca o ființă stranie, impresie pe care reușește să-o imprimă pozitiv, din ciudățenie în admirație, după ce se face cunoscut pe sine ca personalitate.

Lecturile sale în perioada Densuș sunt cele care îl îndeamnă pentru întâiași dată la scris.

Se afla în sala bibliotecii comunale când i se cere, cu un anume fel de încredere, de către bibliotecară, să scrie recenzii la cărțile pe care le citește, pentru a le oferi cititorilor, cu titlu de informare asupra conținutului și mesajului, iar el, cu sfinșenia caracteristică, acceptă.

Încurajat în astfel de încercări, reușește să dea expresie celor citite, urmarea fiind benefică pentru înflăcărea imaginației creatoare, aceste întâmplări dovedindu-se a fi primele semne ale inspirației poetice, întrucât așa cum afirmă unii din comentatorii scriitorului, cele dintâi versuri se nasc, sub auspiciile unor lecturi, deși conturul emoțional al parabolilor sale se vor creiona și dezvolta cu precădere sub impresia fascinantă a frumuseților imagistice ale ținutului copilăriei și adolescenței lui Ion Scorobete.

Hunedoara este încă o întâmplare de bun augur pentru devenirea sa scriitoricească.

Îl întâlnește aici, în umbra furnalelor, pe subtilul stilist, profesorul Radu Ciobanu, scriitor format în jurul Tribunei de la

Cluj. Acesta îi sondează aspirațiile, îi sporește interesul pentru litera scrisă, îi este poate cel mai autorizat îndrumător de la catedră prin modelul în sine care i se oferă unui adolescent captivat de această inedită redută, republica literelor, spre care se îndreaptă, iar Ion Scorobete nu îl dezămăgește pe maestrul său fiind dovedit că, la debutul său ca poet, după câțiva ani, în presa literară, din revista Orizont, de la Timișoara, în anul 1973, Radu Ciobanu întâlnindu-l pe culuoarele acestei publicații, îl felicită și se bucură ca un părinte, că i se confirmaseră speranțele.

Adolescența îi este marcată profund de un eveniment zguduitor în anul 1962, imediat ce revine de la Hunedoara, în satul Meria, pentru a-și petrece vacanța de vară, alături de frații săi și părinți.

În sat se petrec fapte ieșite din comun având ca izvor forțarea de către autoritățile comuniste a intrării în sistemul cooperatist și a merenilor. În acest scop, într-una din zilele sfârșitului de iunie apare la Meria un grup de presiune, activiști, forțe de ordine, înarmați și pun la cale o agresiune în toată regula.

Ion Scorobete, împreună cu un prieten, întors și el de la Hunedoara, unde își petrecuse o vreme, la spitalul orășenesc, fiind deci pe aceeași lungime de undă, se pun în slujba forțelor, zis dușmănoase regimului de dictatură comunistă, și se instalează în punctul cel mai înalt al dealurilor dimprejurul satului, loc din care se comandă practic operațiunile de atac asupra vrăjmașului.

Se dezvoltă efectiv o luptă militară, fiecare însele sale. Grupul invadator al autorităților comuniste, milițieni, securiști cu arme de foc, împotriva sătenilor înarmați cu furci, coase, sape, topoare sau cu brațele goale dar, hotărâți să-i alunge de pe meleagul lor. Încleșătrea are loc în afara satului, pe un culuar despădurit care este mărginit de o prăpastie, spre

care sunt împinși cei înarmați. Rezultă un măcel, cu mulți răniți de o parte și de alta, după care satul este supu unei epurări în urma căreia mulți bărbați sunt ridicați, anchetati, iar adolescentul Ion Scorobete este determinat să se ascundă multă vreme, până se potolesc lucrurile.

Colectiva nu a mai luat ființă, niciodată, în Meria dar, Ion Scorobete s-a simțit urmărit pas cu pas, chiar și după evenimentele din Decembrie 1989.

Împrejurările vieții îl aduc pe Ion Scorobete în Banat, mai exact în satul Bujorul Bănățean, acolo unde văzuse lumina zilei, cu un secol mai devreme, inventatorul zborului artificial, cel care izbutește pentru prima oară în lume să ridice de la sol, în 18 martie 1906, la Montesson, lângă Paris, un aparat de zbor mai greu decât aerul, folosindu-se de propria energie propulsivă, de trenul de decolare și aterizare încorporate în mașină.

Era în iarna anului 1963. Tatăl său ia hotărârea de a părăsi pentru totdeauna colinele savuroase ale muntelui și astfel, odată cu familia se stabilește în Banat și scriitorul dar, acest fapt însă nu-l îndepărtează de mirajul acelor locuri, dimpotrivă ori de câte ori are ocazia, urcă pieptul Carafostului, un Cogaionon al strămoșilor săi, și își încarcă bateriile cu aerul tare al copilăriei.

Tânărul creator strămutat de pe versanții pădurenilor, în câmpie, are prilejul să fie prezent pe noul meleag schimbării denumirii localității, din Bujor în Traian Vuia, evenimentul fiind copleșitor, declanșând în spiritul său o preocupare specială pentru personalitatea exemplară a intelectualului prea puțin cunoscut la români, în acele momente.

Își desăvârșește studiile liceale și își susține bacalaureatul la Liceul „Traian Vuia” din Făget, după care este admis la Școala postliceală cu profil de biblioteconomie „D. Marinescu” din București, unde îi are ca profesori pe

prozatorul Costache Olăreanu, bibliologul Corneliu Dima Drăgan, timp în care debutează în literatură, în placheta de poezie a tinerilor bucureșteni, îngrijită de poetul Tiberiu Utan. Capitala literară a acelor vremuri îl stimulează în mod deosebit, mai ales că îl cunoaște pe scriitorul Zaharia Stancu, pe romancierul Alexandru Ivasiuc, intră în cenaclul literar "Cadran" condus de prozatorul și dramaturgul Ștefan Popescu, cenacul frecventat de poeții: Aghata Bacovia, I.Th.Ilea, N.Carandino.

La biblioteconomia bucureșteană îi are colegi pe cunoscuții scriitori: Lucian Vasiliu, Marian Drăghici, George Calcan.

Rvenind în Banat pe la mijlocul anului 1973, debutează și în presa literară, săptămânalul de cultură și literatură, Orizont de la Timișoara, publicându-i o coloană de poezie, sub pseudonimul Romulus Mitu Meria, cu o prezentare a lui Damian Ureche, la secțiunea debuturi, apariție bine primită, iar de atunci devine colaborator sporadic până în anul 1977 când, din motive pe care le află abia după căderea ideologiei comuniste, nu i se mai publică nimic, decât prin bunăvoința poetului Anghel Dumbrăveanu, care începând din 1988 îi deschide din nou paginile acestei reviste bănățene.

Are mai multe tentative de a debuta în volum dar genul de poezie pe care o scrie nu se încadrează în gustul potențailor culturnici astfel csește să intre într-o culegere cu titlul Atelier literar, editată de „Facla” în anul 1977.

La câțiva ani de la absolvirea biblioteconomiei este admis la Universitatea din București, Facultatea de științe juridice, pe care o absolvă cu bune rezultate este încadrat jurisconsult la Institutul de sudură din Timișoara, de sub conducerea Acad. Traian Sălăgean, perioada fiind una plină de semnificații, aici întâlnește multe dintre personajele sale, din romanul Noaptea orgoliilor.

Debutul efectiv în volum se petrece în anul 1993, se produce putem spune printr-o întâmplare fericită autorului care, cunoscându-l mai îndeaproape pe criticul și editorul Lucian Alexiu, scriitor timișorean de primă importanță, el însuși poet și deci știindu-i creația lui Ion Scorobete din periodice, apărută înainte de 1989, îi propune o editare mai ales a acelor dintre creații ce nu au văzut lumina tiparului. Astfel s-a împlinit „Geometria zăpezii”, la finele aceluia an, urmată imediat de „Baricada cu îngeri”, ambele beneficiind de o primire excelentă în presa literară de întâmpinare, scriitorul fiind admis în Uniunea scriitorilor, în anul 1995.

Consacrarea literară a lui Ion Scorobete este lentă și fără pompă astfel cum se obișnuiește mai nou în literatura de după anul 2000.

În aparență în continuare volumul de poezie „Dragoste și alte păsări de pradă”, care îl situează autor definitiv în generația poezilor de după 1980, o poezie decadentă, o poezie de idei inspirată din frământările cotidiene ale vieții, trăiri cărora autorul le conferă o existență estetică.

Ritmul aparițiilor editoriale se menține tot cu poezie și în cea de-a patra apariție editorială, care poartă titlul „Ziua tip vagon”, urmat de o apariție în traducere, la editura sârbă „Petar Kocici” din Belgrad, care face o selecție din cele patru volume de poezie ale lui Ion Scorobete.

Cum scrisul este o profesiune de credință a lui Ion Scorobete, deși nu aceasta îi asigură mijloacele necesare existenței biologice, el abordează exercițiul scriiturii din postura competitorului, a aceluia care se află angajat într-o întrecere în primul rând cu sine însuși, în condițiile în care prestează și o profesiune din care trăiește, una de uzură, erodantă, vulgară chiar, aceea de avocat, într-o societate perfidă, cuprinsă de cangrena corupției până în măduva oaselor, această credință în

scrisul său apare ca o izbăvire, o mântuire, o retragere în meditație.

Sub auspiciile acestei credințe a continuat să scrie și, să apară pe piața literară, menținând un viu interes pentru opera sa, în rândul iubitorilor de literatură, atât de poezie cât și proză, acesta debutând în 1998 cu primul său roman, „Cavalerul după-amiezii”, roman urmat de încă alte trei proze interesante, inspirate din mediul urban al Timișoarei, fiind vorba de romanele: „Noaptea orgoliilor”, „Îngerul de faianță” și mai recentul „Zbor interior”, lansat și la Institutul cultural român din Paris, acesta fiind de altfel primul volum dintr-o trilogie dedicată inventatorului Traian Vuia, trilogie având denumirea „Decolarea”.

Ion Scorobete a colaborat frecvent la presa literară, remarcabile fiind prezențele sale în: Orizont; Luceafarul; Tribuna; Convorbiri literare; Steaua; Paralela 45; Romania literara; Semenicul; Banat; Semne; Mozaic; Oglinda; Dacia literară; Poesis; Anotimpuri literare; Argeș, Nova Provincia Corvina, Reflex, Dacia literară, Orient latin, Coloana infinitului, ș.a.

În volume colective: Atelier literar, ed.Facla, 1978 coordonat de Simion Dima; Casa faunului, ed.Hestia, 1995, antologia a 40 poeți contemporani transpuși în engleză, franceză și germană, coordonat de Lucian Alexiu.

Este fondatorul din anul 2000 al Fundatiei Culturale „TRAIAN VUIA”, al cărei președinte este, fundație prin care a editat până în prezent „Colocviile „Traian Vuia”, editia I-a, 2001, apoi „17 scrisori” corespondența inventatorului cu personalități din România în perioada anilor 1902-1950, ambele la Editura de Vest, Timisoara; opera social-politica a juristului-diplomat bănățean, Traian Vuia, la editura Mirton, Timisoara în anul 2003.

Fondatorul asociației culturale „Mierea pădureană” 2007, prilej cu care a lansat suplimentul cultural cu aceeași denumire al revistei de cultură: Nova Provincia Corvina, Lunca Cernii-Meria, Hunedoara, 2007;

În tabăra de creație literară de la Homorod, din 1972 est distins cu premiul literar pentru debut „Tinare condeie”, iar la concursul de creație de la Cenaclul Ars poetica i se acordă o mențiune. În anul 2006, cu prilejul centenarului zborului realizat de Traian Vuia la Montesson, Asociația AGIR din România i-a decernat Diploma de onoare „Traian Vuia”, pentru merite deosebite în promovarea acestei valoroase personalități.

Apariții editoriale:

Poezie:

„**Geometria zapezii**”, Editura Hestia, Timisoara, 1993.

„**Baricada cu ingeri**”, Timisoara, Editura Hestia, 1994;

„**Casa faunului**”, Timisoara, Editura Hestia, 1995.

Antologie 40 poeti contemporani, transpuși in engleză, franceză, germană.

„**Dragoste si alte păsări de prada**”, Timisoara, Editura Hestia, 1996

„**Ziua tip vagon**”, Timisoara, Editura Eubeea, 1997

„**Bibliotheca de zgomote**”, Iasi, Editura Junimea, 2000;

„**Pădurile celeste**”, Deva, Editura Emia, 2003

„**Mierea de pelin**”, Timișoara, Editura Brumar, 2007

Proză:

„**Cavalerul după-amiezii**” -roman, Timisoara, Editura Hestia , 1998

„**Noaptea orgoliilor**” -roman, Timisoara, Editura Hestia, 1999,

„Îngerul de faianță” -roman, Timișoara, Editura Hestia, 2004;

„Zbor interior” -roman, Timișoara, Editura Antropos, 2006

Eseu:

In:Colocviile Traian Vuia, 200-2001-Echilibrul spiritului genial, Timișoara, Editura de Vest,2002;

In:Traian Vuia (1872-1950) contribuții biografice-Adevărul bolnav, Timișoara, Editura Orizonturi universitare, 2007

Traduceri din opera originală în alte limbi:

Geometria zapezii:În limba sârbă: Geometria snega, Bania Luca, -Yugoslavia, ed.Petar Kocici, 1998.Traducere de Slavomir Gozdenovici si Liubinca Perincici;

Geometria zăpezii si Baricada cu ingeri: in limba engleza: Geometry of Snow (1993); The Angel-Winged Barricade(1999). Traducere de Carmen Blaga.

În limba germană: Dragoste si alte păsări de pradă, în germană: Liebe und andere Raubvogel. traducere de Markus Krebs, 2001, Verlag Die SCHEUNE Dresden, Germania.

Referințe critice (selectiv):

Cornel Ungureanu in Orizont, nr.10 din anul 1994 si nr.1 din anul 1995;

Alexandru Ruja, in” Paralela 45”,Supliment de cultura, literatura si arta al ziarului „Renasterea banateana”, din 18 martie 1995;

Radu Ciobanu in Tribuna nr.4 din1994 si Tribuna nr.2 din anul 1995;

Lucian Vasiliu, in „Dacia literara”, Iasi, nr.4 din 1994;

Robert Serban, in Orizont, nr.3 din 15 martie, 1996;

Radu Ciobanu, Rostirea Românească nr.7-8, iulie-august 1996;

Dan Silviu Boerescu, in ArtPANORAMA, nr.1 din ianuarie-februarie, 1999; Constantin Zarnescu, in Mesagerul transilvan, nr.27-28, noiembrie, 1999; Luminita Marcu, in Romania literara, nr.3 din 26 ian-1 feb.2000;

Adrian Tion, in Steaua, nr.2-3 din anul 2000;

Dumitru Hurubă, Cuvântul Liber nr.2983/31.august 2001;

Gheorghe Sechesan, in Forum Studentesc, nr.2 din anul 2001;

Dan Bogdan Hanu, in Convorbiri literare, nr.6 din 2002;

Vasile Dan, in Arca, nr.4 din anul 1995,

Maria Nițu, în Arca, nr.10-12, din 2006,

Constantin Buiciuc, în Steaua, nr.6 din 2006; ș.a.

Ion Urdă, în Nova Provincia Corvina, nr.3(4) august 2006;

In volum: Olimpia Berca, Dicționar al scriitorilor banateni, editura Amarcord, Timisoara, 1996;

Lucian Alexiu, in Casa Faunului, editura Hestia, 1996;

Gheorghe Luchescu. Din galeria personalitatilor timisene, Lugoj, Editura Dacia Europa Nova, 1996;

Aquilinia Biraescu si Diana Zarie in: Scriitori si lingvisti timisoreni;

Maria Razba in Personalitati hunedorene. Dictionar, Deva, Biblioteca Judeteana „Ovid Densusianu”, 2000;

Enciclopedia personalităților din România, Personenenzyklopadien

AG, Verlag fur, 2006;

Maria Nițu, în: Lecturi la fileu, Timișoara, Editura Eubeea, 2007.

Constantin Toni Dârțu, în: Personalități române și faptele lor 1950-2000, Iași, Editura Top lux, 2007;

Membru al Uniunii scriitorilor din Romania din anul 1995;

Membru al Baroului de avocati Timisoara, jud.Timis, din anul 2000 si in prezent.

Colaborări:

"Orizont", "Luceafărul", "Tribuna", "Orient latin", "Anotimpuri literare", "Dacia literară", "Opinii culturale" etc.

MIRON SCOROBETE

Născut la 1 mai 1933, în comuna Răchitova, județul Hunedoara, într-o familie de țărani. Urmează școala primară în satul Poeni, apoi liceul la Petroșani, Călan și Deva. Absolvent al Facultății de Filologie, a Universității din Cluj-Napoca. Debutează în literatură în anul 1954, în revista "Steaua". Debut editorial, în 1962, cu placheta de versuri "Manuscris", în colecția „Luceafărul”, Editura pentru Literatură, cu o prefață de Nina Cassian. Publică apoi volumul „Fântâni” (1966), care accentuează tonul de confesiune și conținutul intim. La Editura Tineretului îi apar volumele: „Drumul Gomorei”, „Comoara din Peștera Scheletelor”, proză de inspirație folclorică sau livrească, iar la Editura pentru Literatură îi apare volumul „Ultima vânătoare de toamnă” (1969), în care predomină lirica erotică și peisajul. În anul 1971, la Editura „Albatros”, scoate volumul „Femeia venită de sus”, ce reunește povestiri științifico-fantastice, iar în colecția „Fantastic Club”, volumul „Crâncena luptă dintre Ate și Abile”, culegere de povestiri

științifico-fantastice, scrise cu mare vervă și umor. Împreună cu scriitorul Vasile Rebreanu, publică la Editura „Facla” din Timișoara, două volume de interviuri „Cu microfonul dincoace și dincolo de Styx” (1979; 1981). La Editura „Dacia” din Cluj-Napoca, îi apare, în 1984, romanul de aventuri pentru copii „Marile vacanțe” și în 1987, volumul „Scrisori din Isihia”. A lucrat ca redactor la revista „Tribuna” (1957-1969), la Editura Tineretului și la Studioul Radio – Cluj (1970). A fost tradus în limbile: franceză, engleză, germană, rusă, maghiară, sârbocroată. După, 1989, redactor șef la revista „Renașterea” din Cluj-Napoca. Din 1998, conduce împreună cu Dan Brudașcu revista „Cetatea literară”. A scris dramaturgie jucată sau interpretată la radio. Este membru al Uniunii Scriitorilor din România.

Colaborări:

„Tribuna”, „Steaua”, „Luceafărul”, „Flacăra”, „România literară”, „Urzica”, „Utunk”, „Viața Românească”, „Contemporanul”.

Lucrări publicate:

Manuscris. Poezii. Cuvânt înainte de Nina Cassian. – București: Editura pentru Literatură, 1962. – 84 p.

Fântâni. – București: Editura Tineretului, 1996. – 72 p.

Drumul Gomorei. Legende. – București: Editura Tineretului, 1967. – 120 p.

Comoara din Peștera Scheletelor. București: Editura Tineretului, 1969. Vol. 1. – 64 p.; Vol. 2. – 63 p.

Ultima vânătoare de toamnă. – București: Editura pentru Literatură, 1969. – 80 p.

Femeia venită de sus. – București: Editura Albatros, 1971. – 160 p.. – (Științifico-Fantastică).

Meduza. Roman. – Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1976. – 240 p. – (scorpionul).

Crâncena luptă dintre Ate și Abile. București: Editura Albatros, 1977. – 208 p. (Fantastic Club).

Povești din curtea mea. – Timișoara: Editura Facla, 1980. – 60 p. cu il.

Trofeul. Povestiri. – Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1980. – 216 p.

Sus, în satul de argint. Poezii pentru copii. București: Editura Ion Creangă, 1981. – 40 p. cu il.

Marile vacanțe. Roman. – Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1984. – 200 p. cu fig.

Imperiul unei singurătăți. Versuri. București: Editura Cartea Românească, 1985. – 112 p.

Scrisori din Isihia. (Versuri). – Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1987. – 112 p.

Cu microfonul dincoace și dincolo de Styx. – Cluj-Napoca: Editura Dacia. – 2 Vol. Vol. 1, 1979. – 351 p.; Vol. 2, 1981. 368 p. (În colaborare cu Vasile Rebreanu).

Valahia în cartea Genezei. – Cluj, 1996. (Sub pseudonimul S. Coriyll).

Referințe:

Curticeanu, Diona; Pintea, Emil; Daisa, Dora. *Bibliografia literaturii române. 1961-1965.* – Cluj-Napoca: Biblioteca Filialei Cluj-Napoca a Academiei Române, 1996, p. 173-178.

Felea, Victor. *Dialoguri despre poezie.* București: Editura pentru Literatură, 1965, p. 267-269.

Grăsoiu, Liviu. *Înnobilarea singurătății.* În: Luceafărul. – 31, nr. 15, 9 apr. 1988, p. 2.

Literatura română contemporană. – Vol. 1: Poezia. Coordonator Marin Bucur. București: Editura Academiei Române, 1980, p. 126-127.

Manolescu, Nicolae. „*Imperiul unei singurătați*”. – În: România literară. – 18, nr. 46, 14 nov. 1985, p. 9.

Oarcăsu, Ion. *Prezențe poetice.* – București: Editura pentru Literatură, 1968, p. 166-173.

Oarcăsu, Ion. „*Ultima vânătoare de toamnă*”. – În: Tribuna. – 13, nr. 50, 11 dec. 1969, p. 3.

Oarcăsu, Ion. *Miron Scorobete – 50.* – În: Steaua. – 34, nr. 8, aug, 1983, p. 29.

Piru, Alexandru. *Poezia românească contemporană. 1950-1975.* – Vol. 2. Generația mijlocie. Generația tânără. București: Editura Eminescu, 1975, p. 171.

Poantă, Petru. *Dicționar de poeți. Clujul contemporan.* – Cluj-Napoca: Fundația Culturală „Forum”, 1998, p. 186-188.

Poantă, Petru. *Radiografii.* – Vol. 1. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1978, p. 63-65; - vol. 2, 1983, p. 156-158.

Rebreanu, Vasile. „*Sus în satul de argint*”. – În: Contemporanul. – 37, 11 sept. 1981, p. 10.

Stoian, Nicolae. *Gravitatea zâmbetului mucalit.* – În: Luceafărul. – 30, nr. 15, 11 apr. 1987, p. 6.

Tașcu, Valentin. *Poezia poeziei de azi.* Iași: Editura Junimea, 1985, p. 213.

Tașcu, Valentin. „*Comoara din peștera scheletelor*”. – În: Tribuna. – 13, nr. 28, 10 iul. 1969, p. 3.

Vaida, Mircea. „*Cu microfonul dincoace și dincolo de Stryx*”. În: Tribuna. – 25, nr. 49, 3 dec. 1981, p. 2.

NICOLAE SZEKELY

Poetul hunedorean Nicolae Szekely este un muzician parcă desprins din legendele cu trubaduri și domnițe ale Castelului Corvinilor. Dar poezia sa nu este trădarea muzei ci îngemănarea ei. Cuvintele devin lemn de rezonanță ale unei vibrații de profunzime, iar muzica preclasică și nu mai puțin genurile de ultim impact, fac din poezia sa ceea ce face chitara sa clasică, din ecurile unui lamento straniu, parcă întors în radarele memoriei noastre ancestrale. Romantismul liricii lui, a evoluat spre o expresie când post-modernistă, când ușor ironică, amintind parcă de cartea lui „Alchimia divinului”. Premiile muzicale, la Predeal, ca și cele literare, Premiul Uniunii Scriitorilor pentru poezie, colaborarea onorantă cu reviste și edituri exigente, confirmă mai mult decât ce a fost o promisiune: o vocație.

El este și tehnoredactorul prestigioasei reviste transilvane „Provincia Corvina”, încă de la fondarea ei, acum zece ani. Nicolae Szekely este excelent receptat de critica generației moderne, împătimit de carte și autocunoaștere, tenace, ultrafîn „diapazon” și al poeziei altora.

Limbajul său poetic este dintre cele mai armonios structurate, rostindu-se în subtilități de mare finețe, din care țâșnesc jerbele metaforei revelatorii, nici un interval lăsând loc prozaicului. Deoarece el își trăiește poezia cu o ardoare

aproape dureroasă, pesemne traumatizantă. Avem nostalgia de a-i asculta și chitara orfică, dacă nu la Stâna de Vale (excursie de studiu literar, artistic și muzical -unde am participat cu toții în anul 2001- organizată de Academiei de Științe, Literatură și Artă – Oradea), sau în sala Cavalerilor, ori a Domnițelor Corvinilor, ori la Rum, Cicele sau Szamathely, în Ungaria, poate de Crăciun, pe un CD audio! Dar poate acordurile lui semantice transpar și răzbat din poemele cărții „Buletin de știri”, dincolo de o maliție ce vrea să disimuleze trandrețea preclasicului, în crochiuri desuete. Translucidul face aluzie la Odysseas Elitis, vine dintr-o lumină interioară, ezoterică: sentimentul valorifică un cristal.

Eugen EVU

BULETIN DE ȘTIRI,
editura Mirador, Arad, 2007

*moto 1: „nu există
femei !”*

**moto 2: „agonicii, un
nou curent literar?”**

Trecerea de la o literă la alta, ca prin fuiorul unei balanțe, este pentru Nicolae Szekely una din frecvențele referințe în formulă cât mai inedită la propria-i scriere. Poetul este un postmodernist pentru care livrescul a confiscat afectivitatea din care primele cărți izvorau. Structural un armonic, extrema a devenit dezarmonia, boicotul pragmatic al muzicii, claxonul! Acest pragmatism auto-impus corespunde revoltei prin limbaj, față de textele calchiate, vidate de

conținut, ca și față de societatea „știrizată”, cablagizată. Szekely cantonează cu dezinvoltură într-un estetism al improvizațiilor, sinonim cu improvizațiile pe leitmotiv din jazz. Umorul este injectabil inteligent, aluziv, subtextual, dar și băubil ca o răcoritoare.

Cultura elevat muzicală a poetului interferează și în acest volum cu sonorismul discursului, interior și contrapunctic. Sunetele sunt anume stridente, ca să irite, să dezmeticească mulțimile lui Gustave le Bon. Variațiunile pe tema „dată”, cea a mediilor, a știrilor dinspre societate, este parafrazată ludic-amar-cinic, prin facerea cărții ca un cotidian „buletin de știri”: despre sine, sinele liric, dar și despre ceilalți! Naveta devine „inițiativă”, cronică lapidară a gesturilor, chipurilor, dar și a monologului interior, expulzat ca o erupție cutanată pe albul hârtiei subtasaturate de perversiunea exaltaților scribi care au făcut din arta poeziei, o artă a prostituării administrată per-lingual de fracturiștii și maneliștii omniprezenți.

Autoreferințele nu sunt însă confesiuni, ci acuze: **„metoda de a-mi ține echilibrul/ ar fi să/ cuibăresc în palmele creierului/ idei mai puțin fragile”** (Nicolae Szekely) pare să fi devenit prudent spre direcția promoțiilor anterioare, dacă nu atras (competitiv!), de poetica noii generații, ceea ce nu cred că e întâmplător. Frecvent, dealtfel, poetul publică în revista pe internet „Agonia”, care cultivă o adevărată armată de avantgardişti adolescenți.

El are o formație de intelectual care gustă doar licori exotice. Dar cartea de față este un amestec exploziv de licori și otrăvuri, toxine și calmante ce dau dependență. Generației de pe valuri, de-acum, (între hunedoreni Ovidiu Băjan, Olga Ștefan, Erika Erdoș, Liviu Ofileanu, Paulina Popa, Nicolae Szekely îi transmite cu inflexibilă retorică, un mesaj -ars poetica- pretextuând o dedicație fiicei sale: (citez): **„sigur că**

**legea spune altceva/ dar n-ar avea nici un farmec dacă/
totul s-ar elibera dintr-o dată/ ca un ochi de mistreț în
verdele întunecat/ al pădurii... trebuie să amânăm cât
putem/ întocmai mineralului/ limita disciplinată”**
Austeritatea și causticitatea, impregnația de expresii tehnice,
medicale ori argotice, a unor astfel de enunțuri este șocantă;
paradoxal tocmai prin cromatismul exotic, ostentaiv, țipător
(Juvenal spunea că indignarea face poezia!), prin ceea ce cred
că-l caracterizează între cei din valul său, ținta unui limbaj
poetic cât mai original, dar și orgoliul celui „de neînțeles” în
comunitatea strict culturală.

Aici Skezely este confin cu artistul plastic Constantin
Zgîmbău, liderul *number one* al „tranziției culturale locale”.
Mă refer la travaliul atitudinal și atât. Vorba lui Geo
Dumitrescu: „Libertatea de a trage cu pușca”. Merge și cu
praștia, la spart geamuri, dacă nu chiar termopane. Ori
timpane! De fapt, de profunzime, cred că Nicolae Szekely se
desparte definitiv de îndoctrinarea din care a mușcat și
generația sa, chiar dacă nu s-a spurcat iremediabil prin
dedublare și intoxicare subliminală. Așadar, a scrie, este a îți
restaura conștiința, implici cea comunitară, adică socială. Nota
bene! Catarsisul ori exorcismul sunt ale intuiției și bunului
simț, chiar și la cei ce, cum dixit Liiceanu despre Pleșu:
„Andrei, tu ești loial prin trădări succesive”

Să nu ne pripim a crede că Szekely apelează stilistic la
ironismul vitriolat prin mimesis: el are suferință autentică
asocialului, ca și cea a deriziunii idealului feminin *cherchez la
femme*, este led-ul care clipește chiar și-n buzunarul de la piept
al navetistului Hunedoara – Deva, o experiență benefică, dacă
iată, a ieșit de-o carte! Femeia mai poate să aștepte, poate caută
și ea, ravagiile sunt ale hazardului, nu? Neportivirile de
caracter sau subrefugiile în textualismul care poate fi și
sextualist, bravo fracturșit, bravos turiști în frac! Că fracul e de

salopetă, ca la mulți disponibilizați din proletcultism (nu e cazul lui Szekely, voila!) .

Frecvența cu care Szekely publică texte (foarte bune!) pe revista internet „Agonia”, să fie o nouă opțiune? Să fie agonicii o nouă grupare, a adolescenților de după lovituție, un curent literar ce se află în stadiul de cuconi, sau de omide, al unei noi faune? Sau Szekely e un intrus intențioant, cu scop polemic? Experimentismul actual este și el un simptom al seismelor la toate etajele societății scăpate din țarcul massificării?

Ceea ce spune poetul ghelărean, a devenit secundar, substituit scopului de „**cum spune**”. Ipsita fracturistă, chiar parafrazată (sau parodiată malițios), este sinergică douămiiștilor: „**te urmărește tot timpul/ nimic n-a putut-o îndepărta/ se va prostitua în continuare cu toți cei care îi iese în cale/ eu cel puțin am prins-o de pubis/ și am făcut-o praștie**”... Cartea lui Szekely se cere decodată acut euristic și psihanalitic, mai ales, poetul fiind excelent familiarizat cu phiologia, între altele. Rafinamentele sunt expărimate cu o anume savoare, cu un sacrasm remarcabil, pentru obrazuri fine, chiar delicate. Revolta este una superioară, a unui cerebral, cu răbufniri erotice disimulate în paroxismul discursului post-modernist. Înțepăturile aluzive sunt ale unui cinic în sens filozofic. Cel negat este Socrate, nicidecum Nietzsche, cel aprobat este Shopenhauer și Freud! Draculismul este doar pretextual.

Euridice este complice cu dracii din Hades, Orfeu este încornoratul. Așa că terapia de șoc, la cota de avarie, ar fi aceeași monedă, ortul popii pe cărnurile femeii-marfă, femeii gonflabile, femeii-traseiste ori celei navetiste! Carnea care face *promotion* și care se vinde, macră ori tocată mărunț neuronal, de jocurile habitudinii-partner cu ambalaj de „pereche ideală”. Iată câteva răspunsuri (retorice) pe care mesajul acestei lirici ni

le „mură-n gură”. Bipolarități, rețete frecvent ale ambiguității, cu zvâc caricatural, poate intenționat, mușcător, al vulpii care nu ajunge la struguri. Există două feluri de praștie: cu un băț (ca a lui David când îl doboară pe Goliath) și cu crăcane. Referința argotică „am făcut-o praștie”, va fi la piatra din petecul – marsupiu?

Efectul poeziei de acest tip este inerent demitizant. Autoironia a invadat discursul în mod semnificativ, prefigurând probabil o evoluție în contrasens cu structura unui romantic: **„ce urâsc în lumea asta: ghișeele joase șamele uzate și tânțarii/ (am ratat un sistem filozofic...”**. Nicolae Szekely esibă abundant enunțuri paradoxale, perplexitatea pare să fie a sacrasmului și a revelației absurdului ionescian. Lectura îți induce volens-nolens o stare de persiflare, contaminează. Căci el vrea să șlefuiască rapănul de pe oglinzile scorjite ale narcisismului famelizat. Doctrina devine vitrină. Pompa cu flit e agitată pe muștele de pe vitralii, atacând cu acid și vitraliul (manolescian). Într-un mediu toxic, soluția acestui stil este *șprei* pentru imunitate? Derizoriul, plictisul indus din banalitatea cotidiană, dar și din toate palierele unei societăți psostuiate, unei moralități decăzute prin imolozie, agresivismul delirant al imediatului, crochiul unor „chipuri”, nume sau enunțuri livrești, sunt tot atâtea surse de a interpela și dumica mărunț, persiflant, provincialitatea și navetismul comportamental, superficialul, frumusețea goală de minte, oferta cârnii pubere, parada de femei ulșurate, între care, poate, cine știe, într-o dimensiune paralelă „muza Euridice simte arsura-n ceafă, dar nu întoarce capul! Ea are ce are cu ăia din Hades, Orfeu nu mai „îmblânzește fiarele” (ba le chiar excită!) s-a demonetizat. Poetul dă știre sigură că îi repungă parada de păpuși mecanice a „damelor”, poeziile fiind schițe de portret pe furis ale companioanelor feminine, care **MIȘU**nă literalmente, nu-i așa? în căutare de altceva: **money!**

Viața de tranziție este naveta, cel/cea de alături companioni! Crezi că era Îngeruța Paulinei Popa sau zeițele geloase ale lui Evu, când colo coboară în stația terminus și tu rămâi cu ceva: cu subiectul unei noi știri despre nimeni. Dacă nu coboară, poate fac blatul pe DN Deva-Orăștie, a „cum vrei să te rezoily, repede, sau???”. Citez din Szekely: **„adevărul e că povesta asta cu autobuzul de/ șapte și douăzeci e o porcărie/ acum nu mai lucrez la madama cu pricina dar naveta încă o fac/...lily corina cristina gabi toate își văd în continuare de drum... mi-amintesc de pitica aia blonduță care se lăsase/ pur și simplu pe mâna mea cum s-ar usca cerneala/ pe o hârtie de proastă calitate/”** (Sora petală).

Chiar și când este astfel sacastic-pamftelar, scriind cu vitriol, poetul are darul special de a da titluri frumoase poemelor sale, semn al gustativului acut în consumul cuvintelor, dar și al previzibilei revolte a „necuvintelor” stănesciene, poate via Marius Ianuș, Ioana Băețica, Olga Ștefan, Ovidiu Băjan, M. Galațanu, Nicolae Țone *et caetera*. Dar Nicolae Szekely nu va fi niciodată un fracturism autentic, structural nu poate fi. El doar își asumă disperarea, exasperarea Realului Halucinant și iese la atac în armură de rocker: lira devine mitralieră, teroarea de sine este respinsă, prin terorizarea discursului, adică a cititorului-țintă GRAFOMAN... Suferința esteticului s-a disimulat în alcoolul tare și **nervul tactilo-digital** al textului s-a substituit comuniunii cu griful chitarei clasice.

Așadar avem deja un profesionism al angoasei sfidate prin ironie, paraodiere și parafrazism, opțiune a noii generații, cusut cu eseismul teoretic al însuși actului de a scrie egal a contesta-protesta o *ars-poetica* a dezamăgirii deghezată în spontaneitatea și delirul mediilor. Teroarea permanentă a acestor medii (buletine de știri), este și una indusă în travaliul autodefinirii, a autoreferinței ornată neo-avant-gardist.

Poezia este religie (mit personal), la răscrucea „gravidă” de mizeria metafizicii, a îndoielii și negării superstițiului paternal ocrotitor. Magia oracularului s-a erodat în protestantismul impulsiv. „Iraționalul grecesc” este subsumat cartezianismului și dezamăgirea se salvează în caricaturizare, în arta jocului carnelesc. Este refuzul poetului față de mistificare, de alienare, de artefactele și ravagiile Hazardului, de vidul justiției oricărei instanțe ori providențe. Criza lirismului de acest tip este criza lucidității paroxistice, este NOI NICIODATA NU post-labișian. Respingerea afectării și a pozei, are efecte de parodie acidă, acreală caustică, acid.

Elegiacul Nicolae Szekely se camuflează și bufoneria este ceremonioasă, poezia lui a devenit poetizantă. Arzând etapele destul de agitat, debordând de eclecticism și zburdând printre cuvinte ca un Pan al mugurilor dificil de atins, poetul face salturi abisale. Abisalul este chiar în interioritatea „alchimismului” atribuit ieri divinului, textualismul frugal, marja erosului la cota de avarie a hologramei, sunt simptome ale unei răscruci inerente. Mă refer la limbaj, deoarece substanța din care se încheagă lirismul lui Njicolae Szekely, este erosul sublimat: „ehei/ nu există depărtări/ decât distanțe înfășurate în tifon/ (coșmar cu h.g. wels)/ nu există femei/ decât femei înfășurate în versuri tâmpite/ de altfel nu le vezi decât când miroși...”. Așadar, ca-n Luca Pițu, eroticul vede cu nasul. Ieșeanul insinuează chiar că specimenul face cu nasul și altecele, complementar recuperativ! Semiotică, bre!

Desigur, nu avem o atitudine misogină, ci o retorică în care se ghemuie insultată de real, sintagma „chercez la femme”, n-am spus famen!, deoarece, vorba lui Mesia: „aceia sunt pentru îngerii din cer” (Matei, 19 Noul Testament). Premiat pentru poezie de Uniunea Scriitorilor Români (filiala Arad), e posibil ca hunedoreanul Nicolae Szekely să repete performanța, deși cei două-trei sute de rroni din plic nu prea fac de-o boemă, darmite de-un party. Eugen EVU

Debut editorial:

Alchimia Divinului, eseu, editura Emia 1999,

Lucrări publicate :

Astrele interioare, poeme, editura Signata, 2000

Lumea Mădălinei, poezii pentru copii, Biblioteca revistei Provincia Corvina, 2001

Stările imnice, poeme, editura Mirador – Arad, 2001

Premiul Uniunii Scriitorilor Filiala Arad

Sine pieziș, editura Corvin, 2005

Buletin de știri, poeme, editura Mirador, 2006

RADU SELEJAN

Născut la 5 noiembrie 1935, în Brad, județul Hunedoara. Urmează cursurile unei Școli Tehnice Miniere (1953). Absolvent al Institutului de Mine Petroșani (1961). Ca inginer minier, a lucrat la exploatarea miniere Săcărâmb (1953-1956; 1961-1964), Rușchița, Voislova, Leșu Ursului. Redactor de ziar la Petroșani, apoi la ziarul "Cuvântul nou" din Sf. Gheorghe (1968-1970). A

debutat în literatură, în anul 1958, în revista "Tribuna" din Cluj. Destinul literar i l-a croit efectiv criticul literar Vladimir Streinu, care, în revista "Luceafărul", în anul 1967, i-a remarcat versurile. Debut editorial în anul 1968, la Editura Tineretului, cu volumul "Corturile neliniștei", bine primit de critică. În același an, își începe activitatea ca ziarist. Paralel cu activitatea publicistică, scrie și publică poezii și proză în diferite reviste literare din țară. Unele lucrări i-au fost traduse și în străinătate. De asemenea, după unele din poeziile sale au fost scrise cantate și lieduri. Majoritatea lucrărilor sale oferă o imagine a Zarandului, în care există "un dialog între istorie și geografie, între om și peisaj, între trecut și viitor". Din anul 1978, a locuit la Sibiu, ziarul "Tribuna" oferindu-i cu generozitate spațiul. A colaborat cu poezii și proză în antologii literare. În ultimii ani a fost foarte prolific. În afară de activitatea publicistică, scoate cinci volume, tipărite la Sibiu, în condiții grafice de excepție. Legat de locurile unde s-a născut, revine adesea la Brad, la "Zilele scriitorilor Zărândeni". S-a stins din viață la Sibiu, în 7 iunie 2000, la 65 de ani.

I s-a acordat titlul de "Cetățean de Onoare" post-mortem al municipiului Brad (2000).

Colaborări:

"Tribuna", "Flacăra", "România literară", "Contemporanul", "Luceafărul", "Transilvania", "Steaua", "Vatra", "Gazeta literară", "Familia", "Cronica", "Rostirea Românească", "România liberă", "Steagul Roșu", "Arhipelag".

Lucrări publicate:

Corturile neliniștei. - București: Editura Tineretului, 1968.- 143 p.

Cântece și descântece de piatră. - București: Cartea Românească, 1972. - 143 p.

Transparența subpământului. - București: Editura Albatros, 1972.

Târziul clipei. - București: Editura Eminescu, 1973.

Țara curcubeului de piatră. (Reportaje din Țara Hațegului). - București: Editura Eminescu, 1973. - 131 p.

Eliberarea lui Bularda. Povestiri. București: Editura Cartea Românească, 1974. - 236 p.

Cercul adevărului. - București: Editura Eminescu, 1975. - 280 p.

Patimile rădăcinilor. - București: Cartea Românească, 1976. - 256 p.

Aurul lui Bruda. Țara Moșilor - trecut și prezent. - București: Editura Albatros, 1978. - 199 p.

Cetăți subpământene. - București: Editura Albatros, 1979.

Barieră pentru cocori. Roman. București: Editura Eminescu, 1981. - 332 p.

Avesalon cel Bătrân. Roman. - Iași: Editura Junimea, 1983. - 164 p.

Gânduri pentru lauda pământului. Reportaje. - București: Editura Eminescu, 1983. - 296 p. - (Destine comune).

Roata fără sfârșit. Roman document. (Despre răscoala lui Horea, Cloșca și Crișan). - București: Editura Albatros, 1984. - 232 p. - (Cutezătorii).

Taina munților de aur. - Sibiu: Editura "Transpres", 1992.

Două piese de teatru: Ana lui Manole. Ulise a rămas la Troia. - Sibiu: Editura Tribuna, 1995. - 104 p.

Fără puncte cardinale. Poezii. - Sibiu: Editura Tribuna, 1995. - 112 p.

Lupta cu îngerul. Poeme. - Sibiu: Editura Bucura, 1997.

Nanu. Roman. - Sibiu: Editura Thausib, 1998. - 254 p.

Scenariu de film:

Barieră pentru cocori

Referințe:

Alexiu, Lucian. *"Țara curcubeului de piatră"*. - În: Orizont, nr. 52, 27 dec. 1974.

Chifor, Vasile. *"Barieră pentru cocori"*. În: România literară. - 14, nr. 35, 27 aug. 1981, p. 9.

Doinaș, Ștefan Augustin. *Poezie și modă poetică.* - București: Editura Eminescu, 1972, p. 192.

Dorcescu, Eugen. *"Eliberarea lui Bularda"*. - În: Orizont, nr.8, 21 feb. 1975.

Hurubă, Dumitru. *"Ulise, îngerul și Ana"*. - În: Cuvântul liber. - 10, nr. 2146, 29 mai 1998, p.5.

Literatura română contemporană. Poezia. București: Editura Academiei RSR, 1980, p. 538.

Manu, Emil. *"Țara curcubeului de piatră"*. - În: România pitorească, nr. 9, 1974.

Moraru, Cornel. *"Cercul adevărului"*. În: Flacăra, nr. 42, 21 oct. 1976.

Oarcăsu, Ioan. *"Corturile neliniștei"*. În: Tribuna. - 12, nr. 51, 19 dec. 1968.

Paraschivescu, Miron Radu. *Prefață tardivă la volumul "Cântece și descântece de piatră"*. - București: Cartea Românească, 1972, p. 63-65.

Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană.* - Ediția a 2-a revăzută și adăugită. - București: Editura Albatros, 1977, p. 502.

Posada, Mihai. *"Lupta cu îngerul"*. - În: Poesis. - 9, nr.5-6, 1998, p. 10.

Selejan, Ana. *Retorica vulnerabilității: o monografie a poeziei lui Radu Selejan.* - București: Cartea Românească, 2001. - 164 p.

Radu Selejan - 60. Fișă biobibliografică. În: Tribuna, nr. 1544, 23 nov. 1995, p. 4.

Radu Selejan. Biobibliografie. - Deva: Biblioteca Județeană "Ovid Densusianu", 2000.

Streinu, Vladimir. *Pagini de critică literară.* - Vol.4. - București: Editura Minerva, 1976, p. 90-91.

Todosin, Mioara. "Lupta cu îngerul"; "Nanu". - În: Arhipelag. - 2, nr. 2-3-4, 1999, p. 101-103.

Ulici, Laurențiu. *Literatura română contemporană: Promoția '70.* - București: Editura Eminescu, 1995, p. 308-309.

Vasiu, Ioan. "Cetăți subpământene". - În: Drumul socialismului. - 32, nr.6965, 29 mai 1980, p.3.

"Poezia lui Radu Selejan este a transparențelor subpământene, a mișcărilor abia perceptibile, dar hotărâtoare, a continuității și durabilității în veac a stirpei noastre. Cu statornicia omului de piatră din basmele noastre, poetul scrutează viitorul în maniera sa originală, cu seriozitatea răspunderilor, fără jubilație găunoasă: Un om citește în stele... (Literatura română contemporană. Poezia. - București: Editura Academiei RSR, 1980, p. 538).

CONSTANTIN STANCU

Să scrii despre tine, când muntele este în fereastră și ți se pare că ești mai aproape de Dumnezeu, e destul de dificil, peisajul îți umple sufletul și versul.

În Țara Hațegului a scrie pare un miracol, sunt vremuri și locuri, sunt oameni care te inspiră și poemul s-a și scris singur, ca pâinea în cuptorul țăranilor, acolo, adânc în satul de sub munte ...

Constantin Stancu s-a născut în Hațeg, județul Hunedoara, în luna noiembrie 1954 și pe la vârsta adolescenței, citind poemele lui Nichita Stănescu din volumul „**Măreția frigului**”, a avut, brusc, senzația că va fi **phoet**, deși părinții erau oameni modești, mai mult munceau fizic, se zbăteau pentru a rezista timpului. De fapt, tatăl a fost muncitor la căile ferate, iar mama frizeriță, obișnuită cu oamenii și iluziile lor ...

Liceu a fost o lecție de viață, acolo a avut viziunea că literatura poate deschide o fereastră spre un munte interior, spiritual.

Era în anul 1987, când a terminat facultatea și a dorit să - și anunțe soția că toate examenele la Facultatea științe juridice au fost depășite, a telefonat acasă de la Cluj și pentru că familia nu avea telefon a sunat la poetul *Ionel Amărieuței* pentru a transmite vestea, iar acesta i-a comunicat cu o voce veselă că a câștigat premiul de debut la Editura „**Facla**”, editor scriitorul *Eugen Dorcescu*, cu volumul „**Fruetul din fruct**”, în antologia **Argonauții**. A fost ca un premiu, ca o diplomă ...

Erau vremuri mai dificile, încercase la mai multe edituri din țară, dar nu a primit răspuns și atunci mama sa a luat inițiativa și a trimis manuscrisul la Timișoara, la Editura „**Facla**”, și se pare că a avut mână bună. Constantin Stancu avea să-și dea seama că mama lui dacă lua un trandafir uscat din vază și-l planta în pământul bun din Țara Hațegului, învia, prinde rădăcină și avea floare la vremea potrivită, floare mirositoare și culoare ...

Constantin Stancu nu a fost un scriitor profesionist, nu a trăit din scris ci pentru scris, avea inima unui scrib uitat într-o țară târzie. A muncit acolo unde avea un loc și a câștigat meritul de a semna statul de plată cu sentimentul că și-a făcut datoria, iar banul câștigat astfel l-a împărțit cu familia, cu soția Rodica. Soția, de altfel, a fost lângă el în momentele grele, în punctele spirituale de schimbare, i-a adus curaj, liniște și l-a provocat spre noi viziuni,

scoțându-l la realitate din provincia lui de cuvinte ...

A început prin anii 1997 o colaborare la revista „**Provincia Corvina**”, condusă de poetul *Eugen Evu*, o colaborare timidă, dar tot mai intensă și, brusc, la sugestia prietenilor adună poemele scrise într-un volum și-l predă la scriitorul *Ioan I. Iancu* la Timișoara, la Editura „**Helicon**”, volumul apărând în anul 1988, purtând titlul „**Păsările plâng cu aripi**”, un titlu care îl urmărește și acum ...

Între timp a scris, a muncit și s-a format ca om prin cuvântul scris, a prins curaj și a început să scrie despre scriitorii

din județul Hunedoara, trist pentru că în general nu se scria despre volumele de poezie și a dorit să se răzbune prin scris în modul acesta față de lipsa de ecou a mediului cultural. Mulți au afirmat că e critic, dar de fapt era un poet care mai scria un poem pe o temă dată de alții. În urma acestor cronici a rămas cu o bibliotecă de cărți și cu un sertar de scrieri despre prieteni ca: *Eugen Evu, Ionel Amărieuței, Valeriu Bârgău, Ioan Evu, Dumitru Hurubă, Ioan Urda, Mariana Pândaru, Paulina Popa, Romulus Constantinescu, Nicolae Uțică, Rudi Igna, Miron Țic, Petru Dugulescu, Ionel Drăgănescu* și alții, dar și despre marii poeți ai lumii, poeți care au luminat timpul și netimpul continentului, despre oamenii din țară ca *Eugen Dorcescu, Mircea Dinescu, Adrian Botez, Nina Ceranu, Octavian Doclin, Ilie Chelaru, apoi Lucian Hetco, român trăind în Germania ...*

În anul 2005 descoperă întâmplător că are o tumoare pe un rinichi, e diagnosticat ca având cancer și singura soluție a fost eliminarea rinichiului afectat. Experiența l-a învățat că poți răzbi prin credință și poezie, alunecând cu ființa într-o lume delicată a spiritului pur.

După această experiență a reușit să adune poemele scrise într-un volum, pe care *Nina Ceranu*, editor la Editura „**eubee**”, din Timișoara, l-a făcut posibil în anul 2007, purtând titlul „**Pomul cu scribi**”, un titlu serios care îl face să se simtă ca un demnitar într-o țară pură, a esențelor nerostite, ci doar simțite cu inima și răunchii ...

În anul 2000 a descoperit Scriptura și încet – încet – înțelege că până la vârsta de 45 de ani i-au fost ascunse parte din istoria lumii și a creștinismului, parte din istoria Bisericii, poate chiar de către cei care se numeau *profesori*, așa a fost cu aproape toată generația sa, o generație educată să trăiască fără Dumnezeu, simplu din decret în edict și din edict în cutumă fără de înger ...

Experiența de trăire și școala înaltă a lui Iisus s-a materializat în volumul de versuri creștine „ **A privi cu ochii inimii** „, apărut în colecția „ **Provincia Corvina** „ – titlu inspirat de *Apostolul Pavel*. A fost un volum greu și ușor, fiind în stil clasic, cu ritm și rimă, atât cât s-a putut și fără originalitatea specifică literaturii moderne, a fost oglinda darului primit la naștere, țipăt și șoaptă într-o lume în ruină, o carte care l-a depășit prin mesajul nevăzut ...

Dar Constantin Stancu, *scrib* așa cum își duce numele mai departe, mai are în manuscris și alte volume de poezie sau proză și recunoaște că face parte din **Școala de la Hunedoara**, având ca lider pe Eugen Evu, scriitor și prieten al poezilor, autor de antologii de poezie scrisă de poeți tineri, dornici să publice și să aibă un cuvânt în **cetate**.

Interesantă colaborarea la revista electronică „ **Agero** „, din Germania, unde, sub ochiul atent al scriitorului Lucian Hetco, colaborarea a fost fructuoasă și unde a avut prezențe prin eseuri interesante, angajate în social și literatură, a scris pornind de la valorile creștine și de la valorile culturii române, așa cum este ea în acest **veac de singurătată** pe Internet .

Câteva idei scrise în eseurile fragile i s-au confirmat ulterior: pericolul ca României, țară membru a Comunității Europene, să i se aplice clauza de salvagardare din cauza problemelor de proprietate în agricultură sau drama românilor în Europa la început de **exod**, apoi problemele legate de organizarea CNSAS, etc.

Dar cui îi pasă că cineva din *provincia* are cumva dreptate ?

Provincia e o altă Românie, în felul ei de provincie ...

Constantin Stancu continuă să scrie despre oamenii de cultură din județul Hunedoara și din țară, despre români așa cum îi cunoaște din scrisul lor și faptele lor în Imperiul European, lista cu numele celor despre care a scris e destul de

lungă și, poate, într-o zi își vor aduce aminte de o Țară în Țară, de Țara Hațegului din Țara numită România, acolo unde, în merii de la Densuș, primăvara, înfloresc biserici și va fi ca fructul din fruct ...

- Cu alte cuvinte, ocupația actuală este de jurist, iar în literatură debutul publicistic a fost în septembrie 1981. Genul : poezie. Publicația: „ Brașovul literar și artistic „ , 1981, și Revista „ Orizont” – Timișoara, cu o prezentare de scriitorul I.V. Martinovici.

Însă debutul editorial a fost așa: Editura „ Facla”, Timișoara, 1988 – editor d-ul Eugen Dorcescu, cu volumul „ Fructul din fruct „ – POEZIE, în antologia „ ARGONAUȚII „

Cărți apărute:

„**Păsărilor plâng cu aripi**” – poezie, 1988, Editura „ HELICON Timișoara, editor Ioan I. Iancu, antologie personală incluzând volumele: „Crini de nisip”, „Păsărilor plâng cu aripi”; „Dincolo de retina apei”- 122 de poeme.

„**A privi cu ochii inimii**” (Poemele roadelor)- Editura Polidava, 2002, Colecția revistei „Provincia Corvina” redactor de carte Eugen Evu, poezie creștină.

„PSEUDO – IMOBILIARIA „ Afacerile lui Dumnezeu cu omul”, Editura Carpathia Press, 2005, eseu.

„**POMUL CU SCRIBI** „ - Editura „Eubee” – Timișoara – 2006 antologie de versuri perioada 1983 - 2006, peste 100 poeme, coordonator editorial d-na Nina Ceranu.

În antologia de poezie creștină „Harfele Harului cu ciclul „ **Calea Împărăției**” antologie apărută în anul 2007 în colecția „Provincia Corvina” – Hunedoara.

Colaborările literare :

„România Literară”, „Transilvania”, „Luceafărul”, „Orizont”, „Vatra”, „Orient Latin”, „Provincia Corvina”, „Cuvântul Liber”, „Ardealul Literar și Artistic”, „Semne”, „Arca”, „Opinii Culturale”, „Obiectiv”, „Observator” – Munchen „Cariatide”, „Reflex”, „Unu”, „Viața de pretutindeni” etc., revista electronică „Agero” – Germania, redactor Lucian Hetco.

Referințe critice :

„Conștient pe deplin de talentul nativ, Constantin Stancu privește cu gravitate și seriozitate destinul liric ce i-a fost dat. Structural deschis spre lecturile fundamentale și meditația revelatorie, poetul își caută obstinat propriul drum. Una din coordonatele ce mi se par fundamentale în evoluția sa, este implicarea, cu toată făptura, în acest sfârșit de veac și de mileniu, cu toate angoasele, seismele, interogațiile, dar și responsabilitățile.

I.V. Martinovici – Brașovul literar și artistic II, 1981

„Constantin Stancu are aceea energie hărică inconfundabilă, prin care orice cuvânt prins în mreaja rostirii lirice, devine giuvaer.

Forța sa transfigurativă neobișnuită, viziunea metafizică și o remarcabilă voluptate de a plasticiza emoțiile în poeme înfiorate de mitologie arhaică, (neocolind nici registrul modern al poeziei contemporane), îl confirmă printre cei mai interesanți poeți români, îndelung „ amânați „ de cenzura editorială. Răbdarea ardelenescă l-a ajutat să scrie mult (și bine !) rezumându-se ani îndelungi la spațiile oferite de presa din zonă.”

Eugen Evu – Revista „ Semne „ , Decembrie, 1988

„Trăind în spațiul mirific al Tării Hațegului, acest poet cu chipul sculptat într-o stâncă a Retezatului are în privire ceva din transparența adâncă a lacurilor montane. Poezia sa este o acvilă ale cărei aripi cuprind hotarele nevăzute ale unei patrii imponderabile, iar poetul este singurul ei locuitor legitim.”

Ioan Evu – „Provincia Corvina” nr. 8, 1999

„Poetul Constantin Stancu împinge realitatea unor stări în cuvintele care „, traduc „, lupta cu ordinea interioară, cu timpul trupului, cu timpul sufletului devastat, mărturisit, fragmentat în adevăruri fundamentale. Cu alte cuvinte, poezia din această carte este o meditație lirică de amplă vibrație pe marginea destinului uman. Autorul pare fascinat nu de realitatea imediată ci mai degrabă de umbra luminoasă a realității viitoare pe care o simte tot mai profund, cu toată ființa cutremurată de teamă dar și de împlinire”

Victor Sterom – Provincia Corvina, nr. 18, octombrie 2003

„Poetul din Hațeg posedă știința de a întrupa ideile și de a le așeza în centru preocupărilor sale, de a le da un nume și un contur ...”

Vasile Dan – Arca, , nr. 7, 1999.

„...poezia lui Constantin Stancu nu este una în universul căreia nu se pătrunde ușor, mai degrabă așa spune că avem de a face cu o creație modernist – filozofică ceva mai greu accesibilă, însă o dată descoperit codul, satisfacția întâlnirii cu adevărata poezie o simțim ca pe o victorie perfect compensatoare.

Dumitru Hurubă – Orient Latin, nr. 3, decembrie 1999.

„Constantin Stancu (n 1954, Hațeg). Poet, eseist, jurnalist. A publicat mai multe volume de literatură, între care „ Păsările plâng cu aripi „ (1988) și „ A privi cu ochii inimii: poemele roadelor „ (2002) , reprezintă experiențe speciale, profund reflexive, diferențiate prin caracterul de dramă personală, de unde nu lipsește dimensiunea metafizică. Imagismul luxuriant, baroc și interogativ din lirica veche, s-a prefăcut odată cu „ Poemele roadelor, într-o lirică devoționistă, simplificată precum un tropar sau un condac bizantin ... „

Artur Silvestri – Prezentare în scrierea „ Pseudo – Imobiliaria „, Ed. Carpathia Press – 2005

„Poetul Constantin Stancu face parte dintre acei autori de poezie, eseu, publicistică, care dovedește că are un univers propriu, de care te poți apropia, gândindu-te că te afli în acel loc de unde ai putea vedea geneza, o dimensiune reverberată, cu o filozofie proprie, o simfonie ce încununează și oficiază o autonomie în propria-i viziune și vibrație.

„ Pomul cu scribi „ este pomul cu ramurile cele grele de rod adevărat, din întreaga creație a autorului. În poezia lui Constantin Stancu poți intra ca într-o apă limpede, o apă ce te cuprinde în vârtejul ei, făcându-te să –i trăiești propriile jubilații. Poetul pune ceva firesc la temelia poeziei, îi înnobilează aripile de zbor neobosit. „ - În volumul „ De azi pe mâine. ”

Miron Țic – Editura „ Amurg sentimental „ , antologie realizată de Ion Machidon și Cristian Neagu, București – 2007.

„Constantin Stancu este un poet de înaltă vibrație, atât în poezia modernă, cât și atunci când scrie versuri psalmi de simțire creștină și profunzime ecleziastică. Se văd limpede roadele unei pregătiri teologice la școala marilor misionari creștini de astăzi. ... Prin expresia limpede, fără zorzoane

inutile aici, poezia lui religioasă caută inocența primordială a izvoarelor cărora urciorul este inima omului ...”

În cartea de antologie de poezie creștină „HARFELE HARULUI”, Editura „Corvin” – Deva, 2007, colecția Biblioteca „Provincia Corvina” Eugen Evu

„Ceea ce înlumina cu frumusețe versul lui Constantin Stancu, din acest nou volum, este „seninătatea în patimă”: este evident că Poetul trăiește niște experiențe spirituale de mare anvergură (precum Marii Orbi-Proroci ai **Vechiului Testament**) și, deci, de mare pătimire interioară – dar lecția/implicita poruncă divină a înțeleș-o: **CALMUL SENIN este slăvire a Lui Dumnezeu – iar MĂHNIREA – păcat!** Deci, un întreg volum, 168 de pagini – este un Întreg Munte de Nemăhnire Vizionară, de Scrisoare întru Dragoste, sub tălpile Lui Dumnezeu, tinzând/tânjind, neobosit, spre/după Dumnezeu: „acolo, în Retezat, poți scrie o scrisoare de dragoste/direct pe tălpile lui Dumnezeu”(cf. p. 93), „mă prind cu ambele mâini de marginea cuvântului/și urc spre răsuflarea ta, Doamne...”(cf. p. 70).

Prof. doctor Adrian Botez - În scrieri despre prieteni, Revista Agero – Germania, februarie 2008.

Ca tot omul, Constantin Stancu are și câteva principii de trăit pe acest pământ, principii pe care și le-a aflat după ce a citit pe cele ale lui Petre Țuțea și care sunt acestea:

CELE ZECE PRINCIPII

**Motto: „ Veți cunoaște adevărul și adevărul vă va face liberi „
Biblia - Isus**

Să alegi mai întâi modelul de ființa dat de Dumnezeu omului și arealul spiritual în care te poți mișca liber și curat ca într-o cetate apărată de îngăduința divină.

Să înțelegi că sufletul omului nu are valoare și este unic.

Să vorbești celor din jurul tău în așa fel încât să –i zidești spiritual, să le arăți ce le este de folos, spre pacea care unește oamenii.

Să le faci oamenilor ceea ce ai dori să-ți facă ei ție.

Să nu-ți fie teamă de oameni, relații, situații și moarte, ci de Dumnezeu pentru a fi înțelept.

Să înțelegi că nu suntem aici întâmplător și că resursele ne sunt limitate în timp ce spiritul tinde spre infinit.

Singurul semn dat omului muritor este dragostea pentru aproapele său și iubirea de oameni.

Să înțelegi că binele nu vine fără ca tu să fi testat înainte pentru acest bine.

Trupul este și el creat ca și sufletul, dar trupul tău poate fi un templu și că în final nu-ți aparține în timpul scurt dat.

Nu ieri, nu azi, nu mâine, ci acum !

Eugen Evu i-a schițat un medalion liric:

Prin empatia sufletului cu spiritul, oglindite în limbajul plăcut auzului și vederii ce se contopesc armonios în substanța inefabilă a cuvintelor-scânteii, lirica poetului Constantin Stancu este dintre cele mai originale, neatinsă de turbulențele stihiale, inocentă în sensul Ființei ce se înnoiește prin rostire și ia podoabe sărbătorești, prin transfigurare .

O cultură poetică și religiozitatea creștinilor originari, un fior transcendental scarat în sus, primitor de energie și transparent ca aurele sferice, o redescoperire prin

fiecare poem, a sinelui în Marele Sine Cosmic, sunt câteva din culorile ce simt potrivite cu lucrarea lui însetată de esențe.

Emoția este înfloritoare mereu în metafore autentice, condiția umanului este mereu de a se dăruia celorlalți, iubitoare de aproapele din departe . Între noi trăiește de mulți ani poemul viu al prieteniei prin poezie , cuvânt și vrere de mai bine. Într-atât de mult și tulburător a scris Constantin Stancu despre cei asemenea lui, Poeții, încât aceste propoziții rămân doar o strângere de mână, la marginea unui Unic Cuvânt, cel Viu: de frățietate și de bucurie de a ne fi întâlnit pe aceeași cale, prin Duh intuită.

Opera sa critică este și ea structurată original, pe temelia unui sentiment aderent cald, fertil și cu harul de a decoda în scrisul celuilalt, mesajul de profunzime, dincolo de chipul și asemănarea fiecăruia .

Iar Eugen Dorcescu, editorul care i-a girat prezența în peisajul literar îl recomandă în felul acesta:

Constantin Stancu a debutat, editorial, cu poezie, în anul 1988, la Editura Facla din Timișoara, în volumul colectiv „Argonauții”, în cuprinsul căruia semna o secțiune („Fructul din fruct”), consistentă, deopotrivă, în plan semantic și stilistic. Aplecarea spre teme grave, de factură spiritual-existențială, precum și versul amplu, meandric, doritor să surprindă mișcarea imprevizibilă a gândului și simțământului, iată două doar din însușirile acestui debut mai mult decât promițător.

Aparițiile ulterioare (poezie și eseu: „Păsările plâng cu aripi”, 1998; „A privi cu ochii inimii”, 2002; „Pseudo – imobiliaria”, 2005; „Pomul cu scribi”, 2006) au confirmat aceste premise, mai mult, au întărit și extins aria de cuprindere a scrierilor lui Constantin Stancu. Astfel, peisajul exterior a fost asimilat, treptat, peisajului lăuntric, ideea cvasi-teoretică a

tins să devină idee trăită, ființa telurică a năzuit, și năzuiește, constant, spre puritate și spiritualizare, conștiința de sine – ca ins pneumatofor – a transformat, de cele mai multe ori cu succes, în spațiul liric, dar și în textul reflexiv, eul empiric în eu artistic.

Desigur că există un viitor pentru fiecare și Constantin Stancu se gândește serios la asta, în sensul că multe nu depind de el, ci de Dumnezeu care poate toate lucrurile, dar înțelege să –și facă partea sa, fie scris, fie trăit, fie murit, fie visat, dar are ceva stabil în toate acestea: **speranța, credința, dragostea**, cu toate că e greu de *încăunat* un om în acestea trei, fiind simple, profunde și venind de la început de lume.

Crede ca un naiv că poate va întocmi o carte despre experiența sa de jurist, mai ales că acum **coachingul** a început să fie la modă prin sistemele de învățare, dar e puțin trist pentru că oamenii apreciază pe cei care au știința țepii de moment, fără să le pasă de efecte, nu mai văd omul ci excepțiile, procedura, conexiunile, disjungerile, prescripțiile și moda trecătoare a legislației europene invizibile la nivelul omului de rând ... care merge prin Europa pe jos.

Cărți:

1. Volumul de versuri creștine în lucru „**Ecou de psalm**”.

2. Proză scurtă: „**POETUL PE MASA DE OPERAȚIE**” – mai multe scrieri despre existența văzută și nevăzută, -

3. Eseuri: „**Prietenul meu scriitorul**” – peste 100 portrete de scriitori din România, pregătit pentru apariție.

4. Lucrări de specialitate: „**Ghid de buzunar pentru consilierul juridic**” – în lucru.

Poate că proza e un mister pe vreme de ceață la un poet, dar experiențele merită reținute pentru că înseamnă răbdare, puterea de a rezista vremurilor de pe urmă, capacitatea de a nu te amăgii, de a spera și de a merge mai departe chiar dacă tocmai te-ai ridicat de pe masa de operație.

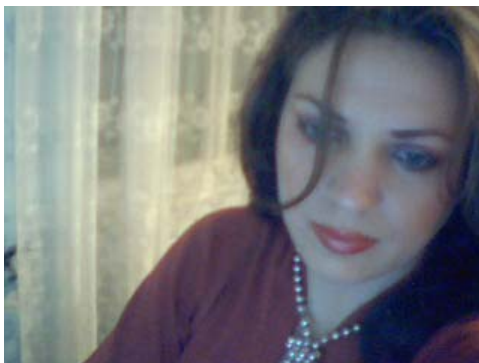
Poate că acele eseuri, cronici, sau scrieri despre poeți, despre scriitori, despre artiști mai mult sau mai puțin cunoscuți, despre **scribii** din zona Hunedoara au un mesaj interesant, e vorba acolo de oameni, de familiile lor în cărțile lor zburătoare, de iluziile care par certitudini și de orbirea specifică ultimelor secole, acea orbire care se ia ca ciuma de la critic la critic, cu toate că deja li se trage covorul de sub picioare și nu înțeleg că ființa umană este unică, pentru ei există doar portrete, oglinzi, vise, amăgiri și lupi la marginea pădurii de semne.

Ei merită și vor merita o soartă mai bună, ei poeții, artiștii, cărturarii ... dar în cetate s-a făcut târziu și văzătorul a căzut din turn ...

Dincolo de toate e cuvântul care se pierde, se tocește, se oxidează, parcă rămâne doar ...vântul ... dar vântul mișcă plopul, care ies mereu fără soț ...vorba lui Marin Sorescu în poemul dedicat lui Mihai Eminescu ...

CRISTINA STOIANOV

Acest sentiment al „descoperirii”, mărturisesc, mi-a rămas intact, încă din anii când eu însumi eram „descoperit” de Ștefan Augustin Doinaș...Știu că acel elogiu a fost ziditor, motivant, mai mult ca orice critică

rece, sau respingerea arogantă, cum din nefericire apare ea în cercurile literare, mai ales din partea celor pe care îi numeam „caracude”....Cristina Stoianov a avut la adolescență misteriosul impuls creativ, dialogul cu sinele, însemnând caiete din care timpul va extrage exigent semnele talentului. Sub semnul poeziei clasice cu tematică moralizatoare, semn al setei de înțelepciune, primele încercări au deviat apoi spre scurte maxime, cugetări, ca un mic îndreptar propriu.

Privitor la stil, lecturile din poezia modernă o vor face să se plieze expresiv pe un arpegiu actual.

Îi recomand debutul și o îndemn să reia firul frumoaselor ei rătăciri imaginare. Noblețea și intuiția care transpar din însemnările din caietul verde, pot fi cizelate prin scriere, aprofundate, resorbite și apoi comunicate celorlalți . Cu bucurie,

Eugen Evu

IRIMIE STRĂUȚ

S-a născut la data de 28 ianuarie 1932, în comuna Feneș județul Alba. Copilăria a petrecut-o în satul Stăiții de Jos, comuna Bulzeștii de Jos, Hunedoara, și la Alba Iulia unde a terminat cursurile primei clase primare. A continuat apoi școala primară la Lupeni. A absolvit Liceul Teoretic din Petroșani, îndreptându-se apoi spre Școala de Literatură din București aflat sub patronajul Uniunii Scriitorilor, urmând cursurile acesteia între anii 1952-1954. Promoția care a absolvit școala de literatură în anul 1954 a fost numită simbolic „Promoția Nicolae Labiș” având printre eminenții profesori pe Mihail Sadoveanu, Camil Petrescu, Cezar Petrescu, Victor Eftimiu, George Călinescu, Tudor Vianu ș.a.

A studiat în clasa de Măiestrie Artistică, proza cu Petru Dumitriu și poezia cu Mihai Beniuc. A absolvit Facultatea de Istorie Filozofie în anul 1970 și un studiu post universitar de limbă franceză în București în anul 1985.

A debutat publicistic în anul 1948 cu un studiu despre graiul moșilor din Străuții de Jos, publicat în revista „Cum vorbim” a Academiei Române. A fost prezent cu un reportaj în septembrie 1951 în coloanele ziarului Scânteia tineretului și în proză în același an cu fragmente din nuvela „O zi cu ger”,

publicată în ziarul Zori noi din Petroșani. Cu poezie a fost prezent în revista „Pogonici”.

A lucrat la ziarele „Tânărul miner din Petroșani” și „Tânărul muncitor din Deva” conduse de Ion Băieșu și Mihai Caramfil, la Steagul roșu din Petroșani și Drumul socialismului din Deva. S-a transferat apoi la București, la revistele pentru copii „Luminița” și „Arici pogonici” unde a fost șef de secție între anii 1962 – 1989.

A deținut funcția de președinte al comisiei regionale Hunedoara - Alba a Uniunii Scriitorilor între anii 1959-1962; secretar literar al Cenaclului „Cezar Petrescu” al Bibliotecii sectorului I București între anii 1971-2000.

În anul 1989 pune bazele revistelor „Bucuria copiilor” și „Licurici”. Din 1992 până la desființare în 1998 a făcut parte din consiliul de conducere al revistelor „Copiii”, „SOS - copiii”. A activat ca redactor la revista „Meridian” între anii 1992-1996.

S-a pensionat în anul 1992 dar a continuat să lucreze în funcția de consilier carte la Ministerul Culturii și pentru perioade scurte de timp la revistele „SOS - copiii”, „Vremea” și „Totuși iubirea”. A fost consilier de carte la editurile „Destine”, „Amurg sentimental”, „Făt - Frumos” și „Geneze” din București.

A fost distins cu numeroase premii: „Premiul de proză”, în anul 1955 al revistei „Veac nou”; Premiul „Cireșarii”, în anul 1957 al revistei „Scânteia pionierilor”; „Premiul de proză scurtă”, în anul 1968; „Medalia de aur”, a Târgului de Carte de la Leiptzig în anii 1971 și 1978; Premiul „Împăratul Poveștilor” al Bibliotecii „Mihail Sadoveanu” din București în anul 1983; Premiul „Di Roma” pentru scenariul filmului de animație „Bună dimineța soare”, Italia 1990; Trofeul micului cititor al Bibliotecii Județene Deva în anul 2001.

Colaborări:

„România literară”, „Luceafărul”, „Convorbiri literare”, „Orizont”, „Familia”, „Tribuna”, „Adevărul literar și artistic”, „Azi - cultural”, „Bucuria copiilor”, „Licurici”, „Arici pogonici”, „Luminița”, „Meridian”, „Anotimpuri”, „Destine”, „Amurg sentimental”, „Vremea”, „Totuși iubirea”, „România mare”, „România liberă”, „Viața”, „Săptămâna”, „Național”, „Dimineața”, „Pentru patrie”, „Portul românesc”, „Glasul patriei”, „Bucuria copiilor”, „Scânteia tineretului”, „Tineretul liber”. A colaborat cu numeroase reviste și diverse alte publicații pentru copii din Cehoslovacia, Ungaria, Republica Democrată Germană, Bulgaria, China, Grecia ș.a.

Cărți publicate:

“**Țupa – Țup**”, Editura „Ion Creangă”, București – 1957. volumul a apărut între anii 1957-1989 în 12 ediții în limbile maghiară și germană.

“**Flăcări nestinse**”, proză, Deva – 1959 (în colaborare cu Ana Șoit).

“**Drumul spre ziuă**”, Editura „Tineretului”, București – 1960.

“**Valea Jiului**”, Editura „Meridiane”, București – 1963 (lucrarea a fost tradusă în 6 limbi).

“**Buzdurucă cel născut dintr-o nucă**”, Editura „Ion Creangă”, București – 1966.

“**Ulciorul nu merge de multe ori la apă**”, Editura „Ion Creangă”, București – 1975.

„**Alungarea balaurului**”, Editura „Ion Creangă”, București – 1971.

„**Ora albă**”, Petroșani – 1971.

„**O faptă de un milion**”, Editura „Ion Creangă”, București – 1975.

„**Care-i rostul tău**”, Editura „Ion Creangă”, București – 1979.

„**Valea bucuriei**”, Editura „Ion Creangă”, București – 1979.

„**Cavaleri ai meritului**”, Editura „Politică”, București – 1984.

„**Un milion de mulțumiri**”, Editura „Ion Creangă”, București – 1985.

„**Cea mai frumoasă**”, Editura „Ion Creangă”, București – 1989.

„**Țupa – Țup se întoarce**”, Editura „Făt - Frumos”, București – 1991.

„**Iepurașii lui Moș – Crăciun**”, Editura „Făt - Frumos”, București – 1992, respectiv 1999.

„**Ora astrală a României**”, Editura „Făt - Frumos”, București – 1998; 1999 și 2000.

„**Ultima graniță a terorii**”, București – 1999.

„**Vine iepurașul**”, Editura „Făt - Frumos”, București – 2000.

„**De Paști vine iepurașul**”, Editura „Făt - Frumos”, București – 2001.

„**Iepurașul și motanul Arpagic**”, Editura „Făt - Frumos”, București – 2001 (în colaborare cu Ana Blandiana și R. Mureșan).

„**Lăcomia se plătește**”, București – 2001.

„**Poezii cu ghici**”, Editura „Călăuza”, Deva – 2001.

„**N. Steinhardt – sindromul de clausturare în detenție**”, Editura „Vremea”, București – 2001.

„**Țupa – Țup**”, Editura „Emia”, Deva – 2003.

Scenarii de filme pentru copii și tineret:

Bidiviul verde, București, Editura „Animafilm” – 1975.

Explozia. – Arca – film, 1975.

Șoim în Zbor, 1989

Bună dimineața Soare, Animafilm, TVR.

Explozia, 29 – în colaborare cu Nicolae Țic, Eugen Mandric și M. Drăgan.

Imprimări pe discuri Electrecord:

Țupa –Țup, 1963, 1967.

Povestiri pentru cei mici, 1984.

Prelucrări în versuri:

Guliver în țara piticilor,

Guliver în Țara Urișilor.

Tom Degețelul.

Motanul încălțat, publicate în serial în „Bucuria copiilor” între anii 1990-1992 și „Mini - Azi” între anii 1994 și 1998.

Referințe:

Nicolae Breban. Un scriitor al minerilor, în Scânteia Tineretului, septembrie, 1959.

Hristu Căndroveanu. Literatura română pentru copii, Editura „Albatros” – București, 1988.

Anghel Dumbrăveanu. Ora albă redivivus, în Meridian nr.4 – Timișoara, 1997.

Viniciu Gafița. Bibliografia scriitorilor pentru copii, Editura „Ion Creangă” – București, 1982.

Florin Mugur. Un revoltat, România literară – septembrie 1991.

Mircea Sântimbreanu. Irimie Străuț, București, 1971.

Ana Selejan. Idei văzute, în Cuvântul – Covasna, 1971.

Lucian Strochi. O faptă de un milion, în drumul socialismului, 1987.

T. Țugui. Poetul albelor și negre, în Cronica – 1971.

„Irimie Străuț este unul dintre cei mai remarcabili profesioniști ai literaturii pentru copii, utilizând de peste trei decenii toate genurile (speciile) de la basmul în versuri la proza de largă inspirație, de la evocarea istorică la apolog sau tabletă. Prezent în paginile publicațiilor pentru copii săptămână de săptămână, în toate antologiile importante, în emisiunile de radio și TV, film de animație de scurt metraj, discuri ș.a. Irimie Străuț a folosit cu egală măiestrie toate modalitățile de expresie, fiind larg cunoscut de cititori și bine apreciat de colegi și critica literară, adesea laureat cu distincții”

Mircea Sântimbreanu

„Irimie Stăuț este un bine cunoscut scriitor și ziarist care a privit o viață alăturând creației sale mii de pagini de manuscris și tipărituri alcătuiind o zestre de cărți și articole demne de invidiat. Este scriitorul care s-a afirmat mai ales prin literatura pentru copii, prea puțini dintre colegii săi de breaslă fiind capabili să se apropie prin scrisul lor de sufletul și inocența copiilor...”

...cartea pe care a scos-o de curând la Editura „Augusta” din Timișoara este în acest sens o expresie a dragostei sale pentru tineri și se intitulează „Poezii din curcubeu”...

...Volumul este o antologie, reunind un număr însemnat de poezii însoțite de desene sugestive, realizate cu o peniță fină și mult talent de autorul cărții ce contribuie la sporirea expresivității creative a cărții în general”.

D. Cătălin, Poezii din curcubeu, în Cuvântul liber, 11 iunie 2001.

„Împlinirea a 70 de ani a scriitorului devenea Irimie Struț a coincis cu un șir de apariții editoriale de excepție. După

volumul „O moarte care dovedește ceva” închinat evocării excepționalului poet Nicolae Labiș, ucis mișelește la ordinul KGB și al Securității române, fiindcă a strigat la o nuntă: „Afară cu rușii din țară”, „Vrem Basarabia înapoi” și a cântat imnul regal Editura „Augusta” din Timișoara i-a publicat și antologia „Poezii din curcubeu” lansată în 2002 la Săvârșin împreună cu volumul evocativ „Un război, un exil, o viață” al Anei de România, prezentat în țară cu prilejul aniversării a 50 de ani de la căsătoria sa cu ex regele Mihai I. Iată că în acest an alte două cărți au fost dăruite de Irimie Străuț cititorilor săi: cartea pentru copii „Țupa – Țup” cu versiunea în limba maghiară „Nyuszi - Pusz” sub auspiciile Editurii „Emia” care s-a bucurat de un succes deosebit în școlile și grădinițele din Hunedoara, Alba și Gorj. La puțin după aceasta, Editura „Macarie” din Târgoviște se prezintă în fața cititorilor maturii interesați de istoria literaturii, cu un volum semnat de același autor în Colecția Memoria intitulat „Dincolo de granițele terorii” este vorba de o carte document care vine cu noi fapte din viața scriitorilor bucureșteni și din Moldova care au precedat moartea prematură a celui care ar fi fost „al doilea Eminescu” după cum au afirmat mulți oameni de litere la moartea lui Nicolae Labiș. Volumul este completat cu elemente inedite din viața unor scriitori ca: Nicu Steinhardt, Vasile Voiculescu, Antonie Plămădeală care au suferit rigorile pușcăriilor comuniste, precum și evocări a unor scriitori cu domiciliul forțat în Valea Jiului ca Ion Bălan, Haralambie Th. Țugui, I. D. Sîrbu, frații Horia și Dominic Stanca, Anatolie Paniș, Coriolan Bărbat ș.a. De asemenea se fac referiri la scriitori des refuzați de cenzura locală precum Iv Martinovici, Ana Șoit, Mircea Enescu, frații Evu ș.a.”

Tiberiu Istrate.

„Irimie Străuț este un scriitor născut din muncă. Așa cum din muncă naște tot ce este valoros, trainic, curat. Și tot munca – vastul teritoriu al lucrării de bine a rămas izvorul său de inspirație, constanta apelurilor sale artistice. Dintre numeroasele munci, a ales-o, pentru multe din cărțile sale pe cea mai dură, mai bărbătească: munca minerului. De acolo din orizontul cercetat mai ales cu ochii minții, a scos el la lumină, pilduitoare orizonturi de gând și faptă, înscriind în triumghiul literei sale cercuri de rezistență. De altfel și mărturisește – într-una din primele, și cele mai izbutite, cărți inspirate din viața și munca minerilor: *Schițele și povestirile de față nu sunt ficțiuni. Sunt file de istorie vie, scrise cu fapta atâtor eroi anonimi ai clasei noastre muncitoare*”.

Andreița Ion. Strategie fericită, în România Liberă, 15 noiembrie 1989.

STUDENTUL DIN ROMOS

Umanist din secolul al XV-lea, denumit și „Prizonierul Transilvănean” sau „Captivus Septem Castrensis”.

Este incontestabil un umanist al secolului al XV-lea, unic pentru Sud-Estul Europei. După unii istorici s-ar fi numit Cristian Cloos, fiu de țăran din Romos. În 1438, era elev la gimnaziul din Sebeș, când Murad al II-lea pătrunde prin Banat, înaintând pe valea Mureșului până la Sebeș. Laut prizonier de către turci, a fost dus la Adrianopol, unde a stat prizonier timp de 23 de ani. Încercând să scape a fost prins și vândut de șapte ori. A lucrat la un stăpân timp de 15 ani, și-a însușit limba turcă și i

s-a îngăduit să plece la Roma pentru studii. Aici a scris o carte care a trezit un interes enorm: „**Tratat despre moravurile, condițiile de viață și lipsa de considerație a turcilor**” (1475), tipărită la Roma, în limba de circulație a epocii, latina. Lucrarea se epuizează imediat, așa încât în 1481, apare o nouă ediție la Hurach. Până în 1660, s-au mai tipărit 25 de ediții. În 1530, această cărțuie de numai 65 de foi, apare cu o prefață a lui Martin Luther. Lucrarea a mai cunoscut câteva ediții și în Transilvania, fiind onorată cu o tălmăcire a lui Nicolae Iorga. Tipărită la Berlin, Nürenberg, Roma, Köln, Paris, Strasbourg, etc. lucrarea inaugurează circulația internațională a cărții, fiind o curiozitate bibliofilă. Valoarea lucrării este însă, incontestabil, cea documentară, fiind primul studiu mai amplu în care sunt prezentați turcii necunoscuți europenilor. După o legendă care ciculă la Romos, el s-ar fi întors în sat, peterecându-și ultimii ani de viață retras pe o colină, care se cheamă azi „dealul călugărului”. Se presupune că ar fi murit la vârsta de 80 de ani.

Lucrări publicate:

„Tratat despre moravurile, condițiile de viață și lipsa de considerație a turcilor”, Roma, 1475.

Referințe:

Baciu, Aurelia; Baciu, Petru. Valea Grădiștei. – București: Editura Sport-Turism, 1988, p. 53-54.

Cojocaru, I. Studentul din Romos. – În: România liberă. – 31, nr. 8915, 22 iun. 1973, p. 2.

Literatura română. Dicționar cronologic. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 11.

Stanca, Horia. Studentul de la Romos. În: Almanahul “Viața românească”, 1983, p. 214-217.

**Ioan ŞERB
Ana ŞOIT**

IOAN ȘERB

Născut la 28 iulie 1932, în comuna Pescari, județul Arad. Școala primară în comuna natală (1939-1946). Studii liceale la Brad (1946-1948), Timișoara (1948-1949) și Arad (1949-1952). Studii universitare la Facultatea de Filologie București (1952-1957). După terminarea studiilor, este redactor la Radiodifuziunea Română (1958), la Editura pentru Literatură (1959-1969) și la Editura Minerva (1970-1992). Din anul 1992, este director la Editura "Grai și Suflet - Cultura Națională" din București și la revista "Viața nouă", serie nouă (din martie 1992). În 1962, împreună cu D. Cescreanu, realizează culegerea "Folclor din Țara Zarandului", în seria "Folclor din Transilvania", care cuprinde doine și cântece, strigături, balade, colinde, poezia ritualurilor de nuntă și de înmormântare, culese începând din anul 1954, din zona Bradului (comuna Bulzeștii de Jos și de Sus și satul Ciungani, din județul Hunedoara) și Gurahonț (județul Arad) - Sebiș, din comuna Avram Iancu, județul Alba și Tisa, județul Arad, piese ce se impun prin vechime și frumusețe ("Miorița" și "Meșterul Manole"). Îngrijește primele volume din seria "Folclor din Transilvania", "Antologia basmului cult" (1968), "Studii de etnografie și folclor" volumul I și II (1975,1980), "Literatura populară", volumul I, de C. Rădulescu Codin (1986) și "Trilogia vieții" a lui Simion Florea Marian (trei volume, 1995). Ca redactor de folclor, la Editura pentru Literatură și Editura Minerva, a editat un număr impresionant de colecții

inedite, în seriile "Folclor din Oltenia și Muntenia" (12 volume), "Folclor din Transilvania" (10 volume) și "Folclor din Muntenia" (5 volume), Dobrogea (un volum), iar din 1992, la propria sa editură "Grai și suflet - Cultura Națională" - Banat (un volum). Toate aceste volume se constituie într-un moment de referință în editarea folclorului românesc. A fost, de asemenea, redactorul unui număr impresionant de ediții critice din opera unor folcloriști clasici și a unor studii ale folcloriștilor contemporani.

Colaborări:

"Convorbiri literare", "România literară", "Steaua", "Transilvania", "Tribuna", "Familia", "Orizont", "Viața nouă", "Săptămâna", "Luceafărul", "Ramuri" etc.

Lucrări publicate:

Folclor din Țara Zarandului. - În: Folclor din Transilvania. - Vol. I. București, 1962, p. 1-107. - (în colaborare cu Domițian Cesăreanu).

Legenda umanității. Poeme. - București: Editura Eminescu, 1978. - 80 p.

Columnele neamului. Poezii. - București: Editura Eminescu, 1982. - 96 p.

Ediții îngrijite:

Flori alese din poezia populară. - București: Editura pentru Literatură, 1960. - 522 p. (Biblioteca pentru toți, 49).

Tinerete fără bătrânețe. Basme populare românești. Prefață de Virgiliu Ene. București: Editura pentru Literatură, 1961. 560 p. - (Biblioteca pentru toți, 100).

Antologia basmului cult. - București: Editura pentru Literatură, 1968. - 2 vol. Vol. I, XVI + 577 p.; Vol. 2., XI + 673 p.

Densusianu, Ovid. Opere. - Vol. I. *Lingvistică, scrieri lingvistice.* - București, 1968. - XXVIII + 755 p. - (în colaborare cu B. Cazacu și V. Rusu).

Horea și Iancu în tradițiile și cântecele poporului. Prefață de Ovidiu Bârlea. București: Editura Mihai Eminescu, 1973. XXIX + 186 p. - (în colaborare cu Ovidiu Bârlea).

Poveștile lui Făt-Frumos. Basme fantastice. Prefață de Valeriu Filimon. București: Editura Minerva, 1974. - XVII + 187 p.

Vuia, Romulus. Studii de etnografie și folclor. - București: Editura Minerva, 1975. Vol. 1. 1975. - XXV + 419 p.; Vol. 2, 1980. 610 p. - (în colaborare cu Mihai Pop).

Legende despre flori și păsări. Antologie. București: Editura Minerva, 1990. - 232 p.

Marian, Simion Florea. Nunta la români. Nașterea la români. Înmormântarea la români - București: Editura "Grai și suflet Cultura Națională", 1995. - 3 Vol.: Vol. 1. 608 p.; Vol. 2. 280 p.; Vol. 3. - 384 p.

Referințe:

Bârlea, Ovidiu. Istoria folcloristicii românești. - București: Editura Enciclopedică Română, 1974.

Datcu, Iordan. Dicționarul etnologilor români. - Vol. 2. - București: Editura Saeculum, 1998, p. 238-239.

Datcu, Iordan; Stroescu, S.C. Dicționarul folcloriștilor. Folclorul literar românesc. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 416, 417.

Horea, Ion. "Folclor din Transilvania". În: Scânteia. - 22, nr. 5762, 4 ian. 1963, p.2.

Mareea, Pompiliu. Frumosul românesc în concepția și viziunea poporului. - În: Scânteia, nr. 1, 1015, 19 ian. 1978, p.4.

Muntean, G. *Frumosul românesc.* - În: România literară. - XI, nr. 14, 6 apr. 1978, p. 9.

Oprîșan, I. *Antologia basmului cult.* - În: Revista de Istorie și Teorie Literară. Tom 18, nr.3, 1969, p. 527-529.

Perpessicius. *"Folclor din Transilvania".* În: Alte mențiuni de istoriografie literară și folclor. -Vol.2 (1958-1962). - București: Editura pentru Literatură, 1964, p. 182-199.

Pop, Mihai. *Primele volume ale unui corpus al liricii populare.* - În: Luceafărul. 5, nr. 14, 15 iul. 1962, p. 4.

Rusu, Valeriu. *Flori alese din poezia populară.* - În: Limba română. - 11, nr. 3, 1962, p. 330-333.

Ruxăndoiu, P. *Flori alese din cântecul poporului.* - În: Revista de folclor. - 6, nr. 1-2, 1961, p. 147-148.

Simion, Eugen. *Fenomenul românesc.* În: Luceafărul. - 21, nr. 16, 22 apr. 1978, p. 1, 2.

Șeuleanu, L. *Flori alese din poezia populară.* - În: Steaua. - 18, nr.10, oct. 1967, p. 94-95.

Taloș, Ion. *"Folclor din Tranilvania".* În: Tribuna.- 6, nr. 47, 22 nov. 1962, p. 3.

ANA ȘOIT

S-a născut la 3 februarie 1925, la Oradea, județul Bihor. Urmează școala primară (1932-1938) și gimnaziul (1939-1943) la Ocna-Mureș - județul Alba. Studii liceale, în particular, la Blaj (1943-1945). Între 1945-1946, este reporter la ziarul "Zori noi". Redactor la ziarul "Steaua roșie", din Alba-lulia (1939-1950). Culege folclor mineresc împreună cu

Ion Iliescu, publicat în volumul "Cântece populare minerești", în anul 1962, iar în 1974, un volum de "Legende populare minerești" ce cuprinde povestiri cu "vâlve", legende, relatări de întâmplări și fapte reale, portrete de băieși, adunate între 1947-1970, din 23 de localități din Munții Apuseni, Valea Jiului, Banat, Filipeștii de Pădure (județul Prahova), Surduc (județul Sălaj), Baia Mare, Dobrogea. A îngrijit lucrarea "Folclor românesc" a lui Oszkar Mailand, apărută la Editura Minerva, 1979.

Colaborări:

"Luceafărul", "Scrisul bănățean", "Tribuna", "Viață studențească", "Iașul literar", "Zori noi", "Steaua roșie" etc.

Lucrări publicate:

Cântece populare minerești. Cu o introducere de Ion Iliescu. - București: Editura pentru Literatură, 1962. - LXI + 300 p. - (În colaborare cu Ion Iliescu).

Legende populare minerești. Cu o introducere de Ion Iliescu. - București: Editura Minerva, 1974. - XXXIV + 120 p.

Referințe:

Cireș, Lucia. *Ion Iliescu și Ana Șoit. "Cântece populare minerești"*. - în: Iașul literar. - 20, nr. 12, dec. 1969, p. 87.

Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor români.* - Vol. 2, București: Editura Saeculum, 1998, p. 242.

Datcu, Iordan; Stroescu, S.C. *Dicționarul folcloriștilor.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 418-419.

Mărgineanu, Ion; Pop, Mioara. *Biografia unor destine. Folclor. Etnografie. Muzică. Documentar.* Vol. 2. - Alba Iulia, 1997, p.133.

T

**Nicuță TĂNASE
Mihail TORDAȘI
Romulus TOT**

NICUȚĂ TĂNASE

Născut la 2 august 1924, la Roșu-București. Urmează cursurile unei școli profesionale din capitală. După terminarea studiilor, se angajează ca muncitor la o uzină din Avrig. Lucrează apoi la Combinatul Siderurgic Hunedoara. Debutează, la Hunedoara, în ziarul uzinei, cu articole, poezii și foiletoane. Debut editorial, în 1954, cu volumul "M-am făcut băiat mare", la Editura Tineretului. Urmează o etapă redacțională la revista "Urzica", după care trece la ziarul "Scânteia". În 1980, i se acordă Premiul de Literatură pentru Copii al Asociației Scriitorilor din București, pentru "Telefonul de la ora 19". Membru al Uniunii Scriitorilor din România. A scris romane și nuvele inspirate din lumea delincvenților "de calibru redus". Suflete simple, de-o puritate încă nedescoperită, eroii săi se aliniază cursului civilizat al vieții, după o evoluție destul de sumară, în condițiile relațiilor de muncă. Extraordinarele sale posibilități umoristice au fost folosite în lucrările: "Cine a pierdut o verighetă?" (1957), "Astăzi e ziua mea", "Lume, lume, soro lume", patru nuvele aproape biografice, "Ghidul superstițiosului" (1974), "Carte de explicare a viselor". A mai scris, texte pentru teatru de revistă și romanul pentru copii: "Răpirea ucenicului vrăjitor" (1976). S-a stins din viață în anul 1986.

Lucrări publicate:

Muzicuța cu schimbători. Ilustrații de D. Negrea. - București: Editura Tineretului, 1956. - 90 p.: il.; 1967. - 216 p.

Cine a pierdut o verighetă? - București : ESPLA, 1957. - 140 p. - (Colecția Luceafărul).

Derbedeii. - București: Editura Tineretului, 1957. - 184 p.

Ce oameni domnule! (Povestiri). - București: Editura pentru Literatură, 1962. 132 p.

Plec la facultate. - București: Editura Tineretului, 1964. - 160 p.

M-am făcut băiat mare... (Derbedeii). Ediția a 2-a. - București: Editura Tineretului, 1965. - 272 p.

Fără minuni, Doamne! (Povestiri). București: Editura pentru Literatură, 1967. 128 p.

Cruce de ocazie: (Schițe). - București: Editura Tineretului, 1969. - 320 p.: il.

Sus mâinile, domnule scriitor... (Roman). București: Editura Ion Creangă, 1972. 312 p.

Destăinuirea marilor secrete: roman. București: Editura Ion Creangă, 1974. - 164 p.

Ghidul superstițiosului (12 + / zodii). București: Editura Politică, 1974. - 200 p.

Carte de explicarea viselor. - București : Editura Albatros, 1975. - 208 p.: fig.

De 1500 lei înghețată cu fistic. (Schiță pentru tineret). - În: Cinste și omenie. București: Editura Ion Creangă, 1976, p. 96-100.

Răpirea ucenicului nevrăjitor; roman. București: Editura Ion Creangă, 1976. - 440 p.

Fără înger păzitor sau cum am ajuns scriitor. - (Schițe). București: Editura Albatros, 1977. - 240 p.

Telefonul de la ora nouăsprezece. (Roman pentru tineret). – București: Editura Ion Creangă, 1979. - 256 p.

Portretele în aqua forte: foiletoane. București: Editura Eminescu, 1981. - 216 p.

M-am făcut, tată mare : un fel de jurnal. București: Editura Albatros, 1984. - 144 p.

Muzicuța cu schimbători; Acțunea P. 1500; Am fugit de acasă: (Povestiri). Ediția a 4-a. - București: Editura Ion Creangă, 1987. - 200 p.

Un băiat de nădejde. Piesă într-un act. București: f.e., 1977. - 95 p. - (Consiliul Culturii și Educației Socialiste. Institutul de Cercetări Etnografice și Dialectologice). (Teatru). - (În colaborare cu Virgil Stoenescu).

Referințe:

Bibliografia literaturii române. Sub redacția lui Tudor Vianu. - București: Editura Academiei R.P.Române, 1965, p. 722-724.

Cândroveanu, Hristu. Literatura română pentru copii. Scriitori contemporani. București: Editura Albatros, 1988, p. 208-211.

Dicționar cronologic. Literatura română. Coordonator: I. C. Chițimia și Al. Dima. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 311, 491, 500, 513, 595, 658, 675, 710.

Dicționar de literatură română. Scriitori, reviste, curente. Coordonator: Dim Păcurariu. - București: Editura Univers, 1979, p. 310.

Manițiu, I. Gong. - București: Editura pentru Literatură, 1968, p.168 - 170.

Micu, Dumitru. Scurtă istorie a literaturii române. - București: Editura Iriana, 1996. Vol.3. Perioada contemporană. Proza, 1996, p. 122-123.

Oprea, Al. Nicuță Tănase. - În: Luceafărul. - 7, nr. 25, 5 dec.1964, p. 3.

Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană.* - Ediția a 2-a revăzută și adăugită. - București: Editura Albatros, 1977, p. 553-554.

Vitner, Ion. *Prozatori contemporani.* Vol. 2. - București: Editura pentru Literatură, 1962, p. 268-280; 378-379.

MIHAIL TORDAȘI

Născut la Turdaș, în apropierea Orăștiei, numit la început Alexie. A fost preot, ridicat nemeș și superintendent român cu reședința la Turdaș. De numele său este legată apariția uneia din cele mai însemnate lucrări din cadrul vechii literaturi, "Talia de la Orăștie" (1582), prima traducere românească a Vechiului Testament. În calitatea sa de ales episcopal al românilor din Ardeal, împreună cu alți patru cărturari ai vremii, Ștefan Herce, preot în Caransebeș, Efreim Zacan, dascăl la Sebeș, Moisă Peștișel, paroh în Lugoj și Achirie, protopopul Hunedoarei, efectuează prima traducere românească a "Paliei", adică a primelor două cărți ale Vechiului Testament (Facerea și Ieșirea), tipărită între 14 nov. 1581 și 14 iul. 1582 la Orăștie, de diecii Șerban și Marien. "Palia" n-a fost tradusă din ebraică, greacă sau slavonă, cum se afirmă în prefața lucrării, ci dintr-un izvor maghiar, după "Pentateucul" tipărit la Cluj în 1551 de Gaspar Heltai, căruia i s-a adăugat un izvor latin, o ediție a "Vulgatei" și probabil un text slavon al Bibliei. Traducerea și tipărirea ei se

înscris în efortul mai larg european de introducere a limbii naționale în Biserică, ea datorându-se propagandei calvine care sprijinea activitatea de tipograf a lui Coresi. Puternica ofensivă calvină de convertire a românilor la confesiunea oficială, a determinat o emulație în traducerea și tipărirea cărților sfinte în românește. Cu "Palia" se încheie seria traducerilor românești din Ardeal în secolul al XVI-lea. Traducerea este mult mai reușită decât a "textelor provenite din limba slavonă, în comparație cu acestea, ea este chiar o limbă frumoasă și armonioasă" (Nicolae Drăgan. Histoire de la littérature roumaine de Transilvanie. București, 1938). În prefața "Paliei" de la Orăștie se folosește pentru prima dată cuvântul "român" și "românesc" și nu "rumân" sau "valah". Această pronunțare reprezintă o reconstruire a numelui poporului nostru, după rostirea română clasică.

Referințe:

Biserica noastră și cultele minoritare, marea discuție parlamentară în jurul Legii cultelor. - București: Albatros, 2000, p.450.

Bitte, I. Victoria; Chiș, Tiberiu; Sârbu, Nicolae. *Dicționarul scriitorilor din Caraș-Severin.* - Reșița: Editura Timpul, 1998, p. 202-206.

Ciobanu, Ștefan. *Istoria literaturii române.* Vol. 1. - București, 1947.

Diaconovici, C. *Enciclopedia română.* Vol. 3. - Sibiu: Editura Krafft, 1904, p. 1112, 1144.

Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900. - București: Editura Academiei RSR, 1979.

Iliescu, L; Istrate, Tiberiu. *Orăștie - 750 de ani.* - Deva, 1974, p. 79, 80.

Iorga, Nicolae. *Istoria literaturii române.* Vol. 1. - București, 1925.

Istoria literaturii române. - Vol. I. Folclor. Literatura română în perioada feudală. București, 1964.

Dr. Anton E. Dörner, dr. Vasile Ionaș, dr. Ioachim Lazăr, dr. Mihai Căstăian - Orăștie - 775. - Deva: Editura Omnia, 1999, p. 54.

Palia de la Orăștie. Studii și cercetări de istorie a limbii și literaturii române. - București. 1984 - 195 p.

Palia de la Orăștie 1581-1582. Text, facsimile, indici. Viorica Pamfil. - București, 1968 – XIV + 499p.

Popovici, Iosif. Palia de la Orăștie - 1582. În: Analele Academiei Române. Memoriile Secției Literare. - 2, tom.33, 1910-1911, p. 517-538.

Studii și cercetări de istorie a limbii și literaturii române. ("Palia de la Orăștie interpretată de..."). - București: Editura Eminescu, 1984. - 196 p.

ROMULUS TOT

S-a născut la Simeria, în 10 Februarie 1947. Studii elementare și Liceul în Simeria. Absolvent al Facultății de zootehnie și medicină veterinară din Timișoara.

Debut revuistic în revista Provincia Corvina, cu proză scurtă.

Colaborări la revistele : Provincia Corvina, Orient Latin, Viața Arădeană, Viața de pretutindeni, Revista Agero Stuttgart, Hunedoara Magazin. **Referințe critice:** Eugen Evu, Victor Sterom, Dumitru Hurubă, Viorel Țigu ș.a.

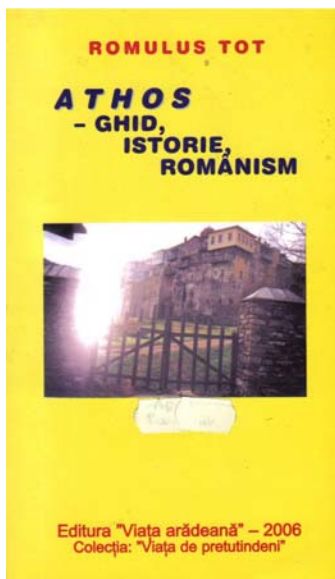

„Debutând revuistic în revista Provincia Corvina cu proză scurtă, iar editorial cu o carte itinerant-religioasă, panoramă nuanțat analitică a incintei sacre de la Muntele Athos (editura Viața Arădeană) simerianul Romulus Tot mi-a atras atenția prin înzestrarea povestitorului de tradiție ardeleană, dar mai ales prin simțul umoristic accentuat și prin mesajul profund moral al epicii sale.

La anii târzii dar mereu revigorați sufletește de actul scrierii, autorul recuperează lunga perioadă de tăcere literară, iar după excelentele schițe umoristice cu acut simț ecologic, din „Parlamentul peștilor”, e de așteptat un roman de amploare în care îi vom recunoaște forța epică remarcabilă.”

Eugen Evu

„Romulus Tot prin întreaga sa activitate este un fin observator al cotidianului. S-a străduit, pe cât a fost cu putință, să dea faptelor sale o dimensiune umană, dar în primul rând, o dimensiune divină. Acest raport cu Divinitatea l-a determinat să viziteze Muntele Athos, acolo unde, parcă, cerul este mai aproape de pământ.

Prin cartea de față, „Athos – ghid, istorie, românism”, autorul caută dincolo de utilul ei să ne introducă în lumea credinței, însuflându-ne un crez care să ne facă mai buni, mai drepecți, mai cu frică de Dumnezeu.

Ea reprezintă, suntem convingși, o primă treaptă a unui lung șir de cărți pe care Romulus Tot urmează să le semneze, câteva, deja, fiind în pregătire. Îl așteptăm...”

Sabin Bodea

„Pledoaria mea pentru apariția acestei cărți nu are doar o motivație sentimentală, fiind un prieten a lui Romulus Tot, un om foarte respectabil, de o probitate morală, creștină și civică cu totul remarcabile. Ca scriitor și publicist viața m-a învățat să fiu pe de o parte, mereu deschis cu bucuria de a recunoaște în semenii frățietatea aproapelui în sensul creștin, dar și prudent, studiind omul, nu prin iscodire ci prin dorința sinceră de a-l cunoaște în înțelegeră. Pentru Romulus Tot, om cu experiența unei viați complexe, atitudinea față de lume, semenii și divinitate, sunt o întreită paradigmă intimă, dar care transpare și din viața și activitatea domniei sale. În vremuri zbuciumate de după căderea regimului totalitar din România, cu resorturi îndelung și greu reprimare, dar după cum știu taxate în trecut de către vighilenții de tip activist slugarnic și drept, „atitudine recalitrantă” (fiindu-i totuși înghițite cu noduri căpoșenile datorită înaltelor

sale calități profesionale în domeniul tehnic) i-au cauzat fie repercursiuni, fie scepticism optuz, pornite din invidii răutăcioase, ale celor care nu au cunoscut verticalitatea.

După 1989, în loc să ia calea afacerilor bănoase, având o vastă experiență managerială, Romulus Tot s-a dedicat cu o neobișnuită energie și meticulozitate luptei pentru valorile morale ale unei societăți imediate supuse unor convulsii în plină corupție și decădere, a suportat și suportă pătimirile unui astfel de drum. Înverșunarea cu care l-am văzut că se implică în cazurile de nedreptate și ipocrizie pseudopolitică, activitatea sa directă cu bune rezultate pentru a scoate la lumină necazurile oamenilor în derută, injustiții abuzive, etc. Mi l-au apropiat și mi l-au făcut prieten.

Autorul cărții ce urmează nu este un justițiar în sensul malițios, ci un om profund creștin, pentru care viața se contopește cu aspirațiile unei lumi întradevăr dornică de Orânduială – cum spun ardelenii.

Romulus Tot este Președintele Centrului Zonal Transilvania al Ligii Dreptății Împotriva Corupției și Abuzurilor din România. S-a dedicat cu sacrificii acceptate acestei nobile cauze din convingerea că implicarea concretă, dincolo de retorica dezlănțuită ipocrit în societatea noastră de tranziție atât de greoaie, cineva trebuie să facă ceva concret, societatea civilă are nevoie de Conștiință: nu doar una retoric-colectivă, ci individualizată și activă. A cercetat și a pus în evidență prin acțiune directă ori mass-media, care nu se disimulează în sloganul echidistanței și a determinat rezolvarea corectă a multor cazuri. De aceea, oamenii apelează la această ligă, cu încredere și rezultatele fac să merite această dezbateră.

De ce am accentuat la deschiderea unei cărți de cu totul altă factură decât civic justițiară aeste mărturisiri?

Pentru că autorul prezentei cărți înțelege lucrul și existența zilnică drept un apostolat, iar ceea ce-l afce statornic în demersurile sale aparține credinței în Dumnezeu. Față de cei care-i privesc pieziș sau de-a dreptul ostil activitatea, deseori el răspunde prin sarcasmul celui îndelung pățit și întărit.

Iar, despre aplecările sciitoricești spune: M-am apucat mai târziu de scris deoarece am construit cu seriozitate o bună parte din viață pentru a avea unii ce dărâma și vinde... Cei care au vocația sta malefică, demolatoare, cârcotașă sau deprecitivă... Am respinsă falsa răbdare decăzută în lașitate ci complicitate prin indiferență, prin apatie, prin lehamite... Pentru unii, ajunsă reflex condițioant. Sloganul ipocrit de ieri al implicării în prezent, în realitate nu a funcționat la mine ca un slogan. Iubesc oamenii, sunt solidar cu cei loviți pe nedrept, dar, și cu cei ce sunt loviți așa zis pe drept... Nimeni nu poate confisca Justiția Proniei Divine.”

L-am observat cum căuta într-un fel malițios zicând, chiar partea comică a lucrurilor, cu umorul său înăscut-ardelenesc: Asta deranjează cel mai tare, e usturător să fi ironic cu cei ce sunt vinovați, dar nu vor recunoaște niciodată... Cu un astfel de mod de a fi orice întâmplare este posibilă.

Privitor la cartea despre Athos, pot spune că ea este așa cum e convins și autorul caretea unui semn ce i s-a dezvăluit deloc întâmplător. Un itinerar care se dovedește inițiativ, a fost recenta sa călătorie spirituală, pelerinajul al Muntele Athos din Grecia. Despre acest experiment ce pare să vină și din impulsurile sale premonițiale, sufletești și spirituale, autorul mi-a povestit reptat ca despre un dar Dumnezeiesc.

Îi cunosc talentul epic, calitățile narrative de excepție, iar primele proze literare au fost salutate de reviste de prestigiu din

țară. O altă carte a sa de nuvele inspirate din spațiul mirabil al Transilvaniei, dezvăluit din misterul unic al cosmicei revelații, așteaptă a fi prefăcută și editată. Altele sunt în lucru. A dorit, însă, cu ardoare ca prim așa carte să fie acest „ghid de istori, suflet și românism”, prin ceea ce aș numi o regresivă revelatorie în memoria vie și în lumina manifestată a spațiului sacru Athos. A fost la Mănăstirea Ivron, îndeosebi, ceva care i s-a întâmplat și prin mărturia și mărturisirea lui, ni se poate transmite și nouă: o revelație a apariției Fecioarei Maria, relevată ca fenomen luminos indubitabil, pe filmul său. Am apelat la expertiză de certă exigență, digitală, profesională, pe computere, pentru a releva autenticitatea și semnificația conturului deloc incidental al fecioarei, surprinsă în mod unic de autor în incinta porții mănăstirii... Nenumărați pelerini români nu au avut acest privilegiu ce pare a fi un mesaj. Unul care se impune a-l releva.

Îl prețuiesc cu iubitoare simțire și exigență valorică pe scriitorul și omul Romulus Tot. Aparent un pragmatic, ni se dezvăluie negreșit ca un semn care arde și pentru el dar mai ales pentru ceilalți, între pragmatism și visare... Însă, nu reveria eminentă poetică, ci visarea meditației care cu simț cercetător și analitic, dincolo de vizibilitatea materială, estompată în jurul nostru, întrevede altceva: primește și reflectează o dimensiune imuabilă a divinității omniprezente. Cu atât mai de înaintea-acolo, la Muntele Athos.”

Eugen Evu, din Introducerea volumului „**Athos – ghid, istorie, românism**”.

„Recunosc: întotdeauna m-au impresionat până aproape de fascinație înșii cu cizme de cauciuc, cu ranițe, cu bețe mai mult sau mai puțin sofisticate, având ei de discutat ceva anume, despre nu știu-ce, loc potrivit, despre un oarecare cot cu

bulboană, undee... Ehe! Exact: cam aceștia sunt pescarii, oarecum misterioși, oarecum având ceva personal în comportament și în conversații, ei știind de fiecare dată ceva ce noi nu știm, de aceea privindu-ne, uneori, cu o anumită superioritate.

În general însă, având parcă sufletul îmbunat și liniștit, datorat pasiunii – și de ce nu – ocupației lor zilnice sau ocazionale... Desuigur, aceste cuvinte încearcă, fără cine știe ce rezultat dorit, să ilustreze un fel anume de oameni din preajma noastră. De aceea, simt o ciudată stare de invidie frumoasă, pentru că aturoul aceste cărți are priceperea incontestabilă și indiscutabilă de a ne aduce în suflet și în minte imaginea lumii

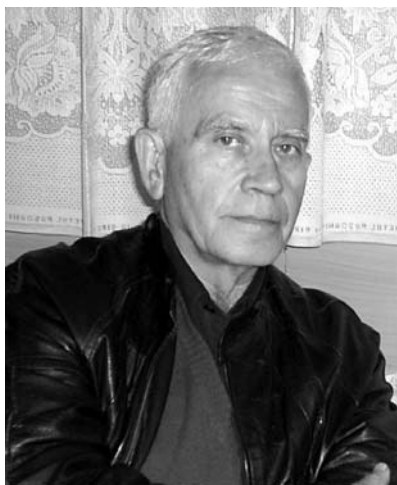
acelor oameni. Și nu mă sfiesc să o spun cu toată convingerea că Romulus Tot este un excelent povestitor, pe lângă faptul, complementar desigur, că este un fin cunoscător al pescuitului, adică al „Parlamentului Peștilor” pe care îl conduce Domnia Sa cu mare pricepere, justificându-se pe sine, dar și constituind un argument solid în favoarea unei lecturi de un rar farmec.”

Dumiru Hurubă

T

**Miron ȚIC
Nicolae ȚIC**

MIRON ȚIC

Născut la 22 mai 1939, în satul Boz, comuna Brănișca, județul Hunedoara, dintr-o familie de țărani. Este fratele prozatorului Nicolae Ție. Urmează școala primară în satul natal și în comuna Brănișca. Își continuă studiile la Liceul "Decebal" din Deva. A debutat în anul 1961, cu poezia "Aș vrea să fiu", în ziarul "Drumul socialismului" din Deva. Debut editorial, în "Caietul de debut" al Editurii Eminescu, din București (1975). În 1979, îi apare placheta de poezie "Miracolul zăpezilor". Este membru al cenaclului "Ritmuri" din Deva (1979). Participă la Festivalul de poezie "Lucian Blaga" unde obține "Premiul Lancrăm" (1986). Este inițiatorul și redactorul ziarului "Glia" din Deva, din care au apărut cinci numere (1992). Din 1995, îi apare în ziarul "Călăuza", rubrica "Martor". Redactor, din anul 1998, la revista "Ardealul literar și artistic" din Deva, unde publică serialul "Fratele meu - prozatorul", cuprinzând amintiri despre fratele său, scriitorul Nicolae Țic. Este prezent la emisiunile de Radio București și Radio Timișoara.

Colaborări:

"Lucașfărarul", "România literară", "Vatra", "Flacăra",
Suplimentul literar - artistic al "Scânteii tineretului",
"Contemporanul", "Astra" (Brașov), "Tribuna" (Cluj),
"Orizont" (Timișoara), "Transilvania" (Sibiu), "Ritmuri
hunedorene", "Constelația Dragonului", "Ardealul literar și
artistic", "Drumul socialismului", "Cuvântul liber", "Călăuza"
etc.

Lucrări publicate:

- Miracolul zăpezilor.* Plachetă de poezie. Deva, 1979.
- 12 p.
Lumini hunedorene. (Volum de reportaje și povestiri).
- Timișoara: Editura Facla, 1989. - 199 p.
Invitație la dragoste. Poezii. - Deva: Editura
Călăuza, 1993. - 64 p. - (Colecția Lucian Blaga).
Regina nopții. - Deva: Editura Călăuza, 2000. - 112 p.

Lucrări apărute în culegeri:

- Anotimp hunedorean.* - Deva, 1974.
Atelier al cercurilor literare. Timișoara: Editura
Facla, 1977.
Cântecul adâncului. - Petroșani, 1978.
Călătorie spre izvoare. - București: Editura Eminescu,
1986.
Antologia copilăriei. - Deva: Editura Emia, 1998.

Interviuri:

- Țic, Miron.** *Martorul insolit.* - În: Ionașcu Dumitru
Dem. Supraviețuitorii. Cartea cu prieteni. - (Interviuri). - Deva:
Călăuza, 1998, p. 153-159.

Referințe:

Bălan, Vasile. *"Lumini hunedorene" de Miron Țic.* - În: România literară. - 22, nr. 45, 9 nov. 1989, p. 5.

Bârgău, Valeriu. *"Lumini hunedorene" de Miron Țic.* - În: Luceafărul. - 32, nr. 29, 22 iul. 1989, p. 2.

Bârgău, Valeriu. *Profil de poet (Miron Țic).* - În: Drumul socialismului. - 34, nr. 7542, 7 feb. 1982, p. 3.

Bodea, Minel. *"Invitație la dragoste" de Miron Țic.* - În: Cuvântul liber. - 5, nr. 1019, 11-12 dec. 1993, p. 2.

Ciobanu, Radu. *Miron Țic.* - În: Ritmuri hunedorene, mai 1978, p. 9.

Dehelean, Constantin. *"Lumini hunedorene de Miron Țic.* - În: Tribuna. 33, nr. 50, 14 dec. 1989, p. 4.

NICOLAE ȚIC

Născut la 24 decembrie 1928, în satul Boz, comuna Brănișca, județul Hunedoara. Absolvent al Liceului "Decebal" din Deva, promoția 1949. Urmează cursurile Facultății de Filologie din București (1949-1953). Redactor la "Scânteia tineretului" (1950-1956), la Secția Scenarii a Studioului Cinematografic București (1961-1969). Debutează în anul 1949, în cadrul unui concurs inițiat de

"Revista elevilor", fiind distins cu premiul pentru poezie. Debutază editorial, cu romanul "A doua moarte a lui Anton Vrabie" (1957), proză de inspirație rurală, despre cazul unui țăran care se opune procesului de colectivizare a agriculturii. Odată cu volumul "Profiluri" (Premiul Academiei, 1959), se face prezentă preocuparea sa pentru reportaj. Următoarele cărți, romane, nuvele sunt inspirate din mediul citadin, din viața muncitorească, funcționărească și intelectuală, cum se întâmplă în romanele "Ora 6" (1960), "Anii tineri" (1961), "Vântul de seară" (1962), "Un vals pentru Maricica" (1963), "Nu trageți în caii de lemn" (1967), lucrări care abordează problematica generației tinere. În "Orașul cu o mie de blesteme" (1965), evocă climatul orașului de provincie în primii ani de după război, iar romanele "Durerile altora", (1969), "Drumul spinos al întoarcerii" (1971) și "Viață de buzunar" (1972) prezintă fenomene și mentalități principial perimate. Cu romanul "Navetiștii", reia preocupările mai vechi, față de fenomenul de dizolvare a satelor tradiționale din preajma orașelor. După 1990, i-a apărut "Jurnalul de toamnă" (1991), "Bufnița albă" (1992) și post-mortem "Evanghelia după Satan" (1993). Începând din 1962, a avut o bogată activitate de scenarist de film, singur sau în colaborare. S-a stins din viață la 11 martie 1992.

Colaborări:

"Gazeta literară", "Luceafărul", "România literară", "Adevărul literar și artistic", "Viață românească", "Contemporanul" și altele.

Lucrări publicate:

A doua moarte a lui Anton Vrabie. București: Editura Tineretului, 1957. - 103 p.

Profiluri. Povestiri. – București: ESPLA, 1959. - 287 p.

- Ora șase.** Roman. – bucurești: ESPLA, 1960. - 296 p.
- Anii tineri.** Roman. - București: Editura pentru Literatură, 1961. - 408 p.
- Vântul de seară.** (Nuvele). - București: Editura Tineretului, 1962. - 196 p.
- Un vals pentru Maricica.** Roman. - București: Editura Tineretului, 1963. - 215 p.
- Orașul cu o mie de blesteme.** Roman. București: Editura Tineretului, 1964. - 256 p.
- Pe scara vagonului.** Nuvele. - București: Editura Tineretului, 1966. - 232 p.
- Cu ușile deschise.** - București: Editura Tineretului, 1967. - 119 p.
- Nu trageți în caii de lemn.** Roman. București: Editura Tineretului, 1967. - 152 p.
- Durerile altora.** Roman. - București: Editura Tineretului, 1969. - 240 p.
- Scamatorul.** Roman. - București: Editura pentru Literatură, 1969. - 135 p.
- Camera cu oglinzi.** Povestiri. - București: Editura Albatros, 1971. - 143 p.
- Drumul spinos al întoarcerii.** București: Editura Eminescu, 1971. - 272 p.
- Viața de buzunar.** Roman. - București: Editura Eminescu, 1972. - 356 p.
- Navetiștii.** Roman. - București: Editura Eminescu, 1974. - 336 p.
- Patima urșilor albi.** Roman. - București: Cartea Românească, 1975. - 287 p.
- Arșița verii și a sufletului meu.** - București: Editura Ion Creangă, 1976. - 152 p.

Roșu pe alb. (Roman despre greva minerilor de la Lupeni din 1929). - București: Editura Eminescu, 1977. - 352 p.

Jean, fiul lui Ion. Roman. - București: Cartea Românească, 1978. - 392 p.

Până mă întorc, visează. - București: Editura Eminescu, 1980. - 383 p.

Suplinitorii. Roman. - București: Editura Cartea Românească, 1982. - 336 p.

Lege și anexă. - București: Editura Eminescu, 1983. - 387 p.

Sărindar. - București: Editura Eminescu, 1984. - 400 p.

Intermediarii - București: Editura Cartea Românească, 1985. - 415 p.

Grindina. - București: Editura Eminescu, 1987. - 383 p.

Pană la ultima consecință. Roman. București: Cartea Românească, 1988. - 362p.

Jurnalul de toamnă. Duiioase, temperate, vesele. - București: Editura Albatros, 1991. 254 p.

Bufnița albă. - București: Editura Militară, 1992.

Evanghelia după Satan. - București: Editura Viitorul Românesc, 1993.

Filmografie:

"Lupeni '29" (în colaborare cu Eugen Mandric, Mircea Drăgan, regizor Mircea Drăgan); **"Cinci oameni la drum"** (în colaborare cu Radu Cosașu, Gabriel Barta, regizor Gabriel Barta, Mihai Bucur) (1962); **"Golgota"** (în colaborare cu Mircea Drăgan, regizor Mircea Drăgan) (1966); **"B.D. intră în acțiune"** (în colaborare cu Mircea Drăgan, regizor Mircea Drăgan); **"Castelul condamnaților"** (în colaborare cu Mircea Drăgan, Mihai Iacob, regizor Mihai Iacob); **"Frații"**

(în colaborare cu Constantin Bordeianu, regizori Gică Gheorghe, Mircea Moldovan); **"Sentința"** (în colaborare cu Sándor Csoori, Ferenc Kosa, Geza Domokos, regizor Ferenc Kosa) (1970); **"B.D. la munte și la mare"** (în colaborare cu Mircea Drăgan, regizor Mircea Drăgan) (1971); **"Brigada Diverse în alertă"** (în colaborare cu Mircea Drăgan, regizor Mircea Drăgan) (1971); **"Dragostea mea călătoare"** (regizor Cornel Todea) (1980); **"O lume fără cer"** (în colaborare cu Mircea Drăgan, Eugen Mandric, regizor Mircea Drăgan) (1981); **"Mult mai de preț e iubirea"** (în colaborare cu Dan Marcoci, regizor Dan Marcoci) (1982); **"Scopul și mijloacele"** (regizor Dan Marcoci) (1983); episodul **"Înfruntarea"** (regizor Ovidiu Drăgănescu) din **"Vară scurtă"** (1985); **"Duminică în familie"** (în colaborare cu Ion Băieșu, Dan Marcoci, regizor Francisc Munteanu)(1987).

Referințe:

Ardeleanu, Virgil. Însemnări despre proză. - București: Editura pentru Literatură, 1966, p. 214-219.

Bibliografia literaturii române. Sub redacția lui Tudor Vianu. - București: Editura Academiei RSR, 1965, p. 1022-1023.

Cristea, Dan. Faptul de-a scrie. București: Editura Cartea Românească, 1980, p. 241-244.

Cristea, Valeriu. Domeniul criticii. București: Editura Cartea Românească, 1976, p. 238-243.

Cristea, Valeriu. Interpretări critice. București: Editura Cartea Românească, 1970, p.73-78.

Cristea, Valeriu. Un roman de actualitate, postum. ("Evangelhia după Satan" de Nicolae Țic). - În: *Literatorul*. 3, nr. 45, 1993, p. 6.

Corciovescu, Cristina; Râpeanu, Bujor. *1234 de cinești români.* Ghid bio-filmografic. - București: Editura Științifică, 1996, p. 372, 373.

Damian, S. *Intrarea în castel.* - București: Cartea Românească, 1970, p. 93-95.

Dicționar cronologic. Literatură română. Coordonator: I. C. Chițimia și Al. Dima. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979.

Dicționar de literatură română: scriitori, reviste, curente. Coordonator: Dim Păcurariu. - București: Editura Univers, 1979, p. 404.

Dimisianu, Gabriel. *Prozatori de azi.* București: Editura Românească, 1970, p. 93-95.

Gafița, Viniciu. *Bibliografie de literatură română pentru copii.* - București: Editura Ion Creangă, 1978, p. 259.

Georgescu, Paul. *Părerii literare.* București: Editura pentru Literatură, 1964, p. 322-325.

Literatură română: ghid bibliografic. Partea a 2-a. Scriitorii (M-Z). - București: Biblioteca Centrală Universitară București, 1983, p. 357, 358.

Lungu, Ion. *Itinerar critic.* - București: Editura pentru Literatură, 1965, p. 293-295.

Martin, Aurel. *Roman social.* - ("Bufnița albă" Nicolae Țic). - În: România literară. 26, nr.17, 1993. p. 9: il.

Micu, Dumitru. *Scurtă istorie a literaturii române.* Perioada contemporană. Proza. București: Editura Iriana, 1996. - Vol. 3. 1996.

Pop, Sînziana. *Nicolae Țic.* - În: Luceafărul. - 9, nr. 3, 15 ian. 1996, p. 7. (Dicționar de istorie literară contemporană).

Pop, Sînziana. *Să discutăm despre eroii literari în proza scriitorului: Nicolae Țic.* În: Luceafărul. - 9, nr. 16, 16 apr. 1966, p.7.

Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană.* – Ediția a 2-a, revăzută și adăugită. - București: Editura Albatros, 1977, p. 583.

Premiul Festivalului Național "Cântarea României" lui Nicolae Țic - pentru romanul "Intermediarii". - În: *România literară.* - 21, nr. 7, 11 feb. 1988, p. 2.

Raicu, Lucian. *Fragmente de timp.* București: Editura Cartea Românească, 1984, p. 371-375.

Titel, Sorin. *Pasiunea lecturii.* - Timișoara: Editura Facla, 1976, p. 65-68.

Ungheanu, M. *"Suplinitorii".* - În: *Luceafărul.* - 25, nr. 27, 3 iul. 1982, p. 2.

Vitner, Ion. *Prozatori contemporani.* Vol.2. - București: Editura pentru Literatură, 1963, p. 105-141, 371-372.

U

Ion URDĂ
Tiberiu UTAN

ION URDĂ

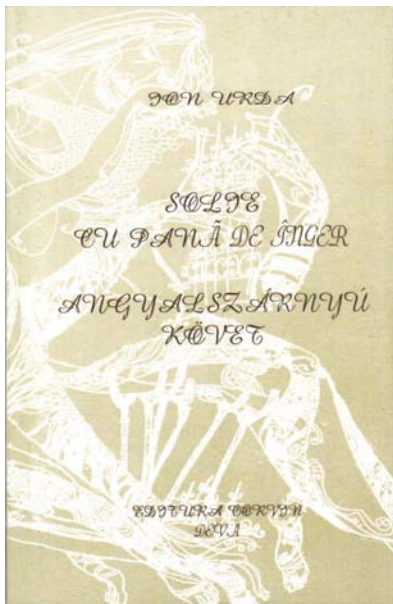
S-a născut în localitatea Tismana jud. Gorj, la 13 ianuarie 1951. Este de profesie inginer, doctor în științe inginerești. Redactor coordonator al revistei literare „Nova Provincia Corvina”. A publicat în 2007 cartea științifică „Avariile în industrie. Managementul stărilor de avarie”. Poet, eseist, umorist, epigramist, paradoxist, cronicar literar și plastic. Publică predilect în

paginile revistei „**Nova Provincia Corvina**” pe care o realizează împreună cu Eugen Evu, șar și în revistele „**Orient latin**”, „**Ardealul Literar și artistic**”, precum și în revista electronică „**AGERO**”.

A debutat în 1998 cu volumul de poezie „**Redefiniri sentimentale**”. În anul 2007 realizează împreună cu Eugen Evu cartea de poezie pentru copii „**Grădinița prichindel pentru noi e un castel**”. Și antologia de poezie creștină „**Harfele harului**”. Este inclus în cea de-a VII-a antologie de paradoxism

realizează de întemeietorul acestui curent literar Florentin Smarandache.

„Descendent din matricialul spațiu istoric românesc, din strămoși fiind atestați de secole ca aparținând onorantei obârșii maramureșene voivodale a Leordinei, dintr-un neam cândva înnobilit pentru fapte profund legate de creștinătatea nordului, străvechiul refugiu de alinare și rezistență în calea hoardelor, Ion Urdă a debutat târziu cu Poezie.

În ultimii ani, a publicat, relativ sporadic, în revistele literare poezie, cronici sau eseuri. Recent, mi-a fost coautor la o carte educativă destinată celor mici, în care apar poeme foarte potrivite dezvoltării crezului creștin în inima copiilor. Creștinismul inimii sale este unul ce izvorăște din familie, tradițional ortodox, iar stilul în care scrie este inspirat de o autentică pietate biblică.

Metafora excesivă este suplinită de fiorul direct al emoției psalmice, cu nuanțe de învățătură în trup de cuvânt muzical, plăcut auzului, cuvincios ca darul de lacrimi și dojană.

Când discursul liric are subiect moralizator, acesta este aspru, nu cel al profetului batjocoritor, ci al apostolului.

Unor vremuri cu adevărat apocaliptice, Ion Urdă, li se adresează cu gestul lui Isus când a intrat în templu, spre a-i învinui pe „neguțătorii mișei” de abatere de la credință și decădere. Atitudinea acestor texte este chiar a lui Iov uneori. Nu

cârtire, ci jelanie a firii, nu față de divinitate, ci față de noua stricăciune a lumii.” Eugen Evu.

TIBERIU UTAN

Născut la 21 martie 1930, în comuna Văleni, județul Maramureș. Și-a petrecut adolescența la Vinerea, județul Alba. A fost elev al Liceului "Aurel Vlaicu" din Orăștie. Licențiat în litere (1954). Redactor al ziarului "Lupta Ardealului" din Cluj. Membru fondator și secretar al Filialei Cluj a Uniunii Scriitorilor. Redactor șef la "Gazeta literară" (1962-1967); redactor șef al Editurii Tineretului; director al Editurii Ion Creangă. A debutat în literatură, în anul 1948, în suplimentul literar "Lupta Ardealului" din Cluj și în revista "Flacăra" - București. Debut editorial, în anul 1955, cu volumul de poezii "Chemări". În anul 1961, a primit premiul "George Coșbuc" al Academiei Române, pentru volumul "Versuri". În 1965, îi apare volumul "Carte de vise" cu subiecte din realitatea contemporană. Publică apoi volumul de versuri "Clipe" în care cele mai interesante poezii sunt cele dedicate scurgerii timpului și cele cu caracter de artă poetică (1968). Urmează volumul de versuri "Goana după vânt", (1973), în care răzbate ca un laitmotiv, dorul de spațiu, copilăria și reîntoarcerea la vatra strămoșească. A scris și literatură pentru copii: "Ciopârțilă" (1963); "Noile isprăvi ale lui Ciopârțilă" (1967); "Isprăvile lui Ciopârțilă" (1971); "Ciopârțilă cascador" (1973). În 1975, scoate o selecție din poeziile sale cu titlul: "Cele mai frumoase poezii". În 1995, îi apare volumul de versuri "Drumul

ierburilor". A tradus din lirica rusă, italiană și spaniolă. S-a stins din viață la 25 mai 1994, la București.

Lucrări publicate:

Versuri. București: Editura Tineretului, 1961 - 164 p.

Chemări. Versuri. - București: ESPLA, 1955. - 112 p.

Carte de vise. - București: Editura pentru Literatură, 1965. - 132 p. cu il.; port.

Clipe. Versuri. - București: Editura pentru Literatură, 1965. - 132 p. il.

Steaua singurătății. Versuri. - București: Editura Tineretului, 1968. - 175 p.

Goana după vânt. - București: Editura Eminescu, 1973. - 80 p. + 1 f. port.

Cele mai frumoase poezii. - București, 1975.

Versuri. Prefață de Eugen Simion. București: Editura Albatros, 1975. - 223 p. cu port. - (Cele mai frumoase poezii, 47).

Cartea jucăriilor. - București: Editura Ion Creangă, 1979 - 32 p.: il. color (mici meșteri mari). *Legende române.* - București: Editura Ion Creangă, 1985. - 64 p.

Drumul ierburilor. Versuri. Prefață de Dumitru Micu. - București: Editura Eminescu, 1995. - 315 p.

Cărți pentru copii:

Ciopârțilă. - București: Editura Tineretului, 1962. - 13 f. cu il; Ediția a 2-a, 1965.

Isprăvile lui Ciopârțilă. - București: Editura Tineretului, 1966. - 108 p.; Ediția a 5-a, 1980. - 104 p.

Zoo - Ciopârțilă și alte întâmplări. București: Editura Ion Creangă, 1978. 108 p. cu il.

Cărțile lui Ciopârțilă. - București: Editura Ion Creangă, 1984. - 152 p. il. color.

Referințe:

Bibliografia literaturii române. Sub redacția lui Tudor Vianu. - București: Editura Academiei R.P.R, 1965, p. 1029.

Cândroveanu, Hristu. *Alfabet liric.* București: Editura Cartea Românească, 1974, p. 235-241.

Cristea, Valeriu. *Domeniul criticii.* București: Editura Cartea Românească, 1976, p. 101-104. ***Dicționar cronologic. Literatura română.*** Coordonator I. C. Chițimia și Al. Dima. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979.

Gafița, Viniciu. *Bibliografie de literatură română pentru copii.* - București: Editura Ion Creangă, 1978.

Literatura română. Ghid bibliografic. Partea a 2-a. (M-Z). - București: Biblioteca Centrală Universitară, 1983, p. 369-370.

Martin, Aurel. *Poeți contemporani.* Vol. 2. - București, 1971, p. 167-171.

Piru, Alexandru. *Poezia românească contemporană, 1950-1975.* - Vol.2. București: Editura Eminescu, 1975, p. 53-55.

Poantă, Petru. *Radiografii.* - Vol. 1. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1978, p. 158-161.

Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană.* - Ediția a 2-a revăzută și adăugită. - București: Editura Albatros, 1977, p. 591-592.

Raicu, Lucian. *Practica scrisului și experiența lecturii.* - București: Cartea Românească, 1978, p. 306-310.

Sângiorzan, Zaharia. *Conversații critice.* Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1980, p. 59-63.

Simion, Eugen. *Orientări în literatura contemporană.* - București: Editura pentru Literatură, 1965, p. 125-130.

V

**Mircea VAIDA-VOEVOD
Tiberiu VANCA
Ovidiu VASILESCU
Ioan VASIU**

MIRCEA VAIDA-VOEVOD

Născut la 9 decembrie 1941, în municipiul Timișoara. Își trage rădăcinile dintr-o veche dinastie nobiliară românească din Transilvania. Bunicul său, marele patriot Alexandru Vaida-Voevod a citit în Parlamentul de la Budapesta "Declarația de autodeterminare a poporului român din Transilvania și Banat", a fost unul din organizatorii Marii Adunări Naționale de la Alba-Iulia, de la 1 decembrie 1918, conducător al Conferinței de Pace de la Paris - Versailles, unde a obținut recunoașterea internațională a României Mari. Tatăl scriitorului a fost condamnat pe motive politice la 20 de ani temniță grea, de către autoritățile comuniste. Absolvent al Liceului "Avram Iancu" din Brad (1959). Își ia licența în Filologie la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (1965). Studii în Germania la Universitatea din Tübingen (1970; 1987). Doctor în filologie la Universitatea din București, cu teza: „**Influențe străine în opera literară a lui**

Lucian Blaga" (1971). Debutază cu versuri în revista "Steaua", în 1963. După absolvirea facultății, este bibliograf la Biblioteca Universitară din Cluj (1965-1969). Debutază editorial, în anul 1969, cu volumul de poezie "Cenușa verde", lirică adânc patriotică infuzată în mitologia autohtonă, cântând frumusețile plaiurilor transilvane. Redactor la revista "Tribuna" din Cluj-Napoca (1969-1990). Din 1998 este profesor la Universitatea „Avram Iancu” din Cluj-Napoca, Facultatea de Sociologie Jurnalistică, Filozofie și profesor asociat la Universitatea „Babeș-Bolyai”. În 1970, publică la Cluj volumul de eseuri "Ospățul lui Trimalchio", comentarii erudite pe marginea fenomenului literar contemporan. La Editura "Dacia" din Cluj-Napoca publică, monografia "Sextil Pușcariu, critic și istoric literar" (1972). În 1975, în seria "Confluente", la Editura Minerva, îi apare eseu "Lucian Blaga. Afinități și izvoare", cercetare literară comparată, relevând factorii formativi ai personalității marelui filosof. În seria "Monografii", îi apar lucrările: "Ion Budai-Deleanu" (1977), "Introducere în opera lui Șt.O. Iosif", o culegere de cronici și articole literare "Mitologii critice" și "Pe drumurile lui Lucian Blaga" (1982). A scris și câteva romane: "Soarele de la miezul nopții" (1978), "Zile în cuibul păsării" (1980), "Vânătoare de vrăjitori" (1986); "Corinda" (1988), o primă epopee din istoria trăită a dramaticii Transilvaniei milenare. În anii următori îi mai apar trei volume de poezii: "Extaze" (1983), "Brocarturi și pănură" (1988). În anul 1989, publică în Germania, romanul "Testamentul ultimului conte". Alcătuieste și îngrijește apariția seriei de "Opere" - Ion Vinea (volumul I-IV, V (1971; 1978), volumul "Fefelega" de Ion Agârbiceanu, romanul "Craii de Curtea Veche" de I. Matei Caragiale (1971) și volumul de "Teatru" al lui Nicolae Iorga, apărut la Editura Minerva în 1974. În 1991, a fondat la Cluj-Napoca Editura "V. V. Press", specializată în problemele Europei de S-E și ale spațiului iugoslav. A alcătuit și îngrijit o

antologie de poeți germani contemporani: "Cântece de la izvorul Dunării". Este corespondent al postului de radio "Vocea Germaniei" în România; înființează Fundația "Alexandru Vaida-Voevod" și "Asociația Culturală Româno-Germană, Blaga - Holderlin". În 1999, îi apare la Chișinău volumul de poezie "Pod în Balcani" și în anul 2001 la Editura "V. V. Press" cartea "Conjurație împotriva Yugoslaviei", inspirate din cea mai cutremurătoare tragedie a Balcanilor, războiul din Iugoslavia. Membru al Uniunii Ziariștilor din România (1969) și al Uniunii Scriitorilor din România (1970). Autor a 24 volume de poezie, proză, dramaturgie și critică literară. Distins cu trei premii ale Uniunii Scriitorilor, cu Premiul Asociației Literare "Burgschreiber" din Bavaria. Corespondențe și colaborări la diverse posturi de radio și televiziune din țară și de peste hotare. Autor a peste 400 de articole, comentarii, eseuri, traduceri, studii, reportaje și interviuri, în publicații românești și străine. A participat, în județul Hunedoara, la simpozioane și sesiuni științifice, la toate edițiile "Zilelor scriitorilor zărândeni" din municipiul Brad. I s-a acordat titlul de "Cetățean de Onoare" al municipiului Brad (2000). La împlinirea vârstei de 60 de ani (2001) a fost aniversat la Brad, ocazie cu care lansează volumul de poezii "Ca o rană cunoașterea", o retrospectivă editorială lirică.

Colaborări:

"Steaua", "Tribuna", "Luceafărul", "Cronica", "România literară", "Orizont", "Korunk", "Rom News", "Convorbiri literare", "Teatrul", "Săptămâna", "Contemporanul", "Transilvania" etc.

Lucrări publicate:

Cenușa verde. - București: Editura pentru literatură, 1969. - 164 p.

Ospățul lui Trimalchio. Eseuri literare. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1970. - 248 p. cu il.

Sextil Pușcariu. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1972. - 295 p.

Marginea lacrimii. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1974.

Lucian Blaga. Afinități și izvoare. București: Editura Minerva, 1975. - 356 p. (Confluente).

Ion Budai Deleanu. Monografie. București: Editura Albatros, 1977. - 172 p. + 7 f. pl.

Introducere în opera lui Șt. O. Iosif. București: Editura Minerva, 1977. - 130 p. (Introducere în opera lui...).

Mitologii critice. - București: Editura Cartea Românească, 1978. - 223 p. - (Seria Critică).

Povestiri despre pământul țării. Șapte piese de teatru pentru copii. - Cluj-Napoca, 1979.

Soarele la miezul nopții. Roman. București: Editura Albatros, 1978. - 199 p.

Templul de sticlă. (Versuri). - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1979. - 75 p.

Zile în cuibul păsării. - București: Editura Cartea Românească, 1980. - 231 p.

Pe urmele lui Lucian Blaga. - București: Editura Sport-Turism, 1982. - 324 p. - (Pe urmele lui...).

Extaze. - București: Editura Albatros, 1983.

Execuția se repetă. Piesă de teatru. - Teatru nr. 10, 1984.

Vânătoare de vrăjitori. Roman. București: Editura Cartea Românească, 1987. - 236 p.

Brocarturi și pănură. Poeme. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1988. - 88 p.

Corinda. Roman. - București: Editura Cartea Românească, 1988. - 571 p.

Das testament des letztem grafem. Ghedichte O.L.M.S. Berlag Hildesheim - Zŕrich, New York, 1989. - (Testamentul ultimului conte).

Lucian Blaga. Ein die deutsche literatur. Ghedichte O.L.M.S. Berlag Hildesheim - Zŕrich, New York, 1991. - (Lucian Blaga și literatura germană).

Cântece de la izvorul Dunării. 51 poeți germani contemporani. Antologie. Traducere, studiu introductiv și note bibliografice de Mircea Vaida-Voevod. Cluj-Napoca: Editura V. V. Press, 1991.

Lucian Blaga. Ein rumanischer sichter und die deutsche literatur. Hildesheim: Ilorg Olms Verlag, New York, 1992, 219 p.

Pod în Balcani. Poeme sumbre. - Chișinău: Moldpres, 1999. - 122 p.

Ca o rană cunoașterea. - Cluj Napoca: V. V. Press, 2001. - 212 p.

Conjurația împotriva Yugoslaviei. - Cluj Napoca: V. V. Press, 2001. - 203 p.

Referințe:

Barbu, Eugen. O istorie polemică și antologică a literaturii române de la origine până în prezent. Poezia română contemporană. București: Editura Eminescu, 1975, p. 221-223.

Bodea, Minel. Scriitorul Mircea Vaida-Voevod sărbătorit la Brad. - În: Cuvântul liber. - 3, nr. 520, 18 dec. 1990, p. 3.

Cesereanu, Domițian. "Pe urmele lui Lucian Blaga". - În: Tribuna. - 26, nr. 34, 26 aug. 1982, p. 2.

Cubleșan, Constantin. "Extaze". - În: Tribuna. - 28, nr. 5, 2 feb. 1984, p. 4.

Cuvinte despre Transilvania. (În romanul "Vânătoare de vrăjitori")... În: Luceafărul. 29, nr. 33, 16 aug. 1986, p. 2.

Dicționar analitic de opere literare românești (A-D). - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1998, p. 118, 172, 173.

Iorgulescu, Mircea. "Sextil Pușcariu, critic și istoric literar". - În: Luceafărul. 15, nr. 44, 28 oct. 1972, p. 2.

Literatura română. Dicționar cronologic. Coordonator: I. C. Chițimia, Al. Dima. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 413, 503, 624, 645, 655, 679, 706, 710, 731, 732.

Literatura română contemporană. I Poezia. Coordonator: Marin Bucur. București: Editura Academiei RSR, 1980, p. 479.

Lungu, Ion. "Corinda". - În: România literară. - 2, nr. 37, 8 sept. 1988, p. 10.

Lungu, Ion. Un ciclu romanesc. - În: România literară. - 19, nr. 27, 3 iul. 1986, p. 4, 5.

Manolescu, Nicolae. "Ospățul lui Trimachio". - În: Contemporanul, nr. 24, 12 iun. 1970, p. 3.

Marino, Adrian. Retrospectivă ardeleană. În: Tribuna. - 25, nr. 48, 26 nov. 1981, p. 6.

Micu, Dumitru. Scurtă istorie a literaturii române. - București: Editura Iriana, 1996. Vol. 3. Perioada contemporană. Proza, 1996, p. 140.

Neamțu, Gelu. Conjurația împotriva Yugoslaviei. În: Cetatea culturală - 4, nr. 11, nov. 2001, p. 5.

Enache, V. Un om modern. - În: Cetatea culturală, 4, nr. 11, nov. 2001, p. 5.

Poantă, Petru. Prezența poetului. - În: Tribuna. - 32, nr. 42, 20 oct. 1988, p. 4.

Popa, Marian. Dicționar de literatură română contemporană. - Ediția a 2-a revăzută și adăugită. - București: Editura Albatros, 1977, p. 593.

Sălăjan, Vasile. Istorie și roman. - În: Tribuna. - 25, nr. 39, 24 sept. 1981, p. 2.

Tașcu, Valentin. Poezia poeziei de azi. Iași: Editura Junimea, 1985, p. 283-287.

Mircea Vaida-Voevod la 60 de ani: Biobibliografie elaborată de Maria Razba-Deva: Biblioteca Județeană Deva, 2001. 24 p.

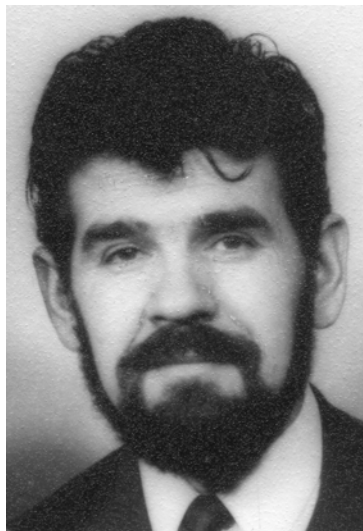
"Prin eseurile lui cele mai bune, Mircea Vaida este, fără nici o discuție, un critic original, o minte îndrăzneată și pătrunzătoare". (Nicolae Manolescu. "Ospățul lui Trimalchio". - În: Contemporanul. - 24, 12 iul. 1970, p. 3.)

"Continuând tradiția blagiană, adoptând mai bine zis marile sugestii pozitive din poezia de tinerețe a acestuia, Mircea Vaida a descoperit de fapt propriul său suflu liric și totodată lumea de predilecție spre care se îndreaptă gândul, meditația și nostalgiile sale. E vorba de peisajul natal, de o anumită "țară de suflet" din Munții Apuseni, loc al fânețelor întinse și al liniștii, al oamenilor gravi, unii obișnuiți cu munca grea, din adâncul minelor, înfrățiți cu tainele acestui "spațiu mioritic". Ceea ce a reușit să realizeze poetul e integrarea acestor elemente într-un ritual liric de o blândă solemnitate, plină de vaste ecouri afective în care pătrund și rezonanțele istoriei și o discretă atmosferă de mit"

Victor Felea. "Marginea lacrimii". - În: Tribuna. - 23, nr. 24, 13 iun. 1974, p. 2.

TIBERIU VANCA

S-a născut la data de 1 august 1933 în localitate Bănișor, județul Sălaj. După studiile primare și liceale urmează cursurile Facultății de Drept din Cluj Napoca. Este avocat în cadrul Baroului Județean Hunedoara de pe lângă Uniunea Barourilor din România. Încă din timpul liceului și a studiilor universitare are înclinații literare, în măsura timpului liber dedicându-se scrisului.

Activitate culturală:

În 1976 înființează și conduce Revista de Cultură cu Public „Agora” din Brad. Instituție spiritual culturală unicat în țară și se pare că nu numai.

Produce și conduce „Agora” din 14 decembrie 1976 până în 29 martie 1984 când este repudiat de către comuniști iar prin mijloace politico-administrative este condamnat la moarte civică.

În perioada de referință și după colaborează cu revistele „Astra”, „Orizont”, „Contemporanul” și „Îndrumătorul Cultural”. Publicistica promovată prin aceste reviste se regăsește în volumele „Anotimpurile Agorei” Ed. Călăuza v.b. Deva 2007 și „Scrinul cu tablete” Ed. Casa cărții de știință” Cluj Napoca 2008.

În 1979 obține locul 1 la publicistică –Eseu- la Faza Județeană a Creației Literare. A se vedea „Anotimpurile Agorei” pag. 219-220.

Debutază cu poezie în Revista „Astra „ în iunie 1976.

Apariții în culegeri județene și interjudețene: În 1977 cu reportajul pe buza fruntariilor în culegerea „Atelier al cercurilor literare” editată de Editura Facla din Timișoara, (text republicat în „Scriinul cu tablete” pag. 315-318)

În 1978 cu nuvela „Întâmplare cu veverițe” în culegerea județeană „Acorduri la vârstele țării”. (text republicat în „Scriinul cu tablete” pag. 203-216),

În 1981 în culegerea județeană „Pământ Străbun” fascicola „Agora” pag. 3-9 și 26-29 cu poemul în proză „Tentative de spargere la Casa Mioriței” și poemul Harfe Celeste, republicate în Scriinul cu tablete pag.251, și 276-277.

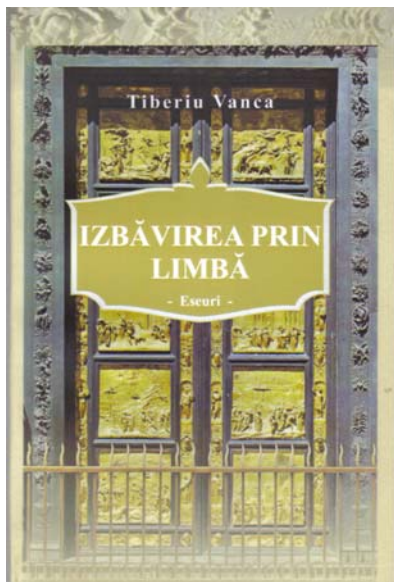
După 1990 este jurnalist, membru al A.Z.R și colaborează cu:

Periodicele:

„Expres” (cu apariție în București); „Destin Expres” (cu apariție în Deva jud. Hunedoara); „Independent” (cu apariție în Deva jud. Hunedoara), „Ecoul” (cu apariție în Deva județul Hunedoara), „Sportul de luni seara” (cu apariție în Deva

județul Hunedoara), „Bufnița” (cu apariție în Hunedoara jud. Hunedoara), „Călăuza” (cu apariție în Deva jud. Hunedoara),

La cotidienele:

„Timișoara” (cu apariție în Timișoara județul Timiș), „Timpul” (cu apariție în Reșița jud. Caraș Severin), „Cuvântul liber” (cu apariție în Deva județul Hunedoara),

Beletristică și eseu în volum:

„Bănișorul mitic”, Editura Călăuza v.b. 2007 Deva, „Anotimpurile Agorei” Editura Călăuza v.b. 2007 Deva.

„Goana după lauri”, Editura Casa Cărții de știință

2008 Cluj-Napoca, „Izbăvirea prin limbă” Editura Casa Cărții de Știință 2008 Cluj Napoca, „Scrinul cu tablete” Editura Casa Cărții de Știință 2008 Cluj Napoca.

Are pregătit pentru apariție:

Epopoea „Dresură de draci” volum ce mai cuprinde poeme, și catrene satanice. Cartea urmează să fie încredințată pentru tipar Editurii Casa Cărții de Știință Cluj Napoca.

OVIDIU GEORGE VASILESCU

Vasilescu George
Ovidiu s-a născut la 27.03.1939 în orașul Brăila dintr-o familie de condiție medie, tatăl Stelian Vasilescu fiind arhitect conductor iar mama Rădița Vasilescu casnică cu studii medii.

Mezinul familiei cu 4 copii, nu s-a bucurat prea mult timp de căldura și siguranța căminului. Destinul necruțător l-a lăsat fără mamă la doar 4 anișori în anul 1943 pierzând astfel , după cum afirmă chiar dânsul, cel mai bun prieten. Curând familia se mută la București, însă soarta lovește din nou. Tatăl a fost arestat , apoi privat de libertate timp de 2 ani ca exploatator având un mic atelier precum și din cauza ideilor anticomuniste exprimate în public.

După eliberare, se retrage la Măcin renunțând la funcția de arhitect conductor și în ciuda tendințelor comuniste de desființare a proprietăților private, își deschide un atelier de tâmplărie și strungărie.

Ovidiu Vasilescu, fire sensibilă și cu înclinații poetice, elev fiind la Liceul Titu Maiorescu, la doar 17 ani, în 1956 este arestat pentru „activitate anticomunistă și tentativă de trecerea frontierei” apoi condamnat la 15 ani de închisoare din care a executat 8 ani trecând prin închisorile de la Jilava, Constanța, Cluj, Gherla și Periprava.

În închisoare cunoaște intelectualii de marcă ai României cum au fost Dinu Pilat, Constantin Noica, Al-George

Sergiu și Nicu Steinhardt, care au lăsat o amprentă definitivă asupra formării intelectuale a tânărului Vasilescu.

Grațiat după 8 ani de închisoare, își termină studiile întrerupte cu brutalitate iar anul 1974 îl găsește exmatriculat din anul III al Facultății de Construcții pe motiv că la înscriere a omis să declare că a fost deținut politic.

Permanentele conflicte cu Securitatea și dictatura comunistă, îl determină să-și părăsească țara. Astfel în primăvara anului 1980, la Roma, ca exilat, continuă atacurile împotriva dictaturilor în general și a celei din România în special, ținând conferințe în campusurile studențești, cu ajutorul doamnei Lidia Mazzotti, director la Amnesty International, în calitate de membru cu drepturi depline și participă activ la conferințele de presă ținute de domnia Bukovsky și Maxim, exilați de elită ai Rusiei Bolșevice.

În toamna aceluiași an se îndreaptă către New York unde se stabilește definitiv.

În anul 1981 își reia studiile la Facultatea de Construcții la CUNY City University din New York. În paralel face și Facultatea de Jurnalism în cadrul SUNY State University din New York.

În perioada 1984 – 2000 lucrează ca inginer în construcții dar are și o bogată activitate jurnalistică, în calitate de acreditat la Casa Albă, și literară.

În perioada amintită colaborează cu ziarele: Cuvântul Românesc din Canada- director George Bălașu, Universul din Los Angeles-director Aristide Buhoiu, Țara și exilul din Madrid-director Gheroghe Bozoșan, Vatra din Brazilia-director Ioan Vălimăreanu, Lumea Liberă din New York- director Dan Cotescu precum și reviste literare din care amintim New York Magazin și Roats din Atlanta sub conducerea lui Gabriel Stănescu.

Nici activitatea politică nu-i este străină. Este membru al partidului Republican USA din anul 1982 în calitate de reprezentant al grupului românesc. A fost implicat direct în campania electorală din 1984 pentru Ronald Reagan, în 1992 pentru Bush-senior și în 2004 pentru George W. Bush junior.

După revoluția din 1989 se reîntoarce în România petrecând din ce în ce mai mult timp „acasă”. S-a implicat adânc și în activitatea Ligii Studenților. În perioada 2000-2004 termină Facultatea de drept-Secția Drept Internațional la București.

Publică la editurile: Puncte Cardinale din Sibiu, Cartea Românească, Semne din București etc., colaborează cu revista Memoria și continuă colaborarea cu ziarul Cuvântul Românesc publicând interviuri cu d-na Mona Muscă la preluarea funcției de Ministru al Culturii și Cultelor în 2004, cu dl Traian Băsescu la instalarea în funcția de Președinte al României etc.

În prezent este jurnalist la ziarul Călăuza Noastră din Deva continuându-și totodată activitatea de poet, prozator având numeroase proiecte printre care amintim volumul de poezii în curs de apariție **Idei verticale**, un roman în trei volume intitulat **Jocul destinului** și un volum de **Memorii** din perioada detenției sale în închisorile comuniste.

În perioada 1981-2007 a publicat în țară și străinătate 13 volume de poezii, eseuri, teatru, aforisme, maxime și reflecții precum și romane.

Lucrări publicate:

Fructe din poemul serii. Poezii, Editura „Libertatea”, N. Y., 1981

Trepte spre omul nou. Eseuri politice, Editura „Libertatea”, N. Y., 1983

Strigăt către dragoste și către moarte. Poezii, Editura „Libertatea”, N. Y., 1986

Cânturi pentru somnul tău. Poezii, Editura „Cuvântul Românesc”, Canada, 1989

Pasărea abisului. Poezii, Editura „Puncte Cardinale”, Sibiu, 1993

Templul unui păgân. Aforisme, Editura „Puncte Cardinale”, Sibiu, 1994

Scrisorii către îngerul meu. Poezii, Editura „Dacia”, Cluj-Napoca, 1999

Maxime și reflecții. Editura „Semne”, București, 2003

Cumpăna sufletului. Poezii, Editura „Semne”, București, 2003

Fără cortină. Teatru. Editura „Cartea Românească”, 2004

Parabole. Poezii. Editura „Cartea Românească”, 2005

Saul și...Pavel. Roman. Editura „Corvin”, Deva, 2006

Agonia cuvintelor. Poezii, Editura Călăuza v.b., Deva, 2007

Referințe critice:

Volumul „Agonia cuvintelor”, mi-a prilejuit o emoționantă și surprinzătoare reîntâlnire cu romanticul, misticul și mereu sentimentalul poet Ovidiu Vasilescu. Întâlnirea m-a emoționat deoarece după mulți, foarte mulți ani, în care am fost în contact permanent doar cu scrierile sale, de această dată, am avut prilejul să fiu în chiar preajma acestui om mereu singur dar atât de aproape de marele Creator. Numesc, de asemenea, surprinzătoare întâlnirea, pentru că acest volum, al 8-lea, se deosebește întru totul de celelalte 7 volume cu versuri scrise în metru clasic, publicate în decursul anilor atât în țară cât și în exilul de aproape 30 de ani, printr-un stil total diferit de cel anterior, neîncorsetat de rimă, cu ritm însă, cu metaforă schimbată, cu folosirea unei tehnici primenitoare, un vers curgător, aidoma unei ape cristaline, unduitoare.

Folosindu-se de nelimitatele posibilități oferite de versul alb în manevrarea cuvintelor, spre a da conținut poeziei, s-a alăturat celor care, cu har și pricepere, continuă drumul început de titanii Horatius, Vergilius, Ovidius, apoi Emily Dickinson, Robert Frost, Georg Trakl și în primul rând talentaților săi confrăți printre care, în mod deosebit a fost impresionat de recenta carte mai mult decât frumoasă a unei foarte talentate poetese din Deva.

După mărturisirile sale, versurile care compun acest volum, s-au născut din convingerea fermă care-l urmărește de ceva vreme cu un fel de permanență, că e nevoie de o schimbare în poezia modernă, atât la noi în țară, cât și în lumea largă. Crede cu fermitate că a venit timpul reînvierii poeziei cu conținut duhovnicesc, aerate, în spații spirituale nelimitate, care promovează frumosul, sentimentele umane nobile, care încântă, oferă posibilitatea de-a te refugia pe o oază de liniște din calea acestei lumi sărace, bântuite de violență, ură, invidie, și – greu de recunoscut – pornită pe o pantă descrescentă, o pantă a decrepitudinii. Din această convingere s-a născut „Agonia cuvintelor” dar autorul m-a asigurat însă că nu vrea să trădeze definitiv marea dragoste, poezia clasică, cu care noi, românii, am intrat în literatura universală.

După o tinerețe confiscată de forțele malefice comuniste, o maturitate bântuită de griji, dor de țară și singurătate, considerându-se un veșnic călător în timp, a finalizat încercarea de a da mai multă substanță, mai multă coeziune poeziei cu vers liber, artă pe care, în decursul anilor, mulți au folosit-o drept scut, să le apere nepriceperea și lipsa de vocație. Finalmente, poezia lui amintește de muzica pe care marii compozitori ai lumii nu au descoperit-o.

Structurarea cărții „Agonia cuvintelor”, pe 8 cicluri; nu este deloc întâmplătoare, fiecare are o semnificație aparte fiind

rezultatul viețuirii lui deloc ușoare, pe care se sprijină rostul muncii lui dificile dar superbe.

Ciclul „**Netrecutele vămi**” – are o semnificație foarte adâncă. În fața poetului se redeschide anevoiosul drum parcurs de el prin viață; coșmarul pe care avea să-l întâmpine în adolescență și să-l ducă de mână până târziu, poate chiar prea târziu! Semnifică ascunsele lui neîmpliniri, idealuri ratate și de ce nu, o viață trăită nu tocmai conformă cu spiritul său. Cu toate acestea, poetul nu este îndurerat, ci mai degrabă trist.

Timpul, acest monstru care ne devorează zilele este perceput nu ca și definiția sa lexicală „un continuum nonspațial linear în care evenimentele apar într-o ordine ireversibilă” ci ca un suflu care trecând prin el îl lasă tot mai și mai mirat, zădărnindu-i cumva dorința de a căuta lumina dătătoare de viață, apropiindu-l din ce în ce de vama imaterială care-l va rupe definitiv de omeneasca speranță.

În durerea și neliniștea cauzată de iminenta golire a clepsidrei, caută cu disperare o rază de lumină:

Cine-mi trimite semnul tăcerii și al
morții? Cine-i mai marele veciei
scăldate în lumină? Și de ce-mi
trimite noi cazne pentru osândă?
La noapte pun lațul la stele;
e nevoie de un pic de lumină-n cetate!

(Semnul tăcerii)

„Echinoctii târzii”, se împletește subtil cu „Netrecutele vămi”. Dureroasa, disperata căutare a luminii n-a fost zadarnică! Lațul pus la stele a adus lumină în cetate! Ochii albaștrii și ușor mongoloizi ai unei blonde, care-l așteaptă de o viață, fac să mai stăruie lumina în cugetul poetului dizolvând deznădejdea întregii vieți. O iubire târzie pătrunde cu vuiet în inima secătuită de

singurătate, rupe păienjenișul întunericului transformând clipa fugară în eternitate:

Este pentru prima dată când înțeleg că
dragostea noastră transformă o zăbavă
într-o eternitate. Mare lucru! Să devii așa
dintr-o dată nemuritor. Cel puțin așa mi
se pare de fiecare dată când cu picioarele
goale mergi liniștită pe câmpia de secară.

(Pe câmpul de secară)

Spectrul morții dispăre din viziune lăsând loc speranței,
dorinței de a mai trăi:

Da, prin dragostea mea te vei întoarce la
Vârsta adolescenței când ar fi trebuit să ne
Aflăm unul pe celălalt. De acolo vom porni!
Așa mi-a spus dragostea mea cu nume exotic,
Și amândoi înflorim!

(Clepsidra întoarsă)

Această dragoste îi permite poetului să privească cu
detașare în urmă, să se regăsească, ba chiar mai mult, să se
destăinuie, să se mărturisească.

Dovada regăsirii este următorul ciclu: „**Dumnezeu în
metaforă**” în care revine la modul său frecvent de exprimare a
gândurilor, chiar și a celor mai tainice. Nu întâmplător criticul
Răzvan Codrescu a spus cu ocazia publicării volumului
„Cumpăna sufletului”, că este poetul care „...dacă n-ar fi existat
Dumnezeu, cu siguranță L-ar fi inventat” pentru a fi mai aproape
de El pentru a realiza un dialog permanent cu El.

Providența i-a întins o mână de ajutor atunci când
lumânarea speranței abia mia licărea și Ovidiu Vasilescu, de-a
lungul vieții, n-a încetat nici o clipă să-l slujească și să se
sprijine pe El.

Apoi, detașat parcă de trecutul sumbru, se angajează cu dezinvoltură în nararea unor călătorii întreprinse de-a lungul anilor și înmănușiate în ciclul „**Paralela zero**”. Aceste călătorii, cu interesante contacte pe care poetul le-a avut cu diferite etnii, obiceiuri și rituri, anume parcă, să-l împingă spre cea ce dorea să facă, începerea acestei plăcute aventuri, volumul de față, „**Agonia cuvintelor**” pe care, în mod deliberat, după cum mărturisește chiar el, l-a gândit de mult pentru acum.

Mărturisirea continuă prin ciclul „**Vagul amintirilor**” care constituie descrierea unor stări complexe și revelatorii. De la idei la persoane, de la întâmplări la sentimente, îmbrăcând patina timpului, toate au devenit vagi aduceri aminte, ascunse în penumbră. Sentimentele care au bucurat cândva sufletul poetului, acum stau sub semnul incertitudinii și a depărtării.

Aici stă sub semnul depărtării,
al vagului și al imensității.
Podul acesta de metal arcuit,
asemenea unui curcubeu, e singura cale
să te lege de lumea reală. În rest,
singurul musafir totdeauna bine venit,
este pescărușul cu strigătul lui mereu
disperat, care dă o și mai mare tristețe
acestei solitudini unice și permanente.

(Key Largo)

În ciclul „**Despărțirea de mine însumi**” fantoma singurătății pare să bântuie din nou cugetul poetului. Amintirea despărțirilor multe și nedorite de persoane ori locuri dragi reînvie sentimentul grav al înstrăinării, al smulgerii firii din matca ei firească.

Ochii tăi pe care ți i-am luat la naștere, tot așa de
aproape de lacrimă sunt? Nu fi tristă,

mamă, că duse sunt toate; și visele mele
fără tine se-ngână cu moartea.

Vino de poți, mai alină-mi nesomnul
prin care mă trec anii aiuritori ce s-au
strâns peste umerii mei aproape căzuți.

(**Scrisoare mamei**)

„**Reflexii pe arcul timpului**”, al 7-lea ciclu, ne prilejuește o regăsire a aceluia poet pe care, reputatul critic Dan Grigorescu, în prefața volumului de aforisme, îl găsește ca un mare cunoscător al cuvântului, sintagmă la care subscriu și eu. Starea de permanentă reflecție omniprezentă în poezia sensibilului poet, singurătatea și neîmplinirile care l-au urmărit cu încăpățănare aidoma umbrei proprii, în final se transformă în bucuria sfântă de a se regăsi pe sine și a-și vorbi în șoaptă.

Ultimul ciclu care se intitulează „**Rezervații policrome**” s-a născut, datorită bunului său prieten domnul Nicolae Novac, om de toată isprava, intelectual rasat, – mărturisește autorul – cu care și-a împărțit o parte din anii din exil și care l-a expus la superba lirică amerindiană, fapt pentru care îi arată recunoștință și pe această cale.

Mai puțin cunoscut cititorului neavizat, poezia și literatura amerindiană în general, ar putea induce ideea unei creații naive, dar stilul rarefiat, amplu, plin de elocvență și vervă, dovedește mai degrabă o caracteristică pe care lumea „modernă” a pierdut-o demult; inocența! Da, versurile amerindienilor au prospețimea și puritatea acelor suflete încă neviciate de tot cortegiul suferințelor lor. Oameni liberi ca pasărea cerului, visători onești, amerindienii sunt într-un permanent contact cu divinitatea prin modul lor de a fi și de a crea. Nu au noțiunea exactă a dogmei și a doctrinei, dar trăiesc, conform preceptelor lor ca cei mai desăvârșiți creștini! Incantații pline de

recunoștință, pline de evlavie și devoțiune sunt poemele amerindienilor, așa cum pline de magie, rit și dumnezeire sunt toate faptele lor zilnice. În cele câteva poeme autorul a încercat să intre în spiritul lor alb ca neaua peste care au teamă să pășească, a încercat să le pledeze cauza, așa cum și-ar face-o ei înșiși!

Dacă a reușit în demersul său autorul **Agoniei cuvintelor**, rămâne să stabilească timpul și viitorii cititori.

Uma Lalita – Gowri

IOAN VASIU

Născut la 4 ianuarie 1949, în comuna Periam, județul Timiș. Absolvent al liceului din comuna natală, promoția 1967. Debut literar, în paginile revistei "Orizont" din Timișoara (1970). Debut editorial, în „Caietul de poezie” al Editurii Eminescu, (1974), publicat în urma primului concurs de poezie, inițiat de editură în anul 1973. A lucrat în funcția de conservator la Muzeul de Etnografie și Artă Populară din Orăștie, județul Hunedoara. Din anul 1993, redactor la ziarul "Informația Orăștiei". În prezent, este redactor șef la "Palia Expres". A fost unul din inițiatorii postului de radio local din Orăștie. A publicat poezie și proză în numeroase antologii literare. Autor a zeci de articole, comentarii, eseuri, reportaje în publicații periodice.

Colaborări:

"Orizont", "România literară", "Tribuna", "Vatra", "Contemporanul", "Flacăra", "Argeș", „SLAST", "Familia", "Albina", "Curierul Național", "Flagrant", "Călăuza", "Drumul socialismului", "Cuvântul liber", "Târnava" (Târgu Mureș), "Lugojul", "Zori noi", "Informația Oraștiei " etc.

Lucrări publicate:

Câmpiile de germinare. Versuri. - București: Editura Litera, 1984. - 64 p.

Vis cu ochii deschiși. Versuri pentru copii. București: Editura Ion Creangă, 1988. - 48 p.

Planeta Cărbunelui. Reportaje. - București: Editura Eminescu, 1984. - (În colaborare).

Călătorie spre izvoare. Antologie de reportaje. - București: Editura Eminescu, 1986. - (În colaborare).

Refluxul iubirii. Versuri. - Deva: Editura P.C. Graf, 1994.

Referințe:

Bârgău, Valeriu. *Clipa de foc a poemului.* În : Contemporanul, 8 mar. 1985.

Ciobanu, Radu. *Ioan VasIU.* - În: Ritmuri hunedorene, 1978, p. 8.

Găbudean, Ioan. *Ioan VasIU. "Refluxul iubirii".* - În: "24 ore mureșene", nr. 8, aug. 1994.

Giorgioni, R.V. *Un romantic întârziat...* În: Lugojul, 3-9 nov. 1994.

Hurubă, Dumitru. *Ioan VasIU: „Refluxul iubirii”.* - În: Cuvântul liber, 6, nr. 1140, 4-5 iun. 1994, p. 3.

Hurubă, Dumitru. *Ioan VasIU: „Vis cu ochii deschiși”.* - În: Drumul socialismului, 25 feb. 1989, p. 3.

Nistor, Eugeniu. *Un poet al pământului natal.* - În: Steaua roșie, ian. 1985.

Orăștie. Enciclopedie. - Deva: Editura Corvin, 2001.

Pădure, Carmen. *Un epistolar tradiționalist - sentimental...* - În: Orizont, iul.1985.

Roșianu, Nicolae. *"Câmpiile de germinare"*. - În: Drapelul roșu. - Timișoara, 26 iul. 1984.

Ulici, Laurențiu. *Ioan Vasiu: "Câmpiile de germinare"*. - În: România literară. - 17, 6 sep. 1984.

Țic, Miron. *Eveniment editorial: "Refluxul iubirii" de Ioan Vasiu.* - În: Informația Orăștiei, iul. 1994.

W

Raluca Elena WEBER

RALUCA ELENA WEBER

Raluca Elena WEBER s-a născut la Hunedoara în 18 August 1987. Absolvind în 2006 Colegiul Național „Iancu de Hunedoara”, profil matematică-informatică, a fost admisă cu brio ca studentă a Facultății de Litere, Istorie și Teologie, specialitatea Engleză-Germană și concomitent, la Științe Politice, Filozofie și Științe ale Comunicării la Universitatea de Vest din Timișoara. Timpul numără deja trei ani de când

această harnică studentă escaladează curajoasă cele două obiective, privită atent de o Stea... Luceafărul de Dimineață...

“Sunt deja elogii, sunt și tăceri sceptice, sunt frumoase premii literare, olimpice, naționale și internaționale, în Germania, Franța, Italia, colaborări revuistice și includeri în antologii, cu poezie, teatru, eseuri, diverse studii, unele scrise direct în germană sau engleză. Ca unul ce i-am girat

debutul, mă bucur mereu de bucuriile ei și îi înțeleg norocul nu altceva, ci rodul unei rare pasiuni pentru cunoaștere, irepresibile însetări de a comunica elevat.

Buchetul italo-spaniol este oferit de Raluca în versiune proprie.”

Eugen EVU, Hunedoara

„...Este evident că ați abordat tema introspecției psihologice. Spre evaluarea operei Dvs. am interpretat aspectele lingvistice, conceptuale, poetice și creative ale poemului „*Masken*”. Textul generează prin intermediul unui inteludiu ideatic o geneză lingvistică demnă de laudă, contextul, creația Dvs. este permanent convinșgătoare. Din punct de vedere imagistico-stilistic, dorința Dvs. de exprimare transcende...”

Michaela DIDYK – Docent Germanistică, Filozofie și Management Cultural, editor, Germania

Raluca Elena Weber, giovane studentessa universitaria romana di Hunedoara, poliglotta, poetessa, ha pubblicato diverse sue poesie in volume, ed e stata premiata al Premio „*Novalis*” (Lob und Anerkennung fur ausergewohnliche „Lyrik” Novalis Kreis, Munchen, Deurstchland 2005; „*Aprecio y reconocimiento por Lirica exceptional*”) ed ha ottenuto il Secondo Posto, con il libro „*Pasărea Fără Nume*” (The Unnamed Bird), al Concorso „*Poesia, Prosa e Arti Figurative 2005*” dell’ Accademia Internazionale Il Convivio. Ha ottenuto anche altri premi nazionali ed internazionali in concorsi in lingua straniera (inglese e tedesco) e concorsi di Pittura.

Prof. acad. Angelo MANITTA, laureato in Lettere presso l’Universitf degli Studi di Catania

„...Raluca Elena Weber, o adolescentă emotivă cu chipo angelic... Dicolu de această fragilitate ascunde, însă o ființă puternică, un talent polivalent. La doar 16 ani, tânăra scrie eseuri în limbile română, engleză, germană și franceză. A publicat deja două volume de poezii și a obținut numeroase premii și distincții naționale și internaționale la desen și literatură...”

**Andreea Adam, ziarist: „Raluca, steluța talentată”,
Ziarul hunedoreanul, nr. 1007, 2 aprilie 2004, pag. 5**

„ Uneori îți este greu să faci pronosticuri despre viitorul unui copil care atinge zborul unui fluture, câștigând definitiv tehnica unei compoziții anume.

Un drum la începutul căruia întâlnești zâmbetul inocent ce înbrățișează fără nici o ezitare realitatea, obligă la mult mai multă atenție, articulând bucuria unui albastru imaginar. Jocuri și jucării, personaje ce însoțesc copilăria, se răsfată în lumina cărții Ralucăi printre desene vii, atractive șic uvinte rostite ca în *zorii altei zile ce vor spori lumina* cu un alt curcubeu pe care autoarea îl roagă întrebându-l:

Dragă curcubeu/Vrei să fi al meu?

Bună dimineața, lumină!

rămâne o dimineață însorită din care pornește Raluca spre alte necunoscute lumini.

Paulina Popa, director Revista Semne, Editura Emia.

Cărți publicate :

„**Bună dimineața, lumină !**”, Editura Emia, Deva, 1999.

„**Păsărea fără nume**” The Unnamed Bird, Editura Mirton Tmișoara, 2001 (volum de versuri în ediție bilingvă)

CUPRINS

A	5
IONEL AMĂRIUȚEI	6
AMLACHER ALBERT I.....	8
GHEORGHE ANGHEL.....	15
B	16
SÂNZIANA BATIȘTE.....	17
OVIDIU BĂJAN.....	24
ION DODU BĂLAN.....	25
VALERIU BÂRGĂU	33
VLAICU BÂRNA	42
RAISA BOIANGIU	50
TERESIA(LIA)BOLCHIȘ-TĂTARU	53
VALERIU BORA.....	58
SEBASTIAN BORNEMISA.....	60
ANGELA BOTEZ.....	63
ION BREAZU.....	75
ION BUDAI DELEANU	78
C	92
NECULAI CHIRICA	93
RADU CIOBANU	98
PETRIȘOR CIOROBEA	104
CONSTANDIN CLEMENTE	107
DAN CONSTANTINESCU.....	111

NICOLAE CREPCIA.....	117
HORIA OVIDIU ALIN CRIȘAN	118
MONICA CUCU.....	122
D	125
PAUL DAIAN	126
IOAN DAMȘA.....	128
IOAN DAN	129
LADISLAU DARADICI	131
CARMEN DEMEA	136
ARON DENSUȘIANU.....	138
NICOLAE DENSUȘIANU	144
OVID DENSUȘIANU	153
VALENTINA DIMA.....	167
DANIEL DIMITRIU.....	169
SILVIU DRAGOMIR	170
E	180
EFREM.....	181
EUGEN EVU	182
IOAN EVU	204
F	207
TRAIAN FILIMON.....	208
G	210
MIHAELA GAGEA.....	211
IOANA GEIER	216
IOHAN FRIEDERICH GELTH	220
DUMITRU GHIȘE.....	221
EMIL GIURGIUCA.....	223
MARIA EVONETA GORAN.....	225
MIHAI GOȚIU	226

H	229
MIHAIL HALICI	230
GLIGOR HAȘA.....	232
CONSTANȚA HODOȘ	237
ENEA HODOȘ.....	239
ANA HOMPOT	244
DUMITRU HURUBĂ.....	245
I	248
RADU IGNA.....	249
ROMÂNUL ION	264
NICOLAE M. ISAC	265
VICTOR ISAC.....	267
TIBERIU ISTRATE	274
J	276
NICOLAE JULA.....	277
ROVINA IOAN JURCA	279
L	282
MARCEL LAPTEȘ.....	283
ION LUNGU.....	284
IOSIF LUPULESCU.....	288
M	290
OSZKAR MAILAND	291
IV MARTINOVICI.....	293
TRAIAN MIHAI	301
ION MIRION	303
IOAN MOȚA	303
FRANCISC MUNTEANU	313
ROMUL MUNTEANU	320
N	330

	ANTON CIPRIAN NICKEL.....	331
	CORNEL NISTORESCU	333
	OLAHUS NICOLAUS	336
O		343
	NICOLETA OLTEANU.....	344
	VALENTIN-GABRIEL ORGA.....	346
P		350
	DORA PAVEL.....	351
	LAURA PAVEL	353
	ION BUJOR PĂDUREANU.....	355
	MARIANA PÂNDARU.....	358
	GABRIEL PETRIC.....	366
	MARCEL PETRIȘOR	368
	OTTO PIRINGER	371
	PETRU POANTĂ.....	372
	VLADIMIR POP – MĂRCANU	374
	IOAN POP - RETEGANUL	379
	PAULINA POPA	387
	IOANA PRECUP	393
	DAVID PRODAN	403
R		409
	MARIA RAZBA	410
	ELENA DANIELA RUJOIU-SGONDEA	416
	SEVER CONSTANTIN RĂDUICĂ.....	426
	FRANCISC REMMEL.....	427
	PETRU ROMOȘAN.....	428
S		431
	MIRCEA SÂNTIMBREANU	432
	ION SCOROBETE.....	440

	MIRON SCOROBETE	452
	NICOLAE SZEKELY.....	456
	RADU SELEJAN	464
	CONSTANTIN STANCU	469
	CRISTINA STOIANOV	481
	IRIMIE STRĂUȚ	483
	STUDENTUL DIN ROMOS	490
Ș		492
	IOAN ȘERB.....	493
	ANA ȘOIT.....	496
T		498
	NICUȚĂ TĂNASE.....	499
	MIHAIL TORDAȘI.....	502
	ROMULUS TOT	504
Ț		511
	MIRON ȚIC.....	512
	NICOLAE ȚIC.....	514
U		521
	ION URDĂ.....	522
	TIBERIU UTAN.....	524
V		527
	MIRCEA VAIDA-VOEVOD	528
	TIBERIU VANCA.....	535
	OVIDIU GEORGE VASILESCU	538
	IOAN VASIU.....	547
W		550
	RALUCA ELENA WEBER.....	551
	CUPRINS	555

După lansarea de la Cairo, la începutul anului 2008, volumele **PRESA HUNEDOREANĂ** (de la origini până în prezent), **“TEME FILOSOFICE MEREU ACTUALE”** și **“POLITICĂ, RELIGIE și MORALĂ”** semnate de Ștefan Nemeček au fost prezentate în cadrul unui reușit simpozion internațional în Orientul Mijlociu, la Izmir. Este vorba despre o acțiune culturală cu participarea a 8 țări. Au fost prezentate numeroase volume printre acestea cărțile scrise și tipărite în România ocupând un loc onorabil atât din punct de vedere al conținutului cât și al manoperei tipografice. Autorii cărților prezentate au fost cunoscuți și apreciați scriitori, jurnaliști și publiciști în țările de origine.

Din analiza conținutului cărților din România vorbitorii au scos în evidență faptul că scriitorii de pe meleagurile mioritice sunt promotorii unui curent literar filosofico-jurnalistic de actualitate, adică prezentarea textelor concentrează multă informație în pagini puține, modul de exprimare este concis, clar, cu o adresabilitate largă și cititorului care nu este inițiat cu termenii filosofici, ceea ce se citește se poate reține ușor.

A fost emoționant să constăți interesul pentru istoria Presei Hunedorene. În multe țări activitatea jurnalistică poate fi regăsită mult mai târziu decât pe meleagurile hunedorene și cu titluri de publicații care au apărut sporadic și neconvingător, jurnaliștii nealiniindu-și eforturile la dezvoltarea comunităților locale. Au fost comentate ca interesante temele filosofice abordate. Chiar a atras atenția titlul **“POLITICĂ, RELIGIE ȘI MORALĂ”**, recunoscându-se faptul că imoralitatea amestecului politică-religie, mai mult decât evidentă în multe dintre statele lumii, mai ales în țările sărace și în curs de dezvoltare, clerul și religia influențând în mod evident politicul, dominând asfel economic și socialul. Ideea de a dezbate moralitatea-imoralitatea amalgamului politică-religie a fost reținută ca o eventuală temă a unui simpozion care să fie organizat în una dintre țările participante care își va anunța disponibilitatea în acest sens. A fost impresionant, a fost emoționant, să fi câteva ore cât a durat lansarea de carte românească, să vorbești despre România, despre Valea Jiului, despre presa Văii Jiului, condiția ziaristului din România și mai ales a jurnalistului din provincie, despre minerii Văii Jiului. Prin cărțile luate în lumea orientului mijlociu în care respectul pentru cuvântul scris, scriitor și creatorul de cultură este la cote valorice - surprinzător - de apreciere mai înalte ca în Europa, organizatorii au dat o lecție privind mosul în care trebuie apreciați jurnaliștii și scriitorii din întreaga lume.

ISBN-10 973-88085-6-1
ISBN-13 978-973-88085-6-0

Interes pentru **PRESA HUNEDOREANĂ** la porțile orașului antic EFES

În amfiteatrul antic al orașului EFES

Delegația României în fața casei în care a trăit și a murit mama mântuitorului Isus Hristos

Cărțile semnate Ștefan Nemeček sunt recepționate la Biblioteca Universității din Izmir